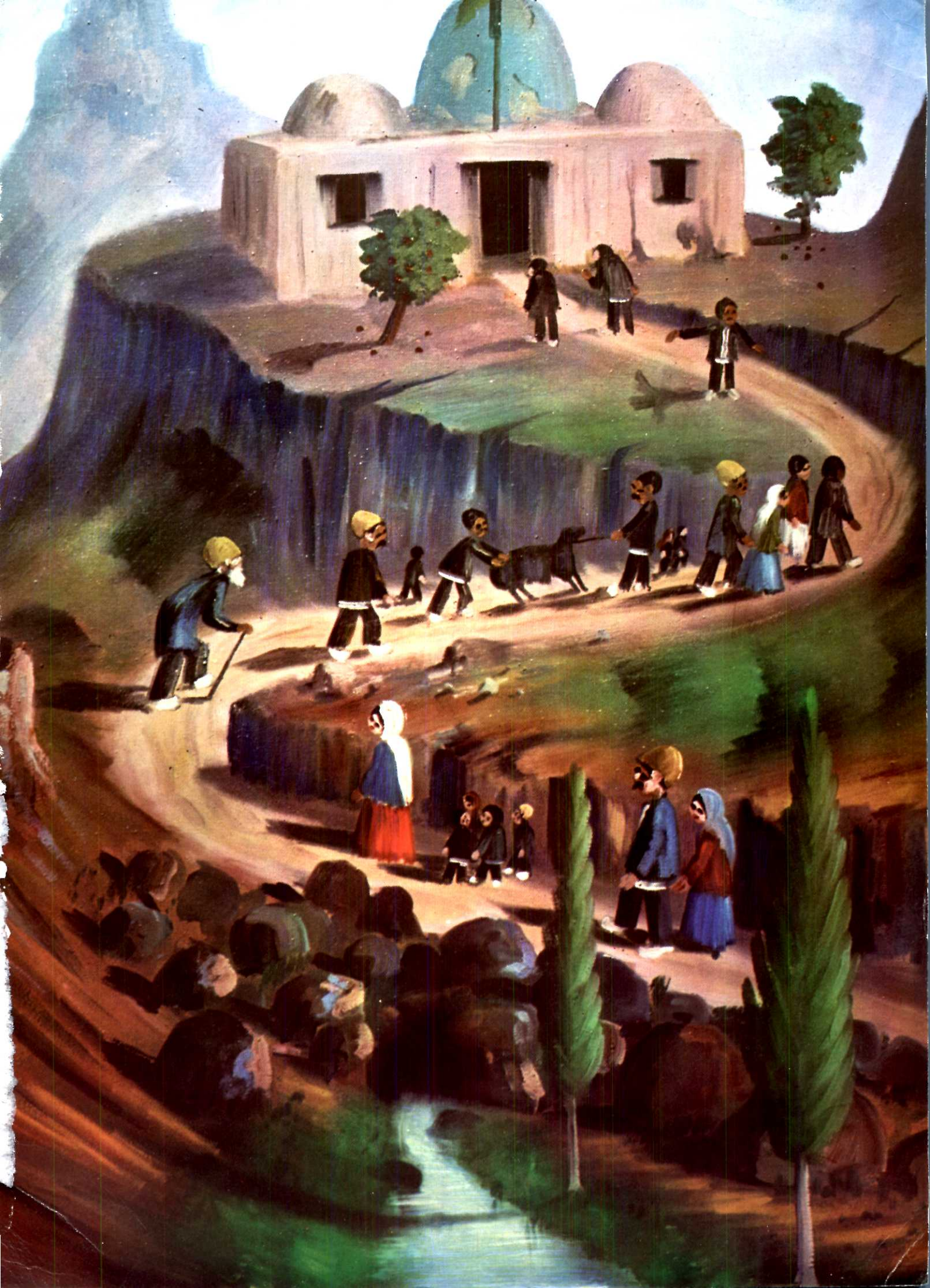

تشی

تشی

کودنی اطفال علل زیاد دارد شما با دکتر راعی و نظر وی در صفحه ۳۳ آشنا می شوید.

● ایران و ایرانیان از نظر دیگران قسمتی از کتاب سیاحت نامه شاردن را برای شما انتخاب کرده ایم که در صفحه ۴۰ می خوانید.

● اثرات غذائی هسته خرما مقاله ایست که آقای دکتر محمد ستاری استاد دانشگاه تهران نوشته و نشان داده است که در تغذیه دام هسته خرما تاثیر شگرفی دارد این مقاله جالب را در صفحه ۴۴ می خوانید.

● بمنظور جلوگیری از عوامل مخرب باد و باران و فرسایش خاک و هدر رفتن آب و به منظور رشد حتمی گیاهان کوشش های بسیار آغاز شده که یکی از این تلاش ها استفاده از مالچ نفتی است ولی چرا و چگونه؟ جواب این سؤال را آقای نیکخو نوشته است که در صفحه ۵۰ می خوانید.

● شرکت هواپیمائی ملی ایران همیشه کوشیده است که بمدرنترین وسایل حمل و نقل امروزی مجهز باشد و از اینرو خود را با کنکور که هواپیمای آینده جهان می باشد مجهز خواهد کرد.

کنکور برای چند روزی به تهران آمد تا همه بتوانند از نزدیک باین پرنده سریع السیر که بزودی در ایران مورد استفاده قرار خواهد گرفت آشنا شوند.

ص ۵۷

● داستان قدیمی پیر نایینا و بازرگان و طراران از کتاب سندبادنامه خواجه بهاءالدین ظهیری سمرقندی را در صفحه ۶۵ می خوانید.

● بشر از روزی که خود را شناخته سعی کرده است که افکار خود را بگونه ای به دیگری بشناساند و نقوش و خطوطی بوجود آورده و آقای جمشید مهریویا این تحول و تاریخچه خط را در صفحه ۶۸ شرح داده است.

● خانم دکتر عزیزه مهدوی که مطالعات و تحقیقات ارزنده ای در زمینه رادیواکتیویته طبیعی محیط دارد مقاله ای تحت عنوان «سالیابی در آثار باستانی» برای نشریه تلاش نوشته است. سالیابی با روش ۱۴ C برای تعیین سن واقعی آثار باستانی حاوی اطلاعات جالبی است که در صفحه ۷۴ می خوانید.

● رویدادها را هم داریم که نمونه ایست از وقایع دو ماه اخیر کشورمان و بخشی کوچک است از فعالیت ها و کارهای فراوان و گسترده کشورمان.

● در صفحه صدم گفتگویی داریم با خانم فخری نیکراد گوینده تلویزیون.

دکتر عزیزه مهدوی

دکتر محمد ستاری

جمشید مهریویا

دکتر مهدی راعی

● خوشه چین در این شماره مطالب گوناگونی برایتان دارد از جمله «فریاد قلب» مطالعه ای است که آقای تقی مدرسی درباره گریه ها و فریادهای کودکان خردسال بعمل آورده است.

... آلودگی آب و هوا موضوع مذاکرات در استکهلم بود و در آنجا قرار شد سعی شود تا راه های عملی برای مبارزه با آلودگی ها پیدا شود.

پیروزی تیم منتخب تهران بر بایر مونیخ که از بزرگترین تیم های دنیا و قهرمان باشگاه های آلمان است در این مسابقه ایرانی نشان داد که اگر فرصت باو داده شود می تواند از امکانات بخوبی استفاده کند.

● گفتگویی داریم با فرخ غفاری درباره فستیوال جشن و هنر در شیراز که هر ساله عده زیادی از هنرمندان ایرانی و خارجی در آن شرکت می کنند و شهرت جهانی دارد و مطالب دیگر که شما آن را می خوانید.

● «دیداری از مدرسه عالی تلویزیون و سینما» رپرتاژی است که شما را با قسمت های مختلف این مدرسه شاگردان آن و طرز تفکر اداره کنندگان آن با تصاویر بسیار گویا آشنا می کند. ص ۱۵

● صنعت فرش یکی از صنایع قدیمی و ملی ایران است که همه جهانیان با آن آشنا هستند، زیبایی ها و رنگ آمیزی ها و نقوش فرش ایرانی انکار ناکردنی است و البته یکی از ارقام مهم صادرات کشور ما را تشکیل می دهد.

و شما این مقاله را در صفحه ۲۱ خواهید خواند.

● مصاحبه ای داریم با حسین کاظمی نقاش «گیاه و سنگ» که در تابلوهایش گیاهها را در سنگ می رویاند. کاظمی هنرمندی است که بسیار کم حرف می زند ولی ایمان بسیار به عرفان ایران دارد. ص ۳۰

● چرا اطفال گاه آن هوش معمولی و طبیعی را از دست می دهند و با اصطلاح کودکان می شوند؟

«علل کودنی» اطفال مقاله ایست که آقای دکتر راعی دانشیار دانشگاه تهران نوشته و کوشش کرده باین سؤال پاسخ دهد او می گوید:

خوشر از دوران عشق ایام نیست
 بامداد عاشقانرا شام نیست
 مطربان رفتند و صوفی در سماع
 عشق را آغاز هست انجام نیست
 از هزاران در یکی گیرد سماع
 زانکه هر کس محرم پیغام نیست
 تا نسوزد بر نیاید بوی عود
 پخته داند کین سخن باخام نیست
 هر کسی را نام معشوقی که هست
 میبرد معشوق ما را نام نیست
 سرورا با جمله زیبائی که هست
 پیش اندام تو هیچ اندام نیست
 مستی از من پرس و شور عاشقی
 او کجا داند که درد آشام نیست
 خواب بیهنگامت از ره میبرد
 ورنه بانك صبح بیهنگام نیست
 سعدیا چون بت شکستی خود مباش
 خود پرستی کمتر از اصنام نیست

سعدی شیرازی - قرن هفتم هجری

تلاش

شماره سی و پنجم

خرداد - تیر ۱۳۵۱

نویسندگان و گویندگان مسؤل نوشته های خود هستند.

محل اداره: خیابان شهید کویچیم. شماره ۲۷. بک ۲۵ رایست.

روی جلد : دریای خزر
اسلاید از : ر. نگاه

داخل جلد : تابلو نقاشی
اثر محمود زنگنه

پشت جلد :

دختران شمال با لباس محلی
اسلاید از : ملک عراقی

داخل پشت جلد : فخری نیکزاد
اسلاید از : ملک عراقی

رنگی های داخل :

قالی دست بافت ایران

اسلاید از : بیژن بنی احمد
دشت ارژن

اسلاید از : اسکندر فیروز

تابلو نقاشی های حسین کاظمی

اسلاید از : بیژن بنی احمد

نقاشی های کودکان

اسلایدها از : بیژن بنی احمد

عکس های سیاه و سفید :

بیژن بنی احمد ، غلامحسین ملک

عراقی ، ابراهیم حقیقی

جدول : کاظم کمالی

خطاطی : حسن فروغی

تنظیم صفحات :

با همکاری مریم شجاع پور

چاپ سکه

صفحه

عنوان

۳	بیانات شاهنشاه آریامهر	شرط اساسی زیست و تکامل بشر
۹	خوشه چین	از هرخرمن دانه ای
۱۱	فرخ غفاری	جشن هنر شیراز
۱۵	بصیر نصیبی	مدرسه عالی تلویزیون و سینما
۲۱	ف - آزادی	صنعت فرش
۲۵	مهناز عطارها	دشت ارژن
۳۰	حسین کاظمی	گیاه و سنک
۳۳	دکتر مهدی راعی	کودنی اطفال
۴۰	سیاحتنامه شاردن	ایران و ایرانیان
۴۴	دکتر محمد ستاری	اثرات غذائی هسته خرما
۴۸	جمشید مهرپویا	پیرنه
۵۰	ش - نیکخوا	مالج
۵۷		کنکورد
۶۵	سندبادنامه	سندباد
۶۸	جمشید مهرپویا	خط
۷۳	آذربید	خطاط
۷۵	دکتر عزیزه مهدوی	سالیابی
۸۰	رفیعی - نظیری - سایه - منشی زاده - حسینی	اشعار
۸۱		رویدادها

این شماره هفت ضمیمه علوم ، ورزشی ، سفرهای
خرداد ، قوانین ، بریده چاپ شده ها ، هنری و
کدبانو را همراه دارد .

بهای تلاش با ضامنه : ۴۵ ریال

جلسه مخصوص کنفرانس بین‌المللی کار

آقای جنرل مدیر کل دفتر بین‌المللی کار بیاناتی در معرفی شخصیت شاهنشاه آریامهر به اعضای شرکت کننده در جلسه مخصوص باین شرح ایراد کردند:

ترکیب سالمی از سه پدیده

سخنان مدیر کل دفتر بین‌المللی کار:

برای من موجب مباهات است که امروز اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر شاهنشاه ایران ویکی از بنیانگذاران بزرگ سیاست اجتماعی قرن بیستم را به کنفرانس بین‌المللی کار معرفی کنم.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران که سی سال انقلاب اجتماعی ایران را رهبری کرده‌اند پادشاهی هستند وارث يك تاج و تخت باستانی که مسؤولیت و وظایف خود را آنگونه مسؤولیتها و وظایفی میدانند که بعهدہ امین مردم محول شده است و بدینگونه است که شاهنشاه ایران دفتر تازه‌ای بر حماسه‌شاهان افزوده‌اند. بدین لحاظ آن اعلیحضرت میتوانند مطالب بسیاری درباره رابطه بین ثبات سیاسی، رشد اقتصادی و عدالت اجتماعی در جهان روبه توسعه برای ما بیان بفرمایند، بدیهی است که هیچیک از این سه پدیده بدون دیگری حاصل نمیشود و در جهاننداری و تدبیر ملك هیچ مسؤولیتی مهم و برتر از ساختن ترکیب سالمی از سه پدیده مذکور نیست و در همین زمینه است که شاهنشاه ایران تسلط و چیره دستی خویش را بثبوت رسانده‌اند.

هنگامیکه اعلیحضرت شاهنشاه ایران بتخت سلطنت نشستند ایران نه استقلال ملی واقعی داشت و نه برنامه‌ای برای عمران و توسعه، سرزمینی بود بانظام فئودالی که از آموزش و پرورش جدید حصه‌ای ناچیز داشت با خطوط مواصلات و ارتباطی ناقص و نارسا و غیر از صنایع دستی سنتی فقط يك صنعت استخراجی داشت که آنهم کاملاً در

کنترل خارجی‌ها بود. قانون کار ناچیز و نارسا بود و همان اندك مایه هم در مقابل صاحبان قدرت و نفوذ اجرا نمیشد، ایران فاقد جنبش کارگری بود و از مناسبات تنظیم شده و صحیح کارگر و کارفرما بهره‌ای نبرده بود، از بیمه اجتماعی خبری نبود، برنامه‌های بیمه بهداشت و ایمنی حرفه‌ای وجود نداشت، سازمانهای تعاونی مهمی موجود نبود و اصولاً ایجاد اشتغال مولد و ثمربخش برای همه و تأمین برابری اجتماعی بعنوان هدفهای مهم سیاست دولت مطرح نبود، ولی انقلاب شما اعلیحضرتا (چون آنچه شما کرده‌اید انقلاب است و چیزی از انقلاب کم ندارد) در تمام این زمینه‌ها راه گشائی کرد، بخاطر آنچه انجام شده که قسمت قابل ملاحظه آن مربوط به عضویت ایران در سازمان بین‌المللی کار بوده است، شما اعلیحضرت پیش از همه قبول کردید و اشاره فرمودید که در هر يك از این زمینه‌ها چه کارهای دیگری باید کرد و صراحت گفتار شما، ستایش ما را از آنچه تاکنون کرده‌اید بیشتر میکند. تردید نیست که میان ما و آن اعلیحضرت زمینه‌های فکری مشترك بسیار است. ما نیز مانند اعلیحضرت شاهنشاه ایران يك جامعه جهانی شامل تمام ملل اعتقاد داریم و نیز میدانیم که چنین جامعه‌ای گونه‌گون خواهد بود و بنابراین معتقدیم که باید اختلاف روشها و نظرها را تحمل کرد، در حالیکه هر يك از ما بنظرات خود سخت وابسته و معتقد است همه ما بنظرات دیگران احترام میگذاریم و مانند ولتر از این عقیده دفاع میکنیم که هر کس حق دارد بارعایت نزاکت نظری را که همواره مردود دانسته‌ایم بیان کند، با پیروی از این اصل ما آموخته‌ایم که بشریت

تاچه حد بهم پیوسته است و حاضریم اطلاعات خود را در اختیار تمام کسانی که خواستار سهم شدن در این دانستنیها باشند بگذاریم. ما نیز مانند اعلیحضرت شاهنشاه ایران بمسؤولیت اعتقاد داریم و این اصل را پذیرفته‌ایم که هیچ مصلحت و منفعت خاصه‌ای هر قدر ارزنده و قابل احترام باشد نباید مقدم بر مصالح عمومی قرار گیرد.

ما معتقدیم که انسان نمیتواند بحقوق خود دست یابد مگر آنکه وظایف خویش را انجام دهد و میدانیم فلسفه‌ای که فقط حقوق ویا منحصر وظایف را بشناسد در يك زندگی خوب و سعادتمند جایی ندارد.

ما مانند آن اعلیحضرت بشرافت شخصیت انسان و آزادی روح بشر اعتقاد داریم، معیار ما در ارزیابی تمام نظامهای سیاسی، همه سیاستهای اقتصادی و تمامی بنیانهای اجتماعی نحوه پرداختن همه این سیستمها و نظامها به مهمترین و والاترین هدف اجتماع انسانی یعنی آزادی و حیثیت انسان است. ما هیچ چیز را بدان سبب که باره و روش ما تفاوت دارد محکوم نمیکیم و نیز هر چه را از این آزمایش قاطع ناموفق بیرون آید در خور ستایش نمیدانیم.

اعلیحضرتا، اینهاست معتقدات مشترکی که ما و شما داریم و از آنجائی که علاقه و دلبستگی بیچون وچرای شخص اعلیحضرت شاهنشاه ایران را به آرمانهایی که الهام بخش ماست میدانیم، مقدم آن اعلیحضرت را مانند يك دوست قدیمی و مورد اعتماد گرامی میدانیم و مشتاقانه منتظریم که نظرات خردمندانه آن اعلیحضرت را که از تجربه رسالت ایشان برای کشورشان مایه میگیرد در مورد معضلاتی که ما در رسالت خود برای بشریت پیش روی داریم، بشنویم.

شرط اساسی زیست و تکامل بشر

* کار یعنی عامل اصلی پیشرفت جوامع بشری و اعتلای انسانی .
* در ایران آن روز اصولا ارزشیابی مشاغل براساسی که امروزه در جوامع متمدنی معمول است مورد نظر بوده بطوریکه بعضی از کارمندان دفتری، که طبعاً افراد باسواد و ممتازی بوده اند ، کمتر از کارگران متخصص مانند : سنگتراشان و زرگران حقوق دریافت می - داشته اند .

* صلح و آرامش اجتماعی و اقتصادی باید بر سراسر جهان حاکم گردد .
* توسعه اقتصادی و بالنتیجه بهبود وضع کارگران در سراسر جهان بستگی بعواملی دارد که از محیط کار و زندگی آنان فراتر می رود و احتیاج به مساعی مجدانه ای در سطح بین المللی دارد .

پس از بیانات مدیرکل دفتر بین المللی کار ، شاهنشاه آریامهر پشت تریبون قرار گرفتند و بیاناتی باین شرح ایراد فرمودند:

آقای رئیس
آقای مدیر کل
جنابان
خانمها و آقایان

از بیانات محبت آمیز آقای مدیر کل درباره خود و کشورم ، کمال تشکر را دارم .

این سخنان نماینده اطلاعی دقیق از شرایط اجتماعی و اقتصادی ایران امروز بود ولی این وسعت اطلاعات از جانب کسی که چهل سال تمام است با شایستگی فراوان و غالباً در شرایطی دشوار عمر خود را وقف هدفهای سازمان ملل متحد و دفتر بین المللی کار کرده است برای ما شگفت آور نیست ، ما برای آقای جنکر نه تنها بعنوان يك استاد برجسته حقوق بین الملل که تألیفات او در مراکز علمی کشور ما با علاقه کامل خوانده میشود احترامی عمیق قائل هستیم بلکه این احترام ما بخصوص از این بابت است که ما ایشان را مظهر زنده آن اصولی میدانیم که پایه های سازمان بین المللی کار بر آنها نهاده شده و وی بعنوان يك رکن این سازمان همواره مدافع و مبلغ آنها بوده است .

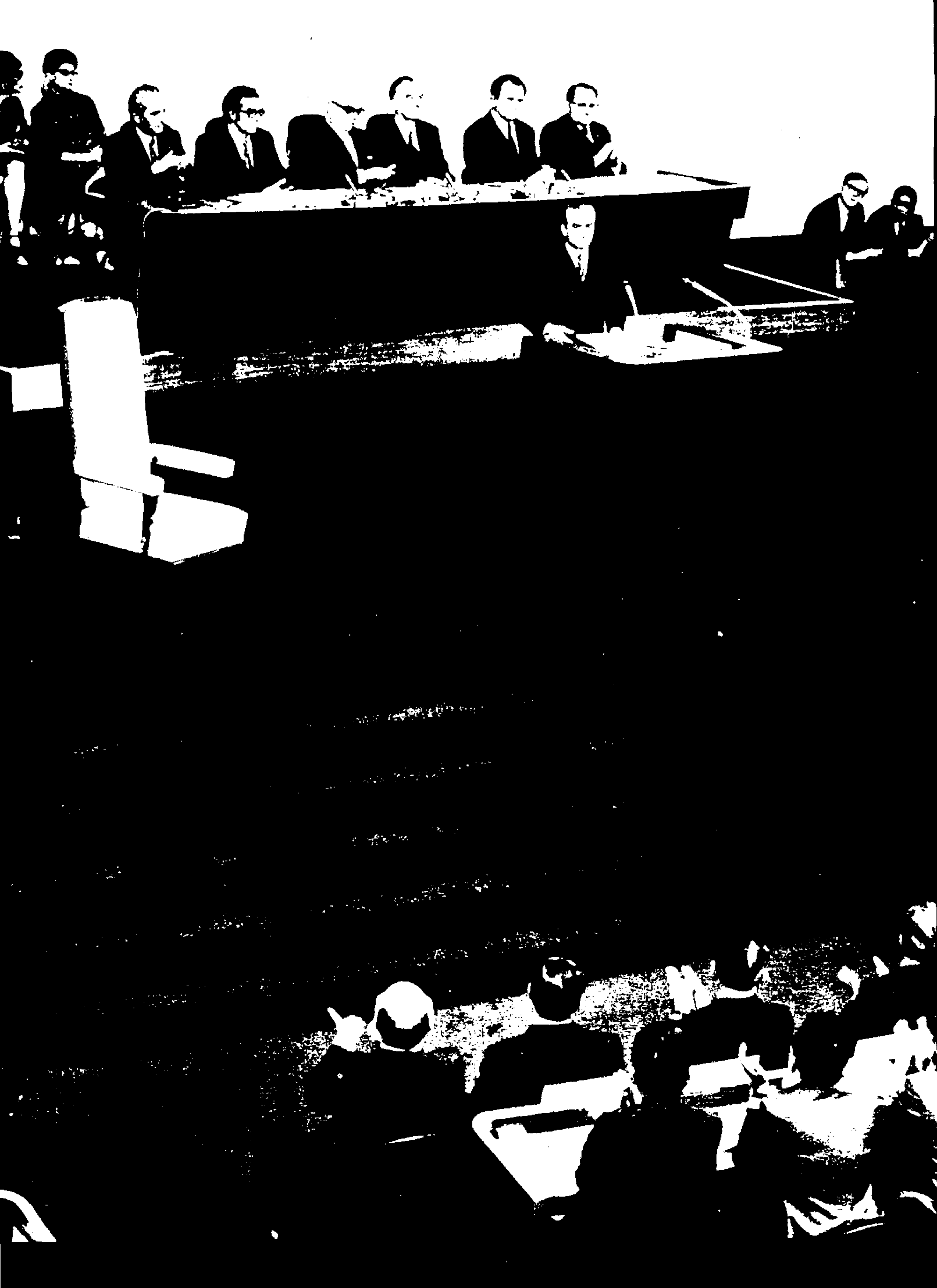
با این وجود آقای رئیس ، بنظر من ضروری است که در مورد قسمتی از بیانات آقای مدیر کل یعنی در مورد اشاره ایشان به وضع ناگوار کشور من در آن هنگام که من سرنوشت این مملکت را بنست گرفتم ، توضیح لازمی بدهم ، یعنی متذکر شوم که آن وضع در واقع ناشی از حکومتی که قبل از روی کار آمدن من مملکت را اداره میکرد نبود زیرا درست در دوران همان حکومت بود که رستاخیز ملی ما بعد از يك دوران ممتد انحطاط آغاز شد و نهضت مدرنیزاسیون کشور شروع گردید و در راه استحکام حاکمیت ملی قدمهای بلند برداشته شد و شالوده تجدید حیات اقتصادی ایران استوار گردید ، راه های آهن ساخته شد و در زمینه آموزش و بسیار اقدامات اصلاحی دیگر فعالیتهای وسیع انجام گرفت ، واقعیت این است که آن وضع ناگواری که من در آغاز سلطنت با آن مواجه شدم نتیجه مستقیم تجاوز مسلحانه نامشروع و مخالف با کلیه حقوق بین المللی بود که از طرف برخی از دولتهای بزرگ وقت در جریان جنگ جهانی دوم نسبت به کشور من صورت گرفت در حالیکه ایران از همان آغاز این جنگ رسماً بیطرفی خود را اعلام کرده بود ، این تجاوز حاصل مساعی طاقت فرسای لاقابل يك نسل را در کشور من از میان برد و ساختمان مادی و معنوی مملکت و جامعه ما را

تا حد زیادی متزلزل کرد .
با این توضیحی که تذکر آن را به اعضای محترم حاضر و وظیفه خود دانستم از فرصت استفاده کرده و مراتب خوشوقتی خویش را از اینکه امروز توانسته ام در پنجاه و هفتمین اجلاس کنفرانس بین المللی کار شرکت کنم اظهار میدارم ، حضور در این جلسه برای من فرصت مناسبی است که نظریات خویش را با نمایندگان برگزیده ملل جهان که بمنظور یافتن راههای تازه ای برای بهروزی و بهزیستی مردم سراسر گیتی باشوق و در عین حال بانگرانی در اینجا گرد آمده اند در میان بگذارم ، شاید احتیاجی به تذکر این نکته نباشد که کشور ما همیشه سازمان بین المللی کار با دیده احترام و علاقه نگریسته و برای کوششها و تصمیمات آن در راه بسط عدالت اجتماعی و حفظ صلح ارزش بسیار قائل بوده است .

در این فرصت یادآوری این امر برای من مایه خوشوقتی است که ایران جزو بنیانگذاران سازمان بین المللی کار بوده و بهمین جهت نیز پنجاهمین سال تاسیس این سازمان را با علاقه ای قلبی جشن گرفت و با کمال خوشوقتی میزبان هفتمین کنفرانس سازمان بین المللی کار برای منطقه آسیا در دسامبر گذشته گردید .

دلیل این علاقه مندی را طبعاً باید درك واقع بینانه از ضرورتها و تحولات اجتماعی جستجو کرد ، مگر نه این است که مهمترین اشتغال ذهنی این سازمان را کار یعنی عامل اصلی پیشرفت جوامع بشری و اعتلای انسانی تشکیل میدهد ؟ مگر نه این است که پیچیده ترین و پیشرفته ترین ابزار های تولید همانقدر که محصول اندیشه بشری است حاصل کار اوست و بمدد اندیشه و کار از غیر ممکن ، ممکن میتوان ساخت ؟ البته ما در تاریخ بشری شاهد دوره ها و مواقع بسیاری بوده ایم که کار بر اثر ظلم و فشار ، جاذبه و مطبوعیت خویش را از دست داده است ولی در این موارد مسلماً عیب از خود کار نبوده است بلکه در برداشت طبقات حاکمه از آن بوده است ، زیرا بهر حال کار بعنوان محتوای اصلی سیستم اجتماعی ، شرط اساسی زیست و تکامل بشر است .

انسان نه تنها بمدد کار خلاقه توانسته است ثروتهای پایان ناپذیر طبیعت را در اختیار خویش بگیرد و نیروهای طبیعت را طبق نیازهای خود مهار کند ، بلکه سرچشمه دانش و فرهنگ و همه ذوقها و احساسات عاطفی را نیز باید در درجه اول در کار و استمرار نسلی به نسل دیگر جستجو کرد . کار بشری با عمد و قصد هدف تعیین شده ای را دنبال میکند و بطور اصلی باتولید وسائل کار مربوط است . اگر تکنولوژی را به تعبیری سیستمی از ارگانهای

مصنوعی بدانیم که جانشین فعالیت انسان اجتماعی می‌گردد در این صورت باسانی میتوان بر رابطه منطقی کار و تکنولوژی پی برد. در حقیقت بشر از راه تجربه طولانی در کار و تولید توانسته است هم دانش خود را ارتقاء دهد و بعلم غنا بخشد و هم وسایل فنی را بخدمت خویش گیرد.

معهدا علیرغم آنکه امروز علم تکنولوژی بمدارج بی- سابقه ای ارتقاء یافته از قدر انسانها در خلق ارزشهای مادی و معنوی کاسته نشده است. فقط اکنون مسئله بصورت تغییر در رابطه بین انسان و تکنولوژی تغییر شکل داده است. اگر در گذشته تکامل ابزار صنایع دستی بر قدرت طبیعی کار ارگانها میافزود در احوال کنونی سیستم عالی تکنولوژی و اتوماسیون علاوه برآنکه قدرت کار ارگانها را بطور بی- سابقه ای افزوده قدرت فعالیت فکری را نیز ارتقاء بخشیده است ولی در این جا نوبت به طرح این مسئله میرسد که آیا تکنولوژی در این دوران توانسته است رسالت تاریخی خویش را ایفا کند؟

برای پاسخ باین سؤال توجه باین مطلب لازم است که تکنولوژی بعنوان ابزار فعالیت بشری هم در روش کار بخدمت گرفته میشود و هم در مجموعه عوامل اجتماعی و اقتصادی. اگر این دو وجه فنی و اجتماعی تکنولوژی بطریقی علمی با یکدیگر تلفیق شده باشند پاسخ سؤال مثبت است، ولی اگر فقط به جنبه های کاردهی و تغییر الگوهای اشتغال و کاربرد تکنولوژی اکتفا کنیم، چون تکنولوژی در اینحال به مثابه نیروی کار اجتماع عمل میکند پاسخ سؤال منفی است. بعقیده من کنفرانس کنونی باید بین ظاهر پدیده تکنولوژی که آفریننده فراوانی و رفاه مادی است بامضمون آن که در شرایط نامساعد اجتماعی موجب مشکلات بزرگ اقتصادی و اجتماعی میشود تفاوت قائل گردد و توصیه های لازم را در جهت برقراری روابط اجتماعی مطلوب در جهت استفاده خلاق از تکنولوژی بعمل آورد.

تاریخ جامعه بشری گویای خلق ارزشهای مادی و معنوی بوسیله هرملتی از ملتهای جهان است و ذخایر فرهنگ مادی و معنوی را میباید میراث زحمت و کار همه مردم و اقوام گیتی دانست. بدیهی است در این میان مللی که دارای تمدنها و فرهنگهای باستانی هستند از قبیل ایرانیان و یونانیان و مصریان و چینیان و هندیان و رومیان سهم خاصی درافزودن برغنای گنجینه ذخایر فرهنگی جامعه انسانی دارند. تاآنجا که به کشور وملت من مربوط است ما از این بابت در پیشگاه تاریخ بشری احساس افتخار وغروری مشروع میکنیم.

بخاطر احترام به ارزشهای انسانی و حقوق بشر بود که کورش بزرگ اعلامیه معروف خود را صادر نمود. براساس مندرجات الواح تخت جمشید که در کاوشهای باستان شناسی سی سال پیش بدست آمد و تعداد آنها تقریبا به ۳۰۰۰۰ میرسد در آن زمان تشکیلات کارگری هخامنشی از نظر تقسیم کار، مزد کارگران، مقررات مربوط به کارگران خارجی، تساوی مزد زنان و مردان کارگر و غیره باقوانین مترقی امروز جهان بسیار نزدیک بوده است.

از همین الواح معلوم میشود که اولاً برخلاف سنن رایج دوران کهن در ایران بیگاری و کار اجباری وجود نداشته و برای هرکار برحسب اصول و مقررات روشن و منظم مزد پرداخت میشده است ثانیاً میزان اجرت براساس نوع و ارزش کار تعیین میشده بطوریکه گاه مزد یک زن متخصص سه یا چهار برابر مزد یک کارگر ساده مرد بوده است. در عین حال مندرجات این الواح نشان میدهد که در ایران آن روز اصولاً ارزشیابی مشاغل براساسی که امروزه در جوامع مترقی معمول است مورد نظر بوده بطوریکه بعضی از کارمندان دفتری که طبعاً افراد باسواد و ممتازی بوده اند کمتر از کارگران متخصص مانند سنگتراشان و زرگران حقوق دریافت

میداشته اند. از طرف دیگر پیشرفت کار بخصوص براساس تشویق و نه بر اصل تحمیل و اجبار تکیه داشته زیرا بحکایت این الواح در مقابل کار زیادتیر از وظیفه یا انجام کارهای شایسته و خاص، پاداشهای مختلف داده میشده است. تکیه زیادی براین سابقه کار در سنن باستانی ایران بیشتر بخاطر نشان دادن این حقیقت است که تمدنها و فرهنگهای اصیل در هر دوره از تاریخ و در هر نقطه از جهان همواره با ارزشهای واقعی کار آشنا بوده اند و بنابراین این رسالتی است که از نسلهای گذشته بدست ما مردم جامعه امروز بشری سپرده شده است تا در شرایط و امکانات استثنائی جهان کنونی آنرا بصورتی شایسته تر ایفا کنیم.

امروز همه ملل در حال توسعه یعنی همه آن مللی که بموقع تاریخی دین فرهنگی خود را ادا کرده اند بحق خواستارند که در تولید نعمت های مادی و مبادله آنها در مقیاس جهانی سهم شایسته ای بدست آورند و آثار استعمار و وابستگی اقتصادی را از چهره اجتماعی خود بزدايند تا بتوانند زمینه های مساعدتری برای اعتلای مادی و معنوی مهیا کنند.

مادام که در مقیاس های ملی و جهانی ارزش ثروتهای مادی و معنوی تنها برپایه پول و تفوق تکنولوژیک استوار باشد و در این میان راه حلی منطقی یافت نشود کشورهای در حال توسعه باید با همکاری یکدیگر برای ترقی اقتصاد خود تلاش کنند و شکل فعلی تقسیم بین المللی کار و شرایط مبادله و الگوهای صادراتی را به نفع اقتصاد ملی خویش تغییر دهند. همه میدانیم که ادامه وضع فعلی به فقر نسبی و در برخی از مواقع به فقر مطلق کشورهای جهان سوم میانجامد.

ایران که راه نجات خود را یافته و در راه نیل به تمدن بزرگ گامهای بلند برداشته است حاضر است تجربیات خود را با کشورهای در حال رشد در میان بگذارد تا ازین طریق نقش خود را بنحو مفیدی ایفا کرده باشد.

اغراق نیست اگر گفته شود که قسمت عمده ای از تشنجات فعلی که قدرت خلاقه انسانها را نابود یا خنثی میکند نتیجه ناسازگاری ها و تضادهایی است که بین کشورهای صنعتی و کشورهای در حال رشد بوجود آمده. همه میدانیم که امروزه جهان سوم و جنبش های ملی اثرات قاطعی در سیاست و اقتصاد جهانی بدست آورده اند. جنبش های ملی امروز خصوصیات دارند که با خصوصیات انقلابی قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم متفاوتست زیرا این جنبش ها از محدوده کشورها خارج شده و تقریبا یک سوم جمعیت جهانرا بطور دسته جمعی در برگرفته است. جنبش های مذکور علیه یک کشور یا دولت خاص دنبال نمیشود، بلکه خاصیت اساسی آن جنبه های ضد استعماری آن در یک مبارزه پیگیر در مقام تحقق استقلال توام سیاسی و اقتصادی است بعبارت دیگر درین مرحله لزوما مسئله مبارزه ضد استعماری باتجدید بنای اقتصادی و اجتماعی تلفیق می گردد.

در مقیاس روابط سیاسی و حقوقی، امروز ممالک در حال توسعه از اعتبار خاصی برخوردارند - برخلاف دوران استعمار که در نهایت امر اصل حق قوی برضعیف در پناه باصطلاح «رسالت فرهنگی» و «تمدن فرهنگ برتر» اعمال میشد - اکنون سازمان ملل متحد در زمینه حقوق بین المللی اصل حق خود مختاری ملل و مردم را در تعیین سرنوشت اقتصادی و اجتماعی خویش پذیرفته و علاقه باطنی خود را در محو آخرین بقایای سیستم استعماری تصریح کرده است. بعلاوه سازمانهای خاص ملل متحد مانند کنفرانس توسعه و تجارت مرکب از نمایندگان همه ممالک در حال توسعه مسائل عمده اقتصادی و اجتماعی این گروه از ممالک را در مقیاس های ملی و منطقه ای و بین المللی بررسی و رسیدگی

می کند .

بی تردید متوقف ساختن جنگهای بازرگانی و برانداختن حصارهای فعلی تجاری و ثبات در وضع پولی بین المللی از لحاظ جوامع در حال توسعه ضرورت حیاتی دارد. ایجاد اشتغال بیشتر در سطح بین المللی مستلزم تفاهم و دوراندیشی در امر بازرگانی است .

در حال حاضر کالاهای صادراتی کشورهای صنعتی مدام رو با افزایش است، در صورتیکه همین کشورها صادرات ممالک در حال توسعه را بقیمت نسبتا ثابتی یا ارزانتر خریداری میکنند، بعبارت دیگر کشورهای صنعتی ضمن صدور کالا در حقیقت بصورت تورم دست میزنند ولی حاضر نیستند برای واردات مواد خام و نیمه ساخته مورد نیاز خود که از کشورهای جهان سوم خریداری میکنند قیمت عادلانه ای بپردازند . این امر شرایط نامساعدی را برای کشورهای گروه اخیر ایجاد کرده است بنحوی که این کشورها سالانه مبالغ هنگفتی از این راه زیان می بینند ولی کوتاه بینانه است اگر کشورهای صنعتی تصور کنند که این امر بالمآل بسود آنان خواهد بود .

در حال حاضر سرعت افزایش ظرفیت تولید نیمی از جهان بمراتب بیش از افزایش قدرت خرید نیم دیگر است ، و معلوم نیست که بازارهای فروش این تولید اضافی را در کجا میتوان یافت مگر آنکه وسایلی جهت تقویت خرید مردم کشورهای در حال توسعه برانگیخته شود .

بیمورد نیست در اینجا توضیح دیگری نیز درباره بحران پولی و آثار آن بر اقتصاد ممالک در حال توسعه و خصوصا طبقات کارگر بدهم . چون کار عاملی است که هم مولد است و هم قدرت مصرف را در قسمت عمده جامعه بوجود می آورد لذا آنها باید از نظر گاههای کارآئی اقتصادی و رفاه اجتماعی مورد توجه قرار داد . دهه دوم توسعه با اطلاع از ملاحظات اجتماعی توسعه اقتصادی یکی از هدفهای اساسی را در خصوص ممالک در حال توسعه حصول اشتغال مولدهمراه بامزدها و حقوقهای رضایت بخش و مطلوب قرار داده است . بدیهی است باید در نظر داشت که برای بهبود وضع اجتماعی و کارآئی اقتصادی کارگران صلح و آرامش اجتماعی و اقتصادی باید بر سراسر جهان حاکم گردد .

در زمینه اقتصادی سال ۱۹۷۱ شاهد آشفتگی مالی وسیعی بود که در اساس و سیستم پولی دنیا آثار فراوانی بجای گزارد . وضع آشفته مزبور با ضرورت های بازرگانی بین المللی مخصوصا بانیازهای ممالک در حال توسعه هیچگونه سازگاری نداشت . وجود کمبود مداوم موازنه بازرگانی خارجی در بعضی از کشورهای صنعتی از علل مهم این وضع نامطلوب بشمار می آید .

شیوع تورم در ممالک صنعتی موجب بالا رفتن نرخ بهره گشته و در نتیجه قرضه های خارجی را برای ممالک در حال توسعه گران میکند . بعلاوه باید در نظر داشت که ممالک صنعتی تورم و آثار آنرا به اقتصاد ممالک در حال توسعه که بسوی صنعتی کردن گام برمیدارند تحمیل میکنند بااین احوال تورم در کشورهای پیشرفته صنعتی ثبات قیمتها را که یکی از هدفهای اساسی ممالک در حال توسعه است به تزلزل میکشاند .

این تجربه تاریخی را باید قبول کرد که سیستم پولی جهانی آثار وسیعی بر اقتصاد ملل باقی میگذارد . لذا برای حفظ منافع توده های مردم در ممالک در حال پیشرفت و تضمین استفاده مداوم این ممالک از منابع مالی جهانی و ایجاد همکاری کلیه کشورهای جهان یک سیستم تجارت جهانی که از نوسانات غیرعادی فارغ باشد باید بحل مسائل پولی و اقتصادی در مقیاس جهانی و بموقع همت گماشت . یکی از مشکلات مهم جهان سوم آنست که پیشرفت

اقتصادی و اجتماعی را هنگامی آغاز میکند که علاوه بر مشکلات مالی و سیاسی و نابرابریهای چشم گیر در مقیاس جهانی بامسائل جمعیت زیاد و آهنگ رشد سریع جمعیت نیز روبروست ، لذا نمیتوان آثار نامساعد جمعیت را در پدیده رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی نادیده گرفت. ممالک در حال توسعه باید از یک طرف در اعتلای اقتصاد و فرهنگ خویش سخت بکوشند و همه منابع و مقدرات خویش را بخدمت این رسالت بزرگ بگذارند ، و از طرف دیگر با اجرای برنامه های مؤثر تنظیم خانواده رشد جمعیت را تحت نظم درآورند و باین ترتیب تدریجا شتاب رشد تولید را از آهنگ رشد جمعیت سریعتر کرده و برآن مبنا امکان زیست بهتر برای مردم فراهم آورند .

توسعه اقتصادی و بالنتیجه بهبود وضع کارگران در سراسر جهان بستگی بعواملی دارد که از محیط کار وزندگی آنان فراتر میرود و احتیاج به مساعی مجدانه ای در سطح بین المللی دارد . بی تردید تفاهم در جهت خلع سلاح عمومی در سرنوشت چنین اقداماتی قرار میگیرد، زیرا این امر موجب آن خواهد شد که منابع عظیمی که اکنون صرف تسلیحات میشود آزاد گردد .

آزاد کردن این منابع عظیم مادی و انسانی در جهانی که در آن میلیونها خانواده اصولا مسکن و ماوائی ندارند و برای تامین خوراک خود نیازمند سرمایه گذاری در توسعه منابع آب و ابزار های کشاورزی میباشد ، کمک عظیم و ارزنده ایست .

ایران بسهم خود در این کار پیشقدم شد و چند سال پیش معادل یکروز از مخارج نظامی خویش را که به هفتصد هزار دلار بالغ میشد برای مبارزه بابیسوادی در اختیار یونسکو گذاشت ولی متأسفانه که بگویم جز یکی دو کشور ، ممالک دیگر در این کار بما تاسی نکردند .

ولی امید به پیدا کردن راهحلهای عملی در جهت خلع سلاح عمومی و تخفیف بحرانهای بین المللی را نباید از دست داد زیرا اکنون بقای تمدن بشری و بهبود زندگی مردم سراسر جهان در گرو تفاهم بین المللی است .

موفقیت جامعه بین المللی در مبارزه باعقب ماندگی اقتصادی و اجتماعی رابطه نزدیک با تلاشهای این جامعه برای حفظ صلح و امنیت بین المللی دارد و قطعا بهمین مناسبت بوده است که دهه ۷۰ از طرف سازمان ملل متحد در عین حال بعنوان دهه دوم توسعه و دهه خلع سلاح اعلام گردیده است .

بگذارید در اینجا بکمال اجمال به تجربه مملکت خودمان اشاره کنیم . ما که مدرنیزاسیون و توسعه اقتصاد و صنعت را از سالها قبل آغاز کرده ایم باین نکته توجه داشتیم که کار برد تکنولوژی مدرن که معرف تکامل انقلابی فرهنگ در دوران معاصر است در همه زمینه های زندگی اجتناب ناپذیر است . یکی از مقاصد غائی ما آن بوده که نوسازی جامعه و پیشرفت اقتصادی و کاربرد تکنولوژی و صنعتی کردن کشور را در خدمت بهزیستی و بهروزی انسانها در آوریم و برآن مبنا روابط نوین اجتماعی راچنان متحول سازیم که علم و صنعت در آن فقط نعمت و آسایش بیارآورد . ما بخوبی احساس کردیم که جهان سوم منجمله کشور ایران فقط باتنظیم و تدوین برنامه عمرانی و رشد اقتصادی بعنوان تحقق آگاهانه پیشرفت طبق نقشه، خواهند توانست منابع انسانی و مادی خود را بسرحد کمال بسیج نماید و آثار عقب ماندگی را از چهره اقتصاد و اجتماع خویش بزدايند . مابدرستی توجه کردیم که بدون آنکه دولت اهرمهای اساسی اقتصاد را در دست داشته و صنایع اساسی را کنترل نماید ومقررات و قوانین اقتصادی و مالی را طبق پیش بینی های برنامه تنظیم و بکار برد نظم و انضباط برنامه ای امکان پذیر نمیتواند بود . از طرف دیگر

روشن بود که دمکراتیک کردن شیوه زندگی و تعمیم اصول دمکراسی سیاسی واجتماعی بجای روابط کهنه تولیدی و نظام ارباب رعیتی واعطای آزادی به زنان وتوسعه انجمنها وسندیکاها وتقویت سازمانهای محلی منتخب مردم وکوشش در رفع نابرابریها واستثمار فرد توسط فرد وسهم کردن کارگران درحاصل فعالیتهاوخوش وبدست آوردن هدفهای اجتماعی از برنامههای توسعه اقتصادی کشور از طریق استراتژی توأم رشد اقتصادی وگسترش اشتغال ازجمله اقدامات مهم اجتماعی است که بدون آنها اعتلای اقتصاد جامعه دررفاه عمومی مقدور نیست. ما در پرتو انقلاب اجتماعی ایران، که لابد شما نمایندگان محترم ذکر مجمل آنرا شنیده اید، توانسته ایم بهمه ضرورتهای یاد شده تحقق بخشیم. مبانی اقتصادی واجتماعی انقلاب ایران راهمان ضرورتها که واجد جنبه تاریخی است تشکیل میدهد. ما بدرستی دریافته ایم که در وضع کنونی دولت آگاهانه و طبق نقشه باید تأمین کننده خواستههای کارگران وکشاورزان ودر عین حال برآورنده هدفهای دور و آینده کشور درخصوص استقلال اقتصادی باشد. براین اساس ما از راههای تند و افراطی در رابطه کار وسرمایه که منجر به استثمار فردی میشد پرهیز کردیم ودر عوض کار وسرمایه را طبق انضباط برنامههای هدایت نمودیم. دراین مورد ما حتی دست به اقدامی زدیم که از نظر تأمین منافع طبقه کارگر جنبه کاملاً انقلابی دارد ونمونه آن تصمیمی است که درسه هفته پیش درباره فروش قسمتی از سهام کارخانهها در وهله اول به کارگران و سپس به سایر مردم اتخاذ شد. این با خصوصیات و شرایط اجتماعی رشد در کشورهای جهان سوم ومنجمله کشور ما کاملاً سازگاری دارد زیرا اگر قرار باشد ما الگوهای غربی را در رابطه کار وسرمایه بپذیریم وبجرانهای ناشی از آن روابط رابصاحب رکود وتوقف اقتصاد جامعه جبران کنیم بجای جبران عقب ماندگی خویش برآن خواهیم افزود.

ما در پرتو انقلاب سفیدمان موفقیت چشمگیری درزمینه توسعه اقتصادی بدست آوردیم وطی دهسال گذشته به نرخهای رشد کم سابقه ای دسترسی پیدا کردیم از جمله سال گذشته رشد تولید ناخالص ما بقیصتهای ثابت ۱۴۳ درصد بود.

از طریق گسترش بسیار سریع آموزش و پرورش که رشد سالانه بحدود ده درصد بطور متوسط رسیده ودر پرتو تعلیمات عالی و آموزش حرفه ای وفنی، چند برابر آن توسعه حاصل شده، زیربنای علمی وفنی وسیعی را برای توسعه صنعتی کشور بوجود آوردیم و باتشویق وتوسعه پژوهشها وتحقیقات علمی خصوصاً در رشتههایی که در آن تفوق یا امتیاز نسبی داریم چون نفت و پتروشیمی، کشاورزی، صنایع سبک و بعضی از شاخه های بهداشت و پزشکی وتخصیص سهم بیشتری از درآمد دائم التزاید ملی باین کار توانسته ایم متدرجاً در دنبال استقلال سیاسی که خوشبختانه از دیر باز از آن برخوردار بوده ایم از استقلال اقتصادی وبالاخره استقلال تکنولوژیک که شرط اصلی دوام واستمرار رشد وتوسعه است بهره مند گردیم. باعتقاد ما تجربه ای که ما در پهنه حیات ملی خود بدست آورده ایم تاحدودی وسیع بتواند در عرصه زندگی بین المللی مورد بهره گیری قرار گیرد. همچنان که سپاهیان دانش، ترویج و آبادانی ونظایر آن در داخل مرزهای ملی ما علم وفن زندگی نوین را از مناطق آباد به مناطق کم توسعه وعقب مانده انتقال میدهند.

لژیون خدمتگزاران بشر که کشور ما درتشکیل آن سهم وکوشش خاص داشته وهمچنین کارشناسان بین المللی، که امیدواریم با توسعه برنامه های چند جانبه کمکهای فنی شماره آنها پیوسته بیشتر شود، میتوانند حامل و ناقل علوم وتکنولوژی جدید از کشورهای پیشرفته به ممالک در حال رشد عالم باشند.

امید ما آنست که کمکهای دوجانبه هم هرچه بیشتر باکسب الهام از فلسفه کمکهای چندجانبه وباهمان منطق توسعه پذیرد وهدفش بجای افزایش وابستگی اقتصادی و صنعتی ممالک در حال رشد بکشورهای توسعه یافته تأمین استقلال واتکاء واعتلای کشورهای اخیر ازجهت علمی وفنی وبه تبع آن جهات صنعتی واقتصادی باشد.

ما در اداره مملکت وحکومت بمرمدم روشی را پیش گرفته ایم که همیشه منافع اکثریت مردم که بالطبع کارمندان، کارگران وکشاورزان هستند در درجه اول اهمیت وتوجه قرار گیرد.

ضابطه اصلی در تصمیم گیریهای دولتی، اعم از اقتصادی واجتماعی، منافع این گروههای اصلی اجتماع است وباین جهت است که کارگران وکشاورزان ما این اطمینان رادارند که دولت باکمال آگاهی وهشیاری مدافع آنانست وسود جویی فردی نمیتواند منافع ومصالح آنانرا بخطر بیاندازد. ما معتقد هستیم که مؤثرترین حمایتی که کارگر و کارمند میتوانند از دولت بگیرند حمایت در زمینه مزد و درآمد واقعی است لذا برای پائین ترین سطوح مزدبگیران دولت با برقراری حداقلهای مزد ملی وصنعتی حمایت خود رابایشان عرضه میکند، واز لحاظ مهارت وشایستگی با اجباری کردن روش طبقه بندی و ارزشیابی مشاغل درکارگاهها از کارگران ماهر ونیمه ماهر حمایت مینماید وبانظارت دقیق برقیمتها قدرت خرید گروههای کم درآمد را حفظ میکند وبالاخره بایک سیاست مالیاتی مؤثر توزیع عادلانه تر درآمدها راممکن میسازد.

امروز مهمترین سیاستی که دولتها باید اتخاذ نمایند سیاست درآمد است. با اتخاذ یک سیاست درآمد صحیح است که میتوان هم توزیع عادلانه درآمدها وهم در نتیجه رفاه عمومی را تأمین نمود وهم وضع اقتصاد کشور را متوازن ومتعادل نگاه داشت.

درکشور ایران که سرعت صنعتی میشود به گسترش روابط صنعتی منطقی ومتناسب با خصوصیات ملی توجه خاص مبذول میگردد. تشویق وترغیب روحیه همکاریهای سه جانبه بین دولت وکارگر و کارفرما از اصول اساسی کار ماست. در سطوح مختلف از پائین ترین تا بالاترین سطوح روحیه سه جانبه همکاری کردن Tripartisme تقویت میشود زیرا بدون چنین تماس نیل هدفهای پیشرفت امکان پذیر نخواهد بود. بهمین جهت فعالیتها وسندیکایی مورد تأیید است و پیشرفت های اخیر در زمینه گسترش سندیکاها دلیل بارز این مدعی است.

در زمینه تأمین اجتماعی سیاست متخذه در کشور من براساس برقراری وتوسعه انواع بیمه های اجتماعی مستقر است تا ازاین طریق کلیه افراد مردم نسبت به آینده احساس تأمین نمایند وترس از فردا ازدل ایرانی زدائیده شود. البته با استفاده از تجربیات سایر ملل یک سیستم کامل تأمین اجتماعی تدریجاً در ایران برقرار میشود. وحتى شایدروزی پا را ازین هم فراتر نهیم وانچه را که تحت عنوان حمایت اجتماعی مدنظر داریم برقرار کنیم که علاوه بر مزایای سیستم تأمین اجتماعی مزایای دیگری مانند بیمه آموزش را هم دربرداشته باشد.

ما در ایران معتقد به دمکراسی اقتصادی هستیم که مبنای آن ایجاد اشتغال مفید ومولد برای کلیه افراد جمعیت فعال است، بطوریکه همه افرادی که در سنین فعالیت هستند این فرصت راداشته باشند که در زندگی اقتصادی کشورسهم باشند ودر تولید مشارکت داشته باشند وهمه مردم بتوانند از منافع که تولید بوجود میآورد سهمی ببرند، زیرا نمی توانیم قبول کنیم که منافع تولید انحصار گروه معین و

محدودی باشد. در کشاورزی زارعین را صاحب زمین کردیم و رژیم ارباب رعیتی را ملغی نمودیم و امروز کلیه کشاورزان مملکت به تولید اشتغال دارند و در تعاونیهای روستائی که روز بروز قوی میشوند و شرکتهای سهامی زراعی که بدست زارعین اداره میشوند و تولید در مقیاسهای بزرگ مینمایند دولت همه گونه کمکهای فنی و مالی و متخصص در اختیار آنها میگذارد تا به امر تولید و کسب منفعت بپردازند.

در صنعت از دهسال پیش کارگران را در منافع کارگاههای صنعتی و تولیدی سهم نمودیم و ازین راه تا ۲۰ درصد منافع کارگاهها بین کارگران براساس پیمان دسته جمعی توزیع میگردد، این روش نه تنها درآمد واقعی کارگران را بالا برد و آنها را در منافع کارخانه سهم کرد بطوری که در سال گذشته بطور متوسط معادل دوماه مزد نصیب کارگران شد بلکه سطح بهره‌وری را در صنایع بالا برد و یک روح همکاری و صمیمیتی بین مدیران و کارگران بوجود آورد. بدنبال همین فلسفه دموکراسی اقتصادی این امکان را بکارگران در وهله اول و سپس به مردم بطور کلی دادیم که با خرید سهام صنایع موفق و پرسود از منافع این صنایع مستقیماً بهره ببرند.

آقای دبیرکل در سخنان خود به موضوع شرافت انسانی تکیه کردند. من میخواهم بخصوص از این تذکر ایشان استقبال کنم زیرا این اصل بنیاد معنوی و اخلاقی تمام آن اصلاحاتی در کشور ما است که بدان اشاره کردم. ما با این اصلاحات نه تنها خواستیم وضع مادی و رفاه زندگی کشاورز و کارگر ایرانی را بهبود بخشیم، بلکه بخصوص خواستیم او را از حداکثر شرافت و حیثیت انسانی برخوردار سازیم. ما خواستیم جامعه تازه‌ای در کشور خود بسازیم که در آن انسان فقط ابزاری در خدمت پیشرفتهای ضروری صنعتی و مادی نباشد، بلکه در عین این کوشش شخصیت و اصالت انسانی او و ارزشهای جاودانی فکری و اخلاقی وی که ضامن حیثیت معنوی نوع آدمی است محفوظ بماند و حتی بالاتر برود.

موازی با استقرار دموکراسی در زندگی اقتصادی جامعه ایرانی بدنبال این فکر نیز بوده‌ایم که پایه‌های یک اقتصاد دموکراتیک را هم بنا نهیم و آن عبارت از اینست که تمام عواملی که جنبه تعیین کننده قیمت‌ها را داشته باشند از قبیل منابع اساسی زیرزمینی و منابع عمده ثروت روی زمین مثل جنگلها آبهای جاری روی زمین و آبهای زیرزمینی و نفت و نیز صنایعی که جنبه صنعت مادر دارند و رشد و سلامت سایر صنایع بستگی به صحیح اداره شدن و رشد متناسب آنها دارد بوسیله دولت که نماینده جامعه است و بمنفع ملت اداره شود و بدین طریق هم از اختلالات ممکن در شئون اساسی صنعت که نتیجه اصطکاک منافع خصوصی است احتراز شود و هم صنایع مادر طبق برنامه توسعه و گسترش پیدا کند تا صنایع دیگر بتوانند روی اساس آماده شده‌ای بدون وقفه توسعه یابند مکمل این طرز فکری دید تعاونی است که در کشور ما در کلیه شئون وارد میشود. پایه وزیربنای اقتصاد ما باید براساس اصول تعاونی استقرار پیدا کند زیرا فقط در یک سیستم تعاونی است که میتوان یک اقتصاد دموکراتیک را بنهاد، لذا تمامی تلاش ما بر اینست که در کلیه شئون فعالیتهای اقتصادی جنبش تعاونی را پیش ببریم و سطح آموزش تعاونی خود را به کلیه گروهها گسترش دهیم بطوریکه حتی کودکان دبستانی هم در سر کلاس آموزش تعاونی هستند و بدین ترتیب برای جامعه ایرانی افرادی آماده نمائیم که زندگی اجتماعی خود را در شکل تعاونی ببینند و بان اعتقاد راسخ داشته باشند. امیدواری ما آنست که برخلاف دهه اول توسعه که

نتایج بسیج منابع در کشورهای در حال توسعه را نصیب ممالک پیشرفته نمود و باز هم دور و تسلسل فقر و فنا را حفظ کرد در دهه دوم توسعه باروشن بینی دولتها و تلاش ملل جهان سوم بهدفعهای خود نائل آید و نقطه عطفی را در همکاریهای بین المللی بوجود آورد.

مسئله‌ای که نباید در هیچیک از طرحهای مربوط به آینده کار و محیط آن نادیده گرفته شود موضوع محیط زیست و آلودگی آن است.

امروز دیگر این مسئله برای جامعه بشری يك امر تشریفاتی نیست، بلکه يك موضوع حاد و تاحدزیادی خطرناك است که میباید همچون مسئله تأمین مواد غذایی برای بشر بصورت يك مسأله مرگ و زندگی مورد توجه قرار گیرد و قبل از آنکه حکومت ماشین جامعه بشری را از این راه بسوی يك فاجعه واقعی سوق دهد راهی برای مواجهه با آن یافت شود. میدانیم که جامعه تکنوکرات مدرن انسان را پیوسته از طبیعت دورتر میکند ولی این دوری مانع این واقعیت نمیشود که بهر حال طبیعت بطور دائم پیرامون ما را فرا گرفته است و ما چه بخواهیم و چه نخواهیم باید این عاملی را که در محاسبات خود غالباً فراموش میکنیم در نظر داشته باشیم و از خراب کردن بیرحمانه آن خودداری کنیم. این مخصوصاً وظیفه کشورهای در حال رشد است که در طرحهای خود برای پیشرفت و توسعه این نکته را از همان آغاز در نظر بگیرند و برنامه‌های خویش را با رعایت کامل مقتضیات محیط سالم زیست تنظیم کنند.

از اینکه برنامه جهانی اشتغال که مبتکر آن سازمان بین المللی کار بوده است و مورد تأیید مجمع عمومی سازمان ملل متحد قرار گرفته و جزء استراتژی توسعه برای دهه دوم قبول شده است کمال خوشوقتی را داریم و برای سازمان بین المللی کار در این راه آرزوی موفقیت داریم. ما سهم خود در ایران بالا بردن سطح اشتغال را هدف اصلی برنامه پنجم عمرانی قرار داده‌ایم و از اینکه در چهارچوب طرح آسایش نیروی انسانی ایران از همفکری و همکاری فنی سازمان بین المللی کار بهره‌مند شده‌است حق شناسی عمیقی داریم.

همکاری هیأت کارشناسان سازمان بین المللی کار با دولت ایران بمنظور تنظیم استراتژی اشتغال در برنامه عمرانی پنجم و همچنین کمکهای فکری و فنی این سازمان طی ۲۵ سال گذشته در تنظیم قوانین و مقررات اجتماعی کشور ایران همه معرف علاقمندی سازمان بین المللی کار در برآورده شدن هدفهای گسترش عدالت اجتماعی و بهبود زندگی زحمتکشان جهانست و ما این علاقه و پی گیری را میستائیم. در این فرصت مایلیم از مساعی ارزنده هیأت حیرش در ایران در زمینه مطالعات مربوط به کار و توزیع بهتر درآمد که گزارش آن مسلماً در تهیه برنامه پنجم ما مورد استفاده قرار خواهد گرفت تقدیر کنم.

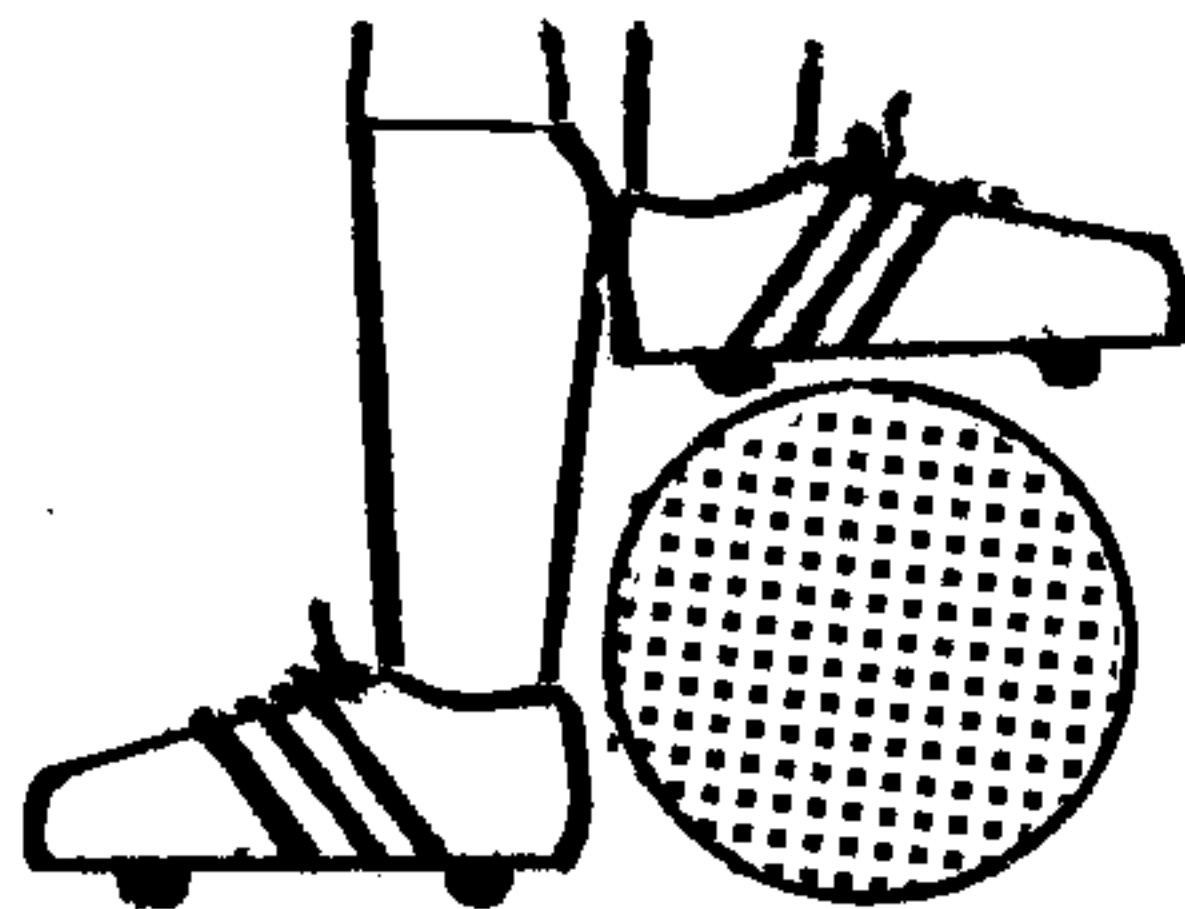
خوشبختانه گزارش مدیرکل دفتر بین المللی کار به این اجلاسیه نیز حاکی از توجه عمیق سازمان بین المللی کار در رفع نابرابریها و تبعیضات اجتماعی و ارتقاء زندگی و رفاه کارگران و اعتلای ارزشهای معنوی و مولدین واقعی ثروت درین عصر انقلاب و تکنولوژی و سایر مسائل و مشکلات اجتماعی است. امیدواریم که مشاورات شما در این اجلاسیه در نیل بدین هدف ارزنده و توصیه تدابیر گرم جهت کاربرد تکنولوژی در خدمت رفاه و آزادی بشر باموفقیت قرین گردد و برای شما توفیق آن حاصل آید که مساعی دولت های خویش را در تأیید کوششهای سازمان بین المللی کار در راه بهبود شرایط زندگی و کار کارگران جهان بیش از پیش تجهیز نمائید.

و قهرمان باشگاههای آلمان است و در تاریخ نهم تیر ماه ۱۳۵۱ در استادیوم آریامهر انجام شد نشان داد که ایرانی می‌تواند اگر بخواهد و اگر امکانات کافی در اختیارش گذاشته شود در هر رشته‌ای این چنین توفیق هائی را بدست آورد.

برای محافل ورزشی دنیا این پیروزی ۶ بر ۳ ایران هنوز هم مورد بحث و ارزش یابی است زیرا که اگر این پیروزی با بعلاوه يك بدست آمده بود و اگر ناظران خارجی خود شاهد کار فوتبالیست‌های ایرانی مانند صادقی و قلیچ‌خانی نبودند شاید این پیروزی را می‌توانستند نوعی اتفاق تلقی کنند ولی قاطعیت ۶ بر ۳ نشان داد که این پیروزی ثمره، استعداد، تمرین و لیاقت ورزشکاران ایرانی است.

شك نیست که اگر این چنین راه و روشی در زمینه‌های دیگر فعالیت‌ها دنبال شود توفیق‌های مشابه و شاید بیشتری در کارهای علمی و هنری و امثال آن نیز بدست آید.

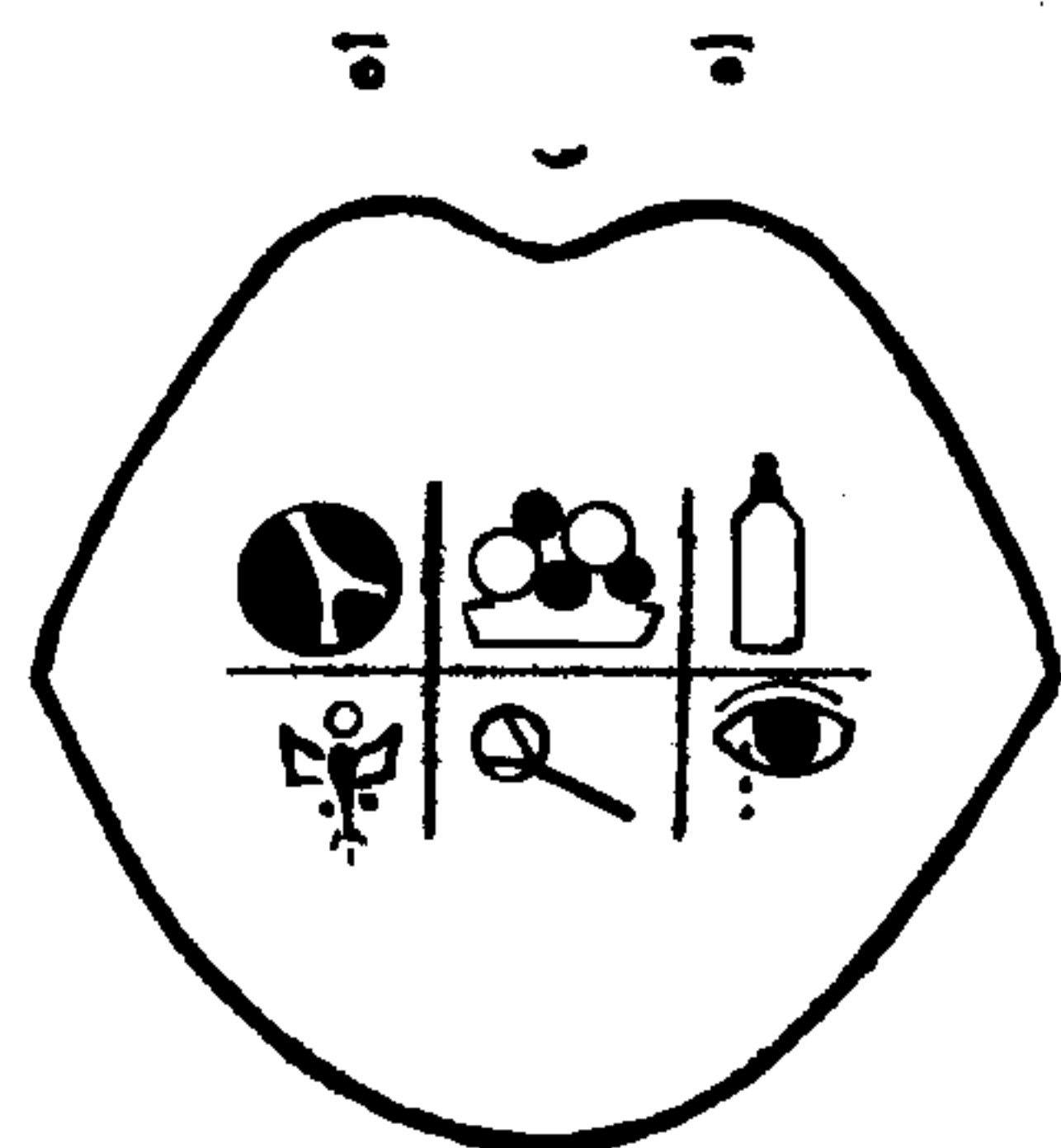
بایر مونیخ و منتخب تهران

پیروزی تیم منتخب تهران بر بایر مونیخ که از بزرگترین و قویترین تیم‌های دنیا

تهران قبل از سیملا

بوتو رئیس جمهوری پاکستان قبل از سفر به سیملا به ایران آمد. وی در مدت اقامت خود در تهران با شاهنشاه ایران مذاکرات بسیاری در باره مسائل مربوط به پاکستان و مسائل جهانی داشت و پس از این مذاکرات وی به ملاقات بانو ایندیرا گاندی به سیملا رفت و توانست درباره مسائل گوناگون که بین پاکستان و هندوستان تا آن هنگام حل نشده بود موفقیت‌های بسیار بدست آورد که از آن جمله «عدم توسل به زور از جانب دو کشور را باید ذکر کرد.» تصور می‌رود که مسائل دیگری مانند موضوع اسیران جنگی پاکستان و بنگلادش و مسئله کشمیر نیز بزودی حل شود. محافل مطلع سیاسی آمدن رئیس جمهوری پاکستان بوتو بایران را بی‌ارتباط با موفقیت وی در کنفرانس سیملا نمی‌دانند.

فریاد قلب

مطالعه و تحقیق در جیغ یا فریاد کودک تنها مربوط به کودکان ناسالم نیست، وقتی که شما به فریاد طفل گوش می‌دهید نه فقط می‌توانید به کمک آن امراض و ناراحتی‌های او را کشف کنید بلکه مهم آنست که می‌توانید علائم دیگر زندگی طفل را دریابید. مثلاً با توجه به فریاد کودک خردسال می‌توانید بفهمید که آیا وی خسته است، گرسنه است، درد دارد یا تنها است.

مدرسی و همکارانش اکنون فریادهای کودکان خردسال را ضبط می‌کنند و به کمک يك حسابربری «کمپیوتر» می‌توانند به حالات روحی و جسمی کودک پی ببرند. و می‌توانند بطور حتم بگویند که طفل چه می‌خواهد و چه چیز باید بوی داد. و این امر را می‌توانند با کمک فرکانس فریاد‌های طفل بطور قطع و یقین بشناسند.

پس از کشف لیزر گازی که بزرگترین اختراع زمان خود بدست يك جوان ایرانی بنام علی جوان در ممالک متحده امریکا بود اکنون مطبوعات جهان درباره کشف دیگری بوسیله تقی مدرسی سخن می‌گویند که همین آگاهی از حالات طفل بوسیله فریادهای اوست

تقی مدرسی اسمی آشناست، قبل از آنکه بامریکا برود شاهکاری نوشت بنام «یکلیا و تنهائی او» این کتاب مدتها دهان بدهان نقل شد و گفتند يك شاهکار ادبی دیگر در ایران زمین متولد گردید.

مدرسی کتابهای دیگر هم نوشت که هر کدام در جای خود مورد بحث و گفتگو قرار گرفت وی رساله خودش را در دانشگاه در باره «زار» نوشت. «زار» همان است که در جنوب و سواحل خلیج فارس نوعی سماع بشمار می‌رفت و انسانهای آرام را مبدل بهرقاصانی چیره‌دست می‌کرد. کتابهای نسل کلاغها، پاسی ازدوسو، و شریف‌جان از کارهای او است. شهرت اولیه‌اش را مدبسون سرزمینش ایران بود و اکنون وی بنام يك کاشف طب بکار بزرگ دیگری دست زده است و آن تمیز و تشخیص غم‌واندوه و خوشی و ناخوشی و دیگر علامات عاطفی در کودک است.

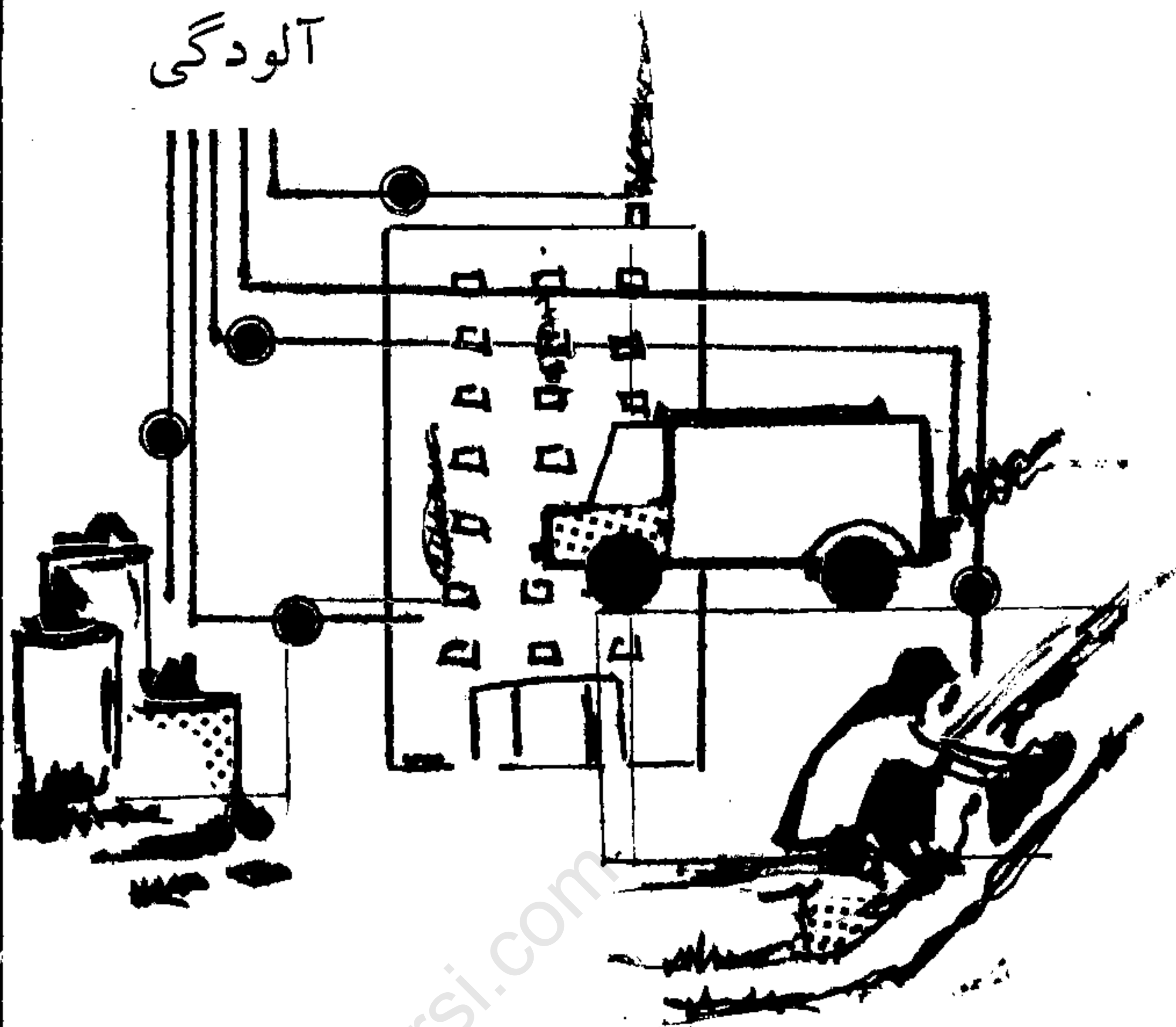
مجله هفتگی نیوزویک امریکا اخیراً (در شماره دهم ژوئیه ۱۹۷۲) بیشتر صفحه مربوط به علم طب خود را وقف کار پرازش مدرسی کرده است. «فریاد کودک هیچگاه بتنهایی نمی‌تواند عامل تشخیص کسالت کودک باشد.

آلودگی

گروهی از هنردوستان ایران مجموعه‌ای از لباسهای اصیل ایرانی را که با پیروی از سنن قدیم ایران و زینت آلات آن زمان فراهم آورده بودند که نمونه ذوق و سلیقه پیشین این مملکت بود عرضه کردند، پارچه‌هایی که مورد استفاده قرار گرفته بود مانند قلمکار، زری، ترمه، کتان و امثال آن همه از روزگار پیشین ایران سخن می‌گفت، طرحها نیز از طرحهای مختلف پوشاک ایرانی در شهرها، روستاها و استانهای مختلف مملکت الهام گرفته بود ولی این طرحها همه باتوجه به احتیاجات امروز زن ایرانی ومدهای امروز عرضه شده بود.

سلیقه و ذوقی که در تطبیق طرحهای پوشاکهای سنتی ایران با نیازمندیهای امروز نشان داده شده بود از هر حیث قابل توجه و حتی می‌توان گفت قابل ستایش بود.

همه افراد باذوق امیدوارند که جوانان ما در این راهی که پیش می‌روند با استفاده از سلیقه‌ها و سنت‌های اصیل ایرانی به موفقیت‌های بیشتری نائل گردند و بتوانند روزی مدلهائی مانند پوچینی‌ها، دیورها، شانلها و لانونها بدنیا عرضه کنند.

هیدروژن می‌خوانند آنست که در این راه تنها وسائل ارتباط دسته جمعی می‌توانند کمک کنند و او معتقد است که در این مورد اطلاعات صحیحی ب مردم داده نمی‌شود.

بهر حال باید قبول کرد که این کنفرانس بزرگ نتوانست راه حلی برای این پدیده خطرناک که آلودگی آبها و هواها نام دارد پیدا کند و از همه بدتر اینکه این کنفرانس یکنوع نگرانی و ناراحتی عجیبی در افکار و اذهان مردم بوجود آورده بدون آنکه بتواند حداقل راه حلی برای از بین بردن آن روی کاغذ پیدا کند، شاید بتوان گفت که این آلودگی از هوا و زمین هم اکنون راه به افکار مردم پیدا کرده است که این خود خطر بزرگتری است.

خوشه چین

توافق داشتند این بود که با گرایشی که هم اکنون در کار صنایع پیش آمده هر روزی که می‌گذرد ضایعات بیشتری وارد آبها می‌شود و بنابراین از مقدار اکسیژنی که باید زندگی باکتریها را تامین کند کم می‌شود تا آنجا که بزودی ممکن است باکتریها «خفه شوند» و بمیرند و ناگهان دایره زندگی بسته شود و حیات متوقف گردد این بود آن مسئله اساسی که در استکهلم مطرح شد.

آلودگی فقط کثافت کاغذهای آلوده، بطریهای پلاستیکی در روی چمنها و ضایعاتی که آب رودخانه‌ها و دریاچه‌ها را آلوده می‌کند نیست، بلکه خطر انجاست که فعالیت انسانها چنان موجب آلودگی گردد که دیگر امکانات موجود برای پاک کردن این آلودگیها نتواند نتیجه مطلوب را داشته باشد و با از بین رفتن تعادل، کره زمین دیگر نتواند زندگی را در سطح خود تحمل کند.

تا آنجا که حیات شناس بزرگ دانشگاه (استاندفورد) پل اهرلیچ اعلام کرد که نجات بشریت در آن است که یکبار برای همیشه پدیده های تمدن را رها کنند و به عقب برگردند.

دکتر کامانر بعکس معتقد است که باید از علم استفاده کرد و از این وضع خود رانجات داد و باید در این مورد از جمعیت های عظیم مصرف کننده کمک گرفت.

اما نظر ادوارد تالر که او را پدر پمپ

نتیجه‌ای که از مذاکرات استکهلم گرفته شد این بود که در سال گذشته صنایع امریکا بیش از سه میلیارد دلار برای کاهش آلودگی هوا و آب خرج کرده است و اتحاد جماهیر شوروی برای کاهش آلودگی در منطقه اورال و ولگا حدود یک میلیارد دلار. ولی متأسفانه بنظر افرادی که وارد بکار هستند این ارقام چیزی جز یک مسکن نیست. دکتر کامانریکی از کارشناسان آلودگی گفته است که فاجعه محیط بزودی در آینده اثر خود را باقی خواهد گذاشت اگر فوراً دست با اقدام نزنیم و تردیدی نیست که هر کجا که صنعت بدون قاعده و ترتیب توسعه می‌یابد این خطر بیش از پیش محسوس است.

در اروپا و امریکا بعد از جنگ بین المللی دوم تکنولوژی راه بدی را در پیش گرفت و موجب شد که شیمی صنعتی وارد میدان عمل شود با محصولاتی مانند کائوچوک مصنوعی، الیاف مصنوعی، کودهای مصنوعی و پس از جنگ هم اگر چه این امکان بود که بسوی مواد اولیه طبیعی بازگردیم ولی صاحبان صنایع مخالف بودند و می‌گفتند که برای مواد سوق الجیشی به هیچ وجه نمی‌بایست وابسته به دنیای سوم بود. زیرا که منافی که از این راه بدست می‌آید قابل مقایسه با منافع حاصل از خرید و مصرف مواد طبیعی نیست.

اما خطر بزرگی که همه درباره آن

درباره فستیوال جشن و هنر شیراز

گفتگوئی با فرخ غفاری

● در جشن و هنر شیراز ما سعی به این داریم که هنر غرب و شرق را بایرانیان معرفی کنیم و آثار ایرانی را که ارزش بین‌المللی دارند عرضه کنیم.

در آستانه آغاز ششمین سال برگزاری فستیوال جشن و هنر شیراز که اندک‌اندک شکل ثابت بخود میگیرد گفتگویی داشتیم با فرخ غفاری قائم‌مقام مدیر عامل جشن و هنر در باره تمام مسائل و مشکلات و توفیقات و ناکامی‌ها و ارزشهای آن. در آغاز از ایشان پرسیدیم:

تلاش - چه نیازی ایجاد جشنواره‌یی چون جشن و هنر شیراز را لازم جلوه داد. فرخ غفاری - جشن و هنر شیراز ارزش سال قبل بنا به خواسته علیاحضرت شهبانو که علاقه داشتند در ایران هم همانند بسیاری کشورهای دیگر فستیوالی در زمینه‌های مختلف هنری برگزار شود، آغاز بکار کرد. باین هدف که این فستیوال ملی برای برخورد فرهنگ مشرق و مغرب باشد که در ضمن کار در سالهای نخستین این مسأله بر ما روشن شد ما نباید دنبال گونه‌های کلاسیک هنر برویم بلکه باید در جستجوی عوامل پیشرو در شئون مختلف هنری باشیم. البته این اصل را تنها توانستیم در

آنها پرداختند. نوع دیگر تأثیر سنتی ما، تأثیر تخته روحوضی است که ما سال گذشته، برای نشان دادن نمونه‌ای از آن از تأثیر حافظنو برای اجرای برنامه در جشن و هنر شیراز دعوت کردیم که برنامه‌هایش با استقبال بسیار زیادی روبرو شد.

تلاش - درمورد تعریف و تحسین پیتربروک از تعزیه، تا آنجا که شنیده شد مربوط به برنامه‌هایی که ایشان در محل اصلی اجرا یعنی در یکی از روستاهای ایران دیدند میشد، نه در جشن و هنر شیراز - درضمن اینرا هم اضافه کنم که (بازسازی‌هایی) که فرم اجرای تعزیه در جشن و هنر انجام گرفته بود موجب انتقادات زیادی شد.

فرخ غفاری - اولاً پیتربروک چه از تعزیه‌یی که در نیشابور دیده بود وجه از تعزیه خروج مختار که در جشن و هنر شیراز سال گذشته بروی صحنه آمده بعنوان یک تأثیر سنتی تعریف و تمجید بسیار کرد. و اما در مورد بازسازیهای انجام گرفته باید بگویم که متأسفانه این تعزیه سنتی و با ارزش در طول زمان نتوانسته اصیل و خالص باقی بماند و تا آنجا که من دیدم دخالت‌های پرویز صیاد «کارگردان برنامه» در فرم اجرایی تعزیه نسبتاً صفر بود از این گذشته اغلب ایراد می‌گرفتند که این اجرای اصیلی نیست ولی هیچ کس نیامد یک تعزیه اصیل و واقعی را بما نشان بدهد. اشکال عمده کار در اینست که شغل اصلی بازیگران تعزیه، بازیگری در تعزیه نیست و اینان اغلب کشاورز و زارع و یا کاسب هستند که در ماه‌های معینی گرد هم می‌آیند و تعزیه برای میاندازند و با توجه بدرخواست‌های زیادی برای نمایش تعزیه از خارج بما می‌رسد و همچنین علاقه‌ای که به حفظ نمایش‌های سنتی موجود است، امیدواریم بتوانیم بزودی یک گروه ملی تعزیه یا کمک دولت درست بکنیم که تمام اعضای آن کار اصلی شان تعزیه باشد.

تلاش - نمایش‌های سنتی ما تنها منحصر به تعزیه و تأثیر روحوضی نیست و ما گونه‌های دیگری چون پرده‌داری و نقالی داریم؟

فرخ غفاری - پرده‌داری و نقالی یکبار به همت پرویز صیاد عرضه شد، ولی خوب باید قبول کرد که این نوع نمایش شاید بدلیل نبودن محرک مذهبی در تماشاچی در حال از بین رفتن است و در حال حاضر بصورت موزه‌یی بزبان ساده‌تر فرنگی پسند درآمده و حتی نمایش تعزیه بدون محرک مذهبی کاملاً شکل و فرمی تصنعی بخود می‌گیرد.

تلاش - آیا بوسیله سازمان جشن و هنر شیراز فعالیت‌های تأثیری در عرض سال در جهت تولید برنامه ادامه پیدا میکند؟

فرخ غفاری - جشن و هنر شیراز در حال حاضر دارای یک کارگاه نمایش است که در این چندسال عمر خود بصورت فعالانه‌ای در زمینه تأثیر پیشرفته یا جستجو در تأثیر بکار پرداخته و نمایش‌هایی را برای اجرا در جشن

و هنر شیراز آماده کرده است. علاوه بر این اگر نمایش‌هایی که واجد شرایط باشد از طرف گروه‌های مختلف تأثیری برای اجرا در جشن و هنر شیراز بما پیشنهاد شود - خواهیم پذیرفت و برای نمایش آن در داخل جشنواره و یا بصورت جنبی اقدام خواهیم کرد. باید توجه داشت که سازمان جشن و هنر شیراز تمایلی به کار تولیدی ندارد و تاکنون در هیچ رشته هنری خودبتنهائی بتولید پرداخته است و تنها مرکزی است برای تولید مشترک مثلاً امسال ویلسون یک برنامه تولید مشترک دارد همانگونه که سال گذشته پیتربروک بکار تولید مشترک پرداخت.

تلاش - سینما بصورت کالا در جشن و هنر شیراز تا چه میزان از ارزش و اهمیت برخوردار است

فرخ غفاری - من با تمام اینکه خودم مدیر فستیوال جهانی فیلم تهران بودم باید بصراحت بگویم که هنوز هیچ نوع اعتقادی به برگزاری فستیوال‌های سینمایی در ایران ندارم و ما تا یک تولید ایرانی در حد متوسط یعنی چهار فیلم خوب در سال بوجود نیآوریم برگزاری فستیوال تنها تکرار مکررات است که خارجی‌ها هزار مرتبه بهتر از ما موفق به اجرایش شده‌اند.

کاری که ما در این زمینه میتوانیم انجام دهیم برگزاری فستیوال‌های فیلم آفریقایی و آسیایی و آمریکای لاتین است.

... کارهایی که امسال درمورد سینما انجام گرفته ادامه همان کارهای سالیان پیش است باین صورت که ما سعی میکنیم در جشن و هنر شیراز فیلم‌هایی را بمعرض نمایش بگذاریم که امکان نمایش عمومی آنها حتی در تهران بسیار کم باشد و در این زمینه‌ها نابحال فیلم‌هایی چون مرک در ونیز اثر ویسکونتی. آرامش در حضور دیگران از ناصر تقوایی. فیلم‌های برگمان و ساتیا - جیت‌رای را نمایش داده‌ایم. و امسال چهار فیلم ایرانی خواهیم داشت باضافه چهار فیلم از سری فیلم‌های وابسته به مکتب‌سینمای زیرزمین امریکا و همچنین فیلم‌هایی دیگر

تلاش - با توجه باینکه برای بسیاری از دوستداران این فیلم‌ها و یا دیگر برنامه‌های جشن و هنر امکان سفر به شیراز وجود ندارد. آیا بهتر این نیست برگزیده‌یی از این برنامه‌ها و فیلم‌ها در تهران نیز بنمایش درآید؟ همانگونه که برنامه تأثیر همیشه شاهزاده گروتوفسکی در تهران تکرار گردید.

فرخ غفاری - من باین معتقدم ولی اگر اینکار بطور مداوم انجام گیرد امکان بسیار هست که جشن و هنر شیراز بسیاری از تماشاچی‌های خود را از دست بدهد و باید قبول کرد پر کردن جایگاه‌های ۱۵۰۰ نفری کار ساده‌ای نیست. اما درمورد گروتوفسکی باید بگویم که وی بیش از ۶۰ تا ۷۰ تماشاچی برای برنامه‌اش نمی‌پذیرفت و این با سایر

برنامه‌های ما تفاوت بسیار داشت. **تلاش -** این برنامه‌ها چگونه انتخاب میشوند؟

فرخ غفاری - ما دونوع وسیله انتخاب داریم یکی دوستانمان هستند که بکار و گفته‌هایشان معتقدیم چون فریدون هویدا، در امریکا ژاکران و یا موریس فلوره در فرانسه برای موسیقی آندره پورتر در انگلستان - گرچکا در چکسلواکی برای تأثیرهای کشورهای بلوک شرقی که درواقع برای ما نقش مخبر را دارند و برنامه‌هایش که بنظرشان جالب می‌آید بما توصیه میکنند و ما هم پس از بررسی در صورتی که واقعاً با ارزش بدانیم بدعوت از گروه یا شخص مورد توصیه می‌پردازیم و دیگر بوسیله سفر است که گردانندگان جشن و هنر شیراز در گوشه و کنار دنیا بکار دیدن و دعوت از گروه‌ها می‌پردازند.

و اما در مورد برنامه‌های امسال جشن و هنر؟

امسال ... رابرت ویلسن در جشن و هنر شیراز شرکت دارد و یک نمایش بمدت هفت شبانه‌روز بروی صحنه می‌آورد خود من در فستیوال نانس پاريس دو نمایش فوق العاده جالب از او بنام زندگی و اوقات زیگموند فروید و نگاه کودک کر دیدم.

- امسال «کارل اشتکهاوزن» در جشن و هنر شیراز شرکت میکند و علاوه بر اجرای آثارش دو آفرینش تازه نیز دارد.

مرس گانینگهام باتفاق جان کیج یک برنامه سفارش جشن و هنر بنام شب تخت جمشید اجرا میکند و گروه تأثیر سنتی هند، کاتا کالی رستم و سهراب را بازی میکند، که در مورد این اجرا بدنیت بدانید که دوسال قبل که این گروه برای اجرای برنامه در فستیوال جشن و هنر به شیراز آمدند، اظهار داشتند که در گذشته در حدود چهل سال قبل در رپرتوارشان نمایشی بنام رستم و سهراب داشتند و این همان افسانه معروف رستم و سهراب ایرانی است که ما امسال از این گروه خواستیم که این نمایش را در جشن و هنر شیراز بروی صحنه بیاورند.

از ترکیه گروه نوازندگان عاشوق‌ها شرکت دارند، شانتارائو رقاص بزرگ هند رقص، بهار انانیتام را اجرا میکند و از ایران نمایش ناگهان نوشته عباس نعلبندیان به کارگردانی آربی آوانسیان بروی صحنه می‌آید.

سینما نیز امسال مانند سال‌های قبل خود جای خود را در فستیوال دارد و همچنین همانند سال‌های گذشته کنفرانس‌های متعددی با هنرمندان شرکت کننده در فستیوال خواهیم داشت.

سازمان جشن و هنر شیراز امسال یازده محل نمایش برای اجرای برنامه‌هایش در اختیار دارد.

امسال در حدود ۵۰۰ نفر تماشاچی در کشورهای انگلیس، فرانسه و آلمان خواهیم داشت که بطریقه چارتر برای دیدن برنامه های جشن و هنر شیراز و نقاط مختلف ایران بسرزمین ما می آیند. اینرا هم بدانید که در سال های نخست اجرای جشن و هنر شیراز تماشاچیان خارجی اش از ۶۰ - ۷۰ نفر تجاوز نمی کرد و این عده را هم توریستهای تشکیل میدادند که سفرشان بشیراز تصادفا با برگزاری فستیوال جشن و هنر همزمان گردیده است ولی خوب بعدها سال بسال بتعداد تماشاچیان خارجی ها افزوده شد.

تلاش - اصولا چرا ما بسیار کم از آفریقا و خاورمیانه و امریکای لاتین در جشن و هنر شیراز برنامه می بینیم.

فرخ غفاری - ما از آفریقا در سالهای قبل برنامه هایی داشته ایم چون باله ملی سنگال ولی متاسفانه باید اعتراف کرد که تأثیر آفریقا چندان درخشان نیست، اما در مورد کشورهای عربی باید بگویم، امیدواریم با شرکت در برخوردهای تأثیر خاورمیانه که تابستان امسال در تونس انجام خواهد گرفت با هنر این سرزمینها آشنایی حاصل و رابطه برقرار کنیم.

تلاش - فستیوال بعلبك در حال حاضر بصورت فستیوال معتبر در خاورمیانه خوب نمائی میکند، آیا فستیوال جشن و هنر شیراز هیچ نوع رابطه و یا همکاری با این فستیوال ندارد؟

فرخ غفاری - ما همواره با فستیوال بعلبك در تماس بودیم و بنا بر گفته گردانندگان این فستیوال بعلبك جشنی است کلاسیک و تابحال هیچیک از جرئتهای ما را در مورد ارائه هنر روز نداشته است و در حال حاضر دو سال است که تحت تأثیر پیشرفتهای جشن و هنر شروع به جشنهایی در زمینه تمایل به هنر نو آغاز کرده اند اینرا هم اضافه میکنم تنها برنامه جالب و در واقع پولساز فستیوال بعلبك رقصهای فلکری لبنان است که ما میتوانیم گروههای کوچکتر و خیلی بهتری از این گروه در کشورهای عربی بیابیم.

تلاش - آیا جشن و هنر شیراز وابستگی هایی به تشکیلات بین المللی تهیه برنامه برای فستیوالها دارد.

فرخ غفاری - بله جشن و هنر شیراز در يك تشکیلات بین المللی بنام دفتر هماهنگی فستیوالها عضو است و نماینده ما سالی دوبار در جلسات این دفتر شرکت میکند.

این دفتر به ترتیب دادن برنامه های مشترک برای رفع احتیاجات اعضا میپردازند بدینگونه که ارائه يك گروه برجسته فی المثل از امریکای لاتین بخاطر مخارج زیادش برای کمتر فستیوالی امکان پذیر است ولی وقتی چندین فستیوال خواهان اجرای برنامه يك چنین گروه ای باشند با کمک و مشارکت این مهم امکان پذیر میشود و در حال حاضر بخاطر گرانی برنامه های بیشتر فستیوالها متوجه

اجرای برنامه های مشترک شده اند و روز بروز این کار در حال توسعه است.

تلاش - جشن و هنر شیراز روی چه اصل و معیارهایی بسفارش و یا کار تولید مشترک میپردازد.

فرخ غفاری - بیشتری روی اصل شهرت هنری افراد و یا گروهها و ارزشهای آفرینندگیشان در موسیقی و یا تأثیر و باله، و در حال ما برای ۵ سال اجرای جشن و هنر سفارش داریم از جمله این سفارشات سفارشی است به گروتوفسکی که در سالهای ۷۴ یا ۷۵ در جشن و هنر شیراز پیاده خواهد کرد آنچه که برای ما مهم است اصل تولید است و نه مبلغ مورد پرداخت.

... امسال بودجه های اصلی ما صرف ایجاد تأسیسات فنی برای اجرای آثار اشتکهاورزن شده و همچنین ایجاد امکانات برای اجرای تأثیر ویلسن که با ۳۴ بازیگر از امریکا بایران می آید و در ایران نیز از لاقل ۱۲ بازیگر ایرانی برای کارش استفاده خواهد کرد.

تلاش - ممکن است در مورد کار رابرت ویلسن که يك برنامه تولید مشترک با جشن و هنر شیراز دارد توضیح بیشتری بدهید؟
فرخ غفاری - من همانگونه که قبلا گفتم سال گذشته در پاریس دو کار از رابرت ویلسن دیدم، کار رابرت ویلسن بر این منوال است که او بعد زمانی را در کار نمایشی اش میشکند باین معنی که بدون بکار بردن حرکت - آهسته مجموع زمان را بدرازا میکشد و وقتی انسان قبول کرد که زمان مدت معمولی اش را طی نکند با اختیار - حرکات فوق العاده روی صحنه و دکورهای عجیب و غریب و بر - داشتهای میان بازیگر و دکورها را با سانی میپذیرد و در اینجا است که ویلسن نبوغ خود را نمایان میسازد و باین معنی که در صحنه تأثیر و یا امسال در تپه های پشت هفت تن شیراز «که برای این نمایش در اختیار او قرار داده شد» برخورد میان تصاویر غیر - ممکن و حرکات شگفت انگیز را بوجود می آورد.

ویلسن تأثیری آفریده که از کلمات خیلی کم استفاده میکند و تأثیر ری جنبه نمایشی دارد و حرکات روی جاودانی انسان که همیشه در طی زمان انجام داده شکل میگیرد ویلسن، برخلاف گروتوفسکی و پیتربروک به دکور و عوامل صحنه و نشان دادن لباسها بی نهایت معتقد و کارش از طنز و تمسخری خاص برخوردار است.

تلاش - آیا این نمایش و این محل را خود انتخاب کرده است و یا بسفارش جشن و هنر بوده؟

فرخ غفاری - رابرت ویلسن بعد از دیدن شیراز و این تپه بفکر این نمایش خود افتاد و این نمایش همانگونه که قبلا گفتم قاعدتا باید هفت شبانه روز ادامه پیدا کند ولی بخاطر آفتاب تند شهریور شیراز در ساعاتی نمایش تعطیل خواهد شد.

«بطوریکه شنیدیم اوج نمایش از نیمه شب تا آغاز صبح خواهد بود».

اسم نمایش «کوهستان کاوایوان گاردینا» است و رابرت ویلسن تاکنون هیچ گونه توضیحی در مورد متن نمایش در اختیار ما نگذاشته است.

تلاش - ممکن است به معرفی بقیه هنرمندان شرکت کننده در جشن و هنر شیراز امسال بپردازید؟

فرخ غفاری - مرس گانینگهام از اساتید معروف باله امریکا است که در کار خود را بر مبنای بدیحه سازی قرار داده که برنامه او در جشن و هنر شیراز این بدیحه سازی توسط جان کیچ انجام میشود که این بدیحه سازی برای رقاصان کار بسیار مشکل و شاقی است و وی تنها خطوط اصلی باله را به رقاصان خود ارائه میدهد و بقیه کار بعهده رقصندگان است.

تلاش - جشن و هنر شیراز همه ساله موضوع خاصی را برای برنامه هایش بر میگزیند، مثل اینکه امسال از این موضوع خبری نیست؟

فرخ غفاری - ما سالی را برای ضرب و سالی را برای نمایش و آیین و سالی را هم برای فرمهای باز اختصاص دادیم و امسال سال فرمهای باز است، ولی بعقیده من نباید شعاری را انتخاب کرد و بخاطر آن شعار از نمایشهای خوب صرف نظر کرد و چه بهتر اینکه شعاری نداشته باشیم ولی در عوض نمایش خوبی بتوانیم ارائه کنیم. برای سال آینده هنر معاصر در فرهنگهای سنتی را تم اصلی قرار داده ایم.

فرخ غفاری

- تولد در اسفند ۱۳۰۰ در تهران
- رئیس گروه تأثیری دانشگاه گرنبل در فرانسه «۱۹۴۲»
- روزنامه نگار منتقد سینمایی «۱۹۴۴»
- بازیگر در گروه تأثیری «پاریس» «۱۹۴۵»

- موسس کانون ملی فیلم «تهران» ۱۳۲۸ تا ۱۳۳۰
- مدیر عامل فدراسیون بین المللی آرشیوهای فیلم

«پاریس ۱۹۵۲ تا ۱۹۵۶»
- مدیر آرشیو فیلم ایران از ۱۳۳۹
- معاون تلویزیون ملی ایران ۱۳۳۸ تا
- مدیر نخستین سینمایی تهران ۱۳۵۱
- قائم مقام مدیر عامل جشن و هنر ۱۳۴۶

فیلمها

- بن بست فرانسه ۱۹۵۶ با همکاری فریدون هویدا - بوناردو
- جنوب شهر ۱۳۳۷
- عروس کدومه ۱۳۳۸
- شب قوزی ۱۳۴۲
و یازده فیلم کوتاه

دیداری

از مدرسه عالی تلویزیون و سینما

گزارش از : بصیر نصیبی

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

هر سال تحصیلی در این مدرسه بدو نیمسال تقسیم می‌شود که نیمسال اول از آغاز مهر تا دهم بهمن ماه بوده و نیمسال دوم از بیستم بهمن تا بیستم خرداد ماه ادامه دارد.

در آخر هر نیمسال مدت ده روز برای گذراندن امتحانات اختصاص داده شده است.

در سال اول رشته فنی، یک دوره عمومی از دروس فنی تدریس می‌شود و گذراندن امتحانات و خواندن این دروس برای دانشجویان اجباری است.

با مروری از دروس ریاضی و فیزیک دبیرستان، سال اول رشته فنی آغاز می‌شود و دانشجویان در نیمسال اول اغلب اوقات خود را در آزمایشگاههای نور، صدا، حرارت و الکتریسیته سپری می‌کنند و در نیمسال دوم شرکت در آزمایشگاههای الکترونیک و تلویزیون با آنها افزوده می‌شود و همراه با تدریس دروس تئوری و عملی

در امتحانات ورودی مدرسه که همه ساله بطور کتبی و مصاحبه انجام می‌شود، شرایط ورود به مدرسه عالی تلویزیون و سینما را تشکیل می‌دهد.

در امتحانات ورودی این مدرسه برای دو رشته فنی و تولید دانشجوی پذیرفته می‌شود که دانشجویان رشته فنی منحصر از دبیرانه های ریاضی بوده و سایر دیپلم‌ها برای ادامه تحصیل در رشته تولید معتبر است. مواد امتحاناتی برای داوطلبان رشته فنی شامل فیزیک (نور - صوت - حرارت و الکتریسیته) و ریاضیات و برای داوطلبان رشته تولید علاوه بر پررشتهای مربوط به دروس دبیرستانی، سؤالاتی در زمینه های هنری از جمله: تلویزیون - سینما - عکاسی و موسیقی داده می‌شود.

در مرحله نخستین کنکور این مدرسه ۶۰ نفر در دو رشته پذیرفته می‌شوند که طی مصاحبه‌ای از این عده سی نفر برای ادامه تحصیلات انتخاب می‌گردند.

چگونگی تحصیل در رشته فنی

● مدرسه عالی تلویزیون و سینما چگونه بوجود آمد؟

● چگونه می‌توان باین مدرسه راه یافت و در رشته های فنی و تولید آن ب ادامه تحصیل پرداخت؟
● گزارشی از: کتابخانه، عکاسی - اطاق مونتاز - فعالیت های فوق برنامه و گفت و شنودی با چند دانشجو...

● در کتابخانه مدرسه عالی تلویزیون و سینما گنجینه نفیسی از اسلاید، عکس، فیلم، نوار موسیقی مربوط به «تاریخ هنر» جمع آوری شده است.

در قرن ما «تلویزیون» از مرز تفنن و سرگرمی گذشته و بصورت یک وسیله ارتباطی جدی که می‌تواند پاسخگوی فصلی از نیازهای زندگی اجتماعی باشد، درآمده است.

وقتی که وسیله‌ای ارتباطی در حد «نیاز اجتماعی» برای جامعه‌ای مطرح باشد، توسعه و گسترش آن: از جمله تربیت کادر متخصص و تحصیل کرده‌ای که بتواند از عهده سازمان دادن و مدیریت آن برآید، ضروری است.

«مدرسه عالی تلویزیون و سینما» در پیگیری خواسته های ارتباطی کشوری پیشرفته و در جهت رفع بخشی از نیازهای اجتماعی ایران تاسیس گردید.

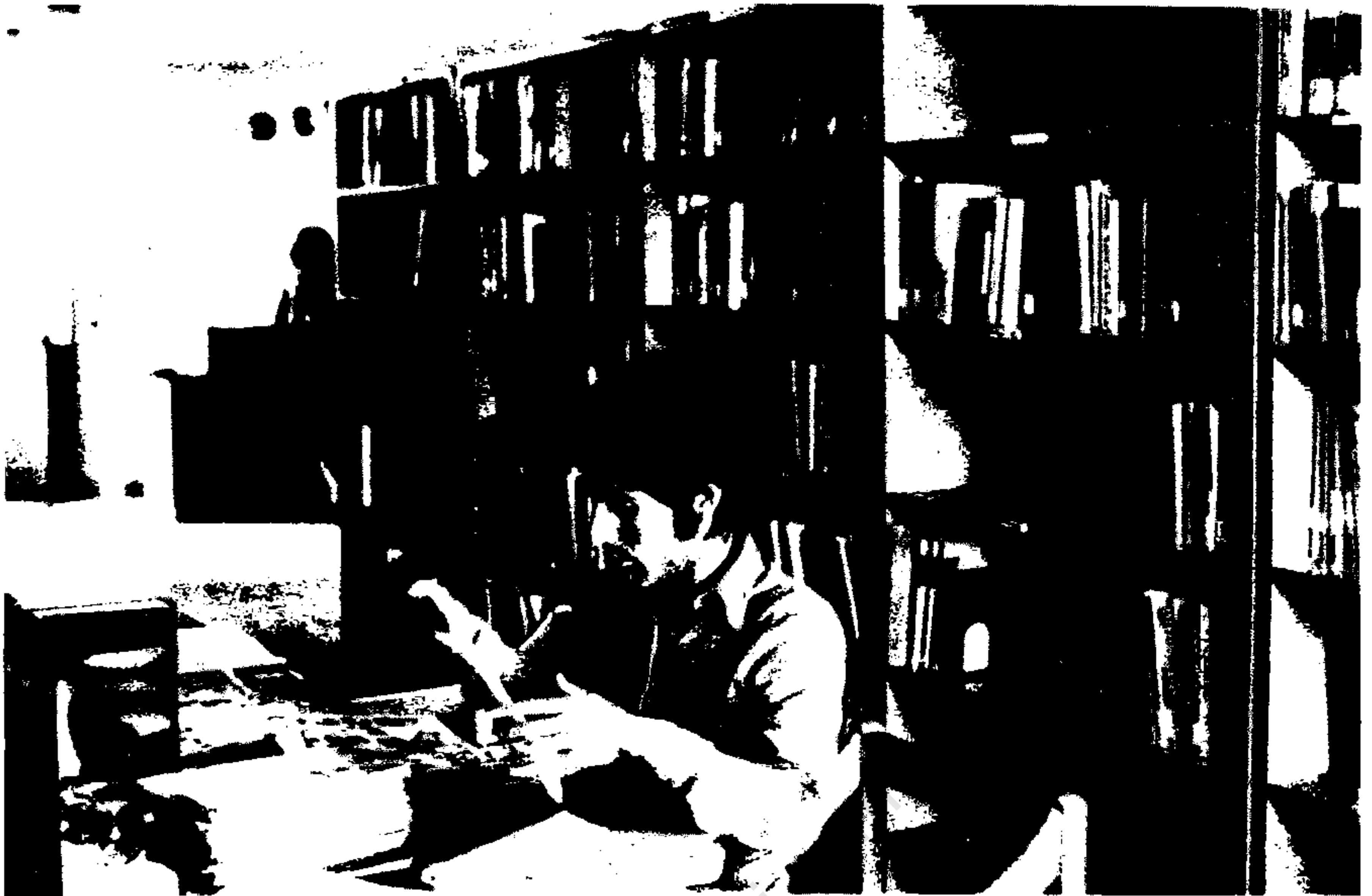
«تلاش» گردش بلند و چند ساعته‌ای در این مدرسه داشته که گزارش کوتاهی از آن را می‌خوانید.

مرکز آموزش تلویزیون

در دیماه ۴۷، مرکز آموزش تلویزیون در یک دوره یکساله بوجود آمد و در اسفند ماه ۴۸ با گسترش بیشتر این مرکز، مدرسه عالی تلویزیون و سینما تاسیس گردید. دوره‌ی تحصیل از یکسال به دو سال رسید که طی آن دانشجویان ضمن تحصیل و کارآموزی بدریافت مدرک فوق دیپلم تخصصی نایل آمده و در رشته های کارگردانی - فیلمبرداری - تدوین - تهیه و رپرتاژ - ارتباطات (تله کمونیکاسیون) - الکترونیک و صدا کارآموزده می‌شوند.

داشتن گواهینامه های کامل متوسطه در رشته های ادبی، طبیعی و ریاضی و توفیق

آزاد» هم ۶ فیلم از دانشجویان را برای اعضای خود به نمایش درآورده است. خانم وفائی می گوید: سعی می کنیم در مدرسه جلسات نمایش فیلم داشته باشیم اما تاکنون این جلسات بطور منظم نبوده که کوشش می کنیم اینکار عملی شود.

مدرسه عالی تلویزیون و سینما علاوه بر نمایش فیلم های تاریخ سینما، سری فیلم های خوبی چون فیلم های «اینگمار برگمان» در اختیار دارد که برای دانشجویان نمایش داده میشود.

در جشنواره های سینمایی می کوشیم بلیط های نیم بها در اختیار دانشجویان بگذاریم که بتوانند فیلم های مزبور را ببینند.

در کتابخانه

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

خانم کاتبی رئیس کتابخانه میگوید: — در حال حاضر ۴ هزار جلد کتاب در کتابخانه مدرسه موجود است و ۳۵ دانشجو می توانند در سالن کتابخانه مطالعه کنند، کتابخانه از ساعت ۸ صبح تا ۶ ساعت بعد از ظهر یکسره باز است در کتابخانه مدرسه عالی تلویزیون و سینما ۷۰۰ جلد کتاب فنی و تکنیکی سینما وجود دارد و مدرسه کلیه مجلات علمی و فنی و هنری که درباره تئاتر، سینما، موزیک، نقاشی، تلویزیون معماری و رقص بچاپ رسیده و میرسد، خریداری می کند. خانم کاتبی اضافه می کند: سال گذشته

موتناژ — کارگردانی و تهیه و رپرتاژ برنامه های تلویزیونی متخصص می شوند. خانم شهین وفائی مسئول دفتر دروس مدرسه در خصوص فعالیت های فوق برنامه دانشجویان می گوید:

«همه ساله دانشجویان این مدرسه به مسافرتها ۱۳ تا ۱۸ روزه میروند و این گردشها در بسط و گسترش ذهن دانشجویان و تقویت حس هنرشناسی از طریق ملاحظه آداب و رسوم محلی و دیدار از آثار تاریخی، بسیار مؤثر است.

تاکنون دانشجویان این مدرسه، به شهرهای اصفهان — شیراز — یزد — بندرعباس — همدان — کرمانشاه — دزفول — شوش — اهواز — آبادان — خرم آباد — کاشان — بم — کرمان — زاهدان — زابل — مشهد مسافرت کرده اند و درباره این شهرها تحقیقاتی بعمل آورده اند خانم وفائی اضافه می کند: هزینه مسافرتها به عهده مدرسه است و دانشجویان فقط مقدار کمی از هزینه های این مسافرت را تقبل می کنند.

در مورد ورزش دانشجویان اقداماتی بعمل آمده از جمله دو استخر سر پوشیده کرایه کرده ایم که دانشجویان می توانند از آن استفاده کنند و نیز استادیوم ورزشی تهران پارس و منظریه در اختیار دانشجویان مدرسه عالی تلویزیون و سینما است. وی می گوید: تاکنون ۸۵ فیلم بوسیله دانشجویان مدرسه ساخته شده که چندتائی از آنها در تلویزیون به نمایش گذارده شده و «سینمای

با یاری جستن از فیلم های آموزشی، دروس مربوطه کاملاً به دانشجویان تفهیم می شود. در نیمسال اول سال دوم رشته فنی نیز دروس عمومی خوانده میشود و در نیمسال دیگر دانشجویان برحسب علاقه و معدل نیمسال اول به سه گروه: «صدا» — «ویدئو فرکانس» و «فرستنده ها» تقسیم شده و در این موقع دانشجویان موظفند پایان نامه خود را که شامل طرح محاسبه و ساختن یک مدار یا دستگاه الکتریکی است انجام داده و بمدرسه تحویل دهند.

چگونگی تحصیل در رشته تولید

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

کیفیت تحصیل و چگونگی امتحانات رشته تولید نیز کمابیش شبیه رشته فنی است منتها دانشجویان رشته تولید، در سه ماهه آخر سال اول براهنمائی استادان اقدام به تهیه فیلم می کنند. مدت زمان فیلم و تهیه کادر آن بستگی به خواست دانشجویان دارد، این فیلم ها بعنوان کار عملی سال دانشجویان محسوب میشود.

در پایان نیمسال دوم دانشجویان به موتناژ، فیلمبرداری و عکاسی آشنا میشوند و ضمن مرور درسهای تئوری به کارهای عملی نیز در کارگاهها و لابراتورهای مختلف می پردازند.

در نیمسال دوم دانشجویان رشته تولید با توجه به نمرات سال پیش و علاقه شخصی در گروه های اختصاصی: فیلمبرداری —

با همکاری چند ناشر اقدام به چاپ سناریو کردیم ولی فیلمنامه‌ها فروش رضایت‌بخشی نداشت و دیگر ناشرین حاضر به چاپ سناریو نیستند، ولی بهر حال با همکاری مدرسه عالی تلویزیون و سینما چندین فیلم‌نامه به چاپ رسید که برای دانشجویان بسیار مفید بود. کتابخانه با چندین ناشر خارجی مستقیماً تماس دارد و آخرین کتابهای مربوط به تکنیک سینما و تلویزیون و مسائل هنری به مدرسه عالی تلویزیون و سینما ارسال می‌شود. ضمناً کتابخانه به ۷۰ مجله آبونه است که مرتب می‌رسد و برای تحقیق و مطالعه دانشجویان مورد استفاده قرار می‌گیرد. خانم کاتبی می‌گوید: در کتابخانه مقدار زیادی اسلاید و عکس در باره تاریخ هنر و تعدادی نوار موسیقی کلاسیک و موسیقی ایرانی موجود است که مورد استفاده دانشجویان قرار می‌گیرد.

گفت و شنودی با دانشجویان

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

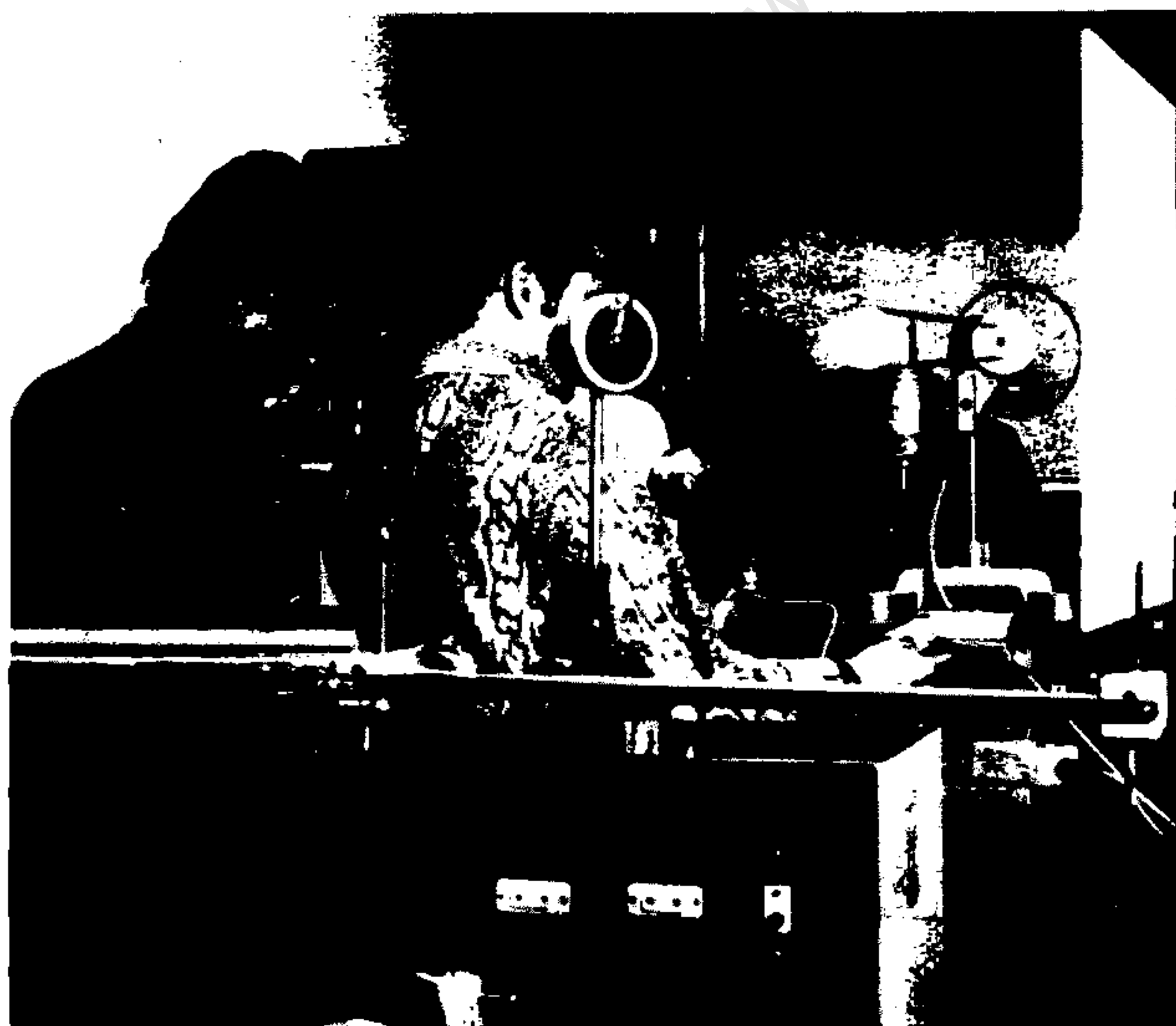
در اطاق مونتاز دانشجویی می‌گوید: — مدرسه ما مثل هر موسسه جوان، نواقصی دارد که براحتی آنها را میشوید برطرف کرد، وسایلی که که داریم تقریباً برایمان کافی است.

ما در اینجا سه میز مونتاز (موویولا) ۴ دیسک داریم و یک میز یک دیسک... با ۱۵ موویولای کوچکی که برایمان فراهم کرده‌اند با استفاده از اطاق مونتاز — که محدودیتی از لحاظ ساعات کار قائل نشده‌اند — براحتی می‌توانیم کارهای مونتاز را انجام دهیم.

این دانشجوی درباره استادانشان می‌گوید: — ما استادانی را که چهار چوبی برای کلاس درس ندارند و محدودیتی برای ماقائل نیستند بیشتر می‌پذیریم. از دانشجوی دختری که فیلمی را مونتاز می‌کند می‌پرسیم:

— سال چندم هستی
می‌گوید: — سال اخرم و دارم فیلمی برای کار عملی‌ام می‌سازم.
— فیلمت چند دقیقه‌ای است؟
— حدود هفت دقیقه
— چه مسئله‌ای را مطرح کرده‌ای؟
— محتوای فیلم من بازگوئی مسایل مختلف و درگیریهای اجتماعی است از دید یک سینماگر... یک سینماگر باید دید و بینش اجتماعی داشته باشد خوب ببیند و خوب حس کند و با یاری جستن از این وسیله بیانی یعنی «سینما»، حس خود را با تصویرهای مختلف بگوید.

— چطور فیلم می‌سازید؟
— وقتی قرار شد سوژه‌ای با راهنمایی استاد بصورت فیلم درآید، بچه‌ها به گروه

های مختلف تقسیم می‌شوند و در هر گروه کارگردان منشی صحنه، دستیار تهیه - فیلمبردار مشخص می‌شود و بعد کارمان را شروع می‌کنیم و چون همه مبتدی هستیم بالاتر دید کارمان بدون عیب نیست و در هنگام مونتاز به نقایص خود پی می‌بریم و مشکلات خود را می‌فهمیم، فیلم‌های ما در لابراتوار تلویزیون شسته میشود و ما در مدرسه آن را مونتاز می‌کنیم البته هم فیلم‌ها را «مگنت» یا «اپتیک» نمی‌کنند و این در اختیار مدرسه است که تشخیص میدهد فیلمی خوب است یا نه؟ و آیا لازم است برای مراحل بعدی فرستاده شود یا نه؟ ... آیا صداپردازی لازم است یا نه؟ ... و در آن هنگام فیلم در صدای ۲ باندی میماند که اینگونه فیلم‌ها را میشود روی «موویولا» دید و یا در تلویزیون به نمایش گذاشت. از وی می‌پرسم چرا به مدرسه عالی تلویزیون و سینما آمده‌ای؟!

میگوید: - من سینما را جدا دوست دارم و باینجا نیامده‌ام مدرک بگیرم یعنی مدرسه عالی تلویزیون و سینما فوق دیپلم میدهد و برای کسی که دنبال مدرک باشد طبیعی است که فوق دیپلم این مدرسه قانع کننده نخواهد بود. بنابراین تصمیم دارم بعد از آن که از مدرسه بیرون آمدم کار سینما را دنبال کنم. می‌پرسم: - بعد از پایان کارمدرسه چکار خواهی کرد؟ آیا فکر می‌کنی وارد سینمای حرفه‌ای بشوی ...

میگوید: - من ترجیح میدهم در تلویزیون کار کنم چون آزادی بیشتری را احساس می‌کنم، اگر بخواهم برای «بازار» فیلم بسازم باید خیلی از مسائل را رعایت نمایم و این امر به کار من لطمه بسیار خواهد زد و تازه باید با تهیه‌کننده هم کنار بیایم.. اما در تلویزیون آزادی نسبی دارم و می‌توانم فکر و ذهن و استعدادم را بکار بگیرم.

جای چند درس خالی است؟

از اطاق مونتاز بیرون می‌آیم و از راهرو پیچاپیچ مدرسه می‌گذرم، بچه‌ها سخت مشغول مرور دروس امتحانی هستند التهاب و دلهره فراوانی در چهره‌شان هویدا است، از دانشجویی که چند لحظه دیگر به جلسه امتحان خواهد رفت می‌پرسم:

- درباره اجرای برنامه و دروس چه نظری دارید؟

میگوید: - حجم دروس نسبتاً زیاد است مثلاً باید در عرض ۴ ماه ۱۷ درس را بخوانیم در حالیکه با حذف چند درس می‌توان فرصتی کافی برای مرور دروس مهم بدست آورد. به نظر من جای بعضی از درسها در جوار سایر دروس مدرسه خالی است از جمله جامعه‌شناسی می‌باشد که دانستنش برای هر فیلمساز بسیار ضروری است ... و ازسوی دیگر درسی مثل موسیقی با تمام اهمیتی که

دارد بعلت نبودن وقت سود لازم را برایمان دربر ندارد اما برخی از درسها مثل هنرشناسی فیلم و عکاسی و یا کارهای لابراتواری که بطور منظم تدریس می‌شود واقعا آموزنده و قابل استفاده است.

این دانشجو می‌گوید: چند کانون فرهنگی در تهران فیلم‌های خوبی نشان میدهند و کانون فیلم ایران یا آرشیو فیلم حقیقتاً وجودش بسیار مغتنم است این کانون با دریافت حق عضویت کم جای خوبی برای دیدن فیلم‌هایی در حد کار دانشجویان است - مخصوصاً که پس از گذشت دهسال خط‌مشی خود را تغییر نداده است.

این دانشجوی مدرسه عالی تلویزیون و سینما درباره سازمان سینه‌کلوب می‌گوید: - با وجود اینکه چند ماهی است شروع بکار کرده ولی اشکالاتی در کارش مشاهده میشود اولاً بلیط را گران می‌فروشد مثلاً برای دیدن هر برنامه ۶۰ یا کمی بیشتر دریافت می‌کند و دیگر اینکه فیلم‌هایی را که قرار است چند ماه بعد روی اکران بیاید به معرض نمایش می‌گذارد.

از دانشجویی می‌پرسم:

- شما عضو «سینمای آزاد» هستید؟ میگوید: بله، سینمای آزاد دو کار متفاوت انجام میدهد: اول اینکه فیلم‌های کوتاه را بمعرض نمایش می‌گذارد و دیگر اینکه فیلم‌های بلند و غیرممتعارف را نمایش می‌دهد مثل: چاقو درآب (رومن پولانسکی) و یا نمایش فیلم‌های چون: چشمه و سیاوش در تخت جمشید و شب قوزی ... و یا نمایش فیلم‌های دانشجویان مدرسه عالی تلویزیون و سینما و یا دانشکده هنرهای دراماتیک و یا کارگردانان تلویزیون که کار جالبی است. سینمای آزاد به نمایش فیلم‌های هشت میلیمتری همت گمارده و از آن حمایت می‌کند که تاکنون سابقه نداشته است که اینگونه فیلم‌ها به معرض نمایش گذاشته شود و گهگاه این فیلم‌ها، کار خوبی از آب درآمده‌اند.

فیلم دانشجویان

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

یکی از دانشجویان می‌گوید: می‌خواهم به نحوه کار فیلمسازی دانشجویان ایرادی بگیرم.

ابتدا قرار بود، در نخستین سال تحصیل دو فیلم بسازیم که بعد تبدیل به یک فیلم شد و باید هر پنج نفر یک فیلم بسازند البته کار گروهی خوب است و هرکسی باید تصدی کاری را مثل کارگردانی و فیلمبرداری و ... بعهده بگیرد ... منتها چقدر خوب بود این عده جایشان را باهم عوض می‌کردند، یعنی کارگردان همیشه کارگردان نباشد و فیلمبردار

همیشه فیلمبردار و غیره ... چه اشکالی دارد فیلمبرداری در تهیه فیلمی دیگر دستیار تهیه باشد ...

این مسئله قبالارعايت می‌شد و امیدواریم اولیای مدرسه بار دیگر باین نکته - که روش شایسته‌ای بود - توجه نمایند.

در عکاسی

مدرسه عالی تلویزیون و سینما

عکاسی مجهز مدرسه عالی زیر نظر آقای احمد عالی عکاس هنرمند اداره میشود در این قسمت مدرسه، تمام وسایل عکاسی از اگراندیسمان تا وسایل لابراتواری موجود است و دانشجویان می‌توانند تمام مراحل عکاسی را در این قسمت مدرن و مجهز بیاموزند.

آقای مستوفی یکی از دانشجویان مدرسه میگوید:

- کلاس عکاسی بیشتر برای دانشجویان رشته تولید می‌تواند مفید واقع شود دانشجویان رشته فنی فقط در سال اول کار عکاسی دارند همه هفته یک حلقه فیلم بدانشجویان داده میشود که این یک حلقه را عکس بگیرند و برای ظهور چاپ به لابراتوار بیاورند دانشجویان شخصاً مراحل چاپ و ظهور فیلم را انجام میدهند و آقای عالی آنان را راهنمایی می‌کند و اشکالات کارشان را بر طرف می‌کند طی دو سال گذشته دانشجویان برای آموزش عکاسی به مسافرتها جمعی میرفتند اما امسال مسافرت از برنامه عکاسی حذف شد. فیلم‌های دانشجویان پس از نمره دادن بایگانی میشود.

پس از خارج شدن از محل مدرسه فکر می‌کردم که در آینده دانشجویان سینمای این مدرسه براحتی بدو گروه تقسیم خواهند شد.

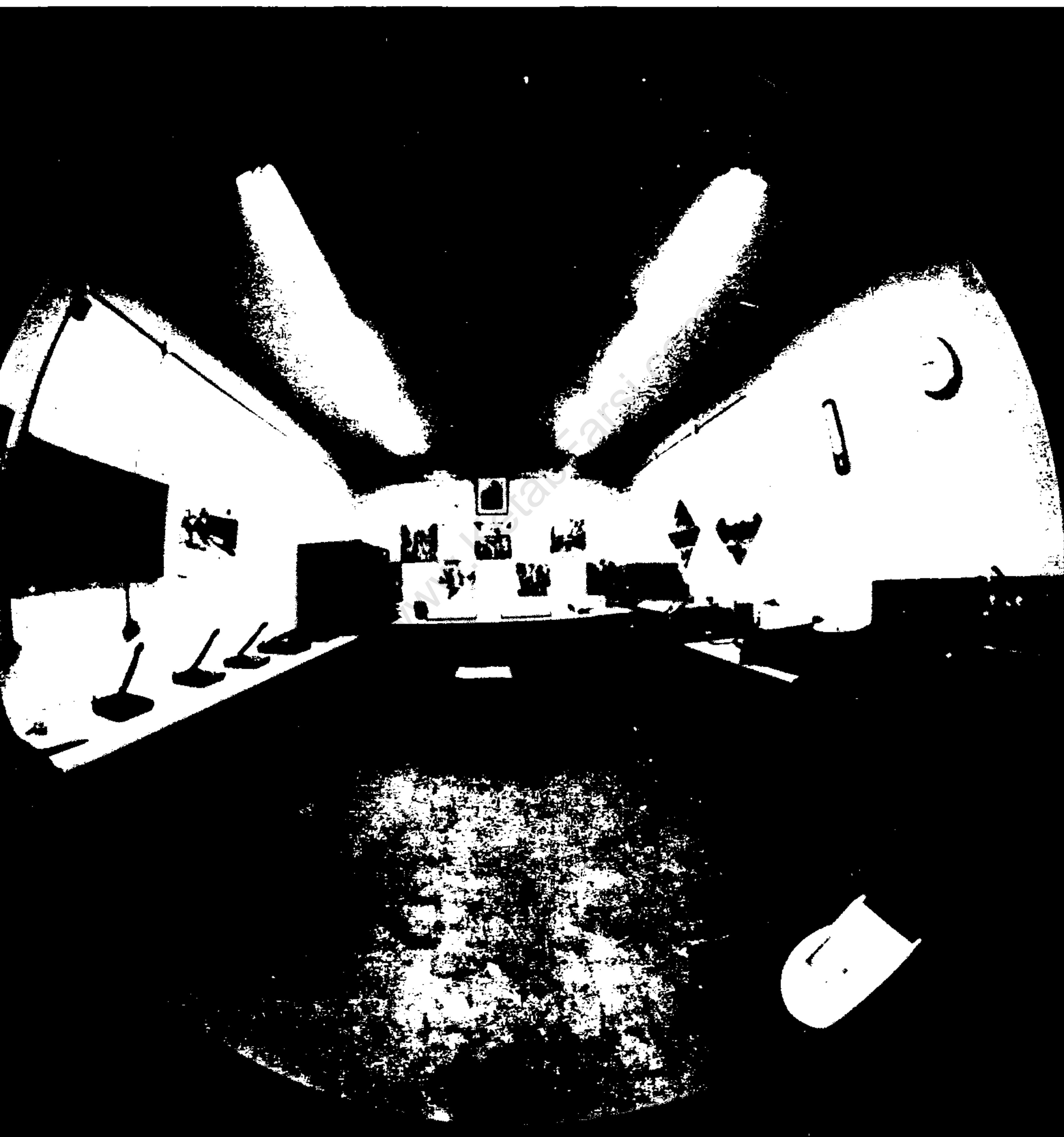
گروهی که خیلی راحت به سینمای رایج کشانده خواهند شد و کاری هم نمی‌شود کرد یعنی اگر مدرسه تمام نیرویش را نیز بکار گیرد قادر نخواهد بود اینگونه دانشجویان را از هدف و دید خودشان باز دارد. اما خوشبختانه گروه جوان و جستجوگری با افکار نو و اندیشه‌هایی پرتوان نیز در بین دانشجویان بچشم می‌خورد که بعید نمی‌دانم در سرنوشت سینمای آینده ایران در جهت خوب و سازنده موثر باشد.

کوشش مدرسه اینست که کمبودهای دانشجویان را تا حد امکانش جبران کند و چندتائی هستند از استادان این مدرسه که وجودشان و کلاشان برای دانشجو مغتنم است

تحصیل با اجتماع ما نیز آشنا شوند تا بتوانند
بدرک بیشتر احساسات و خواسته‌های ایرانیان
برنامه‌هایی متنوع و آموزنده برای تهران و
شهرستانها تهیه و تنظیم کنند.
و در مرحله بعد می‌توانند به کارهای
شخصی دست زده و یا باموسسات خصوصی
دیگر همکاری نمایند.

التحصیل می‌شوند در مرحله اول امکان کار
با کادر تلویزیون ملی ایران را دارند. زیرا
با گسترش روزافزون شبکه‌های تلویزیون در
سراسر کشور به افراد کارآموده چه از نظر
فنی و چه برای تهیه برنامه‌ها احتیاج می-
باشد و چه بهتر که این دانشجویان در عین

دانشجویان با علاقه تام در سراین کلاسها
حاضر می‌شوند. باید یادآور شد که این موسسه
چندسالی است که پا گرفته و یکی از جوان-
ترین مدارس سینمایی ما می‌باشد.
بطور کلی دانشجویان این مدرسه که در
دو گروه تولیدی و فنی از این مدرسه فارغ-

صنعت فرش ایران

ایران در سال ۱۳۵۰ از محل صدور فرش به کشورهای مختلف جهان ۴۹۶ میلیون ریال درآمد داشته .
میزان صادرات فرش از ۲۶۵۷ تن در سال ۱۳۲۰ به ۱۲۹۱۳ تن در سال ۱۳۵۰ افزایش یافته است .

از قدیم در روستاهای ایران رسم بر این بوده است که دختران روستائی فرش جهیز خود را بدست خود می‌بافتند تا در واقع آرزو و تخیلات دور و دراز خویش را بصورت نقشه و رنگ روی تابلویی بنام فرش تصویر کنند . بهمین جهت میتوان گفت که در حقیقت فرش ایران آئینه تمام نمای افکار و احساسات مردمی است که در گوشه و کنار این مملکت بکار تولید فرش مشغولند . انعکاس همین احساسات و افکار در کار فرش بافی سبب شده است که فرش ایران بانقوش و طرحهای بی‌مانند خود شهرت عالمگیری بدست آورد .

فرش ایران اگرچه بعنوان يك كالای تجارتي عرضه میشود ولی خصوصیات يك هنر زیبا و صنعت ظریف را تاسرحد کمال حفظ کرده آنچنان که اصول شناسائی فرش ایران بصورت يك تخصص و فن درآمده است .

صنعت فرش یکی از قدیمترین صنایع متداول در نقاط مختلف ایران است و دلایل و شواهد باستان شناسی نشان می‌دهد که حتی در زمان هخامنشیان صنعت فرش در ایران رایج بوده است .

در آغاز قالیبافی در میان قبائل چادر نشین پدیدار گشته که عمده کارشان گله‌داری بوده است، اینان از پوست گوسفند بجای زیر انداز و پوشش استفاده میکردند و بتدریج که به رشتن و بافتن پشم پرداختند، قالی و قالیچه را اختراع کردند و بدین‌سان قالیچه پشمی که زیر انداز گرمی است جایگزین پوست شد.

بافتن قالیچه طی نسل‌ها در میان چادر نشینان رو به تکامل گذاشت و پس از شهرنشینی بافتن قالیهای بزرگ‌تر گسترش یافت تا آنجا که در طول زمان قالیهای بی‌نظیر و معروفی در ایران بافته شد .

برای پی‌بردن بسابقه دیرین قالیبافی در ایران میتوان به نوشته‌ها و مدارکی که از بیش از دو هزار سال پیش بجا مانده است، استناد جست .

در نوشته های گرنفون مورخ یونانی اشاره به يك نوع قالی ایرانی شده است و سالنامه چینی سویی (SUYI) مربوط به سالهای ۵۹۰ تا ۶۱۷ میلادی ، یعنی اندکی پیش از پایان کار ساسانیان ، قالی را جزو کالاهای فرآورده ایران شمرده است .

در زمان ساسانیان ، روایت بر این است

که بر تخت طاقدیس خسرو پرویز در هر روز از ماه و یا بگفته دیگری چهار قالی که نمودار چهار فصل سال بود ، گسترده میشد و همچنین داستان فرش معروف بهارستان که در غارت پایتخت ساسانیان از میان رفت شاهد دیگری از وجود هنر فرش بافی در ایران قدیم است .

پس از اسلام ، اشاره های بسیاری در کتب و سفرنامه‌ها به قالی های گسترده در خانه‌های ایرانی شده است. در کتاب حدود العالم که در قرن سوم هجری نوشته شده چنین آمده که در فارس قالی می‌بافته‌اند ، همچنین آورده‌اند که در قرن چهارم هجری در دربار روم هنگام بارعام قالی های گرانبهای ایرانی گسترده میشده است. غازان خان ، نخستین شهریار مغول که اسلام آورد برای مقبره خالد ابن ولید سردار صدر اسلام چند قالی ایرانی به دمشق فرستاد .

اینها همه گواه روشنی بر قدمت صنعت قالی بافی در ایران است .

ویرانی و کشتاری که حمله مغول با خود به همراه داشت ، تا چندی فعالیت های هنری را در ایران متوقف ساخت . در زمان تیموریان قالی بافی تحول یافت ولی در زمان آغاز پادشاهی صفویان بود که این صنعت

به پای شکفتگی يك هنر زیبا رسید و صنعت قالی بافی مستقیماً زیر حمایت پادشاهان قرار گرفت. باین همه، تنها در زمان شاه عباس بزرگ بود که گذشته از جنبه هنری و تجملی قالی، امکانات بازرگانی آن به بهترین وجهی شناخته شد و تولید قالی در روزگار این پادشاه صورت تولید کالائی بخود گرفت بی آنکه نفاست خود را از دست بدهد.

بقراری که شاردن جهانگرد فرانسوی (۱۷۱۳ - ۱۶۴۳ میلادی) در سفرنامه خود مینویسد: بافندگان چه در خانه خود و چه در کارخانه شاهی، زیر نظر سرکارگران شاهی کار میکردند تا این هنر اصالت خود را از دست ندهد.

در آغاز پادشاهی ناصرالدین شاه دوباره این صنعت رونق گرفت و بازرگانان تبریزی در اسلامبول بازار فرش یافتند که خریداران آن بیشتر انگلیسی، فرانسوی، و گاهی امریکائی بودند ولی پس از مدتی چون قالی کار کرده و کهنه جواب تقاضای خریداران را نمیداد، بازرگانان تبریزی بر آن شدند تا قالی نو سفارش دهند و برای اینکار در تبریز و روستاهای اطراف آن و همچنین مشهد، سلطان آباد، اراك و کرمان کارگاههای قالیبافی دایر شد.

تاریخ قالیبافی جدید ایران را باید از همین هنگام بشمار آورد. از آن پس این صنعت با فراز و نشیب های متعدد همراه بوده است.

شرکت سهامی فرش ایران

قبل از تأسیس شرکت سهامی فرش ایران به علت حسن شهرت قالی ایران در بعضی از شهرستانها از جمله کرمان، همدان، ملایر، اراك اقدام به تأسیس کارگاههای قالیبافی کردند و سود سرشاری از این راه بدست آوردند.

اما این شرکتها بدون توجه به ارزش هنری فرش ایران فقط بخاطر کسب سود بیشتر تغییراتی در نقشه های فرش دادند و بدین ترتیب لطماتی به اصالت این صنعت ظریف ایرانی وارد کردند لذا جهت برچیدن این وضع و همچنین بهبود بخشیدن به کیفیت فرش و احیای این صنعت به امر اعلیحضرت رضاشاه کبیر در تاریخ چهاردهم بهمن ماه ۱۳۱۴ شرکت سهامی فرش ایران با مشارکت بخش خصوصی و دولت تأسیس شد و کلیه اموال و مراکز مؤسسات خارجی به این شرکت واگذار گردید.

شرکت سهامی فرش ایران از بدو تأسیس در جهت بهبود کیفیت فرش و توسعه این صنعت کوشش بسیار کرد بطوریکه توانست با تولید فرش های ظریف و مرغوب و اصيل موفقیت های جدیدی برای فرش ایران بدست آورد.

شبکه تولید فرش

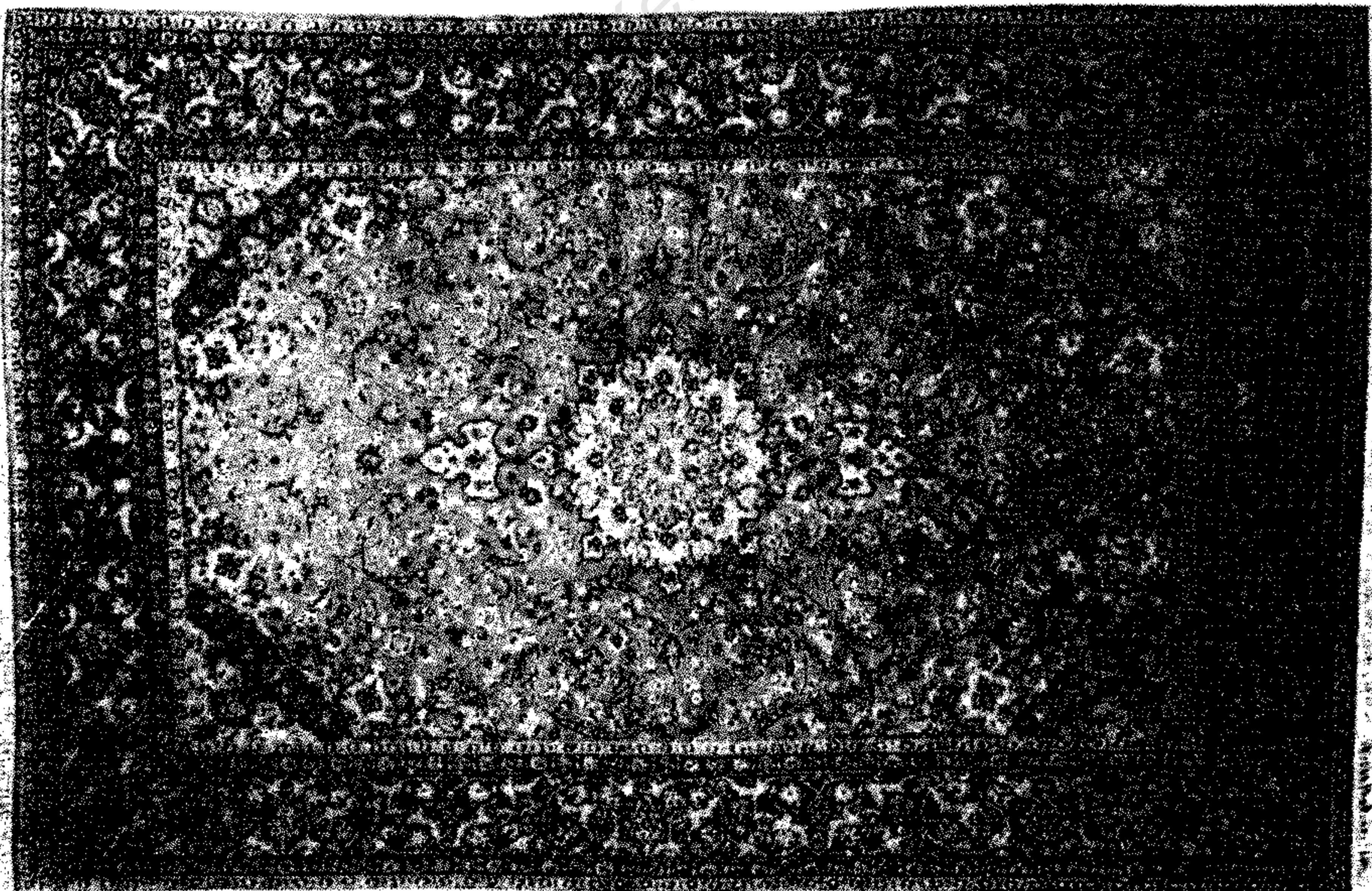
شعب تولیدی شرکت در تهران، آباده،

اردستان، اصفهان، اراك، بروجن، بیجار، بیرجند، تبریز، فریدن، رفسنجان، زاهدان، سبزوار، سمنان، سنندج، شهرکرد، شهرضا، طرqbه، قم، کاشان، کرمان، کاشمر، گرگان، گناباد، محلات، مشهد، ملایر، نطنز، نائین، نیشابور، همدان و یزد قرار دارد، در این شعب علاوه بر تولید فرش، آموزش فن قالیبافی نیز به نوآموزان داده میشود و در بعضی از آنها نیز فروشگاهی برای عرضه فرشهای تولید شده دایر شده است.

ضمناً علاوه بر شعب اصلی چند شعبه فرعی نیز در گلپایگان، اقلید، اردبیل، زابل، اصطهبانات، نیریز، فیروزآباد، جویبار و ماهان تأسیس شده که بتولید فرش و آموزش فن قالیبافی به نوآموزان مشغولند. همچنین شرکت سهامی فرش ایران در روستاهای اطراف شهرستان های ذکر شده، اقدام به ایجاد کارگاههای قالیبافی کرده است.

چرا فرش این شرکت گرانتر از فرشهای دیگر است؟

شرکت سهامی فرش ایران هشتاد درصد از سود حاصل از فرشهای تولید شده را به قالیبافان اختصاص داده است و بهمین جهت تولیدات این شرکت معمولاً گرانتر از تولیدات کارگاههای خصوصی است.

گسترش کارگاههای شرکت فرش در آغاز سال ۱۳۴۲ شرکت سهامی فرش ایران در یازده شعبه فعالیت بافندگی داشت و در این شعب جمعاً ۲۰۱۹ دستگاه بافندگی با تولید سالانه ۱۹۷۰۶ متر مربع مشغول بکار بود و پنج هزار کارگر قالیباف بکار قالیبافی اشتغال داشتند در صورتیکه در پایان سال ۱۳۴۸ تعداد شعب بافندگی شرکت به ۳۲ شعبه و تعداد دستگاههای بافندگی به ۹۶۰۰ دستگاه و مساحت بافت محدود ۵۴ هزار متر مربع افزایش یافت. در این کارگاهها حدود ۲۱ هزار کارگر مشغول بکار بوده اند، صرف نظر از کارگاههای شرکت سهامی فرش، بیش از ۶۰۰ کارگاه قالیبافی بزرگ و تعداد بیشماری کارگاه کوچک نیز در ایران وجود دارد.

دستگاههای قالیبافی

در ایران فعالیت قالی باقی غالباً بر دو نوع است، فرشهای روستائی که بوسیله

روستائیان و عشایر بافته میشود و زیبایی طبیعی دست نخورده ای دارد و دیگری فرشهای شهری شامل قالی های بزرگ با نقش و رنگ آمیزی هنرمندانه تر. بافت قالی روی دستگاه چهارچوبی که تارها را بر آن استوار ساخته اند، صورت میگیرد. این دستگاهها که بنام دار معروفند بصورت افقی و عمودی هستند.

دستگاه افقی عبارت از دو تیر راست است که بوسیله چهار میخ بزرگ در فاصله ثابتی از هم روی زمین استوار شده و تارها بطور منظم بر آن عبور کرده است.

دستگاه عمودی بر سه نوع است. ساده ترین آن از یک تیر در بالا بنام «سردار» و یک تیر دیگر در پائین بنام «زیردار» تشکیل میشود. انتهای زیرین تارها به ریسمانی که دور تیر پائین پیچیده است و «زیرتاب» نامیده میشود، پیوند میخورد. اما انتهای بالای تارها در شش کلاف جمع میشود و به تیر بالائی گره زده میشود دستگاه دیگری

نیز بنام دستگاه تبریزی وجود دارد که گمان میرود در خود تبریز اختراع شده است.

تیر بالائی این دستگاه ثابت است و تیر پائین در شکاف دارهای قائم دو طرف جا میگیرد و محکم میشود. در این دستگاه تارها دوروبه هستند یعنی تیرهای بالا و پائین را که فاصله شان اندکی بیش از نصف درازای قالی است دور میزنند و باین ترتیب دیگر نیازی به کلاف کردن تارها و گره زدن آنها به تیر بالائی نیست. از یک دستگاه دیگر بنام گردان نیز برای قالیبافی استفاده میشود که در این دستگاه هر دو تیر بالائی و پائینی بوسیله اهرم در جایگاه خود قرار میگیرد. یک میله چوبی و گاه آهنی از روی هر یک از دو سر تارها میگذرد و بوسیله تسمه یا بطریق دیگر به تیر بالا یا پائین استوار میگردد. آنگاه تیر را میگردانند تا تارها محکم کشیده شود. بتدریج که کار بافتن قالی پیش میرود آن را دور تیر پائین می پیچند.

امتیاز این دستگاه در آنست که قالی را بهر طولی که خواسته باشند میتوان بافت و حال آنکه در دستگاه تبریزی حداکثر درازای قالی ناچار از دو برابر فاصله تیرها کمتر است.

برای بافتن قالی از افزارهای بخصوصی استفاده میکنند. یکی از این افزارها کارد برای بریدن سر نخ پس از گره خوردن است و دیگر افزار شانه مانند ایست بنام «دغه» یا «دفتین» برای زدن و هموار کردن سر نخها.

مواد خام برای بافتن قالی

برای بافتن قالی از ابریشم، پنبه و پشم استفاده میشود. البته امروزه ابریشم کمتر بکار برده میشود اما در زمان صفویان قالیهایی بافته میشد که در آن تار و پود و پرز همه ابریشمین بود. قالیچه های ابریشمی را بسبب بهای گزاف آن بیشتر برای زینت استفاده میکنند.

پنبه در قالی تنها برای تار و پود بکار میرود و برای این منظور بهتر از پشم است زیرا که پشم بسبب قابلیت انعطاف باعث ناصاف شدن قالی میشود. در روستاها برای تار و پود قالی از نخ دست رشت استفاده میکنند.

پشمی که برای بافتن قالی بکار میرود، از گوسفند بدست میآید. قبلاً از پشم شتر هم استفاده میشد ولی امروزه دیگر استفاده از این نوع پشم معمول نیست. در ایران با وجود آنکه کارخانه های پشم ریزی هست، کلاف هایی که برای قالیبافی بکار میرود تقریباً همه دستریس است و این امر شغل و حرفه بسیاری از زنان روستائی ایران را تشکیل میدهد. نخ پشمی که با آن قالی بافته میشود باید از پیش برنگهای مورد نیاز درآمده باشد و این کار بارنگهای طبیعی

و یا رنگ های شیمیائی انجام میگیرد. در ایران همیشه از رنگ های طبیعی استفاده میشد ولی از پنجاه سال پیش به این طرف استعمال رنگهای شیمیائی هم معمول شده اما رنگهای شیمیائی بقا و دوام رنگهای طبیعی را ندارد و استفاده از این نوع رنگ از ارزش فرش میکاهد.

نقوش قالی ها

نقش قالی ایران دارای دو اسلوب اصلی است، یکی شکسته که در آن تنها اشکالی به خط مستقیم بکار برده میشود و دیگری گردان که تقریباً همه خطهای آن منحنی است.

نقش شکسته قدیمی تر است، نقش هایی که امروزه در قالی ایران بکار میرود همه بنحوی به نقشهای متداول زمان صفویان می پیوندند. معروفترین آنان عبارتند از:

- ۱ - نقش هراتی یا ماهی
- ۲ - نقش بته
- ۳ - نقش لچک ترنج
- ۴ - نقش شاه عباس
- ۵ - نقش جنگلی یا بید مجنون
- ۶ - نقش جوشقانی
- ۷ - نقش خرچنگ
- ۸ - نقش میناخانی

هريك از شهرها و روستاهای ایران برای بافتن قالی نقش خاص و طرز بافت مخصوص دارند که معرف روحیه مبتکرین آن است، بهمین جهت هیچگاه فرشهای ماشینی نمیتواند از هنر اصیل يك فرش دستباف ایرانی برخوردار باشد. امروزه نه تنها در کشورهای اروپائی و امریکائی فرش ایران را برای تزئین بکار میبرند بلکه نقاشان معروفی چون واندیک vandick و روبنس Rubins در نقاشی خود از طرحهای قالی های ایرانی الهام گرفته اند.

قدیمی ترین قالی

قدیم ترین قالی موجود در سال ۱۳۰۳ شمسی (۱۹۲۴ میلادی) وسیله پروفیسور رودنکو Rodenko در دویت کیلومتری جنوب شرقی بی ایسک Biisk و هشتاد

کیلومتری مرز مغولستان خارجی، در نقطه ای بنام پازیریک Pazirik در میان یخها کشف شده که بسیار خوب مانده است. این قالی بعنوان پوشش اسب بکار میرفته و مربوط به زمان هخامنشیان است، اندازه های آن ۱۸۳×۲ متر است و در هر سانتیمتر مربع ۳۶ گره دارد.

حاشیه بیرونی آن نقش کوچکی است که جانور افسانه ای بالدار را نشان میدهد پس از آن يك ردیف سوار می آیند که یکی در میان یا براسب نشسته و یا در کنار آن در حال راه رفتن هستند. سپس يك ردیف گوزن خالدار و باز همان نقش جانور بالدار دیده میشود پس از آن متن است که از چند ردیف موازی گل های چهار برگی تشکیل شده است.

در میان این نقشها بویژه مردانی که برکنار اسب راه میروند آشکارا نقش های تخت جمشید را بیاد میاورند.

پروفیسور رودنکو اعتقاد دارد که این قالی کار ماد یا پارس یا پارت است و رنگهای سرخ تیره، سبز، آبی، زرد کمرنگ و نارنجی در آن بکار رفته است.

صادرات فرش

قالی یکی از مهمترین کالاهائی است که طی سالهای اخیر صادرات آن افزایش فوق العاده یافته است. روند این افزایش همیشه در طول سالهای اخیر حفظ گردیده ولی شاید گاهگاهی نوساناتی در صادرات آن بچشم بخورد.

قالی ایران دارای يك بازار جهانی است و کمتر کشوری در دنیا یافت میشود که قالی ایران بدانجا نرفته باشد. ضمناً علاوه بر بازار خارجی، در داخل کشور فرش ایران طالبان زیادی دارد و همین مصرف داخلی سبب شده که این صنعت باوقفه ای مواجه نشود. مردم ایران خرید قالی را یکنوع پس انداز سود بخش میدانند زیرا که پس از چند سال استفاده میتوانند آنرا بقیمت خرید و در بعضی موارد گرانتر بفروشند.

بازارهای فرش ایران

طبق آماری که در سال ۱۳۴۹ تهیه شده فرش ایران در آن سال به ۵۴ کشور

جهان صادر شده است. در میان این کشورها آلمان غربی، سوئیس، لبنان، امریکا، انگلیس، کویت، مجارستان، فرانسه، بلژیک و هلند بزرگترین بازار فرش صادراتی ایران بشمار میروند. معمولاًش کشور اول خریداران فرش ایران دائمی هستند و کشور های دیگر جهان برحسب احتیاجات خود گاهگاهی در ردیف خریداران فرش ایران قرار میگیرند.

در حال حاضر اهمیت فرش ایران از لحاظ صدور بدان حد است که ۲۴۲٪ ارزش صادرات غیر نفتی را شامل میشود و رشد آن از سال ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۸، ۲۷۵ درصد بوده است.

نیروی انسانی

ضریب سرمایه گذاری در صنعت فرش بعنوان يك کالای ارزساز، کم و بازدهی سرمایه زیاد است. در حال حاضر تعدادی نیروی انسانی که قسمت مهم آنها در روستاها مستقرند بکار تولید قالی اشتغال دارند.

این ترتیب اشتغال بخصوص از آن جهت که کشاورزان ما به اقتضای فصول کشت و زرع در قسمتی از اوقات سال بیکار هستند حائز اهمیت است.

باین معنی که گسترش صنعت قالی بافی در روستاها عامل مؤثری برای از بین بردن بیکاری های پنهان و آشکار خواهد بود.

تا قبل از وضع قانون کار اکثر قالی بافان را کارگران بین سنین ۵ تا ۱۹ سال تشکیل میدادند تا آنجا که در سال ۱۳۴۴ حدود ۵۹٪ قالیبا فان را این گروه تشکیل میدادند اما قانون حمایت کارگران خردسال کمتر از ۱۲ سال آمد و آنها را از ادامه کار سنگین قالی بافی نجات داد.

قیمت فرش

باید توجه داشت که در نقاط مختلف ایران قیمت فرش بلحاظ طرح، بافت، مواد مورد استفاده و غیره تفاوت دارد و جدول زیر قیمت يك متر مربع فرش را در بعضی از مراکز مهم قالی بافی کشور در سال ۱۳۴۷ نشان میدهد.

باینکه طی سالهای اخیر برای قالی ایران رقیبان شرقی دیگری در بازار های خارجی پیدا شده معضداً تقاضا برای قالی ایران همیشه رو به افزایش بوده است.

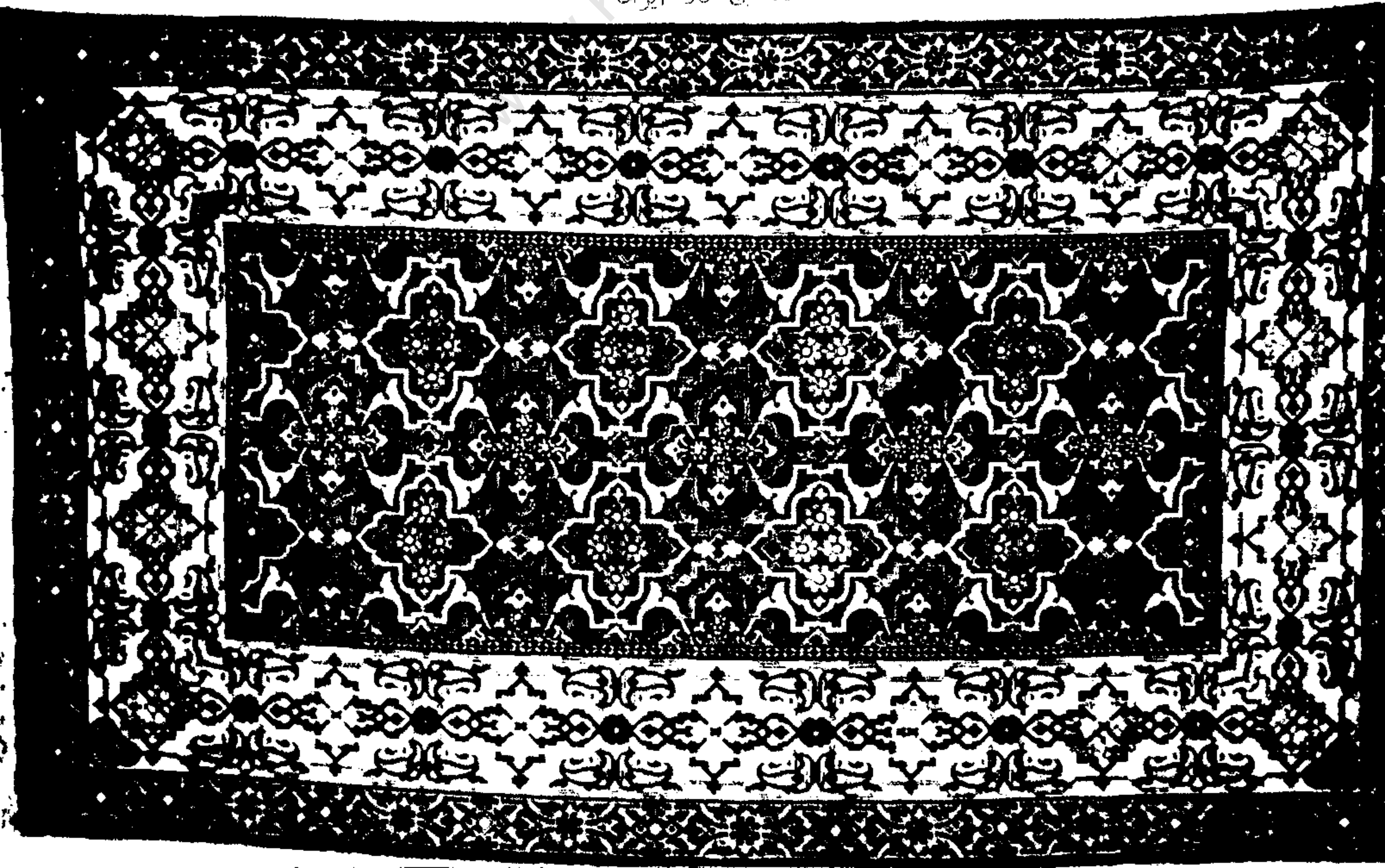
قیمت يك متر مربع قالی به ریال

اصفهان	تبریز	کاشان	اراک	ملایر
۵۰ رجبی	۵۰ رجبی	۴۰ رجبی	۳۰ رجبی	۳۰ رجبی
۱۷۰۰۰	۱۲۰۰۰	۶۷۰۰	۵۷۰۰	۳۲۰۰

سال	وزن به تن	ارزش به میلیون ریال
۱۳۱۱	۴۶۴۷	۱۸۳
۱۳۲۱	۱۶۱۵	۱۳۸
۱۳۳۱	۴۸۸۵	۹۴۱
۱۳۴۱	۷۵۵۶	۱۰۶۶۱
۱۳۵۰	۱۲۰۹۱۳	۵۰۴۹۶

هوقایی کار ایران

دو منظره از دریاچه پریشان و دشت ارژن

دشت ارژن»

اکوسیستم^(۱)

بین المللی

هکتار کل مجموعه‌ای است که بنا به پیشنهاد شاهنشاه آریامهر در اختیار کمیته محیط زیست سازمان ملل قرار گرفته است. مرکز مجموعه پیشنهادی حدوداً در ۲۹۳۵ درجه عرض شمالی و ۵۲۰۰ درجه طول شرقی جغرافیائی قرار دارد.

منطقه مذکور در قسمت جنوب غربی سلسله جبال زاگروس حدود ۶۰ کیلومتری غرب شیراز و درست در شرق کازرون قرار دارد و جاده شیراز به کازرون از این منطقه می‌گذرد.

در این منطقه حدود ۸۱۲۰ نفر در دهکده‌ها سکونت دارند که معاششان از طریق کشاورزی و واحد دامداری تأمین می‌شود و حدود ۲۲۴۱۰ رأس دام بوسیله اهالی دهکده‌ها نگهداری می‌شود. غیر از این گروه حدود ۱۰۰۰۰ نفر از عشایر در کوچ دائمی خود تقریباً ۳۰۰۰۰۰ رأس دام را باین سو و آن سو می‌کشند.

اختلاف سطح در این منطقه از ۸۵۳ متر در سطح دریاچه پریشان به ۳۲۱۹ متر صعود می‌کند و قشر زمین از لایه‌های آهکی تشکیل شده که اکثراً متعلق به لایه بندی ۱ الیکوسن (آسماری) می‌باشد که البته مشخصه زمین‌های جنوب غربی ایران است. اما در حوزه پریشان و دشت ارژن ته‌نشست‌های دوران اخیر زمین‌شناسی نیز مشهود است. بدین ترتیب خاک منطقه در زمین‌های مرتفع از جنس کاسکارئوس لیتوسول و در زمین‌های مجاور از نوع رسوبی «بی‌زیر» و در نزدیکی کناره آب دریاچه از جنس خاک نمک‌دار باتلاقی است.

دشت ارژن از حیث مشخصات جغرافیای طبیعی دارای صخره‌های مسطح و عمودی و تعداد فراوانی ستیغ‌ها و پرتگاههای خوش منظره می‌باشد.

شده است و بنا به اظهار نظر مردم بومی تا ۲۷ سال قبل منطقه دشت ارژن زیستگاه شیر فارسی بوده است.

اما در حال حاضر جمعیت خیلی از شیر آسیائی در جنگل گیر (گیر) هندوستان وجود دارد و گروه بسیار ناچیزی هم از نژادهای اصلی آن (که با شیر افریقائی آمیخته نشده‌اند) در تعدادی از باغ وحش‌ها نگهداری میشوند.

با توجه به مطالب فوق‌الذکر بر آن شدیم تا دیداری داشته باشیم از سرزمین شیر و اکوسیستم بین‌المللی دشت ارژن. بعد از ورود به شیراز بهترین راه آن بود که سراغ سرهنگ بیضائی رئیس اداره کل شکاربانی و نظارت بر صید فارس برویم. هنگامیکه وارد دفتر کار سرهنگ بیضائی شدیم گروه فیلم برداران تلویزیون هم بهمین منظور آنجا حاضر بودند.

قرارمان صبح خیلی زود بود. سراسر ساعت قبلی حاضر می‌شویم. بطرف دشت حرکت می‌کنیم حدود ۵۰ کیلومتر طی می‌کنیم تا به دومین دهکده این دشت می‌رسیم. سرهنگ بیضائی که وجب بوجب این دشت را می‌شناسد درباره زمین: آب، هوا و همه چیز این دشت توضیحاتی مفصل می‌دهد. او می‌گوید: تمام دهکده‌های این دشت بوسیله دولت خریداری می‌شود تا اینکه منطقه بصورت یک پارک طبیعی درآید و اضافه می‌کند که:

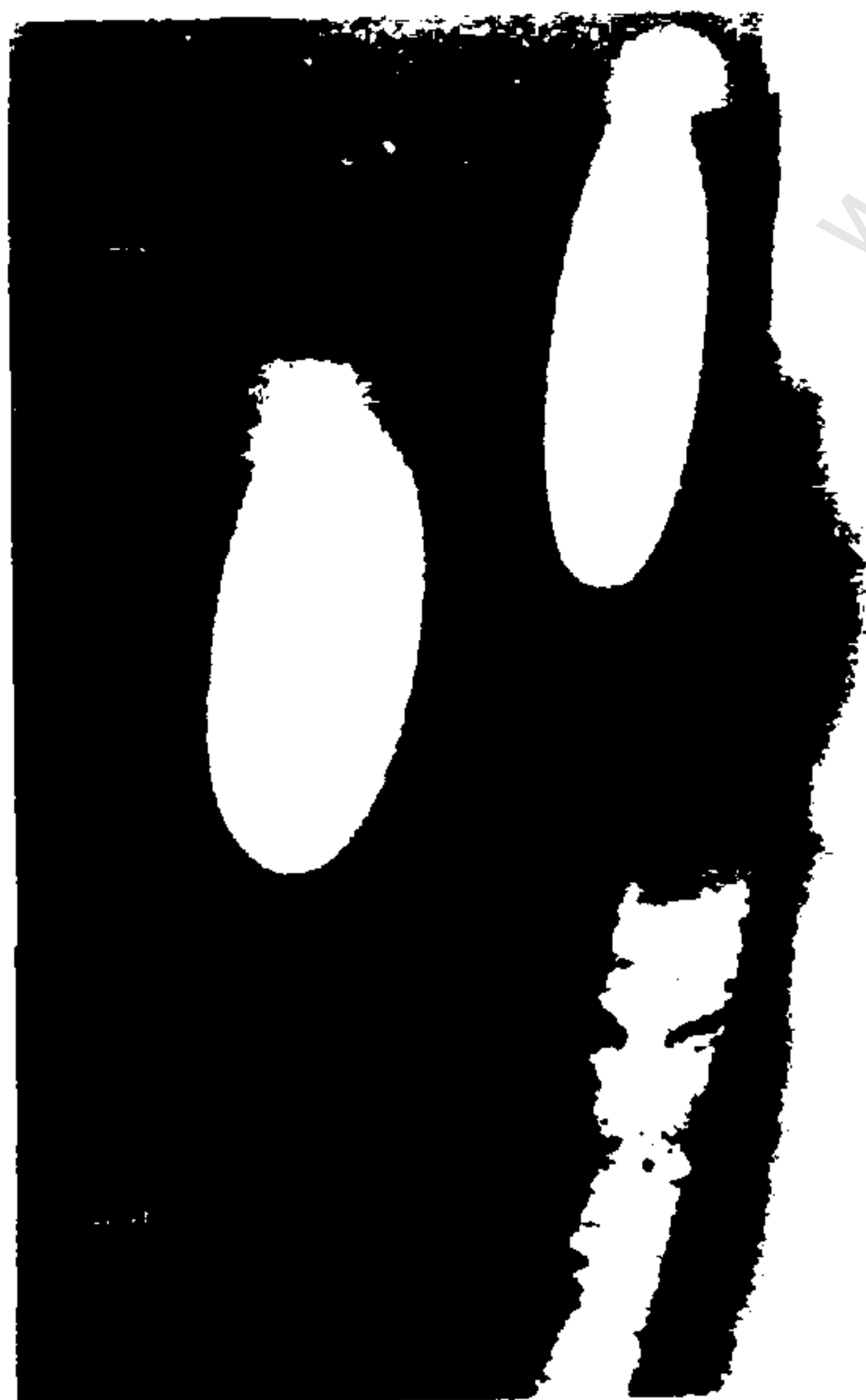
این دشت که بصورت نمونه در خواهد آمد برای بازدید توریست در نظر گرفته شده است بطریقی که به اکوسیستم طبیعی لطمه‌ای وارد نشود.

دریاچه پریشان بمساحت تقریبی ۲۲۰۰۰ هکتار و دشت ارژن بسعت ۱۱۱۵۰۰۰

«... برای آنکه اعتقاد راسخ خود را به حفاظت محیط طبیعی خود و اینکه کلیه ملل جهان در نیل به این هدف به یکدیگر وابسته‌اند، به ثبوت رسانده باشیم، اعلام میداریم که ایران آماده است یکی از اکوسیستم‌های تالابی خود را که واجد اهمیت خاص و جهانی میباشد با اشتراک مساعی در اختیار یک مرجع مناسب بین‌المللی، مثلاً سازمان ملل متحد بگذارد تا برای کلیه مردم جهان مورد استفاده قرار گیرد...»

آنچه در بالا خواندید قسمتی از پیام شاهنشاه آریامهر در کنفرانس بین‌المللی حفاظت از تالابها و پرندگان مهاجر (رامسر) بود که با استقبال نمایندگان کلیه کشورهای شرکت‌کننده و محققان اکولوژی (۲) روبرو شد و بلافاصله گروهی از محققان سازمان حفاظت محیط زیست به تحقیق درباره انتخاب مناسب‌ترین اکوسیستم پرداختند.

و بالاخره پس از مطالعه بسیار، منطقه دشت ارژن را برگزیدند، بدلیل اینکه مجموعه‌ای کامل از کوه، دشت و تالاب است. و باز باین دلیل که سالها است مجموعه دریاچه پریشان و دشت ارژن از حیث مسائل بیولوژیک مورد توجه بسیار محافل ایران و جهان میباشد. این منطقه علاوه بر آنکه برای پرندگان آبرزی واحد با ارزش و قابل ملاحظه‌ایست، مسکن و ماوای تاریخی شیر در ایران نیز بوده است. لازم به توضیح است که سازمان حفاظت محیط‌زیست از مدت‌ها قبل مشغول بررسی این امر بود که آیا امکان دارد شیر آسیائی یا شیر فارسی (Leopersicus) (این نام علمی بین‌المللی متعلق به شیری است که منسوب به منطقه فارس میباشد) در ایران رها شده و به زیست ادامه دهد. نسل این حیوان که سمبل ایران است بطور قطع در این کشور منقرض

در این هنگام به کوههای بلندی رسیده ایم. سرهنگ بیضائی می گوید این رشته بنام کوه آهن معروف است.

به گروهی مهاجر برخورد می کنیم بگفته سرهنگ بیضائی جمعی از ایل عشایر هستند که بطرف نقاط سردسیر حرکت می کنند. دشت از انواع گلها بخصوص شقایق پوشیده شده است و این پوشش زیبای گیاهی بخاطر بارندگی پرخیز و برکت زمستان گذشته و بهار امسال است.

اما بخاطر اختلاف سطح ارتفاع گیاهان این منطقه متنوع و گوناگون است مثلاً در اطراف دریاچه پریشان رویش گیاهان نسبا متجانس و یکدست است. گیاهان محیط - های شور (هالوفینیک) مرکب از تیره اسفناج (جارو زمینی - گیاه کافوری - علف شوره و غیره) کرانه ساحل جنوبی را که در مجاورت آب قرار دارد مستور نموده است. حوضه دشت ارژن در خارج از مناطق مانداب (مردابی) تا حدود زیادی از گیاه و علف عاری است و در حال حاضر بکلی فاقد درخت میباشد در حالیکه تا صد سال قبل این منطقه از انبوه درختان مستور بود. اما بهترین قسمت جنگلی که هنوز از میان نرفته و از درختان مازوی گرانگین پوشیده شده در دشت برم که بین دشت ارژن و دریاچه پریشان واقع شده، وجود دارد. درختان بلوط این دره و دامنه های مجاور آن ظاهراً از قطع شدن توسط قشائیان درامان مانده.

است آنهم تنها باین دلیل که افراد ایل مزبور به میوه بلوط برای تهیه نان نیاز دارند. قسمت جنگلی دیگری که از درختان بلوط تشکیل شده و تا حدودی خوب مانده است، در شرق دشت ارژن بین دو قله عمده مرتفعات کوه ماره قرار دارد. در نقاط دیگر تا ارتفاع ۲۴۰۰ متر جنگل تنگی از درختان خشکی پسند بچشم میخورد که مجموعه ایست از بادام کوهی، زالزالک، آلوسک، داغداغان و پیروس. در پائین تر از ارتفاع ۱۴۰۰ متر گیاهانی از نوع گیاهان صحرائی می رویند که اکثر دارای بوته هستند. گیاهان کوههای مرتفع بشدت صدمه دیده و در حال حاضر شکل و ظاهر گیاهان صحرائی را پیدا کرده اند.

قسمتهائی از زمین در سراسر منطقه به درجات متخلف مورد کشت و زرع قرار گرفته است. بنظر میرسد که کشت گندم بطریق دیم بیشتر رایج باشد. در دشت برم، گندم بین درختان افشانده میشود و منطقه شکل سبز و خرمی را دارد، با اینحال احتمال دارد که مقدار برداشت گندم کاملاً اندک بوده باشد. در تحت شرایط عالی احتمال بسیار میرود که این منطقه مجدداً از درختان نوع بلوط پوشیده شده و بین ۱۰ تا ۵۰ درصد زمین از درخت مستور گردد. مردابهای دشت ارژن بخاطر اختلاف در وسعت برای پرندگان مهاجر دارای اهمیت متفاوت میباشد، آب ماندابها از چندین

منبع تأمین میشود و میزان آب آنها تحت تأثیر میزان بارندگی منطقه مربوطه قرار دارد. مهمترین منابع آب ماندابها عبارتند از: یکرشته چشمه های دائمی در نزدیکی دشت ارژن، یک چشمه کوچک فصلی نزدیک ضلع جنوب غربی حوضه مورد بحث، رواناب (Rawanab) که از دامنه کوههای مجاور جاری است، و یک جوی فصلی که از تیغ های شرقی بحوضه می ریزد.

در قسمت شمالی دشت یک مانداب به مساحت تقریبی ۴۰۰ هکتار وجود دارد که دارای آب شیرین دائمی میباشد. آب این مانداب مستقیماً از چشمه های دهکده دشت ارژن تأمین میگردد که موجب رشد گیاهان سبز و خرم فراوانی شده است.

ماندابهایی دشت ارژن در میان تالابهای فارس وضعی استثنائی دارند، بدین معنی که دارای آب شیرین هستند.

آبریز دریاچه پریشان تقریباً ۲۹۰ کیلومتر مربع وسعت دارد. آب دریاچه شور است، اما حداقل در جایی که چشمه ها و جویها بدریاچه می ریزند ماهیان متعددی زیست میکنند. در قسمت جنوبی و جنوب غربی دریاچه مناطق وسیعی از گل ولای مسطح و خشکیده وجود دارند. در قسمت جنوب شرقی، چند کیلومتر مربع چمنزار مرطوب بچشم می خورد که در بعضی از قسمتهای آن برنج کشت می گردد. در گذشته از دشت ارژن و تپه های

اطراف کازرون به عنوان مامن و کنام شیران نام برده شده است (بلاندفورد ۱۸۷۶، سایکس دستگیر شده و برای فروش به شیراز برده ۱۹۰۲ - سایکس ۱۹۱۰)، در اواخر قرن نوزدهم هر سال تعدادی شیر بالغ در حول و حوش دشت ارژن شکار میشد.

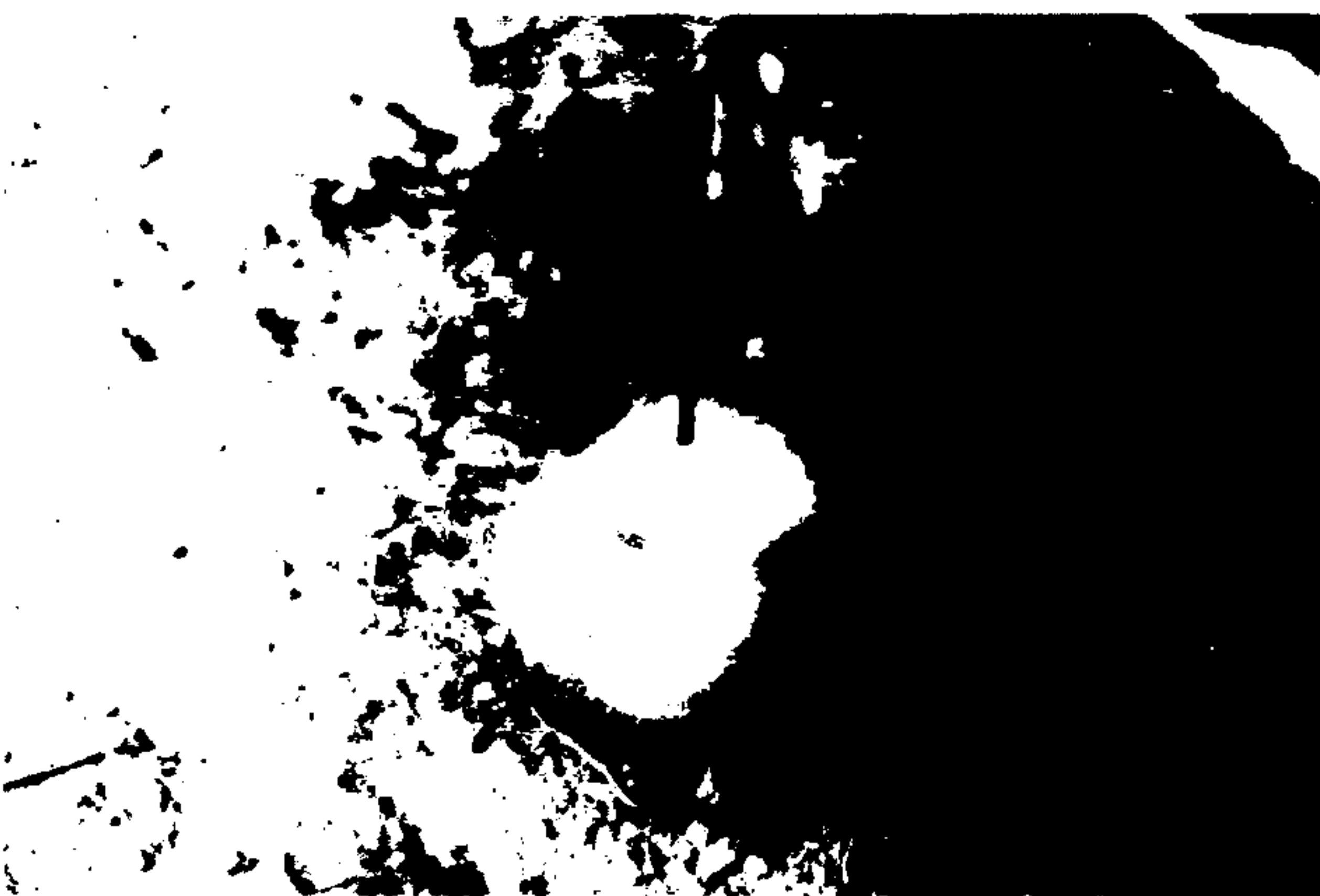

سنت جان (۱۸۷۶) در شرح سفر خود نقل میکند در سال ۱۶۸۷ در جنگل بلوط که در جنوب دشت ارژن قرار دارد، یک شیر ماده به اسب او حمله کرده است. میدانیم که سابقاً در سراسر خوزستان و تا خود شیراز شیر وجود داشته است، بسیاری از نویسندگان گفته‌اند که شیر بعنوان زیستگاه جنگلهای بلوط زاگرس و کرانه‌های انبوه رود های دجله و فرات بین‌النهرین را بر سایر نقاط ترجیح میدهد. از آنجا که امروزه کرانه‌های بین‌النهرین بعنوان زیستگاه شیر چندان مناسب نیست، بنظر میرسد که جنگلهای بلوط بهترین محل برای رها کردن و رشد و پرورش مجدد شیر باشد. دلیل چندان‌ی در دست نیست که معتقد شویم شیر منظم‌ا به جنگلهائی که از درختچه های پسته موتیکا تشکیل شده و در شمال و مشرق منطقه قرار دارد، رفت و آمد میکرده است. آخرین گزارش موثق درباره وجود شیر مربوط به سال ۱۳۲۱ است که در منطقه‌ای در ۶۰ کیلومتری شمال غربی دزفول مشاهده شده است (هینی، ۱۹۴۴).

و از این بعد با بذل توجه بسیاری که سازمان حفاظت محیط زیست به این منطقه جالب مبذول داشته است بی‌شک شاهد رشد سریع مناطق جنگلی تالاب‌ها و تکثیر حیوانات و پرندگان و آبریان اتوسیستم دشت ارژن خواهد بود.

جدول شماره ۱- تعداد نفوس انسانی و اغنام و احشام اهلی در منطقه پیشنهادی دشت ارژن و دریاچه پریشان *

تعداد سگنه	تعداد احشام	تعداد اغنام و	نام روستا (**)
۱۴۸۱	۳۰۰۰		دشت ارژن
۸۱۳	۳۰۰۰		کلونی
۶۷۵	۶۰۰		عبدوئی
۶۴۴	۱۵۰۰		گاو کشک
۵۷۰	۲۰۰۰		کنده
۵۴۰	۴۰۰۰		پیر اشکافت
۳۷۰	۳۰۰		گر گدان
۳۹۱	۶۰۰		بورنجان
۳۳۵	۱۰۰۰		دردانه
۲۳۵	۳۰۰		پیر بوالحسن
۲۶۱	۳۰۰		دشت رزم

جدول شماره ۲ آمار اقلیمی در باره دریاچه پریشان و دشت ارژن (*)

دشت ارژن	پریشان	آمار
میزان بارندگی (به میلیمتر) (**)		
۵۰۰	۴۰۰	تعداد متوسط در سال
۱۰۰	۸۰	دی
۱۰۰	۶۰	بهمن
۷۵	۵۰	اسفند
۵۰	۲۵	فروردین
۱۰	۱۰	اردیبهشت
—	—	خرداد
—	—	تیر
—	—	امرداد
—	—	شهریور
۱۰	—	مهر
۶۰	۵۰	آبان
۱۲۰	۱۰۰	آذر
۲۰-۲۵	۱۵-۲۰	تعداد روزهایی که میزان بارندگی از يك میلیمتر بیشتر میباشد
۱۰-۱۵	۵-۱۰	تعداد روزهایی که میزان بارندگی از ۱۰ میلیمتر بیشتر میباشد
درجه حرارت هوا (درجه سانتیگراد) (**)		
۱۵	۲۲	تعداد متوسط در سال
۰	۱۰	دی
۵	۱۰	اسفند
۱۵	۲۵	اردیبهشت
۲۵	۳۰	تیر
۲۰	۲۵	شهریور
۱۰	۱۵	آبان
متوسط حداکثر درجه حرارت روزانه:		
۱۰	۱۵	دی
۱۵	۲۰	بهمن
۱۵	۲۰	اسفند
۲۰	۳۰	فروردین
۲۵	۳۵	اردیبهشت
۳۰	۳۵	خرداد
۳۵	۴۰	تیر
۳۵	۴۰	امرداد
۳۰	۳۵	شهریور
۲۵	۳۰	مهر
۱۵	۲۵	آبان
۱۰	۲۰	آذر
۱۷ر۵	۱۷ر۵	متوسط اختلاف حداکثر و حداقل درجه حرارت روزانه
۳۰	۱۰	میانگین تعداد روزهایی که حداقل درجه حرارت کمتر از صفر میباشد
۵	۶۰	میانگین تعداد روزهایی که درجه حرارت بیشتر از ۴۰ درجه میباشد
۴۰	۵۰	دوره بدون یخبندان ۲۴ اسفند تا ۳ دی ۱۲ فروردین تا ۲۴ آبان
		تعداد روزهای ابری

۳۰۰	۲۹۱	وارک
۱۸۰۰	۲۱۹	پرک
۶۵۰	۲۱۹	ده سرو
۵۰۰	۱۵۹	بوالحیات
۳۰۰	۱۲۳	تنگ زرد
۴۰۰	۹۴	آبکوره آب غوره
۶۰۰	۵۹	دهنو
۴۰۰	۴۸	دارفنا
—	۹	گلوخواجه
۶۰	۱۹	آبریزک
—	۸	آب گرازی
۲۰۰	۱۲۴	احمدآباد
۱۰۰	۲۱۷	پل آبگینه
۵۰۰	۲۱۰	زوالی
۲۲۴۱۰	۸۱۲۰	

(*) شامل قبایل عشایر نمی باشد .
 (***) حدود ۱۰ درصد دیگر ممکن است در روستاهای کوچک سکنی داشته باشند.

بعد از دو روز که تقریباً تمام این دشت را زیر و رو کرده ایم از پل جدید رده شده ایم و پل قدیمی را هم دیده ایم از کتل پیرزن عبور کرده ایم و سری به کتل دختر زده ایم بطرف شیراز حرکت می کنیم گروه فیلم برداران خوشحالند که توانستند از مناظر بسیار زیبای این مجموعه بین المللی فیلم برداری کنند .

(*) ماخذ : اطلس جغرافیائی ایران ، به مدیریت دکتر احمد مستوفی ، دانشگاه تهران ۱۳۴۴
 (***) ارقام به نزدیک ترین واحد «سر راست» گردیده است .

علی تدین کارگردان این گروه می گفت :
 حتماً تمام ایرانی ها باید بدانند که چنین مناظر قشنگی در کشورمان وجود دارد . و من می اندیشیدم به اینکه خوشابحال عشایری که با حرکت مداومشان همیشه در زیبایی های طبیعت سهیم هستند و در بهار با استنشاق هوای پاک و تمیز ریه شان از عطر انواع گل های وحشی پر می شود .

۱- بوم یا منطقه معینی که عوامل طبیعی یاد شده در آن قرار گرفته باشد
 ۲- مجموعه عوامل مختلف طبیعت و تأثیر متقابل آنها بر رویهم

۱- وحدت عوامل طبیعی زنده در یک محیط
 ۲- رابطه بین موجود زنده و محیط زیست آن (موقعیت طبیعی منطقه)

کاظمی و گیاه و سنگ

بالاخره بازحمت بسیار شماره تلفن کاظمی را پیدا کردم و با او قرار نشست کوتاهی را گذاشتم باتوجه به اینکه یکدیگر را اصلاً نمی‌شناختیم و قرارمان در يك محل عمومی بود بعد از يك خنده و لحظه‌ای فکر گفتم، من لباس مخمل بتن دارم و ریش... هر دو سر ساعت رسیدیم دیدن او بی‌اختیار مرا پیاد صلابت قهرمانان شاهنامه انداخت با قدمهائی بسیار استوار و اعتمادی شگرف. و عجیب نیست اگر خیلی زود فریفته‌اش شویم چرا که قلب مهربانش انسان را به شگفتی وامیدارد.

حسین کاظمی بی‌شك از خاموش‌ترین و كم حرف‌ترین هنرمندان ایران است بهمین جهت وقتی از او خواستم در باره کارها، زندگی و خودش صحبت کند بسیار آرام گفت «من چیزی برای گفتن ندارم».

من نمایشگاه اخیر کاظمی را دیده‌ام. سمبل او گیاه و سنگ است و مضمون تمام کارهایش از آدم و گیاه و آدم و پرنده، آدم و سنگ و بالاخره از ۴ سال پیش تاکنون سنگ و گیاه، همین بود و تنها رنگ و فرم عوض شده است.

طبیعی است که بعثت سکوت کاظمی هرکسی تفسیری خاص از مشاهده کارهای او می‌کند و وقتی از کاظمی راجع به صحت این تفسیرها سؤال میکنی خیلی آرام می‌گوید «شاید، من نمیدانم».

جواد مجابی میگفت کارهای کاظمی نشان بارز عرفان است و او يك عارف به تمام معنی است.

شاید، چرا که کاظمی مرتب زیر لب حافظ و خیام را مرور می‌کند و به سهروردی معتقد است و این کاظمی است که یکمرتبه بدون اینکه سؤالی از او بکنم می‌گوید: در اندرون من خسته دل ندانم چیست که من خموشم و او در فغان و در غوغاست کاظمی معتقد به عرفان است و بقول جمعی دیگر اصلاً عارف نیست.

اما من دیدم که در تابلوهای کاظمی گاهی گیاه بسنگ می‌روید و گاه گیاه سنگ می‌رویند و زمانی این دو در فضای يك رنگ به محبسی سخت و خفقان آور گرفتار می‌شوند که آدمی از مشاهده‌اش دچار تنگ نفس می‌شود.

کاظمی فریفته زیبایی است اما نه بامعیارهای اجتماعی ما بلکه بگونه‌ای بسیار خاص و اختصاصی. وقتی از دختر هفت ساله‌اش صحبت میکند که چه راحت روزنامه می‌خواند در حالیکه دستهای ظریفش هنوز نمی‌تواند آنرا براحتی نگه دارد به چشمهای اشك حاکم می‌شود. و او دوباره از این دنیا به مقر حکمرمائی‌اش می‌رود و شاید مطمئن می‌شوم که در این لحظات حتی صدای مرا نمی‌شنود.

صحبت کارهایش را می‌کنم ولی او

بهیچ قیمتی در این باره حرف نمی‌زند تا اینکه حرف جلال ستاری بمیان می‌آید و اینکه چند سال قبل نقدی به کارهای کاظمی نوشته.

کاظمی با اطمینان از میزان آگاهی ستاری به کارهایش صحبت می‌کند و من حس می‌کنم که وجود جلال ستاری بسیاری از مسائل را خواهد شکافت و شاید راهی نشان دهد که ما را بدرون دنیای هنرش رهبری کند.

قرار ملاقات بعدی را می‌گذارم و مرا می‌رساند. در حالیکه باید ساعتی تنها باشم تا از فضایی که کاظمی بوجود آورده خود را رها سازم.

بعد با جلال ستاری که دکترای روان‌شناسی دارد و هنر را از جنبه‌های روانی مطالعه می‌کند صحبت می‌کنم و تصمیم می‌گیریم که متفقا به آتلیه‌اش برویم. کیومرث منشی‌زاده شاعر بی‌کتاب که شعر ریاضی می‌گوید یکی دیگر از کسانی است که درباره کارهای کاظمی با او گفتگو میکنم. منشی‌زاده بمحض دیدن کارهای کاظمی می‌گوید: او يك نقاشی است که در کارهایش بگونه‌ای بسیار عجیب از اشکال هندسی استفاده کرده. ظاهراً فرمها همه هندسی است، مربع، مستطیل و گاهی دایره. منشی‌زاده هم از عرفان او می‌گوید و اضافه میکند که «شاید این گیاه و سنگ مظهر

و سمبول چیزی خاص باشد که من و تو از آن بی اطلاع هستیم و تنها برای خود نقاش معلوم و روشن است.»

آتلیه کاظمی در شیران است. در ورودی را باز گذاشته و من وقتی از چند پله بالا میروم دالانی طولانی می بینم که با سبزه سقفی بر آن استوار شده. از دو سو درختان بهم لولیده اند و سخت باغوش هم پناه برده اند و این بی اختیار مرا بنیاد کاظمی میاندازد و آن دختر هفت ساله اش وقتی که کاظمی بی مهابا نوازش و آغوش پدرانه اش را بروی دخترش گشوده.

او دیر ازدواج کرده و دیرتر صاحب يك دختر گشته، کاظمی سخت فریفته این یگانه اش است.

چند پله و دری دیگر، در آستانه دومین در حیاط بزرگی است و بالای چند پله کاظمی ایستاده. وارد آتلیه اش می شوم. خیلی ساده و بسیار زیبا گوشه ای از آتلیه اش را برای نشستن و گاهی نوشیدن يك قهوه آماده کرده و بقیه آتلیه در انحصار تابلوهای متعدد اوست که بر همه، گیاه و سنگ حکومت میکند.

و در گوشه يك فضای مستطیل شکل پرتره دخترش که چندی قبل کشیده.

ستاری اندکی دیرتر می آید و ما پیش از آمدنش قهوه ای می نوشیم. کاظمی می شنوم که مدت ۳۰ سال است بطور جدی نقاشی می کند و از میان نقاشان بکارهای کی تو ژاپنی و ژاکدیون معتقد است و چندی قبل بعزت التهابات روحی و کم حرف زدنش دچار انفارکتوس شد که بخیر گذشت و من فکر میکنم جای شکر دارد که کاظمی جلوی رویم ایستاده و سالم است. جلال ستاری آمد.

بعد از يك دوره سکوت کم کم ستاری سر صحبت را باز میکند، از حالش می پرسد و از نقاشی های دوره اخیرش و بالاخره گفتگوی رودررو آغاز میگردد. بگمانم که این اولین مصاحبه اوست.

ستاری - آنچه برای من مسلم است اینکه تو واقعا پرتره ساز بزرگی هستی. آیا این کار را رها کردی، چرا؟

کاظمی - گفتنش مشکل است من از پرتره شروع کردم و به اینجا رسیدم.

ستاری - با پرتره شروع کردی؟

کاظمی - پله اول پرتره بود و به فیگور آدم رسید با تخیل خودم که اغلب پرنده و گیاه داشت، البته فیگوراتیو خیلی مدرن. و ۱۲ سال قبل رفتم به دوره سنگ و گیاه.

ستاری - چطور به اینجا کشیده شدید؟

کاظمی - به آهستگی و به تدریج در دوره کارهای فیگوراتیو. تابلوهای من از

بدن آدم بود و گیاه و سنگ هم حس می شد و بعد کم کم بدن آدم محو شد در حدود ۴۰ - ۵۰ اتود در این زمینه کردم و حالا به سنگ و گیاه رسیده ام.

ستاری - من کارهای پرتره تو را دیده ام واقعا عالیست. چرا در جوار این کار پرتره نمیکشی؟

کاظمی - اشتیاق پرتره از من گرفته شده است.

ستاری - شاید بیشتر بخاطر این است که در کارهای پرتره موضوع بتو تحمیل می شود.

کاظمی - اگر فعلا هم موضوع با انتخاب من باشد این کار را می کنم.

ستاری - همانطور که از دخترت کشیدی.

کاظمی - بگذریم بهر حال محتوای کار است که مرا بخود جلب می کند.

ستاری - بنظر من این گیاه و سنگ دو سمبل است که بنظر تو می تواند خیلی چیزها باشد اما تو دوازده سال است فقط روی سنگ و گیاه کار می کنی می توان دانست که این مضمون بکجا کشیده می شود؟

آیا تو فکر می کنی با این دو سمبل يك سنتر خواهی رسید و این مضمون فرجامی خواهد داشت؟

کاظمی - اینکه این گیاه و سنگ بکجا کشیده شود نمی توانم پیش بینی کنم اما این مسئله را خوب میدانم که هنوز اشتیاق دارم در این زمینه کار کنم. آنچه مسلم است اینکه فرم و رنگ مرتب تغییر می کند اما يك نیروی مرموز مرا ملزم به انتخاب این دو سمبل می کند که هنوز مرا سیراب نکرده است.

در نمایشگاه کاظمی بحث بر این بود که این تابلوها، انسان را بکجا رهبری می کند. یکی می گفت کاملا رنگ عرفان دارد و دیگری معتقد بود که کار جنبه کاملا ریاضی دارد خودتان در این باره چه اعتقادی دارید؟

کاظمی - نمیدانم. شاید ستاری - آنچه واقعا حقیقت دارد این است که رنگها عوض می شود، ساده تر می شود.

کاظمی - بله حس می کنم از این ساده تر هم می شود. اینقدر ساده که بحالت برهنگی مطلق برسد.

بعقیده من رسیدن به تجرید مطلق آنهم یکمرتبه کاری غیرممکن است مگر یکی دو مورد. يك شاعر یا يك نقاش و بطور کلی همه آدمهایی که با مسائل ذهنی و عاطفی سروکار دارند باید دارای کارنامه ای باشند. باید انسان بتواند پشت سرشان را نگاه کند. این مسئله برای رسیدن به تجرید بسیار مهم است.

جوانان که یکمرتبه از آبتیره شروع می کنند واقعا نمیدانند این چه کار عظیم و

مشکلی است، البته اگر با آگاهی باشد، و گرنه بهم ریختن رنگها چندان دشوار نیست.

ستاری - بدون شك آبتیرکسیون در مقابل چیزی که آبتیره نیست مفهوم پیدا می کند و تو در يك دوره ۳۰ ساله نقاشی و تجربه به اینجا رسیده ای.

کاظمی - اما برخلاف تصور آنها که فکر می کنند من ایده های ریاضی دارم خودم تاکنون چنین مسئله ای را نمیدانستم.

من افکار ریاضی نداشته ام. این احساسات من بوده اند که بمن اجازه داده اند از این طرحهای بظاهر ریاضی استفاده بکنم.

ستاری - و در مورد رنگها

کاظمی - آنها هم همینطور بدین می نشینند.

ستاری - معمولا چه مدت روی يك تابلو کار میکنی.

کاظمی - گاهی یکروز يك کار تمام می شود و گاهی ممکن است روی يك بوم يك هفته کار کنم. زمانی شاید طولانی اصلا نمی توانم کار کنم و فقط در آتلیه ام فکر می کنم.

ستاری - اکسپوزیسیون آینده ات هم بر مبنای همین گیاه و سنگ خواهد بود.

کاظمی - فکر می کنم. البته از نظر رنگ و فرم بکلی عوض خواهد شد. این را فقط آنها که نقاشی می دانند حس خواهند کرد.

ستاری - کاظمی در يك Ton (مایع) زمینه رنگ فرو رفته ای و من فکر می کنم اینهم يك نوع سادگی و تجرید باشد اما من می خواهم به مطلب اول برگردم. آیا در پرتره نمی شود به این مرحله رسید؟

کاظمی - در پرتره هم می توان به این مطلق رسید. مثلاً ژاکدیون داشت توی پرتره به اینجا میرسید.

ستاری - در مملکت ما هم این کار شده است؟

کاظمی - نه اصلا. اصلا ستاری - وقتی می توان در پرتره این کار را کرد پس چرا پرتره را رها کردی.

کاظمی - مطالعه کردم اما به جایی نرسیدم و رهاش کردم. کار عظیمی بود.

ستاری - آیا درباره نقاشی مطالعه میکنی و کتاب می خوانی؟

کاظمی - قبلا خیلی زیاد. اما حالا مانع کارم می شود و مرا مغشوش می کند. دلم می خواهد خودم باشم با حال خودم.

ستاری - و يك سؤال خارج از تمام این مسائل. از نظر کار هنری چه مسئله ای مطرح است؟

کاظمی - از نظر تأمین رنگ و وسایل کار بشدت در مضیقه هستم. حتی این نیاز گاهی باعث می شود بعضی از کارهایم را که واقعا دوست داشتم سفید کنم تا بتوانم دوباره به نقاشی ادامه دهم و میدانید این مسئله آدم را بشدت آزار می دهد؟

نمونه‌هایی از کارهای حسین کاظمی

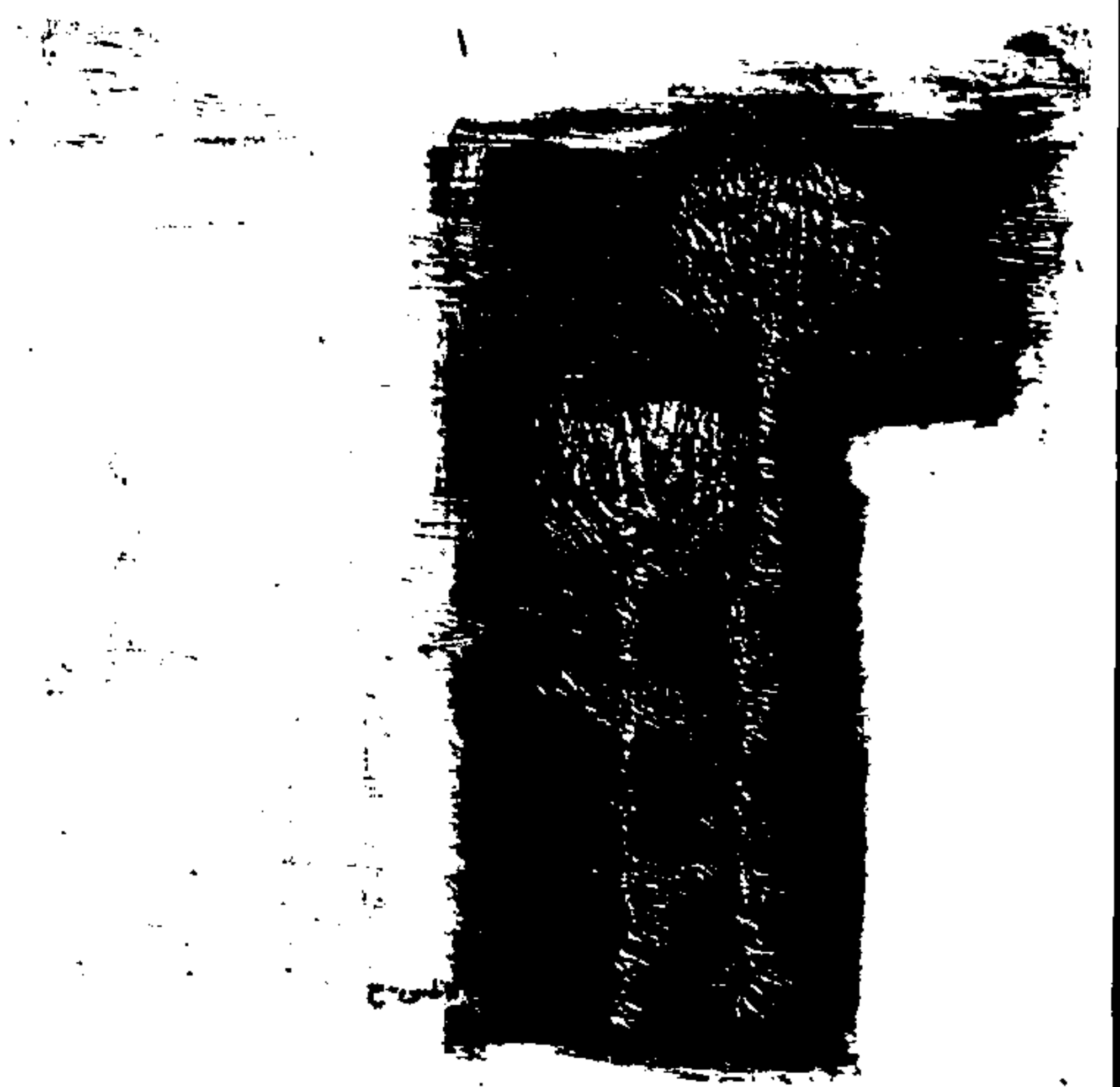
دوره فیگوراتیو

دوره پرتره

دوره سنگ و گیاه از آخرین نمایشگاه کاظمی

عروج ماهیخواران از عین بخش ۸ ساله

در تالاق از لعل دستخوا، یوگسلاوی، ۲۰ ساله

حاجی فیروز از بهرام دلخ متولد ۷ ساله

خیال آب از وفامانکون، مصر

خانه سوخته از مریم سود فیروز، ۷ ساله

خواب از سعید از صالحه خاتمی، مصر

علل تولد کمال

اختلال در نمو روانی حرکتی، ممکن است ناشی از ژنهای معیوبی باشد که طفل از والدین به ارث گرفته است، یا مربوط به عواملی که در دوره جنینی، هنگام تولد و یا بعد از آن کودک را متألم کرده، در او نقص ساختمانی و دیرندگی و واماندگی ایجاد نموده است.

برای آشنائی بیشتر خوانندگان عزیز اشاره میکنیم که گاهی عوامل مرضی از آن جمله ناسازگاری به فروکتوزو در طفلی سالم آنچنان پس روی ایجاد میکند که او را کاملاً به مراحل ابتدائی برمیگرداند.

عوامل قبل از تولد

عبارتند از: توارث، شرایط موجود در زمان انعقاد نطفه و بالاخره صدماتیکه جنین در رحم مادر می بیند.

۱- توارث: متذکر میشویم که این مبحث شامل توارث کلیه صفات و تظاهراتیست که شخص از بدو تولد تا مرگ از خود نشان میدهد. ولی برای رعایت اختصار بذکر توارث عصبی - روانی (۱) اکتفا میکنیم: الف - انتقال بیماری روانی از نظر توارث: ارثی بودن برخی از ناهنجاریهای روانی مسلم و قطعی است از آنجمله:

۱- کودنی (۲): اگر پدر و مادر هر دو کودن باشند، ۷۰ الی ۹۲ درصد و در صورت مبتلا بودن یکی از والدین ۴۰ الی ۵۰ درصد اطفالشان کودن میشوند.

۲- زوال عقل زود رس (۳): آقای رودن (۴) معتقد است که اگر یکی از والدین مبتلا به جنون جوانی باشد ۱۰ درصد اطفالشان مبتلا میشوند و ۳۰ الی ۴۰ درصد

* اگر مادری در ماههای اول بارداری مبتلا به سرخچه بشود، بهترین راه جلوگیری از تولد يك موجود علیل سقط جنین است.

* همخونی گاهی موجب پیدایش یکنوع بیماری می شود که ظاهراً در پدر و مادر وجود نداشته است.

* بهترین سن حاملگی ۲۰ - ۳۰ سالگی است.

* چنانچه والدین در حال مستی باشند بطور مسلم اسپرما توزوئید و اوول صدمه می بینند، بهمین جهت در کشورهایی که مصرف مشروبات الکلی بالا است توصیه می شود که عصر روزهای تعطیل بچه دار نشوند.

* مقدار الکل در خون مادر و جنین همیشه مساوی است.

* چون خوشبختانه کودکانها بشدت قابل تلقین و مطیع و فرمانبردارند لذا باید همیشه تمام کوشش اطرافیان برای ایجاد واکنش های شرطی مفید بکار رود تا این افراد که فاقد قوه تفکر و استدلال و قضاوتند کلیه امور زندگی خود و حتی حرفه های مختلفه را آموخته و بطور واکنشی و ناخودآگاه انجام دهند.

آنها آمادگی کامل برای ابتلا خواهند داشت (۵) و در صورتیکه پدر و مادر هر دو مبتلا باشند ۵۰ درصد اطفالشان اسکیزوفرن بوده و ۳۰ درصد آمادگی به ابتلاء را دارند گرچه لازم به تذکر است که بسیاری از صاحب نظران دیگر، منجمله آقایان بومک و آلوارزفویلاس (۶) به این ارقام اعتدای ندارند.

۳- جنون دوره‌ای (۷) : در اینجا نیز روین معتقد است که این بیماری در صورت ابتلاء والدین ۶۲٫۵ درصد و اگر فقط یکی از آنها مبتلا باشد به ۳۵ درصد اولاد منتقل میشود.

برخی از بیماریها از آنجمله جنون جوانی و «داء الرقص» هونتینگتن (۸) و جنون دوره‌ای بر طبق قوانین مندلی از نسلی به نسل دیگر منتقل میگردد که گروهی از آنها مانند داء الرقص هون تینگتن بارز و بعضی دیگر از آنجمله برخی از میوپاتی‌هاژن مستور هتروزومیک (۹) دارند. کور ذهنی آموروتیک فامیلی باژن مستور اتوزومیک است.

سابقاً دژنرسانس (۱۰) را قانونی اجتناب ناپذیر و مربوط به توارث دانسته معتقد بودند که همواره یک تنزل پیشرونده‌ای، حالات طبیعی موجود را تبدیل بحالات مرضی مینماید و علل آنرا عفونت‌ها، مسمومیت‌ها، کمبود مواد غذائی، اختلاط نژادها، و سستی در کار اعضاء و غیره میدانستند.

تظاهرات این فروزادگی علائم خاص جسمی و روانی است از آنجمله وسواس و کارهای غیر ارادی و غیره ضمناً نیز شخص برای هذیان‌های درهم و متنوع (۱۱) مهیا میشود. هذیانهای منظم مزمن و دیوانگی‌های متناوب نیز ارثی است.

تحقیقات اخیر در مورد ژنرسانس بطلان عقاید فوق را ثابت نموده نشان داد که فقط، گروهی از دژنرسانس‌ها ارثی بوده و بقیه ناشی از بیماریهای جسمی و روانی است که شخص با آنها مبتلا شده است.

ب- توارث در استعداد ناراحتی‌های روانی :

این توارث بصورت عیب و نقص واضحی نیست، بلکه بشکل استعداد روانی خاصی جهت ابتلاء بهمان بیماریهایی است که در پدر و مادر طفل دیده میشود. ضمناً تظاهرات این توارث روانی، ممکن است با پدر و مادر مشابه، یا غیر مشابه باشد، ولی همیشه بصورت پراکنده و فقط در بعضی از افراد نسل بعد وجود دارد و حتی گاهی ظاهراً سیر قهقرائی داشته و فقط در چندین نسل بعد موجب پیدایش کند ذهنی میگردد بدون آنکه در اجدادشان چنین سابقه‌ای دیده شود.

همخوانی (۱۲) گاهی موجب پیدایش یک نوع بیماری میشود که ظاهراً در پدر

اهمیت است ولو مسمومیت بطور دائم و مستمر نباشد و اگر چنانچه والدین در حال مستی باشند بطور مسلم اسپر ماتوز وئید و اوول صدمه می‌بینند، بهمین جهت در کشورهاییکه مصرف مشروبات الکلی بالا است توصیه میشود که عصر روزهای تعطیل بچه‌دار نشوند.

حوادث و وقایع دوران حاملگی

الف - اکلامپسی Eclampsia : این عارضه اگر چنانچه منجر به سقط جنین نشود با صدماتیکه به مغز و پوششهای آن وارد مینماید سلامت اعصاب و روان طفل را به خطر خواهد انداخت.

ب - مسمومیت‌ها : مسمومیت‌های حاد مانند مستی از الکل و مسمومیت ناشی از اتروکلروفرم و یا اکسید دوکربن، جنین و بخصوص مراکز عصبی آنرا صدمه می‌زنند، گروهی از دانشمندان تصور میکنند که برخی از آفازی‌ها (۱۵) و کری نیز معلول آن باشد.

الکل بدون اغراق اهمیت اجتماعی خاصی پیدا کرده است، آقای فر (۱۶) اثر زیان‌بخش الکل را بطور تجربی در نمو تخم نشان داد و ضمناً آقای نیکلوکس (۱۷) ثابت نمود که مقدار الکل در خون مادر و جنین همیشه مساوی است.

ج - اختلاف تغذیه‌ای و متابولیسم مادران باردار : کمی ترشح تیروئید، هیپوفیز، اختلالات ناحیه انفاندیپولوتوبرین (۱۸)، دیابت و آرتربیتسیم (۱۹) و غیره همگی روی نمو جسمی و روانی و تظاهرات روانی حرکتی نوزاد اثر عمیقی دارند، ضمناً سازمان روانی این فرزندان برای ابتلاء به امراض روحی مساعدتر خواهد بود.

کمبود کلی غذا یا برخی از مواد غذائی در زنان باردار، بخصوص ید و ویتامین‌های مختلف مخصوصاً ویتامین‌های A, B, D

و مادر وجود نداشته است. علت چنین پدیده‌ای روشن است زیرا : ژن معیوب مغلوب اگر به تنهایی از یکی از والدین سالم دورگه Hétérozygote به طفل منتقل شود نمیتواند مولد بیماری باشد و این طفل خود نیز سالم دورگه خواهد بود، در صورتیکه اگر پدر و مادر سالم دورگه هر دو به نوبه خود ژن معیوب را به فرزندشان منتقل کنند فردی با دو ژن معیوب و لذا هموزیگوت Homozygote بوجود می‌آید که بدون تردید بیمار بوده و کلیه تظاهرات ژن معیوب را از خود نشان میدهد.

آمیختگی دوتراذ یادورگی (۱۳) : برخی از صاحب نظران تصور میکنند که اختلاط نژادهای مختلف (مثلاً سیاه و سفید) باعث تجمع معایب پدر و مادر و از بین رفتن برخی از صفات حسنه آنها و کم شدن شعور و زیادی عمر اولادشان میشود، در صورتیکه کاملاً در اشتباه‌اند، زیرا بهر اندازه ژنهای پدر و مادر بهتر باشد، طفل از ارث بهتری برخوردار خواهد بود.

سن پدر و مادر : سن پدر و مادر در پیدایش امراض عصبی - روانی بی‌اثر نیست. تورین و کارترالی (۱۴) معتقدند که اگر سن مادر از حد متناسب بارداری تجاوز کند، حالات منگولیسم در اولادش به نسبت بیشتری دیده میشود، در صورتیکه در مادر ۲۰-۳۰ ساله تعداد این افراد به یک سوم تقلیل مییابد. همچنین سن زن در اولین حاملگی و بخصوص اختلاف سن پدر و مادر برای اطفال قابل توجه است گرچه متأسفانه در زناشوئی غالباً این امر رعایت نمیشود ولی تأکید میکنیم که بهترین سن حاملگی ۲۰-۳۰ سالگی است.

عوامل موثر در زمان انعقاد نطفه
در این زمان اثر الکل قابل توجه و حائر

مطمئناً روی سلسله اعصاب جنین اثری نامطلوب خواهد داشت و شرح حال بسیاری از معلولین که یادگار دوران جیره بندی و کم غذائی مادران در زمان جنگ است همگی مؤید آنند.

برای آشنائی خوانندگان عزیز به تأثیر نامطلوب، اختلالات هورمونی مادر در جنین دلنبدش بشرح مختصری از نوزاد يك مادر دیابتی و همچنین میکسدم مادرزادی مبادرت میکنیم:

الف: نوزاد يك مادر دیابتی

مقدمتاً خاطر نشان میشود که معمولاً زنان دیابتی تا چند سال پیش باردار نمیشدند و یا لااقل، جنین آنها سقط میشد و بندرت نیز مرده بدنیا میآمد.

امروزه نیز باوجود درمان دیابت، سقط جنین زیاد است و اگر چنانچه این جنین به ثمر رسد نوزاد ناهنجاریهای زیادی را همراه خواهد داشت.

برای حفظ سلامت نوزاد، لازمست که مادر دیابتی در تمام طول بارداری از نظر درمان دیابت و تعادل هورمونی بطور دقیق تحت نظر قرار گیرد و همچنین زایمان در شرایط مناسب انجام شده و نوزاد از بهترین امکانات درمانی برخوردار باشد.

بهترین زمان وضع حمل بین هفته ۳۵ و ۳۶ حاملگی است که نسبت مرگ و میر را از ۶۱ درصد به ۱۱ درصد تنزل می دهد، بهر حال میتوان علائم زیر را کم و بیش در نوزاد مادران دیابتی مشاهده نمود.

۱- درشتی بیش از اندازه بدن که آنرا ماکروسومیا *Macrosomia* گویند: ۴۰٪ نوزادان بیش از ۳۵ کیلوگرم وزن دارند و بهر اندازه که وزن بیشتر باشد نسبت مرگ و میر بالاتر است.

۲- تورم عمومی بدن.

۳- این نوزادان فوق العاده ضعیف بوده و به عفونتهای مختلف حساس اند.

این علائم معمولاً ناشی از بالا بودن قند

خون مادر و در نتیجه بالا بودن قند خون جنین است که باعث نمو بیش از حد جزایر لانگرهانس در لوزالمعده جنین و زیاد شدن انسولین مترشح از آن میگردد. این چنین سازمانی بلافاصله بعد از تولد، قند خون نوزاد را پائین می آورد و لذا همیشه بعد از تولد هیپوگلیسمی (۲۰) شدیدی وجود دارد.

علائم دیگر عبارتند از: ازدیاد تنفس، کبود شدن بدن، ازدیاد ضربانات قلب، و بالاخره آمادگی به خونریزی و گاهی وقوع خونریزیهای داخلی. ضمناً ناهنجاریهای ساختمانی در این نوزادان ۱۰ برابر نوزادان دیگر است.

علائم آزمایشگاهی: ۱- ازدیاد گویچه های قرمز هسته دار (۲۱)

۲- کمی قند خون که معمولاً میتوان

باتجویز گلوکاگون با آن مبارزه کرد.

۳- کمی کلسیم خون (۲۲)، بطوریکه معمولاً بین ۳۰-۷۰ Cmg/lit متغیر است (رقم طبیعی ۱۰۰ Cmg/lit)

و...

ب: میکسدم مادرزادی:

پس از اشاره مختصری از تقسیم بندی و انواع مختلف آن، منحصرأ از احمقی میکسدمی بحث نموده از شرح سایر علائم و خصوصیات بیماری که خارج از این مقوله است صرف نظر میکنیم.

میکسدم مادرزادی به چند گروه زیر تقسیم میشود:

۱- عدم پیدایش غده تیروئید (۲۳): گرچه فقدان این غده مربوط به زندگی رحمی و معمولاً قبل از ۸ ماهگی است ولی تظاهرات بیماری از بدو تولد و گاهی دیرتر بوده و در پنجمین الی ششمین ماه تولد بحد کمال میرسد.

۲- کوچک بودن و عدم تکافوی غده تیروئید (۲۴) فعالیت مختصر نسج غده و کمک هورمن مادری، احتیاجات زندگی جنینی را رفع مینماید ولی در نوزاد، کمی ترشح این غده در همان ماههای اول زندگی علائمی کم و بیش شدید نشان میدهد و بر حسب بزرگی غده بدو صورت میکسدم مادرزادی و یا میکسدم جوانان جلب نظر میکند. ۳- میکسدم ناشی از اختلالات ترشحي غده تیروئید: در این حالت برخلاف اشکال فوق الذکر معمولاً غده تیروئید بزرگ شده است و اختلال در متابولیسمید فامیلی و ممکن است در مراحل مختلف متابولیسمید باشد.

۴- میکسدمی که مربوط به علل خارج تیروئیدی است از آنجمله کم بودن ید در آب و فرآورده های غذائی و یا استفاده بیش از حد داروهای ضد تیروئیدی مادر هنگام بارداری، ولی هر نوع که باشد خفیف بوده و بزودی درمان میشود.

احمقی میکسدمی (۲۵):

معمولاً تظاهرات این بیماری بصورت يك يك سری دیر کرد گیهای روانی حرکتی (۲۶)، دیر کردگی در نشستن، راه رفتن، حرف زدن و دندان درآوردن است. در طفل بزودی اختلالات تغذیه ای آشکار و واضحی پیدا میشود. سر بزرگ، چهره مهتابی و رنگ پریده، پلکهای متورم، لبهای کلفت، زبان بزرگ، پوست انفیلتزه (۲۷)، قد کوچک و نامتناسب، شل بودن تمام عضلات و همچنین شکم پهن و شل بافتقهای مختلف از علائم ظاهری این اطفال است.

حالت و وضع روانی این بیماران متغیر است و واماندگی آنها بندرت ممکن است بدرجه و شدت حماقتشان برسد ولی گاهی حافظه ودقت بحد کافی رشد میکند. این اطفال معمولاً آرام و حرف شنو بوده پرورسیون ندارند و نیز فاقد خشم و غضب اند.

پیشرفت بیماری: استفاده از هورمن تیروئید بخصوص اگر با تعلیم و تربیت صحیح و ورزشهای مخصوص همراه باشد فوق العاده مؤثر است ولی تأثیر آن روی واماندگی مراتب کمتر از اختلالات جسمی خواهد بود. خوشبختانه برخی از این علائم کاملاً و سرعت بهبود می یابند و بیمار میتواند زندگی اجتماعی خود را شروع کند.

آینده بیماران: گرچه معالجه در آنها فوق العاده مؤثر است ولی باید استعداد این اطفال را به بیماریهای عفونی بخصوص سل در نظر داشته و بدانیم که بلوغ نیز در آنها همیشه مختل است.

میکسدم مادرزادی اشکال خفیفی نیز دارد بدین معنی که در برخی، ناتوانی غده تیروئید شدید بوده باعث کوتاهی قد و دیرندگی های مختلف میشود، در صورتیکه در عده ای دیگر ناتوانی تیروئید خفیف و ثانوی بوده موجب کندی و سستی نمو جسمی و روانی میگردد و در این حالت چون عدم تکوینی غده تیروئید در کار نیست لذا وقفه هوشی همزمان با اختلال ترشحي غده شروع میگردد.

عفونتهای مادر ضمن بارداری

مابین عفونتهای حاد سرخچه، اوریون، سیاه سرفه و بین عفونتهای مزمن سیفلیس، سل، توکسوپلاسموز و مالاریا حائز اهمیت اند. اختلالات ناشی از سرخچه دوره جنینی (۲۸)

بهر اندازه که تحقیقات ادامه یابد میتوان عامل دیگری برای واماندگی کشف نمود. کشفیات مربوط به تأثیر نامطلوب سرخچه در جنین مرهون تحقیقات گری واسوان نویسنده گان معروف استرالیایی است و ثابت کرده اند که اگر چنانچه زن حامله در اوائل آبستنی به سرخچه مبتلا گردد خطرات جانگداز و وحشت آوری جنین او را تهدید می نماید، بدین معنی که در دوره اول حاملگی ایجاد نقایص ساختمانی در جنین صد درصد قطعی و مسلم است ولی در جریان سومین ماه این احتمال به ۵۰ درصد تقلیل می یابد و در ماههای بعد سرعت پائین خواهد آمد بطوری که در ۳ ماه آخر حاملگی استثنایی است. آنچه فوق العاده مهم و قابل توجه است عدم تناسبی است که بین شدت سرخچه مادر و اهمیت نقایص ساختمانی نوزاد وجود دارد تا آنجا که گاهی سرخچه مادر آن چنان خفیف بوده است که بآن پی نبرده اند در صورتیکه در جنین او آثار دلخراش این سرخچه خفیف بصورت ناهنجاریهای ساختمانی بلکه متعدد و کم و بیش شدید بیادگار مانده است. در این نوزادان واماندگی روانی به يك شدت و با صفات مشخص و معینی نیست، ممکن است از کور ذهنی تا کودنی خفیف متغیر باشد ولی همراه این واماندگی، بدون استثناء نقایص ساختمانی مختلف نیز دیده

میشود. گاهی ناهنجاری‌های جمجمه و معایب ساختمانی چشم و زمانی معایب ساختمانی قلب بقدری شدیدند که مانع ادامه حیات کودک خواهند شد.

پیشگیری: بقدری این معایب ساختمانی دلخراش و خطرناکند که باید همیشه بفکر پیشگیری و درمان بود، ولی چون متأسفانه از درمان عاجزیم لذا باید از روش پیشگیری بحد کمال استفاده برد. لازم است که مرتباً و بطور سیستماتیک دختر بچه‌ها را قبل از بلوغ باین بیماری مواجهه و بآن دچار نمود تا در آن‌ها مصونیت دائمی ایجاد شده، پس از ازدواج اطفال عزیزشان از این خطر دور بمانند، ولی در صورتیکه در این امر غفلت شده باشد و اتفاقاً در اطراف این چنین خانم بارداری شخصی مبتلا به سرخچه گردد، باید فوراً ۲ سانتی متر مکعب گاماگلوبولین باو تزریق نمائیم و اگر در اوایل دوران حاملگی باشد بهترین روش سقط جنین است تا بدین وسیله از تولد فردی معلول و عاجز جلوگیری شود.

اختلالات روانی با منشاء جنینی ناشی از توکسوپلاسموز (۴۹)

توکسوپلاسموز بیماری است کمیاب، ناشی از نوعی تک یاخته جانوری که بطور انگل در درون سلول‌ها پسر می‌برند و بیماری با آنسفالیت، التهاب توأم مشیمیه و شبکیه چشم *chorio - rétinite*

و ذات‌الریه مشخص می‌گردد. عامل بیماری تک یاخته‌ای است جانوری از گروه اسپوروزوئرها *Sporozoaires* بنام توکسوپلازما گوندی *Toxoplasme-gondii* انگل بشکل هلالی نامتقارن است یا هسته‌ای در یکی از دو انتهای و طولی که در محیط کشت ۴ الی ۶ میکرون و در داخل سلول‌های بدن ۲ الی ۳ میکرون است.

این تک یاخته انگل سلول‌های مختلف ماکروفاژ و اپی‌تلیوئید و سلول‌های عصبی عضلات و استخوانها بوده و تعدادش در هر سلول متجاوز از چندین ۱۰ عدد است. در هر سلول انگل‌ها در چندین نقطه بدور یکدیگر جمع میشوند و در هر یک از این مجموعه را غشائی از جنس سیتوپلاسم سلول میزبان احاطه می‌نماید و بدین ترتیب هر یک از این مجموعه‌ها منظره کیستی را بوجود آورده‌اند در صورتی که هیچکدام کیست نیستند.

تاکنون طرق سرایت بیماری بخوبی شناخته نشده است ولی میدانیم که در بین حیوانات ابتلاء به توکسوپلاسموز فراوان است بخصوص در سگ، گربه، خرگوش و پرندگان و معمولاً حیوان مبتلا میمیرد ولی باین وجود ناقلین سالم نیز فراوانند و تصور میشود که به انسان یا با خوردن گوشت آلوده و یا بوسیله حشرات و یا مستقیماً بوسیله کیستهای مقاوم انگل، انتقال می‌یابد.

مع ذلک انواع اکتسابی کمیاب است و معمولاً بیماری اطفال مادر زادی بوده و در دوره جنینی مستقیماً از مادر به آن‌ها منتقل شده است.

آن چه اهمیت فراوان داشته و همیشه باید در مد نظر قرار گیرد، توجه به مادرانی است که ظاهراً به توکسوپلاسموز مبتلا نیستند ولی نوزادشان مبتلا بوده یا مرده بدنیا می‌آید و یا اینکه شدیداً به این انگل آلوده است، این گونه مادران جزء ناقلین سالمند و بعید نیست که مدت‌ها به بیماری مبتلا بوده‌اند و چه‌بسا از طفولیت! و یا از دوران جنینی! و در این حالت انگل یادگاری از مادر بوده و بیماریشان مادرزادی می‌باشد. این انگل سلولهای میزبان را میکشد و بنابراین مناطقی از نکرور سلولی و پر از انگل را بوجود می‌آورد که بافت التهابی آنها را احاطه نموده است. محل آنها بیشتر در بافت مشیمیه و شبکیه چشم و بخصوص در مغز میباشد. این ضایعات ممکن است بعداً کلسی فیه شوند.

علائم توکسوپلاسموز:
الف اشکال مادرزادی: بیماری از بدو تولد و یا چند هفته بعد و گاهی دیرتر با تبی نامنظم، سرفه، استفراغ و اسهال شروع می‌شود، ولی مهمترین تظاهرات آن مربوط به التهاب منتشر مغز و نخاع (۳۰) است.

با علائم سختی عضلات پشت سر، فلج عضلات چشم و وجود علائم واماندگی. متذکر میشویم که التهاب نخاع شوکی همیشه عرضی است و نتیجه آن فلج سفت عضلات ارادی همراه با تشنج بدن است.

یکی از مهمترین علائم که تشخیص را مسلم و قطعی میکند وجود کالسی فیکاسیونهای منتشر مغزی است به بزرگی ۳ - ۱ میلی‌متر که در رادیوگرافی ساده از جمجمه بخوبی نمایانند.

در توکسوپلاسموز مادرزادی، ممکن است هیدروسفالی و به ندرت میکروسفالی دیده شود.

ضمناً در هر دو چشم التهاب رنگ دانه‌ای توأم مشیمیه و شبکیه دیده میشود که بصورت یکعده مناطق متورمی است با مرکز فرورفته و پراز دانه‌های کوچک خرمائی رنگ که در شبکیه پخش است و پس از مدتی تبدیل به کانونهای مزمن نکروز با حاشیه‌ای رنگدانه‌ای میگردد.

این علامت در تمام بیماران دیده میشود و ضمناً مخصوص توکسوپلاسموز است لذا برای تشخیص مثبت و قطعی مشاهده ته چشم ضرورت کامل دارد. اکثر بیماران مبتلا به یرقان هستند.

ب - اشکال اکتسابی: نادر بوده و در اطفال بصورت آنسفالیت و در بالغین بشکل ذات‌الریه تظاهر میکند.

سیفیلیس و حاملگی
سیفیلیس بیماری است عمومی و مزمن

که معمولاً ضایعات التهابی ناشی از آن در تمام بافت‌ها بوده و لذا تظاهرات بیماری همه جانبه و بسیار مختلف و متعدد است. گاهی زمان کمون و سکوت در این بیماری سالها بطول می‌انجامد. سیفیلیس ممکن است مادرزادی و یا اکتسابی باشد.

همینقدر اشاره می‌کنیم که عامل بیماری ترپونما پالی دوم (۳۱) است بطول ۶ الی ۱۴ میکرون که توسط صابون و کلیه ضد عفونی کننده‌های متداول و نیز با خشک شدن و حرارت زیاد کشته میشود، در صورتیکه حرارت‌های زیر صفر را بخوبی تحمل می‌نماید تا آنجا که می‌توان آنرا منجمد کرده و مدت‌ها زنده نگاهداشت.

بیماری از راه مقاربت و همچنین از راه زخمهای مخاطی و یا پوستی و نیز با تزریق خون آلوده سرایت می‌کند.

سیفیلیس و حاملگی: جنین در پنجمین ماه حاملگی با عبور ترپونم از جفت مبتلا می‌شود و بخصوص اگر سیفیلیس مادر، جدید بوده و درمان نشده باشد.

در این زمان ممکن است شدت ضایعات موجب سقط جنین گردد و یا آنکه نوزاد مرده بدنیا آید و یا پرماتوره شود و یا بهر حال دچار سیفیلیس مادرزادی با تظاهرات زود رس و یا دیر رس گردد.

بهر اندازه که سیفیلیس مادر قدیمی‌تر باشد احتمال عفونت جنین کمتر است و لذا از جنین مادرانی اطفال سالم نیز بدنیا می‌آیند. نظر باینکه ابتلاء مادر ممکن است در ضمن حاملگی باشد لذا توصیه می‌کنیم که در موارد مشکوک و بخصوص در اواخر دوران حاملگی از امتحان بورده واسرمن (۳۲) کوتاهی نشود زیرا در صورت ابتلاء، درمان شدید و سریع ضرورت کامل دارد.

سیفیلیس مادرزادی: سیفیلیس همیشه در جنین شدید و منتشر است، و لذا ناهنجاریهای مهمی بیار می‌آورد ولی بر حسب زمان تظاهرات آن سه شکل مرضی زیر را میتوان شرح داد.

الف: سیفیلیس مادرزادی در نوزاد: ۱ - ضایعات پوستی: بصورت حبابهای پر از مایع کدر رنگ و یا خون آلوده‌اند که پس از چند روز خشک شده بصورت رویه‌ای در می‌آیند که هر یک روی زخم کوچکی را می‌پوشاند. وجود چنین حبابهایی در کف دست و پا برای تشخیص علامت اختصاصی و مهم است.

این ضایعات حبابی مخصوص تظاهرات سیفیلیس مادرزادی در نوزادان است و بهیچ وجه در اشکال دیررس سیفیلیس مادرزادی و همچنین اکتسابی دیده نمی‌شود. گاهی در این نوزادان ذات‌الریه سیفیلیسی (پنومونی سیفیلیسی) نیز مشاهده می‌کنیم.

ب: سیفیلیس مادرزادی زودرس تظاهرات بیماری مدتی بعد از تولد بوده و با استفراغ و اسهال مزمن و کم شدن

وزن همراه است. کبد و طحال بزرگ اند و اگر طفل نمیرد آنچنان لاغر می شود که کاملاً قیافه شخص مسنی را پیدا می کند. ضایعات پوستی بصورت جوشهای سیفیلیسی بوده و بخصوص در پاها دیده می شود، لبها قاج می خورد شکل شماره ۳ و ... ضایعات سلسله اعصاب مرکزی بصورت نیم فلج مغزی (۳۳)، فلج پاها، هیدروسفالی و اختلالات هوشی و غیره می باشد.

ج: سیفلیس مادرزادی دیر رس: معمولاً بیماری در سن ۷ سالگی و خیلی بندرت در ۳۰ سالگی ظاهر می شود و در آنها اضافه بر کلیه ضایعات جلدی و احشائی سیفیلیس کتسابی، علائم سه گانه هوچینسون Triade de Hu Tchinson را نیز مشاهده می کنیم

۱ - کراتیت پارانشی ماتوز (۳۴)
۲ - سنگینی گوش و کری که ناشی از التهاب مزمن گوش داخلی است.

۳ - دندان های هوچینسون بدین معنی که در دندان های پیش میانی «دندان های اصلی» خطوط طولی مشاهده می شود.

ضایعات عضلانی، استخوانی، مفصلی، مننژیت حاد و یا تحت حاد، ضایعات غدد داخلی و لذا اختلالات هورمونی و غیره کم و بیش جلب نظر می نماید.

بهر حال اگر چنانچه در طفلی به وجود سیفیلیس مادرزادی مشکوک شویم و امتحانات سروئری و مایع مغزی نخاعی نیز آنرا تأیید نماید باید درمان شدید و کامل و قاطع باشد، زیرا مداوای سبک و خفیف یا بی اثر است و یا بیماری را مخفی مینماید.

سل در مادران باردار

نوع فعال و بیماریزای باسیل کخ Koch از جفت عبور کرده و با سموم ترشح خود اختلالات تغذیه ای جنین را فراهم میکند، بعقیده برخی از مؤلفین بعضی از جنون ها و بخصوص زوال عقل زودرس نیز مربوط به نسل دوران جنینی است.

از شرح سایر بیماریهای و تالعات جنین صرف نظر نموده توصیه میکنیم که باید مادران باردار با مشاهده کوچکترین علائم غیر طبیعی به پزشک مراجعه نموده و از مداوای صحیح و کامل غفلت نکنند ضمناً بدون مشورت طبیب از هیچ داروئی استفاده ننمایند، عواملیکه در زمان تولد اثر می کند

در اینجا لازمست اهمیت تولد نارس (۳۵) طفل را خاطر نشان نمود، بخصوص آنکه این نوزادان آمادگی بیشتری نیز برای ابتلاء به بیماری لیتل دارند، ضربه های زایمانی و مسمومیت با کلروفرم نیز حائز اهمیت اند که باختصار بآنها اشاره می کنیم.

۱ - ضربه های زایمانی: عاملی است که اگرچه غالباً مخفی میماند ولی تأثیر قابل ملاحظه ای روی نمو نوزاد خواهد داشت.

علل: تنگی لگن، اینرسی رحم (۳۶) انقباض شدید رحم روی طفل فوق العاده کوچک و نارس و یا فوق العاده حجیم، پرزانتاسیون معیوب که غالباً از ورسیون بافرسپس استفاده شود (۴۱٪ موارد) بخصوص اگر فرسپس در تنگه فوقانی لگن بکا رود. باید از پیچیدن ناف بدور گردن بچه که سبب خفگی او میشود نیز نام برد. برای مطالعه انواع ضربه های زایمانی توجه خوانندگان عزیز را به پایان نامه وایتر (۳۷) معطوف میکنیم.

اختلال ساختمانی لگن مادر: - گاهی باعث پیدایش ضایعات مغزی در طفل شده سبب سفتی و صلابت عضلات و سختی زایمان میگردد، ضمناً ممکن است خونریزی مغزی و ضایعات آن مربوط به سیفیلیس مادرزادی باشد که قطعاً پزشک بان توجه نموده و درمان را شروع مینماید. خونریزیهای ناشی از ضربه های زایمانی دارای عوارضی دیر رس هستند که از مهمترین آنها اختلالاتی کم و بیش شدید در هوش و خصایص و صفات طفل بوده و گاهی نیز مولد غش (۳۸) است

با توجه به مطالب قبل روشن است که بکار بردن فرسپس زندگی آینده طفل را شدیداً تهدید می نماید، بنا براین توصیه می کنیم که هنگام لزوم با دقت کاملی که وظیفه هر طبیب است از فرسپس هائیکه اشعه بزرگ داشته و ضربه کمتری وارد می کند استفاده نمایند.

مسمومیت با داروهای بیهوشی: بنظر نمیرسد که در موارد طبیعی، بیهوشی مادر در نوزادش اثر نامطلوبی داشته باشد ولی در زایمانهای سخت که برای امکان مانور های شدید از بیهوشی عمیق استفاده می کنیم، گاه بگاه در نوزاد ضایعات مغزی مشاهده میشود و اما بهیچوجه نمیتوان سهم هریک از این دو عامل بیهوشی عمیق و یا ضربه های زایمانی را در این امر روشن کرد ولی بهر حال مسمومیت قابل اغماض نیست.

عوامل بعد از زایمان

نمو روانی حرکتی طفل ممکن است به علل مختلف زیر مختل گردد:

۱ - ضربه: تأثیر ضربه های جسمی دوران اول طفولیت در پیدایش واماندگی ها و غش دیر رس اطفال، اهمیت قابل توجه آنرا نشان میدهد. خاطر نشان میکنیم که لزومی ندارد ضربه شدید و توأم باشکستگی جمجمه و پیدایش بیهوشی باشد بلکه غالباً آنقدر ناچیزند که معمولاً دایه و مستخدمین منزل وقوع آنرا از پدر و مادر طفل مخفی می کنند در حالیکه اثر تائر آورش مسلم و قطعی است.

۲ - التهاب های حاد مغز (آنسفالیت های حاد): هر نوع که باشد چه ابتدائی و چه

ثانوی و ناشی از برخی بیماریهای عفونی، غالباً پس از مدتی نامشخص یادگارش بصورت آثار روانی نامطلوب و غش های مکرر ظاهر گردیده زندگی بیمار را توأم با مشقت و درد و رنج می نماید.

۳ - ضایعات مغزی مزمن در اطفال: ناهنجاریهای مغزی طفل ممکن است مربوط به قبل و یا بعد از تولد باشد ولی همیشه علائمش را در دوران اول طفولیت می بینیم، علت آن متعدد و شامل عوامل مختلفه زیر است.

ارثی، شرایط موجود در زمان انعقاد نطفه و بارداری، زایمان و دوره اول طفولیت. از نظر تشریح مرضی نیز در آن اشکال مختلف زیر را میتوان مشاهده نمود: مننژیت مزمن، مننگوآنسفالیت مزمن، اسکروز مغزی صغریافته (۳۹) هیدروسفالی معایب مختلفه نمو، اسکروز هیپرتروفیک توپروزد و بورنوی (۴۰) که همراه با ناهنجاری های قبلی، کلیوی، و پوستی و بزرگ شدن غدد چربی (۴۱) است، هیدروسفالی مادرزادی، وقعه در نمو مغز که ممکن است ساده بوده و نوعی از کوچکی سر (۴۲) را بوجود آورد و یاممكن است مربوط به میکروژیری (۴۳) باشد. سیفیلیس که ضایعات گومی واسکلرو-گوموز (۴۴) در آن معمولاً همراه التهاب سرائین (۴۵) و منگوانسفالیت مزمن و هیدروسفالی است.

تظاهرات کلینیکی: فقط بذکر اشکال عصبی آن قناعت میکنیم، فلج های سفت (۴۶) شامل فلج نیمه بدن در کودکان، فلج پوچ پیاز مغز تیره (۴۷) بیماری لیتل، التهاب دورمحوری مغز شیلدر فوآ (۴۸) و فلج های شل (۴۹) و غیره.

تظاهرات روانی بصورت انواع واماندگی های روانی بشکل کورد زنی، کند ذهنی و کودنی با ظهور حاد یا تحت حاد و پیش رفتی کند و یاسریع است. معالجه متناسب با علت بیماری است. کشف سیفیلیس و یا حتی تصور وجود آن پزشک را به یک معالجه شدید و سریع و دقیق و طولانی ملزم می نماید.

برای آگاهی بیشتر خوانندگان عزیز به شرح مختصری از چند بیماری که توأم با واماندگی هوشی است مبادرت میکنیم.

واماندگی مربوط به هیدروسفالی (۵۰) هیدروسفالی که نتیجه اختلال در جریان مایع مغزی نخاعی است ممکن است با اختلال شدید نمو هوشی نیز توأم گردد، گرچه گاهی عامل این تألم مغزی، منحصرراً مکانیکی و ناشی از فشار مایع مغزی نخاعی است، ولی، در مواردی نیز، همان عاملی که هیدروسفالی را بوجود آورده است روی نسج مغز و پوششهای آن نیز مستقیماً اثر کرده است. هیدروسفالی ممکن است مربوط به دوران جنینی باشد و یا بعد از تولد و

در اثر سل، مننژیت، مننگوانسفالیت و غیره بوجود آید.

واماندگی ناشی از کمخونی همولیتیک نوزادان

خودآگلوتیناسیون نوزادان کمخونی ایجاد میکند که توأم با علائم عصبی است، گرچه در صورت مقاومت و ادامه حیات، علائم بتدریج نقصان یافته و گاهی بکلی محو میگردد ولی چندی، بقایای عصبی پاروانی دلخراشی بیادگار خواهد ماند. در این اطفال شدت واماندگی معمولاً زیاد بوده با اختلالات دیستونیک (۵۱) و حرکات کرتواتوزیک (۵۲) توأم اند.

پاتورنی چنین علائمی بخوبی روشن نیست ولی مسلماً علل آن متعدد است که میتوان کمبود اکسیژن (آنوکسی) و پدیدههای انفیلاکسی را از مهمترین آنها بشمار آورد. اسکروز توپروزمغزی بورنویل (۵۳)

بیماری است مادرزادی که در آن ضایعات مرضی از تومورهای سفید رنگ و سختی تشکیل شده است. این تومورها از اسکروز بافت نوروگلی بوجود میآیند که باندازه فندق بوده و در سطح مغز قرار میگیرند و گاهی برجستگیهای را در بطنهای ۱ و ۲ نیز بوجود میآورند.

علائم بیماری بصورت تومورهای جلدی است که ممکن است مربوط به غدد چربی بوده و در اطراف دهان و شیارهای گونهای بینی دیده شوند و ضمناً تومورهای نیز در اطراف ناخن (۵۴) وجود دارد. در این کودکان نقص هوشی کم و بیش واضح، بیقراری فوق العاده شدید، غالباً تشنجات بدن، تومورهای عروقی یا کیستی در کلیه و قلب و ... مشاهده میشود. با اضافه در این افراد باید فاکتوماتوز شبکیه (۵۵)، کالسیفیکاسیونهای مغزی و همچنین ازدیاد فشار داخل مغز راجستجی نمود. آلزیمروباونه ایکس (۵۶) به تئوری اختلال نورویانی معتقدند، اشکال خانوادگی وارثی آن نیز بصورت بارز دیده شده است که بتدریج در نسلهای بعد رو به شدت میرود، با این وجود علت بیماری در بعضی بیماران تاکنون مبهم مانده است. آنژیوم مشترک مغز و صورت یا سندرم استورژوهر (۵۷)

این کسالت بدون آنکه ارثی باشد مادرزاد است و دارای علائم زیر میباشد: نووس (۵۸) در مجاورت عصب سه شاخه ای، گلوکم (۵۹) مادرزادی، تومورهای عروقی در مغز با علائم مرضی مخصوص به آن، فلج نیمه بدن، حمله های تشنجی و بالاخره در اکثر آنها واماندگی روانی دیده میشود. در آرتریوگرافی بخوبی میتوان آنژیوم مغزی را مشاهده نمود ولی در رادیوگرافی ساده کالسی فیکاسیون عروق مغز جلب نظر مینماید.

احمقی مونگولیسیم

احمقی همراه سایر علائم مونگولیسیم جلب نظر میکند از آنجمله: گردی صورت و تمایل چشمها بطرف پائین و داخل، وجود پلک سوم، بینی پهن و خوابیده، زبان درشت و شیاردار، غالباً با جمجمه ای کوچک، شلی عضلات و ناهنجاریهای قلبی و ... بهر حال احمقی در آنها شدید بوده و سن هوشی همواره پائین است.

سندرم کلی پل فیل (۶۰)

یکی از ناهنجاریهای مادرزادی است که در آنها تعداد مهره های گردن کمتر از معمول بوده و ضمناً نیز عده ای از مهره های گردن به یکدیگر چسبیده اند، لذا همیشه گردنی کوتاه و سفت دارند. در این اطفال گاهی بصل النخاع تحت فشار قرار گرفته و اختلالات تنفسی عارض میگردد و همچنین بعلت وجود فشار بر اعصاب شبکه گردنی - بازوئی در شانه و بازو حمله های درد وجود دارد و ... از مهمترین اختلالات دیگری که ممکن است دیده شود عقب افتادگی روانی است

بیماری تی - ساش (۶۱)

بیماری تی - ساش: این بیماری که توسط تی در سال ۱۸۸۱ و ساش در ۱۸۸۷ شرح داده شده است فامیلی باژن مستور (۶۲) بوده منحصر در یهودیان و لهستانیها دیده میشود با علائم زیر:

۱- لاقیدی زودرس و پیش رونده و احمقی شدید.

۲- کمی تنوس عضلانی که منتهی به فلج شل و از بین رفتن بازتابها میگردد ولی در اواخر بیماری به فلج سفت تبدیل خواهد شد.

۳- ضعف بینائی که منتهی بکوری کامل میشود و در امتحان ته چشم ضایعه مشخصی در ماکولا بصورت لکه سفید با مرکز قرمز گیلای رنگ وجود دارد، بالاخره پس از مدتی عصب بینائی صغر مییابد. در این بیماری معمولاً کودک بعد از ۳ - ۲ سالگی خواهد مرد در حالیکه مایع مغزی نخاعی او همیشه طبیعی میماند.

اسپیل میر (۶۳) تنوع دیگری از این بیماری را اشاره میکند که مخصوص جوانها بوده و علائم آن هنگام ظهور دومین سری دندانها مشخص میگردد، در آن عامل نژادی معین نشده و دارای علائمی متغیر و پیشرفتی طولانی است. ضایعه اصلی و مهم در آن تورم سلولهای قشری مغز و داندیریتها سپس صغر آنهاست. اعصاب بینائی نیز صغر مییابند. بنظر میرسد که این کسالت با اختلال در متابولیسم چربی وابستگی دارد ولی شافلر (۶۴) آنرا بیماری مستقلی میداند.

سندرم لورانس مون بیدل (۶۵)

مشاهده این بیماران سندرم آدیپوزوژنیتال را (۶۶) بیاد میآورد ولی به چاقی و اختلالات تناسلی ضایعات زیر اضافه شده اند.

واماندگی شدید هوشی، التهاب رنگدانه ای شبکیه (۶۷)، نقایص و معایب ساختمانی که مهمترین آنها چند انگشتی، دست میمونی شکل، نقایصی در استخوان بندی، کری، تنگی مخرج قابل توجه است. این بیماری خانوادگی و از نظر توارث تابع قانون مند است.

لرمیت (۶۸) علت اصلی ظهور برخی علائم بخصوص چاقی و التهاب رنگدانه ای شبکیه را مربوط به هیپوتالاموس میداند و معتقد است که در این عضو تعداد سلولها نقصان یافته و بر ماده کلوییدی اضافه شده است و ضمناً نیز فشار عروق هیپوتالاموس زیادتر از معمول است.

کارگولیسیم (سندرم هورلر) (۶۹)

این اختلال تغذیه ای نادر بوده در ۱۹۱۹ توسط هورلر مشخص گردید. همیشه همراه با واماندگی هوشی شدید و ناهنجاریهای ساختمانی قابل ملاحظه و مهمی شرح زیر است:

جمجمه ای بزرگ، پیشانی برجسته، بینی پهن و خوابیده، لبها ضخیم و منظره نیمرخ صورت بطور وضوح گود و فرو رفته است، حرکات مفاصل محدود و انگشتان بشکل پنجه گربه (۷۰) ثابت شده اند، پاها نیمه خمیده بوده و همیشه یک قوز شدید پشتی کمری دیده میشود. عضلات شل، شکم بزرگ و برجسته و غالباً دارای فتقهای مختلف است. کبد و طحال بزرگ اند بالاخره علائمی بسیار مشخص و مهم تار بودن دو طرفی قرنیه است گرچه ممکن است در بعضی بیماران دیده نشود. این مجموعه علائم، آنچنان تابلوی مشخصی به بیماری میدهند که با اولین نگاه تشخیص قطعی است. با علائم فوق واماندگی روانی که ممکن است بعد احمقی نیز برسد همراه است. کارگولیسیم مادرزادی وارثی و باژن مستور است.

مکانیسم پیدایش علائم نامعلوم است ولی فساد و اختلال در متابولیسم چربی را مسؤول آن میدانند. عاقبت بیماری بسیار بد بوده و مبتلایان بآن اضافه برواماندگی شدید معمولاً عمری کوتاه دارند.

درمان

چنانکه در علل امراض روانی مشاهده شد بسیاری از عوامل مرضی مانع تکوین و رشد و نمو مراکز عصبی گردیده شخص را تمام عمر دچار عوارض جسمی و روانی نامطلوب و علاج ناپذیر مینماید، لذا برپزشک و روان شناس و پدر و مادر لازمست که تمام مساعی خود را صرف پیشگیری کنند تا یک عمر جگر گوشه عزیزشان از مختصر سهل انگاری آنها رنج نبرده و دائماً سوهان روحشان نگردد.

پیشگیری

معالجه پیشگیری از نظر عامل بیماری: باید در درجه اول، تمام سعی و کوشش در این باشد که، مادر از ابتلاء بامراض مختلف

و همچنین بیماریهای مختلف انگلی را هر چه زودتر درمان نمود .
درمان دارویی

۱- اثر اسید گلوتامیک : اسید گلوتامیک اسید آمینه ایست که فایده اش برای سلولهای مغزی مسلم شده است . نویسندگان مختلف انگلیسی زبان سعی کرده اند که کلوئیدرات اسید گلوتامیک را در معالجه سندرمهای مختلف عصبی روانی بکار برند . در بیماران مبتلا به غش نتیجه خوبی داده و در حمله های کوچی (۷۱) ۶ - ۲ گرم در روز تجویز میگردد . در برخی دیرندگان هوشی معالجه طولانی تا ۶ ماه بمیزان ۱۲ - ۴ گرم در روز نتیجه فوق العاده درخشانی داشته است .

هنوز زود است که از نظر درمان شناسی قضاوت کاملی گردد ولی در هر حال داروی بسیار مفید و تحمل پذیر میباشد .

۲- ضمنا در دیرندگی ها و واماندگی های ناشی از کمبود ترشح غدد داخلی، تجویز عصاره آنها امری ضروری است . همچنین اثر تقویت عمومی این افراد و گاهی تجویز بمورد کلسیم و ویتامینها و داروهای آرام کننده عصبی و بالاخره غذای کافی و کامل غیر قابل انکار است .

روان درمانی- چون خوشبختانه کودکان به شدت قابل تلقین و مطیع و فرمانبردارند لذا باید همیشه تمام کوشش اطرافیان برای ایجاد واکنش های شرطی مفید بکار رود تا این افراد که فاقد قوه تفکر و استدلال و قضاوتند کلیه امور زندگی خود و حتی حرفه های مختلفه را آموخته و بطور واکنشی و ناخود آگاه انجام دهند .

دکتر مهدی راعی

بخصوص سیفیلیس و سل و توکسوپلاسموز و سرخچه ، الکلیسم ، مسمومیت های شغلی مصون و محفوظ بماند و در درجه دوم ، اطفال را از گزند حوادث نامطلوب در امان نگاهداشت . لازمست که مادران هنگام بار-داری از هیجانات مختلف ، ضربه های شکم ، عفونتها و مسمومیت های حاد و مزمن مصون بمانند و بخصوص ، در صورت ابتلاء به سیفیلیس و حتی تصور وجود آن از درمان شدید و قطعی و طولانی منصرف نشوند و به درمانی ناقص قناعت نکنند که مسلمان عوارض نامطلوب این بی احتیاطی جنین آنها را سخت متأثر خواهد نمود .

بعد از تولد نیز باید نوزاد را از نظر اختلالات غدد داخلی و بخصوص سیفیلیس ارثی که خوشبختانه معالجه میشود دقیقاً معاینه نمود ، و در صورت تردید به بیماری هرگز نباید از معالجه صرف نظر کرد .

عدم تعادل غدد داخلی را نیز باید هر چه زودتر درمان نمود تا از تأثیر نامطلوب آن روی نمو روحی کودک جلوگیری شود . مثلاً در مختصر نارسائی تیروئید کندی اعمال روانی و بیقیدی و مختصری انفیلتراسیون یافتها جلب توجه میکند که پس از اندازه گیری متابولیسم بازال و تایید آن درمان را شروع مینمائیم .

همچنین باید تکامل دستگاه تناسلی را با دقت کاملی در نظر گرفت .

گاهی لازم است از تستوسترون و اگر بیضه ها وارد بورس نشده باشند احتمالاً از عمل جراحی استعانت جست . تحمل این خردسالان تغییر کرده دچار شک و تردید ، کمروزی و خجالت و شرم و حیا میشوند که متأسفانه کلیه این عوامل ، مزاحم بسط و توسعه طبیعی عواطف در کودک است .

در دختران نیز گاهی با اولین پیدایش رگل و ظهور تظاهرات فیزیولوژیکی جدیدی که برای آنها نامعلوم و پر معماست ، تالم و تأثر شدید ظاهر میشود که روان درمانی و گاهی تجویز مقداری ناچیز عصاره تخمدان شایسته بنظر میرسد .

در هر حال با مطالعه در عوامل مختلفی که مولد کودنی و یا عقب افتادگی روانی است به اهمیت و لزوم پیش گیری پی برده و جزئیات آنرا مدنظر قرار میدهم .

درمان پیش گیری تربیتی در اطفال گرچه این درمان هیچگونه اثری در واماندگی روانی ندارد ولی در دیرندگان آموزشگاهی و همچنین در اختلالات عواطف و منش های اطفال بسیار موثر خواهد بود .

درمان بیماری در هنگام ظهور آن البته لازمست پس از کشف علت بیماری بد درمان عامل اصلی همت گماشت . مثلاً سیفیلیس را معالجه نمود ، لوزه سوم را عمل کرد ، ضایعات مختصر گوش و یا چشم را که موجب عقب ماندگی طفل در مدرسه میشوند

- 36 — Inertie.
- 37 — Waitz.
- 39 — Epilepsie.
- 38 — Epilepsie.
- 39 — Sclérose cérébrale atrophique.
- 40 — Sclérose hypertrophique tubereuse de Bourneville
- 41 — Adenomes.
- 42 — Microcephalie.
- 43 — Microgyrie.
- 44 — Scléro - gommeuse.
- 45 — Artérite.
- 46 — Spasmo-paralytique.
- 47 — Paralyse pseudo-bulbaire.
- 48 — Encephalite peri - axiale de Schilder Foix.
- 49 — Ttonique.
- 50 — Arriération hydrocephalique.
- 51 — Dystonique.
- 2 — Choréo - athétosique.
- 53 — Sclérose Tubéreuse du cerveau de Bourneville.
- 54 — Type Koenen.
- 55 — Phacomatose retinienne.
- 56 — Babonneix, Alzheimer.
- 57 — Tngiomatose encéphalo - trigem-
- 57 — Ankiomatose encéphalo - trigeminée, ou maladie de Sturge Weber - Krabb.
- 60 — Syndrome de Klippel - Feil.
- 61 — Tay - Sachs.
- 62 — Recessil.
- 63 — Spiclmeyer.
- 64 — Shaller.
- 65 — Syndrome de Laurence Moon Biedl.
- 66 — Adiposogenital.
- 67 — Retinile Pigmentaire.
- 68 — Thermithe.
- 69 — Gargoylisme (Syndrome de Hurler).
- 70 — Grille.
- 70 — Griffe.
- 71 — Petit - mal.

REFERENCES

- 1 — Collin, G : Précis d'un Psychologie de l'enfant 1948 T.I et II. Librairie Delagrave.
- 2 — Debré et Lamy : Pathologie infantile FATTORUSSO, V. - Ritter, O : Vodemecum clinique du médecin praticien. 6 édition, 1963, Masson et C edit.
- 3 — Debré, R. et Lelong, M. et... : Pédiatrie Les éditions médicales Flammarion.
- 4 — Leon michaux : Psychiatrie infantile.
- 5 — NELSON - WALDO, E. With... Textbook of Pediatrics, 1969, W.B. SAUNDERS Company. Philadel - phia. London, Toronto.
- 6 — Nobecourt, P. et Babonneix, L : Les enfants et les jeunes gens anor - maux. 1939, Paris, Masson.
- 7 — Prakash, Om : Diagnostic de labo - ratoire de la Toxoplasmose, Triang - le 1971, V10, N,2, Edit SANDOZ, Suisse.

- 1 — Psycho - moteur.
- 2 — Débilité mentale.
- 3 — Démance précoce.
- 4 — Rudin.
- 5 — Tendance Schizoide.
- 6 — Bumke, Alvarez Nauvillas.
- 7 — Psychose manique - depressive.
- 8 — Chorée de Huntington.
- 9 — Hétérozomique.
- 10 — Dégénere scence.
- 11 — Polymorphe.
- 12 — Consanguinité.
- 13 — Métissage.
- 15 — Aphasie.
- 16 — Fere.
- 17 — Nicloux.
- 18 — Infendibuleux - tubérienne.
- 19 — Arthritisme.
- 20 — Hypoglycémie.
- 21 — Erythroblast.
- 22 — Hypocalcémie.
- 23 — Athyréose Totale.
- 24 — Athyréose relative.
- 25 — Idiotie myxodematéuse.
- 26 — Retards psycho-moteurs.
- 27 — Infiltré.
- 28 — Psycho-embryopathie - rubéolique.
- 29 — Psycho - embryopathie de la toxoplasmose.
- 30 — Encephalo - myelite.
- 31 — Treponema-pallidum.
- 32 — Bordet - Wassermann.
- 33 — Hémiplegie cérébrale.
- 34 — Hépatite parenchymateuse.
- 35 — Prématurnité.

بزرگتر از شهرهای جهان

شهر اصفهان ، با حومه آن از بزرگترین شهرهای جهانست و گردهاگرد آن ، کمتر از دوازده «لیو» یا بیست و چهار «میل» نیست ، ایرانیان بطریق مبالغه و اغراق در عظمت این شهر ، گویند : اصفهان نصف جهان ، و این بیان حاکی از عدم اطلاع مطلق ایشان از کیفیت و کمیت دیگر بلادجهانست ، زیرا بسا بلاد دیگر در دنیا وجود دارد که این عبارت بیشتر درباره آنها صدق می کند .

اصفهان ، نصف جهان

جمعیت اصفهان و تعداد ابنیه و عمارات آن.

بسیاری از نویسندگان نفوس اصفهان را بالغ بر یک میلیون و صد هزار نفر می دانند ، و حداقل جمعیت آن در نظر بعضی از محققین ششصد هزار نفر است. اسناد و مدارک مربوط به جمعیت اصفهان ، که بدست من رسیده است ، سخت باهم مغایرت و اختلاف دارند ، ولی درباره تعداد ابنیه و عمارات آن ، بتقریب اتفاق و مشابَهت حاصل است ، و شماره ساختمانها را بالغ بر سی و هشت هزار و دویست تا سیصد باب میدانند ، یعنی بیست و نه هزار و چهار صد و شصت و نه بنا در داخل شهر ، و هشت هزار و هفتصد و هشتاد خانه در خارج آنست ، کاخها و مساجد ، گرمابه ها بازارها ، کاروانسراها و دکاکین نیز باین حساب آمده ، زیرا دکاکنها بویژه دکاکین کاملاً بزرگ و خوب مجهز ، در قلب شهر ، مجزا از منازل و مساکن بوجود آمده است .

مقایسه اصفهان با لندن، بزرگترین شهر

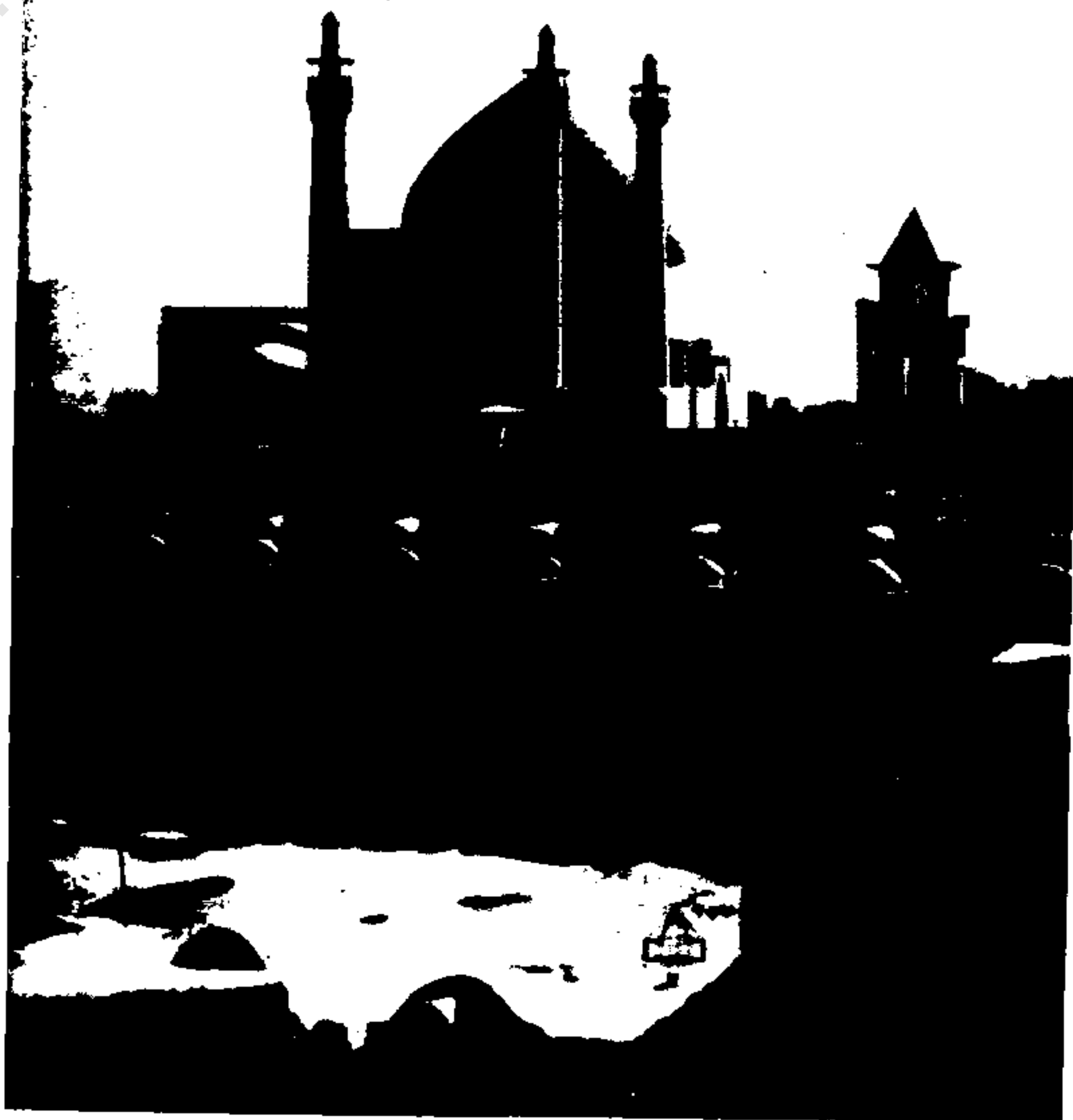
اروپا .

اما باید دانست ، که این ارقام و اعداد مربوط به ابنیه و عمارات نمی تواند ملاک آمار و احصائیه نفوس و مقدار وسعت دقیق شهر باشد ، چنانکه معمولاً در میان ما اروپائیان تناسب بندی می شود ، و معیار قرار می گیرد ، یک چنین محاسبه ای سخت غلط از آب در خواهد آمد ، زیرا بازارها ، که عبارت از جاده های مسقف و سرپوشیده ای هستند ، و از یک سوی شهر تا سوی دیگر ، پایتخت را در نقاط متعدد و مختلف اشغال و قطع کرده اند ، فقط شامل بردکاکین می باشند که هنگام شب خالی از سکنه است و نگهبان هم برای آنها گمارده نشده است ، و این نکته در محاسبه سخت موثر است بهر حال بعقیده من اصفهان بقدر لندن ، که پرجمعیت ترین شهر اروپاست ، نفوس دارد .

انبوه جمعیت در بازارهای اصفهان

و وضعیت شگفت انگیز زنان .

همیشه در بازارهای اصفهان ، انبوه جمعیت چنان عظیم است که اشخاص سواره ، پیشاپیش خود خدمتکاری سیاه برای گشودن راه عبور ، مامور می سازند ، زیرا در همه جا توده مردم سروکول یکدیگر می روند . البته اینگونه تراکم عظیم جمعیت فقط به بازارها اختصاص دارد ، در صورتیکه در نقاط دیگر شهر عبور و مرور باکمال سهولت امکان پذیر است . علاوه بر این ، اگر این دو نکته شگفت انگیز را مورد توجه قرار بدهیم ، که در ایران بانوان ، فقط برای امور مهم بیرون می آیند ، معلوم و مسلم خواهد گردید ، اصفهان براستی از پرجمعیت ترین شهرهای جهانست .

زاینده رود اصفهان ، و اقدام عظیم شاه

عباس کبیر .

شهر اصفهان در درازای زنده رود بنا شده است ، و این رودخانه سه پل زیبا دارد که ذیلاً بتعریف و توصیف آنها خواهیم پرداخت ، یکی در میانه شهر و دو دیگر در دوانتهای آن ، در است ، و در چپ واقع شده است . زنده رود از جبال زرد کوه سرچشمه می گیرد ، که در شمال شهر بفاصله سه روزه راه واقع شده است و بذاته نهر کوچکی می باشد ، ولی شاه عباس کبیر ، یک رودخانه بسیار بزرگتر دیگری را با صرف هزینه بیرون از گمان و قیاس باین نهر متصل ساخت ، بدین ترتیب که کوههایی را که سیلیولی اصفهان واقع شده است و مدعی هستند که جبال اکروسرونت است شکافته به زنده رود اتصال داد چنانکه زنده رود در بهاران ، باندازه سن پاریس در زمستان آب دارد ، ولی این عظمت فقط انحصار به بهار دارد زیرا این نهر در این فصل ، بجهت آب شدن یخها آبش افزایش می یابد ، در صورتیکه در فصول بعد ، بعلت انشعاب جدولها و جویبارها از آن برای استفاده باغها و بوستانها و زمینهای زراعتی ، بتحلیل می رود .

زنده رود در منطقه‌یی مابین اصفهان و کرمان ، در زیر زمین ناپدید می شود و باز در آن سامان پدیدار می گردد ، و بسوی دریای هند جریان پیدا می کند . آب زنده رود سخت سبک و بسیار شیرین است ، ولی با وجود این در اصفهان هیچکس بخود زحمت نمی دهد ، که از آب آن برای آشامیدن استفاده کند ، مردم بطور کلی فقط آب صافی می خورند ، که از حلقه چاه خویشتن بیرون می کشند ، و آن نیز همچنان شیرین و سبک است ، و یقیناً در هیچ کجا بهتر و عالی تر از آن بدست نخواهد آمد .

وجه تسمیه محمود کر و شرح سرچشمه آن - رودخانه‌یی که داخل زنده رود کرده اند ، محمود کر نام دارد . کوههایی که این رودخانه از آنجا سرچشمه می گیرد ، از سنگهای خارا ی سخت و مسطح و متصل تشکیل شده است ، که بمانند دیوارهای برج و باروی بعضی کشورها ، جابجا بریدگیهایی دارد . که باد از میان آنها می وزد ، در بسیاری از جاها ، آب از دل کوهها جریان دارد ، و از جمله منفذی خارج می گردد ، که وسعت دهانه آن باندازه چهار چلیک گرداست ، و آب بمانند لوله‌یی از آن بیرون می آید ، و در یک حوض عظیم و عمیقی که در قلب سنگ خارا ، شاید در اثر سقوط آب ، و یا بوسیله صنعت پدید آمده است می ریزد ، و از آنجا بسوی دشت و دمن جاری گشته ، به منطقه‌یی که آنرا متصل به زنده رود می سازد ، می رسد .

هرگاه به بالای کوه در محلی که این منفذ بزرگ قرار دارد ، صعود کنیم و از یک بریدگی که بوسیله طبیعت پدید آمده است پیاپی بنگریم ، آب در دل کوهستان ، به استخر ساکت و صامتی می ماند . که ته آن مطلقاً ناپیداست ، زیرا اگر قطعه سنگهایی بدان بیندازیم ، در نتیجه تصادم سنگ با برآمدگیها و فرو رفتگیها طنین صوت بشدت هرچه تمامتر بگوش می رسد . آب نیز با سقوط در طول صخره طنین صدایش سخت بلند می شود ، تا اینکه وارد مجرای خود می گردد ، و وجه تسمیه آن به محمود کر متکی بهمین نکته است ، که در کنار سرچشمه آن از شدت صدای جریان و سقوط آب هیچ چیزی شنیده نمی شود . تصور می کنند که آب این استخر عظیم از دل کوه سرچشمه نمی گیرد ، بلکه آب برفست که پس از ذوبان ، از جدار سنگها وارد برکه مسدود مزبور می گردد ، و این تصور از آنجا پیدا شده است ، که هنگامیکه آب آنرا بچشند احساس تلخی و شورمزی می کنند ، و دفع

عطش نمی شود ، ولی پس از اختلاط با آب زنده رود ، این خاصیت از بین می رود .

کوه رنگ و تحقیق و توصیف آن . - دورودخانه دیگر نیز هست ، که تا اندازه‌یی در نزدیکی همین محل است ، و هر دو کوه رنگ نامیده می شود . رودخانه نخستین بسیار بزرگتر است ، و بتقریب در تمام فصول سال آبش یکسان می باشد ، و مکرر خواسته اند ، که آب آنرا نیز داخل زنده رود سازند ، چون متضمن فواید بیحد و حصری خواهد بود شاه طهماسب در سده دهم هجری بدین کار دست یازید ، و نقشه وی آن بود که دامنه کوهی را که این دو رود را از هم جدا ساخته است بشکافد یعنی نقبی بزند ولی آبخره گوگردی و کانی ، که از آن متصاعد بود ، کارگران را دچار خفقان می ساخت ، بطوریکه بعد از صرف آنهمه هزینه گزاف و از دست دادن انبوه عظیمی انسان ، ناگزیر گشتند که کار را متوقف سازند . شاه عباس کبیر طرح دیگری انداخت و قصد داشت که کوه فاصل ما بین دو رودخانه را ببرد و شکاف احداث نماید ، تا کوه رنگ از آن میان بسوی زنده رود عبور کند ، و بدان متصل گردد . این طرح وی اگر چه بسیار پیشرفت کرد ولی سرمای بسیار شدید هوای نواحی مورد بحث ، و آمدن برف ، موجب تعطیل و توقف کارها می شد ، چنانکه ناگزیر بقطع فعالیت در ماههای متعدد و متوالی سال بودند .

اقدامات شاه عباس ثانی درباره کوه رنگ . - شاه عباس ثانی بلافاصله دوبار دیگر نیز اقدام به احداث معبر مورد نظر کرد ولی هر دفعه اقدامات وی هم عقیم ماند . نخست ، وزیر عدلیه وی اورغولوییک که یکی از رجال نامی دربار و مالک زمینهای زراعتی بسیار در آن حدود و مناطق بود . اقدام به ساختن سدهایی کرد تا بدانوسیله سطح آب کوه رنگ را بالا آورد ، و آنرا بدینطریق به زنده رود متصل سازد ، ولی سعیش باطل ماند .

باردوم صدراعظم وی ، محمد بیك ، که عاشق فنون و صنایع بود ، بر اثر وعده های يك نفر فرانسوی ، بنام دوشنه در راس کار قرار گرفت . این مرد فرانسوی ، که مهندس گونه‌یی بود . می خواست که با حفر کانهایی ، کوههای فاصل مابین دو رود را منفجر سازد ، ولی این طرح نیز مثمر ثمر نشد ، و از آن هنگام دیگر این کار را نشدنی می دانند . آب کوه رنگ يك قسمت از اراضی کلدیه را مشروب ، و سپس به فرات می ریزد .

درازای سور و باروهای اصفهان و نظریات ناصواب سیاحان .

- درازای سور و باروهای شهر اصفهان ، بالغ بر بیست هزار پا می باشد که از گل تعبیه گشته و تا اندازه‌یی بدنگهداری شده است ، خانه ها و باغهایی که در جوار آن ، در درون و بیرون ، بوجود آمده ، چنان بسیار است که در اغلب نقاط برای پیدا کردن سور و بارو ، باید به تجسس و تفحص پرداخت . وضعیت سور و بارو در سایر بلاد کشور شاهنشاهی ایران نیز بهمین منوالست ، و بعقیده من بهمین جهت است ، که بسیاری از سیاحان اروپایی راه خطا پیموده در سیاحتنامه های خود نگه داشته اند ، که اغلب شهرهای ایران مطلقاً فاقد سور و باروست ، در صورتیکه قضیه کاملاً معکوس است . اصفهان بعلاوه دارای يك خندق و يك قلعه است .

زیبائی اصفهان و کاخها و عمارات آن .
زیبائی شهر اصفهان بخصوص در کاخهای باشکوه
بیشمار ، عمارات مجلل و فرح افزای باشکوه کاروانسراهای

وسیع ، با بازارهای بسیار زیبا ، جداول آب و انهار و خیابانهای آراسته در دو طرف بچنار آنست در صورتیکه کوی و برزنهای دیگر آن بطور کلی بسیار تنگ و ناهموار فرو رفته و برآمده ، کج و معوج است . بطوریکه در وسط کوچه دیدن دو انتهای آنها محال و حتی مشاهده دوپست گامی در پیش عابر غیر ممکن می نماید .

معایب و نواقص کوی و برزنهای اصفهان.

این کوی و برزنها بوسیله بازارهای مسقف و سرپوشیده نیز قطع شده است ، و بدتر آنکه اصلا و ابدا سنگفرش نشده است وضعیت کوچههای دیگر شهرهای ایران هم بهمین منوالست . اما چون از یکسوی آب و هوای کشور خشک می باشد ، و از سوی دیگر مردم بامدادان و شامگاهان جلو خانه خود را آب پاشی و نظافت می نمایند ، باندازه ممالك و بلاد اروپایی ما : در آنها سرگین و کثافت و گرد و غبار وجود ندارد .

ولی سه ناراحتی شایان توجه در کوی و برزنهای اصفهان بنظر می رسد ، نخست آنکه کوچهها چون مسقف و سرپوشیده ، و بعلت وجود قناتها و مجاری زیرزمینی در تمام نقاط شهر ، کنده و حفر شده می باشد ، بعض اوقات ریزش بوجود میاید و بالنتیجه اشخاص سواره که از این معابر عبور می نمایند ، سروکله اش سخت در معرض خطر قرار می گیرد . دو دیگر آنکه در کوی و برزنها حلقه چاههایی بتقریب درست در روی زمین وجود دارد ، که اگر عابر خوب توجه نکند ، باز سر و کله اش خواهد شکست .

سه دیگر که ناراحتی سخت زننده ایست ، آنستکه گنداب رومنازل تمامشان در کوچهها . در زیر دیوارها بناها ، در گودالهای بزرگست که کثافات خانهها نیز بآنجا ریخته می شود ، بعضی اوقات مستراح همگانی عابرن نیز می باشد .

با اینهمه ، کوی و برزنهای اصفهان ، چنانکه تصور می شود آنقدرها هم کثیف نمی باشد . چون هم خشکی هوا مانع کثافت می شود و هم دهاتیان که برای فروش میوه و خواربار شهر می آیند ، هنگام مراجعت فضولات گودالها و چاههای مزبور را برای کود دادن باغ و بوستانهای خویش به دهات حمل می کنند ، و بدین طریق منابع کثافات را همه روزه نظافت می نمایند .

چرا نقشه جغرافیایی شهر اصفهان و دور-

نمای آن تهیه نشده .

نقشه اصفهان را من هرگز تهیه نکرده ام ، ولی فقط همینقدر متذکر می گردم ، که ساختمان ابنیه و عمارات و خیابانهای آن سخت نامنظم است و نیز هیچگاه دورنمای این شهر را جز آنچه که در آغاز این سیاحتنامه آمده ، فراهم نساختم ، چون از هر سوی که باصفهان نگرسته شود . مانند پیشهیی بنظر می آید ، که از خلال اشجار فقط چند گنبد ، با مناره و گلدستههای بسیار بلند پیوسته بآنها ، که بمثابه ناقوس برای مسلمانان بکار می رود ، و این توضیحات را از ترکیب نوشتههای بسیاری که بنظم جالب آمده ، گرد آورده ام .

معاذت مستشرق هلندی با شاردن در

موضوع اصفهان .

قبل از تعریف و توصیف اصفهان باید متذکر نکتهای گردم ، که بنظم ضروری می رسد ، تا قارئین در قضاوت نسبت بمندرجات این سیاحتنامه از طریق دور نشوند ، زیرا توصیف و تحلیل و تعریف من ، ماوراء مشاهدات يك جهانگرد است چون در طی مدت ده سال اقامت خود اکثر اوقات در اصفهان متوقف بوده ام ، و کاخ و عمارت مهمی نیست ، که ندیده باشم ، و چون هم زبان مملکت را نیک می دانستم و هم تجارت

من وسیله‌ی بوده است که بواسطه آن با اعیان و اشراف کشور آزادانه حشرونشر داشته‌ام همینطور با دربار مراوده بوده است ، ؟ سمت بازرگان شاهنشاه را واجد بوده‌ام اما تفصیل آنکه ، چگونه من کامیاب بتوصیف و تحلیل دقیق اصفهان شده‌ام چنین است : بسال هزار و شصت و شصت و شش میلادی ، در اصفهان با رئیس نمایندگی بازرگانی هلندیان ، هربرت دویاگر ، که مرد دانشمند بزرگی بود ، عقدمودت مخصوص بستم . در وصف لیاقت او همین بس ، که گلیویس ، استاد عالیمقام السنه شرقیه ، از میان تمام تلامذه خود ، او را سزاوارتر برای جانشینی خویش و اشغال کرسی تدریس دانشگاه تشخیص داده بود . عشق مشترک ایرانشناسی ، و تهیه گزارش دقیق و درست و مفصل از ایران ، که تمام تا آنموقع فراهم نیامده بود ، ما را با رشته محبت بهم پیوست ، و با هم تصمیم گرفتیم ، که در سال بعد ، بهزینہ مشترک مساعی باهم یک توصیف و تحلیل که در آن هیچگونه نکته شایان توجهی فراموش نشود ، از پایتخت (شاهنشاهی صفویه) فراهم آوردیم .

دروازه و بازارها ،

آنها .

ایرانیان درهای شهر را دروازه می‌نامند که مرکب از در و وازه است . که بمعنای باز کمی باشد . دروازه حسن آباد قدیمی‌ترین در اصفهان بشمار می‌رود . چنان و چون این دروازه منتهی به کاخ اوزون حسن پادشاه مشهور میشده ، چنان نامیده شده است و قریب چهارصد و پنجاه سال از آن میگذرد . بعضی دیگر می‌گویند که بانی دروازه مزبور پادشاه مذکور بوده است . ولی از نام آن که مفهوم مسکن یا محله حسن را میرساند چنان بنظر می‌رسد . که وجه تسمیه نخستین منطقی‌تر است .

این دروازه در انتهای یک بازار بزرگ و دروازه ، و در مدخل یک بازار دیگری واقع شده است و بازارها راخیر نیز بیازارهای دیگر پیوسته ، و تا انتهای شهر امتداد یافته است و این بازارها چنان بهم‌اتصال یافته‌اند ، و تا انتهای شهر امتداد که می‌توان گفت فقط یک بازار است که از اول تا آخر شهر کشیده شده است ، یعنی در واقع از دروازه حسن آباد آغاز و به دروازه طوقچی پایان یافته و درازای پایتخت را پیموده است .

درباره کلمه بازار سابقا گفته‌ام ، که بمعنای مرکز داد و ستد است ، و عبارت از کوچه‌های بزرگ مسقف و سرپوشیده‌ایست که فقط دکاکین در آنجا دیده میشود . وسیع‌ترین بازارها پهنای چهارده تا پانزده پاست و بعضیشان

سخت زیباست اکثر بازارها از آجر ساخته شده است ، و سقفهای طاقی شکل دارند ، و بعضیشان با گنبدی پوشیده شده است روشنایی بازارها از منافذ عظیمی که بر سقفها تعبیه گشته تامین می‌گردد و نیز از نور کوچه‌های متقاطع و متصل بیازار استفاده می‌شود .

بدینطریق انسان می‌تواند در هر موقعی از یکسوی اصفهان بسوی دیگر آن رود بدون اینکه پایش بگل رود ، و یا از تابش آفتاب و یا ریزش باران متاثری گردد . اما آنچه که در این اسواق مایه ناراحتی است ، آنستکه اکثرشان چنان تنگ می‌باشد ، که بعلت وجود مدام انبوه عظیم جمعیت در آنها عبور و مرور سخت مشکل می‌نماید .

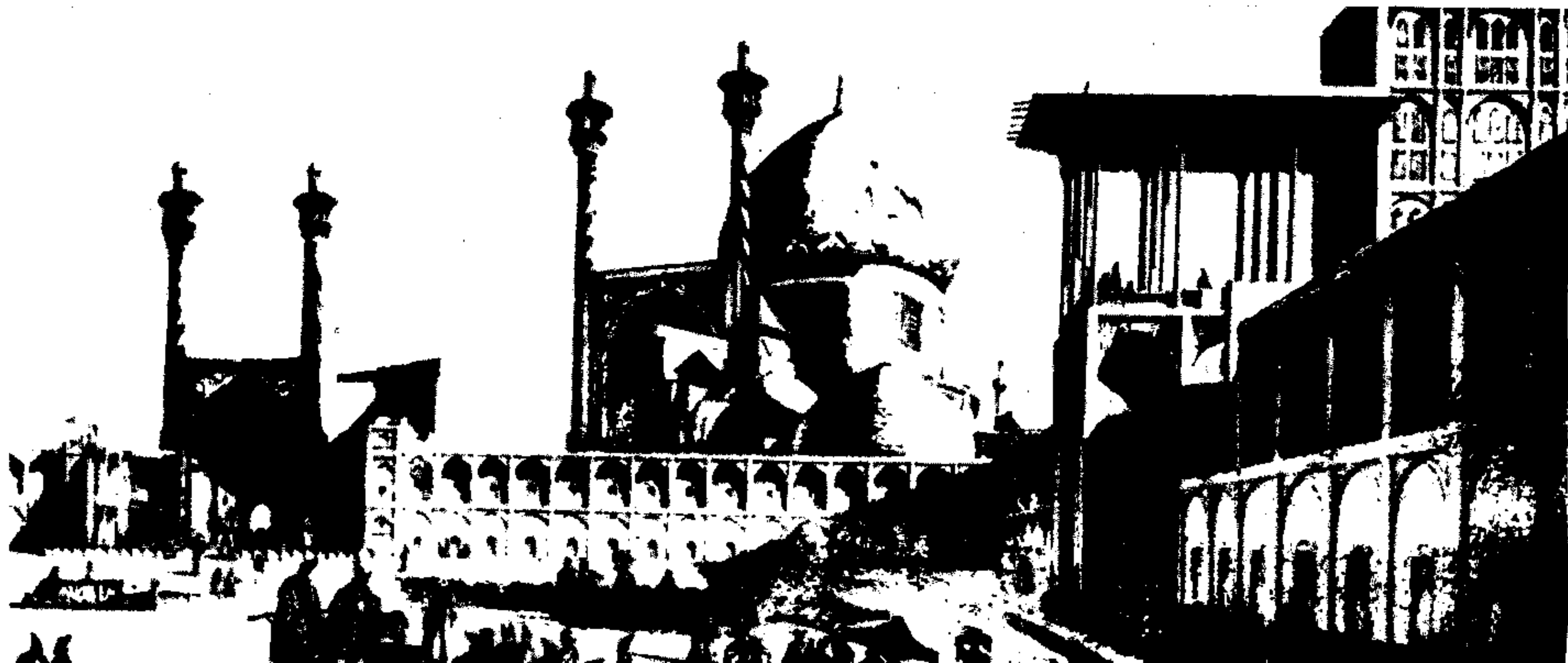
توصیف اصفهان و تعریف کوی منشی الممالک .

توصیف و تعریف اصفهان را من از چهار دروازه و بخاور آغاز و آثار و ابنیه شایان توجهی را که بین این دروازه‌ها و میدان بزرگ شاه وجود دارد ، بیان خواهم کرد و از باختر بخاور و سپس از باختر بشمال سیرخواهم کرد . در بیست گامی این دروازه ، دو کوچه‌است ، که به مدرسه بزرگی منتهی میشود ، یکی از اینها بنام کوچه منشی الممالک نامیده شده‌است ، این منطقه تا پنجاه سال قبل گورستان بوده‌است ، و چون جمعیت اصفهان روبفزونی گذارده ، شاهنشاه آنجا را به شخصیت مزبور بخشید ، و اجازه داد که در آن ساختمان کند . از جمله ابنیه و عماراتی که منشی الممالک در آنجا احداث کرد ، یک بازار ، یک کاروانسرا ، یک باب مسجد ، و یک گرمابه و یک قهوه‌خانه است ، که درست معادل کافی هوس انگلستان می‌باشد .

ذوق فطری ایرانیان و استعداد ذاتی ایشان .

هنگامیکه ایرانیان یک خانه شخصی برای خویش بنا کردند ، آنگاه چنانکه گفتم . شروع می‌کنند بساختن یک بازار ، که آنها دکاکین آنرا باجاره می‌دهند ، یک باب گرمابه و یک دستگاه قهوه‌خانه که آنها را نیز باجاره واگذار می‌نمایند ، یک باب کاروانسرا برای بیگانگان که بعضی اوقات آنرا بجای اجاره وقف جماعت می‌کنند ، و سپس دستور بنای یک باب مسجد کوچکی را صادر می‌نمایند ، تا بدانوسیله لطف و برکت و عنایت الهی شامل کلیه املاک و مستغلات مذکور گردد ، چنین است ذوق فطری ایرانیان و استعداد ذاتی ایشان ، و اگر ثروت و مکنت سرشاری داشته باشند بطوریکه قادر بایجاد ابنیه و عمارات عام‌المنفعه گردند ، همت‌بینای پلها : ایجاد راههای عراده‌رو ، و کاروانسراها در جاده‌ای بزرگ می‌گردد می‌گمارند تا عابرین راحت باشند

از سیاحتنامه شاردن ترجمه : محمد عباسی

اثرات غذایی هسته خرما

در صفحات جنوب کشور ما که از جمله مناطق خرما خیز می باشد همه ساله مقدار معتنا بهی از مازاد محصول خرما از جمله هسته خرما بعنوان کود یا سوخت و مصارف نظیر دیگر بهدر میرود و حال آنکه میتوان از این منابع باسانی در تغذیه دامها بمنظور بالا بردن تولید فرآورده های دامی استفاده کرد .

نوشته - دکتر محمد ستاری

استاد دانشکده دامپزشکی و سرپرست
مؤسسه دامپروری و تحقیقاتی امین آباد دانشگاه
تهران

کناره خلیج فارس و بحر عمان گذشته از منابع سرشار طبیعی و معدنی موجود در آن از برکت و موهبت دیگری نیز برخوردار است که میتوان نخلستانهای انبوه و سرسبز آن را نام برد. بعلاوه حدود مرزی ایران و عراق - ایران و کویت - پاکستان و ایران و قسمتی از نوار مرزی افغانستان با ایران و هم چنین استانهای کرمان - فارس - خوزستان نیز از مراکز مهم پرورش درخت خرما بشمار می آید و قسمتی از استانهای کرمانشاه - سیستان و بلوچستان نیز خرما خیز است.

برطبق مطالعاتی که در این زمینه بعمل آمده است بالاترین میزان تولید خرما بترتیب در شهرهای آبادان - خرمشهر - اهواز - شوشتر - بهبهان - جهرم - کازرون - خشت دالکی - دشتستان - برازجان - بزم - میناب - خاش - ایرانشهر - سراوان - زابل - بندر بوشهر - بندر عباس و بندر لنگه حاصل میگردد. جمع تقریبی کلیه نخلستانهای ایران در مساحتی بیش از ۸۰ هزار هکتار میباشد که در این مناطق متجاوز از ۱۵ الی ۱۷ میلیون اصله درخت خرما کاشته شده است . سن بلوغ درخت از نظر بهره وری از ۵ الی ۷ سالگی ببعده حساب می آید .

درخت خرما از نظر تاریخچه ای که

برایش تدوین شده است در زمره قدیمی ترین درختان قرار دارد که میوه آن نیز در ادوار بسیار گذشته بمصرف تغذیه انسان میرسیده است . محل اولیه کشت و پرورش این درخت را نیز مورخین در بیابانهای شمال افریقا و جنوب آسیا دانسته و تاریخ آنرا در هر حال به قبل از میلاد مسیح نسبت میدهند.

کشت خرما را در ایران بسیاری از باستان شناسان مقارن با آغاز سلسله شاهنشاهی هخامنشی ذکر کرده اند و اصولا با توجه به علاقمندی شدید شاهنشاهان این دوره به حفظ و حراست از منابع طبیعی و افزودن منابع جدید دامی و گیاهی در مملکت این حدس چندان دور از حقیقت نمیتواند باشد. ولی گروهی دیگر اعتقاد دارند که سابقه پیدایش نخلستانها در ایران حتی بیش از پنج هزار سال است و در عین حال بعید نمیدانند که در دوران هخامنشیان این کشت و کار از نضج و گسترش بیشتری برخوردار بوده است.

احتمال فراوان دارد که راه یافتن خرما و کشت درخت آن باطراف دریای مدیترانه توسط فنیقی ها صورت گرفته باشد، زیرا تجارت قدیم فنیقی باتجارت و صادرات خرما بممالک دیگر بتدریج موجبات توسعه کشت این درخت را در سایر نقاط موجب گردیده اند. در بین ممالک اروپا ، اسپانیا سابقه بیشتری در کشت خرما دارد وبالاخره مشاورین امریکائی مامور در مکزیکو ، آریزونا و کالیفرنیا در قرن نوزدهم کشت خرما را در قاره آمریکا توسعه داده و سپس برای تهیه محصول بیشتر از پاجوشهای

درختان خرمای مصر و عراق استفاده کردند. تهیه و تولید خرما در جنوب کشور ما نقش اساسی و مهمی را در اقتصاد ساکنین این منطقه بعهدہ دارد، بطوریکه این محصول بعد از نفت دومین کالای صادراتی این منطقه بشمار میرود و همه ساله ایران ضمن تولید ۳۰۰ الی ۳۲۰ هزار تن خرمای مرغوب نزدیک به ۳۵ الی ۴۰ هزار تن آن را بکشورهای خارج صادر می گردد.

تا قبل از سال ۱۳۴۲ خرما از کشور ایران اغلب با هسته صادر میشد و یا اینکه بطرز غیر بهداشتی عمل خارج کردن هسته از خرما صورت می گرفت. در صورتیکه از آن به بعد باتاسیس کارخانه هسته کنی جنس صادراتی مرغوبیت زیادی پیدا کرد و باین ترتیب ضمن اینکه صادر کنندگان خرما مخارج حمل اضافی هسته را که نزدیک به یک هشتم وزن خرما میباشد بنفع خود صرفه جوئی کرده اند مقداری هسته نیز در کشور باقی میماند که بنوبه خود میتواند غذای مناسبی برای دامها بشمار رود.

برطبق مطالعاتی که همکار ارجمند آقای دکتر باشی پرکان در محل انجام داده و بکمک ارقام و اعداد اعلام داشته است از محصول تولیدی خرما در کشور که در حدود ۳۵۰ هزار تن است متجاوز از ۳۰ هزار تن آن آفت در نظر گرفته شده که از آن میتوان تنها برای تغذیه دام استفاده کرد.

گذشته از این مقدار باید بمیزان هسته خرمای بدست آمده نیز توجه داشت که مقدار تقریبی آن با محاسبات بعمل آمده در حدود ۶۴ هزار تن برآورد شده است که

از آن همانطوریکه قبلاً گفته شد باید در تغذیه دام استفاده شود.

ضمناً به باقیمانده‌های حاصله از محصول خرما باید مقدار ۴۰۰ تن تفاله خرما و مازاد کارخانجات مشروب سازی والکل گیری در صفحات جنوب را اضافه نمود که جمع محصولات بدست آمده رقم جالب توجهی را تشکیل میدهد.

با آنچه که باختصار توضیح داده شده تأسف‌آور است اگر اعلام شود که از کلیه منابع مزبور که بخوبی قابل مصرف در تغذیه دام میباشد بجز مقدار بسیار محدود یعنی بمیزانی کمتر از يك پنجم مقدار موجود در این راه بمصرف میرسد، زیرا عملاً دیده شده است که بقیه بهدر رفته و بعنوان مختلف از بین برده میشود و باید اذعان داشت که با همه اهمیت موضوع نیز تاکنون راهی برای استفاده از این منابع غذایی پیشنهاد و عنوان نشده است.

در سفرهای مطالعاتی متعددی که نگارنده به مناطق دامداری جنوب کرده‌ام با توجه به عملیاتی که بعضی از دامداران محلی روی سلیقه و ابتکار شخصی بخرج داده‌اند از نوعی غذای دامی که بنام حشینه معروفیت دارد برای تغذیه دامهایشان استفاده می‌کنند که برای تهیه آن هسته خرما را با نوعی از ماهی‌های ریز و غیر قابل استفاده خلیج فارس توام ساخته و پس از پختن و افزودن مقداری سبوس آنرا در اختیار دامها می‌گذارند و با نمونه برداریهای انجام شده ضمن آزمایشاتی که در ترکیب و کیفیت این خوراک در دانشکده دامپزشکی بعمل آمده است غذای نامبرده چنانچه دقتی در تهیه آن بعمل آید در درجه بسیار عالی و ممتازی قرار دارد که در این زمینه بموقع راهنماییهای لازم بعمل آمده است. ولی باید اذعان نمود که استفاده از این مواد آنقدر ناچیز و در حد ابتدائی قرار گرفته است که شاید حجم هسته خرما باین شکل و بطرق دیگر جمعاً از ۲۰ هزار تن در مقابل موجودی عظیم این ماده در صفحات جنوب تجاوز ننماید و بقیه همانطوریکه قبلاً یادآوری شد بمصرف سوخت و یا کود رسیده و رویهمرفته بهدر میرود.

بغیر از هسته خرما در مطالعاتیکه دکتر پرکان بعمل آورده است از درخت خرما و میوه حاصله از آن بانواع دیگری نیز برای تغذیه دام استفاده میشود که از جمله آن باید شاخ و برگ‌های سبز و روینده «پنیرک» را نام برد. قسمت عمده این غذای دامی را پاجوشها بخصوص پاجوش درخت نر تشکیل میدهد. از هر نخلستان در فصول پائیز و زمستان در حدود ۵ تا ۷ تن برگ و جوانه جمع‌آوری می‌گردد. بعلاوه مقداری هم شاخه و خوشه و کلاهک میوه براین مقدار باید اضافه شود. علاوه بر پاجوشها هر ساله تعدادی درخت خرما بعلت ارتفاع زیاد (۱۸-

های نارس حاصله در تغذیه دامها استفاده کرد در مرحله بعدی نیز چنانچه ریزش محصول صورت پذیرد باز هم از نظر اینکه مواد حاصله مصرف انسانی ندارد میتوان از آنها کم و بیش در خوراک دامها استفاده نمود. در این مرحله خرما که در محل بنام «خلال» یا «خارک» معروفیت دارد، هنوز برنگ زرد لیموئی می‌باشد و ریزش در چنین اوقاتی اغلب بخاطر سنگینی خوشه صورت می‌گیرد.

بعلاوه باین منابع غذائی باید تفاله‌های حاصله از کارخانجات مشروب سازی والکل گیری را هم اضافه کرد. گو اینکه معمولاً تهیه الکل و مشروب از انگور و کشمش و ملاس صورت می‌گیرد ولی در کارخانه خلار شیراز و بسیاری از مؤسسات مشروب سازی خصوصی جنوب از خرما در تهیه مشروبات الکلی استفاده میشود، بطوریکه تنها در کارخانه خلار شیراز سالیانه نزدیک به ۳۰۰ تن و در کارخانجات مشابه دیگر حدود ۲۵۰ تن خرما بمصرف تهیه مشروب والکل میرسد.

مصرف تفاله‌های حاصله در تغذیه دام متأسفانه بعلت قیودات مذهبی دامداران و دامپروران که آنرا نجس میدانند بسیار ناچیز است. بعضی از دامپروران این ماده مغذی برای دام را هم چنان بدون استفاده نگاهداری مینمایند تا پس از رسیدن و تخمیرات لازم بعنوان کود و یا سوخت بمصرف برسانند و

۲۴ متر) و وزش بادهای سنگین و طوفان می‌شکند که میتوان از آنها مقادیری غذای دامی تهیه کرد. اضافه براین منابع با حذف درختان نر اضافی (بازاء هر ۲۰ اصله درخت ماده يك اصله درخت نر برای گرده گیری و گرده افشانی کافی است) مقداری برگ و جوانه مخصوص ناحیه روینده حاصل میشود که میتواند با سانی بمصرف برسد.

خرمای کامل و رسیده نیز گاهی در تغذیه حیوان بکار برده میشود ولی چون اینکار مقرون بصرفه نیست لذا اغلب در اوقاتیکه میوه خرما هنوز مراحل اولیه خود را طی میکند (مرحله حبابک یا پهنک و مرحله دوم یا مرحله کریمی) بعلت شکستن خوشه و یاریزش بدست می‌آید که چون بخاطر نارس بودن غیر قابل مصرف می‌باشد لذا اغلب برای خوراک دامها بمصرف میرسد.

میوه‌های نامبرده سبز رنگ بوده و دارای مزه گس می‌باشد. اندازه آن از يك نخود تا يك بادام درشت و در بعضی از انواع مخصوص (نوع کبکاب خشت) حتی به بزرگی يك گردوی درشت نیز میرسد.

بعضی از سالها که بخاطر عدم مراعات اصول حفاظتی و شرایط ناسازگار جوی ریزش میوه کال و نارس از حد معمول افزونتر میشود میتوان این مواد را بصورت سیلوهای کوچک ذخیره کرد تا در مواقع ضروری بمصرف خوراک دامها رسانید. غیر از مراحل بالا که میتوان از میوه

عده کمی، آنهم بخاطر کمبود شدید علوفه برای تغذیه دام تفاله را با سیلوی یونجه در اختیار گاو و یا گوسفند قرار میدهند، در صورتیکه تجربه نشان داده است تغذیه باتفاله تازه خرما اشتهای دام را تحریک کرده، دوره شیرواری را طولانی تر و رویهمرفته حیوان را سرزنده و سر حال تر از سایر دام ها مینماید، زیرا تفاله خرما غذائیت که بخاطر دارا بودن مقدار ناچیزی الکل در بدن دام بخوبی جذب میشود، الکل آن بسادگی میسوزد و از این طریق نه تنها انرژی لازم برای نگاهداری دام را تولید مینماید بلکه انرژی اضافی که در غذا وجود دارد صرف تولید بهره بیشتر دام از نظر تولید شیر یا گوشت میشود.

تغذیه با هسته خرما

شاید در ابتدای امر تصور این موضوع که از هسته خرما نیز میتوان در تغذیه دامها استفاده کرد کمی با اشکال و شک و تردید همراه باشد.

ولی باتوجه باینکه امروزه در بسیاری از ممالک جهان از بی اهمیت ترین منابع غذائی نظیر پوست و هسته پرتقال - کدو مرغی - پوست انواع میوه ها و نظایر دیگر که در تغذیه حیوانات استفاده میشود، مصرف هسته خرما و پودر آن در این مورد یکی از مهمترین منابع بشمار میرود.

هسته خرما در محل بیکی از طرق زیر جمع آوری میگردد.

— هسته گیری خرما در نخلستان — که اغلب بوسیله دختران و بکمک انگلستان و یا با استفاده از کارد و چاقو و بالاخره درفش صورت می گیرد. برای این منظور خرما را خشک کرده و پس از جدا کردن هسته میوه را برای فروش بیازار عرضه می نمایند. در این روش سرعت کار کم است بطوریکه هر نفر در روز قادر نیست بیشتر از ۳۵ الی ۵۰ کیلو خرما را هسته گیری نماید.

— هسته گیری در کارگاههای قنادی

رطوبت کلی	۸۷ درصد
ماده معدنی	۳۴ درصد
ماده ازته	۷۱۰ درصد
ماده سلولز	۳۵۰۵ درصد
کلسیم	۰۰۶۳ درصد

پودر هسته خرما

هسته خرما را میتوان بدو صورت بمصرف تغذیه رسانید:

بصورت هسته درسته خیسانده و یا پخته شده و دیگری بصورت پودر نرم و ظریف که در اثر آسیاب کردن هسته های خشک شده بدست می آید.

برای توضیح بیشتر در این زمینه ذیلا آنچه که در صفحات جنوب جریان داشته

و حلوا سازی که معمولا بوسیله چاقوی مخصوصی که شبیه به چاقوی پیوندزنی باغبانهاست صورت می گیرد. بدیهی است در روش های اول و دوم همیشه سرعت لازم در کار وجود نداشته و بعلاوه اعمال مربوط بدور از قوانین بهداشتی می باشد.

باین ترتیب مدرن ترین و بهترین روش هسته گیری خرما استفاده از کارخانه های مخصوص می باشد که در این طریق اضافه بر رعایت اصول بهداشتی در تهیه محصول که مصرف انسانی دارد، خرما می حاصله نیز باب صادرات بوده و خوش فرم و اندازه می باشد. بعلاوه در این روش میزان تولید هسته نیز قابل ملاحظه است.

امروزه ماشینهای متعددی برای این منظور ساخته شده است که ممکنست وسایل مزبور بکمک دست بکار افتاده و یانیمه اتوماتیک و بالاخره تمام اتوماتیک باشد، که چگونگی کار باهریک از آنها بااطلاعات خاصی همراه است که بخاطر جلوگیری از تطویل کلام از شرح درباره آنها خودداری میشود.

هسته خرما دارای ترکیبات و کیفیت خاصی در بین غذاهای دامی است که میتواند تا حد امکان احتیاجات حیوان را مرتفع ساخته و در زمره غذاهای متوسط قرار گیرد.

قسمت مهمی از ترکیب هسته خرما را بر طبق آزمایشات انجام شده سلولز تشکیل میدهد و این همان ماده ایست که بخصوص نشخوار کنندگان در هضم و جذب آن استعداد فراوان دارند. ضمنا سلولز بکار رفته در ساختمان هسته خرما از نظر شیمیائی و ترکیبات بصورت همی سلولز Hemicellulose می باشد که قادر است باآسانی تحت تأثیر آنزیم سیتاز Cytase به قند و دکستروز تبدیل شود.

مهمترین ترکیبات هسته خرما در ایران بطور تقریب بشرح زیر میباشد.

ماده خشک	۹۱۴ درصد
ماده آلی	۸۸ درصد
ماده چربی	۵ درصد
فسفر	۰۰۸۸ درصد

و قسمتهائی از آنرا آقای دکتر باشی پرکان نیز در مشاهدات خود آورده است اشاره می گردد.

از هسته خمیر شده خرما بیشتر برای تغذیه میشهای پرواری و گوسفندان استفاده میشود. این عمل بیشتر در مراکز دامداری شهرهای جهرم - بهبهان - برازجان - خشت دشتی - و دشتستان بخصوص در فصل برداشت محصول خرما که هسته آن نسبتاً نرم و تازه است جریان دارد.

باین ترتیب هسته تازه را در طشت بزرگ پر از آب می خیسانند و پس از ۴۸ ساعت الی ۴۸ ساعت که هسته مقداری آب جذب نمود و حجیم و آبدار شد و بالاخره قابل خرد شدن بادندان گردید آنرا در مقادیر مختلف در اختیار دام قرار میدهند. این عمل گاهی با پختن خرما نیز همراه میشود و عملیات اخیر که روی هسته خرما های خشک شده صورت می گیرد بیشتر بخاطر آنستکه غلاف هسته از آن جدا شده و در نتیجه هسته که ساختمان سلولزی دارد بهتر بتواند در برابر اسیدهای معدنی تجزیه شده و هضم و جذب گردد.

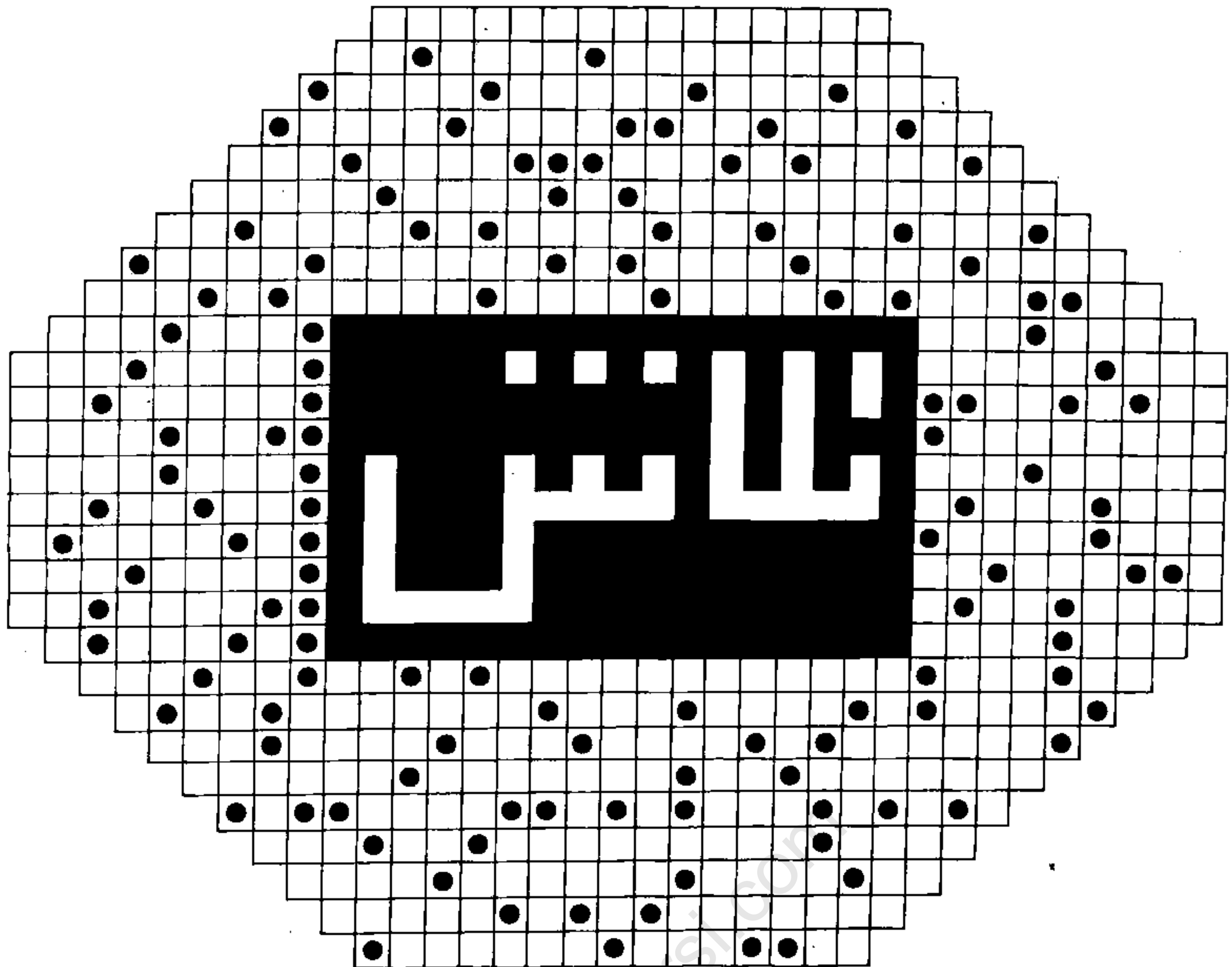
چنانچه عملیات پختن در هسته های خشک و کهنه صورت نگیرد اغلب هسته خرما بدون کمترین تغییرات از جهاز گوارش خارج شده و استفاده ای از آن در تغذیه دام بعمل نمی آید.

از هسته خیس خورده و یا پخته خرما میتوان روزانه بهر گوسفند ۸۰۰ الی ۱۰۰۰ گرم و بهر راس گاو یک الی ۱۲ کیلو خوراند. معمولا هسته را بادو برابر کاه و یک چهارم جو مخلوط کرده و از این خوراک با مقادیر معین در اختیار حیوان می گذارند. استفاده از پودر هسته خرما در جیره های غذائی دامها گو اینکه در محل چندان متداول نیست ولی رویهمرفته با نتایج بیشتری از نظر هضم و جذب و استفاده بیشتر دام همراه است. زیرا پودر حاصله را میتوان بهر مقدار و اندازه ای در جیره غذائی حیوان اضافه کرد و بدین ترتیب رژیم متعادل غذائی را تهیه نمود.

هنوز راه و روش خاصی برای تهیه آرد هسته خرما در محل وجود ندارد بطوریکه عده ای آنرا خشک کرده و با کوبیدن آنرا به قطعات ریز تبدیل می نمایند و عده ای دیگر همین قطعات را نیز آسیاب کرده و آرد نرمی از هسته خرما بدست می آورند ولی در بسیاری از مواقع همانطوریکه قبلا گفته شد هسته خرما را بدون خرد کردن بمصرف تغذیه دام می رسانند.

بنظر میرسد که از وسایل تهیه آرد ماهی که در محل وجود دارد بتوان از هسته خرما نیز پودر لازم را تهیه کرد. در هر حال سرمایه گذاری در این مورد باخرج زیادی همراه نیست.

قیمت هسته خرما و همچنین پودر آن بر حسب نقاط مختلف در جنوب کشور متفاوت است. تعدادی از دامداران محلی قادرند این محصول را بطور مجانی تهیه نمایند ولی عده ای دیگر بخاطر ازدیاد مصرف هسته خرما و یا پودر آن در تغذیه دامهایشان ناچار بخريد مقدار معتدلی از این محصول می باشند بطوریکه قیمت خرید هر کیلو هسته خرما برای این عده در حدود ۲۵۰ ریال و پودر آن ۳ تا ۵ ریال می باشد.

بعد از ۳۷ درجه - زرین
۱۵- نوعی موتور - گریبانگیر -
کانگستر معروفی است
۱۶- با - معمولاً مشول خانواده است -
رودی در اروپا
۱۷- مرغ سعادت - حرف چای
انگلیسی - خیابانی در تهران
۱۸- بندری در آلمان - گردشگاهی
اطراف تهران که درهم شده - گلی است
۱۹- خانه‌های بیشتر پیروی از آن می‌کنند
شاعر نوپرداز ایران - جلال - پی
۲۰- در زمین اسب پیچیده - انگلیسی
مخالف است - هزار و صد و یازده
۲۱- اتومبیل روی آن سوار است -
شهر سرایت کننده - نوعی کافه - در کمان
پیچیده
۲۲- کوه بزبان محلی - سوقات
کجرات - يك صند واحد - پارچه‌های دنی
۲۳- سهم - جزیرای در خلیج فارس -
نمناك انگلیسی - هواپیمای ملی ایران -
حرف آخرین
۲۴- سهل - مخزن مهر و کین -
خاندان - پیغمبر بوداییان با يك حرف اضافه
۲۵- سبزی خشورشی - دوشیزه
انگلیسی - از رادیو و تلویزیون پخش
میشود - اشاره بدور
۲۶- صدای گریه - زبان هندوان -
مخصوص خانم باردار است - از شیر
میگیرند
۲۷- از شرای ایران - يك زن -
دوسوم بام
۲۸- پرند است حلال گوشت - علوفه
اکثر حیوانات است - مرهم - انس - کاغ
میدان نشین
۲۹- تکیه واژگون - شهری در پاکستان -
با شاه به قلمه می‌رود - نوعی بازی با ورق
۳۰- شهری در فرانسه - نوعی بحث
آزمائی - آسوده - بعد از حلق
۳۱- همان نیکوست - فعل را نفی
می‌کند - بیمارستانی در تهران
۳۲- مایه حیات - ستاره‌ای در آسمان -
شهری در کشور همسایه
۳۳- کار آدم متظاهر - ضمیر خطاب
انگلیسی - ضمیر اشاره
۳۴- نجات - تیمور درسی از این حیوان
آموخت
۳۵- از هنرهای ظریف ایران

خانه‌ایست - سوم شخص مفرد - وراج زنده
بعضی‌ها در اثر ترس می‌خورند
۲۱- مقطوع - شهری است - به بیراهه
می‌روند تا گم کنند - روز واپسین - مادر
تازی
۲۲- جمع نتیجه - هزار گرم است -
پدر بزرگ - جمع لب است - علت
۲۳- تقسیم بندی گیاهان - طا - میوه
جالبی - نژاد خودمان
۲۴- سلسله‌جایی در اروپا - به پاکت
پست می‌زنند
۲۵- پرند است - اولی کشتی‌های
جنگی است و دومی پرند است که بسته
نیست - آب دهانی - پرند خوش خرام
۲۶- علامت جمع در فارسی - رودی
در اروپا - وسیله مسافرت است - غنی
۲۷- نوعی بیماری است - شهری در
استان آذربایجان
۲۸- دوسوم ارزش - یوم - هر کشوری
که صادرات داشته باشد طبیعی است آنرا
نیز دارد
عمودی
۱- میمون - ساز چوپان
۲- تاجر - مثل و مانند
۳- جوانمرد - نوعی چرم - روزی
طعن زده به پیاز
۴- میوه‌ایست - ضمیر اول شخص جمع -
جمع سفیر
۵- طرف - پایه - بیماری زردی -
حیوان دریائی
۶- گندم از آسیاب برگشته - فامیل
ریچارد هنریشه آمریکائی
۷- جوهر گوگرد - نوعی وکیل
است
۸- ویتامین انعقاد خون - سال گذشته
با حرف آخر عوضی - مثل و مانند حیوان
با وفا - یواش
۹- آصفهان را سیراب می‌کند - بوی
رطوبت - دب - شهری در استان فارس
۱۰- ضمیر اشاره - دوستی - سنگین -
بیماری خطرناك
۱۱- کتیبه‌اش در همدان است - نو -
رها
۱۲- اثر پا - در آینده واحد پول
ایران می‌شود - طمع - سر
۱۳- میوه آتشین - شهر سوهان - از
رقصهای پر تحرک - اشاره بدور جمع
۱۴- ماه محبت - تیا - دوسوم بود -

افقی
۱- آرامگاهش در نقش رستم است
۲- کشوری در خاورمیانه - آهنگر
بود و به جنگ ضحاک رفت - دریا
۳- سلسله‌ای در ایران - پول خارجی -
کربن صد در صد خالص - روایتها از
اوست
۴- ستون بدن - حیوان درازپا -
واحد پول ژاپن - نوعی پارچه - انارش
معروف است
۵- وسیله بازی برای بچه‌ها - پایتخت
یونان - باقیمانده نیشکر که به مصرف دام
میرسد - مرکز آن در انتهای امیرآباد
است
۶- از کشور گشایان دیوانه‌ای که
پرسپولیس را به آتش کشید - بزرگان - از
مواد آلی
۷- خاطر - تله - حرف همراهی -
اشاره - راحت - دست چوپان بود که
واژگون شد
۸- عینك نمی‌آورد - در قدیم سنگی
آن در هر خانه‌ای یافت میشد - یقین -
عملی برگزیده - پل پیروزی
۹- شهری نزدیک تهران - وسیله دفاعی
در قدیم - فوتبالیستی آلمانی - بس -
دریاورد انگلیسی - شبیه
۱۰- بعضی‌ها به پدر گویند يك حرف
و سه حرف - فریب - درخت پر لرز
۱۱- اولین قومی که بر ایران سلطنت
کردند - از غذاها - اکنون - نشان
۱۲- پرفسور حیوانات - طاقچه بالا -
هفت یونانی - جانشین او
۱۳- از دانشمندان یونان - بوی
رطوبت - از نخست وزيران اسبق انگلستان
۱۴- باران عجول - قسمتی از بدن -
معمولاً نان‌آور خانواده است - ورزشی است
۱۵- جوهر بدن - نیرومند - شراب -
نام پادگانی در غرب تهران - علامت معمول
بیواسطه
۱۶- ضد کهنه - همان اشمه گاما است -
امروز نیست مربوط به آینده است
۱۷- رودی در هند - کاشف واکسن
حصه - پرند است حلال گوشت - رشد
۱۸- ماه کتمان - ضمیری است - بعضی
وقتها حال عاشق میشود - طرف
۱۹- اگر در جنگل نیافتید در خانه
بیابید - ورم - کشوری آفریقائی
۲۰- رام بی‌پایان - طریق - وزارت

پیرنه

□ زیارتگاه مردم روستای عرقطو

یکی از دیدنی‌های شگفت‌انگیز دهکده عرقطو (۱) واقع در «هشترود» ارواق و انزاب آذربایجان شرقی، زیارتگاه و یا امامزاده (پیرنه) «۲» آن است.

«پیرنه» بنای شکوهمندی ندارد و از لحاظ معماری قابل تعمق نیست ساختمان این امامزاده شبیه یک خانه روستائی است که در گوشه و کنار ایران، نمونه‌های فراوانی از آن دیده‌ایم.

در این زیارتگاه سنگ بزرگی وجود دارد که میگویند «معجزه» میکند! حدود ۵۰ سال پیش در پیرنه معجزه‌ای دیده شده که پس از وقوع پیوستن آن، چراغی که در این امامزاده بوده و همیشه میسوخت و با فوت کردن نیز خاموش نمیشده، ناگهان ناپدید شده است.

از آن هنگامی که چراغ گم شده است! پیرنه شکوه ارجمندی یافته و نه تنها احترامش پیش اهالی بیشتر شده بلکه به آوازه همین معجزه، مردم سایر روستاهای اطراف عرقطو نیز برای زیارت پیرنه می‌آیند و ناگزیر (پیرنه) جلال و ابهتی را دارا گردیده است.

زنان نذر می‌کنند که خداوند به آنها پسر بدهد! دخترشان شوهر کند، گرم کورشان باز شود، از اجاق کوری نجات یابند، بیمارانشان شفایابد حاجاتشان برآورده شود و در پیرنه «سفره پیرنه» «۶» بیندازند. بهمین جهت اغلب مواقع در پیرنه بساط چائی پهن است و یا به زائرین پیرنه تکه‌ای از گوشت گوسفندانی که قربانی شده‌اند، تعلق می‌گیرد، میگویند آبگوشت این گوسفندان شفا بخش است! «۳»

اعتقاد مردم عرقطو به پیرنه اعتقاد بسیار محکمی است و معتقدند هرچه نذر کنند پیرنه نذرشان را می‌پذیرد و آرزویشان را برآورده می‌کند.

بروی سنگ بزرگی که در زیارتگاه پیرنه وجود دارد، چند نوشته ناخوانا، جای یک دست پنج انگشتی و نقش آفتابه‌ای به چشم می‌خورد!

شفا خواستن از پیرنه یک رسم بسیار قدیمی است، کسی که بیمار باشد و از همه جا دستش کوتاه‌شود زیارت پیرنه میرود و شب را در پیرنه با خواندن دعا و اورادی بیدار میماند و از این امامزاده که بنظرشان آفریدگاری جز خداوند ندارد طلب شفا

می‌کند و با گریه وزاری چنین قوشماجائی «۴» را از تهل و با صمیمیت تمام میخواند:

پیرنه سن از لدن
یارالپدی از لدن
پیوک آلاه یارالیدی
گوزل گونده از لدن
آلاه سنه امرئیدی
شفالیسان از لدن «۵»

راوی: میرقادر هاشمی
اهل عرقطو

۱- Aragtoo

۲- Pirnana

۳- آبگوشت پیرنه، همان آبگوشت معمولی است الا اینکه مقداری سیر، بامیه بادمجان سیاه و یاکدو و سبزی بآن می‌افزایند.

۴- «قوشماجا» یا «قوشوماجا» از مصدر «قوشوماخ» Göshūmax بمعنی:

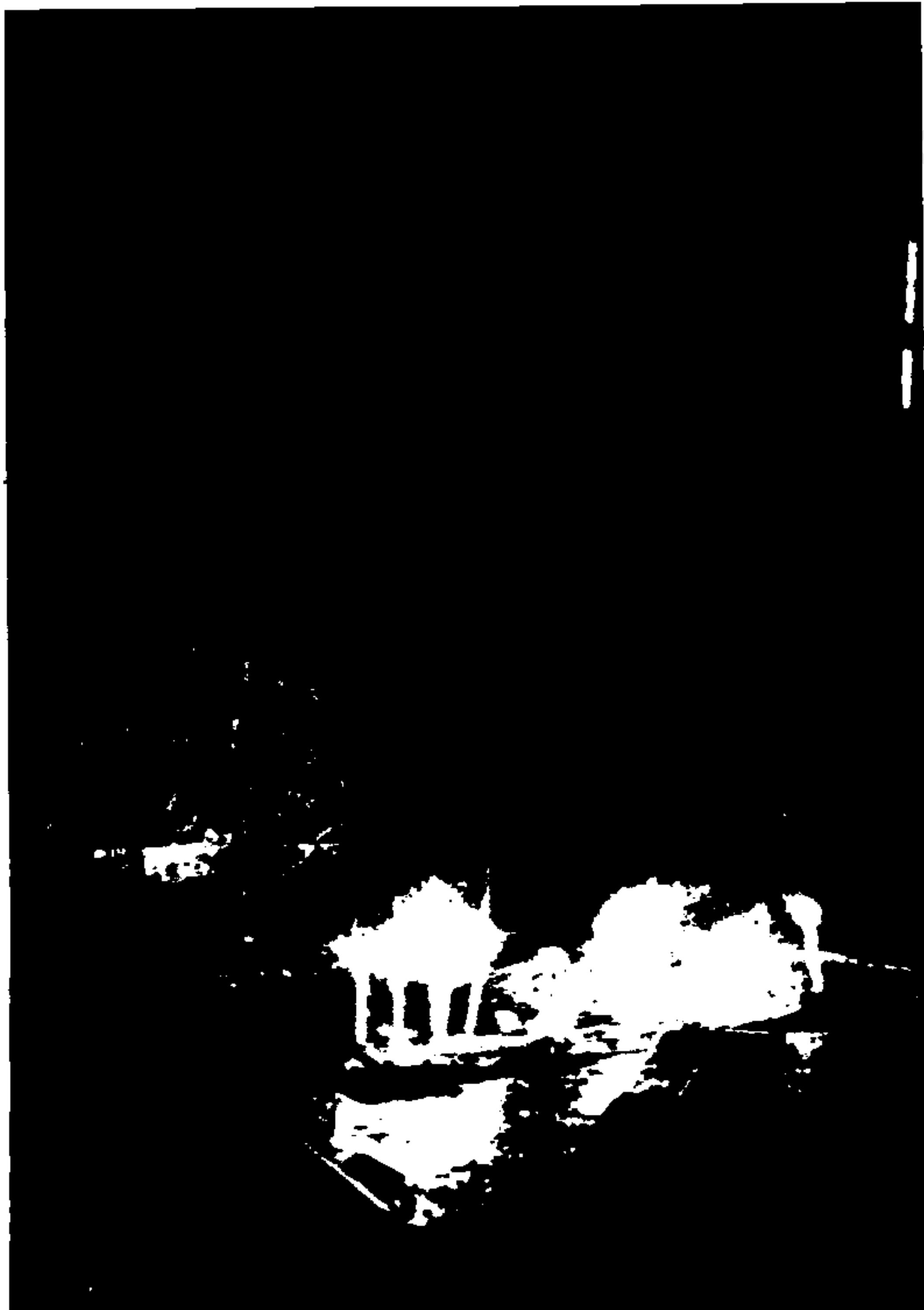
«سوار کردن - ساختن - پیوند دادن و متصل ساختن» است و «قوشماجا» ها پاره‌ای از ترانه‌های مردم آذربایجان می‌باشد که بوسیله خود مردم سروده شده و هنگام عروسی‌ها، سوگواریها، بازیهای محلی، اعیاد، ختنه‌سوران و زایمان و... خوانده میشود قوشماجاها دارای وزن سیلابی یا ریتمیک هستند ولی رعایت قافیه و وزن قراردادی در آنها لازم و ضروری نیست.

۵- برگردان به فارسی «قوشماجا»:
«پیرنه‌ای از ازل
آفریده شده‌ای در ازل...
خدای بزرگ آفریده است
در روز زیبایی

۶- در ازل

پروردگار بتو فرمان داده است
از ازل شفا بخشی تو».

۶- سفره پیرنه: سفره بخصوصی نیست، شبیه سایر سفره‌هایی است که میندازند و اطعمه و خوراکی ویژه‌ای برای سفره پیرنه وجود ندارد، و هرکسی بقوت بازویش، در پربرکت بودن سفره‌اش میکوشد.

مالچ

مقدمه :

با پیشرفت تمدن راههای جدیدی جهت بالا بردن میزان بهره‌وری انسانی بوجود آمده است. یکی از این راهها مبارزه با عوامل مخرب طبیعت در حفظ آبادانی و تغییر جهت اثرات این عوامل در راه مثبت است. از جمله این روشها جلوگیری از اثرات سیل و ذخیره کردن سیلابها در پشت سد ها و استفاده از آب آن در طول سال است.

بمنظور کاهش اثر عوامل مخرب باد و باران در فرسایش خاک نیز روشهای گوناگون بکار رفته است. کاربرد مالچهای نفتی یکی از روشهای جدیدی است که در سالهای اخیر مورد آزمایش قرار گرفته و نتایج رضایتبخشی نشان داده است.

با استفاده از مالچهای نفتی بر روی زمین نه تنها از فرسایش خاک جلوگیری میشود بلکه میتوان شرائط محیط را بنفع رشد گیاه تغییر داد و این امر با صرفه‌جویی در مقدار مصرف آب آبیاری همراه است.

کمبود آب آبیاری در کشور یکی از مهمترین عوامل محدود کننده در ایجاد زمینهای زیر کشت میباشد و روشن است که با ازدیاد آب آبیاری از طریق صرفه‌جویی در مقدار مصرف آن میتوان زمین های بیشتری را زیر کشت در آورد. امروز این مسأله در کشاورزی کشور در درجه اول اهمیت قرار دارد. میزان باران در نقاط مختلف کشور یکسان نبوده و از ۴۰ تا ۲۰۰۰ میلیمتر در سال میرسد و باتوجه بحد متوسط باران (۲۴۰ میلیمتر در سال) ملاحظه میگردد که کشور ما جزو نقاط نیمه خشک محسوب شده و آب آبیاری ارزش حیاتی دارد.

آب باران در نقاط نیمه خشک در مدت کوتاهی تبخیر میشود و از اینجهت برای رشد و برداشت محصول گیاهان کافی نخواهد بود ولی در صورتیکه از تبخیر و هدر رفتن آن جلوگیری شود امکان ایجاد زمینهای سبز (در نقاط مستعد) بدون آبیاری اضافی میسر خواهد بود. این امر با کاربرد مالچ امکان پذیر بوده و نه تنها رطوبت خاک جهت رشد گیاه محفوظ خواهد ماند بلکه فرسایش خاک نیز برای مدت محدودی متوقف میگردد.

از طرف دیگر برطرف کردن خسارات ناشی از فرسایش خاک در جاده ها و جلوگیری از جابجاشدن و پیشرفت تپه های شنی که اغلب با حرکت خود راهها را مسدود می کند اهمیت استفاده از مالچ را در متوقف کردن اثرات این عوامل نشان میدهد.

جلوگیری از اثرات عوامل مخرب با افزایش میزان بهره‌وری توأم است و بدین ترتیب میتوان نیروی انسانی موجود را در وسعت بیشتری جهت آبادانی کشور بکاربرد.

تعریف مالچ:

مالچ همزمان با کشاورزی شناخته شده است و قدمت آن بموقعی میرسد که حفظ ریشه گیاهان با استفاده از مواد مختلفی باسم مالچ میسر بوده است و سپس بوسعت بیشتر جهت ایجاد شرائط مساعدی در تسریع رشد گیاه و جلوگیری از فرسایش خاک در مقابل عوامل طبیعی مفید واقع گردیده است. مالچ واژه‌یی است که در کشاورزی

بکار برده میشود و شامل موادی است که میتواند ایجاد پوشش محافظتی بر روی زمین و یا در اطراف ریشه گیاه بنماید و آن لایه مجزائی است که بر روی خاک گسترده شده و نه تنها سطح روئی خاک را در مقابل عوامل مختلفی مانند باد و باران محافظت مینماید بلکه با ایجاد سایه و یامانعی در مقابل حرکت هوا بر روی زمین باعث کاهش تبخیر مقداری از آب موجود گردیده بالتبجیه موجب حفظ

رطوبت خاک و جلوگیری از تغییرات ناگهانی درجه حرارت و احتمالا از دیاد مواد غذایی آن میگردد.

مواد آلی مانند خاک اره - کاه - برگ گیاهان و گاهی کودهای حیوانی سالهاست که بعنوان مالچ و بمنظور کمک به رشد گیاهان و حفاظت ریشه آنها بکار رفته است ولی وسعت کاربرد این مواد بعلت عدم تأمین مقدار کافی محدود میباشد.

با پیشرفت صنعت و کشف مواد جدید محصولات مختلفی بعنوان مالچ در کشاورزی بکار برده شد. از جمله در سالهای اخیر لایه نازک پلاستیکی جهت جلوگیری از تبخیر آب و حفاظت خاک و همچنین بمنظور جلوگیری از تماس مستقیم ذلها - میوه ها - سبزیجات با خاک و بعنوان پوشش محافظی بر روی زمین مورد استفاده قرار گرفت ولی این روش نیز بعلت اشکالات متعدد مقرون بصرفه نبوده است.

یکی از مواد دیگری که در چند سال اخیر بعنوان مالچ در کشاورزی و تثبیت شنهای روان بکار برده شد فرآورده های سنگین نفت است. با ایجاد فیلمی از این مواد بر روی زمین حفاظت و تثبیت خاک در مقابل عوامل طبیعی میسر و نتایج در ازدیاد محصولات کشاورزی بدست آمده است.

کار برد اغلب این مواد بعلت جذب انرژی حرارتی خورشید با افزایش درجه حرارت خاک همراه است و باعث تغییرات مناسبی در شرائط محیط میگردد. این شرائط در تسریع جوانه زدن و زود رسی گیاه نیز مؤثر میباشد. پخش این مواد با وسایل مکانیکی امکان میدهد که ایجاد پوشش مناسبی بر روی خاک در مقیاس وسیعی انجام شود. این امر یکی از محاسن استفاده از مالچهای نفتی در کشاورزی است که از نظر اقتصادی و وسعت عمل به اکثر روشهای موجود برتری دارد.

مالچ نفتی :

مالچ نفتی فرآورده‌یی است که میتوان با پخش آن فیلم نازک و قابل انعطافی بر روی خاک بوجود آورد و معمولا بمنظور ایجاد چنین فیلمی از فرآورده های سنگین نفت استفاده میشود.

اگر برشهای سنگین نفت خام در شرائط معمولی تا اندازه‌ای سیال باشند پخش آنها با کمی گرم کردن بآسانی میسر است. ولی در صورتیکه رزین های نفتی و یا مواد اسفالتی مورد نظر باشد، پخش این مواد بصورت امولسیون در آب سهلترین راه پخش و ایجاد فیلم مذکور بر روی سطح خاک است.

امولسیون اسفالتی پس از تماس با سطح خاک آب خود را از دست داده و فیلمی از ماده اصلی برجای میگذارد.

احداث زمینهای سبز در مناطق نیمه خشک بر پایه استفاده از فرآورده های نفتی بر روی خاک بنا شده است زیرا با کاربرد

مالچهای نفتی در مناطقی که میزان باران کم است میتوان از تبخیر آب باران از سطح زمین کاست و بالتیجه آب کافی جهت جوانه زدن و رشد گیاه در خاک محفوظ مانده و برداشت محصول که بدون آبیاری اضافی عملی نیست با استفاده از مالچ میسر خواهد شد.

جهت کاهش تبخیر آب از سطح زمین و جلوگیری از نفوذ و هدرز روی آب در خاک استفاده از مالچ موجب صرفه جویی در مقدار زیادی از آب آبیاری میشود. استفاده از این روش در مقیاس بزرگ، اهمیت کاربرد مالچ را در کشاورزی نشان میدهد.

آزمایشهایی که در سالهای اخیر بعمل آمده است مؤید آنستکه با کاربرد مالچ بر روی بستر دانه ها در نقاطی که حدود باران بین ۱۵ تا ۴۵ سانتیمتر در سال باشد تأمین حفظ رطوبت کافی جهت جوانه زدن و رشد گیاهان در خاک میسر است.

امولسیونهای اسفالتی بعنوان مالچ در این مورد برای جاد شرایط مساعد (جهت رشد گیاه) موجب جلوگیری از فرسایش خاک گردیده و با ایجاد پوششی از آن بر روی زمین لایه روئی خاک که حاصلخیزترین قسمت خاک است سالم باقی خواهد ماند.

در برخی از نقاط که پراکندگی باران متفاوت است رطوبت خاک در سطح زمینهای معمولی در فصول گرم حتی قبل از جوانه زدن گیاه ناچیز است. باین معنی که آب باران در مدت کوتاهی از سطح زمین تبخیر شده و یادر نقطه ای پائین تر از ریشه گیاه نفوذ مینماید بطوریکه جوانه گیاه قادر بجذب نخواهد بود.

با استفاده از امولسیونهای اسفالتی بلافاصله پس از کاشته شدن گیاه (معمولاً پس از باران) مقدار بیشتری از رطوبت حاصله از آب باران در سطح خاک محفوظ میماند. باین نحو که مقداری از آب باران در اثر نیروی ثقل در زمین نفوذ نموده و مقدار دیگر جهت اشباع خاک بکار میرود و چون امکان تبخیر آب از سطح خاک (بعلت وجود فیلم اسفالتی) با سانی میسر نیست کم شدن رطوبت خاک بطول می انجامد و رطوبت کافی جهت رشد گیاه تأمین خواهد شد. از طرف دیگر در هنگام اشباع سطح خاک از آب باران آب از سطوح مالچ پاشی نشده نیز به زیر بستر مالچ پاشی شده حرکت نموده و آنرا اشباع میکند. پس از توقف باران رطوبت جذب شده در زیر بستر مالچ پاشی شده محفوظ میماند. از این جهت در مناطقی که مقدار و پراکندگی باران متفاوت باشد تأمین رطوبت یکنواختی در خاک از طریق کاربرد مالچ میسر است.

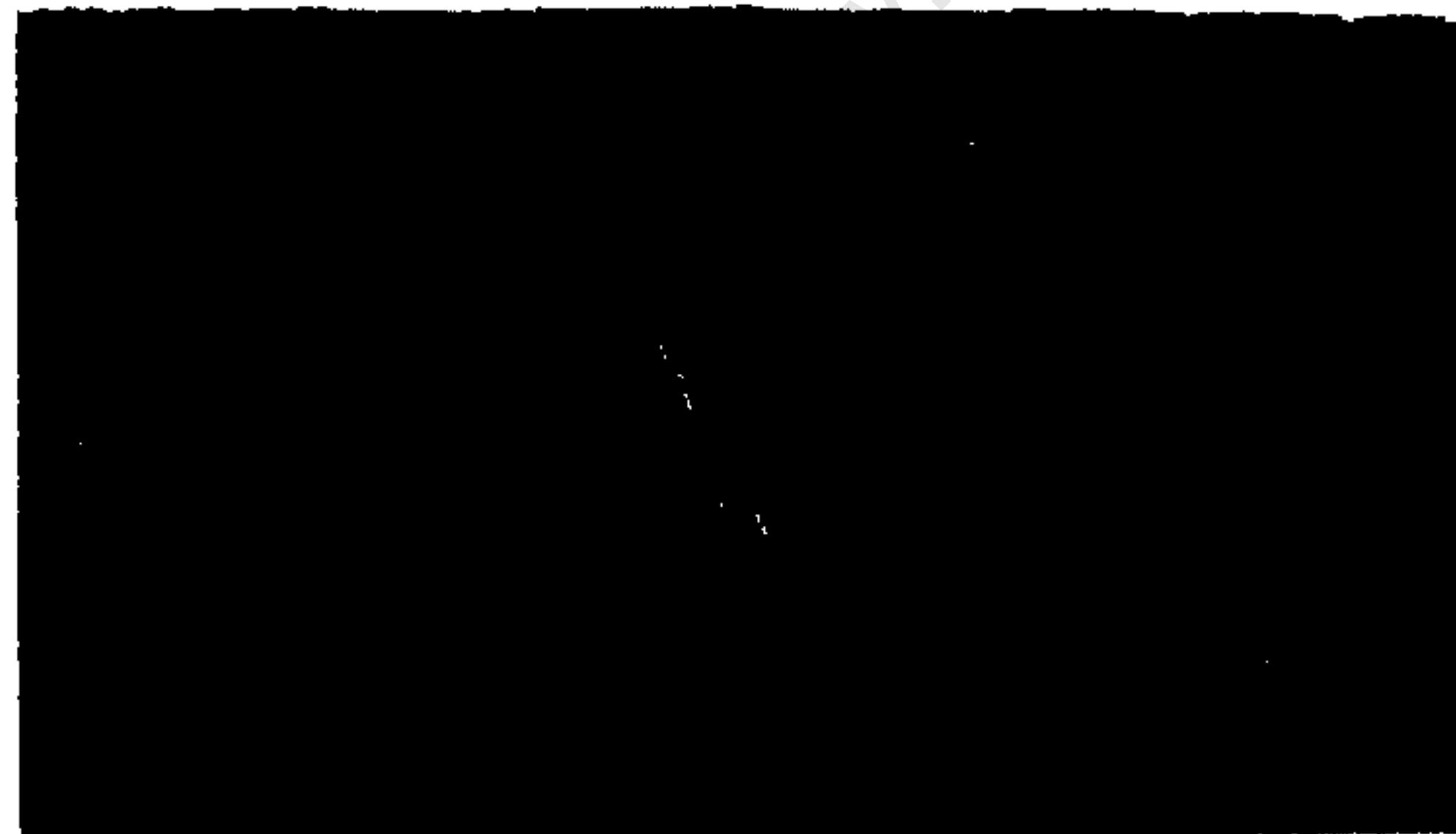
با استفاده از آبهای معمولی که دارای مقداری نمک است تبخیر آب حرارت اطراف جوانه گیاه را کمی پائین آورده و تا اندازه ای محیط رشد گیاه را در مناطق سوزان مناسب تر

نمونه ای از عدم مقاومت گیاهان غیر از مالچ در مقابل باد

نمونه ای از مالچ در حوالی اهواز

طریقه جلوگیری از حرکت شن در گذشته

میکند ولی درصد نمک در خاک بالا رفته رپس از مدتی زمین غیر قابل استفاده خواهد شد. با استفاده از برخی از مالچهای نفتی که منعکس کننده نور خورشید میباشد از تبخیر آب جلوگیری شده و ازدیاد درصد نمک و افزایش درجه حرارت خاک متوقف میگردد. از مالچهای نفتی که در کشاورزی مفید واقع شده اند، میتوان چند نوع امولسیون اسفالتی را نامبرد. این فرآورده های اسفالتی ممکن است اسیدی (کاتیونیک) و یا قلیایی (آنیونیک) باشند ولی بهر حال هر دو نوع فرآورده مذکور امولسیونی از قیر در آب است. علاوه بر دو نوع امولسیون فوق امولسیون قیر که با استفاده از پودر برخی از مواد معدنی ساخته میشود در کشاورزی مورد استفاده واقع میگردد و بمنظور شناخت این نوع فرآورده ها که بعنوان مالچ مصرف داشته و دارای کاربردهای دیگری نیز میباشد شرح مختصری در مورد سیستم

بستگی به نوع قیر و پایه نفتی آن دارد. قیرهایی که در تهیه امولسیون آنیونیک قیر بکار برده میشوند اکثراً از تقطیر مستقیم نفت خام بدست آمده و هرچه درجه نفوذ آن بیشتر باشد امولسیون یکنواخت‌تری با ذرات بسیار ریز بدست می‌آید. قیر ۷۰-۶۰ و قیر ۱۰۰-۸۵ از جمله قیرهایی است که در مرکز پژوهش شرکت ملی نفت ایران جهت تهیه امولسیون فوق بکار برده شده است و فرمول کلی این نوع امولسیونها عبارتست از:

قیر ۵۰ درصد
آب ۴۸ درصد

مواد ممزوج کننده (جامد) ۲ درصد
مواد ممزوج کننده که شامل صابونی از نمک سدیم یا پتاسیم واسیده‌های چرب است در آب یونیزه شده و یون عناصری مانند پتاسیم و سدیم که دارای بار مثبت است در آب آزاد میشود و بالتیجه سیستم فوق حالت قلیایی پیدا میکند. PH محلول در اینمورد از ۸ تا ۱۱ تغییر میکند.

برخی از قیرها با پایه مشخص نفتی دارای نوعی اسید بنام (اسید اسفالتونیک) میباشند و تهیه امولسیون آنیونیک قیر از این فرآورده‌ها حتی با استفاده از هیدروکسیدها یا سانی میسر است. ولی برخی از انواع دیگر قیر از جمله قیرهای حاصله از تصفیه نفتهای منابع داخلی کشور بسختی به امولسیون تبدیل شده و در تهیه امولسیون از این نوع قیرها لازم است که از عامل ممزوج کننده قوی‌تری مانند صابونهای رزینی و گاهی از یک عامل ممزوج کننده کمکی استفاده نمود.

امولسیون آنیونیک قیر بعلت پایداری زیادی بکندی شکسته شده و از اینجهت دارای قابلیت نفوذ کامل در خلل و فرج مواد معدنی است. امولسیون در دمایی پایین‌تر از نقطه نرمی قیر روان بوده و هنگام مصرف احتیاج بگرم کردن نخواهد داشت. امولسیون آنیونیک قیر در محیط مرطوب و در جوار آب شکسته نمیشود مگر اینکه آب خود را از دست بدهد.

امولسیون کاتیونیک قیر

امولسیون کاتیونیک قیر شامل فرآورده‌ای است که ذرات قیر در آن دارای بار مثبت الکتریکی بوده و بالتیجه جذب قطب منفی یک پیل میگردد. در ساخت این نوع امولسیون قیر از ترکیبات آمینه (ازت دار) (که شامل نمکهای کلروبا برم است) بعنوان ماده ممزوج کننده استفاده میشود و بعلت آزاد شدن یون عناصری مانند کلروبرم با بار منفی از نمک این مواد محیط اسیدی بوجود آمده و PH سیستم از ۲ تا ۵ تغییر میکند.

نوع قیرهایی که در تهیه امولسیون کاتیونیک قیر بکار میرود از قیرهای حاصله

حرکت تپه‌های شن

هر مخزن بیک تلمبه وصل شده و قیر و مواد ممزوج کننده بتنهایی بوسیله تلمبه‌ها گرفته شده و پس از اختلاط در یک محفظه کوچک وارد آسیاب میشوند.

آسیاب شامل دو قسمت یکی متحرك و دیگری ثابت است. قسمت متحرك در داخل قسمت ثابت بصورت هرمی شكل قرار گرفته است بطوریکه با پس و پیش بردن آن از طریق محور فاصله بین دو قسمت قابل تغییر است. قسمت متحرك با سرعت ۳۶۰۰ دور در دقیقه در داخل دیگری میچرخد و مواد متشکله امولسیون بایستی که از بین لبه‌های تیز هر دو قسمت عبور کند. تغییر فاصله بین دو قطعه فوق بمقیاس یکهزارم اینچ میسر است و با کم و زیاد کردن این فاصله میتوان اندازه ذرات قیر را تا حد معینی کنترل کرد.

سرعت و بالتیجه مقدار جریان هر یک از مواد متشکله امولسیون غیر قابل تنظیم بوده و درصد قیر در مخلوط قابل کنترل است. این دستگاه مجهز به سیستم کنترل حرارت بوده و میتوان دمای قیر و همچنین دمای لوله‌های اتصال دستگاه را بطور دلخواه ثابت نگهداشت.

مواد ممزوج کننده و قیر بترتیب وارد آسیاب شده و محصول از لوله خروجی وارد مخزن جمع کننده میگردد. در صورت تأمین مواد مورد نیاز بمقدار کافی میتوان از دستگاه مذکور بطور مداوم نیز استفاده نمود.

امولسیون آنیونیک قیر

واژه آنیونیک معرف امولسیونی است که ذرات قیر در آن دارای بار منفی الکتریکی بوده و بنابراین در یک پیل جذب قطب مثبت میگردد.

ذرات قیر در این نوع امولسیون بسیار کوچکند بطوریکه میلیونها ذره میکروسکپی قیر در یک سانتیمتر مکعب از امولسیون بحالت تعلیق در می‌آید.

تهیه این نوع امولسیون قیر با استفاده از صابون اسیده‌های چرب و یا صابون رزین میسر بوده و انتخاب نوع ماده ممزوج کننده

امولسیون و هریک از امولسیونهای اسفالتی فوق داده میشود.

امولسیونهای اسفالتی و کاربرد آن در کشاورزی

امولسیون قیر فرآورده‌یی است متشكل از آب و قیر بطوریکه با استفاده از وسائل مکانیکی و یا مواد شیمیائی میتوان یکی را در دیگری بصورت ذرات خیلی کوچک (بقطر متوسط ۵ میکرون) بحالت تعلیق در آورد. بمنظور حفظ چنین حالتی عامل دیگر با سم ماده ممزوج کننده دخالت میکند و ثبات امولسیون بستگی به نوع ماده اخیر خواهد داشت.

اگر چنین مخلوطی را رقیق نموده و مقداری از آنرا در زیر میکروسکپ قرار دهیم ذرات قیر بصورت دانه‌های کروی شکلی دیده میشوند. در چنین حالتی ذرات قیر با یکدیگر در تماس بوده و در صورتیکه از بهمزدن آنها (هنگامیکه مواد ممزوج کننده دخالتی ندارند) خودداری شود بلافاصله بیکدیگر چسبیده و امولسیون بدوفاز آب و قیر تبدیل میشود. با استفاده از مواد ممزوج کننده و بدون ادامه عمل بهمزدن و یا مخلوط کردن میتوان از چسبیدن ذرات قیر بیکدیگر در سیستم مذکور جلوگیری نمود. بمنظور تهیه امولسیون قیر مواد ممزوج کننده مختلفی را میتوان بکار برد و از اینجهت ساخت چند نوع از این فرآورده میسر است.

تهیه امولسیون اسفالتی

تهیه امولسیون قیر با استفاده از مخلوط کننده‌های قوی و پردور میسر است ولی بمنظور بدست آوردن امولسیون پایداری که ذرات قیر در آن بسیار کوچک باشد از دستگاه دیگری که بدینمنظور ساخته شده و شامل قسمتهای زیر است استفاده میشود.

دستگاه تهیه امولسیون قیر بمقیاس پیلوت که شکل آن به پیوست است شامل دو مخزن یکی جهت قیر و دیگری جهت مواد ممزوج کننده و آب میباشد. ظرفیت هریک از مخازن در حدود ۲۰ لیتر است.

از تقطیر مستقیم نفت خام بوده و درجه نفوذ آنها هرچه بیشتر باشد (قیر نرمتر) امولسیون یکنواخت تری بدست خواهد آمد. قیرهای ۶۰ر۷۰ و ۱۳۰ر۱۵۰ جهت تهیه امولسیون قیر با فرمول کلی زیر در مرکز پژوهش شرکت ملی نفت ایران در مقیاس پیلوت بکار برده شده است.

مواد ممزوج کننده ۵۰ درصد
قیر ۵۹٫۵ درصد
آب ۴۰ درصد

امولسیون کاتیونیک قیر در اثر تماس با مواد معدنی خیلی سریعتر از امولسیون آنیونیک قیر شکسته میشود و این امر حتی در محیط مرطوب و در مجاورت آب نیز سرعت وقوع میپیوندد. علت این امر آنستکه مواد متشکله و موجود در خاک بصورت اکسید فلزات هست و در مجاورت آب یونیزه می شود و بیشتر دارای بار منفی میشوند و چون ذرات قیر در امولسیون کاتیونیک قیر دارای بار مثبت است از این جهت در اثر تماس با مواد معدنی مذکور سرعت بیکدیگر جذب میشوند. با جذب قیر بر روی سطح مواد فیلم مناسبی از قیر بر روی سطح مذکور تشکیل و امولسیون شکسته شده و آب خود را از دست میدهد.

ایجاد بار مثبت بر روی ذرات قیر با حل شدن یونهای آلی ترکیبات آمینه در قیر انجام گردیده و از این جهت ذرات مذکور تا هنگامیکه امولسیون مصرف نشده است یکدیگر را دفع می کنند.

امولسیون کاتیونیک قیر نیز در دمای پایین تر از نقطه نرمی قیر مصرفی در امولسیون کاملاً روان بوده و هنگام مصرف احتیاج بگرم کردن نخواهد داشت. این نوع امولسیون دارای قدرت چسبندگی زیادی سطح مواد مختلف می باشد ولی قابلیت نفوذ آن کم است. وجود آب در چسبیدن ذرات

قیر بسطح مواد معدنی بی اثر بوده و امولسیون کاتیونیک قیر قادر است که آبراز روی سطح مواد معدنی جابجا نموده و بجای آن قرار گیرد.

امولسیون رسی قیر :

برخی از ترکیبات معدنی که از هیدرات های عناصر مختلفی مانند سدیم - کلسیم - و آلومینیم و سیلیس ساخته شده و دارای ترکیبات تقریباً پیچیده ای هستند در آب متورم گردیده و یک سیستم کلوئیدی بوجود می آورند. این مواد در مجاورت آب چربیه را بصورت امولسیون در می آورند. برخی از این مواد که حالت صابونی دارند از قدیم بعنوان ماده شست و شو دهنده بکار برده شده و امروز در صنعت نیز بعنوان ماده ممزوج کننده مورد استفاده قرار گرفته است. پایداری سیستم کلوئیدی انواع این مواد با آب متفاوت است و برخی از این مواد جهت تهیه امولسیون قیر مناسب میباشند.

با وارد نمودن قیر در سیستم کلوئیدی فوق که با شدت در حال بهزدن باشد امولسیون قیر بدست می آید و در واقع قیر در محلول غلیظی از آب و پودر مواد معدنی مورد نظر که PH آن کنترل میشود ریخته شده و در اثر اختلاط مکانیکی در درجه حرارت معین امولسیون قیر تشکیل میگردد. امولسیون مذکور هنگامی پایدار است که ذرات قیر کاملاً در سیستم کلوئیدی فوق به حالت تعلیق قرار گیرد. مواد معدنی در این سیستم نه تنها بعنوان ماده ممزوج کننده بلکه بعنوان عامل تثبیت کننده عمل میکند.

قیر هائیکه در تهیه این نوع امولسیون در مرکز پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است شامل قیرهای معمولی (حاصل از تقطیر نفت خام) از جمله ۶۰ر۷۰ و ۱۳۰ر۱۵۰ و همچنین مخلوطی از قیرهای معمولی و قیر

اکسیده بوده است و بدین ترتیب ملاحظه میگردد که با این روش میتوان قیرهای سخت تری را بصورت امولسیون در آورد. فرمول کلی که در مورد تهیه این نوع امولسیونهای اسفالتی در مرکز پژوهش بکار برده شده است بقرار زیر است :

قیر ۵۰ درصد
آب ۴۷٫۵ درصد
خاک رس ۲ درصد
مواد افزودنی ۰٫۵ درصد

یکی از مزایای عمده این نوع امولسیون آنستکه فیلم حاصله از قیر پس از خشک شدن (از دست دادن آب خود) بسطح مواد معدنی و یا فلزات بخوبی می چسبد در حالیکه سطح روئی آن اگر با قیرهای سخت تری تهیه شده باشد چسبنده نخواهد بود.

امولسیون رسی قیر یکنواخت بوده و حداقل تا سه ماه تغییر شکل فیزیکی در آن دیده نشده است. با آب بخوبی مخلوط و رقیق میشود. پخش آن با دستگاههای مکانیکی با سانی میسر است.

این نوع امولسیونهای اسفالتی بعلت وجود مواد معدنی فیلمی از خود بر جای میگذارد که از نظر برخی از خواص نسبت به قیر اصلی و مصرفی در امولسیون مزیت دارد.

خواص کلی امولسیونها :

هریک از امولسیونهای مذکور دارای حدود ۵۰ درصد آب است که در حرارتهای پایین تر از صفر شکسته میشود. از آن جهت امولسیون بایستی در دمای مناسبی نگهداری شود.

سایر خواص - قیمت و کاربرد امولسیونها بطور خلاصه در جدول پیوست نشان داده شده است.

خواص کلی	امولسیون آنیونیک قیر	امولسیون کاتیونیک قیر	امولسیون رسی قیر
حدود و درصد قیر	۵۵ تا ۵۰	۶۵ تا ۵۰	۴۵ تا ۵۵
قابلیت اشتعال	ندارد	ندارد	ندارد
روانی در شرائط معمولی	کاملاً روان	کاملاً روان	روان
لزوم گرم کردن هنگام مصرف	ندارد	ندارد	ندارد
سرعت ایجاد فیلم	کند	سریع	کند
قابلیت نفوذ در مواد	دارد	ندارد	ندارد
چسبندگی به سطح مواد مختلف	دارد	دارد	دارد
چسبندگی بمواد معدنی در مجاورت آب.	ندارد	دارد	ندارد
امکان رقیق نمودن با آب	زیاد	کم	زیاد
شکسته شدن امولسیون	با از دست دادن آب	با از دست دادن آب و تغییرات شیمیائی	با از دست دادن آب مناسب
قیمت	بالا	متوسط	مناسب
کاربرد :			
در کشاورزی	دارد	دارد	دارد
در تثبیت شنهای روان	دارد	دارد	دارد
در تهیه مصالح ساختمانی	دارد	دارد	دارد
در جلوگیری از نفوذ و هرز روی آب	دارد	دارد	دارد

اثر فیلم حاصله از مالچ بر روی زمین . استفاده از مالچهای نفتی در مورد ترمیم شرائط رشد گیاه از سال ۱۹۶۳ در کشورهای مختلفی از جمله امریکا تحت بررسی قرار گرفت و امولسیون رزینهای نفتی و همچنین امولسیونهای اسفالتی بر روی خاک آزمایش گردید .

کاربرد امولسیونهای اسفالتی بر روی خاک ایجاد فیلم نازکی مینماید که نه تنها موجب حفاظت خاک میگردد بلکه از تبخیر رطوبت موجود در زمین جلوگیری نموده و این عمل را بتأخیر میاندازد .

فیلم اسفالتی بعلاوه رنگ سیاه در روزهای آفتابی باعث جذب بهتر انرژی حرارتی خورشید گردیده و موجب افزایش درجه حرارت خاک میشود و از اینجهت علاوه بر ایجاد شرائط مناسب حرارتی جهت جوانه زدن و زودرسی گیاه از مصرف آب آبیاری میکاهد و بدینترتیب افزایش درجه حرارت خاک یکی بدلیل جذب انرژی حرارتی و دیگر بعلاوه عدم تبخیر سریع آب (که قسمت اخیر موجب تقلیل درجه حرارت خاک میگردد) در مناطق معتدل و سرد عامل مهمی در تسریع رشد گیاه خواهد شد .

تغییر شرائط موجود در محیط رشد گیاه با استفاده از مالچ موفقیت آمیز بوده است و نتایج حاصله از کاربرد آن مناسبتر از نتایجی است که از کار برد مواد آلی دیگر بدست آمده است زیرا روش کار بنحوی است که میتوان با تمرکز واحد کوچکی پخش مالچ را در وسعت زیاد انجام داد . قیمت مناسب مالچ و تأمین مقدار کافی از آن نیز اجرای مالچ پاشی را با صرفه تر می کند .

پخش امولسیونهای اسفالتی بر روی سطح خاک معمولاً پس از افشاندن بذر و نزول باران دارای نتایج مثبتی بوده است . فیلم حاصله از پخش امولسیون قیر دانه گیاه را در جای خود نگهداری نموده و اثرات عوامل مختلف مانند باد و باران را در جابجا نمودن آن خنثی میکند . مقاومت فیلمهای اسفالتی در مقابل جوانه زدن گیاه باید باندازه ای باشد که جوانه گیاه بتواند با آسانی از آن خارج شود باینمعنی که پوشش مذکور بوسیله جوانه گیاه ترك خورده و اجازه دهد که گیاه آزادانه رشد نماید ولی فیلم اسفالتی در صورتیکه خیلی نازک باشد نه تنها دارای نتیجه مطلوبی نیست بلکه بضرر گیاه خواهد بود زیرا فیلم مذکور انرژی حرارتی خورشید را جذب نموده و باعث ازدیاد درجه حرارت خاک میگردد ولی نمیتواند از تبخیر آب موجود در زمین جلوگیری کند از اینرو بجای حفظ رطوبت خاک باعث افزایش تبخیر آن میگردد . از طرف دیگر در صورتیکه فیلم اسفالتی دارای ضخامت نسبتاً زیادی باشد جوانه گیاه قدرت خروج از آن

را نداشته و رشد آن متوقف میگردد . از اینجهت مقدار مورد نیاز مالچ در واحد سطح در کشاورزی احتیاج به تحقیق و تجربه کافی داشته و هرچه سطح مورد نظریکنواخت تر باشد پخش مالچ آسانتر و نتایج مطلوب تری بدست خواهد آمد و در تحت این شرائط مالچ باعث میشود اثر تغییرات ناگهانی جوی مانند درجه حرارت - رطوبت و غیره بر روی گیاه کمتر شده و شرائط یکنواخت تری از آنچه که وجود دارد بدست آید .

با توجه به نکات فوق ملاحظه میگردد که تحقیقات مربوطه در مورد استفاده از مالچهای نفتی در ایجاد تغییرات مناسب در محیط رشد گیاه و همچنین ایجاد شرائط یکنواختی جهت تسریع در زودرسی آن کار برد جدیدی از فرآورده های نفتی در کشاورزی است و استفاده از این مواد حل برخی از مسائل را در تغییر شرائط محیط کشت گیاه آسان کرده است .

در این روش علاوه بر امکان زودرسی گیاه و برداشت محصول قبل از موعد معمولی افزایش مقدار درصد محصول نیز مورد بررسی بوده است و از نظر مقایسه نتایج در روشهای مختلف کار برد مالچ کاملاً با صرفه تشخیص داده شده است .

نتایج حاصله .

در آزمایش های مقدماتی که در مرکز پژوهش بعمل آمده است با پخش امولسیون آنیونیک قیر بر روی زمین رشد ذرت آزمایش و نتایج زیر حاصل گردید :

۱- جوانه زدن ذرت در زمین مالچ پاشی شده (در اواخر تابستان) ۶ روز قبل از پیدایش جوانه در زمین شاهد بوده است .

۲- تعداد جوانه ها در زمین مالچ پاشی شده برآب بیش از تعداد جوانه ها در زمین شاهد بوده است (در یک مورد ۳۴ درصد بیشتر) .

۳- ذرت های رشد نموده در زمین بدون مالچ پس از مدتی که آبیاری آن قطع گردید خشک شد در صورتیکه جوانه های ذرت در زمین مالچ پاشی شده تا مدتی برشد خود ادامه میداد .

۴- طول ساقه و برگ ذرت در زمین مالچ پاشی شده بیشتر از طول ذرت در زمین شاهد بوده است و پس از ۲۷ روز طول آن حداکثر ۴۹ سانتیمتر بلندتر از طول ذرت در قسمت شاهد گردید .

۵- ازدیاد درجه حرارت خاک در ساعت ۱۰ صبح در زمان آزمایش و در عمق یک اینچ زیر خاک حداکثر ۱۲ درجه فارنهایت بوده است .

۶- آزمایشات دیگری با استفاده از همان نوع مالچ با همکاری دانشگاه جندی شاپور در اهواز بر روی حفظ رطوبت خاک بعمل آمد و نتیجه این شد که با ایجاد فیلمی از قیر ب ضخامت ۱۸ میلیمتر مدت لازم جهت

خشک شدن خاک و ایجاد فشار آب بمیزان ۴۰۰ آتمسفر در کرت مالچ پاشی شده ۶ روز بطول انجامید ، در صورتیکه در کرت شاهد (بدون مالچ) ۳ روز بوده است .

با توجه به نتایج فوق ملاحظه میگردد که امکان تغییر شرائط محیط در جهت رشد گیاه خصوصاً در اوائل بهار یا اواخر تابستان با جلوگیری از فرسایش خاک و صرفه جویی در مقدار آب آبیاری با استفاده از مالچ میسر است و این امر امکان میدهد در چنین مواقعی از سال محصولاتی که کمتر در بازار یافت میشود با استفاده از عمل زودرسی، برداشت محصول در مدت کمتری انجام گردد . تغییر شرائط محیط در جهت رشد گیاه با استفاده از مالچ بطریق زیر خلاصه میشود:

الف - فیلم حاصله از مالچ های فوق بعلاوه رنگ سیاه - انرژی حرارتی از نور خورشید را جذب نموده و باعث افزایش درجه حرارت خاک میگردد . ازدیاد درجه حرارت در سطح خاک بیشتر و هرچه از سطح خاک پائین تر رویم کمتر خواهد بود .

ب - با استفاده از ۶۰۰ گرم در متر مربع از مالچ فیلم مناسبی بر روی خاک بوجود میآید که از تبخیر سطحی جلوگیری نموده و باعث حفظ رطوبت خاک میگردد .

ج - فیلم حاصله از مالچ بر روی زمین تا مدت محدودی موجب تثبیت خاک و حفظ دانه ها در جای خود گردیده و اثر عوامل طبیعی را در جابجا کردن و فرسایش خاک خنثی میکند .

د - با تغییر شرائط محیط در جهت رشد گیاه میتوان در اوائل بهار که رشد گیاهان بعلاوه پائین بودن درجه حرارت خاک کند است شرائط بهتری جهت رشد گیاه بوجود آورد بطوریکه با تسریع در جوانه زدن و زودرسی گیاه برداشت محصول قبل از وقت معمول تأمین شود .

ه - استفاده از مالچ علاوه بر مزایای فوق امکان میدهد که در مصرف آب آبیاری صرفه جویی شده و حتی در برخی از موارد فقط از آب باران در امر کشت گیاه استفاده نمود .

مالچهای منعکس کننده نور خورشید . همانطوریکه ذکر شد استفاده از مالچهای نفتی با جذب انرژی حرارتی خورشید باعث افزایش درجه حرارت خاک میگردد .

کاربرد مالچ در نقاط سرد و معتدل از این نظر مفید بوده و باعث تسریع در رشد گیاه میگردد ولی در مناطق سوزان درجه حرارت خاک حتی بیش از حدود مورد نیاز است . بمنظور جلوگیری از افزایش درجه حرارت در زمینهای معمولی مطالعاتی در برخی از کشورها (از جمله کشور امریکا) بعمل آمده است . این مطالعات در اواخر تابستان سال ۱۹۶۴ در دره ریوگرانند (تگزاس) جهت ترمیم شرائط محیط بنفع

رشد گیاه ابتدا با استفاده از آبیاری متعدد انجام گردید. گرچه پائین آوردن درجه حرارت خاک با آبیاری تا اندازه‌ای میسر است ولی متأسفانه با کمبود آب آبیاری همانطور که قبلاً ذکر شد (با درصد محدودی از نمک) خصوصاً در مناطق گرم و خشک این روش عملی بنظر نرسید زیرا با استفاده از آبهای معمولی جهت آبیاری و تبخیر آن در هوای گرم مقدار درصد نمک در خاک افزایش یافته و پس از مدتی زمین غیرقابل استفاده خواهد شد.

با مطالعات دیگری که در اینمورد انجام گرفت استفاده از صفحات پلاستیکی با رنگ آلومینیومی و همچنین مالچهای منعکس کننده نور که شامل رزینهای اسفالتی و رنگ آلومینیومی است نتایج بهتری بدست آمد و روشن گردید که با استفاده از چنین پوشش هایی افزایش درجه حرارت خاک کمتر از موقعی است که از مالچهای معمولی استفاده شود. در اینمورد با جلوگیری از تبخیر آب از افزایش درصد نمک کاسته شده و شرایط گرم محیط بنفع رشد گیاه تغییر نموده و خشک تر میشود.

کشت فلفل در هوای گرم و خشک با استفاده از مالچهای منعکس کننده نور خورشید موفقیت آمیز بوده است ولی این روش بعلت بالا بودن قیمت مواد مورد نیاز با صرفه نبوده و هنوز محصولی بدینمنظور در مقیاس تجارتي ساخته نشده است.

کاربرد های دیگر مالچ

۱- تثبیت خاک و شنهای روان.

تثبیت در زمینهای مسطح و شیب داریکی
از مسائل عمده‌ایست که توجه مهندسین را بخود جلب نموده است زیرا این سطوح که اغلب از خاک نرم تشکیل شده است ثبات خود را از دست داده و اشکالات متعددی را در راهها بوجود می‌آورد. این تغییرات که اغلب بوسیله باد و باران بوجود می‌آید بطور مؤثری مانع عبور و مرور شده و گاهی زمینهای زراعتی و زیر کشت را نیز میپوشاند. با استفاده از مالچهای نفتی میتوان تثبیت خاک را تا مدت محدودی تأمین نمود و همانطور که ذکر شد در صورت مناسب بودن نوع خاک و وجود باران کافی زمینهای سبزی را بوجود آورد.

از طرف دیگر قسمت وسیعی از سطح زمین از ماسه و شنهای نرم پوشیده شده‌است این مواد اغلب سبک بوده و در اثر قدرت باد گاهی توده عظیمی از آن بصورت تپه‌های شنی حرکت نموده و از جایی بجای دیگر مهاجرت مینماید. این تغییر و تحول در طبیعت باعث از بین بردن مقداری از زمینهای زراعتی - بستن راهها و در بعضی موارد باعث نابودی دهکده‌ها میگردد و وزش باد توأم با حرکت شنهای ریز مزارع آباد را تهدید نموده و باعث فرسایش گیاهان میگردد.

در اینمورد متأسفانه ما در کشور خود با يك وضع جدی روبرو هستیم بطوریکه در جنوب غربی کشور زمینهای زراعتی که در چندین سال پیش آباد بوده است، راهها و دهکده‌های اطراف آن و در شمال شرقی (سبزوار) که تپه‌های عظیم شنی قرار گرفته است و همچنین در حاشیه کویر تا کرمان این نوع تپه‌های شنی همیشه در حال پیشرفت است. متوقف نمودن پیشروی این نوع‌شنهای روان اهمیت کاربرد فراآورده مالچ را نشان میدهد.

با کوششهایی که در سالهای اخیر توسط وزارت منابع طبیعی با همکاری قسمت پخش شرکت ملی نفت ایران و سایر دوائر دولتی بعمل آمده است استفاده از مالچهای نفتی در اغلب نقاط فوق جامه عمل بخود گرفته و مهار نمودن پیشروی اغلب این تپه های شنی شروع و ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ هکتار از سطح شنها مالچ‌پاشی شده‌است. مالچ نفتی مصرفی در اینمورد از فراآورده های سیال نفتی بوده که با کمی گرم کردن قابل پخش است و امید میرود که در آینده از امولسیونهای اسفالتی نیز استفاده شود.

استفاده از فراآورده‌های نفتی (بعنوان مالچ) در تثبیت شنهای روان در اغلب کشورها مانند استرالیا - امریکا - لیبی و مراکش و برخی دیگر در سالهای اخیر شروع و نتایج درخشانی بدست آمده است و در نقاطی که باران کافی نیز وجود داشته است تثبیت شن با درختکاری و ایجاد جنگل (مانع طبیعی) همراه بوده و از اینجهت کاربرد مالچ در چنین حالتی اهمیت خود را از نظر مملکتی نشان میدهد.

۲- کاهش هرزروی آب

انتقال آب در کانالهای خاکی روباز معمولاً با ۲۰ تا ۶۰ درصد از هدر رفتن آب در هر کیلومتر همراه است و با توجه به کمبود آب در کشور اهمیت جلوگیری از هرز روی آب آنهم در وسعت زیاد که از سدها منشعب میگردد روشن میشود. در اینمورد نه تنها مقداری از آب آبیاری صرفه جوئی میشود بلکه میتوان زمینهای بیشتری را که مستعد کشاورزی میباشد بزیر کشت در آورد.

در نقاطی که طبقات زیرین خاک کاملاً قابل نفوذ میباشد فقط میتوان بر روی مقدار آب و تغییر وضع کانال در مقابل جریان آب و تغییرات احتمالی تکیه نمود ولی در نقاطی که لایه‌های زیرین خاک دارای قابلیت نفوذی کمتری است آب در زمین فروکش نشده و نه تنها باعث باتلاقی شدن زمینهای اطراف کانال شده و محیط مناسبی جهت رشد پشه و حشرات دیگر میگردد بلکه باعث بالا آمدن سطح سفره آب زیرزمینی شده و بالتبع موجب شوری اراضی مجاور کانال

خواهد شد.

با استفاده از سه نوع امولسیونهای اسفالتی و کاربرد روشهای مختلف از جمله پخش امولسیونهای مختلف اسفالتی و ایجاد فیلم مناسبی از آنها بر روی کف و دیواره های کانال چه هنگامی که خشک است و چه در مواردی که مرطوب میباشد (در کانالهای جدید و کانالهای قدیم) میتوان در روشهای مختلفی از هرز روی آب بمقیاس قابل توجهی جلوگیری نمود. سهلترین راه جلوگیری از نفوذ آب اضافه کردن امولسیونهای کاتیونیک بداخل آب در کانال است که از نظر قیمت نیز کاملاً باصرفه است.

امکان کاهش هرز روی آب در کانال های آبیاری با استفاده از امولسیونهای اسفالتی در مرکز پژوهش تحت بررسی بوده و نتایج رضایتبخشی در روشهای مختلف بدست آمده است.

کاهش یا جلوگیری از هرز روی آب در مخازن خاکی آب نیز از طریق فوق با پخش امولسیونهای اسفالتی میسر است و در اینمورد لازم است که سطح مخازن مورد نظر کاملاً صاف و باندازه کافی فشرده باشد. این روش جهت جمع‌آوری آب باران در مناطقی که با کمبود آب روبروست نیز میتواند مورد استفاده واقع شود و از تلف شدن آب باران در اثر نفوذ با عمق زمین جلوگیری بعمل آید.

جمع‌آوری آب باران از این طریق در برخی از کشورها و در نقاط بیابانی مورد آزمایش واقع شده است، و با آنکه هنوز مراحل اولیه را طی میکند ولی میتوان امیدوار بود که با استفاده از امولسیونهای اسفالتی در جمع‌آوری آب باران در نقاط کم آب نتایج رضایتبخشی بدست آورد.

۳- علاوه بر مصارف فوق امولسیونهای اسفالتی در ساختمان راه نیز بمقدار عمده‌یی مصرف دارد. امولسیونهای که زود شکسته میشوند در پوشش سطحی و امولسیونهایی که دیرتر شکسته میشوند در تهیه مخلوطهایی از قیر و مواد معدنی و بالاخره امولسیونهایی که کند شکسته میشوند در عایق کاری بام - پوشش کف ساختمانها - کاغذ های اسفالتی - پوشش زیر اتومبیلها - پر کردن ترکهای اسفالتی مصرف میشوند.

از شن: نیکو

پارك كورش تهران

هواپیمای کنکورد در تهران

«کنکورد از نقطه نظر تکنولوژی هواپیمای بسیار پیشرفته‌ای است اما برای مملکتی مثل ایران که صدها هواپیمای مافوق صوت در نیروی هوایی اش دارد بخصوص از لحاظ خلبانی مطلب تازه‌ای نیست اما اینکه می‌خواهیم هواپیمای مافوق صوت را در قسمت مسافربری استفاده کنیم امری است جدید و شاید ایران در ردیف نخستین کشورهایی باشد که هماهنگ با ممالک پیشرفته اقدام و شروع به اینکار کرده است.»

سخنان بالا بوسیله شاهنشاه آریامهر بعد از آن که بمدت یک ساعت و بیست و پنج دقیقه با هواپیمای کنکورد سوپرسونیک که عصر جمعه ۱۲ خردادماه

هواپیمای کنکورد در فرودگاه مهرآباد

۵۱ به تهران آمده و معظم له روزیکشنبه ۱۴ خرداد ماه ۵۹ با آن پرواز فرمودند، گفته شد.

پس از پروازی کوتاه بنواحی شرق و جنوب شرقی ایران با کنکورد شاهنشاه فرمودند: «ایران از نظر رشد کشوری است که خیلی سریع پیش می‌رود و ممکن است ضمن سالهای آینده از نظر توسعه و رفاه تندرست‌ترین کشور جهان بشمار رود...»

شاهنشاه در مورد خرید هواپیمای کنکورد بیان داشتند:

قبل از امضای قرارداد نهائی خرید، بی‌تردید مذاکرات لازم برای گرفتن تصمیماتی کافی انجام می‌گیرد... تردید نیست وقتی ما هر تصمیمی از این قبیل می‌گیریم مطالعه و تحقیق قبلی کافی در باره آن بعمل می‌آوریم، در نتیجه چنین تصمیمی بی‌گفتگو با منافع کشورم ایران متناسب است و معتقدم که با توجه به موقع جغرافیائی که ما در آن قرار داریم، کاملاً مناسب و بجاست که در خطوط هوائی خود از این هواپیماها داشته باشیم...»

هواپیمای غول‌پیکر کنکورد که مدت سه روز در ایران بود به چند پرواز آزمایشی از فرودگاه مهرآباد دست زد و در معرض دید ایرانیان بازدید کننده قرار گرفت. شکل خاص، سرعت این هواپیما که از ۹۶۰ کیلومتر در ساعت فعلی به ۲۲۴۰ کیلومتر خواهد رسید فریبنده‌ترین ترقی در سرعت است که تا بحال به مسافین عرضه گردیده.

برای ایرانیان نیز نخستین دیدار با کنکورد اعجاب‌آور و تحسین‌انگیز بود. برای ایرانیانی که موفق شدند از نزدیک کنکورد را مشاهده کنند و از ماشین‌ها و کامپیوترها و سرعت و ارتفاع پرواز این هواپیما آگاهی یابند سوالات فراوانی پیش آمد که توسط متصدیان امر توضیحات کافی داده شد.

شکل شگفت‌آور هواپیما برای کودکان و مسائلی چون شکستن دیوار صوتی، سرعت سرسام‌آور، میزان مقاومت، چگونگی پرواز، اوج‌گیری کنکورد و مسئله کنکورد و محیط زیست و آلودگی هوا، ناوبری هواپیما، دستگاههای مختلف اتوماتیک، کنترل پرواز امر خرید و تاریخ تحویل کنکورد به کشور ایران، پرسش‌هایی را پیش آورد که توسط متصدیان کنکورد پاسخهای لازم داده شد.

وزیر هوانوردی انگلستان به شاهنشاه آریامهر قول داد: خواهد کوشید شرکت سازنده هواپیما را راضی نماید که هرچه زودتر هواپیماهای کنکورد مورد تقاضای ایران را در اختیار کشورمان بگذارد.

مشخصات

کنکورد نام هواپیمای مسافری مافوق صوت

است که برای استفاده عملی و مقرون بصره در پروازهای طولانی ساخته شده است. در نمونه ساخته شده این هواپیما مظاهر تکامل یافته طرح ریزی های دقیق و مدید سازندگان و مؤسسات تحقیقاتی هواپیمائی در کشور های انگلستان و فرانسه و شرکت‌های هواپیمائی خریدار به چشم می‌خورد.

هواپیمای کنکورد با بالهای دلتا شکل اساساً از نوعی آلایاز آلومینیوم ساخته شده است. سرعت پروازش دو برابر سرعت صوت یعنی دو ماخ یا در حدود ۲۲۰۰ کیلومتر در ساعت میباشد. نیروی محرکه لازم از چهار ترابو جت رولس رویس نوع سنگها الیمپوس ۵۹۳ که در حفاظهای دوتائی زیر بالهای هواپیما نصب گردیده‌اند تأمین میشود.

در ضمن پیشرفت کار ساختن هواپیما پروزن و اندازه و گنجایش هواپیما افزوده شد و این یکی از مشخصات معمولی پیشرفت هواپیمائی است. اصلاحات مهمی برای بهبود خصوصیات پروازی هواپیما در شکل بال و ساختمان هواپیما بعمل آمد و اگزوس نوینی برای آن طرح و تهیه گردید.

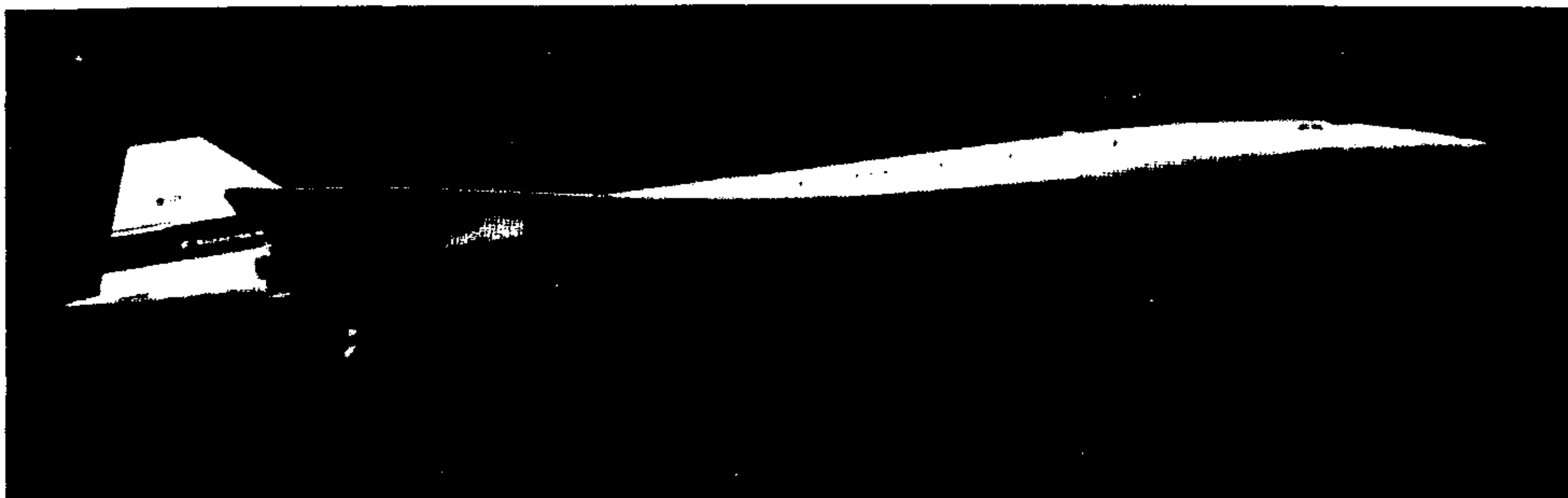
در هر حال از اصول مورد نظر در طرح اساسی هیچگونه انحرافی کلی و اصولی رخ نداده است.

در نتیجه آزمایشهایی که بعمل آمد مسلم گردید که بال باریک و ثابت دلتا شکل و بدنه دراز و نوک تیز با زاویه متغیر برای عملیات مافوق صوت بازرگانی تناسب کامل دارد.

هرچند که کنکورد از نظر شکل ظاهری با سایر هواپیما های متداول تفاوت فاحش دارد ولی در نوع خود از نظر طرح و ساختمان اصولاً یک هواپیمای معمولی و عادی است. مشکلاتیکه بخصوص مربوط به شکل هواپیما و پروازهای مافوق صوت میگردد بر طبق اصول و روشهای مسلم و منسجل مهندسی هواپیما برطرف گردید.

در برخی از موارد برای ایجاد محیط عملیاتی متناسب مافوق صوت با استفاده از طرحهای نوین شرایط لازم تأمین گردید و از جمله نوک خمیده و دستگاههای مکنده و خارج کننده هوای موتور با ابعاد و زوایای متغیر و قسمتی از تجهیزات سکان های هواپیما و سایر دستگاههای عمده هواپیما بکار رفت. در ساختمان استخوان بندی هواپیمای کنکورد برای خنثی کردن اثرات حرارت حاصله از سرعت مافوق صوت پیش‌بینی های لازم بعمل آمده است.

مشخصات اساسی طرح و مهندسی هواپیمای کنکورد در صفحات بعد بتفصیل خواهد آمد.

خصوصیات و شرایط پرواز

کارائی اقتصادی و قدرت عمل هر هواپیمای مافوق صوت مربوط است بدو عامل متضاد ابرودینامیک و بمیزان موفقیت در تلفیق این دو شرط لازم هواپیمائی. عامل اول دارا بودن خصوصیات لازم پروازی است تا بتوان هواپیما را در سرعتهای مادون صوت و متقارن صوت بخوبی و سهولت هدایت و کنترل کرد و عامل دوم کم بودن میزان اصطکاک هوا یا بدنه هواپیما در سرعتهای مافوق صوت است.

در نتیجه آزمایشهای مکرر که برای تعیین و تحقیق خصوصیات پروازی کنکورد بعمل آمد ثابت گردید که این هواپیما از تعادل لازم برخوردار میباشد. نسبت نیروی پرش به نیروی مقاومت هوا در سرعت مافوق صوت مثل عدد هفت است بر هفت و در سرعتهای مادون صوت مثل عدد دوازده است بر هشت. چون کارائی هواپیما در سرعتهای مادون صوت در سطحی عالی است مصرف سوخت کنکورد در پروازهای مادون صوت اندکی زیاده از مصرف سوخت در سرعتهای مافوق صوت است و بهمین جهت انعطاف پذیری هواپیما افزایش مییابد و هنگام تعیین مسیر پرواز آزادی عمل بیشتر داشته و در صورت لزوم بدون هرگونه تخلف در محدوده برد هواپیما با سرعت کمتر از صوت پرواز میکند.

پس از سالها تحقیق و مطالعه پیرامون قوانین و عوامل مؤثر در هواپیمائی ثابت گردید که بال

باریک دلتا شکل بهترین و مناسبترین شکلی است که برای پرواز با سرعت ۲ ماخ باید در نظر گرفته شود. علت نصب قاعده بزرگ بالها در عقب هواپیما این است که وقتی هواپیما با سرعت ۲ ماخ پرواز میکند بال در منطقه امواج تکان دهنده نوک هواپیما قرار میگیرد ولی بسبب سطح کم بالها میزان مقاومت هوا بحد اقل میرسد و بعلاوه وقتی بالها بشکل دلتا باشند مخازن وسیعی برای سوختگیری فراهم میشود. مشخصات اساسی بال باریک دلتا شکل که در طرح هواپیمای کنکورد معین شده بود تغییراتی یافت و با انجام برشهای عرضی و عمقی و اصلاحات و نصب تجهیزات روی نوک بال و لبه های قدامی امکانات کنترل و هدایت هواپیما در سرعتهای کمتر از صوت وسیعتر شد و در ضمن قدرت پروازی کنکورد در سرعتهای مافوق صوت در همان سطح عالی حفظ گردید.

یکی از مزایای مهم بال دلتا شکل این است که در سرعتهای کم و در مواقعی که جهت وزش باد با محور بالها، زاویدای باز تشکیل دهد بر اثر امواج چرخنده جریان هوا گردبادی بالای لبه قدامی بالها ایجاد میگردد که سبب افزایش طبیعی نیروی پرش هواپیما میشود و در مواقع فرود آمدن و نشستن هواپیما احتیاجی نیست که دستگاه های مخصوصی برای افزایش پرش در بال نصب گردد.

استخوان بندی

استخوان بندی کنکورد بر طبق استاندارد جدید شایستگی پرواز برای سرعتهای مافوق صوت مصوبه مقامات کشور های انگلستان و فرانسه طرح ریزی و ساخته شده است، دوام آن ۶۵۰۰۰ ساعت خدمت (شامل ۲۵۰۰۰ ساعت در حرارت زیاد) میباشد و عبارت دیگر قبل از ۱۲ تا ۱۵ سال خدمت در شرکت های هواپیمائی تعمیرات اساسی و عمده در استخوان بندی هواپیما ضرورت نخواهد یافت. کلیه عوامل فرسودگی را و اصول ایمنی و اطمینان که تا کنون شناخته شده و در ساختمان هواپیماهای مادون صوت رعایت میگردد در طرح ریزی و ساختن استخوان بندی کنکورد مورد توجه قرار گرفت. در برخی از موارد روشهای متداول هواپیما سازی اجبارا تغییر یافت و روشهای نوینی بکار رفت تا بدنه در برابر حرارت شدید حاصله از سرعت در پروازهای مافوق صوت مقاومت داشته باشد.

یکنوع آلیاژ آلومینیوم که در انگلستان موسوم است به آر - آر - ۵۸ و در فرانسه آنرا ۱ - یو ۲ جی ان مینامند استخوان بندی اساسی و فلزی بدنه هواپیمای کنکورد را تشکیل میدهد. در نتیجه صدها ساعت آزمایش و نمونه برداری از فلز و بدنه ساخته شده مسلم گردید که فلز ساخته شده نه تنها خواص عالی مکانیکی و استحکام لازم در برابر فرسودگی را که برای فلزات مصرفی

ساخت قسمت های مرکزی کنکورد در سالن کارخانه

در ساختمان هواپیما ضروری است دارا میباشد بلکه از نظر مقاومت در برابر حرارت و اصطکاک هنگام پروازهای مافوق صوت واجد کلیه کیفیات و شرایط لازم میباشد.

در ساختمان برخی از قسمت ها که محل دستگاه مولد برق و قطعات وسایل تکمیلی چرخ های فرود هواپیما است فلزی مرکب از فولاد و تیتانیوم بکار رفته است. وزن بدنه خالی هواپیما در پروازهای برد بلند مافوق صوت دارای اهمیت فراوان میباشد.

در کنکورد برای اینکه کیفیات استخوان بندی هواپیما در همان سطح عالی بماند و بعلاوه از وزن هواپیما بمقدار زیادی کاسته شود قطعات بال و دم و بدنه هواپیما در کارخانه سرهم ساخته شده است.

در داخل بدنه هواپیما قسمتهائی که تحت هوای فشرده قرار میگیرند بشکل دوجداره بوده و در تقاطع کف بهم جوش خورده اند. نوک و قسمت های عقب بدنه هواپیما تحت هوای فشرده قرار ندارند. بالها دارای محورهائی متعدد بوده و قسمت های عقب بدنه هواپیما تحت هوای فشرده قرار ندارند. بالها دارای محورهائی متعدد بوده و قسمت مرکزی بالها با ساختمان بدنه سرهم ساخته شده است. هر بال دارای سه عدد الوان Elevon قابل کنترل بکمک دگمه میباشد و سکان حرکت جنبی در دو قسمت با دستگاههای کنترلی مستقل مجهز شده است.

بمنظور تأمین حداکثر کیفیات و دوام، اکثر قطعات مربوط به چرخهای فرود از فولاد قابل انبساط ساخته شده اند. چرخهای فرود هواپیما از نوع معمول سه چرخ است. دو چرخ اصلی عقب بیک چهار چرخه کمکی و چرخ جلو بیک دو چرخه کمکی مجهز شده است. چرخهای عقب کمک فنر هم دارند.

نیروی موتورها

نیروی هواپیمای مافوق صوت کنکورد به وسیله چهار موتور توربوجت الیمپوس ۵۹۳ که مشترکاً از طرف قسمت موتورسازی کارخانه رولزرویس و کارخانه فرانسوی سنسما ساخته شده تأمین میگردد و این موتورها در دوجفت محفظه زیر بال سوار گردیده است. شرکت هواپیما سازی انگلستان BAC امور طراحی و ساخت قسمت اصلی محفظه و لوله مکیدن هوا را به عهده دارد و مسئولیت فنی موتور الیمپوس ۵۹۳ به عهده قسمت موتور سازی رولزرویس میباشد در حالیکه شرکت سنسما در فرانسه کار سوار کردن دستگاه خروج و بیرون دادن دود هوا را انجام میدهد.

شرکتهای فوق الذکر هر دو در تهیه طرح و ساختن موتور و دستگاه خروج همکاری نزدیک داشته اند و ساخت آن بین قسمت موتور سازی بریستول و سنسما بر مبنای ۶۰ و ۴۰ درصد هزینه تقسیم گردیده است در حالیکه سنسما قطعات مختلف موتور را که در حدود ۲۵ درصد جمع کل هزینه موتور ارزش دارد میسازد و سوار کردن نهائی موتورها قرار است در انگلستان و فرانسه هر دو صورت گیرد.

اولین سری موتور های الیمپوس ۵۹۳ که مورد بهره برداری قرار میگیرد بعنوان م ک ۶۰۲ معرفی خواهد شد که دارای نیروی محرکه بلند شدن برابر با ۳۸۰۰۵۰ پوند خواهد بود ولی دوسال بعد با تحویل چهل و یکمین هواپیما موتور جدید

م ک ۶۲۱ شروع بکار خواهد نمود که دارای نیروی محرکه بلند شدن برابر با ۳۹۰۰۵۰ پوند و مصرف سوخت بهتری خواهد بود.

موتور الیمپوس ۵۹۳ يك نوع توربوجت دو قرقره ای است با تناسب فشار معتدل نسبت بهريك از کمپرسورها که در حداکثر سرعت خود با توربین های يك مرحله ای خنک میگردد. این طریقه اصلی که از طرف کارخانه بریستول برای اولین مرتبه طرح ریزی گردیده و در ظرف ۱۲ سال تجربه عملیاتی و استفاده در هواپیماهای ولکان نیروی هوائی انگلستان با موفقیت آزمایش گردیده دارای حداکثر قابلیت انعطاف و راحتی در استفاده میباشد.

موتورهای مافوق صوت مانند الیمپوس ۵۹۳ در محیط فوق العاده طاقت فرسائی کار میکنند چون فشرده گی هوا در مدخل موتور حرارت فوق العاده زیادی روی کمپرسور ایجاد مینماید که به ۱۲۷ درجه سانتیگراد میرسد در حالیکه همین حرارت در اکثر موتورهای مادین صوت ۲۱ درجه است و میزان فشار نیز تقریباً دو برابر میباشد. حرارت ایجاد شده در هنگام کار در سراسر موتور به تناسب افزایش مییابد و بهمین علت در نقاط زیادی مواد مقاوم در برابر حرارت بکار برده شد و تیغه و روش جدید در خنک کردن مورد استفاده قرار گرفته است. در مورد قابلیت اطمینان و دوام نیز موتورهای الیمپوس ۵۹۳ کاملاً با موتورهای جدید مادون صوت قابل مقایسه میباشد و چون از آغاز موضوع نگهداری و تعمیرات آن کاملاً در نظر گرفته شده این موتور جهت پیاده کردن و سوار کردن قطعاتش دارای مشخصات ویژه خود میباشد.

بازرسی روی بال برای بازدید قطعات عمده را میتوان با استفاده از اینتروسکوپ انجام داد و بدین ترتیب احتیاج به پیاده کردن موتور به حداقل کاهش مییابد. نگهداری و تعمیرات این موتور نیز طوری طرح ریزی گردیده که از روش های سرویس کامل و تعمیرات عادی هواپیما نیز میتوان استفاده نمود.

دستگاههای هواپیما

قسمت های هیدرولیک

در کلیه سرویس های هواپیما که جهت کنترل حرکات بال و ایمنی وجود يك عکس العمل فوری لازم است از نیروی هیدرولیکی استفاده گردیده و بمنظور اطمینان از میزان عالی در عکس العمل ها و بمنظور صرفه جوئی در وزن دستگاه با فشاری برابر با ۴۰۰۰ واحد فشار بر هر اینچ مربع کار میکند. کلیه سرویس های نامبرده زیر بوسیله هیدرولیک کار میکند. سطح کنترل پروازی دستگاههای مصنوعی حساسه، چرخهای فرود ترمز های چرخ هدایت چرخ جلو، آفتاب گیر دماغه خم شو و تلمبه های انتقال سوخت از سه دستگاه مستقل تهیه سوخت دستگاههای آبی و سبز در مواقع عادی سوخت میرسانند و دستگاه زرد برای موارد آماده باش تعبیه گردیده است. نیروی هیدرولیک بوسیله شش تلمبه موتوری که هر دو عدد آن برای يك دستگاه است تهیه میگردد. در طرح این دستگاه توجه مخصوص به تعمیرات قسمت های مهم در موارد خطر و فوق العاده معطوف گردیده و تلمبه های هیدرولیکی طوری بوسیله موتورها کار میکنند که همیشه امکان استفاده از دو دستگاه در موارد نقص یکی از دستگاهها موجود میباشد. در موارد فوق العاده بعید و غیر احتمالی که هر چهار موتور دارای نقص فنی گردند همان حرکت دورانی موتور

ها که در اثر باد حاصل میشود برای فرود تدریجی از ارتفاع زیاد، نیروی هیدرولیک کافی را جهت کنترل هواپیما ایجاد مینماید.

در ارتفاعات کمتر چنانچه موفق بروشن کردن مجدد موتور نشویم دستگاه نیروی فوق العاده برای تهیه نیروی هیدرولیک لازم برای کنترل هواپیما مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

دستگاه سوخت رسانی

دستگاه سوخت رسانی کنکورد گذشته از وظیفه عادی کنترل سوخت رسانی به موتورها دو وظیفه دیگر نیز باید انجام دهد که عبارت است از: کنترل و تنظیم مرکز ثقل هواپیما جهت مقابله با شرایط مختلف پروازهای با سرعت مافوق صوت و مادون صوت و پراکنده نمودن حرارت اضافی که از بعضی دستگاههای دیگر خارج میشود. در تغییراتی که بین پروازهای مافوق و مادون صوت پدید میاید حرکت فوق العاده زیادی در مرکز اثر و دینامیکی هواپیما صورت میگیرد و بمنظور انجام حرکات جبرانی لازم مرکز ثقل و بحد اقل رساندن عدم تعادل در هنگام ازدیاد سرعت به مافوق صوت سوخت از مخزن جلو به عقب منتقل میگردد و همچنین در هنگام کاهش سرعت و پرواز در مادون صوت سوخت از عقب به جلو منتقل میگردد. حرارت های اضافی حاصله از دستگاههای تهویه و هیدرولیک و سرعت دائم و دستگاه مولد برق و روغن موتور از طریق دستگاه تبدیل حرارت به سوخت خارج میگردد.

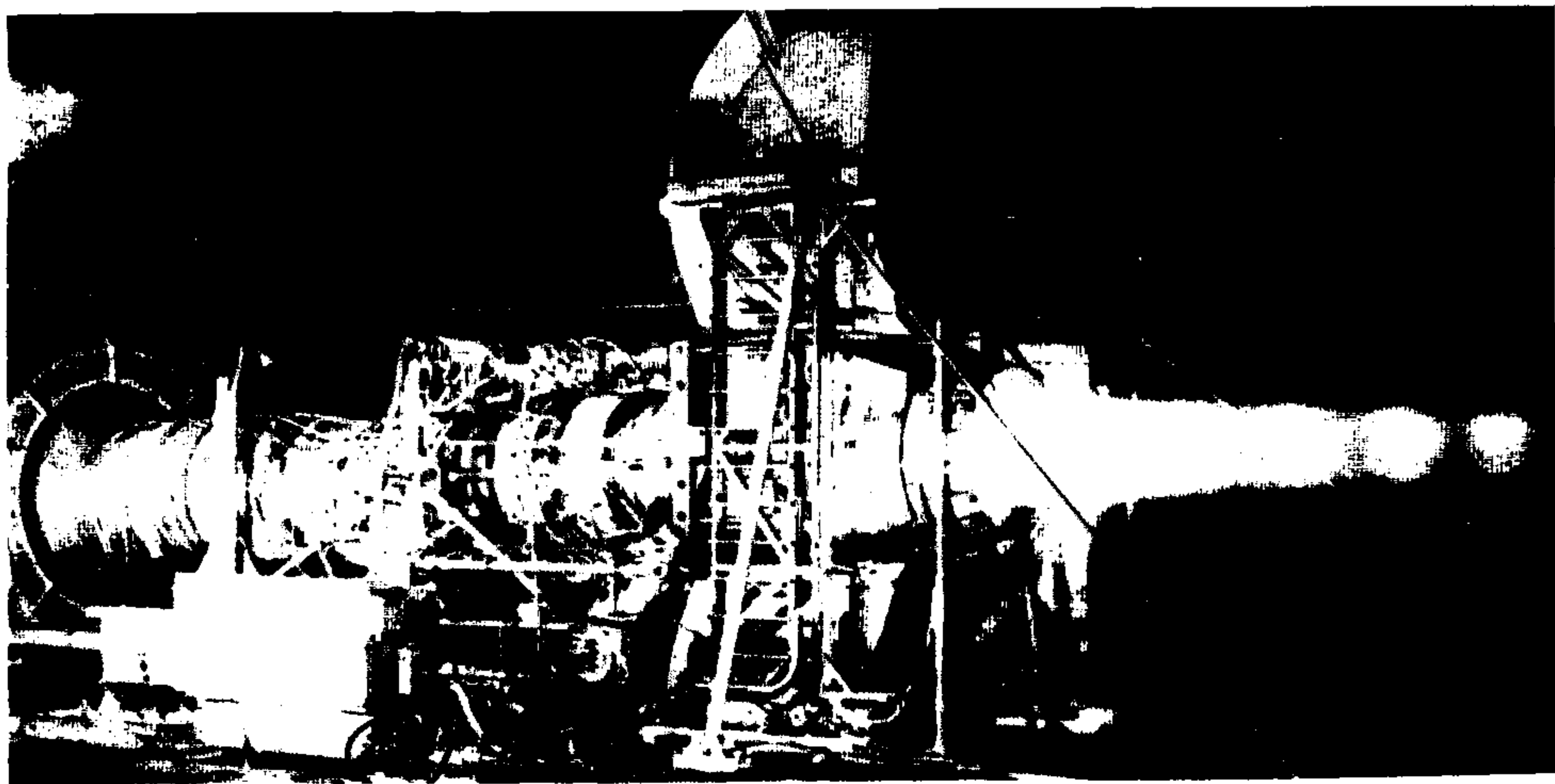
دستگاه های برقی

قابلیت اطمینان و منظم کار کردن دستگاه برق کنکورد مثل کلیه هواپیما های حمل و نقل جدید دارای اهمیت فوق العاده میباشد چون کلیه دستگاه های دیگر هواپیما جهت کنترل کار کردن و تعیین وضعیت به نیروی برق بستگی دارند. این دستگاه برای کنترل موتور، سوخت رسانی و انتقال آن، دستگاههای اخباری، کنترل پرواز ناوبری و ارتباطات دستگاه ضد یخ و خدمات داخل اطاق مسافرین نیروی برق لازم را تهیه مینماید.

بعلل ایمنی از هریک از تجهیزات لازم در دستگاههای مختلف مورد استفاده، حداقل دو دستگاه وجود دارد و لذا دو منبع تهیه نیروی برق لازم است. چهار دستگاه مبدل نیرو با سرعت دائم برق لازم را تهیه و دستگاه های برقی طوری طرح ریزی گردیده که در حالیکه کلیه سرویس ها بکار خود ادامه میدهند همیشه یکی از چهار کانال تولید نیرو کار نمیکند و بمحض اینکه هواپیما در آسمان قرار گرفت میتواند براحتی و بدون خطر در حالیکه دو یا حتی سه کانال مولد آن بیکار باشد پرواز ادامه دهد و در موارد کاملاً غیر احتمالی که تمام چهار دستگاه از کار بیافتند نیروی کافی برای کنترل هواپیما و ارتباط آن بوسیله يك مولد احتیاطی ایجاد میشود.

اطاق خلبان

اطاق خلبان کنکورد مخصوصاً طوری طرح ریزی گردیده که سه نفر کارکنان پروازی یعنی خلبان و کمک خلبان و يك شخص سوم برای اداره دستگاه ها بتوانند از آن استفاده نمایند. صندلی دیگری در پشت صندلی خلبان برای یک نفر ناظر تعبیه گردیده و جا برای یک نفر ناظر دیگر نیز در نظر گرفته شده است. بطور کلی ترتیب دستگاه ها در روی صفحه مقابل هر خلبان طبق روش استاندارد بوجود آمده و کلیه ادوات بصورت ظاهر کاملاً عادی است. صفحه کنترل دستگاهها شامل قسمت هائی است که اطلاعات ذیل را در اختیار میگذارد:

آزمایش در اطاق با شرایط ارتفاعات زیاد

نیروی موتورها، سوخت هیدرولیک اکسیژن، کشف آتش سوزی و جلوگیری از یخ زدن. قسمت دماغه لولائی را در هنگام فرود و بلند شدن هواپیما میتوان پائین آورد تا دید جلوی خلبان حداقل برابر با هواپیماهای جت مادون صوت باشد. قسمت فوقانی این دماغه متحرك و دارای شیشه شفاف است که میتوان مستقلا و بدون دخالت خود دماغه آنرا بالا و پائین آورد. برای فرود هواپیما این شیشه آفتاب گیر و دماغه کاملا پائین آورده میشود و در هنگام بلند شدن آفتاب گیر پائین آورده شده و دماغه برابر با ۵ درجه پائین خم میگردد. ولی تقریباً بلافاصله پس از بلند شدن دماغه و آفتاب گیر هردو بالا برده میشود تا يك شكل آئرو دینامیکی منظمی ایجاد نموده و شیشه جلو را از اثرات حرارت حاصله از حرکت محافظت نماید.

ناوبری و ارتباطات

در طرح و ساختمان دستگاه اصلی ناوبری و ارتباطات کنکور از پیشرفته ترین روش های فنی علم الکترونیک بمنظور ایجاد حداکثر اطمینان و کاهش وزن و جا استفاده شده است، تسهیلاتی که ناوبری را در هنگام پرواز از همه چیز بی نیاز سازد بوسیله سه دستگاه مخابراتی تأمین میگردد که موقعیت قطعی هواپیما و موقعیت آنرا نسبت به مسیر مورد نظر تعیین مینماید.

این دستگاه ها همچنین اطلاعاتی را که بوسیله دستگاه کنترل پرواز اتوماتیک برای ناوبری خود کار لازم میشود تهیه مینمایند.

از هر کدام از دستگاههای ناوبری عادی دو دستگاه برای مسافتات کوتاه و مخایره با نقطه مقصد با وسائل فرود خود کار نصب گردیده و دستگاه رادار هواشناسی وضع هوا را تا مسافت ۴۸۰ کیلومتر تشخیص میدهد تا بموقع و با فرصت کافی از اوضاع نامساعد جوی اطلاع دهد و کارکنان پروازی بتوانند اقدامات جلوگیری لازم بعمل آورند.

وسایل کنترل پرواز

برای تسهیل و کاهش حجم کار خدمه پروازی هواپیمای کنکور يك سلسله کامل از ادوات پرواز خود کار در آن نصب گردیده است.

این هواپیما مجهز به دو دستگاه کاملاً مجزا و مستقل خلبان خود کار یا هدایت کننده پرواز، دستگاه اتوماتیک حفظ ثبات، دو دستگاه خود کار کنترل سوخت هواپیما - دو دستگاه مستقل اطلاعات هوایی و تسهیلات فرود آمدن هواپیما بطور خود کار میباشد.

در سایه مشخصات عالی که هواپیما از نظر اصول اساسی علم هوانوردی دارد تنها وسایل ابتدائی و اولیه کنترل برای آن کفایت میکند و صفحات متحرك در لبه خلفی بال و یا ترمز بر آن نصب نشده است بجای اینها هر بال مجهز به ۳ عدد Evelon میباشد که بوسیله دكمه دستی کنترل میشود و سکان عمودی دم هواپیما از دو قسمت ساخته شده که کنترل آنها نیز با فشار دكمه انجام میگردد.

در پرواز عادی دستورات کنترل پرواز به وسیله جریان برق به واحد های کنترل که با نیروی هیدرولیک کار میکنند منتقل میشود و برای رعایت ایمنی دو جریان برق جداگانه و مستقل با کلید اتوماتیک منظور شده که در صورت خراب شدن یکی از دیگری استفاده شود. علاوه بر سیستم انتقال دستور با جریان برق يك واحد مکانیکی نیز برای انتقال دستور بعنوان ذخیره احتیاطی تعبیه شده است.

سیستم خود کار حفظ ثبات هواپیما آسایش مسافران را در حد بسیار عالی تأمین مینماید. پرواز های آزمایشی این حقیقت را ثابت نموده که پرواز با هواپیمای کنکور با مشخصات عالی کنترل که بسیار روان - دقیق و حساس هستند فوق العاده راحت و مطبوع و دلپذیر است. حتی اگر دستگاه حفظ ثبات هواپیما عمداً از کار انداخته شود هواپیما بدون کوچکترین اشکال قابل هدایت و کنترل میباشد.

کنترل دستگاههای تهویه مطبوع

بمنظور تأمین شرایط راحت در کابین هواپیما در کلیه حالات پروازی هواپیمای کنکور مجهز به دستگاه تهویه مطبوع از نوع معمولی است لیکن برای اینکه دستگاه مزبور از لحاظ قابل اعتماد بودن در بالاترین حد استاندارد باشد که

در يك هواپیمای حمل و نقل مافوق صوت ضرورت دارد دستگاه تهویه مطبوع آن به ۴ سیستم جداگانه تقسیم شده است. باین معنی که هر يك از موتور های چهارگانه آن به یکی از دستگاههای تهویه مطبوع ارتباط داشته و به آن هوا میدهد. هوای فشرده شده که بوسیله کمپرسورهای موتور بیرون داده میشود در يك سلسله دستگاههای تبادل گرما خنك میشود. درجه حرارت هر يك از محوطه های اصلی مسافران و اطاقك پرواز خلبانها را میتوان بطور مستقل و جداگانه انتخاب و میزان نمود و پس از آن درجه حرارت دلخواه بطور خود کار در حد تعیین شده نگهداری میشود.

یکی از عوامل مهم در مطبوع ساختن محیط کابین مسافری دستگاه کنترل فشار هوا میباشد که ضمن تعیین ارتفاع هواپیما از زمین و میزان تغییر آن فشار هوا را ثابت نگه میدارد. بدین منظور هواپیما دو دستگاه مستقل تنظیم فشار دارد که یکی از آنها پس از انتخاب اولیه میزان فشار را بطور خود کار کنترل میکند و دیگری با دست تنظیم میشود.

بموجب قسمتی از قرارداد دول بریتانیا و فرانسه در مورد کنکور مسئولیت طرح و ساختن هواپیما بمعده شرکت هواپیما سازی بریتانیا British Air Craft Corporation

و آئروسپاسیال (Aerospatiale) فرانسه واگذار شده است. این دو شرکت که جمعا ۸۰۰۰۰ کارگر و کارمند دارند - با توجه بمنابع عظیم و تجربیات وسیع و ممتد در ساختن هواپیماهای نظامی و غیر نظامی، پیشرو صنعت هوایی، فضائی در اروپا میباشد. مسئولیت طرح - تکمیل و ساختن هواپیمای کنکور میان دو شرکت مزبور بطریقی تقسیم شده که بدون دوباره کاری از تسهیلات مهارت و تجربه آنها حداکثر استفاده بعمل آید.

تولید هواپیما

تولید هواپیمای کنکور بر اساس سفارش طرح و ساختن يك یا چند واحد از قطعات آن به تعدادی از کارخانه های مسؤول و معتبر واگذار شده است. قطعات مزبور بوسیله کارخانه های مربوطه به دو خط مونتاژ نهائی تحویل میگردد.

یکی از این دو خط در بخش فیلتون Filton متعلق به کارخانه هواپیماسازی بریتانیا و دیگری در کارخانه آئروسپاسیال در شهر تولوز فرانسه واقع است.

کار روی دستگاههای هواپیما بطور مشاهه تقسیم شده بطوریکه هریک از دو شرکت مسؤولیت کلی تعداد خاصی از دستگاهها را بهعهده گرفتهاند. مسؤولیت تکمیل و تولید موتورهای جت توربینی Olympus 593 جهت نصب در هواپیمای کنکوردر میان دو کارخانه موتورسازی بریستول متعلق به رولزرویس و کارخانه فرانسوی Snecma تقسیم شده است.

تأسیسات پشتیبانی

تجربه - مهارت و اطلاعاتی که هردو شرکت هواپیماسازی بریتانیا و آئروسپاسیال ضمن تأمین خدمات پس از فروش جهت خریداران هواپیماهای غیر نظامی در سرتاسر نقاط جهان کسب کردهاند در تأسیس و ایجاد بخش مخصوصی بنام «بخش تأسیسات و پشتیبانی تولید کنکوردر» مؤثر واقع شده است.

این واحد برای حفظ ارتباط و همکاری نزدیک با قسمتهای تولید دوشرکت سازنده هواپیمای کنکوردر و همچنین انعده از شرکتهای هواپیمائی که برای حق خرید نوبت گرفتهاند تأسیس شده است. کوششهای عمده بر ۳ اصل اساسی زیربنهاده شده است:

- ترتیب و ایجاد یک سیستم کامل ازمدارک لازم و دائمی جهت نگهداری هواپیما های هریک از شرکتهای هواپیمائی خریدار.

- دادن سازمان به امر تدارک قطعات

یدکی

- استخدام و آموزش کارکنان متخصص

برحسب لزوم

آزمایش هواپیما

هواپیمای کنکوردر سریعتر و در اوج بیشتری از هواپیماهای مادون صوت پرواز میکند و بدنه آن در معرض گرمای شدید (ناشی از اصطکاک هنگام پرواز های طولانی مافوق صوت) قرار میگیرد.

برای از بین بردن مشکلات پیچیده که در اثر پرواز یک هواپیمای مسافربری بازرگانی در اینگونه محیط جدید ایجاد میشود برنامه مخصوصی جهت آزمایشهای زمینی و هوائی هواپیمای کنکوردر ترتیب داده شده که وسعت و ابعاد آن در تهیه و تولید هواپیمای غیرنظامی بی سابقه است.

برنامههای آزمایشی با وسعت و دقت فوق العاده ای که داشتهاند بیش از ده سال قبل از ورود هواپیمای کنکوردر به عرصه پروازهای حمل و نقل مسافری آغاز شده و بهترین تضمین برای عالیترین ایمنی و قابلیت اعتماد هواپیما میباشد.

آزمایش زمینی

هدفهای اساسی:

آزمایشهای زمینی در سه مرحله انجام گرفته که هریک دارای هدف خاصی بوده است:

- در سالهای نخستین طرح، هدف اصلی روشهای مورد استفاده آنها در ساختن هواپیما و برنامه آزمایشها انتخاب نوع مواد و تعیین و تعریف طرق انجام مطالعات و تحقیقات مربوط به جنبه های ایرودینامیک آنها در هواپیما بوده است.

- در سال ۱۹۶۶ آزمایشات مربوط به قطعات بزرگ ساخته شده هواپیما و همچنین دستگاههای آن.

- در سال ۱۹۶۹ مهمترین مرحله آزمایش بدنه شروع شد. در این مرحله دو بدنه کامل هواپیما مورد استفاده قرار میگیرد. یکی برای آزمایش روی زمین و دیگری برای امتحان فرسایش.

دو نمونه فوق هردو در شرایطی مشابه محیط پروازی مافوق صوت تحت آزمایش قرار خواهد گرفت.

هدفهای برنامه آزمایش

- تأیید محاسبات اساسی

- کمک به تکمیل طرح (سبکترین بدنه و در عین حال حاوی شرایط ایمنی)

- نشان دادن قدرت و استحکام هواپیما بر روی زمین

- نشان دادن مقاومت فرسایشی هواپیما (در مقابل عوامل مکانیکی - حرارتی - صوتی)

- نشان دادن خصوصیات و موارد انحراف از ایمنی

- بدست آوردن کلیه اطلاعات پشتیبانی بمنظور اخذ گواهی قابلیت پرواز

- بررسی هدف مورد نظر در طرح هواپیما از لحاظ عمر بدنه (۴۵۰۰۰ ساعت ۲۴۰۰۰ پرواز)

آزمایش مواد

انتخاب و امتحان مواد اصلی برای بدنه و تجهیزات هواپیما مستلزم یک برنامه جامع بررسی و تحقیقات پیرامون عوارض مکانیکی مواد مختلف بوده که شامل آزمایش مقاومت در مقابل فرسایش - مقاومت در مقابل تغییر بطنی ابعاد در اثر فشار و حرارت، مقاومت در مقابل سایش - چگونگی عمل آنها در مجتمع لحیم یا سوار شده بوده است.

آزمایشهای مزبور نه تنها بر روی فلزات و آلیاژها بلکه بر روی مواد غیر فلزی و مایع نیز که تحت درجه حرارت شدید در پروازهای مافوق صوت قرار میگیرند انجام شده است.

آزمایش پرواز

یک ماموریت جدید

هواپیمای کنکوردر افق تازه ای در عملیات حمل و نقل هوائی بازرگانی خواهد گشود. تاکنون هواپیماهای نظامی با بالهای بشکل دلتا و هزاران ساعت پرواز در سرعت ۲ ماخ تجربیاتی تحت شرایط نیروی ۱۲ برابر نیروی جاذبه زمین اندوختهاند و اینک برای نخستین بار یک هواپیمای غیرنظامی که برای سرویس سودبخش بازرگانی طرح شده در همین زمینه و شرایط، بال خواهد گشود.

برخلاف هواپیماهای نظامی مافوق صوت که تحت فشار نیرو های بسیار زیاد قرار میگرفتند هواپیمای کنکوردر از لحاظ فشار عینا تحت شرایط عادی سایر انواع هواپیما های بازرگانی یعنی دو برابر و نیم نیروی جاذبه زمین (۲.۵) قرار میگیرد و این خود یکی از دلایل اصلی بود برای اینکه این چنین برنامه جامع و شدید برای آزمایش ساختمان بدنه هواپیما تنظیم شود.

نقشی که هواپیما در عرصه بازرگانی ایفا خواهد نمود مستلزم ایمنی صد درصد عمر، پرواز

طولانی و تضمین شده و حداکثر کاربری میباشد. با توجه به مدت زمان و منابعی که صرف آزمایش یک هواپیمای مادون صوت میگردد مسلما امر تنظیم و اجرای برنامه آزمایش پرواز کنکوردر باید از هر حیث دقیق، کامل و استوار باشد.

صرفنظر از برنامه های وسیع آزمایش زمینی لازم بود روشهای ابتکاری جدید برای آزمایشهای پروازی تهیه و تنظیم گردد که قابل تطبیق با خصوصیات ویژه هواپیمای بازرگانی مافوق صوت باشد. چنانچه روشهای متداول سابق دنبال میشد پروازهای آزمایشی بسیار بطول میانجامید.

روشهای جدید این امکان را فراهم میسازند که برنامه آزمایشهای پروازی بر طبق جدول زمانی معین و مناسب و به ترتیب منطقی در تمام مراحل پروازی انجام گیرد. پیشرفتهای و اصلاحاتی که بر اساس تجربه روی مدلهای اولیه هواپیما بدست آمده بود جزء برنامه پروازهای آموزشی گنجانیده میشود و این همگام با تکمیل هواپیما به مرحله قبل از تولید و سپس مرحله تولید میباشد.

تحقیقات مربوط به پرواز های آزمایشی پرواز های آزمایشی کنکوردر مدتها قبل از آنکه دو مدل اولیه هواپیما آماده پرواز شوند شروع شده بود.

در سال ۱۹۶۴ یک نوع هواپیمای تحقیقاتی با بالهای دلتا ساخت شرکت هواپیماسازی بریتانیا بنام Bac22 برنامه ای را شروع کرد که هدف آن مطالعه و تحقیق در کیفیات ایرودینامیک این نوع بال در سرعت های مادون صوت - برابر با صوت و مافوق صوت بود. هواپیمای تحقیقاتی بسیار مهم دیگر انگلیسی بنام Vulca با موتور Olympus 593 یک سلسله پروازهای آزمایشی دیگر انجام داد.

در فرانسه با نصب جعبه های سیاه (جعبه های کنترل الکترونیک) روی دستگاههای کنترل هواپیمای میراژ - ۳ تغییرات وسیعی در سیستم کنترل هواپیمای اخیر بوجود آمد بطوریکه دارای خصوصیات شبيه هواپیمای کنکوردر گردیده. بكمك این هواپیما اطلاعات فوق العاده ذیقیمت در باره طرز کنترل هواپیما در سرعت های کم و هنگام نزدیک شدن به باند فرودگاه بدست آمد. نتایج این پروازهای میراژ اساس محکم و عملی برای مقایسه با نتایج حاصله از دستگاه شیه هواپیما بدست داد. ضمناً یک هواپیمای میراژ - ۴ با اینکه کوچکتر و سبکتر از کنکوردر میباشد نقشی مهمی در آموزش مقدماتی خلبانان پروازهای آزمایشی ایفا نمود. در مرکز پروازهای آزمایشی فرانسه از این هواپیما برای مطالعه و تحقیق پیرامون طرز پاسخ هواپیما به فرمانهای کنترل خلبان استفاده بعمل آمد. ضمناً هواپیمای مزبور برای آزمایش یک سلسله از تجهیزات که برای کنکوردر طرح و ساخته شده بودند بکار رفت.

در اینجا شایسته است ضمن بحث تحت عنوان تحقیقات پروازهای آزمایشی به «شبه هواپیمای کنکوردر جهت آزمایش پرواز» اشاره ای بکنیم. با نصب این دستگاه که پیشرفته ترین مدل در دنیا میباشد میتوان شیه پروازهای کامل را در کلیه ترتیبات چیدن صندلی انجام داد.

دستگاه شبه هواپیمای کنکوردر این امکان را فراهم نموده که تغییرات احتمالی در طرح ساختمان بدنه و دستگاههای هواپیمای کنکوردر قبل از آنکه قطعیت یابد مطالعه و روشن شود. خیلی پیش از نخستین پرواز با هواپیمای کنکوردر خلبانهای پروازهای آزمایشی روی دستگاه شبه

هواپیما چندین صد ساعت پرواز انجام داده بودند و از این طریق در مدت پروازهای آزمایشی روی خود هواپیما بمقدار زیاد صرفه جوئی شد. هر يك از دو مدل اولیه هواپیما در حدود ۱۲ تن دستگاههای پرواز آزمایشی با خود حمل میکنند که هم وزن ظرفیت کامل مسافر و با نوع استاندارد هواپیما میباشد که در کارخانه تولید خواهد شد. بكمك این دستگاهها بیش از ۳۰۰۰ پارامتر ضمن پرواز بطور همزمان یادداشت میشوند و این مجموعه بزرگ از اطلاعات در عرض چند ساعت پس از فرود آمدن هواپیما در شمارگرها بررسی و تجزیه و تحلیل میگردد.

برنامه پرواز آزمایشی

برای اینکه برنامه پرواز آزمایشی بطور منظم پیشرفت کند از همان ابتدا لزوماً پیشبینی شده بود که از هر دو نمونه اولیه هواپیمای کنکورد به نوبت استفاده شود یعنی از نمونه ۰۰۱ در فرانسه و از مدل ۰۰۲ در انگلستان. با این ترتیب یکی از هواپیماها میتواند براساس تجربیاتی که ضمن آزمایش هواپیمای دیگر اندوخته شده مرحله بعدی را آغاز کند.

جدول زیر نمایانگر ۶ مرحله پرواز آزمایشی است که تاکنون انجام شده که مجموعاً برنامه مقدماتی پروازهای آزمایشی دو نمونه هواپیما را تشکیل میدهد.

در مرحله دوم ابتدا پروازهای آزمایشی با دو فروند هواپیمای نمونه (قبل از تولید) و سپس با ۳ فروند هواپیمای تولیدی استاندارد انجام خواهد گرفت. با پایان این مرحله ساعات پرواز کنکورد جمعاً به حد ۴۰۰ ساعت که برای تکمیل برنامه صدور گواهی نامه قابلیت پرواز هواپیما لازم است خواهد رسید.

نتایج پروازهای آزمایشی کنکورد فوق العاده رضایتبخش بوده و مهمترین و جالبترین نکات آن بشرح زیر بوده است:

— مزایای هندلینگ ساده هواپیما هنگام پرواز در کلیه ترتیبهای چیدن صندلیها
— موفقیت بدنه در گذراندن امتحان لرزش تا حداکثر سرعت پرواز.

— کارآئی دستگاه کنترل خودکار و میزان کننده مرکز ثقل هواپیما بویژه در وضع مشکل سرعتهای برابر با صوت
— رفتار عالی هواپیما در مواردی که يك یا دو موتور آن هنگام برخاستن و در تمام مدت پرواز سریع هواپیما عمداً خاموش مانده و روشن نشده است.
— طرز کار بسیار عالی و امید بخش هواپیما در پروازهای طولانی با سرعت پروازی ۲ ماخ
— خصوصیات خوب هندلینگ در سرعتهای کم.

— یادآوری این نکته بجا است که تکمیل مرحله مادون صوت پروازهای آزمایشی در مدل اولیه هواپیما با کمتر از ۱۰۰ ساعت پرواز انجام یافت.

بعلاوه آمادگی سازندگان هواپیما به دعوت خلبانان ارشد شرکت‌های هواپیمائی برای هدایت هواپیما — آنهم تنها ۸ ماه پس از نخستین پروازها، نشانه اعتماد آنها به هواپیما بود که در اثر تجربیات پروازهای آزمایشی حاصل شده بود.

کنکورد و محیط

در دهه گذشته افکار عامه نسبت به محیط و بهبود و حفظ آن از آلودگیها توجه و حساسیت روزافزون یافته است.

طراحان کنکورد از اینهمه توجه استقبال نموده و خود را در آن شريك میدانند و معتقد هستند که فواید بزرگ پروازهای حمل و نقل مافوق صوت در مسافرتهاى طولانی سریعتر و راحت‌تر بدون هیچگونه لطمه به جامعه و محیط تحقق پذیر است.

در مورد اثرات کنکورد وسایر هواپیماهای حمل و نقل مافوق صوت بر محیط تحت ۳ عنوان زیر ابراز نگرانی شده است:

— سرو صدا
— اثرات ارتفاعات زیاد
— آلودگی هوا
سرو صدای هواپیما شامل صدائی است که در محوطه فرودگاه تولید میشود و همچون صدای

حاصل از شکستن دیوار صوتی است. هر يك از افرادی که با طرح کنکورد سروکار داشته است همیشه باین نکته واقف بوده که مقبولیت عامه هواپیما منوط به این دو مسأله است.

سایر موضوعات مربوط به محیط که فوقاً بدانها اشاره شده بوسیله صنعت هواپیمائی و مؤسسات تحقیقاتی مستقل از نزدیک تحت مطالعه و بررسی قرار گرفته و این مطالعات همچنان ادامه خواهد داشت. هیچ دلیل علمی وجود ندارد که ادعا شود مسائل مزبور برای سلامتی جامعه در آینده تهدیدی بشمار میروند.

موج تکان

موج تکان پدیده‌ای است ناشی از عبور هواپیما از امواج تکان دهنده‌ای که بر اثر حرکت هواپیما با سرعت مافوق صوت تولید میگردد. برای بررسی این مسأله و تحقیق اثرات آن روی کنکورد و همچنین سایر انواع هواپیماهای مافوق صوت در فرانسه و انگلستان و سوئد آزمایشهای فراوانی بعمل آمد.

در آزمایشهایی که روی زمین اجرا گردید مشاهده شد که موج تکان با افزایش فشاری باندازه یک هزارم بار بمدت ۲۰۰ تا ۲۵۰ هزارم ثانیه حاصل میشود.

این امواج تکان دهنده هنگام پرواز موجب اختلال دستگاههای بدن نمیشود چون اعضای حساس گوش تا صد برابر آن مقاومت دارد و احساس دردی نخواهد شد. همچنین نمیتواند ساختمانهای معمولی را خراب کند چون سرعتش در حدود ۳۰ میل یا ۵۰ کیلومتر در ساعت است.

در هر حال گردشهای تند بچپ و راست و افزایش سرعت هواپیما سبب تجمع و تشدید این امواج میگردد و ممکن است تا چهار یا شش برابر افزایش یابد. در هواپیماهای جنگی این وضع دیده میشود. بر طبق مقررات پروازهای تجارتي کنکورد این نوع پروازها در اکثر مسیرها فقط روی دریا انجام میشود.

در طرح ریزی کنکورد شرط اول و مقدم این بود که پرواز با سرعت مافوق صوت بر فراز مناطق مسکونی ممنوع خواهد بود.

صدای فرودگاه

صدای فرودگاه مسأله‌ای نیست که مخصوص کنکورد باشد و کنکورد براین مسأله که هم‌اکنون وجود دارد چیزی اضافه نخواهد کرد.

از طرف قاطبه مردم بخصوص اهالی مناطق مسکونی که مستقیماً تحت تاثیر قرار دارند روز بروز اصرار و تاکید فراوان مبنی بر محدود کردن مزاحمت ناشی از صدای موتور هواپیما — های بزرگ مسافربری هنگام برخاستن و نشستن در فرودگاههای عمده بعمل می‌آید. برخی از این مشکلات را بیشك باید نتیجه نقشه‌کشی و طراحی نادرست گذشته و عدم پیشبینی لازم برای پیشرفت مسافرتهاى هوائی دانست.

با این وصف سازندگان کنکورد لزوم هماهنگی و تطابق با اوضاع موجود در فرودگاههای جهان را مورد توجه کامل قرار داده‌اند.

براساس محاسباتی که روی کار واقعی نمونه‌های هواپیما شده است مسلم گردید که کنکورد بر صدای فرودگاهها اضافه نخواهد کرد. در محوطه فرودگاه صدای موتورهای کنکورد از سایر صداها بلندتر نیست و شاید از جهاتی از صدای هواپیماهای بزرگ مادون صوت کمتر هم باشد. کنکورد میتواند با شرایط و مقتضیات محلی

میان منطقه استراتسفر و تروپوسفر يك جریان کلی هوا وجود دارد و در نتیجه مطالعات ذرات اتمی معلوم شده است که ذرات تقریباً از ۱۸ ماه بیشتر در ارتفاعات بالا نمیانند و در ارتفاعات پائین اینمدت کمتر میشود بنابراین مواد آلوده کننده هوا که از موتور جت هواپیما در منطقه استراتسفر پخش میشود فقط بمیزان محدودی میتوانند موجب فعل وانفعالاتی در فضا گردند چون قبل از آن به منطقه تراپوسفر رانده میشوند و در آنجا در جریان عادی ریزش برف و باران و غیره از بین میروند.

اما درباره ازن باید اضافه کرد که اکثریت مقامات مسؤول طرفدار این نظریه هستند که ایی که توسط هواپیماهای مافوق صوت بهوا افزوده میشود اگر خیلی مؤثر واقع شود فقط میتواند ترکیبات ازن را تغییر دهد آنهم بمیزان بسیار کم بهمین جهت اگر هوای سطح زمین را بتواند تغییر دهد این تغییر بسیار ناچیز خواهد بود. این نظریه که پرواز هواپیماهای مافوق صوت سبب افزایش زیان بار امواج نور ماورای بنفش خواهد شد بدو دلیل مردود است: نخست اینکه يك قسمت بسیار کم و جزئی ازن تحت تاثیر قرار خواهد گرفت دوم اینکه هرچند که لایه ازن حفاظ اصلی را تشکیل میدهد ولی فضای پائین آن نیز در حدود ۹۵ درصد نور ماورای بنفش را که از لایه ازن گذشته باشد جذب میکند.

باتوجه شرح فوق در مورد اثرات کنکور در فضای بالا باید قبول کرد که این فرضیات که پروازهای هواپیماهای مافوق صوت پس از مدتی طولانی اثرات مهمی روی محیط برجای خواهند گذاشت بعید بنظر میرسد. تحقیقات در اینمورد ادامه و توسعه خواهد یافت.

هیچگونه امکانی وجود ندارد که هواپیماهای مافوق صوت بتوانند بطور ناگهانی تغییراتی برگشت ناپذیر در منطقه استراتسفر بوجود آورند. عملیات کنترلی و مراقبتی که بعمل میآید بهترین و کاملترین و مؤثرترین راه جلوگیری از هرگونه پیشآمد ناگوار میباشد.

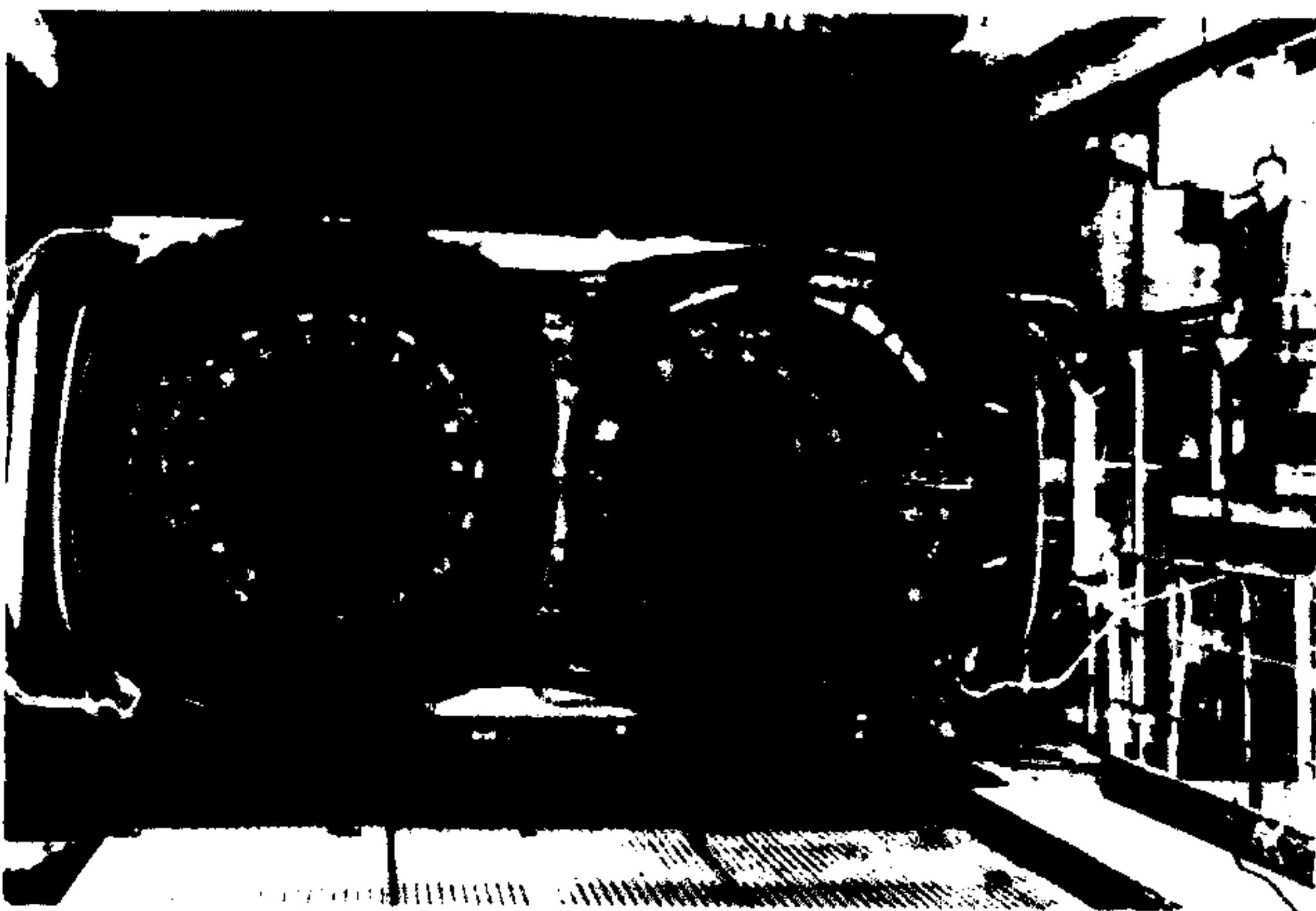
آلودگی هوا

کنکور يك هواپیمای جت است و هواپیماهای جت در مقام مقایسه بامشینهای موتوری و بطور کلی عملیات صنعتی از نظر آلوده کردن هوا کمترین سهم را دارند.

موتورهای توربینی و بنزینی تمیزترین نوع دستگاههای مولد نیرو میباشد و ده مرتبه بهتر از موتور اتومبیل هستند. خروج مواد از نوله اگروس موتور جت در طول مدت حرکت هواپیما در محوطه فرودگاه و در موقع برخاستن از روی باند از هر موقع دیگر بیشتر است ولی باوجود این آزمایشهای متعدد نشان داده است که هوای فرودگاههای عمده بمراتب تمیزتر از هوای شهرهای همان فرودگاهها میباشد.

یکی از مشخصات هواپیمای کنکور این است که مانند بسیاری از هواپیماهای مادون صوت فعلی پس از برخاستن از روی زمین دنباله ای از دود از خود بجای میگذارد چون محفظه های احتراق در موتور هواپیمای کنکور تکامل بیشتر خواهد یافت از این دنباله دود بکلی اثری نخواهد ماند.

بدین ترتیب آشکار میگردد که هیچیک از ادعاهای مربوط به اثرات نامساعد هواپیمای کنکور روی محیط نمیتوانند مشکلاتی بوجود

نمایی از توربین های کنکور.

توجه قرار میگیرد در شکل شماره نشان داده شده است و شکل ۳ و ۲ و ۴ سطح صدای هواپیماهای معمولی را که فعلاً پرواز میکنند نشان میدهد. همچنین سطح صدای کنکور و مقایسه آن با مقررات فوق نشان داده شده است. همانطور که ملاحظه خواهد شد سطح صدای کنکور با صدای هواپیماهای فعلی و جدیدترین نسل آن قابل مقایسه است.

برای اینکه ناراحتیها و مزاحمت ناشی از صدای حرکت هواپیما بهتر نشان داده شود منحنی نمایش سطوح صدای کنکور و دو هواپیمای برد بلند در شکل شماره ۶ و ۵ آمده است. دو هواپیمای برد بلند عبارتند از دی-سی-۵۰ که نماینده نخستین نسل هواپیماهای مادون صوت است و هواپیمای جدید و پر ظرفیت بوئینگ ۱۰۰ - ۷۴۷.

همچنین ملاحظه خواهد شد که باوجود اینکه سطح صدای کنکور در نواحی مجاور فرودگاه اصولاً بیشتر است ولی در مسافت بیشتر با صدای بوئینگ ۷۴۷ قابل مقایسه میباشد و بطور مسلم از صدای دی-سی-۸ بمراتب کمتر خواهد بود. در موقع نشستن صدای کنکور با صدای این دو هواپیمای مادون صوت در يك سطح قرار میگیرد.

اثرات ارتفاع

میگویند که پرواز هواپیمای کنکور و سایر هواپیماهای مافوق صوت موجب اختلالات شدیدی در آرامش طبیعی و خصوصیات محیط خواهد شد و در نتیجه تغییرات فاحشی در آب وهوای زمین ایجاد خواهد کرد. این حدسیات صرفاً براساس فرضیاتی است که در مورد اثرات بخار آب خروجی از موتور هواپیماهای مافوق صوت در منطقه استراتسفر وجود دارد.

میگویند که این بخار آب در هوای بالنسبه ساکن استراتسفر باقی خواهد ماند و تشکیل ابری دائمی خواهد داد و این ابر جلوی تشعشعات جوی را خواهد گرفت. همچنین میگویند که بخار آب در منطقه استراتسفر روی لایه اوزن که لایه محافظتی را تشکیل میدهد نفوذ میکند و قسمتی از آنرا از بین میبرد و در نتیجه درجه گرمای سطح زمین بالا میرود و امواج نور خطرناک ماورای بنفش که جذب اوزن میشوند از آن منطقه عبور کرده

تطابق کامل یابد و توجه مخصوص مردم را بسوی خود جلب نکنند.

بمنظور اینکه بازهم از صدای فرودگاهها کاسته شود شرکتیهای سازنده کنکور و موتورهای هواپیمائی تحقیقاتی دقیق و فوری در دو زمینه بعمل آوردند: یکی طرح صداخفه کن برای اگروس هائی با ابعاد متغیر. صدا خفه کن هائی که قرار است روی نمونه کنکور ساخته شده نصب گردد نسبت به دستگاههائی که روی هواپیماهای جت مادون صوت بکار برده شده پیشرفت زیادی را نشان میدهد. علاوه بر کارآئی بیشتر و وزن کمتر اگروس نوینی که قرار است برای کنکور ساخته شود در کاهش صدای فرودگاه اثرات جالبی خواهد داشت.

پیش بینی صدای هواپیماهای کنکور در فرودگاهها متکی بر پیشرفتهای احتمالی در کنترل ترافیک هوائی نیست. برای مثال با استفاده از دستگاههای کاملتر و دقیقتر زمینی و هوائی میتوان هنگام نشستن زاویه ابتدائی فرود را بزرگتر کرد و بخصوص در مراحل بعدی فرود احیاناً از سرعت هواپیما هم کاست. در اینصورت کلیه هواپیماهای مادون صوت و مافوق صوت با گرفتن نیروی محرکه کمتر از موتور در ارتفاعات بالاتر پرواز خواهند کرد و بدین ترتیب در موقع فرود از دوجت صدای هواپیما کاهش مییابد.

مقایسه صدای کنکور با صدای هواپیماهای متداول

در سال ۱۹۶۹ سازمان هواپیمائی فدرال (اف-۱-۱) برای گواهی مشخصات نسل جدید هواپیماهای مادون صوت از نظر تولید صدا مقرراتی وضع کرد. در این مقررات حداکثر سطح صدا برطبق تغییرات وزن هواپیما در موقع برخاستن در سه نقطه زیر تعیین شده است (بمقررات اف-۹-آر قسمت ۳۶ مراجعه شود).

— هنگام برخاستن ۶۵۰۰ کیلومتر از نقطه رها شدن ترمز

عرض هنگام برخاستن ۴۶۰ متر دورتر از محور باند برای هواپیماهای دو یاسه موتوره و ۶۵۰ متر دورتر برای هواپیماهای چهار موتوره هنگام نشستن ۱۸۵۲ متر از ابتدای باند.

نقاط سه گانه بالا که برای اندازه گیری مورد

آورند که در برابر بررسی و تحقیق بازهم بهمان قوت باقی بمانند.

نحوه کار

پروازهای آزمایشی که با نمونه‌های اولیه کنکورد بعمل آمده مقادیر زیادی اطلاعات دقیق درباره نحوه کار و پرواز بدست داده است ولی باید بخاطر داشت که بعضی از نتایج حاصله از نمونه‌ها را نمیتوان دقیقاً درباره هواپیماهای ساخت بعدی مورد استفاده قرار داد. ضمناً نکات زیادی قابل تغییر است که در هنگام انتقال از روی نقشه نمونه هواپیما باید مورد توجه قرار گیرد. برای مثال برای هواپیمائی که دارای ۳۵۰۰۰ پوند وزن و ۲۰۰۰۰ پوند ظرفیت باشد حتی يك درصد تغییر در مصرف سوخت معرف تفاوتی بیش از ۱۶۰۰ پوند یا برابر با وزن ۸ نفر مسافر واثاثیه آنها میباشد.

محاسبات اداره طراحی نیاز به تأیید از طریق آزمایشات دقیق پروازی دارد و بدست آوردن شرائط لازم نیز همیشه آسان نیست. مثلاً شش دقیقه پرواز ثابت با سرعت ۲ ماخ احتیاج به ۳۲۰ کیلومتر شرائط جوی یکسان دارد. معهذا علیرغم این مشکلات استفاده کنندگان آتیه کنکورد قبلاً اطلاعات زیادی درباره هواپیما بدست آورده‌اند. فواصل لازم برای بلند شدن و فرود عیناً طبق پیش بینی درآمده و نتایج آزمایشات افزایش سرعت و توقف، فوق‌العاده رضایتبخش بوده است.

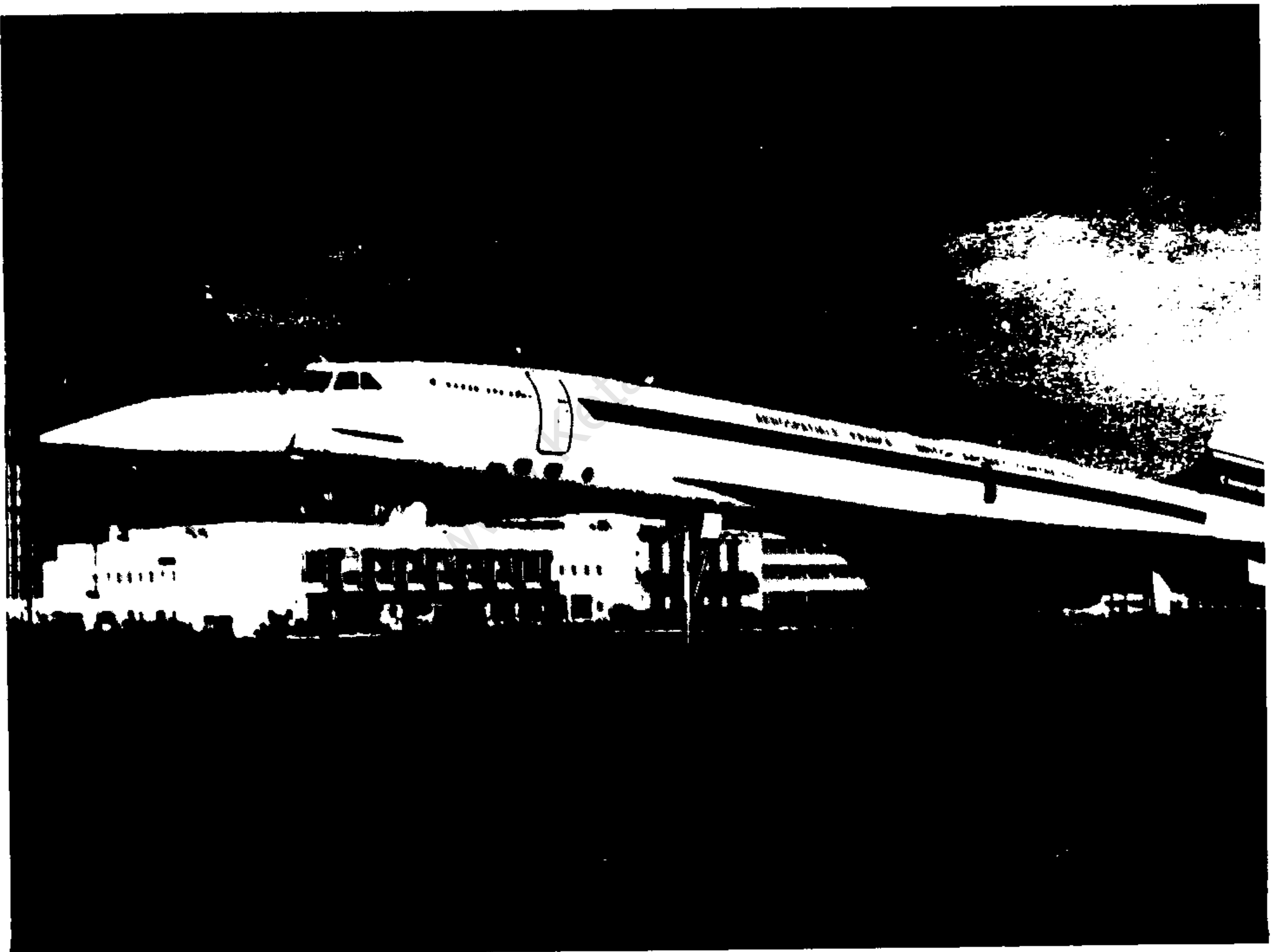
نحوه اداره هواپیما در کلیه اشکال پروازی از لحاظ ترتیب چیدن صندلی‌ها نیز عالی است. نقص فنی فرضی دو دستگاه از موتورها که هر دو در يك طرف باشند در هنگام بلند شدن یا در سرعت ۲ ماخ در کنترل و ثابت بودن هواپیما تأثیر ندارند و کلیه دستگاههای ذیل با رضایت کامل کار

کرده‌اند.

دستگاههای برقی - هیدرولیک - کنترل پرواز - (برقی و فنی) - کنترل موتور و فشار داخل اطاق مسافری. هدف اصلی برنامه آزمایشات آینده تأیید و تکمیل اطلاعات حاصله قبلی و نشان دادن قابلیت استفاده آنها در تولید استاندارد هواپیماست.

جذابیت سرعت

ورود کنکورد به سرویس شرکتهای هواپیمائی سرآغاز يك مرحله قطعی در توسعه صنعت حمل و نقل هوائی بشمار میرود. هواپیماهای مافوق صوت سرعت‌های عملیاتی شرکت‌ها را از حداکثر ۹۶۰ کیلومتر در ساعت فعلی به ۲۲۴۰ کیلومتر افزایش میدهد و این فریبنده‌ترین ترقی در سرعت است که تا بحال به مسافرین عرضه گردیده.

هواپیمای کنکورد در فرودگاه مهرآباد

داستان

داستان پیر نابینا و بازرگان و طراران

چنین آورده‌اند در کتب مشهور ، و تواریخ مذکور ، که در عهد ماضیه ، و امم خالیه ، در شهر انطاکیه ، بازرگانی بوده است با ثروت بسیار ، و تجارب بیشمار ، در صنوف تجارت با کفایت تمام ، و در معرفت اصناف امتعه بصارتی برکمال . پیوسته در قطع‌مفاوز (۱) بودی ، و منازل و مراحل پیمودی . روزی جماعتی از واردان پرسیدند ، و بسمع او رسانیدند ، که در فلان نواحی از سواحل محیط چوب صندل عزتی دارد ، چنانک بقیمت با زر معدن برابر است . بازرگانان را هوس سود اندر ربود ، با خود گفت : نقدی که دارم ، جمع آرم ، و صندل خرم ، و بدان شهر برم ، و بنرخ نیک و بهائی تمام بفروشم ، بدان سرمایه‌ای راست شود ، و کفافی حاصل آید ، که در بقیث عمر غنائی و استغنائی بود ، و از کسب و تجارت بی‌نیاز شوم ، و بفراغت و رفاهت بنشینم ، و روزگار باستقامت و استراحت بسر برم . نقودی که داشت برین عزیمت جمع کرد ، و سدخروار

صندل خرید ، و روی بدان نواحی آورد ، و در راه با خود میگفت : بیت .
و لقد نذرت لئن رايتك سالماً
ان لا اعود الی فراقك ثانیه (۲)
چون بنزدیک آن ولایت رسید ، روی شهری نهاد ، که فاتحه بلاد ، و فهرست سواد بود ، و مردمانش بظننت و کیاست ، و زرق و حیلت ، معروف بودند . چون بدو منزلی آن شهر رسید ، منهیان (۳) خبر دادند ،

که بازرگانی سدخروار صندل میآورد. یکی ازدها (۴) شهر و کفا (۵) آن جماعت، که در وجوه تجارت بصارت داشت، با خود اندیشید، که من قدری صندل دارم، هم اکنون این بازرگان برسد، و نرخ صندل من کساد پذیرد، بروم و بحیثیت صندلها از وی جدا کنم. پس بر شکل بیاعان، و هیئت کیسه - داران بیرون آمد، و قدری چوب صندل با خود آورد. چون بمرحله بازرگان رسید، و او را بدید سخن نگفت، و حالی بفرمود تا خیمه‌ای زدند و دیک پایه بر نهادند، و بعضی هیزم چوب صندل می‌سوخت، و میگفت: بیت.

ترکت دخان الرمث اوطانها طلباً لقوم یوقدون العنبر (۶)

چون رایحه صندل بمشام بازرگان رسید، بتفحص آن برخاست، و بهر طرف و زاویه میگشت، تا بوئاق مرد شهری رسید، صندل دید که در آتش‌دان بدل هیزم می‌سوخت. بازرگان چون حال بران جمله دید، متحیر شد، و خیره بماند، و با خود گفت: جائی که هیزم ایشان صندل بود، مرا در وی چه ربح تواند بود، و چه سود صورت توان کرد؟ دریغاً که مالها ضایع شد، و مشقت شش ماهه راه و محنت اسفار، و خوف اخطار تحمل کردم، و سفرمان بزیان آمد! بیت: بسیار دویلم بجهان از پی سود شد مایه زدست و سود خود هیچ نمود

پس بنزدیک آن مرد آمد، و چون غمناکی مستمند بنشست. مرد شهری از وی پرسید که از کجا میآئی، و درین بارها متاع چه داری؟ بازرگان گفت: صندل آورده‌ام. شهری پرسید: بجز صندل چه دیگر آورده‌ای؟ گفت: همه صندل است. شهری گفت: لاحول ولا قوة الا بالله! در ولایت ما خرواری صندل بدیناری است، و بیشتر هیزم ما از وی باشد. چرا بضاعتی که ترا بر وی ربیج بودی، و فراغتی حاصل آمدی نیوردی؟ بازرگان ازین سخن در حیرت و ضجرت افتاد، و بدرباری فکری غوطه خوردن گرفت، و خود را ملامت کردن ساخت، و بدان قانع شد، که کرای خر بر وی زیان نبود. شهری چون واقف گشت که بازرگان این سخن خورد، و باندد چیزی خرسند شد، گفت: ای جوانمرد من ترا ازین غم فرج آرم، و کم زیان گردانم، که مردی صالح مینمائی، و سیمای صیانت و سداد (۷) در ناصیهات پیدا است، و آثار مردمی و مروت در غره تو ظاهر و لایح. این سد خروار صندل بگواهی کسانی که اینجا حاضرند، بیک پیمان از هرچه تو خواهی، از زر و سیم و مروارید هر کدام خواهی، بمن فروختی؟ مرد بازرگان گفت: فروختم. شهری جماعتی ثقات را بران گواه گرفت و اشهاد کرد، و صندل در قبض آورد، و بارها برگرفت، و روی شهر

نهاد. بازرگان گمان برد که این مرد در باب او عنایتی کرده است، و شفقتی نموده، آنرا بمنتهای بسیار مقابله کرد. و چون بکران شهر رسید، بخانه پیرزنی فرو آمد، و دیناری بگنده پیر داد تا تربیتی کند. و چون شب درآمد، ازان پیرزن پرسید، که درین شهر صندل بچه نرخ است؟ زن گفت: برابر زر و سیم. بازرگان بجای آورد که طرار با او حیلت کرده است، متفکر گشت. پیرزن گفت: موجب تفکر و تحیر چیست؟ بازرگان قصه شرح داد. پیرزن گفت: مردمان این شهر بغایت کربز و محتال و زرق و مغتالاند، فردا که در شهر آئی، زینهار با کسی سخن نگوئی، و داد و ستد نکنی، و بر مال خود زینهار نخوری، که تو مردی غریبی، و راه دور و دراز قطع کرده‌ای، و منازل و مراحل پیموده‌ای، تا مال خود در ورطه تلف و هلاک نیفکنی. بازرگان گفت: سپاس دارم، و از خط امر تو قدم برنگیرم. و بامداد که سیمرغ صبح در افق مشرق پرواز کرد، و زاغ شام در زوایای مغرب ناپدید شد، مرد بشهر آمد، و طواف میکرد، و در رزادیق و رساتیق (۸) میگشت، و مشارع و مناهل (۹) مینوشت، بموضعی رسید، دو مرد را دید که بردگانی نشسته نرد می‌باختند، و اسب مقامت (۱۰) در مضمار (۱۱) مسابقت می‌تاختند. بازرگان زمانی بنظاره بایستاد. یکی از آن دو تن پرسید: خواجه، نرد میدانی؟ بازرگان گفت: آری. نراد گفت: بنشین، تا یک ندب (۱۲) نرد بازی، پس آنکه اگر تو بری هرچه خواهی بدهیم، و اگر من برم هرچه فرمائیم بکنی. بازرگان گفت: روا بود. بنشست و نرد باختن گرفت. مرد شهری نرادی استاد بود، چنانکه نراد آسمانرا سه ضربه پیش دادی، و مشعبد (۱۳) افلاک را در مهره بازی چون مهره بیازی داشتی: بیت.

نراد آسمانرا پیشی دهی سه ضربه

زین روی از تو ماندم منصوبه هزاران

در حال مرد از بازرگان ببرد، گفت: خواهیم که جمله آب این دریا را، که در پیش ماست، بیک شربت بیاشامی. بازرگان متحیر فرو ماند و جواب شافی ندانست، مردمان گرد آمدند، و این بازرگان سرخ و کبود چشم بود. مردی سرخ یک چشم پیامد و چنک در وی زد که تو یک چشم من بدزدیدی، بازده، یا قیمت چشم من برسان! دیگری پیامد و پاره‌ای سنک رخام (۱۴) پیش او انداخت، و گفت: مرا ازین سنک پیراهنی وازاری (۱۵) بدوز! و این خصومت و مجادلت درهم پیوست و بتطویل و تثقیل ادا کرد. خبر بگنده پیر رسید، بیرون دوید، و گفت: وی را بمن سپارید تا من ضمان کنم و بامداد بشما دهم، که امروز دیرست، و حاکم بحکم نشیند، و مجادله شما بی‌فایده بود. آن

جماعت طراران بازرگان را بگنده پیر سپردند، و او را در عهده ضمان آورد. بازرگان با هزار تیمار چون بوتیمار پژمان و اندوهگین بخانه آمد. اشک رنگین از فواره چشم میبارید، و انگشت حیرت بدندان ندامت میگزید، و بتعجب میگفت: بیت.

فکلهم اروغ من ثعلب

ما اشیه اللیلة بالبارحه (۱۶)

متحیر از گردش روزگار، و متفکر از مردم غدار. پیرزن زبان ملامت بگشاد، و گفت: در وصیت من اعادت میکردم، و حقوق مصاحبت را بلوازم مناصحت و شفقت آراسته میگردانیدم و میگفتم که درین شهر با هیچ کس بیع و شری و معامله نکنی، موعظتم را، که از محض اشفاق میرفت، اصفا نکردی، و نصایح مرا که از وفاق بی‌نفاق بود نپذیرفتی، تا خود را در چنین بلا و محنت افگندی. بیت:

چون نشینی نصیحت من

از کرده خویشتن همی پیچ

بازرگان گفت: راست میگوئی و آنچ بر تو بود، از موجب انسانیت و حریت، و لوازم حق‌گزاری و شفقت، بجای آوردی، اما معذور دار که گفته‌اند: بیت.

نیک خواهان دهند پند و لیک

نیک بختان بوند پند پذیر

کاشک هرگز این سودا در دیک سویدا نیپختی، و آب روی خویشی از برای نان نریختی، لکن چکنم چون کار افتاد؟ گنده پیر گفت: دل بجای آر، و گوش هوش بمن دار! هر دردی را درمانی، و هر محنتی را پایانی است. خدا للؤلؤ من البحر و للذهب من الارض و للحکمة من قالها (۱۷). ترحیلتی آموزم، و صنعتی سازم، که ازین بلا برهی، و بمراد خود برسی. بازرگان ملاطفت پیر زن را بشکر و مواعید خوب مقابله کرد، و بر وی ثنا و آفرین پیوست، و گفت: چون ازین دواهی (۱۸) و شداید خلاص یابم، و نجات روی نمایم، حقوق مناصحت و موافقت ترا بأذا رسانم، و بقضای (۱۹) امکان و طاقت، و نهایت وسع وقدره، در طریق مکافات و مجازات این مساعی محمود و وسایل مشکور قدم زنم، و قواعد این وداد را بلواحق (۲۰) اتحاد مؤکد گردانم. شعر: الخیر ببقی و ان طال الزمان به و الشر اخبت ما اوعیت من زاد (۲۱) نیکوئی کن چون که ترا دسترس است کین عالم یادگار بسیار کس است

پیر زن گفت: بدان که این جماعت را مهتری است، پیر نابینا و مبتلی، اما عظیم داهی و دانا، و حافظ و کافی رأی و بدیهه جواب. ایشان هر شب بخانه او روند، و در وقایع و حوادث سخن گویند، و با وی مشاوره کنند، و از رأی او تدبیر و استخارة خواهند، هرچه نماید و فرماید، بر قضیت آن روند. مصلحت دید من آنست که امشب

جامه برسم مردمان این شهر در پوشی ، و بخانه وی روی ، و در زاویه ای بنشین . چو نرگس همه چشم ، چون سیسنبهر همه گوش گردی ، و هوش داری تا خصمان تو چه گویند ، و او جواب چه دهد ، جمله یادگیری ، و در حفظ آری ، و روز دیگر بجای خود استعمال کنی . بازرگان جامه برسم مردمان آنجا در پوشید ، و پس از آن که چادر سیمایی از روی عروس عالم بر کشیدند و جلباب (۲۲) قیری درپوشیدند ، بخانه مهتر طراران رفت ، و بطرفی خاموش متنکر (۲۳) وار بنشست ، و مترصد میبود ، تا چه گویند ، و او چه شنود . پس نخست طراری که صندل خریده بود برپای خاست ، و گفت : زندگانی استاد دراز باد ، در خوش دلی بر دوام ، و کامرانی مستدام ، عالم بکام و صید در دام ! بازرگانی آمده ، و سد خروار صندل حمل آورده است ، و من آن جمله از وی بیک پیمانه هرچه او خواهد بخریده ام ، و صندل در قبض آورده . مهتر گفت : خطا کردی ، و نباید که آنرا که صید خود گمان بردی ، در قید او شوی ، و بسا زیرک و دانا که از دور بینی در کارهای صعب افتاده اند ، و سرمایه برباد داده ، و بیاید دانست ، که تا کسی بر همه زیرکان جهان بفهم و کیاست و خاطر و فراست راجح نبود ، قصد ولایت ما نکند ، و اینجای تجارت نیاید .

و ما ینھض البازی بغیر جناحہ (۲۴) .
از بهر این گفته اند . اگر فردا تو از وی صندل خواهی ، گوید : من یک پیمانه یک کیک خواهم ، نیمی نر ، و نیمی ماده ، جمله بازین ولکام ، وجل و ستام ، چه جواب دهی ، و ازین بلا بچه حیلت خلاص یابی ؟ طرار گفت : ای مهتر ، نه همانا که او این دقیقه داند . مهتر پرسید : اگر بداند چکنی ؟ گفت : صندلها باز دهم . گفت : اگر بگیری ، و چیزی دیگر نخواهد سهل بود . پس آن دیگر که نرد برده بود ، برپای خاست ، و گفت : من با همین مرد یک ندب باختم ، بشرط آنکه اگر برد ، هرچه خواهد بدهم ، و اگر من برم هرچه فرمایم بکند ، و نرد من برم ، او را گفتم : خواهم که جمله آب این دریا بیک شربت بیاشامی . پیر گفت : خطا کردی ، اگر او گوید : تو رود هائی که سر درین دریا دارند ببرند ، تا من جمله بیک دم بیاشام ، چکنی ؟ طرار گفت : ای مهتر ، هرگز وی این دقیقه نداند . پیر گفت : باری جواب او اینست که گفتم . سه دیگر برخاست ، گفت : من این مرد را گفتم : مرا از سنک رخام پیراهنی و ازاری دوز . پیر پرسید : اگر او پاره ای آهن پیش تو اندازد که تو ازین آهن رشته کن ، تا من ازین سنک پیراهن و ازار دوزم ، چکنی ؟ گفت : ای حاکم ، خاطر وی بدین دقیقه کی رسد ؟ گفت : من جواب او گفتم . دیگری برخاست ،

گفت : این مرد همشکل و هم هیئت منست ، او را گفتم : یک چشم من تو دزدیده ای ، بر کن و بمن باز ده ، یا تاوان بده ! پیر گفت : کار تو از همه بدتر و دشوارترست . و گر او گوید : من یک چشم خود بر کنم ، و تو این چشم دیگر که داری بر کن تا در ترازو بسنجیم ، اگر برابر آید ، چشم از آن تو بود ، و اگر نیاید نباشد ، او را یک چشم بماند ، و ترا هر دو رفته بود . گفت : عقل وی بدین کمال انتقال نکرده بود ، و خاطر او این جمال نیافته ، پیر گفت : و ما علی الناصح الا النصیحة (۲۵) ، آنچه جواب او بود این بود . چون پرسشها و پاسخها بآخر رسید ، و جماعت طراران بیراگندند ، بازرگان متبجح (۲۶) و شادان بخانه آمد ، و برگنده پیر ثنا و آفرین پیوست ، و گفت : بیت .

نیک آوردی که زودم آگه کردی
ورنه زر و زور و روزگارم شده بود
ای مادر مشفق ، و ای دوست ناصح
لوازم اشفاق بر مقدمات کرم و مروت الحاق
کردی ، و آداب نصایح ، پیراهن لایح ،
بمن نمودی ! مرا زندگی از بهر بندگی تو
خواهد بود ، حکم ترا محکوم و امرت را
ماهورم . شعر :

ثنی عجزت عن شکر برك ملحتی
فاقوی الثوری عن شکر برك عاجز
فان ثنائی و اعتقادی و طاعتی
لا فلاک ما اولیتنیہ مراکتر (۲۷)

و بازرگانان آن شب بخوشدلی بیاسود ، و بفراغت و رفاهیت بغنود . چون اعلام قیرگون شب بقیروان مغرب رسید ، و چتر زرین آفتاب سر از مطلع مشرق برآورد ، طراران بوئاق پیرزن حاضر آمدند ، و خصم خود طلب کردند ، و جمله پیش حاکم رفتند ، و هر یک شرح واقعه خود بگفت . اول طراری که صندل خریده بود ، برخاست ، و زبان بدعا و ثنا بیاراست ، و گفت : ایدالله الحاکم الرئیس و صانه عن التلبیس (۲۸) ! من ازین مرد سد خروار صندل خریده ام ، بیک پیمانه از هرچه او خواهد ، بفرمای تا بها بستاند ، و صندل تسلیم کند . حاکم روی بازرگان آورد و پرسید : تو این یک پیمانه چه میخواهی ؟ بازرگان گفت : یک پیمانه کیک خواهم ، نیمی نر و نیمی ماده ، جمله بازین و لگام و جل و ستام ، مرصع بزر و گوهر ، و محلی بلالی و جوهر . حاکم روی بطرار کرد که ترا نگفتم . بیت :

مانا که حریف خویش نشناخته ای
در شش دره می باش که بد باخته ای

طرار گفت : صندل باز دهم . بازرگان گفت : صندل ملک تو است ، و مرا بحکم شرع و معاملات بها برتو واجب ، آنچه پذیرفته ای برسان ، و ابرام از مجلس قاضی منقطع گردان . چون منازعت بتطویل کشید ، و مجادلت بتثقیل انجامید ، حاکم بوجه تشفع (۲۹) ، با هزار تضرع ، بر هزار دینار ،

صلح داد ، که طرار بازرگان دهد ، و دست ازین خصومت بدارد ، و صندل جمله بر گیرد . هم برین منوال ، این احوال بآخر رسید . هر یک سخنی میگفتند ، و جوابی میشنیدند ، و آخر الامر با هزار گفتار ، بر سه هزار دینار ، قرار دادند که این جماعت بدهند ، و از آن بلا برهند ، بازرگان زر بستد ، و صندل در قبض آورد ، و بیبهای تمام فروخت ، و گنده پیر و حاکم را هدیه های بسیار داد ، و بانعمتی فاخر و غنیمتی وافر روی بوطن معهود ، و مقر مألوف آورد .

- ۱- جمع مغازه : دشت بی آب و علف ، پناهگاه
- ۲- عهد کردم اگر ترا سلامت بیایم هرگز بجدا می دیگر بارت تن درندهم .
- ۳- منهی : خیر دهنده ، آگاه کننده
- ۴- جمع داهی : زیرک ، دانا ، هوشیار
- ۵- جمع کافی : بی نیاز ، لایق
- ۶- سرزمینهای را که در آن هیزم می سوزانیدند ، رها کردم برای منفعت از قومی که اجاقشان بجای هیزم با عنبر برافروخته می شد .
- ۷- راستی ، استقامت
- ۸- رازدق و رساتیق جمع رزادق و رستاق هر دو بمعنی : روستا ، قریه
- ۹- جمع منهل : آبشخور ، چشمه
- ۱۰- قماربازی ، باهم قمار کردن
- ۱۱- میدان اسب دوانی
- ۱۲- نوبت بازی ، کرو و شرط مسابقه
- ۱۳- تردست ، شعبده باز
- ۱۴- سنک مرمر
- ۱۵- شلوار
- ۱۶- آنان فریکار تراز روباه می باشند همچنانکه تاریکی دیشب مانند امشب است همگی آنان در مکر و حيله یکسانند .
- ۱۷- در را از دریا و زر را از زمین و دانش را از کسانی که گوینده اش هستند ، کسب کن .
- ۱۸- جمع داهیه : مصیبت ، حادثه ، کار دشوار
- ۱۹- انتها و غایت چیزی
- ۲۰- رسنده ، پیوسته
- ۲۱- اثر نیکوی بجای می ماند اگر چه روزگار درازی براو بگذرد و زشتی بدترین توشه راه است که تو با خود همراه داری
- ۲۲- چادر ، جامه بلند
- ۲۳- ناشناس ، کسی که خود را بصورتی نشان دهد که شناخته نشود
- ۲۴- باز شکاری بدون بالهایش نمی تواند برخیزد
- ۲۵- بجز خیر گفتن برخیرخواه چاره ای نیست
- ۲۶- شادمان
- ۲۷- اگر سپاس من در مقابل نیکویی تو در ماند عجیب نیست . چه نیرومندترین مردمان از سپاس نیکویی تو عاجزند پس ستایش من و طاعت من همه مرا گری هستند برای افلاکی که تو بمن بخشیدی
- ۲۸- پروردگار فرمانروای بزرگ را یاری کند و از مکر و حيله در اماش بدارد
- ۲۹- شفاعت کردن

خط

□ خط، يك کارساز گویا و پرتوش
و توان است!...

□ «میلاد خط» بزرگترین رویداد
زندگی انسان است!...

□ از خط تصویری تا خط الفبائی

□ مروری در فارسی باستان، اوستائی
پهلوی و دیگر خطوط قبل از
اسلام.

□ مانی، نخستین خطاطی بود که
زیبا نوشت!...

□ در دوره ساسانی، مقاصد ایرانیان
با ۷ خط ویژه بیان میشد.

□ نگرشی به خطوط اسلامی از کوفی
تا نستعلیق، آداب و شیوه های خط
و خطاطی در ایران.

خط،

زبان و مفاهیم

«زبان» دریچه‌ی مشبك و زیبایی است
که به باغ سبز «مفاهیم» گشوده میشود، هرگاه
این دریچه باستانی را بگشائی، فضای كوچك
زندگیت، از عطراين باغ سبز که در رهگذر
زمان، حوادث توفانی پشت سر نهاده، انباشته
میشود و اگر نخواهی ویا نتوانی، این دریچه
را باز کنی و همیشه «گنگ» بمانی دنیای
«لال» و تلخی خواهی داشت...

دست پرتوش و توانی که دریچه «زبان»
را به باغ مصفای «مفاهیم» می گشاید، «خط»
است، چیزی که مرتبط گویا و کارساز
بزرگی محسوب میشود.
«میلاد خط» بزرگترین «رویداد»

زندگی انسان است. کتاب سرگذشت انسان -
در مروری شتابزده واز پیشگفتار تا پایان -
سندی زنده تر از تولد و قد برافزای و تکامل
«خط» ندارد.

انسان در نخستین روز گاران، به «نوشتن»
آگاه نبود و برای فهماندن «خواسته خود»
از زبانی محدود که از «ایه‌ها و اشاره» تجاوز
نمی کرد، سود می جست...

آغاز نگارش یا تاریخ پیدایش خط
معلوم نیست ولی تا این اندازه میدانیم که
اولین آثار خطی انسان بصورت اشكال
ناهنجار کودکانه، بدست پژوهشگران افتاده
است، خط کودکانه‌ای که «مقاصد» در
قالب تصویرهای خشن در آن مصور شده و
اندیشه والائی در بر ندارند. خط تصویری
از دو جهت اشکالات فراوانی در برداشت یکی
اینکه: برای بیان مقصود، می بایستی از
تصاویر زیاد استفاده کرد و کشیدن صدها
تصویر برای گفتن يك خواسته سخت دشوار
بود و از سوی دیگر عواطفی چون عشق، غم
و شادی را... نمیشد تصویر کرد!

خط تصویری مناسب حال انسان مغرور
و جستجوگر نبود بنابراین بتدریج خط
تصویری جای خود را به خط علامتی سپرد...
خطی که از علائم متعدد تشکیل شده بود و
هر علامتی نماینده مفهومی خاص بود...
دانشمندان، مرحله تبدیل تصویر را به
علائم دوران تصویر اندیشه یا پندار نگارش
Idéogramme نامیده اند.

«خط الفبائی» پس از خط علامتی بوجود
آمد واژه «الفبا» از يك ریشه «فینیگی»
است، فینیگی ها نخستین صوت اسم اشیاء و
حيوانات را برداشتند و الفباء را بوجود
آوردند. یونانی ها نیز «آلفا - بتا» ی خود
را از فینیگی ها اقتباس کردند و با استفاده
از اصوات زبان خود، الفبای خود را
ساختند.

خط در ایران

خط، هرگز از زبان جدا نبوده و در
تمام قرون و اعصار در جوار آن گام برداشته
است، خط با آن که آئینه‌ای روشن برای

انعکاس زبان بوده ولی هرگز بازتاب خوبی
برای آن نبوده و ناقص تر از زبان بشمار رفته
است.

برای بررسی خط پیش از اسلام ایران،
دانستن زبانهای متداول آن زمان نیز ضروری
است...

دستمایه اصلی خط پیش از اسلام: زبانهای
دوران باستان و دوران میانه است که دوران
باستان تا پایان کار هخامنشیان ادامه داشته و
زبانهای ایرانی دوران میانه، از آغاز پادشاهی
اشکانیان تا اسلام رایج بوده و دامنه این
زبانها تا قرن سوم هجری نیز کشیده شده
است.

مادیها و پارسی ها که همزاد بودند در
ابتداء هزاره اول قبل از میلاد بایران آمده
و در حوالی مرز آشور آن روز مستقر شدند،
بر اساس نوشته های یونانی و پارسی در نیمه
اول قرن ششم پیش از میلاد شاعرانی در
دربار شاهان مادی می زیستند.

مادیها که در سراسر جهان به آریائی
یا ایرانی (ariori) شهرت داشتند در
هزاره سوم پیش از میلاد یعنی در دوران
شاهان ماد علامت های میخی بابلی را که در
مرحله دوم پیدایش یا پندار نگارش بود
برگرفتند و با تغییراتی که دادند الفبای
خط میخی ایرانی را بوجود آوردند.

از سکاها که زبان سکائی تکلم می کردند
و در مشرق بحر خزر و شمال سرزمین پارتی ها
و سغدیان سکئی داشتند، خطی برجای نمانده
و تنها در سنگ نوشته های داریوش از «سکاها»
تیزخود» و «سکاها» آن سوی دریا» نامی
آمده است.

«پارسی باستان»

پارسی باستان که گویش فارسی آن
روز بود به زبان سنگ نوشته های شاهنشاهان
هخامنشی گفته میشود این زبان فقط برای
ثبت کارهای بزرگ و درخشان شاهنشاهان
این سلسله بکار میرفته و کتیبه های خطی
میخی پارسی که بر لوحه های زرین - گلی -
سنگی در ایران ترکیه و مصر پیدا شده

𐎱 𐎠 𐎡 𐎢 𐎣 𐎤 𐎥 𐎦 𐎧 𐎨 𐎩 𐎪 𐎫 𐎬 𐎭 𐎮 𐎯 𐎰 𐎱 𐎲 𐎳 𐎴 𐎵 𐎶 𐎷 𐎸 𐎹 𐎺 𐎻 𐎼 𐎽 𐎾 𐎿 𐏀 𐏁 𐏂 𐏃 𐏄 𐏅 𐏆 𐏇 𐏈 𐏉 𐏊 𐏋 𐏌 𐏍 𐏎 𐏏 𐏐 𐏑 𐏒 𐏓 𐏔 𐏕 𐏖 𐏗 𐏘 𐏙 𐏚 𐏛 𐏜 𐏝 𐏞 𐏟 𐏠 𐏡 𐏢 𐏣 𐏤 𐏥 𐏦 𐏧 𐏨 𐏩 𐏪 𐏫 𐏬 𐏭 𐏮 𐏯 𐏰 𐏱 𐏲 𐏳 𐏴 𐏵 𐏶 𐏷 𐏸 𐏹 𐏺 𐏻 𐏼 𐏽 𐏾 𐏿 𐐀 𐐁 𐐂 𐐃 𐐄 𐐅 𐐆 𐐇 𐐈 𐐉 𐐊 𐐋 𐐌 𐐍 𐐎 𐐏 𐐐 𐐑 𐐒 𐐓 𐐔 𐐕 𐐖 𐐗 𐐘 𐐙 𐐚 𐐛 𐐜 𐐝 𐐞 𐐟 𐐠 𐐡 𐐢 𐐣 𐐤 𐐥 𐐦 𐐧 𐐨 𐐩 𐐪 𐐫 𐐬 𐐭 𐐮 𐐯 𐐰 𐐱 𐐲 𐐳 𐐴 𐐵 𐐶 𐐷 𐐸 𐐹 𐐺 𐐻 𐐼 𐐽 𐐾 𐐿 𐑀 𐑁 𐑂 𐑃 𐑄 𐑅 𐑆 𐑇 𐑈 𐑉 𐑊 𐑋 𐑌 𐑍 𐑎 𐑏 𐑐 𐑑 𐑒 𐑓 𐑔 𐑕 𐑖 𐑗 𐑘 𐑙 𐑚 𐑛 𐑜 𐑝 𐑞 𐑟 𐑠 𐑡 𐑢 𐑣 𐑤 𐑥 𐑦 𐑧 𐑨 𐑩 𐑪 𐑫 𐑬 𐑭 𐑮 𐑯 𐑰 𐑱 𐑲 𐑳 𐑴 𐑵 𐑶 𐑷 𐑸 𐑹 𐑺 𐑻 𐑼 𐑽 𐑾 𐑿 𐒀 𐒁 𐒂 𐒃 𐒄 𐒅 𐒆 𐒇 𐒈 𐒉 𐒊 𐒋 𐒌 𐒍 𐒎 𐒏 𐒐 𐒑 𐒒 𐒓 𐒔 𐒕 𐒖 𐒗 𐒘 𐒙 𐒚 𐒛 𐒜 𐒝 𐒞 𐒟 𐒠 𐒡 𐒢 𐒣 𐒤 𐒥 𐒦 𐒧 𐒨 𐒩 𐒪 𐒫 𐒬 𐒭 𐒮 𐒯 𐒰 𐒱 𐒲 𐒳 𐒴 𐒵 𐒶 𐒷 𐒸 𐒹 𐒺 𐒻 𐒼 𐒽 𐒾 𐒿 𐓀 𐓁 𐓂 𐓃 𐓄 𐓅 𐓆 𐓇 𐓈 𐓉 𐓊 𐓋 𐓌 𐓍 𐓎 𐓏 𐓐 𐓑 𐓒 𐓓 𐓔 𐓕 𐓖 𐓗 𐓘 𐓙 𐓚 𐓛 𐓜 𐓝 𐓞 𐓟 𐓠 𐓡 𐓢 𐓣 𐓤 𐓥 𐓦 𐓧 𐓨 𐓩 𐓪 𐓫 𐓬 𐓭 𐓮 𐓯 𐓰 𐓱 𐓲 𐓳 𐓴 𐓵 𐓶 𐓷 𐓸 𐓹 𐓺 𐓻 𐓼 𐓽 𐓾 𐓿 𐔀 𐔁 𐔂 𐔃 𐔄 𐔅 𐔆 𐔇 𐔈 𐔉 𐔊 𐔋 𐔌 𐔍 𐔎 𐔏 𐔐 𐔑 𐔒 𐔓 𐔔 𐔕 𐔖 𐔗 𐔘 𐔙 𐔚 𐔛 𐔜 𐔝 𐔞 𐔟 𐔠 𐔡 𐔢 𐔣 𐔤 𐔥 𐔦 𐔧 𐔨 𐔩 𐔪 𐔫 𐔬 𐔭 𐔮 𐔯 𐔰 𐔱 𐔲 𐔳 𐔴 𐔵 𐔶 𐔷 𐔸 𐔹 𐔺 𐔻 𐔼 𐔽 𐔾 𐔿 𐕀 𐕁 𐕂 𐕃 𐕄 𐕅 𐕆 𐕇 𐕈 𐕉 𐕊 𐕋 𐕌 𐕍 𐕎 𐕏 𐕐 𐕑 𐕒 𐕓 𐕔 𐕕 𐕖 𐕗 𐕘 𐕙 𐕚 𐕛 𐕜 𐕝 𐕞 𐕟 𐕠 𐕡 𐕢 𐕣 𐕤 𐕥 𐕦 𐕧 𐕨 𐕩 𐕪 𐕫 𐕬 𐕭 𐕮 𐕯 𐕰 𐕱 𐕲 𐕳 𐕴 𐕵 𐕶 𐕷 𐕸 𐕹 𐕺 𐕻 𐕼 𐕽 𐕾 𐕿 𐖀 𐖁 𐖂 𐖃 𐖄 𐖅 𐖆 𐖇 𐖈 𐖉 𐖊 𐖋 𐖌 𐖍 𐖎 𐖏 𐖐 𐖑 𐖒 𐖓 𐖔 𐖕 𐖖 𐖗 𐖘 𐖙 𐖚 𐖛 𐖜 𐖝 𐖞 𐖟 𐖠 𐖡 𐖢 𐖣 𐖤 𐖥 𐖦 𐖧 𐖨 𐖩 𐖪 𐖫 𐖬 𐖭 𐖮 𐖯 𐖰 𐖱 𐖲 𐖳 𐖴 𐖵 𐖶 𐖷 𐖸 𐖹 𐖺 𐖻 𐖼 𐖽 𐖾 𐖿 𐗀 𐗁 𐗂 𐗃 𐗄 𐗅 𐗆 𐗇 𐗈 𐗉 𐗊 𐗋 𐗌 𐗍 𐗎 𐗏 𐗐 𐗑 𐗒 𐗓 𐗔 𐗕 𐗖 𐗗 𐗘 𐗙 𐗚 𐗛 𐗜 𐗝 𐗞 𐗟 𐗠 𐗡 𐗢 𐗣 𐗤 𐗥 𐗦 𐗧 𐗨 𐗩 𐗪 𐗫 𐗬 𐗭 𐗮 𐗯 𐗰 𐗱 𐗲 𐗳 𐗴 𐗵 𐗶 𐗷 𐗸 𐗹 𐗺 𐗻 𐗼 𐗽 𐗾 𐗿 𐘀 𐘁 𐘂 𐘃 𐘄 𐘅 𐘆 𐘇 𐘈 𐘉 𐘊 𐘋 𐘌 𐘍 𐘎 𐘏 𐘐 𐘑 𐘒 𐘓 𐘔 𐘕 𐘖 𐘗 𐘘 𐘙 𐘚 𐘛 𐘜 𐘝 𐘞 𐘟 𐘠 𐘡 𐘢 𐘣 𐘤 𐘥 𐘦 𐘧 𐘨 𐘩 𐘪 𐘫 𐘬 𐘭 𐘮 𐘯 𐘰 𐘱 𐘲 𐘳 𐘴 𐘵 𐘶 𐘷 𐘸 𐘹 𐘺 𐘻 𐘼 𐘽 𐘾 𐘿 𐙀 𐙁 𐙂 𐙃 𐙄 𐙅 𐙆 𐙇 𐙈 𐙉 𐙊 𐙋 𐙌 𐙍 𐙎 𐙏 𐙐 𐙑 𐙒 𐙓 𐙔 𐙕 𐙖 𐙗 𐙘 𐙙 𐙚 𐙛 𐙜 𐙝 𐙞 𐙟 𐙠 𐙡 𐙢 𐙣 𐙤 𐙥 𐙦 𐙧 𐙨 𐙩 𐙪 𐙫 𐙬 𐙭 𐙮 𐙯 𐙰 𐙱 𐙲 𐙳 𐙴 𐙵 𐙶 𐙷 𐙸 𐙹 𐙺 𐙻 𐙼 𐙽 𐙾 𐙿 𐚀 𐚁 𐚂 𐚃 𐚄 𐚅 𐚆 𐚇 𐚈 𐚉 𐚊 𐚋 𐚌 𐚍 𐚎 𐚏 𐚐 𐚑 𐚒 𐚓 𐚔 𐚕 𐚖 𐚗 𐚘 𐚙 𐚚 𐚛 𐚜 𐚝 𐚞 𐚟 𐚠 𐚡 𐚢 𐚣 𐚤 𐚥 𐚦 𐚧 𐚨 𐚩 𐚪 𐚫 𐚬 𐚭 𐚮 𐚯 𐚰 𐚱 𐚲 𐚳 𐚴 𐚵 𐚶 𐚷 𐚸 𐚹 𐚺 𐚻 𐚼 𐚽 𐚾 𐚿 𐛀 𐛁 𐛂 𐛃 𐛄 𐛅 𐛆 𐛇 𐛈 𐛉 𐛊 𐛋 𐛌 𐛍 𐛎 𐛏 𐛐 𐛑 𐛒 𐛓 𐛔 𐛕 𐛖 𐛗 𐛘 𐛙 𐛚 𐛛 𐛜 𐛝 𐛞 𐛟 𐛠 𐛡 𐛢 𐛣 𐛤 𐛥 𐛦 𐛧 𐛨 𐛩 𐛪 𐛫 𐛬 𐛭 𐛮 𐛯 𐛰 𐛱 𐛲 𐛳 𐛴 𐛵 𐛶 𐛷 𐛸 𐛹 𐛺 𐛻 𐛼 𐛽 𐛾 𐛿 𐜀 𐜁 𐜂 𐜃 𐜄 𐜅 𐜆 𐜇 𐜈 𐜉 𐜊 𐜋 𐜌 𐜍 𐜎 𐜏 𐜐 𐜑 𐜒 𐜓 𐜔 𐜕 𐜖 𐜗 𐜘 𐜙 𐜚 𐜛 𐜜 𐜝 𐜞 𐜟 𐜠 𐜡 𐜢 𐜣 𐜤 𐜥 𐜦 𐜧 𐜨 𐜩 𐜪 𐜫 𐜬 𐜭 𐜮 𐜯 𐜰 𐜱 𐜲 𐜳 𐜴 𐜵 𐜶 𐜷 𐜸 𐜹 𐜺 𐜻 𐜼 𐜽 𐜾 𐜿 𐝀 𐝁 𐝂 𐝃 𐝄 𐝅 𐝆 𐝇 𐝈 𐝉 𐝊 𐝋 𐝌 𐝍 𐝎 𐝏 𐝐 𐝑 𐝒 𐝓 𐝔 𐝕 𐝖 𐝗 𐝘 𐝙 𐝚 𐝛 𐝜 𐝝 𐝞 𐝟 𐝠 𐝡 𐝢 𐝣 𐝤 𐝥 𐝦 𐝧 𐝨 𐝩 𐝪 𐝫 𐝬 𐝭 𐝮 𐝯 𐝰 𐝱 𐝲 𐝳 𐝴 𐝵 𐝶 𐝷 𐝸 𐝹 𐝺 𐝻 𐝼 𐝽 𐝾 𐝿 𐞀 𐞁 𐞂 𐞃 𐞄 𐞅 𐞆 𐞇 𐞈 𐞉 𐞊 𐞋 𐞌 𐞍 𐞎 𐞏 𐞐 𐞑 𐞒 𐞓 𐞔 𐞕 𐞖 𐞗 𐞘 𐞙 𐞚 𐞛 𐞜 𐞝 𐞞 𐞟 𐞠 𐞡 𐞢 𐞣 𐞤 𐞥 𐞦 𐞧 𐞨 𐞩 𐞪 𐞫 𐞬 𐞭 𐞮 𐞯 𐞰 𐞱 𐞲 𐞳 𐞴 𐞵 𐞶 𐞷 𐞸 𐞹 𐞺 𐞻 𐞼 𐞽 𐞾 𐞿 𐟀 𐟁 𐟂 𐟃 𐟄 𐟅 𐟆 𐟇 𐟈 𐟉 𐟊 𐟋 𐟌 𐟍 𐟎 𐟏 𐟐 𐟑 𐟒 𐟓 𐟔 𐟕 𐟖 𐟗 𐟘 𐟙 𐟚 𐟛 𐟜 𐟝 𐟞 𐟟 𐟠 𐟡 𐟢 𐟣 𐟤 𐟥 𐟦 𐟧 𐟨 𐟩 𐟪 𐟫 𐟬 𐟭 𐟮 𐟯 𐟰 𐟱 𐟲 𐟳 𐟴 𐟵 𐟶 𐟷 𐟸 𐟹 𐟺 𐟻 𐟼 𐟽 𐟾 𐟿 𐠀 𐠁 𐠂 𐠃 𐠄 𐠅 𐠆 𐠇 𐠈 𐠉 𐠊 𐠋 𐠌 𐠍 𐠎 𐠏 𐠐 𐠑 𐠒 𐠓 𐠔 𐠕 𐠖 𐠗 𐠘 𐠙 𐠚 𐠛 𐠜 𐠝 𐠞 𐠟 𐠠 𐠡 𐠢 𐠣 𐠤 𐠥 𐠦 𐠧 𐠨 𐠩 𐠪 𐠫 𐠬 𐠭 𐠮 𐠯 𐠰 𐠱 𐠲 𐠳 𐠴 𐠵 𐠶 𐠷 𐠸 𐠹 𐠺 𐠻 𐠼 𐠽 𐠾 𐠿 𐡀 𐡁 𐡂 𐡃 𐡄 𐡅 𐡆 𐡇 𐡈 𐡉 𐡊 𐡋 𐡌 𐡍 𐡎 𐡏 𐡐 𐡑 𐡒 𐡓 𐡔 𐡕 𐡖 𐡗 𐡘 𐡙 𐡚 𐡛 𐡜 𐡝 𐡞 𐡟 𐡠 𐡡 𐡢 𐡣 𐡤 𐡥 𐡦 𐡧 𐡨 𐡩 𐡪 𐡫 𐡬 𐡭 𐡮 𐡯 𐡰 𐡱 𐡲 𐡳 𐡴 𐡵 𐡶 𐡷 𐡸 𐡹 𐡺 𐡻 𐡼 𐡽 𐡾 𐡿 𐢀 𐢁 𐢂 𐢃 𐢄 𐢅 𐢆 𐢇 𐢈 𐢉 𐢊 𐢋 𐢌 𐢍 𐢎 𐢏 𐢐 𐢑 𐢒 𐢓 𐢔 𐢕 𐢖 𐢗 𐢘 𐢙 𐢚 𐢛 𐢜 𐢝 𐢞 𐢟 𐢠 𐢡 𐢢 𐢣 𐢤 𐢥 𐢦 𐢧 𐢨 𐢩 𐢪 𐢫 𐢬 𐢭 𐢮 𐢯 𐢰 𐢱 𐢲 𐢳 𐢴 𐢵 𐢶 𐢷 𐢸 𐢹 𐢺 𐢻 𐢼 𐢽 𐢾 𐢿 𐣀 𐣁 𐣂 𐣃 𐣄 𐣅 𐣆 𐣇 𐣈 𐣉 𐣊 𐣋 𐣌 𐣍 𐣎 𐣏 𐣐 𐣑 𐣒 𐣓 𐣔 𐣕 𐣖 𐣗 𐣘 𐣙 𐣚 𐣛 𐣜 𐣝 𐣞 𐣟 𐣠 𐣡 𐣢 𐣣 𐣤 𐣥 𐣦 𐣧 𐣨 𐣩 𐣪 𐣫 𐣬 𐣭 𐣮 𐣯 𐣰 𐣱 𐣲 𐣳 𐣴 𐣵 𐣶 𐣷 𐣸 𐣹 𐣺 𐣻 𐣼 𐣽 𐣾 𐣿 𐤀 𐤁 𐤂 𐤃 𐤄 𐤅 𐤆 𐤇 𐤈 𐤉 𐤊 𐤋 𐤌 𐤍 𐤎 𐤏 𐤐 𐤑 𐤒 𐤓 𐤔 𐤕 𐤖 𐤗 𐤘 𐤙 𐤚 𐤛 𐤜 𐤝 𐤞 𐤟 𐤠 𐤡 𐤢 𐤣 𐤤 𐤥 𐤦 𐤧 𐤨 𐤩 𐤪 𐤫 𐤬 𐤭 𐤮 𐤯 𐤰 𐤱 𐤲 𐤳 𐤴 𐤵 𐤶 𐤷 𐤸 𐤹 𐤺 𐤻 𐤼 𐤽 𐤾 𐤿 𐥀 𐥁 𐥂 𐥃 𐥄 𐥅 𐥆 𐥇 𐥈 𐥉 𐥊 𐥋 𐥌 𐥍 𐥎 𐥏 𐥐 𐥑 𐥒 𐥓 𐥔 𐥕 𐥖 𐥗 𐥘 𐥙 𐥚 𐥛 𐥜 𐥝 𐥞 𐥟 𐥠 𐥡 𐥢 𐥣 𐥤 𐥥 𐥦 𐥧 𐥨 𐥩 𐥪 𐥫 𐥬 𐥭 𐥮 𐥯 𐥰 𐥱 𐥲 𐥳 𐥴 𐥵 𐥶 𐥷 𐥸 𐥹 𐥺 𐥻 𐥼 𐥽 𐥾 𐥿 𐦀 𐦁 𐦂 𐦃 𐦄 𐦅 𐦆 𐦇 𐦈 𐦉 𐦊 𐦋 𐦌 𐦍 𐦎 𐦏 𐦐 𐦑 𐦒 𐦓 𐦔 𐦕 𐦖 𐦗 𐦘 𐦙 𐦚 𐦛 𐦜 𐦝 𐦞 𐦟 𐦠 𐦡 𐦢 𐦣 𐦤 𐦥 𐦦 𐦧 𐦨 𐦩 𐦪 𐦫 𐦬 𐦭 𐦮 𐦯 𐦰 𐦱 𐦲 𐦳 𐦴 𐦵 𐦶 𐦷 𐦸 𐦹 𐦺 𐦻 𐦼 𐦽 𐦾 𐦿 𐧀 𐧁 𐧂 𐧃 𐧄 𐧅 𐧆 𐧇 𐧈 𐧉 𐧊 𐧋 𐧌 𐧍 𐧎 𐧏 𐧐 𐧑 𐧒 𐧓 𐧔 𐧕 𐧖 𐧗 𐧘 𐧙 𐧚 𐧛 𐧜 𐧝 𐧞 𐧟 𐧠 𐧡 𐧢 𐧣 𐧤 𐧥 𐧦 𐧧 𐧨 𐧩 𐧪 𐧫 𐧬 𐧭 𐧮 𐧯 𐧰 𐧱 𐧲 𐧳 𐧴 𐧵 𐧶 𐧷 𐧸 𐧹 𐧺 𐧻 𐧼 𐧽 𐧾 𐧿 𐨀 𐨁 𐨂 𐨃 𐨄 𐨅 𐨆 𐨇 𐨈 𐨉 𐨊 𐨋 𐨌 𐨍 𐨎 𐨏 𐨐 𐨑 𐨒 𐨓 𐨔 𐨕 𐨖 𐨗 𐨘 𐨙 𐨚 𐨛 𐨜 𐨝 𐨞 𐨟 𐨠 𐨡 𐨢 𐨣 𐨤 𐨥 𐨦 𐨧 𐨨 𐨩 𐨪 𐨫 𐨬 𐨭 𐨮 𐨯 𐨰 𐨱 𐨲 𐨳 𐨴 𐨵 𐨶 𐨷 𐨸 𐨹 𐨺 𐨻 𐨼 𐨽 𐨾 𐨿 𐩀 𐩁 𐩂 𐩃 𐩄 𐩅 𐩆 𐩇 𐩈 𐩉 𐩊 𐩋 𐩌 𐩍 𐩎 𐩏 𐩐 𐩑 𐩒 𐩓 𐩔 𐩕 𐩖 𐩗 𐩘 𐩙 𐩚 𐩛 𐩜 𐩝 𐩞 𐩟 𐩠 𐩡 𐩢 𐩣 𐩤 𐩥 𐩦 𐩧 𐩨 𐩩 𐩪 𐩫 𐩬 𐩭 𐩮 𐩯 𐩰 𐩱 𐩲 𐩳 𐩴 𐩵 𐩶 𐩷 𐩸 𐩹 𐩺 𐩻 𐩼 𐩽 𐩾 𐩿 𐪀 𐪁 𐪂 𐪃 𐪄 𐪅 𐪆 𐪇 𐪈 𐪉 𐪊 𐪋 𐪌 𐪍 𐪎 𐪏 𐪐 𐪑 𐪒 𐪓 𐪔 𐪕 𐪖 𐪗 𐪘 𐪙 𐪚 𐪛 𐪜 𐪝 𐪞 𐪟 𐪠 𐪡 𐪢 𐪣 𐪤 𐪥 𐪦 𐪧 𐪨 𐪩 𐪪 𐪫 𐪬 𐪭 𐪮 𐪯 𐪰 𐪱 𐪲 𐪳 𐪴 𐪵 𐪶 𐪷 𐪸 𐪹 𐪺 𐪻 𐪼 𐪽 𐪾 𐪿 𐫀 𐫁 𐫂 𐫃 𐫄 𐫅 𐫆 𐫇 𐫈 𐫉 𐫊 𐫋 𐫌 𐫍 𐫎 𐫏 𐫐 𐫑 𐫒 𐫓 𐫔 𐫕 𐫖 𐫗 𐫘 𐫙 𐫚 𐫛 𐫜 𐫝 𐫞 𐫟 𐫠 𐫡 𐫢 𐫣 𐫤 𐫥 𐫦 𐫧 𐫨 𐫩 𐫪 𐫫 𐫬 𐫭 𐫮 𐫯 𐫰 𐫱 𐫲 𐫳 𐫴 𐫵 𐫶 𐫷 𐫸 𐫹 𐫺 𐫻 𐫼 𐫽 𐫾 𐫿 𐬀 𐬁 𐬂 𐬃 𐬄 𐬅 𐬆 𐬇 𐬈 𐬉 𐬊 𐬋 𐬌 𐬍 𐬎 𐬏 𐬐 𐬑 𐬒 𐬓 𐬔 𐬕 𐬖 𐬗 𐬘 𐬙 𐬚 𐬛 𐬜 𐬝 𐬞 𐬟 𐬠 𐬡 𐬢 𐬣 𐬤 𐬥 𐬦 𐬧 𐬨 𐬩 𐬪 𐬫 𐬬 𐬭 𐬮 𐬯 𐬰 𐬱 𐬲 𐬳 𐬴 𐬵 𐬶 𐬷 𐬸 𐬹 𐬺 𐬻 𐬼 𐬽 𐬾 𐬿 𐭀 𐭁 𐭂 𐭃 𐭄 𐭅 𐭆 𐭇 𐭈 𐭉 𐭊 𐭋 𐭌 𐭍 𐭎 𐭏 𐭐 𐭑 𐭒 𐭓 𐭔 𐭕 𐭖 𐭗 𐭘

رویدادهای جالب تاریخی - فتوحات جنگی - وضع ایران باستان و کشورهای همجوار - احداث کاخ‌های سلطنتی را بیان می‌کند. این کتیبه‌ها فعلاً در موزه‌های ایران - انگلستان - فرانسه - آلمان و اتحاد جماهیر شوروی موجود بوده و آزادی - عشق به وطن و تمدن عظیم در لابلای سطور آنها بچشم می‌خورد.

دهها نوشته‌بربان فارسی باستان از دوران هخامنشیان و ساسانیان در بیستون - نقش رستم - همدان - شوش - تخت جمشید اطراف دریاچه «وان» برجای مانده است. از زبان و خطوط رایج در بار هخامنشیان می‌توان به زبان و خط آرامی و عیلامی اشاره کرد که در روابط فرهنگی و اداری بکار میرفت و دهها یادگار از این خطوط و زبانها که بروی چرم و پاپیروس نوشته شده‌اند از خزانه اسناد کاخ شاهی در تخت جمشید بدست آمده است.

خط میخی چنان که گذشت از خط میخی بابلی (اکدی) اقتباس شده و هر حرف نشانه يك «مصوت» یا يك صامت بعلاوه يك مصوت است. این خط دارای ۳۶ حرف بوده و پنج حرف نیز دارد که برای واژه‌های خاصی بکار میرود این خط از چپ به راست نوشته و خوانده میشود.

خط اوستائی :

اوستائی، بزبانی اطلاق میشود که «اوستا» کتاب دینی زردشت به آن نوشته شده است. «گات‌ها یا گاهان» بخشی از اوستاست که درباره زردشت سخن می‌گوید و به موجب روایات کتابهای پهلوی، این کتاب در دوره هخامنشیان روی چرم گاو نوشته شده که بدست اسکندر سوزانده شده و بلاش اشکانی آن را گردآوری کرده است و اردشیر ساسانی بار دیگر در تصحیح و مقابله بانسخ دیگر اوستا کمر همت بر میان بسته و در ۲۱ نسک (باب) آن را تثبیت کرده است.

۲۳ - تقریرات استاد ادیب طوسی و (استاد پورداود) : اوستای کنونی شامل ۵ کتاب به اسامی :

یسنا - ویسپرد - وندیداد - یشت‌ها و خرده اوستاست.

اوستائی با پارسی باستان بستگی زیاد دارد ولی ابداع این خط در دوره ساسانیان انجام گرفته و یکی از کامل‌ترین خط‌های جهان برای ثبت حروف ملفوظ و غیر ملفوظ است.

اوستائی با استفاده از خط آرامی پهلوی وضع شده و «دین دبیره» یا خط دینی خوانده میشود دارای ۴۸ حرف بوده که از ۱۴ نشانه برای مصوتها و ۳۴ نشانه برای صامت‌ها و نیم مصوتها تشکیل شده است. خطی که اوستای فعلی بدان نوشته شده با استفاده از خط پهلوی تهیه گردیده که آن هم از خط قدیمتری دستنویس شده است.

خط پهلوی

پهلوی یکی از زبانهای ایرانی میانه است که آثار زیادی، از جمله دهها نوشته دینی، غیر دینی زردشتی بآن زبان، بدست ما رسیده است معنای اصلی این واژه (مربوط به پهلوی) - (زبان پهلوی) بوده و از يك ریشه باستانی تر (پرو) ساخته شده است.

پهلوی يك یا پهلوی زبان سرزمین پارسیان بوده و واژه‌ها و شیوه خاص نگارش کتیبه‌های ساسانی این مدعی را باثبات میرساند.

زبان پهلوی به پهلوی ساسانی و پهلوی اشکانی یا دقیق‌تر : گویش جنوب غربی و گویش شمالی تقسیم می‌شود که اصطلاحاً بنام فارسی میانه در میان پهلوی خوانان و پژوهشگران زبان و ادبیات فارسی شهرت یافته و به پهلوی اشکانی (پهلوانیک) نیز گفته شده است.

خط پهلوی از آرامی که یکی از خطوط سامی بود گرفته شده و از راست به چپ نوشته میشود و شباهت عجیبی با اوستائی قدیم دارد. خط پهلوی بر دو نوع است یکی را خط قدیم یا خط کلدی می‌نامند که از آن جز در سنگ‌نوشته‌ها چیزی برجای نمانده و دیگری پهلوی کتابی میباشد که اغلب آثار ساسانی بدان خط نگارش یافته است.

باید گفت : خطی که در سنگنبشته -

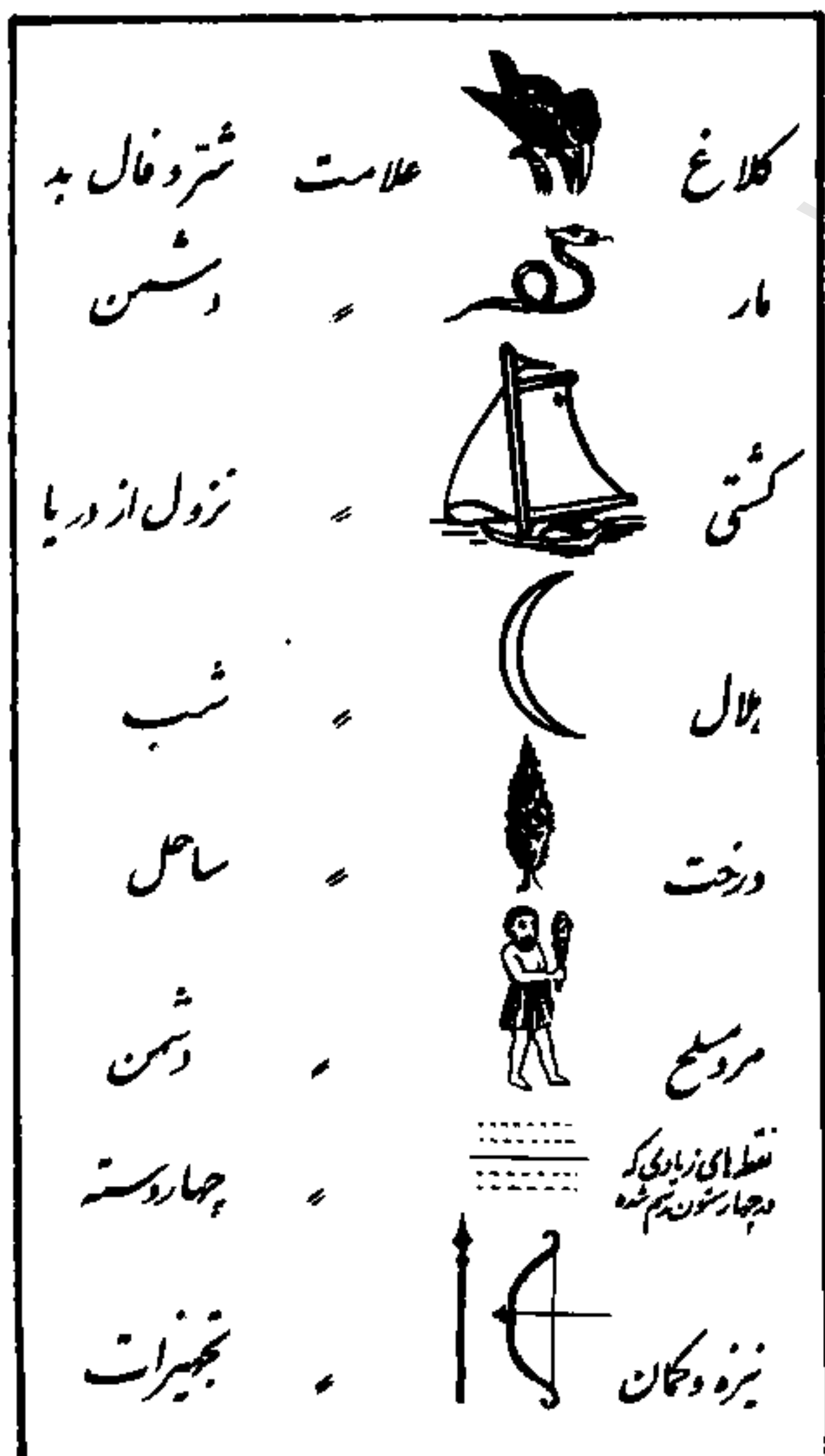
های اشکانی (پهلوانیک) به کار رفته با خط سنگنبشته‌های شاهان ساسانی فرق دارد اگر چه هر دو خط از آرامی مشتق‌اند.

در اینجا ناچاریم از واژه‌ای بنام هزوارش یاد کنیم: در گذشته بعضی از کلمات بزبان آرامی نوشته میشد ولی هنگام خواندن معادل ایرانی آن را تلفظ می‌کردند این شیوه نگارش هزوارش می‌گفتند.

سندهایی در دست است که اشکانیان چون دوران سلوکیان نوشته‌های خود را بزبان و خط یونانی می‌نوشتند و بتدریج این شیوه را ترك کرده‌اند.

خط پهلوی از زمان اشکانیان تا قرن سوم بعد از اسلام در سنگنبشته‌ها - اسناد - کتب و رسالات به زبانهای پهلوی اینک (پهلوی پارتی) و پارسیک (پهلوی ساسانی) برجای مانده است.

خط پهلوی برخلاف خط اوستائی به دشواری خوانده میشود و علت آن وجود حروفی می‌باشد که نشانه چند تلفظ هستند و وجود هزوارش نیز یکی از دلایل اشکال این خط است. کلمات هزوارش در سنگ‌نوشته‌ها - سکه‌های اشکانی و ساسانی و متون پارسیک بمقدار فراوان وجود دارد. برخی از متون پهلوی نیز به خط اوستائی

مضموم	مکسور	مفتوح	فاری	مضموم	مکسور	مفتوح	فارسی
ا	آ	آ	ا	س	س	س	س
ب	ب	ب	ب	ش	ش	ش	ش
پ	پ	پ	پ	ف	ف	ف	ف
ت	ت	ت	ت	ق	ق	ق	ق
ث	ث	ث	ث	ک	ک	ک	ک
ج	ج	ج	ج	گ	گ	گ	گ
چ	چ	چ	چ	ل	ل	ل	ل
خ	خ	خ	خ	م	م	م	م
د	د	د	د	ن	ن	ن	ن
ر	ر	ر	ر	و	و	و	و
ز	ز	ز	ز	ه	ه	ه	ه
				ی	ی	ی	ی

می‌داند و می‌نویسد: «رأس سهریه» «دانش دبیره» هم نامیده میشود.

ابن‌الدیم از نوعی خط «هزار کلمه‌ای» نام می‌برد که زوایش گفته میشد و آنها را برای بازشناسی از لغت‌های متشابه از یکدیگر بوجود آورده بودند وی «دین‌دبیره» را خط دین و اوستا می‌داند.

علاوه بر حمزه اصفهانی و ابن‌الدیم، مسعودی و خوارزمی نیز مطالبی درباره خطوط ایرانیان باستان نوشته‌اند. مسعودی می‌گوید تعداد خطوط ایرانیان هفت نوع است که ظاهراً از دو نوع آن سود می‌جویند و در مکاتبات خود از آنها استفاده می‌کنند. مسعودی واژه «دبیره» را بصورپاریسی اصیل یعنی «دبیره» بکار برده و آندو خط اصلی را بصورت «دین‌دبیره» و «کشن‌دبیره» آورده است.

علی‌اشرف صادقی در «سخن» می‌نویسد: ... خطی که امروز نوشته‌های بازمانده زبان پهلوی، که اکثر آنها متون مذهبی است بآن نوشته می‌شود دارای چهارده حرف بیشتر نیست ولی احتمال می‌رود که همان «رم‌دبیره» باشد که «حمزه» ذکر کرده است. اما خطوط دیگری از زبان‌های ایرانی میانه بدست آمده که نمی‌توان آنها را با نامهای مذکور در فوق تطبیق داد.

خطوط دیگر

پیش از اسلام

بر اساس «قبائل اورامان» که از اسناد باز یافته قرن اول پیش از میلاد است، خط آرامی منشأ اصلی خطوط پیش از اسلام ایران می‌باشد ولی هیچ سندی در دست نداریم که از روی آن بتوان قضاوت کرد: در چه زمانی و بدست چه کسانی خط آرامی تحول یافته و به خط پهلوی تبدیل گردیده است.

از خطوط بالا که بگذریم برای نوشتن زبانهای ایرانی چند خط دیگر هم به کار میرفته که ظاهراً ریشه آرامی داشتند از جمله خط مانوی می‌باشد که به کوشش مانی پیامبر و پیروانش بوجود آمده است خط مانوی بسیار زیبا، روشن و خوانا بود و از روی سفالینی که در ترکستان چین بدست آمده و خط مانوی بر روی آنها منقوش است می‌توان: با نخستین آثار «هنر خطاطی» ایران آشنا شد. مانوی و پیروانش قبل از آن که خطاطان خوبی باشند بلاشک نقاشان ارجمندی بودند.

خط سغدی

خط سغدی نیز از خط قدیم آرامی مشتق گردیده و شاید خط پهلوی کهن همان خط

که بآن قرآن خود و نوشته‌های شرعی دین خود را می‌نوشتند و معنی «وسف‌دبیره» مجموعه خطوط است که خطی بود شامل لغات ملت‌هایی که از رومی و قبطی و بربری و هندی و چینی و ترکی و نبطی و عربی... ابن‌الدیم به «وسف‌دبیره» - «ویش دبیره» می‌نامد و می‌گوید: آن سیصد و شصت و پنج حرف است که کتابهای فراست وزجر (تفال و تطهیر) و خیر آب و طنین گوش و اشاره‌های چشم و ایماء و چشمک و آنچه بدین ماند بآن نوشته میشود و خط گشته را «گستج» می‌نامند و می‌گوید آن ۲۸ حرف است که بدان عهد و پیمان می‌نوشتند... و نیم گشته را «نیم گستج» نوشته و آن را نیز شامل ۲۸ حرف دانسته که کتابهای پزشکی و فلسفه بآن نوشته می‌شدند.

بجای «رم‌دبیره» دو واژه «هام‌دبیره» و «نامه‌دبیره» آورده که مخصوص طبقه عام بود خط «راز‌دبیره» را بصورت «راز سهریه» آورده و خط راز و اسرار بود و «رأس سهریه» نیز خطی برای نوشتن منطق و فلسفه

نقل شده و اینکار در دوره‌های اسلامی انجام گرفته و پازند خوانده میشود، بعضی از متون پهلوی که بصورت پازند درآمده از میان رفته است. تحقیقاتی که درباره زبان پهلوی انجام گرفته اغلب ارزنده بوده و بسیاری از مشکلات خط پهلوی را حل کرده است.

*

بعضی از مورخان اسلامی چون حمزه اصفهانی نوشته‌اند: هفت نوع خط در دوره ساسانی متداول بوده و گفته‌اند: ایرانیان مقاصد خود را با این ۷ نوع خط بیان می‌کردند و آنها عبارت بودند از: رم‌دبیره - گشته‌دبیره نیم گشته دبیره - فرورده دبیره - رازدبیره - دین دبیره و سف‌دبیره...

حمزه اصفهانی می‌نویسد: «رم‌دبیره» خط عام است و معنی «گشته دبیره» خط دیگرگون شده است، معنی «نیم گشته دبیره» خطی است که نیمی از آن دیگرگون شده باشد و معنی «فرورده دبیره» خط فرمان و نامه است و معنی «رازدبیره» خط اسرار و ترجمه‌هاست و «دین دبیره» خط دینی است

۱۱۰۰ سال پس از زاده شدن حضرت زکریا علیه السلام
 ۱۱۰۰ سال پس از زاده شدن حضرت یحیی علیه السلام
 ۱۱۰۰ سال پس از زاده شدن حضرت عیسی علیه السلام
 ۱۱۰۰ سال پس از زاده شدن حضرت محمد صلی الله علیه و آله

خط محقق و ریحان و ابن مقله بیضاوی :

(۲۷۲ - مقتول ۳۲۰ هجری)

یکی از خطاطان ماهر قرن سوم و اوایل قرن چهارم هجری ابوعلی بن محمد بن علی بن حسین بن مقله بیضاوی شیرازی است که بخاطر ساده کردن خط کوفی و اختراع خط جدید تحریری شهرت دارد. وی پس از بررسی فراوان مدار خط را بردایره و سطح گذاشت و از خط کوفی، خطی ابداع کرد که «محقق» نامید و بقدری شیوه جالبی بود که بلافاصله قرآن بآن خط نوشته شد و چون خط کوفی بیش از پنج دانگ و نیم سطح و نیم دانگ دور نداشت، یکدور بر خط محقق افزود و بایجاد خط جدیدی بنام ریحان نایل آمد و در اندک زمانی خط محقق و ریحان بین مردم متداول شد.

ابن مقله سپس خط «ثلث ریحانی» را از خط ریحان بیرون کشید و آن را بکمال رساند و به شاگردانش آموخت.

خط نسخ

نیز از خطوط ابداعی ابن مقله بیضاوی خط نسخ است وی برای خط نسخ چهار دانگ سطح قرارداد و مدار و تعلیم آن را به نقطه گذاشت وی برای نگارش این خط ۱۲ قاعده نوشت تا مردم حروف را بدلیخواه کوچک و بزرگ نکنند قواعد ۱۲ گانه عبارتند از : ترکیب - کرسی - نسبت - ضعف - قوت - سطح - دور - صعود - مجاز - اصول - صفا و شان.

چون خط نسخ نسبت به سایر خطوط : کوفی - محقق - ریحان و ثلث سهل تر بود، مردم بیاد گرفتن آن مشغول شدند و این شیوه بزودی عالمگیر شد.

ابن مقله برای اینکه طرز نگارش قرآن با سایر خطوط فرق داشته باشد خط توقیع را بوجود آورد که نصفش سطح و بقیه اش دور بود و قضات بدستور وی سجلات و اسناد را

از خط کوفی ۱۲ شکل مختلف استخراج شده است :

- ۱ - خط طومار : که در نوشتن کنیه های مساجد و عمارات بکار میرفت .
- ۲ - خط سجلات : که خط پیچیده ای بود و تفسیر آن دشوار تر .
- ۳ - عهد : برای نوشتن قبالة و اسناد بود .

۴ - مؤامرات : نیز برای نوشتن احکام و اسناد بکار میرفت .

۵ - دیباج - مدیح - مرصع - ریاس : که در تحریر بکار میرفت و از یک دانگ تا شش دانگ چیز می نوشتند .

۶ - غبار - حسن - بیاض - ویژه نگارش قرآن و احادیث بودند . ۱۳ - امانات که ویژه نگارش اسناد و احکام بود . این شیوه ها بوسیله «اسحاق حماد» متوفی به سال ۱۵۴ هجری اختراع گردیده و بوسیله ضحاک برادرش چیزهایی بر آن افزوده شده و ابراهیم سگری و برادرش اسحاق که از مردم سیستان بودند به زیبایی خط مشهور بودند .

فضل بن سهل وزیر ایرانی مأمون عباسی نیز تصرفاتی در خط انجام داده و (ریاسی) منسوب به (ریاست) از اشکال اختراعی اوست در دربار خلفای عباسی ۳۷ شکل خط وجود داشته که این تنوع اشکال از ریزی و درشتی خطوط و نیز مخترعین آن ناشی می گردد و تازمان المقتدر بالله که در سال ۲۹۵ بر تخت خلافت نشسته مستعمل بوده است . این ۳۷ شکل عبارت بودند از :

کوفی - قرمه - طومار - سیاق - جلیل - دیوانی - مجموع - ریاسی - ثلثین - مخلع - معجز - توامان - مؤلف - معما - مفتوح - مزوج - مقود - مبسوط - نصف - جوانجی - مسلسل - غبار - جلیه - مؤامرات - محدث - مدمج - منشور - مقترن - حواشی - اشعار - لؤلؤی - مصاحف - فضاخ النسخ - غبار - عهد - معلق - مخفف - مرسل

سغدی باشد . بهر حال خط سغدی شباهت شگفت انگیزی به پهلوی کهن دارد و کمابیش اشکالات «پهلوی خوانی» در این خط هم وجود دارد . عده ای معتقدند : خط سغدی همان خط نستعلیق مسیحی است زیرا بعضی از نوشته های سغدی بخط سریانی بدست مارسیده است .

خط برهمانی

یکی از بازماندگان زبانهای ایرانی خط برهمانی است که اغلب خطوط آسیائی شرقی از آن منشعب شده اند در آسیای مرکزی نیز خط برهمانی رخنه داشته و آثار ختنی بخط برهمانی باقیمانده ، بعضی از «پژوهشگران خط» برهمانی را بخاطر لغات ویژه ای که دارد با خط آرامی هم ریشه و یا لااقل خویشاوند دور می دانند .

خط اسلامی

پس از اسلام ، خط ایران یکباره دگرگون شد ، اصولا یکی از رویدادهای شگفت انگیز ایران پس از اسلام ، رواج خط کوفی در این سرزمین می باشد که دامنه آن تا به امروز کشیده شده است .

خط کوفی که ابتداء ساده بود و بی نقطه نوشته میشد صاحب نقطه شد و به صورتهای نسخ - تعلیق - ثلث - نستعلیق - رقاع - شکسته و غبار و ... تحول یافت .

خط کوفی بازمانده خط «سطنجیلی سریانی» است که در بین النهرین رواج داشت . «حرب بن امیه بن عبدشمس» که از دانشمندان قریش بود در پیشرفت خط کوفی سهم بسزائی داشت و چون خط کوفی در حیره (کوفه) ابداع شده بود بخط کوفی شهرت پیدا کرد .

حضرت امیر المؤمنین علی «ع» و عفان بن ابن العاص در نوشتن خط کوفی معروف بودند نوشته اند : پنج تن در نوشتن خط کوفی اشتهار داشتند و آنان عبارت بودند از علی بن ابی طالب - عمر بن خطاب - عثمان - ابی بن کعب و زید بن ثابت .

اینگان بریندگان ای و خندان جتیر و نوری

باین خط نوشتند . و خط رقاع را پس از خط توقیع بنیان نهاد و بعلت ۵ دانگ سطح و نیم دانگ دور رقه و فرمانهای شاهی باین خط نگارش یافت .

تعلیق: برای اولین بار حسن بن حسین علی فارسی که در زمان عمادالدوله دیلمی می-زیست با استفاده از خط نسخ - رقاع و ثلث خط جدیدی بنام تعلیق استخراج کرد و مراسلات دولتی بدان نوشته شد . این خط به خط ترسل نیز معروف شد .

خط نستعلیق :

این خط زیباترین خط اسلامی است که در حدود سال ۸۰۰ ق. با استفاده و ترکیب خط نسخ و تعلیق بوجود آمد مخترع آن میرعلی تبریزی بود که خوشنویسان دربار تیموری بود و از مفاخر قرن هفتم بشمار می آمد . میرعماد متوفی به سال ۱۰۲۴ نیز در خط نستعلیق سرآمد بود و کتب ، قطعات و مرقعاتی فراوان از وی برجای مانده است . خطوط طغری که واضع آن خواجه عتیق از منشیان شاه اسماعیل بود با قلمش بروی کاغذ شکل دیگری آفرید و خط دیگری برای نگارش مقاصد ارائه داد .

شکسته تعلیق - شکسته نستعلیق - خط تحریر نیز از خطوط بعد از اسلام است . خطوط جدید : امروزه در مطبوعات و کتابها ، بروشورها ، تابلوهای تبلیغاتی به خطوطی زیبا و فانتزی - ی برخورد می کنیم که هنوز وضع تثبیت شده ای در تاریخ خط و خطاطی ندارند .

منابع مقاله

- ۱ - تاریخ زبان فارسی - دکتر پرویز ناتل خانلری - جلد اول - بنیاد فرهنگ ایران سال ۴۸ .
- ۲ - تقریرات دکتر عبدالامیرسلیم در دانشکده ادبیات و علوم انسانی تبریز سال های ۴۵-۴۷ .
- ۳ - سخن - دوره نوزدهم - شماره ۱۰ - اسفندماه ۴۸ - مقاله علی اشرف صادقی «درباره خطوط ایرانیان باستان» .
- ۴ - تاریخ ادبیات ایران در عصر هخامنشی - پروفیسور عباس مهرین - مرداد ماه ۴۸ .
- ۵ - زبان و ادبیات پهلوی (فارسی میانه) ج - تاوادی ترجمه س - نجم آبادی - چاپ دانشگاه تهران - خرداد ماه ۴۸ .
- ۶ - ایران کوده - شماره ۴ - چند نمونه از متن نوشته های فارسی باستان با

- واژه نامه - از دکتر محمدمقدم - طبع ایرانویج - تیرماه ۱۳۳۷ - چاپ دوم .
- ۷ - بررسی های تاریخی - سال ششم شماره مسلسل ۳۳ - مهرماه ۱۳۵۰ - مقالات: سهم ایران در تمدن جهان از عبدالحمید نیرنوری و کتیبه های شاهنشاهان هخامنشی از محمد کشمیری .
- ۸ - خط و خطاطان - ابوالقاسم رفیعی مهرآبادی - کتابهای سیمرغ - چاپ اول آذرماه ۱۳۴۵ .

- ۹ - تاریخ ادبیات ایران - دکتر رضا زاده شفق - چاپ اول - ۱۳۳۸ .
- ۱۰ - درخت آسوریک - دکتر ماهیار نوایی - چاپ بنیاد فرهنگ .
- ۱۱ - نگاه کنیده : گزارش گاتهاها ، ۲۸ - ها ۲۹ (م . اورنگ) - فرمانهای شاهان هخامنشی (رلف فارمن شارب) چاپ موسسه آسیائی دانشگاه پهلوی شیراز - یشت ها ۲-۱ (استاد پورداد) چاپ طهوری تهران - ویسپردیسنا (۲-۱) چاپ بمبئی (استاد پورداد) .

12-Diringer, D.: Writing. New-York - 1962

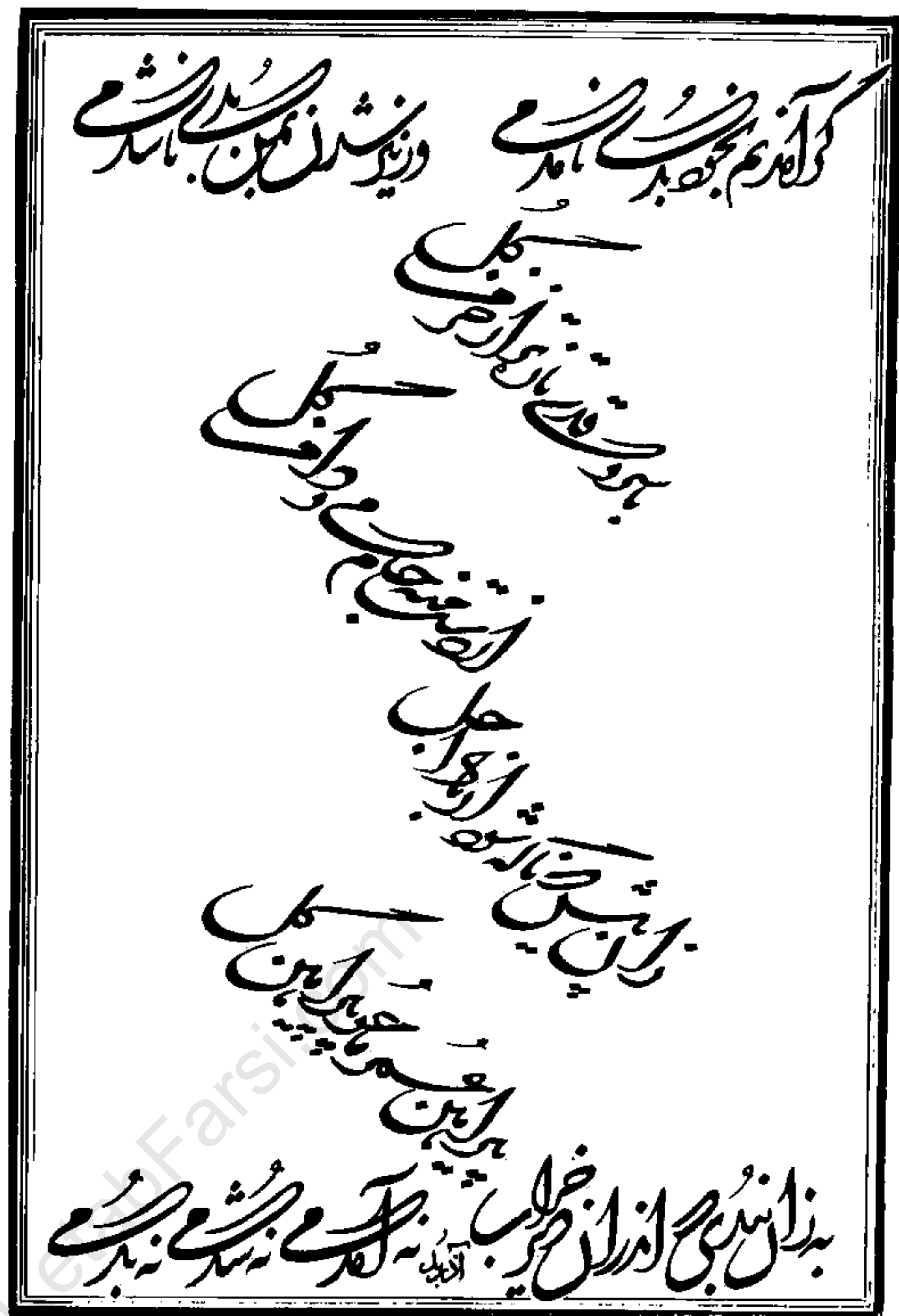
13- Journal of the Royal Asiatic Society. (III)

- ۱۴ - تاریخ علوم و ادبیات ایرانی - دکتر ذبیح الله صفا - تهران - ابن سینا ۱۳۴۷ .
- ۱۵ - فرهنگ و زندگی شماره ۲ ویژه زبان و زبان شناسی خرداد ماه ۴۹ و شماره های ۴-۵ ویژه سنت و میراث - اردیبهشت ماه ۵۰ .
- ۱۶ - جنگ چاپار - زمستان ۵۰ - مقاله : «آیا خطاطی هم هنر است» از علی حصوری .
- ۱۷ - راهنمای ادبیات فارسی - دکتر زهرا خانلری - ابن سینا - چاپ اول - تهران اردیبهشت ماه ۱۳۴۱ .
- ۱۸ - نمونه های خط - از انتشارات انجمن دوستداران - مجموعه کتابخانه ملی تهران - مجموعه دکتر مهدی بیانی .
- ۱۹ - رادیو ایران - شماره های مخصوص سالهای ۴۳-۴۴ - تهران .
- ۲۰ - هنر و مردم - شماره ۱۰۰ دوره جدید - بهمن ماه ۱۳۴۹ - مقاله «یک خاندان فضل و هنر - از منوچهر قدسی .
- ۲۱ - تاریخ جهان - تألیف حداد و دیگران - چاپ سوم - ۱۳۴۲ - (تمام)

- دوره .
- ۲۲ - راهنمای کتاب - از شماره ۹-۱۰ آذرماه ۴۸ «تاشماره ۳-۴ - خرداد و تیرماه ۴۹ مقاله «نسخ خطی مصور فارسی در موزه بریتانیا» از: مردیت اونس - ترجمه: سیروس مصدقی . و نیز رجوع کنید به مقاله: نمودار نسخه های خطی فارسی از احمد منزوی در شماره های ۴-۵-۶ همین مأخذ تیر تا شهریور ۱۳۵۰ .
- ۲۳ - تقریرات استاد ادیب طوسی - استاد میرودودسید پیونسی رئیس کتابخانه ملی تبریز در دانشکده ادبیات و علوم انسانی تبریز در سالهای ۴۵ تا ۴۸ .

تقریرات استاد ادیب طوسی
تقریرات استاد میرودودسید پیونسی
تقریرات استاد میرودودسید پیونسی
تقریرات استاد میرودودسید پیونسی

خطاط

واما افضل الدین بطوریکه خودش شرح می‌دهد از زمانی که بخاطر می‌آورد مادر بخود ندیده یعنی او در سن دو سالگی مادر خود را از دست داده و تحت سرپرستی زن پدر بوده است آنهم بطریقی که هرروز از زندگی برایش یکسال می‌گذاشته بطور اتفاق به خدمت استاد بزرگوار میرزا ابوالقاسم اصفهانی که از اساتید بزرگ و مشهور تذهیب بوده می‌رسد. استاد این جوان باذوق را در خدمت خود با روزی یک قران مزد می‌پذیرد. آذربید در خدمت ایشان به آموختن تذهیب مشغول می‌شود تا این که استاد بزرگوار مرحوم می‌گردد. پس از فوت استاد، هنرارزنده مرحوم استاد حسین بهزاد آذربید را جلب می‌کند و مدتی در خدمت مرحوم بهزاد به آموختن نقاشی می‌پردازد و در اثر ذوق و استعداد در مدتی که برای خود مرحوم بهزاد نیز قابل قبول نبوده بدریافت مدرک هنری نائل می‌گردد.

حال آذربید جوانی است که تذهیب خوب می‌داند و هم نقاشی. او برای تحصیل راهی قم می‌شود و در مدرسه فیضیه به کسب

زندگی پیموده و اکنون بدون شک بر بسیاری از آرزوهای شیرینش دست یافته است. شایسته مردی که شیرین و روان سخن می‌گوید، خوب و بسیار خوب می‌نویسد و خلاصه از انگشتانش آنچه فروغ می‌پذیرد ارزنده است و زیبا. بگواهی اهل هنر یکی از اساتید بی‌همتا و عالیقدر معاصر است که در سال ۱۲۸۷ خورشیدی در تهران متولد شد. او افضل الدین آذربید خطاط بزرگ زمان ماست. نشش به خواجه نصیر طوسی میرسد. پدرش مرحوم حجة الاسلام، علامه تحریر و استاد زاهد عصر و فیلسوف اعظم، شاعر و ادیب توانا و جامع انواع علوم، لطفعلی صدرا الافاضل نصیری متخلص به دانش می‌باشد که علاوه بر درجه عالی علمیه در ادبیات و نظم و نثر بزبان پارسی و تازی و نگارش اقسام خطوط ماهر است.

دانش همواره از بهار جوانی تا خزان پیری در نهانخانه ضمیرش هر چه محفوظ بوده برشته تحریر در آورده، چنانکه ترشحات قلم او بیش از ۱۵۲ رساله و کتاب گرانها و متنوع است.

سخن از مردیست که از تمام ساعات عمرش بنحوی شایسته استفاده کرده است. از مردی که پستی و بلندی‌های زیادی در

هنری مراجعین زیادی داشته و دارم: یکی از کارهای واقعا خوب آذربید کتاب مفتاح الخطوط است که از بدو پیدایش خط تاجیکال شاهی است ارزنده. تاریخی است گویا از سرگذشت خط که به یقین بی نظیر و از شاهکارهای این زمان می باشد. این کتاب به پیشگاه مبارک شاهنشاه تقدیم و مورد خشنودی خاطر خطیر شاهانه گردید.

دیگر کتاب تاجگذاری و لوايح شگانه ضمايم آن و خطوطی که از اول سلطنت داریوش کبیر تا زمان سلطنت اعلیحضرت همایون محمدرضا شاه پهلوی در ایران رواج داشته است می باشد.

این کتاب نیز بانواع خطوط از میخی تا حال تحریر یافته، هنرهای نقاشی را هر نوع در بر دارد و صنعت تذهیب در این کتاب بدرجه کمال مشاهده می شود و یکی از آثار عالییه این عصر است.

واکنون کتابخانه مجلس شورای ملی آن کتاب را خریداری و برای استفاده عموم مردم قرار داده است و بقول یکی از شعرا: فخرش این بس که آن یگانه راد در همه نواع خط بود استاد

استاد آذربید بی شک از اساتید مسلم این عصر است و در هنرمندی و سبک، ذوقی خاص دارد و مردی است خلیق و مؤدب و علاوه بر ذوق هنر اخلاقی نیکو و طبعی قانع و دستانی باز دارد.

استاد آذربید از انواع هنر بهره مند و در هر گونه نقاشی و تحریر استادی زبردست و در کتابت خطوط از پیدا شدن آن تا بحال بی مانند است.

آثار آذربید بسیار است زیرا سالیان متمادی است با غالب مطبوعات کشور همکاری دارد و اثرهای متعددی از او در روزنامه و مجلات نشر یافته، نقاشی و خطوط کتابهای درسی اغلب از اوست. نقشه های مختلف جغرافیائی و نقشه تقسیمات استانهای کشور مصوب مجلس شورای ملی اولین بار توسط ایشان تهیه و چاپ و نشر گردیده و تمبرهائی که به مناسبت فوران نفت البرز قم و کنگره چوب در ایران (جنگل بانی) و امارات پستی وسیله ایشان تهیه شده است مورد استفاده قرار گرفته است.

آذربید در جمع آوری مسکوکات نیز ذوق و سلیقه بسزائی دارد. آذربید کلکسیون کبریتی دارد که امروز در نوع خود کامل و بی نظیر است. انواع سیکارهای مختلف را جمع آوری کرده و در آتلیه خود در قفسه ای جای داده که خود نمودار سلیقه اوست. آذربید در سال ۱۳۴۹ بدعوت دولت شوروی برای مطالعه و دیدن آثار هنری آن کشور به شوروی سفر نموده است. شاید تعجب کنید اگر بدانید که او خیلی خوب قالی می بافت. صحافی را بسیار خوب آموخته و بین سالهای ۱۳۰۷ تا ۱۳۰۹ در تئاتر نیز نقشهایی ایفا نموده است.

از مدتی در سازمان برنامه اشتغال بد خدمت پیدامی کند تا این که در سال ۱۳۲۸ شرکت ملی نفت ایران در قسمت زمین شناسی انتقال یافته و در سال ۱۳۴۷ با تقدیرنامه و جشن مفصلی که برای بزرگداشت او بر گزار می گردد باز نشسته می شود.

حیف قدر هنر نمی دانند

قیمت این گهر نمی دانند

نیک کردار و نیک آئین است

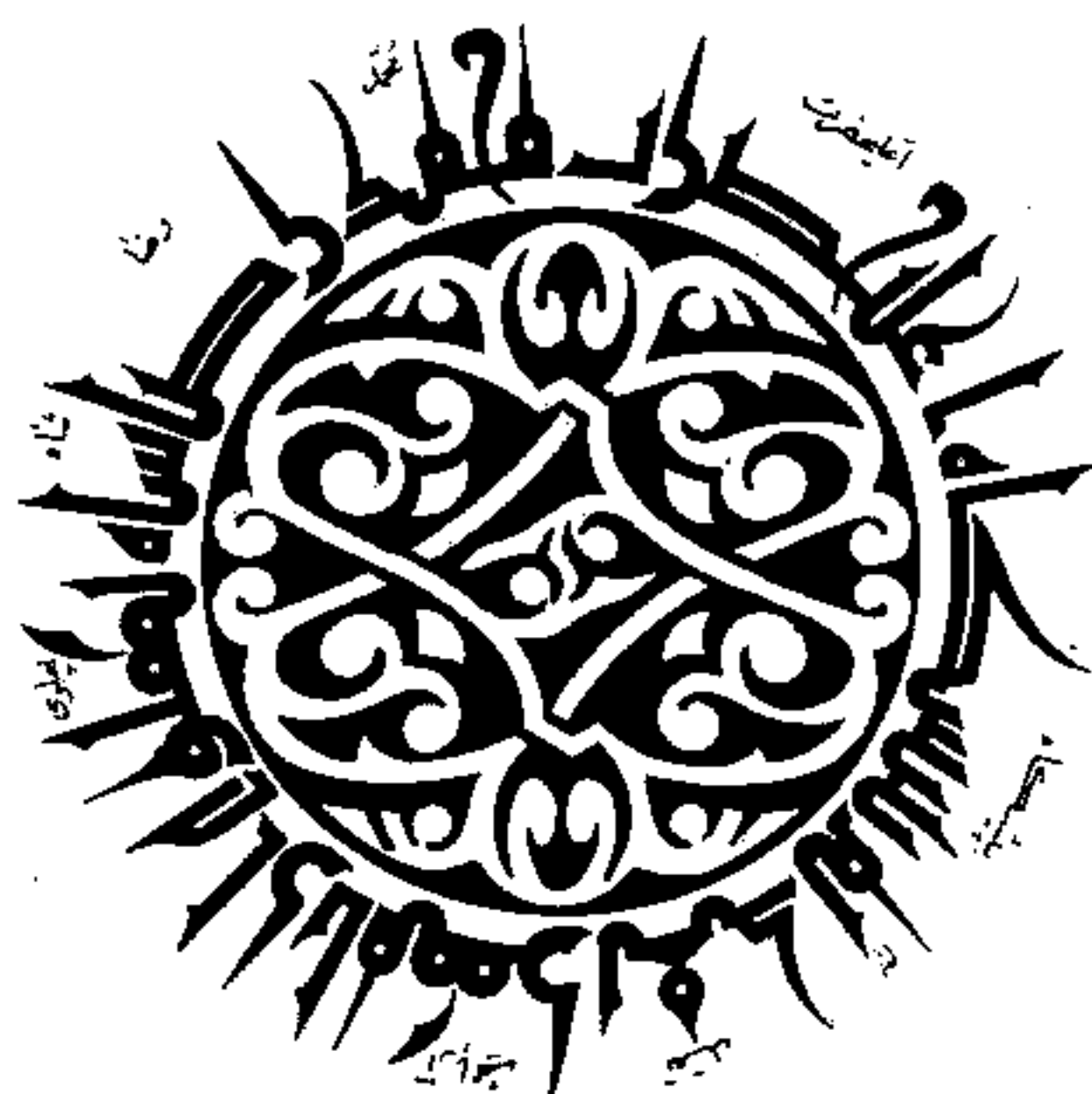
زین سبب نامش افضل الدین است

افضل الدین آذربید اکنون دارای آتلیه ای است که به در و دیوارش کارهای ابتکاری او خود نمائی می کند و از همان چند تابلو می توان پی به اطلاعات او برد که در حقیقت نقش بندی است گاه نقش و نگار که چو مانی از او بر آید کار و برای اثبات این مدعا شمه ای از کارهای انجام شده بدست ایشان و دانستنی های او ذکر می شود.

در موضوع خط این مرد خود ساخته که حقا خط را بدون تعلیم بمیراث برده است در خواندن و نوشتن خطوط میخی و انواع مختلف خطوط کوفی و خطوط اسلامی از قبیل، محقق، ریحان، ثلث، نسخ، توقیع، رقاع، تعلیق، نستعلیق، شکسته، طغری و فائتری که یک نوع خط ابتکاری ایشان است دست دارد و در این باره می گوید: خط فائتری را که امروز تیر بیشتر مقالات روزنامه ها و مجلات است من در سال ۱۳۰۶ ابداع کردم. خود با شکسته نفسی می گوید در کار تذهیب و نقاشی بجائی رسیده ام اما ادعایی ندارم. اصولا احتیاجی نمی بینم زیرا هر کس هر چه هست برای خودش هست. این را هم باید اضافه کنم که برخلاف خیلی از اشخاص که کار هنری شغل و حرفه اصلی آنان است من هنرم را فقط بعنوان تقنین دنبال کرده ام و هیچوقت در فکر آن نبوده ام که پولی از آن بدست آورم ولی باین حال برای کارهای

فیض از محضر آیه الله العظمی حاجی شیخ عبدالکریم حائری همت می گمارد. بعد از خاتمه تحصیل به تهران آمده و برای خود خانه محقری ترتیب می دهد. در این زمان مواقع بیکاری و فراغت را به نوشتن خط می پردازد. بعد یکی از نوشته هایش بوسیله یی بدست پدر می افتد و در زیر آن می نویسد سبک، سبک یا قوت است و خیلی مایه تعجب است.

آذربید پس از مدتی کار و کوشش خدمت در ارتش را شروع می کند و در آنجا هم در اندک مدتی محبوبیتی بدست می آورد و اولیاء امور مربوطه وی را در سازمان نقشه کشی با درجه افسری متصدی شعبه ۳ جغرافیائی می نمایند. پس از مدتی از ارتش استعفا داده در وزارت پیشه و هنر وارد می شود و باز پس

آذربید

این خط بیشتر در روی ظروف سفالی دیده شده

سالی

از: دکتر عزیزه مهدوی

آشنائی

خانم دکتر عزیزه مهدوی در تهران بدنیا آمد و تحصیلات ابتدائی و متوسطه خود را در این شهر بپایان رساند، بعد وارد دانشگاه تهران شد و در رشته شیمی از دانشکده علوم فارغ التحصیل گردید.

چند سال پیش خانم دکتر مهدوی برای پژوهش و ادامه تحصیل در رشته شیمی و ژئوشیمی به ایالات متحده آمریکا رفت و Ph. D. خود را از دانشگاه Rice ایالت تکزاس دریافت کرد.

خانم دکتر مهدوی سالها در مراکز علمی و تحقیقی کشورهای اسکانندیناوی و ایالات متحده آمریکا مشغول مطالعه و بررسی بود و تحقیقات بسیار ارزنده‌ای در زمینه رادیو اکتیویته طبیعی محیط، استفاده از روشهای مدرن تجزیه شیمیائی داشته و مطالعات ژرفی در شیمی نمونه‌های ژئولوژیکی و باستانی باروشهای جدید دارد و هم‌اکنون در مرکز اتمی دانشگاه تهران به تحقیقات علمی خود ادامه میدهد.

این بانوی دانشمند تاکنون دهها مقاله و گزارش علمی تهیه و تألیف نموده و نتایج تحقیقات ارزشمند وی، همواره با ستایش و تحسین دانش پژوهان روبرو شده است.

خانم دکتر مهدوی مقاله «سالیابی در آثار باستانی» را برای نشریه تلاش نوشته که حاوی اطلاعات تازه‌ای در زمینه «سالیابی باروش C¹⁴ در نمونه‌های باستانی» است.

مقدمه - کشف رادیو اکتیویته و پدیده‌های مربوطه و پیشرفت دانش بشری در زمینه علوم هسته‌ای نه تنها در شناخت ماده و ساختمان ذرات اهمیت بسزائی داشته است بلکه بطور غیرمستقیم در حل مسائل علمی دیگر نیز مؤثر بوده است. پدیده‌های فیزیکی شیمیائی بیولوژیکی متعددی با استفاده از خاصیت رادیو اکتیو و عناصر رادیو اکتیو بررسی و مشخص شده‌اند.

بدین ترتیب استفاده از رادیو اکتیویته طبیعی و رادیو ایزوتوپهای مصنوعی جوابگوی مسائل زیادی در زمینه‌های گوناگون بوده است.

آنچه در این مقال مورد بحث قرار میگیرد چگونگی استفاده از این امکانات در باستانشناسی و استفاده از رادیو ایزوتوپهای طبیعی جهت سالیابی نمونه‌های باستانی ژئولوژیکی است.

اصول زمان سنجی با رادیو ایزوتوپهای طبیعی: روش زمان سنجی یا سالیابی بر اصل استفاده از خاصیت دزتگراسیون مواد رادیو اکتیو استوار است. عنصر رادیو اکتیو A را در نظر بگیرید مقدار معینی از این عنصر در زمان مشخص و با ضریب دزتگراسیون ثابت به عنصر یا عناصر پایدار ثانوی تبدیل میشود. این تبدیل ممکن است توسط تشکیل یک سری (U, Th) و یا بطور مستقیم G^{14}, Rb^{87}, K^{40} انجام گیرد. افزایش کمی عنصر پایدار حاصل بستگی به زمان خواهد داشت.

همچنانکه مقدار کاهش عنصر رادیو اکتیو A نیز متناسب با زمان میباشد. بنابراین این اگر فرض کنیم مقدار N_0 از عنصر رادیو اکتیو A در یک نمونه در زمان t_0 بوسیله‌ای در نمونه محبوس شود پس از مدت نسبتاً طولانی N مقدار از آن باقی میماند و ما زاد $(N_0 - N_A) = N_B$ به ماده پایدار تبدیل میشود.

طبق قانون دزتگراسیون $N_A = N_0 e^{-\lambda t}$ (۱) میباشد و با درست داشتن مقدار ضریب

دزتگراسیون عنصر A و T نیمه عمر آن مقدار t زمان محبوس شدن عنصر در نمونه محاسبه میشود. برای استفاده از این روش باید N و N_0 معلوم باشد. اگر علاوه بر اندازه گیری عنصر A باقیمانده مقدار عنصر B حاصل اندازه گیری شده باشد یعنی مقدار N_B مشخص باشد فرمول (۱) را بصورت زیر میتوان نوشت.

$$N_B = N_0 (1 - e^{-\lambda t})$$

از تقسیم معادله (۲) به (۱) رابطه زیر حاصل میشود.

$$Z = \frac{N_B}{N_A} = e^{\lambda t} - 1$$

بدین ترتیب ملاحظه میشود که با معلوم بودن مقدار عنصر A و B موجود در نمونه در لحظه t میتوان مدت زمان t را محاسبه نمود.

انتخاب عنصر رادیو اکتیو و نمونه برای تعیین سن مشروط به شرایطی +۱ است که در زیر ملاحظه میشود. شرایطی که باید در انتخاب عناصر رادیو اکتیو مورد نظر باشد.

۱- ضریب دزتگراسیون عنصر اولیه بطور دقیق معلوم باشد.

۲- نیمه عمر به حد کافی طولانی باشد در غیر اینصورت محدودیتی از نظر امکان اندازه گیری زمانهای طولانی ایجاد میشود. شرایطی که برای نمونه مورد انتخاب ملحوظ باید داشت.

۱- پس از محبوس شدن عنصر A نمونه در زمان t_0 هیچگونه کاهش و یا افزایشی در مقدار آن در مدت زمان حاصل نشده باشد مگر توسط دزتگراسیون عنصر اولیه اصطلاحاً میگویند که سیستم باید بسته باشد.

در مورد عناصر سریهای رادیو اکتیو شرط وجود تعادل باید رعایت شود و زمان لازم برای ایجاد تعادل تقریباً ۷ برابر نیمه عمر عنصر رادیو اکتیو ثانوی است.

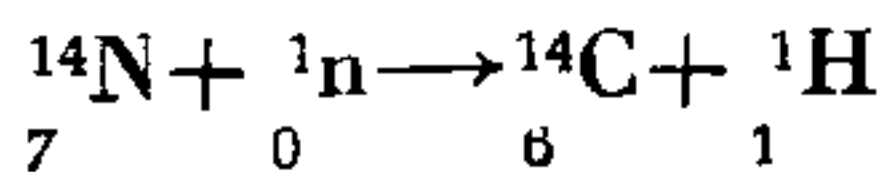
۲- در زمان تشکیل نمونه باید عاری از عنصر ثانوی باشد و یا نسبت معلومی بین ایزوتوپهای موجود باشد که تصحیحات لازم

امکان پذیر باشد .

۳ - مقدار عنصر A و B در نمونه
بحد کافی باشد که با امکانات موجود قابل
اندازه گیری است رادیو ایزوتوپهای طبیعی
که تاکنون بعثت سالیابی مورد استفاده بوده اند
عبارتند از .

$H_3, C_{14}, Rb_{87}, K_{40}, Th_{232}, U_{235}, U_{238}$

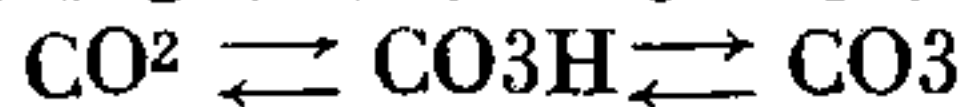
رادیو کربن C_{14} - کربن طبیعی از
دو ایزوتوپ پایدار C_{12} و C_{13} به نسبت های
۹۸۹۲ و ۱۰۸ درصد تشکیل شده
است . C_{14} ایزوتوپ رادیواکتیو که در
نمونه های نسبتاً مدرن وجود دارد در اثر
اشعه کیهانی ایجاد میشود . اشعه کیهانی در
اثر برخورد با ذرات جو زمین ایجاد پروتون
و نوترون میکند و از اثر نوترونهای حاصل
برازت موجود در اتمسفر C_{14} حاصل
میشود . واکنش هسته ای را بصورت زیر
میتوان نوشت .

با توجه باینکه ازت ${}^{14}_7N$ اتمسفر
را تشکیل میدهد و مقطع مؤثر آن در حدود
۱۰-۱۷ در cm^2 یعنی ۱۰۰۰ برابر
مقطع مؤثر اکسیژن O_{16} است تقریباً کلیه
نوترون حاصل توسط ازت جذب شده و آنرا
به C_{14} تبدیل میکند .

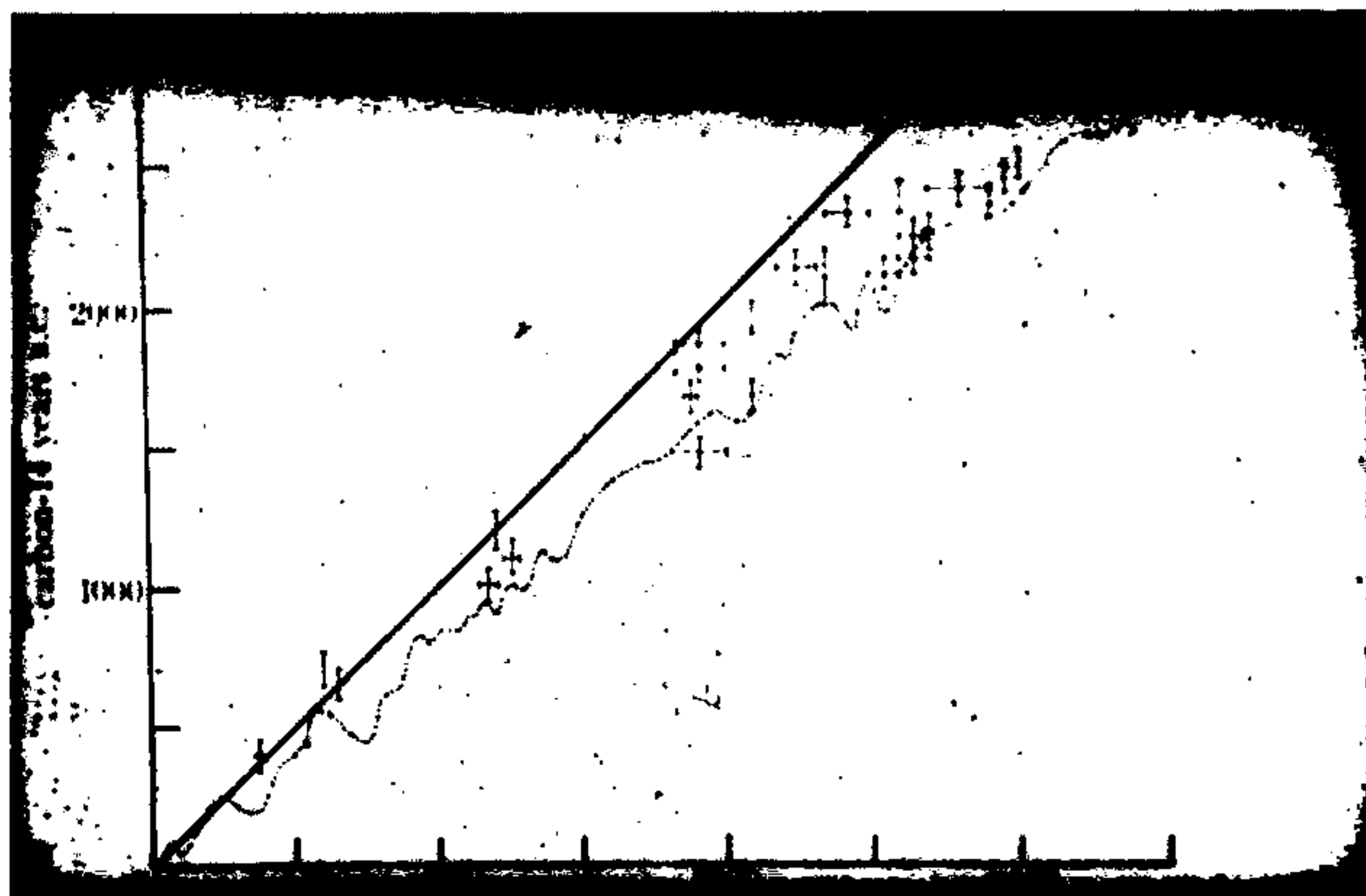
ماکزیمم شدت نوترون در ارتفاع در
حدود ده هزار متری زمین است و بنابراین
ماکزیمم C_{14} هم در این سطح تولید می-
شود .

رادیو کربن که طبق واکنش فوق ایجاد
میشود در طبقات بالای جو اکسیده شده و
با CO_2 موجود در جو مخلوط شده و وارد
درسیکل طبیعی کربن میگردد . قسمتی از آن
از طریق فتو سنتز جذب گیاهان میشود و
حیوانات از طریق تغذیه گیاه آنرا وارد بدن
خود میکنند . از طرف دیگر بعثت وجود
واکنش تبدیلی بین CO_2 جو و کربنات ها و
بی کربنات محلول در آب اقیانوس مقدار
متناهی C_{14} از این طریق وارد در ترکیب
کربنات های محلول در آب های طبیعی میشود .

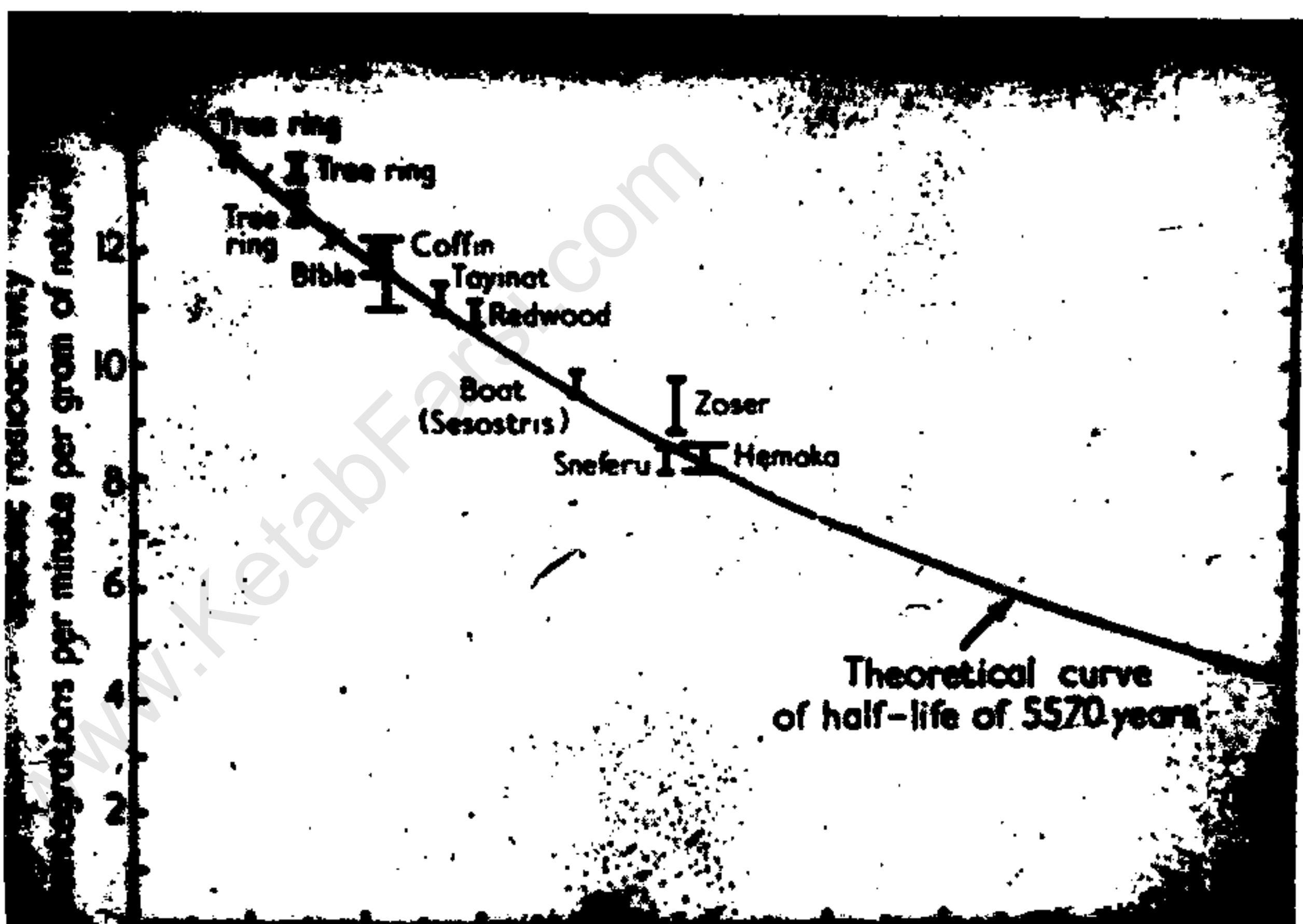

در نتیجه این واکنشها کلیه گیاهان و
حیوانات روی زمین دارای کربن رادیو-
اکتیو C_{14} میشوند نسبت $\frac{C_{14}}{C_{12}}$ بطور
متوسط در حدود $\frac{1}{10^{12}}$ اتم کربن ۱۴ محاسبه
شده است .

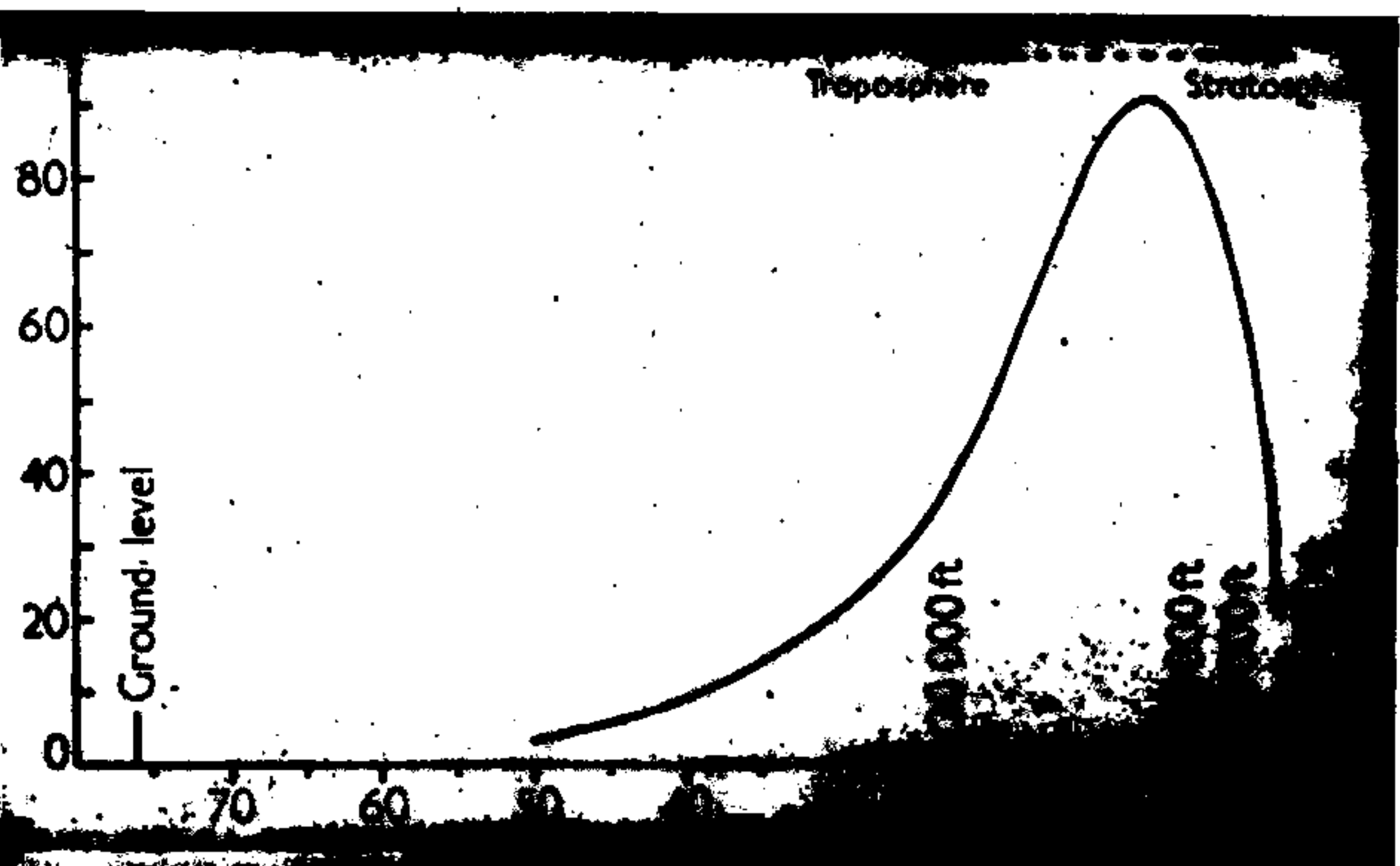
مقدار کربن کل قابل مبادله در طبیعت
در مناطق مختلف بر طبق جدول زیر پیش بینی
و محاسبه شده است .

* مقایسه سن C_{14} با سن حاصل از شمارش حلقه های درخت کاج کالیفرنیا

* اکتیویته نمونه های باستانی با سن تاریخی معلوم و مقایسه آن با منحنی تئوری دزتگراسیون C_{14}

* شدت نوترون و رابطه آن با ارتفاع و فشار جو

* حلقه‌های تنه يك درخت

دیدیم C^{14} بعد از تشکیل در اتمسفر وارد سیکل طبیعی کربن طبیعی میشود. زمان لازم برای توزیع کامل رادیو کربن در سیکل طبیعی خیلی کمتر از نیمه عمر آن میباشد. بدین ترتیب هر رادیو کربن قبل از دزتگر-اسیون احتمالاً چند دور در این سیکل وارد خواهد شد و در نتیجه توزیع رادیو کربن در منابع طبیعی آن يك نواخت خواهد شد. اگر قبول کنیم که شدت اشعه کیهانی از ۱۰ تا ۲۰ هزار سال قبل تاکنون تغییر فاحش نکرده است. میتوان انتظار داشت که بین اتمهای C^{14} حاصل از اشعه کیهانی و مقدار دزتگراسیون آن يك تعادل کامل ایجاد شده است یعنی تعداد رادیو کربن که وارد در منبع تبدیلی میشود معادل با تعداد رادیو کربنهائی است که در اثر دزتگراسیون از آن خارج میشود. و در حال تعادل مقدار اکتیوتیه مساوی و معادل $15/3$ دزتگراسیون در دقیقه در گرم کربن موجود در گیاهان و حیوانات میباشد. حال اگر گیاه یا حیوانی در اثر مرگ از سیکل تبدیلی خارج شود رابطه آن با منبع تبدیلی قطع شده و تعداد کربن ۱۴ در اثر دزتگراسیون کم کم

منبع تعویض	مقدار کربن قابل تعویض
کربنات اقیانوسها	۷/۲۵ گرم بر سانتیمتر مربع
مواد آلی محلول در اقیانوسها	» » » ۰/۵۹
بیوسفر	» » » ۰/۳۳
اتمسفر	» » » ۰/۱۲

جمع $8/3$ گرم بر سانتیمتر مربع

مسئله‌ای که باید بدان توجه داشت تغییر نسبت ایزوتوپهای کربن در محیط آلی و غیر آلی است. نسبت C^{13} و C^{14} به C^{12} در محیط آلی (گیاهان و حیوانات) کمتر از محیط غیر آلی (کربناتها و بی - کربناتها) میباشد و بهمین علت اکتیوتیه مخصوص کربن آلی کمتر بوده و مقدار آن $15/3 + 0/1$ دزتگراسیون در دقیقه بر گرم کربن است. طبق آخرین مطالعات مقدار اکتیوتیه مخصوص $14/7 + 0/4$ برای کربن مدرن مورد قبول لابراتوارهای کربن ۱۴ قرار گرفته و از آن بعنوان استاندارد شاهد استفاده میشود. اصول سالیابی با کربن ۱۴ - چنانکه

بر طبق این جدول مقدار کربن موجود در منبع که در حال تعادل تبدیلی با کربن اتمسفر است $8/3$ گرم بر سانتیمتر میباشد. مقدار C^{14} حاصل در جو $2/4$ اتم بر - سانتیمتر مربع در ثانیه محاسبه شده است. بنابراین مقدار کربن ۱۴ موجود در ۱ گرم کربن در حال تعادل $2/4 / 8/3$ میشود که اکتیوتیه‌ای معادل با $15/3 = \frac{2/4 \times 60}{8/3}$ دزتگراسیون در دقیقه است. نتایج حاصل از اندازه گیریهای تجربی بر روی نمونه‌های مدرن مقدار اکتیوتیه‌ای معادل $16/1 + 0/5$ دزتگراسیون در دقیقه در گرم کربن میباشد.

روبکاهش خواهددرفت .
در لحظه t_0 (مرگ گیاه یا حیوان)
مقدار اکتیویتی $15/3$ در لحظه مقدار
آن به N خواهدرسید که معادل اکتیویتیای
است که نمونه در زمان حال دارد . از روی
معادله دزتگراسیون رادیو اکتیو که قبلا
ذکر شد $N = 15.3e^{-t}$

اگر بجای ضریب دزتگراسیون معادل
آن $\frac{0.693}{T_{1/2}}$ راقراردهیم معادله بصورت

$$N = 15.3e^{-\frac{0.693t}{T_{1/2}}}$$

درمیآید .

نیمه عمر کربن 14 میباشد که طبق
محاسبه Libbly مقدار آن 5730 ± 40
سال است در اندازه گیریهای اخیر مقدار
نیمه عمر 5730 ± 40 سال محاسبه شده مورد
قبول آزمایشگاههای رادیو کربن قرار گرفته
است .

$$t = \frac{T}{0.693} \ln \frac{15.3}{N} = \frac{2.303 \times 5730 \log}{0.693} \text{ No}$$

مدت زمانی است که از زمان مرگ نمونه

میگذرد .

Libbly اولین کسی بود که امکان

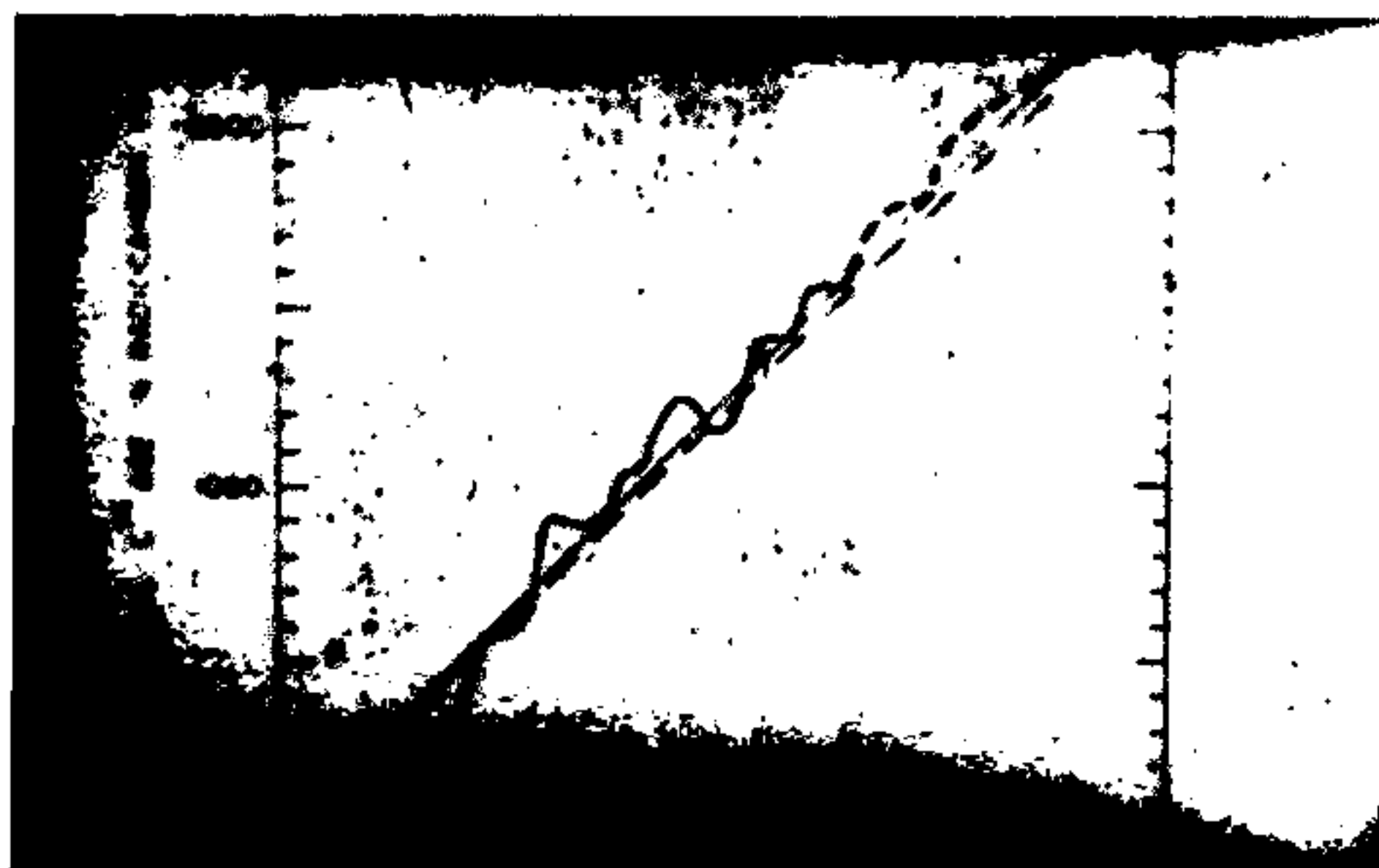
استفاده از این اصول را در سالیابی نمونههای
باستانشناسی پیشنهاد و بررسی کرد . و در
ضمن اندازه گیری رادیو کربن نمونه های
مدرن نمونههای چوبی متعلق به معابر سلاطین
مصر قدیم را نیز اندازه گیری کرد و از نقطه
نظر تاریخی سال مرگ این سلاطین در حدود
 2700 و 2625 سال میباشد و نتایج اندازه
گیری باروش کربن 14 نتایج رضایت بخش
و قابل مقایسه ای بدست داد .

اندازه گیریهای بعدی روی نمونههایی
که از لحاظ تاریخی سن دقیق آنها معلوم
بوده با ارزش بودن روش رادیو کربن را
برای سالیابی نمونههای باستانی مسجل نمود.
مشکلات روش

استفاده از روش رادیو کربن برای
سالیابی بر سه فرضیه عمده زیر استوار است .
۱ - مقدار رادیو کربن حاصل در جو
حداقل در 20000 سال گذشته ثابت بود و
تغییری نکرده است .

۲ - غلظت رادیو کربن در تمام قسمتهای
منبع طبیعی یکسان بود و بمرور زمان تغییری
نکرده است .

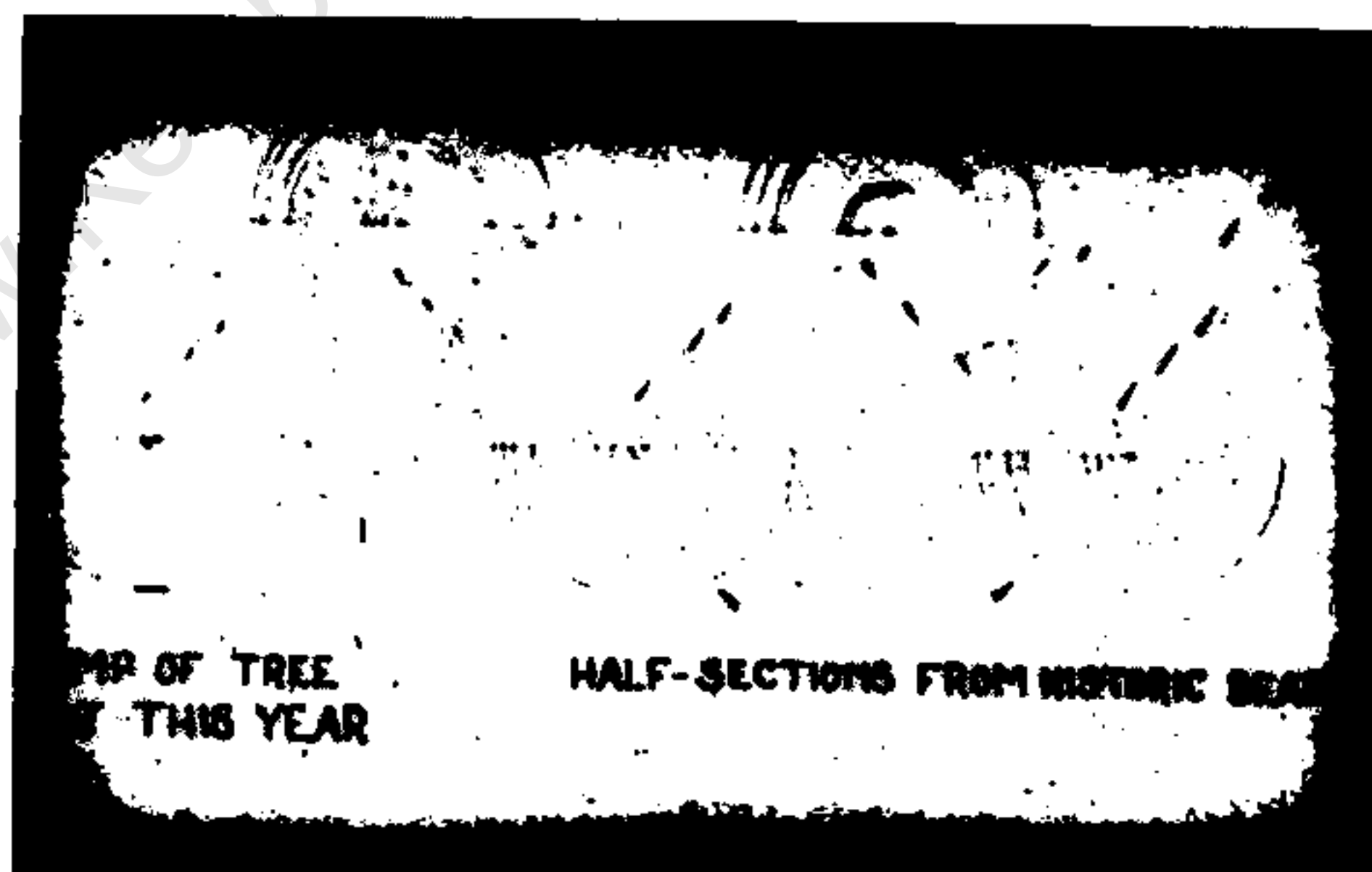
۳ - نیمه عمر C^{14} معادل 5730 ± 40
سال است (نتایج آخرین اندازه گیریها)
برای بررسی اعتبار این فرضیات عوامل
مختلفی را باید مطالعه کرد که عمده آنها
عبارتند از تغییرات حاصل از C^{14} در جو
در طی قرون و اعصار - تغییرات حاصل از
منبع تبادل - مطالعه چگونگی تبادل بین

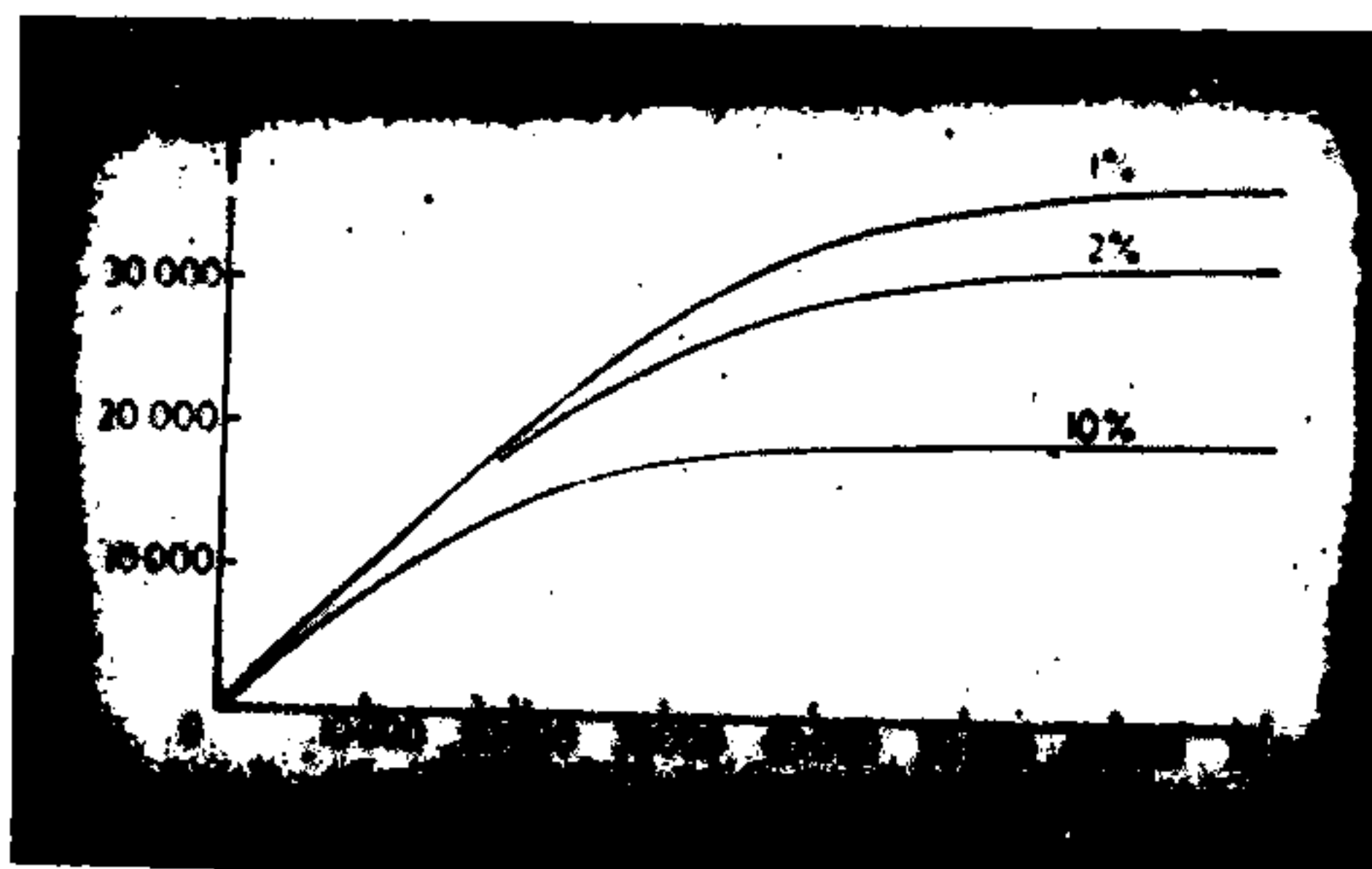
* منحنی تغییرات جزئی سن C^{14} با سن واقعی.

* روش بل برای شمارش حلقهها و تعیین سن درختان

* اثرات انفجار اتمی در افزایش C^{14} نمونههای مدرن

* اشتباه حاصل از آلودگی نمونه های قدیمی با کربن مدرن و تاثیر آن بر روی سن واقعی نمونه ها.

منابع مختلف و بالاخره مطالعه جدائی ایزوتوپی .

تنها وسیله مطالعه تغییرات موجود در گذشته در دست داشتن نمونه‌های کربن‌داری است که سن آنها از نظر تاریخی روشن است. ولی متأسفانه اغلب نمونه‌هایی که با C^{14} سالیابی میشوند خارج از حدود تاریخ‌مدون میباشد. بنابراین تحقیق در وجود چنین تغییراتی در گذشته بسیار مشکل است. وجود تغییرات قابل توجه در مقدار C^{14} حاصل بعزل زیر رد شده است .

۱- سن نمونه‌هایی که تا ۵۰۰۰ سال قدمت دارند بابتایج کربن ۱۴ در حدود اشتباهات تجربی توافق رضایت‌بخشی داشته است .

۲- محاسبه سن دوران یخچالی شمال غربی اروپا (تقریباً ۱۰۰۰۰ سال قبل) بروش کربن ۱۴ واز طریق شمارش لایه‌های رسوبات دریاچه‌ای (Varve) تطبیق میکند .

۳- اندازه‌گیری رسوبات عمق‌اقیانوسها که باروش رادیو کربن و دیگر روشها انجام شده مطابقت داشته‌اند .

۴- مقدار اکتیویته مخصوص کربن مدرن که محاسبات تئوری و اندازه‌گیری تجربی به دست آمده مشابه میباشد .

با وجود دلایل فوق نمیتوان عدم وجود

تغییرات را بطور کلی پذیرفت - مثلاً عدم تطبیق سن تاریخی و کربن ۱۴ بعضی از آثار تاریخی مصر میتواند دلیل منفی بر فرضیات قبلی باشد این اختلاف در حدود ۲۰۰ تا ۴۰۰ سال است چنین اختلافی در مورد درخت‌های کهن سال (۷۰۰۰ ساله) که سن آنها باروش شمارش حلقه‌ای تعیین شده است مشاهده میشود و هنوز علت مشخصی برای وجود این اختلاف بدست نیامده است .

اندازه‌گیری‌های دقیق Vrios (۱۹۵۸) بر روی درختهای ۵۰۰ سال قبل وجود تغییرات متناوبی را نشان میدهد (شکل نمونه‌های متعلق به ۱۳۰۰ سال گذشته نیز نتایج مشابهی نشان داده که مؤید وجود تغییرات دوره‌ای جزئی در مقدار کربن ۱۴ میباشد . این تغییرات دوره‌ای را در اثر تغییرات اشعه کیهانی و تولید لکه‌های خورشیدی میدانند تغییرات دوران یخچالی نیز با این تناوبها مطابقت میکند . ولی هنوز علل آن بطور مسلم معلوم نشده است . تنها نتیجه آن در سالیابی ایجاد اختلاف ± ۱۰۰ سال است . یعنی احتمالاً دو نمونه متعلق به ۱۶۲۵ و ۱۵۲۵ دارای اکتیویته مخصوص مساوی بوده و سال یکسانی را نشان خواهند داد . ملاحظه میشود که عوامل مختلفی در محاسبه سن باروش سالیابی دخالت دارند و برای آنها باید تصحیح قائل شد و امروزه تنها و بهترین شاهد و مرجع برای تصحیح روش سالیابی با استفاده از روش شمارش

حلقه درختهای قدیمی است و اصطلاحاً به Dendrochronology موسوم است .

هرچند اطلاعات ماده در مورد وجود تغییرات در مقدار کربن ۱۴ در گذشته‌های دور بر روی فرضیات استوار است در مطالعه تغییرات موجود در عصر حاضر هیچگونه مشکلی وجود ندارد و عمده عواملی که باعث این تغییرات هستند عبارتند از مصرف مواد نفتی که بعد از دوران انقلاب صنعتی روبافزایش بوده و اثرات آن به‌اثر Suess موسوم است. عامل دوم آزمایشات هسته‌ای- ایست که در دوده‌ها اخیر انجام شده تغییراتی در مقدار کربن ۱۴ جوی بوجود آورده است. ۱- اثر Suess :

در اثر سوختن مواد نفتی و ذغال مقدار زیادی CO_2 وارد اتمسفر و در نتیجه سیکل طبیعی کربن میشود . این مواد سوختنی از منابعی بدست می‌آید که مدت مدیدی از منبع تبدلی خارج بوده و بنابراین کربن موجود در این مواد سوختنی فاقد رادیو ایزوتوپ کربن ۱۴ میباشد . و اصطلاحاً کربن فسیل نامیده میشود . افزایش کربن فسیل باعث رقیق شدن مقدار کربن ۱۴ در اتمسفر میشود . و روی همین اصل مقدار کربن ۱۴ موجود در نمونه‌های چوب ۱۹۵۰ کمتر از ۱۵۵۰ بوده است .

بطور تقریبی مقدار کربن که از طریق سوخت مواد سوختنی از ۱۸۶۰ تا ۱۹۵۴ وارد جو شده ۱۳٪ کربن فعلی است و در حدود ۰/۲ درصد کربن موجود در منبع تبدلی را شامل میشود .

نتیجه‌ای که اثر Suess بر روی سالیابی داشته است بدست دادن سنی است که در حدود ۱۰۰ تا ۲۰۰ سال جواتر از سن حقیقی نمونه میباشد .

جهت رفع این اشکال نمونه‌های شاهی که از طرف اداره استاندارد امریکا تهیه شده و در اختیار آزمایشگاههای کربن ۱۴ قرار گرفته است اکتیویته مخصوص این نمونه‌ها که معمولاً در ترکیب سدیم میباشد معادل $14/7 \pm 0/4$ دزتگراسیون در دقیقه است . نقطه عطف سالیابی نیز سال ۱۹۵۰ تعیین شده است یعنی وقتی سن رادیو کربن یک نمونه ۲۰۰۰ سال باشد این سن از ۱۹۵۰ محاسبه شده است .

اثر انفجارات هسته‌ای

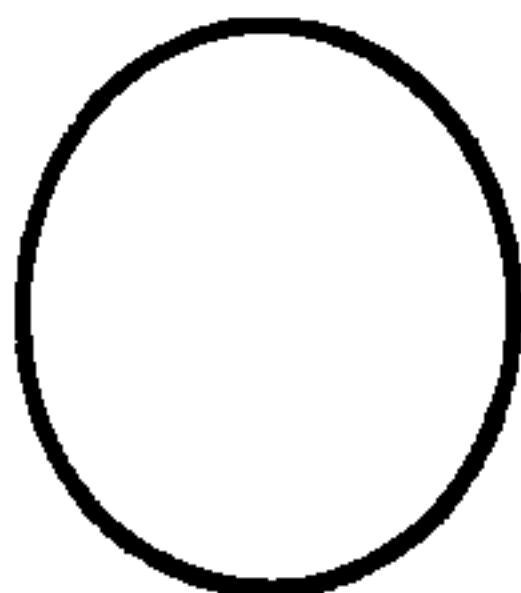
در اثر انفجارات هسته‌ای مقدار زیادی مواد رادیواکتیو مختلف ایجاد و در فضا پخش میشود مقدار رادیو کربن حاصل از این انفجارات ۳۰ سال اخیر به حدود نیم تن تخمین زده شده است اگر سرعت پخش رادیو کربن حاصله از منابع تبدل آنی بود-افزایش کلی در حدود ۱ درصد یا کمتر بود و اثری نامحسوس داشت . ولی متأسفانه بعزل کندی

سرعت ایجاد تعادل اثرات این افزایش در گیاهان محسوس بوده است. بطوریکه اکتیویته مخصوص گیاهان در حدود ۲۵٪ بالا رفته است و بتدریج مقدار آن روبکاهش است . ولی آنچه مسلم است باعث بهم خوردگی تعادل موجود گردیده و مدت زمانی طول خواهد کشید تا تعادل اولیه بدست آید .

مسئله مهمی که قبل از پایان این بحث ضرورتاً باید بدان اشاره شود مسئله نمونه و نمونه برداریست باید نمونه‌های مورد نظری از هرگونه تغییرات ثانوی بعد از مرگ باشند بهمین دلیل نمونه‌های آلی بر غیر آلی ترجیح دارند. در نمونه‌های غیر آلی (صدف و غیره) احتمال تبادل با کربناتهای فسیل بیشتر است. نمونه‌های سلولزدار و چوب همچنین ذغال بهترین نوع نمونه میباشد . نمونه‌های پوست و مو و چرم و دانه‌های گیاهی و برگ و غیره در درجه دوم اهمیت قرار دارند . در ضمن نمونه برداری باید دقت شود که هیچگونه آلودگی با ترکیبات کربن مدرن ایجاد نشود. و باید در اثر شستشوی شیمیائی با محلول اسیدی و قلیائی نمونه را از آلودگیهای بعدی که در اثر نفوذ ریشه گیاهان بارسوبات کربناته حاصل شده تمیز کرد . منحنی شکل ۴ اثر آلودگی نمونه را با کربن مدرن بر روی سن واقعی نشان میدهد .

مقدار نمونه لازم معمولاً بانوع نمونه و یا روش اندازه‌گیری فرق میکند. حدمتوسط آن در جدول زیر نشان داده میشود .

نوع نمونه	مقدار لازم گرم گرم کمترین مقدار
کربنات کلسیم	۱۲۰
کربن	۴
چوب	۱۰
ذغال	۵۰
صدف	۴۰
استخوان سوخته	۱۰۰
استخوان نسوخته	۱۸۰
	۵۰
	۱۱۰۰

قربانی

امروز چون شکارچیان

در کمین صید

از صبح، در اتاق نشستم به انتظار

شاید : غزال وحشی شعری رسد ز راه ،

با تیر طبع سرکش خود ، سازمش شکار ،

وان را کنم به معبد معبود خود نثار!

*

افسوس ! گله گله غزالان خوش خرام

در سرزمین سبز خیالم چرید و رفت

تا خواستم که «تیر» ز «ترکش» جدا کنم

گویی که «خواب» بود: ز چشم پرید و رفت!

*

اینک: غروب میرسد از راه و من هنوز

چشم انتظار شرم و کاری نکرده‌ام !

ترسم که ترکشم شود از تیرها تهی

از صبح ، تا غروب ، شکاری نکرده‌ام !

*

امروز هم گذشت و دراندیشه‌ام که من

فردا چسان به معبد معبود ، رو کنم؟

شعری نگفته‌ام که نشیند به خاطرش

بی‌ارمغان ، چگونه نظر سوی او کنم ؟

*

اما تو ای الهی عشق و امید و بخت!

از من مثاب روی و مگو دست من تهی‌ست

در سینه‌ام دلی‌ست پراز مهر و اشتیاق

قربانی تو باد.

که کس بهتر از تو نیست ...

احمد رفیعی

لاله‌ها را بشمار

پونه، ای پونه‌ی سبز

تن خوش رنگ خود ، از خاک بر آر

سبزه‌ها را بنگر

لاله‌ها را بشمار

ریزشی نرم‌تر از باران نیست

چتر آلوده‌ی غم را به کناری بگذار

که بهار است ، بهار ...

«ژاله نظیری»

گل و سنک

سحرگه در چمن خوش رنگ شد گل

نگاهش کردم و دلتنگ شد گل

به دل گفتم : که نازست این، میندیش

چودستی پیش بردم سنک شد گل

هوشنگ ابتهاج «سایه»

قهوه‌خانه‌های سر راه

آبی‌ست

آبی‌ست

آبی‌ست

نگاه او آبیست

گویا آسمان را

در چشمهایش

ریخته‌اند

وقتی که دستهای مرا در دست میگیرد

گردش خون را

در سرانگشتهایش

احساس میکنیم

نبضش چنان سرعت میزند

که گوئی

قلب خرگوشی را

در سینه‌اش پیوند کرده‌اند

وسواس دوست داشتن مرا بیاد ماهی قرمزی

میندازد

که در آبهای تنگ بلور

به آرامی

خواب رفته‌است

یکروز ماهی قرمز از آب سبکتر خواهد شد

و دستی ماهی قرمز را - که دیگر نه ماهیست و

نه قرمز -

از پنجره به باغ پرتاب خواهد کرد

تا باران خاکستری مرغان ماهیخوار

بر برگهای سپیدار و زردآلو

فرو ریزد

قلب من مانند قهوه‌خانه‌های سر راه

یادآور غربت است

هیچ مسافری را برای همیشه

در خود جای نخواهد داد .

کیومرث منشی‌زاده

شهر فرنگی اومده

ته کوچه «شهر فرنگی» اومده!

بچه‌ها دور و برش صف کشیدن

تا که شهر روسیاحت بکنن

میرم آهسته جلو

تو گوشش ، یواش میگم :

عمو جون!

شهر عشق و وفارم، نشون میدی ؟

«عباس حسینی»

**سفر حقیقت یابی
والاحضرت اشرف
پهلوی به پاکستان**
والاحضرت اشرف پهلوی
که برای يك اقامت ۷۲ ساعته
بدعوت ذوالفقار علی بوتو
رئیس جمهوری پاکستان به
کویت رفته بودند روز اول
خرداد به تهران باز گشتند .
تا گزارش این بازدید را که
میتوان آنرا نوعی ماموریت
حقیقت یابی تقدیم شاهنشاه
کنند .
مقامات پاکستانی میگویند
که پاکستان از چندی پیش
متوجه شد که عواملی در
روابط ایران و پاکستان و
ترکیه و پاکستان اخلال
میکند و سفر والاحضرت به
پاکستان به این دلیل صورت
گرفت که والاحضرت از

نزدیک در جریان احصای
ملت پاکستان نسبت به ایران
قرار گیرند .
منابع پاکستانی معتقدند
که ایران و پاکستان تلاش -
های عناصر مختلف را که
در صدد تیره ساختن آسنان
شفاف روابط ایران و پاکستان
هستند خنثی میکنند ، پاکستان
به بعضی از عناصری که
پاکستانی نیستند اجازه نمی -
دهد که در روابط تهران و
اسلام آباد اخلال کنند .
همین منابع اظهار اطمینان
کردند که رهبر پاکستان
برای از بین بردن هر گونه
تلاش به منظور تیره ساختن
روابط ایران و پاکستان به
والاحضرت اشرف اطمینان
داده است والاحضرت حامل
پیام ذوالفقار علی بوتو رئیس
جمهور پاکستان برای شاهنشاه
ایران هستند .

مانور نیروی دریایی ایران در خلیج فارس

مانور نیروی دریایی
شاهنشاهی که از اول خرداد
در آبهای خلیج فارس شروع
شده بود ، پس از ۸ روز
پایان یافت . در این مانور
تعدادی ناوشکن - هلیکوپتر ،
هواناو و گروهی غواص و
کماندوی نیروی دریایی
شاهنشاهی - چند فروند
هواپیمای نیروی هوایی
شاهنشاهی ، يك فروند
ناوشکن از نیروی دریایی
انگلستان شرکت داشتند و
عملیاتی علیه عملیات سطحی
هوانا و وزیر دریایی دشمن ،
پاسوری کاروانهای تجارتی
عملیات غواصی - سوخت -
گیری و نقل و انتقال
دریایی انجام دادند .

رئیس جمهوری ایالات متحده در ایران

بنا بدعوت اعلیحضرت
همایون شاهنشاه آریامهر و
علیحضرت شهبانوی ایران ،
حضرت رئیس جمهوری
ایالات متحده آمریکا و بانو
ریچارد نیکسون در روزهای
نهم و دهم خرداد ماه ۱۳۵۱
از ایران دیداری رسمی بعمل
آوردند .
اعلیحضرتین ، دولت و مردم
ایران از حضرت رئیس
جمهوری و بانو نیکسون
استقبال گرم و دوستانه ای
بعمل آوردند .
طی این دیدار اعلیحضرت
همایون و رئیس جمهوری
در محیطی گرم و صمیمانه
که مظهر روابط نزدیک و
دوستانه موجود بین دو کشور
میباشد بمذاکره پرداختند
اعلیحضرت همایون و حضرت
رئیس جمهوری رویدادهای
اخیر در عرصه بین المللی را

مورد بحث قرار دادند .
رئیس جمهوری آمریکا
اعلیحضرت همایون شاهنشاه
را از بازدید های خود از
مسکو و پکن و کوشهای
خود در راه تقلیل تنشجات
بین شرق و غرب و اعاده
صلح و ثبات در جنوب شرقی
و آسیا مستحضر ساختند .
طرفین بر این نظر بودند که
مخاضات در هند و چین
بایستی از طریق مذاکرات
فیصله یابد و قرار داد های
ژنو میتواند اساسی برای حل
مسائل کشورهای منطقه و
تضمین حقوق آنها در تعیین
سرنوشت خود بدون دخالت
خارجی قرار گیرد .

اعلیحضرت همایون و رئیس
جمهوری همچنین تحولات را
در خاورمیانه مورد بحث
قرار دادند . طرفین از اینکه
رعایت آتش بیس همچنان ادامه
یافته اظهار خوشنودی کردند
ولی نگرانی خود را از وضع
وخیم موجود در خاور میانه
ابراز داشتند و باردیگر
پشتیبانی خود را از آزاد حلی
مسأله امتیاز بر اساس قطعنامه
۱۴۲ شورای امنیت تاکید
نمودند .

اعلیحضرت همایون و رئیس
جمهوری موافق بودند که
امنیت و ثبات خلیج فارس
برای کشورهای ساحلی حائز
اهمیت حیاتی است . طرفین
معتقد بودند که کشورهای
ساحلی خلیج فارس مسؤولیت
اصلی حفظ امنیت آنرا بر
عهده دارند . اعلیحضرت
همایون تصمیم ایران را مبنی
بر ایفای سهم خود در این
مسؤولیت تاکید فرمودند .
اعلیحضرت همایون و رئیس
جمهوری همچنین اتفاق نظر
داشتند که توسعه اقتصادی
و رفاه کشورهای ساحلی
خلیج فارس برای ثبات این
منطقه واجد اهمیت است .
ایران آمادگی و علاقه خود
را به همکاری با همسایگان
خود در ایجاد محیطی که
موجب رونق ثبات و پیشرفت

کرد ، اعلام داشت .
اعلیحضرت همایون و رئیس
جمهوری اظهار امیدواری
کردند که پاکستان و هند
بتوانند طریقی را که منجر
به فیصله عالادنه و شرافتمندانه
مسائل موجود باشد بیابند .
طرفین از قصد دو کشور در
تشکیل اجلاسهای بمنظور انجام
مذاکرات بیشتر در طریق
پیشرفت بحساب تمشیستی
مسأله امتیاز در جنوب
آسیا بر مبنای روابط
پایدار دوستی و احترام
معامل ابرار حسوسوفی
کردند .

رئیس جمهوری تحسین
خود را نسبت به نتایج
چشم گیری مهمی که در
ایران در ایجاد يك اقتصاد
نیرومند و اجرای موفقیت
امیز « انقلاب سفید »
اعلیحضرت همایون شاهنشاه
سب کرده ، ابراز داشتند .
اعلیحضرت همایون جبیه
های اساسی برنامه پنج ساله
جدید ایران را با تاکید
بخصوص درباره طرحهای
کش و صنعت و امور اجتماعی و
اقتصادی توضیح فرمودند .

رئیس جمهوری باردیگر
امادگی ایالات متحده آمریکا
را بمنظور همکاری مضی
با ایران در این برنامه وسیع
و فعالیت مهم اعلام داشتند .
اعلیحضرت همایون و رئیس
جمهوری همچنین مسأله
جهانی مواد مخدر را مورد
مذاکره قرار دادند . طرفین به
اقدامات مجدانه که از طرف
ایران و ایالات متحده علیه
مبادلات غیر قانونی بین المللی
مواد مخدر بعمل میاید توجه
کردند .

طرفین از اقدامات موثر
ایران در نظارت بر سولید
داخلی تریاک اظهار رضایت
نمودند . رئیس جمهوری
تفاهم خود را در مورد تصمیم
اعلام شده ایران دایر بر قطع
کشت خشکاش در داخل
کشور هنگامیکه دول همجوار

ایران نیز به کشت خشکاش
در داخله خود خاتمه دهد
ابراز داشتند .
طرفین توافق کردند که
هر دو دولت باید همکاری
خود را در مجامع بین المللی
درباره مسائل مربوط به مواد
مخدر ادامه دهند .

رئیس جمهوری مراتب
قدردانی خود را از حمایت
موثری که ایران در کنفرانس
اخیر سازمان ملل متحد
برای تصویب پروتکل اصلاحی
کنوانسیون واحد سال ۱۹۶۱
درباره مواد مخدر بعمل -
آورده بود اظهار داشتند .
رئیس جمهوری پشتیبانی
ایالات متحده را از همکاری
منطقه ای در حل مسائل
بین المللی مربوط به مواد مخدر
اعلام نمودند .

طرفین مراتب رضایت عمیق
خود را از روابط عالی بین
دو کشور اعلام و امیدخوب
را ب ادامه این روابط در آینده
ابراز داشتند . اعلیحضرت
همایون باردیگر تصمیم ایران
را بتقویت توانایی دفاعی
خود بمنظور تامین امنیت
ملت ایران تاکید فرمودند .
رئیس جمهوری تأیید نمودند
که ایالات متحده مانند گذشته
بهمکاری با ایران جهت
تقویت توانایی دفاعی خود
ادامه خواهد داد . طرفین
یکبار دیگر احترام خود را
نسبت بحق حاکمیت هر ملت
در انتخاب سرنوشت خویش
بدون دخالت خارجی تاکید
کردند .

رئیس جمهوری و بانو
نیکسون با ابراز امتنان از
میهمان نوازی گرمی که
نسبت به ایشان بعمل آمد از
اعلیحضرتین برای يك دیدار
از ایالات متحده آمریکا در
فرستی که متقابلاً مناسب
باشد دعوت نمودند و این
دعوت ضمن تشکر صمیمانه
مورد قبول قرار گرفت .

فهرست رویدادهای تلاش

سیاسی	۸۱
نفث	۸۳
عمران	۸۴
فرهنگی	۸۶
کتابها	۸۷
هنری	۸۸
اقتصادی	۸۹
متفرقه	۹۲
درگذشت فرامرزی	۹۴
خبرهای کوتاه	۹۴
احتیاجات کرمان	۹۶
سالگردها	۹۷
نرخ اجناس	۹۷
پیک تلاش	۹۸
گفتگو با فخری نیکراد	۱۰۰

تجاوز عراق بخاك ایران

رور ۱۲ خرداد سه تن کشور موتور سوار ایرانی که در منطقه ای واقع در بین پالکاه جفاحام و تپه شینو در ده کیلومتری شهرستان نفت شاه در حرکت بودند مورد حمله عده ای ارعوام مسلح عراق که بخاك ایران تجاوز کرده و قصد ربودن و بردن آنان را داشتند قرار میگیرند.

ماموران گشتی ژاندارمری که ارجریان این تجاوز مطلع شدند برای رهایی سه نفر موتور سوار و بقصد راسد عوامل مسلح عراقی اقدام میکنند و در نتیجه تیر - اندازی طرفین یکی از موتور سواران و يك تن از ماموران ژاندارمری مقتول میشوند و يك نفر نیز زخمی میگردد. در این زدوخورد از گروه متجاوزان عراقی شش تن کشته و چندتن زخمی می- شوند، مقادیری نارنجك و تعدادی مسلسل دستی از نامبردگان بدست آمده و جنازه متجاوزان درخاك ایران باقی میماند.

بعد از ظهر همان روز عوامل عراقی در ناحیه نفت شاه با سلاحهای سنگین و خمپاره - انداز از داخل خاك عراق بطرف چاه نفت شاه بیات واقع در يك کیلومتری پاسگاه ژاندارمری بیات در ناحیه موسیان تیراندازی نموده و پاسداران مرزی به آتش آنان پاسخ داده و در نتیجه يك ژاندارم ایرانی - محافظان چاه مزبور کشته میشود.

مسافرت رسمی

رئیس جمهوری

پاکستان به ایران

با بدعوت اعلیحضرت همایون محمد رضا پهلوی آریامهر شاهنشاه ایران و علیاحضرت شهبانو، حضرت ذوالفقار علی بوتو رئیس جمهوری اسلامی پاکستان و بیگم ذوالفقار علی بوتو از هیجدهم تا بیستم خرداد ماه ۱۳۵۱، از ایران دیداری بعمل آوردند. رئیس جمهوری و همراهان با گرمی کمظهر محبت و علاقه رهبر و مردم ایران نسبت به مردم برادر پاکستان و رهبران آن و همچنین مبین محبت و برادری و علاقی همیق معنوی و فرهنگی که دو ملت برادر را به یکدیگر پیوند میدهد مورد استقبال قرار گرفتند. سران دو کشور در محیط دوستانه ای متحون از صمیمیت و تفاهم کامل که همواره مشخص روابط دو کشور بوده اند مذاکراتی انجام دادند. روسای دو کشور از توسعه مداوم روابط سیاسی، فرهنگی و فنی بین دو کشور برادر اظهار خشنودی نموده و سبب به نزوم انجام متور -

های ادواری بین دو سور برادر در رده های دونا دون بمنظور تحکیم بیشتر همکاریهای تریبخش در شؤون مختلف توافق نظر داشتند. سران دو کشور تحولات اخیر در شبه قاره جنوب آسیا را مورد بحث قرار دادند. اعلیحضرت همایون از مساعی اخیر جهت تشکیل جلسه سران پاکستان و هند بمنظور حل کلیه مسائل موجود بین آنها استقبال فرمودند. رهبران دو کشور اظهار امیدواری نمودند که جلسه مزبور فرین موفقیت بوده و به حصول نتایج زیر منتهی گردد.

الف - عقب نشینی بدون تاخیر نیروهای نظامی پاکستان و هند به داخل مرزهای خود و همچنین در جامو و کشمیر بموجب قطعنامه های مجمع عمومی سازمان ملل متحد شورای امنیت مورخ ۲۱ و ۲۱ دسامبر ۱۹۷۱. ب - فیصله دائمی و شرافتمندانه اختلافات پیچیده بین دو کشور پنجوی که صلح و امنیت مردم آنها را تامین نماید. طرفین طبق عهد - نامه های ژنو که پاکستان و هند هر دو از امضاء کنندگان آن هستند اعاده اسرای جنگی را بدون تاخیر بیشتر خواستار گردیدند. سران دو کشور باردیگر پیوستگی کامل خود را به منشور ملل متحد خاصه به اصول عدم دخالت هر کشور عضو در امور داخلی کشور دیگر و غیر قابل قبول بودن اعمال زور و تهدید به آن جهت فیصله بخشیدن به اختلافات بین المللی و همچنین احترام به تمامیت ارضی و امنیت کلیه کشورهای عضو تاکید نمودند. سران دو کشور پشتیبانی دولت و مردم خود را از دعوای اعراب در فلسطین باردیگر تاکید نمودند.

طرفین خواستار اجرای بدون تاخیر قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیت مورخ ۲۲ نوامبر ۱۹۴۷ گردیدند. رهبران دو کشور بمنظور تامین صلح خواستار اجرای قطعنامه های متعددی که از طرف مجمع عمومی و شورای امنیت سازمان ملل متحد در مورد بیت المقدس به تصویب رسیده است مگردیدند.

رهبران دو کشور توسعه همکاری و همبستگی اسلامی را در محدوده کنفرانس اسلامی که ضامن احترام و پیشرفت و رفاه آنها و پیش زندگی بهتر جهت همه مردم جهان میباشد آرزو نمودند. رئیس جمهوری پاکستان مراتب قدردانی عمیق دولت و مردم پاکستان از همدردی و پشتیبانی قوی ایران که همیشه و بخصوص در بحران اخیر از آن برخوردار بوده اند به اعلیحضرت همایون ابراز نمودند.

رئیس جمهوری دعوت محبت آمیز قبلی خود را از اعلیحضرت همایون شاهنشاه

آریامهر تجدید نمودند و این دعوت مورد قبول قرار گرفت. بیگم ذوالفقار علی بوتو از علیاحضرت شهبانو دعوت محبت آمیزی به عمل آوردند که با امتنان مورد قبول واقع شد.

انعکاس جهانی

بیانات شاهنشاه در

کنفرانس

بین المللی کار

شاهنشاه آریامهر روز ۲۴ خرداد نطق مهمی در پنجاه و هفتمین اجلاس کنفرانس بین المللی کار در ژنو ایراد فرمودند.

بیانات شاهنشاه در این کنفرانس انعکاس وسیعی در محافل سیاسی، اجتماعی و مطبوعات جهان پیدا کرد. خبرگزاری فرانسه در گزارشی از ژنو نوشته است که شاهنشاه ایران در جلسه اختصاصی پنجاه و هفتمین اجلاس کنفرانس بین المللی کار لزوم اصلاح وضع مبادلات بازرگانی و نظام بین المللی را بود کشور - های در حال توسعه تاکید فرمودند. شاهنشاه اظهار داشتند که ممالك صنعتی همراه با مصنوعات خود عدم تعادل اقتصادی را به کشورهای در حال توسعه صادر میکنند و در عین حال حاضر نیستند قیمت منصفا نه ای در مقابل مواد اولیه ای که از کشور - های در حال توسعه وارد میکنند بپردازند و این وضع برای ممالك در حال توسعه که همه ساله زبانهای قابل ملاحظه ای تحمل میکنند شرایط ناگواری پدید آورده است. شاهنشاه ایران ضمنا اظهار کردند که اگر کشور - های صنعتی تصور کنند که این وضع تا مدت درازی برفع آنها خواهد بود دچار غفلت شده اند.

در این زمینه خبرگزاری رویتر نیز گزارش مفصلی منتشر کرده و ضمن اشاره به اظهارات و ول فرد جنرل مدیر کل سازمان بین المللی کار در تجلیل از انقلاب ایران و نقش رهبری شاهنشاه به نقل قسمتهایی از سخنان مهم شاهنشاه پرداخته است. این خبرگزاری نیز روی آن قسمت از سخنان شاهنشاه ایران که در آن اصلاح وضع بازرگانی و نظام پولی بین المللی بود کشور - های در حال توسعه توصیه تنده تاکید کرده است.

خبرگزاری رویتر نوشته است که شاهنشاه در نطق خود تاکید فرمودند که کشور - های در حال توسعه در عین حال که در جهت توسعه اقتصادی و رفاه اجتماعی کوشش میکنند باید طرحهای موثری در زمینه تنظیم خانواده اجرا کنند تا تولید آنها نسبت با افزایش جمعیت فزونی یابد و باین ترتیب

است که این کشورها می - توانند زندگی بهتری برای مردم خود تامین کنند. خبرگزاری المان ضمن گزارشی نوشته است بیانات شاهنشاه که در آن سیاست اجتماعی و وضع کارگران ایران تشریح شد با کفزدنهای متند شرکت کنندگان در کنفرانس روبرو شد.

خبرگزاری یوایندپرس نیز در گزارش خود نوشته است که شاهنشاه ایران خاطر نشان ساختند که ملل ثروتمند باید قسمتی از درآمد خود را صرف کمک به کشورهای در حال توسعه بکنند تا از عمیق تر شدن شکاف اقتصادی و سیاسی در جهان جلوگیری شود. شاهنشاه ایران در عین حال تاکید کردند که ممالك در حال توسعه نیز باید مشترکا در جهت تحقق بخشیدن به خواستهای حق خویش در زمینه توزیع عادلانه ثروت بکوشند.

خبرگزاری رویتر در گزارشی از ژنو نوشت که شاهنشاه ایران ضمن نطقی در کنفرانس بین المللی کار رسما پیشنهاد کردند که ایران حاضر است سایر کشورهای در حال توسعه کمک کند. شاهنشاه ایران که در برابر ۱۳۰۰ نماینده از ۱۱۷ کشور سخنرانی میکردند فرمودند که ایران خوشبختانه راه نجات خود را یافته است و حاضر است سایر کشور - های در حال توسعه در سورتی که بخواهند کمک کنند تا آنها نیز در تحصیل هدفهای خویش موفق شوند.

رویتر مینویسد که شاهنشاه ایران از همکاری فنی کار - شناسان سازمان ملل متحد ستایش کردند و فرمودند که باید تعداد اینگونه کار - شناسان افزایش یابد تا زمینه کار آنها در اشاعه علوم و تکنولوژی جدید در ممالك در حال توسعه گسترش یابد. شاهنشاه همچنین اظهار - امیدواری کردند که کمک - های دوجانبه کشورهای بنحوی صورت گیرد که متضمن استقلال سیاسی و اقتصادی کشورهای در حال توسعه باشد.

تظاهرات

دانشجویان در

لندن علیه ایران

طبق قرار کنفدراسیون دانشجویان روز ۲۹ خرداد عده ای در حدود ۱۸۰ نفر در «هایدپارک لورن» لندن جمع شدند، اجتماع کنندگان ایرانی در حدود ۱۵ نفر بنظر میرسیدند و این عده بصورت خود ماسک گذارده بودند بقیه ظاهرا ترك و عرب و آفریقایی بودند. تظاهر کنندگان پرچم عراق و پارچه قرمزی که روی آن نوشته شده بود کمته دانشجویان ترك و شعارهایی توهین آمیز به مقدسات منی

ایران داشتند و سپس پس از اجتماع بطرف دفتر سفارت شاهنشاهی برای افتاده و در پیشاپیش خود يك تابوت سیاه و يك چوبه دار را بمرکت در آورده بودند. تظاهر کنندگان پس از اینکه مقابل ساختمان دفتر سفارت رسیدند در حدود ده دقیقه توقف و شعارهایی بزربان انگلیسی علیه ایران داده و سپس پرچم عراق و پلاکارت های دیگری که همراه داشتند در کامیونی که در پشت سر آنها در حرکت بود ریخته و متفرق شدند.

مسافرت رئیس

سنا به آلمان

روز ۳۱ خرداد آقای مهندس جعفر شریف امامی رئیس مجلس سنا بدعوت رئیس مجلس ملی آلمان غربی برای دیدار دوستانه در راس هیئتی از مجلس سنا، به «بن» رفت.

در این سفر سه تن از سناورها: مصطفی تجدد، دکتر طاهر ضیائی و دکتر احمد سید امامی و آقای نامدار از وزارت خارجه همراه رئیس مجلس سنا بودند.

ایران حمله اسرائیل

به لبنان را محکوم

کرد.

دولت ایران روز ۷ تیر با صدور اعلامیه ای تجاوز اخیر اسرائیل را به خاك لبنان محکوم کرد و خواستار آزادی بدون درنگ پنج افسر سوری که در خاك لبنان و هنگام حمله اسرائیل به اسارت نیروهای اسرائیل در آمدند شد.

در این زمینه اعلامیه یی بدین شرح از طرف سخنگوی وزارت خارجه انتشار یافت. «دولت شاهنشاهی ایران به پیروی از سیاست مستمر خود مبنی بر محکوم ساختن هر نوع تجاوز مسلحانه به قلمرو دولتهای دیگر، اقدامات اخیر اسرائیل را در خاك لبنان براساس تصمیم اخیر شورای امنیت سازمان ملل متحد محکوم میکند و در مورد رهایی ۱۵ افسر سوری که توسط نیروهای مسلح اسرائیل درخاك لبنان دستگیر شده اند، توصیه شورای امنیت را کاملا تایید می - نماید.

این نخستین بار نیست که ایران اینگونه اقدامات تجاوزکارانه اسرائیل را محکوم میکند و یا سیاست منفی اسرائیل را مورد حمله قرار میدهد. تهران در اسفند ماه سال ۴۹ نیز با صدور بیانیه یی به اسرائیل اخطار کرد چنانچه سیاست مثبتی نسبت به کوششهای مربوط به استقرار صلح درخاورمیانه در پیش نگیرد، اقدام آن دولت را محکوم خواهد کرد و وزیر خارجه نیز به روش سرسختانه و غیرواقع -

بینانه اسرائیل در قبال پیشنهاد های صلح قاهره - شدت حمله کرد.

کوشش برای

عادی کردن روابط

ایران و سوریه

سفارت سوریه در تهران درباره عادی کردن روابط تهران - دمشق و مبادله سفیر بین دو کشور گزارش مهمی به وزارت خارجه این کشور ارسال داشته است.

منابع مطلع در حالیکه از متن این گزارش اظهار بی اطلاعی میکنند معتقدند اینکه ایران و سوریه در پایتخت های یکدیگر سفیر

مقیم داشته باشند در نزدیکی نظرات دو کشور تاثیر بسیار خواهد داشت. ظاهرا تهیه گزارش سفارت سوریه در تهران که توسط ظهیر مراتب کاردار سفارت به دمشق مخابره شد بدنبال همین توصیه ها صورت گرفته است.

در سال گذشته ایران و سوریه یکبار کوشیدند که نظرات خود را در قبال عادی کردن روابط دو کشور هماهنگ کنند و برای مدتی روابطی گرم بین دو کشور پدیدار شد و به مناسبت عید فطر تلگرامهایی بین روسای دو کشور ایران و سوریه مبادله شد.

انورالسادات رئیس جمهوری مصر نیز پس از سفر به ایران در نزدیکی نظرات ایران و سوریه کوشید و در همان زمان با توجه به روابط خوب ایران و مصر گفته شد که روابط سرد ایران و سوریه و ایران، لیبی روابط ایران را با فدراسیون سه جانبه مصر، لیبی و سوریه در مقابل يك علامت سؤال قرار داده است.

منابع آگاه وزارت خارجه، نیز معتقدند که در طول سال گذشته روابط ایران و سوریه تحول جدیدی پیدا نکرد و رکود سال قبل هم چنان ادامه داشت.

منصور قدر سفیر ایران در اردن در آبانماه سال گذشته طی يك سفر غیررسمی به سوریه با حافظ اسد رئیس جمهوری و دیگر مقامات رسمی این کشور ملاقات و مذاکره کرد، ولی گویا این ماموریت نیز به عادی شدن روابط ایران و سوریه نینجامید.

میانجیگری کویت

و عربستان

عربستان سعودی و کویت در نظر دارند میانجیگری مشترکی در اختلافات میان ایران و عراق بعمل آورند. به گفته منابع مطلع، دو کشور نفت خیز احساس میکنند که کشمکش تهران - بغداد سازمان نیرومند کشور - های صادر کننده نفت را ناتوان میکند و ایران به سبب

دشمنی عراق دارد نسبت به اوپک بیمیل میشود . در دو ماهه گذشته چندین

تصادم مرزی میان ایران و عراق روی داده است .

نفت

گشایش پالایشگاه جدید کرمانشاه

شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو روز ۲۷ اردیبهشت ماه پالایشگاه کرمانشاه را گشودند و شاهنشاه اوامری در جهت بهبود وضع زندگی مردم کرمانشاه و تامین مسکن اوامری صادر فرمودند. در این مراسم مدیر عامل و رئیس هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران ضمن عرض خوش آمد از طرف کلیه کارکنان صنعت نفت گاز پتروشیمی و لوله سازی ایران چنین معروض داشت: امروز در این استان تاریخی که دامنه کوههای بیستون که گنجینه داریوش بزرگ شاهنشاه هخامنشی را بعنوان سند جاویدان افتخارات ایران باستان محفوظ داشته بنیادی از دوران شهریار شاهنشاه آریامهر گشایش مییابد تا مظهر پیروزیهای ایران امروز برای نسل های آینده باشد. پالایشگاه کرمانشاه که در دوران شهریار علیحضرت رضا شاه کبیر سردودمان سلسله پهلوی ایجاد شد و از ملی شدن صنعت نفت ایران تاکنون کلیه امور آن بدست افراد ایرانی اداره میشود در مرحله بوسازی بصورت واحد جدیدی در آمده است که نقش موثری در رونق اقتصادی و توسعه صنعتی کشور خواهد داشت .

در اجرای اوامر شاهنشاه آریامهر منظور بالا بردن ظرفیت پالایش در صنعت نفت ایران و برای تامین نیاز های روز افزون بفرآورده های نفتی و احتراز از صرف هزینه فرودگی دستگاههای قدیمی ساختمان جدید پالایشگاه کرمانشاه در سال ۱۳۴۸ آغاز شد. ساختمان آن ۲۷ ماه طول کشید و از اوایل تیر ۱۳۵۰ بتدریج کار تحویل دستگاهها و عملیات راه اندازی شروع شد .

پالایشگاه جدید کرمانشاه پس از نوسازی اخیر پالایش ۱۵ هزار بشکه در روز قادر است قسمتی از احتیاجات مناطق غربی کشور را از نظر فرآورده های نفتی تا چندسال آینده تامین کند . نفت خام مورد احتیاج پالایشگاه بوسیله لوله ۸ اینچی از منابع نفت شاه که در ۲۶۰ کیلومتری پالایشگاه قرار دارد تامین میشود .

در پالایشگاه کرمانشاه شش واحد پالایش و تصفیه و ۳ مولد برق و مخازن و بار گیری جدید نصب شده است. ضمناً تعمیرگاه مجهزی برای

تعمیر وسایل مکانیکی برق و ابزارهای دقیق و آزمایشگاهی برای مراقبت از کیفیت فرآورده ها ساخته شده است. در میان واحدهای پالایشگاه نفت دستگاه تبدیل کانالیستی برای تهیه بنزین سوپر و مرغوب شایان توجه بوده و شرکت ملی نفت ایران را از حمل بنزین سوپر از تهران که با صرف هزینه فراوان برای بهبود بنزین پالایشگاه قدیم کرمانشاه صورت میگرفت بی نیاز کرده است. فرآورده های پالایشگاه جدید کرمانشاه عبارت است از گاز مایع ، بنزین معمولی، بنزین سوپر سوخت جت ، نفت سفید ، نفت گاز و نفت کوره .

کلیه هزینه های نو سازی پالایشگاه در حدود ۱۹۴ میلیارد ریال بوده است . پالایشگاه جدید کرمانشاه بوسیله شرکت امریکایی یو-او-بی طراحی و توسط شرکت مهندسی هلندی کنتیننتال و با نظارت شرکت ملی نفت ایران ساخته شده است. عملیات راه اندازی پالایشگاه کلاً بدست کارگران ایرانی صورت گرفته است و گروهی از کارمندان فنی پالایشگاه های تهران و شیراز در راه انداختن و اداره دستگاهها با کادر ثابت پالایشگاه کرمانشاه همکاری داشته اند.

شرکت ملی نفت کرمانشاه با استفاده از فرصت نو سازی تأسیسات پالایشگاه کادر فنی و اداری پالایشگاه را نیز تجدید سازمان کرده است . تعداد کارکنان پالایشگاه که در گذشت ۵۲۷ نفر بوده به ۲۵۶ نفر تقلیل یافته است. توسعه پالایشگاه کرمانشاه جزء برنامه های شرکت ملی نفت ایران است و در نظر است تا سال ۱۳۵۸ ظرفیت این پالایشگاه به ۸۰ هزار بشکه در روز و یا بیش از ۴ میلیون متر مکعب در سال برسد.

طرح توسعه شبکه خطوط داخلی نفت

مقدمات اجرای طرح عظیم توسعه شبکه خطوط داخلی نفت کشور با هزینه بی معادل ۳۶۸ میلیارد ریال فراهم شد. در اجرای این طرح با سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران و استفاده از اعتبار ۳۲ میلیون دلاری بانک جهانی شبکه خطوط داخلی نفت توسعه مییابد و خطوط لوله جدیدی از اهواز به تهران و از تهران به مشهد و نیز از تهران به تبریز کشیده خواهد شد .

شرکت ملی نفت ایران به منظور رفع نیازمندیهای آینده مردم بمسواذ نفتی ، طرح عظیمی در زمینه توسعه خطوط لوله نفت و گاز در نقاط مختلف کشور در دست اجرا دارد و به موجب آن سه رشته خط لوله جدید به خطوط فعلی موجود اضافه خواهد کرد . بدین ترتیب ظرفیت ارسال نفت خام از جنوب به تهران به میزان قابل توجهی افزایش می یابد. از خط لوله اهواز تهران با قدرت مقدماتی یکصد هزار بشکه در روز نفت خام برای تصفیه به پالایشگاه تهران و نیز تامین نفت خام اضافی برای پالایشگاه کرمانشاه و همچنین پالایشگاه هائی که قرار است در مرکز، شمال غرب و شمال شرق کشور ایجاد شود منتقل خواهد شد. این برنامه طوری تنظیم شده که بعداً بتوان اشتعاباتی نیز از خط لوله دوم برای کرمانشاه و اصفهان احداث کرد.

شبکه دوم مربوط به ایجاد یک خط لوله جدید از تهران به تبریز با ظرفیت ۱۷۵۵ هزار بشکه نفت گاز (گازوئیل) در روز به تبریز است. شبکه سوم از تهران به مشهد کشیده میشود و با ایجاد این خط ظرفیت انتقال فرآورده های نفتی از ۱۴ هزار بشکه به ۲۵ هزار بشکه در روز می رسد. علاوه بر خطوط مذکور احداث خط لوله ای به قطر ۱۸ اینچ و طول ۶۷ کیلومتر از شاهرود تا علی آباد و دو اشتعاب ۱۶ اینچی به گرگان و گنبد قابوس به طول ۸۸ کیلومتر در نظر گرفته شده است که مطالعات مقدماتی و سیرابی طرح خاتمه یافته و بتدریج بهمورد اجرا گذاشته خواهد شد. در این طرح ایجاد اشتعاب خط لوله به انبارهای خرم آباد ، سبزوار و نیشابور نیز گنجانیده شده است.

یک چاه اکتشافی دیگر به نفت رسید

شرکت ملی نفت ایران اعلام کرد یک شرکت فرانسوی که براساس قراردادی مشغول اکتشاف نفت در خلیج فارس

است به نفت برخورد کرده است. چاه اکتشافی مذکور در سیندل واقع در جنوب غربی جزیره سیری در کرانه ایرانی خلیج فارس قرار دارد. حفر کننده این چاه اکتشافی شرکت سوئیران است که در سال ۱۳۴۵ با انعقاد قرارداد پیمان کاری اکتشاف و تولید بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت فرانسوی «الفاراب» بوجود آمده بعنوان پیمانکار کل شرکت ملی نفت ایران در نواحی مذکور به انجام عملیات اکتشافی پرداخته است.

تولید سوخت کشتی در جزیره «لاوان»

تا پایان سال آینده بهرم برداری از یک دستگاه عظیم تقطیر نفت خام که با هزینه بی معادل ۱۹۴ میلیارد ریال در «لاوان» در دست احداث است آغاز میشود. یک مقام مطلع در این زمینه گفت: این واحد بیش از ۲۰ هزار بشکه در روز ظرفیت دارد و مواد مورد نیاز آن از نفت خام حوزه ساسان واقع در خلیج فارس تامین میگردد. فرآورده های تولیدی واحد مذکور عبارتند از نفت ، نفت گاز و سوخت کشتی که از این تولیدات نفت و نفت گاز که روزانه به حدود ۶ هزار بشکه بالغ خواهد شد در داخل کشور به مصرف خواهد رسید و نفت تولید شده به خارج صادر میشود. سوخت کشتی تولید شده نیز به کشتی های نفتکش و تجارتی تحویل داده میشود.

ششمین مخزن یک میلیون بشکه ای نفت در خارک

عملیات ساختمانی ششمین مخزن یک میلیون بشکه ای نفت خام در جزیره خارک رو باتمام میرود و با بهره برداری از این مخزن ظرفیت ذخیره نفت خام در جزیره خارک از ۱۳ میلیون بشکه به ۱۴ میلیون افزایش خواهد یافت . این مخزن که عملیات ساختمانی آن از شش ماه قبل شروع شده است دارای ۳۶۰ فوت

قطر و ۵۶ فوت ارتفاع میباشد. در حال حاضر این مخزن بمنظور آزمایش از آب پر شده تا چنانچه نقصی در آن مشاهده گردد نسبت بر رفع آن اقدام شود.

تولید نفت خام در ماه آوریل

شرکت های عامل نفت دیروز اعلام کرد که تولید خالص نفت خام ایران از حوزه کنسرسیوم ملی ماه آوریل به ۴۳۳۸ میلیون بشکه در روز رسیده است. به این ترتیب تولید نفت روزانه از حوزه قرارداد از اول ژانویه تا پایان ماه آوریل از ۴۳۶ میلیون بشکه در روز تجاوز کرده است. در اطلاعیه مطبوعاتی شرکت های عامل نفت آمده است که در طول ماه گذشته مسیحی روزانه متجاوز از ۳۷۸۸ میلیون بشکه نفت از بندر خارک بارگیری شده است. طی همین مدت شرکت ملی نفت ایران روزانه ۶۹ هزار و ۹۹۹ بشکه نفت از خارک صادر کرده است. تولید ناخالص نفت خام طی همین ماه از ۴۴ میلیون بشکه در روز متجاوز بوده است و همه نفت صادراتی ایران توسط ۱۷۴ نفتکش به خارج صادر شده است.

تولید نفت خام از ۵۴ میلیون بشکه در روز گذشت

شرکت سهامی اکتشاف و تولید نفت ایران اعلام کرد که در ماه مه گذشته حد نصاب تولید خالص نفت خام از مرز ۵۴ میلیون بشکه در روز نیز تجاوز کرده است. حد نصاب تولید چهار میلیون بشکه در روز سال گذشته بدست آمد و به تدریج افزایش یافت بطوریکه متوسط تولید خالص روزانه نفت خام از اول سال مسیحی جاری تاکنون حدود ۴۳۹ میلیون بشکه در روز بوده و این نخستین بار است که به حدود ۵۴۰ میلیون بشکه در روز رسیده است. از نفت خام تولید شده در این مدت هر روز بیش از

۳۹۲۳ میلیون بشکه برای صدور به اعضای کنسرسیوم تحویل داده شد که در حدود یکصد هزار بشکه در روز از متوسط پنج ماه اول سال جاری مسیحی بیشتر است . ماه گذشته همچنین روزانه ۲۹۱ هزار بشکه نفت خام به پالایشگاه آبادان و ۸۳۷۷ بشکه به شرکت ملی نفت برای صدور از خارک تحویل شده است.

میزان نفت خام تحویلی از جانب شرکت ملی نفت ایران به پالایشگاه آبادان ۱۰۶ هزار بشکه در روز و به پالایشگاه تهران حدود ۷۹ هزار بشکه گزارش داده شده است .

سهام صنایع پتروشیمی بمردم فروخته میشود

شرکت ملی نفت ایران اعلام کرد مصمم است سهام خود را در واحدهای مختلف پتروشیمی و شیمیایی به کارکنان صنعت نفت و سایر افراد واگذار کند. شرکت سهامی پتروشیمی آبادان ، شرکت سهامی شیمیایی شاهرور، شرکت سهامی خارک، شرکت سهامی کود شیمیایی ایران، کارخانه کود شیمیایی شیراز، شرکت سهامی پتروشیمی پاسارگاد ، شرکت سهامی لوله سازی اهواز و شرکت سهامی کارخانه روغن سازی پالایشگاه تهران که در شرف تأسیس است از جمله واحدهای صنعتی است که سهام آن در اختیار مردم قرار می گیرد.

انتقال سهام به صورتی انجام میگردد که برای اداره عملیات و مالکیت در هر مورد حد اقل یک سهم در دست شرکت ملی نفت باقی بماند و بهمین جهت خریدار باید حق رای خود را به شرکت ملی نفت ایران واگذار کند. در مورد واگذاری سهام توسط خریدار هنگام ترک خدمت ترتیبی اتخاذ شده که این سهم به قیمت روز در اختیار شرکت تعاونی کارکنان صنعت نفت قرار گیرد تا با شرایطی به کارگر و یا کارمند جدیدی که در خدمت این صنعت و صنایع وابسته وارد میشود انتقال یابد.

نفت ایران و «هفت خواهر»

وسعت میدان فوتبال دیده میشود. در اینجا کار انسان کمتر بچشم می خورد . در مرکز تاسیسات بارگیری چراغهای رنگارنگ چشمک می زنند و دستگاهها با آرامی و نظم به محاسبه میلیونها تن نفت می پردازند. جزیره خارک که ملکه خلیج فارس است با لنگرگاههای بزرگ و آثار باستانی خویش چون پرستشگاههای پالمیر (تدمر) باستان، معابد نسطوریان، مساجد مسلمین و لاک پشتهای خاکستری رنگ خویش شهرتی بسزا دارد . خارک اکنون بزرگترین بندر نفتی جهان است. از لوله های قطور، رودخانه هایی از نفت جاری است که میتواند نیازمندیهای کشور صنعتی پیشرفته ای چون ژاپن را تمام و کمال برآورد. این رودخانه های نفت

نقل از روزنامه پروادا ارگان کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی .

شماره ۱۲۸ مورخ یکشنبه ۷ ماه مه ۱۹۷۲ نویسنده ا. واسیلیف

خبرنگار ویژه روزنامه پروادا چهار لوله عظیم به قطر یک متر و پنج لوله کوچکتر بسوی لنگرگاه خلیج که نفتکش بسیار عظیمی کنار آن لنگر افکنده بود امتداد دارند. بارگیری نفتکش دویست هزار تنی هجده ساعت بطول انجامید. اندکی دورتر لنگرگاه جدیدی ساخته می شود که قادر است نفتکشهای بزرگی به ظرفیت پانصد هزار تن را در خود جای دهد. برتپهای خاکستری رنگ مخزنهایی نقره فام هریک به

تنها از بیست چاه در جنوب ایران منشاء میگیرد. برخی از این چاهها در جهان نظیر و مانند ندارند. وقتی به چاه شماره سی و پنج در گچساران نزدیک شوید از دهها متر لرزش زمین را زیر پاهای خود احساس کنید. گویی دیو ویا اژدهائی مهیب با دم آتشین خود جهان زیرزمین را به لرزه افکنده است. سیل نفت در نتیجه فشار گاز متراکم جاری است. این چاه سالیانه بیش از چهار میلیون تن نفت می دهد. چاه مذکور همین چندی پیش حفر شده ولی شصت و سه سال است که این مایع سیاه روغنی از دل ایران بیرون می چکد. انحصارات امپریالیستی نفت دهها سال است که ثروتهای طبیعی کشورهای در حال رشد را به غارت می برند و مردم آن سرزمینها را بیرحمانه مورد استثمار قرار می دهند ولی دول صاحب نفت جهان سوم «بخاطر حصول استقلال اقتصادی واقعی و رهائی از مظالم کسرن های بین المللی به مبارزه برخاسته اند. ایران بزرگترین کشور تولید کننده نفت در خاورمیانه همه تدابیر لازم را بکار می برد تا از مظالم مؤسسات عظیم امپریالیستی نفت رهائی یابد. صاحب امتیاز اصلی در ایران کنسرسیوم بین المللی نفت است که وارث و جانشین کمپانی نفت انگلیس شده است. بزرگترین کمپانیهای نفتی جهان که بنام «هفت خواهر» شهرت یافته اند عضو کنسرسیوم نامبرده اند. این کمپانیها نیرومندترین گروه انحصارگر جهان سرمایه داری بشمارند. سال ۱۹۷۰ میزان سرمایه گذاری کنسرسیوم در صنایع نفت ایران حدود پنجاه میلیون دلار بود ولی سود ویژه آن (پس از پرداخت سهم ایران) در همان سال به حدود یک میلیارد دلار رسید. این سود تنها از فروش نفت خام بدست آمده است. آیا شگفت آور است که اقتصاددانان غرب صنایع نفت حوزه خلیج فارس بویژه ایران را «مؤسسه مدرن دارای سود سرسام آور» می نامند؟ اگر کنسرسیوم قدرت می داشت خون سیاه ایران را تا آخرین قطره می مکید و تفاله های خشک و بی ثمر آنرا بدور می افکند. مسجد سلیمان قدیمترین منبع نفت در خاورمیانه است. این همان سرزمینی است که روزگاری دوستداران و پرستندگان آتش، برای آتشدانهای آتشکده ها مایع سیاه آنرا برمی گرفتند. در این سرزمین بود که نخستین چاه نفت حفر شد. اکنون این چاه خشک شده و مسجد سلیمان به مرکز درجه سوم تولید نفت بدل گشته است. کنار دشتها و کوههای خاکستری رنگ، قصبه ای به چشم می خورد. پرسیدم: کنسرسیوم جز از استخراج نفت در این سرزمین چه پدید آورده است؟ آیا کنسرسیوم وضع خانه های گلی و چادر نشینان را تغییری داده است؟ آنها که دست اندر کار استخراج نفت نیستند چه میکنند؟ نمایندگان کنسرسیوم در پاسخ گفتند: ما چیزی نمی دانیم. شاید به خرید و فروش اشتغال دارند. راست است که در قصبه مدرسه و باشگاه و آب لوله کشی وجود دارد. ولی همه اینها کار ایرانیان است نه ثمره نیکوکاری انحصارات نفت. وقتی از کارکنان انگلیسی سؤال میشود: آیا کنسرسیوم جز از استخراج نفت هیچ تأسیسات صنعتی در این ناحیه پدید آورده است؟ بلافاصله پالایشگاه بیست میلیون تنی آبادان را برخ می کشند ولی این پالایشگاه متعلق به زمانی است که شرکت نفت انگلیس اطمینان داشت که نفت ایران همیشه و تمام و کمال تحت اختیار آن شرکت باقی خواهد ماند. اکنون که صاحبان کنسرسیوم آینده خویش را در نظر مجسم می سازند بی گمان نقشی از خرسندی بر ناصیه آنان نقش نمی بندند. آنها نه اینکه به احداث کارخانه ها و تأسیسات جدید نمی پردازند، بلکه کار مدرنیزه کردن دستگاههای قدیمی موجود را نیز در نهایت

بی میلی انجام می دهند. مهندسان ایرانی در آبادان بمن گفتند که آنها مخارج تجدید بنای پالایشگاه را با زحمت فراوان بدست می آورند تا این مؤسسه عظیم از کار نیافتد. اما در ایران امروز دیگر کنسرسیوم را «دولتی در داخل دولت» نمی دانند. این جمله دیگر تا اندازه زیادی کهنه و منسوخ شده است. فعالیت کنسرسیوم جداً محدود شده و تحت کنترل شدید دولت ایران درآمده است. نماینده دولت نیز شرکت ملی نفت ایران است. این موفقیت چگونه بدست آمده است. پس از کوششهای فراوان ایران بخاطر پایان بخشیدن به سیادت انحصارات نفت در کشور در سال ۱۹۵۴ قرارداد تازه ای به امضا رسانید. وضع حقوقی کمپانیهای نفت از ریشه دگرگون شد. بطور کلی صنایع نفت ایران ملی اعلام شد و به کنسرسیوم درآمد. در آثرمان کشاکش میان ایران و شرکت نفت انگلیس با پذیرش اصل مناصف پایان پذیرفت. بدین معنی که درآمد حاصله از فروش نفت خام باید میان کمپانیهای نفت و کشورهای تولید کننده نفت در حوزه خلیج فارس بطور مساوی تقسیم شود. اگر بخاطر بی آوری که ایران در دهه چهارم سده کنونی تنها شاترده درصد از درآمد نفت را بدست می آورد در آن صورت باید گفت اقدام مذکور گام بزرگی به پیش بود. بهار گذشته کنفرانس نفت در تهران با دگرگونیهای جدی همراه بود. اعضای سازمان کشور های صادر کننده نفت در منطقه خلیج فارس، انحصارگران بین المللی را به عقب نشینی بزرگی بمسود صاحبان واقعی نفت واداشتند. اکنون درآمد سالیانه ایران از نفت بیش از یک میلیارد دلار است. حدود پانزده سال پیش ایران بخشی از منابع نفتی موجود در خارج از محدوده کنسرسیوم را به دیگر کمپانیهای نفتی از جمله کمپانیهای ایتالیائی، فرانسوی، ژاپنی و آمریکائی که رابطه مستقیم با (هفت خواهر) ندارند وا گذاشت. در فعالیت این کمپانیها دخالت شرکت ملی نفت ایران بر مبنای برابری حقوق منظور شده است. از این رو درآمد ایران از نفتی که توسط این کمپانیها استخراج خواهد شد به بیش از ۷۵ درصد سود می رسد. در قراردادهای جدید، شرکت ملی نفت ایران در کار استخراج و حمل نفت که خود فعالیتی تولیدی است شرکت مینماید. شرکت ملی نفت ایران می کوشد تا در بازارهای جهانی کنترل «هفت خواهر» را درهم بشکند و با مصرف کنندگان نفت در آسیا، آفریقا و اروپا مناسبات بازرگانی مستقیم وبدون واسطه برقرار کند. ایران در کار احداث پالایشگاههای نفت در دیگر کشورها شرکت دارد و از مواد خام آن کشورها بهره مند خواهد شد. سبب انتقال شرکت ملی نفت ایران به فعالیت تولیدی آن شد که طبق قرارداد سال ۱۹۵۴ توانست کنترل خود را بر شبکه ملی توزیع نفت برقرار کند و ساختمان مستقل پالایشگاه های نفت را در ایران آغاز نماید. یکی از جهات مشخصه جنوب ایران مشعلهای کثیفی بود که نشان می داد گاز ایران می سوزد و به هدر می رود. کنسرسیوم نمی خواست به رشد ثروت ملی ایران مستقیماً توجهی ابراز دارد. از این رو گاز های جنوب ایران می سوخت و برباد میرفت. قرار داد ایران با اتحاد شوروی سبب حل این مشکل شد. لوله های عظیمی که در سراسر ایران تا اتحاد شوروی کشیده شده است می تواند سالیانه ده میلیارد متر مکعب گاز به اتحاد شوروی برساند. در عوض اتحاد شوروی با ایران از نظر فنی و اقتصادی در احداث کارخانه ذوب آهن اصفهان همکاری نمود. شرکت ملی نفت ایران طی سالهای اخیر در واقع و بطور جدی به امر پیشرفت صنایع شیمیائی بویژه در مسیر لوله های گاز پرداخت. صدها میلیون

دلار صرف احداث تأسیسات عظیم و مدرن شیمیائی در شاهپور و آبادان و جزیره خارک و شیراز شد. گرچه در برخی از این تأسیسات سرمایه های خارجی نیز شرکت دارند. معهذا کنترل کارها در دست ایران است. بارها از مهندسان انگلیسی و آمریکائی در باره میزان تخصص همکاران ایرانی آنان سؤال کردم در پاسخ گفتند ما بطور مشترک و با برابری کامل فعالیت می کنیم. تجارب مهندسان و کارگران متخصص ایرانی کاملاً در سطح بین المللی است. آیا دهها سال پیش که اسلاف این مهندسان و متخصص ایرانی کاملاً در سطح بین المللی است. آیا دهها سال پیش که اسلاف این مهندسان و متخصص خارجی ایرانیان را در صنایع نفت بر سر کارهای حساس نمی گذاردند بدینگونه سخن می گفتند؟ طی دهها سال مبارزه شدید متخصصان ایرانی صنایع نفت در حرفه و صنعت خویش رشد و تکامل یافتند. شماره متخصصان خارجی کاهش پذیرفت. ایرانیان اکنون بغرنج ترین و حساس ترین کارها را انجام می دهند و در هیأت مدیره کنسرسیوم شرکت دارند. این یکی از علل اصلی عدم توانائی کنسرسیوم به فعالیت طبق آرزو و دلخواه خویش در ایران است. روابط ایران و دیگر کشورهای صادر کننده نفت با کمپانیهای بین المللی نفت اکنون بشدت دستخوش تغییر و دگرگونی است. اگر در ماه فوریه سال گذشته اعضای سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک) در کنفرانس تهران عملاً توانستند حق تعیین بهای نفت خام کشور خود را بدست آورند، در ماه ژانویه سال جاری در کنفرانس ژنو باین حق خود جنبه قاطع و مسلم دادند. اکنون دیگر صحبت بر سر کنترل آنها در کلیه فعالیتهای کمپانیهای دارنده امتیاز است. در کنفرانس اوپک که چندی پیش در بیروت انعقاد یافت اعضای این سازمان بطور جدی خواستند که بیست درصد از سهام کمپانیهای استخراج کننده نفت به کشورهای صادر کننده نفت واگذار شود. اکنون دیگر مانند دهها سال پیش ایران تنها نیست، بلکه جبهه متحدی از یازده کشور در مقیاس بین المللی برابر «هفت خواهر» ایستاده اند. توفیق مبارزه آنان با حریف نیرومندشان وابسته به چگونگی فعالیت هر یک از کشورها و وحدت اعضای اوپک در برابر کمپانیهای نفتی است.

عمدان

احداث ۱۶۰۰

آپارتمان ارزان

قیمت در مشهد

مقدمت ایجاد ۱۶۰۰ خانه آپارتمانی ارزان قیمت در مشهد فراهم آمد و اعلام شد که بزودی ساختمان واحد های مسکونی مذکور در این شهرستان آغاز می شود. يك مقام مطلع دروزارت آبادانی و مكن در این مورد گفت، در اجرای این پروژه خانه سازی ۱۰۰۰ واحد مسکونی در اراضی جنوب شهر مشهد، پایین خیابان و ۶۰۰ واحد دیگر در بلوار سید جلال الدین تهرانی واقع در شمال غربی این شهرستان بنا میشود. هزار واحدی که در پائین خیابان مشهد ایجاد میشود دو اتاقه خواهد بود که هر واحد در زمینی به

مساحت ۷۵ متر مربع و ۶۰۰ واحد دیگر بصورت آپارتمان های پنج طبقه در اراضی واقع در پشت خانه های سازمانی مهد ساختمینود. واحد هایی که بصورت آپارتمان ساخته میشود دو اتاقه خواهد بود و ۷۵ متر مربع برای هر آپارتمان در نظر گرفته شده است. اراضی مورد نیاز ۱۶۰ واحد مسکونی ارزان قیمت از طرف آستان قدس رضوی تأمین شده است که به افراد بی بضاعت این شهرستان واگذار خواهد شد. بقرار اطلاع متقاضیان مكن باید ده در صد قیمت خانه یا آپارتمان ها را ابتدا بوزارت آبادانی و مكن بپردازند و سپس بقیه به اقساط ۱۰ الی ۱۵ ساله با بهره اندك از آنان وصول خواهد شد.

طرح اصلاح آبیاری در مناطق شمال

مقامات وزارت کشاورزی و منابع طبیعی اعلام کردند، طرحهای بزرگ مربوط به اصلاح روشهای آبیاری و زهکشی در مناطق پرجمع خیز شمال آماده اجرا شده و به زودی در سطح وسیعی پیاده خواهد شد. یک مقام وزارت کشاورزی تاکید کرد در اجرای این طرح هائوتجارب کارشناسان شوروی نیز بهره گرفته خواهد شد لذا اخیراً یک هیئت از کارشناسان وزارت آبیاری و زهکشی شوروی از مازندران، گرگان و گیلان بازدید کردند و بدنبال آن مذاکراتی بین رئیس این هیأت و معاون طرح و بررسی های وزارت کشاورزی و منابع طبیعی انجام شد.

این هیأت که براساس تصمیم سومین جلسه کمیسیون دائمی همکاریهای اقتصادی ایران و شوروی از ایران بازدید کرده در پایان بازدید خود از اراضی استانهای مازندران، گرگان و گیلان اعلام کرد اراضی مذکور را میتوان بوسیله آب رودخانه های هراز، گرگان رود، تجن و تالار آبیاری کرد و مورد بهره برداری مفید کشاورزی قرار داد. در این مذاکرات مسایل مربوط به همکاری در مورد انجام کارهایی جهت بهره برداری از اراضی و سازمان دهی واحد های زراعی در ناحیه سرخی بررسی و نتیجه گرفته شد که وجود شرایط اقلیمی و طبیعی مناسب، منابع آب، عوامل ارتباطی و نیروی کارگر کافی امکان ایجاد تاسیسات کشاورزی سود آوری را در این ناحیه فراهم آورده است.

زاعه های تپه های هگمتانه ویران شد

تپه های هگمتانه که آثاری از دوران پادشاهی مادها و شاهنشاهی هخامنشی رادر زیر خود دارند و ممکن است از مهمترین محل های باستان شناسی ایران باشند از سالها پیش مسکن زاعه نشینانی بود که پایین ترین سطح زندگی را در همدان و شاید بسیاری از شهر های ایران داشتند. صاحبان و اجاره نشینان زاعه ها حق تعمیر زاعه ها را نیز نداشتند زیرا تپه ها به عنوان آثار مهم باستانی میبایست حفظ شود. لذا پس از سالها تلاش سرانجام سازمان برنامه اعتبارات لازم را در اختیار وزارت فرهنگ و هنر قرار داد و آن وزارتخانه «خانه» های تپه ها را از صاحبان آنها خرید تا تپه ها برای حضاری در اختیار اداره باستانشناسی گذاشته شود. ویران کردن

زاعه ها هم اکنون آغاز شده است. وزارت آبادانی و مسکن هم به خاطر کمک به حل این مشکل و هم برای آنکه کوی نمونه ای در همدان بوجود آورد تصمیم گرفت ۶۰۰ دستگاه دو و سه اتاقه بسازد. این واحد های مسکونی سرعت آماده می شوند و علاوه بر آنها ورزشگاه، دوپای مدرسه، درمانگاه، مجوز، حمام و مسجد نیز برای ساکنان آنها ساخته می شود. کوی نوینیه، فضای سبز، آب و برق و محوطه بازار و همه تاسیسات لازم را در محوطه ۳۰۰ هزارمتری خود خواهد داشت. مالکان و مستاجران تپه های هگمتانه با پرداخت ۵۰ هزار ریال برای واحد های سه اتاقه و ۳۰ هزار ریال برای واحد های دو اتاقه به تعداد روز افزون تقاضای مالکیت واحد های مسکونی این کوی را می کنند. بقیه بهای واحدها در مدت بیست سال با بهره دو درصد از آنان دریافت خواهد شد که از اجاره بهای واحد های مسکونی نیز کمتر است.

ایران و شوروی مشترکاً ۲ سر جدید میسازند

با همکاری ایران و شوروی سد «خدا آفرین» در آذربایجان و سد «اترک» در گرگان احداث خواهد شد. ساختمان این دو سد در برنامه عمرانی ۵ ساله آینده آغاز میشود و هزینه آن بطور مشترک از جانب ایران و شوروی تامین میگردد. از چندی قبل مطالعاتی بمنظور احداث این دو سد در وزارت آب و برق جریان دارد و مقدمات احداث این دو سد در برنامه پنجم فراهم خواهد شد.

طرح خانه سازی اوقاف در زمین های «دولاب»

سازمان اوقاف کشور با اجرای یک پروژه خانه سازی در منطقه دولابچهره شرق تهران رادگرگون می کند. قرار است در این منطقه ۵۰ آپارتمان ارزان قیمت برای طبقات مختلف مردم بنیان شود. پروژه خانه سازی اوقاف در زمینی به مساحت ۳۳ هزار متر مربع در اراضی موقوفه اوقاف در دولاب پیاده میشود و آپارتمان ها در بلوکهای پنج طبقه می ریزی شده و هر آپارتمان ۱۰۰ متر مربع زیر بنا خواهد داشت. معاون نخست وزیر و سرپرست اوقاف گفت اجرای این پروژه ۲۷۰ میلیون ریال هزینه دارد و بموجب برآورد های مقدماتی قیمت هر آپارتمان ۶۰۰ هزار ریال خواهد بود. متقاضیان

آپارتمان های منطقه دولاب باید قبلاً ۲۰ درصد قیمت برآورد شده را بپردازند و بقیه به اقساط طولانی ۱۵ ساله مستهلك خواهد شد. در این پروژه همه عوامل محیط انسانی و فضای سبز و شهر سازی در نظر گرفته شده است و اجرای این پروژه چهره شرق تهران رادگرگون خواهد کرد. در حال حاضر مذاکرات نهائی برای عقد قرارداد دریافت وام مسکن از بانک رهنی بین اوقاف و بانک مراحل نهائی را می گذارند و بموجب پروژه جدید دولت متقاضیان مسکن بارهن گذاشتن آپارتمان در بانک رهنی اقساط آپارتمان ها را به بانک مذکور خواهند پرداخت. براساس پروژه خانه سازی اوقاف به صورت اجاره به شرکت های تعاونی مسکن واگذار میشود مشروط بر اینکه پروژه مسکن تعاونیها دارای طرح های حساب شده باشد و حداقل ۲۰ درصد بهای ساختمان ها قبلاً از سوی شرکت تامین شود. علاوه بر این تعاونیهای اولویت دارند که طرح آنها آپارتمان سازی باشد.

ده شهرک دولتی در کرانه های دریای مازندران

نخستین اردوگاه و پلاژ نمونه جوانان که از طرف دولت با ظرفیت ۸۰۰ تخت در غرب بندر پهلوی احداث شده است آماده بهره برداری میباشد. بزودی گنجایش پذیرش اردوگاه و پلاژ نمونه به دو هزار نفر بالغ میشود و با اجرای یک طرح ۳ میلیارد ریالی در ده نقطه در کنارهای دریای خزر شهرک های ساحلی با کلیه وسایل آسایش و زندگی به گنجایش ۲۰ هزار نفر تاسیس میشود. اردوگاه ساحلی و پلاژ نمونه دولت در سواحل شمال به ترتیب در کیلومتر ۱۲ و ۷ غرب بندر پهلوی در زمینی به مساحت ۱۸ هکتار واقع است و ۲۶۰ تخت در کلبه ها و چادر های این اردوگاه در نظر گرفته شده است. اردوگاه یاد شده مجهز به آشپزخانه سالن های ناهار خوری، سوپرمارکت و سرویس های بهداشتی، پارکینگ، ورزشگاه و فرودگاه هلیکوپتر است. این اردوگاه سال آینده گسترش خواهد یافت و قادر خواهد بود ۱۵۰۰ نفر را پذیرا شود و یک سالن سینما و چند استخر در آن تاسیس میشود. هزینه اقامت در چادر برای هر تخت ۲۰ ریال و در کلبه ها ۵۰ ریال برای ۲۴ ساعت در نظر گرفته شده است. برای تاسیس این اردوگاه ۶۵ میلیون ریال سرمایه گذاشته شده و معادل همین مبلغ برای گسترش آن

خرج خواهد شد. پلاژ نمونه ساحلی دولت در حال حاضر دارای ۲۳ آپارتمان با گنجایش ۱۰۰ نفر است که تا پایان سال قادر به پذیرائی ۵۰۰ نفر خواهد بود. آپارتمان های این پلاژ هر یک دارای آشپزخانه و یرمبی است. برای تاسیس این پلاژ ۱۵ میلیون ریال سرمایه گذاری شده و ۵ میلیون ریال دیگر برای گسترش آن تامین اعتبار شده است. شهرک های دیگر مانند شهرک های ساحلی یاد شده در ۵ کیلومتری چالوس، ۱۵ کیلومتری شرق نوشهر، جنگل های سینگان، رستم رود، خوشامیان، زمینهای کارخانه فیبر، در بندر پهلوی محمود آباد و فرح آباد بنیاد می شود.

تصویب اعتبار ۱۰۰ میلیون تومانی برای نوسازی جنوب

در جلسه ۲۷ خرداد هیأت وزیران، طرح نوسازی جنوب شهر با اعتباری معادل یکصد میلیون تومان بتصویب رسید. آقای غلامرضا نیکبسی شهردار پایتخت اعلام کرد: موضوع کمک یکصد میلیون تومانی دولت به شهرداری برای عمران و نوسازی جنوب شهر، مربوط به سه ماه پیش است و شهرداری پایتخت از ماهها پیش برنامه های خود را برای تقسیم این اعتبار اعلام کرده است. برنامه شهرداری شامل، اسفالت خیابانهای جنوبی تهران (از میدان سپه به پایین) ایجاد و مراکز رفاه و احیاء کودکان جنوب شهر است که قسمتی از این برنامه ها هم اکنون در دست اجرا قرار دارد. شهردار پایتخت افزود: سازمان برنامه برای پرداخت این اعتبار احتیاج به تصویب نامه هیأت دولت داشت که ظرف این مدت وزارت کشور طرح مربوط را آماده کرد و از تصویب هیأت وزیران گذشت.

سه استان به شاهراه آسیایی می پیوندند

ده پیمانکار خارجی و ایرانی برای اتصال شبکه ارتباطی شاهراه تاختان - بازرگان به غرب ایران سرگرم کار شدند تا پروژه بزرگراه سازی را که سه استان کرمانشاه، آذربایجان غربی و کردستان را به یکدیگر متصل می کند به پایان برسانند. طول این شاهراه به ۱۱۵۰ کیلومتر می رسد و موجب خواهد شد که کالاهای صادراتی غرب ایران سریع تر به بازار های اروپا حمل شود. برای ایجاد این راه که از ترکیه شروع میشود و به استانهای غربی کردستان، کرمانشاه ارتباط

پیدا می کند بیش از ۱۲۵۰ میلیارد ریال از بانک جهانی وام گرفته شده و ساختمان آن دو سال طول میکشد. مقداری از وام مذکور به مصرف ساختن راه اسفالت نائین به یزد میرسد. در حال حاضر از یزد تا رفسنجان اسفالت شده و عملیات رام سازی بقیه راه ادامه دارد.

بانک رهنی میتواند تا صد میلیون دلار از خارج وام بگیرد

برای آسان کردن کار اجرای سیاست خانه سازی دولت که تکیه آن بر ساختن خانه های ارزان قیمت است به بانک رهنی اجازه داده میشود که تا میزان صد میلیون دلار وام یا اعتبار از خارج دریافت کند. این مطلب در لایحه تامین اعتبارات مسکن و تشویق خانه سازی پیش بینی شده که هفته گذشته بمجلس شورا داده شد. در این لایحه دولت برای ایجاد خانه های ارزان قیمت و تشویق بخش خصوصی به خانه سازی پیش بینی های لازم را کرده است. لایحه تصریح کرده است که این وام یا اعتباری که بانک رهنی از خارج دریافت میکند از موسسات دولتی یا خصوصی خارجی، یاموسسات بین المللی گرفته میشود. منحصراً برای ساختمان واحد های مسکونی ارزان قیمت و فروش به افراد کم درآمد، به مصرف خواهد رسید. لایحه به تمام بانکهای که از طرف بانک مرکزی مجاز شناخته شده اند اجازه داده است که با انعقاد قرار داد با بانک رهنی ایران، حساب پس انداز مسکن باز کنند.

لایحه همچنین بانکها را مکلف کرده است که موجودی حساب پس انداز مسکن را تنها در دادن وام مسکن یا خرید اوراق قرضه مسکن صرف کنند.

به بانک های مجاز، اجازه داده شده است که در قبایل وام های مسکن پرداخت شده اوراق قرضه مسکن منتشر کنند.

دومین کارخانه ذوب آهن ایران احداث میشود

مطالعه و مذاکره برای احداث دومین کارخانه ذوب آهن ایران در سازمان برنامه و وزارت اقتصاد جریان یافت. براساس این مطالعات یک کارخانه ذوب آهن گازی در جنوب احداث میشود و آهن اسفنجی تولید خواهد کرد. دومین کارخانه ذوب آهن ایران حدود ۴۰۰ میلیون

دلار هزینه دارد و این اعتبار در برنامه پنجم تامین خواهد شد. گزارش مقدماتی احداث دومین کارخانه ذوب آهن از طرف مهندسین مشاور تسلیم سازمان برنامه میشود و بعد موازات بررسی این گزارش وزارت اقتصاد با اعزام هیاتی به آلمان غربی مذاکره برای خرید کارخانه مذکور را دنبال خواهد کرد.

دومین کارخانه ذوب آهن ایران با استفاده از سنگ آهن و گاز، فولاد تولید میکند و بهمین منظور احتمالاً این کارخانه در نزدیکی یکی از مناطق نفت خیز جنوب احداث میشود. یک مقام مطلع اظهار داشت وجود گاز فراوان در ایران و پائین بودن کیفیت «کک» موجب گردیده که دولت در برنامه پنجم احداث یک کارخانه ذوب آهن گازی را پیش بینی نماید.

این مقام اضافه کرد. در ایران میلیاردها تن ذغال سنگ وجود دارد و میزان ذخائر ذغال سنگ برای ده ها سال فعالیت کارخانه ذوب آهن اصفهان کافی است ولی کارشناسان معدنی تاکید کرده اند که عیار و کیفیت «کک» معادن ایران تاحدودی کم است. بنابراین با توجه به پائین بودن کیفیت «کک» و وجود سرشار گاز در ایران احداث کارخانه ذوب آهن گازی ضروری است و آنچه مسلم است اقداماتی در این زمینه جریان دارد ولی نوع کارخانه، محل احداث، میزان ظرفیت کارخانه تاکنون تعیین نشده و این امر بستگی به نتیجه مذاکرات و مطالعاتی دارد که آغاز شده است.

مطالعات و مذاکرات احداث دومین کارخانه ذوب آهن ایران طی شماه آینده از مرحله بررسی وارد مرحله تصمیم خواهد شد.

نمایشگاه گل آرائی به سبک ژاپنی

بیست و چهارم خرداد یک نمایشگاه گل آرائی به سبک ژاپنی در هتل هیتون گشایش یافت. این نمایشگاه را عده ای از خانم های ایرانی که مدت دو هفته در کلاس گل آرائی خانم «توکودا» یکی از استادان گل آرائی ژاپن فن را می آموختند ترتیب داده بودند. وی بدعوت سفارت ژاپن و انجمن دوستداران گل ایران وابسته به انجمن بین المللی «ایکبانا» به ایران آمده است.

۴۲ میلیون دلار کالا در نمایشگاه آمریکا فروخته شد

دومین نمایشگاه صنعتی و لوازم پزشکی آمریکا به کار خود پایان داد و اعلام شد که

در مدت برگزاری نمایشگاه مذکور ۴۲ میلیون دلار کالا بفروش رفت، ۷ میلیون دلار از فروش مذکور مربوط به کالائی بود که در نمایشگاه به معرض نمایش گذاشته شده بود و ۳۵ میلیون دلار نیز براساس قراردادهائی که بین بازرگانان ایرانی و صاحبان صنایع منعقد شد فروخته شده است. صنایعی که خریداری پیدا کرد عبارت بود از لوازم طب، ماشین آلات ساختمانی و سد سازی، تعلیمات حرفه‌ای و ماشین آلات مربوط به سیلو-های گندم.

علاوه بر این قراردادهائی بین صاحبان صنایع آمریکا و ۳۵ نفر از مقامات اقتصادی و دولتی عربستان سعودی، کویت و لبنان که بخواطر خرید از این نمایشگاه به ایران آمده بودند منعقد شد. شرکت کنندگان در دومین نمایشگاه لوازم طب و صنعتی آمریکا معتقد بودند که تهران در مقایسه با رم و توکیو يك بازار بزرگ در تجارت بین-المللی است زیرا بازرگانان و صاحبان صنایع ایران علاوه بر اطلاع از مسائل بین‌المللی

به بازارهای مختلف شرق و غرب دسترسی دارند و موقعیت ایران از نقطه نظر اقتصادی طوری است که این منطقه را بصورت بهترین محل برای سرمایه گذاری خارجی بوجود آورده است. در مدت برگزاری نمایشگاه ۱۹ شرکت آمریکائی موفق شدند از طریق نمایشگاه نمایندگیهای پیدا کنند تا علاوه بر ایران در دیگر بازارهای خاورمیانه نیز مبادرت به فروش کالا-های آمریکائی کنند.

يك كشف حيرت

انگيز

كشف گياهی تخدير كننده شبه خشخاش در ايران كه برخلاف مرفين و هروئين اعتيادآور نيست در محافل علمی ايران و جهان باشگفتی تلقی شد.

این گیاه که شیره آن در آینده بصورت پادزهری برای درمان مبتلایان به هروئین و سایر مواد مخدر مورد استفاده قرار خواهد گرفت فقط در ایران و در نقطه‌ای نزدیک تهران قابل برداشت است، تحقیقات اولیه نشان داده که

این گیاه در هیچ جای دیگر دنیا قابل زراعت نیست در صورتیکه این تحقیقات به قطعیت بیانجامد میتوان امیدوار بود که در تلاش برای جلوگیری از گسترش اعتیاد به ویژه در میان جوانان ایران بصورت يك مرکز بین-المللی درآمد و فروش شیره تولید شده، ارز قابل توجهی نصیب کشور سازد. شاهنشاه آریامهر درباره گسترش كشت گیاه مذکور و انجام تحقیقات وسیع درباره آن اوامر موکدی صادر کردند.

این گیاه تاکنون بصورت خودرو میروئیده است ولی با کشت و بهره برداری صحیح و علمی و ایجاد آزمایشگاهها و تأسیسات لازم برای گرفتن عصاره و مشتقات آن در ایران و صدور آن به بازارهای جهان خدمت دیگری به جامعه بشری انجام میدهد، زیرا با اجرای این طرح در امر مبارزه با اعتیاد به مواد مخدر که گریبانگیر عده‌ی از مردم جهان مخصوصاً بعضی از جوانان است گامی مؤثر در سطح بین‌المللی برداشته میشود.

تأسیس دانشگاه کرمان

شاهنشاه آریامهر، روز ۲۶ اردیبهشت پس از استحضار از اقدام مهندس افشلی پور که مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال برای تأسیس دانشگاه کرمان اختصاص داده است، مقرر فرمودند، وزارت علوم و معنوعات تأسیس دانشگاه کرمان را فراهم سازد. شاهنشاه همچنین دستور فرمودند وزارت منابع طبیعی يك میلیون متر از اراضی خود را در محل مناسبی در کرمان به این امر اختصاص دهد.

والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی نیز ضمن قبول ریاست هیات امنای دانشگاه کرمان، دستور تأسیس هرچه زودتر این دانشگاه را صادر کردند.

دانشگاه کرمان که طرح آن اکنون در وزارت علوم است در آغاز دارای سه دانشکده طب، علوم و فنی خواهد بود و از نخستین سال تحصیلی خود، ۴۶۰ دانشجو خواهد پذیرفت.

اقدامات بنیاد فرهنگ ایران در سال گذشته

علیاحضرت شهبانو روز ۲۷ اردیبهشت اعضای هیئت امنای بنیاد فرهنگ ایران را در کاخ نیاوران بحضور پذیرفتند. در این شرفیایی مدیر عامل بنیاد طی گزارشی اقدامات بنیاد فرهنگ ایران را در سال گذشته بمرض رسانید و گفت. بنیاد تعداد ۲۸ جلد کتاب جدید در رشته‌های گوناگون مربوط به زبان، فرهنگ و تاریخ ایران تألیف و تصحیح نموده و انتشار داده، علاوه بر مراکز علمی تحقیقاتی هفده کشور خارجی در سراسر جهان همکاری داشته است. مدیر عامل بنیاد افزود:

بنیاد فرهنگ ایران در سال گذشته بیش از ۱۱ هزار جلد کتاب و مجله ادبی به مؤسسات ایرانی و خارجی و کتابخانه‌ها ارسال داشت و بخصوص بکار بزرگ فرهنگ اصطلاحات حقوقی، قضائی و پزشکی، تاریخ زبان فارسی و فرهنگ تاریخی زبان فارسی و تصحیح کتابهای مهم ادبی و علمی فارسی توجه بسیار مبذول داشت. علیاحضرت شهبانو فرمودند از وظایف مهم بنیاد فرهنگ ایران یکی این است که جوانان علاقمند به پژوهش های ادبی و فرهنگی را راهنمون باشد و با وسائل و تدابیری که خواهد اندیشید آنها را در این امر مهم یاری کند. بگذشته که نگاهمیکنیم می بینیم اکثر ادبا و دانشمندان خارجی در باره رشته‌های مختلف مربوط به ایران به

های مختلف جهان و دانشمندان ایرانی را که در این کنگره حضور یافته‌اند خواستاریم.

تأسیس مدرسه عالی

توریهستی در سال تحصیلی آینده مدرسه عالی توریهستی و خدمات جهانگردی در سطح عالی در تهران شروع بکار خواهد کرد. برای تهیه طرح تأسیس مدرسه عالی توریهستی ۹ تن از کارشناسان سازمان ملل متحد با همکاری کارشناسان ایرانی سرگرم مطالعه هستند. با مذاکراتی که با مقامات آموزش عالی بعمل آمده است موافقت گردیده تا مدرسه عالی توریهستی و خدمات جهانگردی با استاندارد بین‌المللی در تهران دایر گردد. باین منظور مدرسه هتل‌داری وابسته به وزارت آموزش عالی از دوره قبل بکار خود خاتمه داد و دیگر دانشجو پذیرفت.

مقدمات تأسیس مدرسه عالی توریهستی از هرجهت فراهم شده است و پیش‌بینی میشود از اوایل مهر ماه آینده برای پذیرش دانشجو اقدام شود. رشته‌هایی که در طرح اولیه مدرسه عالی توریهستی پیش‌بینی شده است مدیریت، تکنیک هتل‌داری و خدمات توریهستی است. مدرسه مذکور در اولین دوره آموزشی خود حدود یکصد دانشجو خواهد پذیرفت.

سراسر جهان کافی است که نقش درجه اول این عامل را در عصر کنونی روشن کند. خوشبختانه در کشور ما اکنون برنامه‌های وسیع و گسترده‌ای در تمام زمینه‌های راهسازی و ارتباطی از قبیل راه‌ها، راه‌آنها، فرودگاهها، بنادر و همچنین ساختمان و نوسازی و آب و رشته‌های متعدد دیگر در جریان اجرا است که طبعاً در برنامه‌های پنج‌ساله آینده با وسعت و دامنه بازمهم بیشتری ادامه خواهد یافت.

بنابراین مسلم است که نظرات و راهنماییهای دانشمندان عضو کنگره حاضر در هر يك از این زمینه‌ها با کمال خوشوقتی و امتنان مورد توجه قرار خواهد گرفت و از آنها برای پیش‌برد این گوشه‌ها کمال استفاده را بعمل خواهیم آورد، یقین داریم برای سایر کشورهای جهان نیز این تبادل نظر و راهنماییها خواهد توانست بهمین نحو مورد استفاده کامل قرار گیرد. در این زمینه، مخصوصاً انتظار داریم کنگره حاضر، در مذاکرات خود در مورد تعلیم و تربیت کادر مهندسی که شرط اول توسعه این فعالیتها و برنامه‌ها است توجه خاص مبذول دارد.

با تقدیر از مساعی دانشگاه پهلوی در برگزاری این مجمع مهم علمی، توفیق کلیه دانشمندان محترم کشور

کنگره مهندسی راه و ساختمان

روز ۱۶ اردیبهشت کنگره مهندسی راه و ساختمان و مکانیک مهندس دانشگاه پهلوی با پیام شاهنشاه آریامهر که بوسیله آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی قرائت گردید افتتاح شد. متن کامل پیام شاهنشاه شرح زیر است:

تشکیل نخستین کنگره مهندمین راه و ساختمان و مکانیک مهندس ایران که بصورت بین‌المللی وبا ابتکار دانشگاه پهلوی در شیراز برگزار میشود مایه خوشوقتی ما است.

برگزاری چنین مجمعی از دانشمندان و کارشناسان که بمنظور مبادله اطلاعات در رشته‌های مکانیک مهندس و ژئوتکنیک و بحث و تبادل نظر در مورد تازه‌ترین پدیده‌ها و پیشرفت‌های علمی در این زمینه‌ها انجام می‌گیرد، پاسخگوی يك احتیاج اساسی امروزه کشور ما و اصولاً همه کشورهای جهان است زیرا امور مربوط به راه و ساختمان و مهندسی آب و زمین، اکنون بیش از هر زمان دیگری در تاریخ بشری از عوامل حیاتی پیشرفت اقتصادی و صنعتی و بطور کلی پیشرفت مدنی جامعه بشری بشمار میرود و نظری به شبکه‌های عظیم خطوط و مراکز ارتباطی در

که در حضور نخست‌وزیر مشکلات استادان دانشگاه اصفهان را بیان داشت و افزود پالینکه يك سال از دستور تلگرافی آقای نخست‌وزیر در باره واگذاری يك قطعه زمین برای خانه‌سازی استادان، از طرف شرکت خانه سازی ایران، به شرکت تعاونی مسکن استادان میگذرد، هنوز شرکت خانه سازی ایران حاضر نشده است زمین یاد شده را مسترد دارد. در سفر والاحضرت فاطمه پهلوی ونخست‌وزیر باصفهان حسین همدانیان تروتمند معروف به نخست‌وزیر گفت حاضر است بیست میلیون تومان برای ساختن يك بیمارستان وابسته به دانشکده پزشکی در اختیار دانشگاه اصفهان بگذارد، نخست‌وزیر ضمن تشویق همدانیان، پنج میلیون تومان از هزینه این بیمارستان را تقبل کرد تا ۱۵ میلیون تومان دیگر توسط همدانیان پرداخت شود.

همدانیان پیش از این نیز برای دانشجویان پردانشگاه خوابگاهی ساخته و نزدیک به دو میلیون تومان صرف آن کرده است. وی همچنین ۵۰۰ هزار تومان هزینه مسجد دانشگاه اصفهان را که هم اکنون در دست ساختمان است میپردازد.

در این سفر در پی درخواست دکتر قاسم معتمدی، رئیس دانشگاه اصفهان از نخست‌وزیر، قرار شد آقای هویدا ۴۵۰۰ جلد کتاب به دانشگاه اصفهان اهدا کنند. در جشن پایان تحصیلی دانشگاه اصفهان ۵۸۱ نفر از رشته‌های مختلف فارغ -التحصیل شدند. دانشگاه اصفهان تاکنون ۵۶۳۵ نفر فارغ‌التحصیل داشته است.

اعتبار پژوهشی دانشگاه اصفهان افزایش یافت

اعتبارات پژوهشی دانشگاه اصفهان که در سال ۱۳۵۰ سه میلیون ریال بود در سال ۱۳۵۱ به چهار میلیون ریال افزایش یافت. یکی از مقامات دانشگاه اصفهان ضمن اعلام این خبر درباره طرحهای پژوهشی دانشگاه اصفهان گفت، در سال تحصیلی ۵۰- ۵۱ علاوه بر طرح‌های پژوهشی پیشین ۱۵ طرح جدید پژوهشی از طرف اعضای هیات علمی شورای پژوهشی دانشگاه عرضه شده است.

پژوهش‌های علمی دانشگاه اصفهان بر سه گونه آماری، مقایسه‌ای و اصیل است. پژوهش‌های علمی در رشته‌های پزشکی، بیشتر از گونه آماری و مقایسه‌ای است حال آنکه در رشته‌های دیگر بیشتر پژوهش‌های اصیل به چشم میخورد.

پژوهش‌های علمی دانشگاه اصفهان در گزارش خود به والا - حضرت شاهدخت فاطمه پهلوی

تحقیق پرداخته‌اند ولی امروز زمان آن رسیده است که استادان و پژوهشگران ایرانی باینگونه تحقیقات علمی و فرهنگی بپردازند.

گسترش تدریس فارسی در دانشگاه های جهان

دامنه تدریس زبان فارسی در دانشگاه‌های مختلف جهان، از سال تحصیلی آینده وسیعتر خواهد شد و دو دانشگاه معروف سیدنی و مانیل در این رشته دانشجو خواهند پذیرفت و در دانشگاه ۴۴ هزار نفری هاوایی نیز زبان فارسی جزو السنه شرقی تدریس خواهد شد.

این مهم، بدنبال سفر دو ماهه پروفیسور عباس آریانپور رئیس مدرسه عالی ترجمه به چند کشور آسیائی و آمریکائی و اروپائی حاصل شد. پس از مذاکره پروفیسور آریانپور با مقامات دانشگاه سیدنی درباره مبادله استاد و دانشجو قرار شد در تابستان امسال، یکی از استادان مدرسه عالی ترجمه که بزبانهای فارسی و عربی تسلط کامل دارد برای تدریس زبان فارسی به سیدنی (استرالیا) اعزام شود و در عوض دانشگاه سیدنی در مورد دایر کردن کرسی بزربان فارسی اقدام کند.

رئیس مدرسه عالی ترجمه در بازدید از دانشگاه معروف هاوایی با مقامات این دانشگاه توافق کرد، دانشگاه هاوایی از سال تحصیلی آینده دو استاد زبانهای ژاپنی و انگلیسی و آلمانی برای مدرسه عالی ترجمه بفرستد و در عوض، يك استاد زبان فارسی این مدرسه برای تصدی کرسی فارسی به این دانشگاه اعزام شود.

برنامه های وسیع برای گسترش دانشگاه اصفهان

امیر عباس هویدا، نخست‌وزیر، طی سفری به اصفهان هیات مدیره شرکت سهامی خانه‌سازی ایران را از تهران به اصفهان احضار کرد و دعوت اعمال و سستی آنان را در اجرای دستوری که يك سال پیش از این درباره واگذاری قطعه زمینی به شرکت تعاونی مسکن استادان دانشگاه اصفهان داده بود جویا شد.

نخست‌وزیر در ضمن بازدید دستور داد قطعه زمین یاد شده هرچه زودتر در اختیار دانشگاه اصفهان قرار گیرد. دستور نخست‌وزیر درباره زمین مسکن استادان، در پی درخواست نماینده هیات علمی دانشگاه صورت گرفت. دکتر اکبر امامی، نماینده هیات علمی دانشگاه اصفهان در گزارش خود به والا - حضرت شاهدخت فاطمه پهلوی

تشکیل دانشکده علوم اجتماعی و تعاون

یکی از مقامات آگاه دانشگاه تهران، روز ۶ تیر اطلاع داد که کمیسیونهای منتخب شورای دانشگاه تهران، مطالعات خود را در زمینه طرح دانشکده علوم اجتماعی و تعاون به پایان برده و این طرح برای تأیید نهائی به وزارت علوم فرستاده خواهد شد.

دانشکده علوم اجتماعی و تعاون دارای چند رشته چون جمعیت شناسی، مردم شناسی، روستا شناسی، جامعه شناسی عمومی و تعاون (که خود شامل دو رشته تعاون شهری و تعاون روستائی است) خواهد بود. اضافه بر این دانشکده جدید در رشته مدیریت امور روستاها، دوره فوق لیسانس دایر خواهد کرد. مقام دانشگاه تهران افزود: در طرح دانشکده جدید همکاری نزدیکی بین دستگاه های اجرایی، بویژه وزارت

تعاون و امور روستاها و وزارت کار و امور اجتماعی با دانشکده پیش بینی شده است.

مؤسسه آموزش و تحقیقات تعاونی و مؤسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران، به صورت مؤسسات مستقل پژوهشی، وابسته به این دانشکده خواهند شد و سرپرستی هر یک را یکی از استادان برجسته این مؤسسات برعهده خواهد گرفت.

شماره فوق العاده مجله عرفان

شماره فوق العاده مجله عرفان که در کشور همسایه افغانستان منتشر میشود بدفتر تلاش رسید. مجله عرفان که یکی از مجلات وزین و خوب افغانستان است نیم قرن سابقه خدمت مطبوعاتی دارد و ما این موفقیت را به گردانندگان آن و مخصوصا به مدیر آن آقای رسول اسدی تبریک میگوئیم.

کتاب

از این اوستا

«از این اوستا» شعری است از مهدی اخوان ثالث (م - امید) که چاپ جدید آن اخیرا از طرف انتشارات مروارید منتشر شد.

داد گاهی در هگمتان

کتاب «داد گاهی در هگمتان» داستان جالبی است در زمینه اختلاف خانوادگی که در آن نویسنده عواطف رفیق پدر و مادر را نسبت به کودکان بازگو میکند و نشان میدهد چهرههایی برای رفع اختلافات خانوادگی و حمایت بچهها یافت میشود. در این کتاب از فولکلور قسمت های مختلف این ملک و عادات و آثار اجتماعی سخن به میان می آید و روابط - انوادی در جهات مختلف مورد توجه قرار می گیرد. نویسنده این داستان مهندس جمیل موحد میباشد.

آمریکای لاتین

کتاب «آمریکای لاتین» نوشته «ک. بیاز» میباشد که توسط ج. تبریزی ترجمه شده و انتشارات خوارزمی کار طبع و نشر آنرا بهمنده داشته است.

بهار در اکراین

کتاب «بهار در اکراین» برگزیده اشعار یوگنی یوتو- شکو میباشد که رایا نوزادیان

علاوه بر داستانها و مقالات مؤلف تعدادی از نامه های نهرو برای دخترش، نامه ترون به مادرش، نامه برناردشو به مشوقه اش و نامه امیر نظام به محسن خان مشیرالدوله را از منابع مختلف در این کتاب جمع آوری کرده است.

کتاب لبخند ژوکوند نیز داستان بلندی است که طی آن طرز فکر و رفتار گروهی از مردم مورد بررسی قرار گرفته است.

دیروز، خط فاصله

«دیروز، خط فاصله» کتابی است از منوچهر نیرستانی که چکیده ۱۵ سال شاعری نویسنده است. همچنان که از عنوان کتاب برمی آید کوشش های دیروز شاعر است و تعلیق آن در امروزی که شاعر بکار ادامه میدهد و نیرستانی در فرمهای قدیمی شعر نیز تبحر دارد.

نهضت سربداران خراسان

نهضت سربداران در خراسان از آثار ای. پ. پطروشفسکی از ایران شناسان مشهور اتحاد جماهیر شوروی است. وی مؤلف کتاب بسیار جالب اسلام در ایران میباشد که در رساله نهضت سربداران قیام ایرانیان را در مقابل ستم و غارتگری مغولان به اختصار اما به دقت شرح میدهد. این قیام از قریه باشتین شروع شد.

در بخش های مختلف این رساله در باب «وضع ایران در دوران انقراض دولت هلاکوتیان» و «ویژگی های کلی نهضت های قرون چهاردهم میلادی»، «زمینه های نهضت سربداران در خراسان»، «دولت سربداران در حدود سال ۱۳۵۰ میلادی» انقراض دولت سربداران در خراسان، انعکاس نهضت سربداران در مازندران و گیلان و کرمان و غیره به دقت بحث شده است.

گاریبالدی

کتاب زندگی جوزیه گاریبالدی پدر ایتالیای نوین توسط مارسیا اوت پورت در ۱۷ فصل مورد مطالعه قرار گرفته است.

وی سردار نام آوری بود که ایتالیای نوین را بنیان نهاد. این کتاب توسط دکتر فروغ حکمت ترجمه گردید و توسط انتشارات امیرکبیر منتشر گردید.

خون مهر

کتاب «خون مهر» مجموعه داستان نوشته غلامحسین غریب میباشد. «هیتلر قبل از

هیتلر» و «کالبد

شکافی هیتلر

بتازگی دو کتاب درباره هیتلر در فرانسه انتشار یافته که یکی بنام «هیتلر قبل از هیتلر» نام دارد که بقلم «ژاک بروسا» است. ریشه های خانوادگی هیتلر یکی از اسراری است که «ژاک بروسا» در کتاب تازه خود به بحث در باره آن پرداخته است. آیا پدر هیتلر نیمه یهودی بود؟ نیمه یهودی بود و غیره. وقتی سربازان هیتلری وارد اتریش شدند بنا به دستور او تمام دفاتر و پرونده های مربوط به خانواده هیتلر نابود گردید. «ژاک بروسا» با زحمات فراوان موفق شده این پرده اسرار انگیز را کمی کنار بزند و تاحدی اسرار خانواده هیتلر را فاش سازد.

«کالبد شکافی هیتلر» کتاب دیگری است که نویسنده به علل ریشه انتخاب هیتلر بوسیله آلمان پرداخت و به پرش های بیشمار کنه تاکنون بلا جواب مانده بود پاسخ های مستند و مدلل داده شد. در این کتاب نیز مطالب دیگری که تا بحال شرح حال نویسان بحثی در باره آن نکرده اند مورد بحث قرار گرفته است.

بررسی آثار فرانتس کافکا

از آثار کافکا ممکن است به عنوان زندگی نامه ای ذهنی نام برد که به لباس استعاره درآمده است و یکی از ویژگی های این داستانها نیز رابطه خاص آنها با استعاره میباشد.

«بررسی آثار فرانتس کافکا» کامی است مؤثر و ستایش انگیز در شناخت بیشتر آثار کافکا که توسط محمد جعفر دستمالچی ترجمه شده و انتشارات بابک کار طبع و نشر آنرا برعهده داشته است.

کتاب سبز روابط خارجی ایران

کتاب سبز روابط خارجی ایران حاوی گزارش جامعی از فعالیت های سیاسی ایران در سال ۱۳۵۰ است. این کتاب برای پنجمین سال متوالی است که انتشار می یابد و در حقیقت خلاصه ای غیر محرمانه از گزارش کاملاً محرمانه فعالیت های دیپلماتی ایران است که در پایان هر سال وزارت خارجه به پیشگاه شاهنشاه تقدیم می کند.

کتاب سبز روابط خارجی سال ۵۰ در ۹ فصل و ضمیمه است. در مقدمه آن اصول سیاست خارجی ایران و در دیگر فصول شرح روابط ایران ابتدا با کشورهای همسایه و سپس خلیج فارس، کشورهای عرب، خاور میانه و شمال آفریقا، آسیا، اروپا

آمریکا و استرالیا و زلاند جدید و همچنین همکاری های ایران در مجامع بین المللی اختصاص یافته است. فصل چهارم مختص تشریح روابط ایران با کشورهای افریقای سیاه از آن نظر حائز اهمیت است که مناسبات تهران با اغلب کشورهای یاد شده در این فصل مناسباتی تازه برقرار شده بشمار می رود.

یک ساعت از ۲۴ ساعت

«یک ساعت از ۲۴ ساعت» مجموعه ایست از یادداشتهای ۴۵ تا ۵۰ کاظم سادات اشکوری که سهم روستاها در این یادداشتهای بیش از شهرهاست. این کتاب توسط انتشارات کتاب نمونه منتشر گردید.

سرگرمیهای فیزیک

موفقیت سرگرمیهای فیزیک نوشته ای. پرکان بیشتر مدیون استعدادی در توضیح و تشریح مفاهیم اثبات رسیده و قوانین شناخته شده است که سعی می کند خواننده را با اصول اساسی فیزیک آشنا سازد و با و بیاموزد که از زاویه دید فیزیک به مسائل نگاه کند. این کتاب توسط احمد تمدن ترجمه و بوسیله کتابهای سیمرغ منتشر گردید.

دماغ

«دماغ» نوشته ایونوسوکه اکاتاگاوا معروفترین نویسنده قرن بیستم ژاپن است که زندگی از جهاتی به صادق هدایت شباهت دارد. از این نویسنده قبلاً داستان معروف «راشومون» و چند داستان دیگر را به ترجمه خانم سیمین دانشور دیده ایم. ولی این کتاب توسط احمد شامو ترجمه گردید. نویسنده کتاب در ۱۸۹۲ بدنیا آمده و در ۳۵ سالگی خودکشی کرده است. وی را یکی از بانین بزرگ و از نمایندگان اصیل ادبیات امروزی ژاپن میدانند.

نور و ظلمت در جهان

کتاب «نور و ظلمت در جهان» نوشته علی پرورش میباشد. این کتاب با نثری زیبا و روان داستان زندگی حضرت زینب (ع) را در بردارد. نویسنده ضمن مقدمه کتاب اشاره ای میکند که انگیزه نوشتن این کتاب هنگام تحصیل در یک کشور خارجی پس از نطق همسر یک رئیس جمهور فقید و تأثیر عظیم آن بر روی مردم در وی ایجاد شده است.

تصویر جهان در فیزیک جدید

«تصویر جهان در فیزیک جدید» نوشته «ماکس پلانک» ویرداخت احمد سمیعی می باشد. این کتاب مجموعه ای

است از هشت سخنرانی ماکس پلانک فیزیکدان بنام معاصر آلمانی که از سال ۱۹۰۸ تا سال ۱۹۴۶ در مجامع علمی و دانشگاهی ایراد شده است. ماکس پلانک نخستین پژوهشهای خود را تحت تأثیر کشفیات کلوژیوس در رشته ترمودینامیک انجام داد و چند سالی را به روشن کردن مفهوم «آنتروپی» گذراند. در سال ۱۹۰۰ نظریه کوانتا را که انیشتین در سال ۱۹۰۵ فکر آن را به کار برد و گسترش داد مدون ساخت. وی در سال ۱۹۱۸ برای مجموع کار خود جایزه نوبل گرفت. این کتاب توسط شرکت سهامی کتابهای جیبی انتشار یافت.

قصه باغ مریم

«قصه باغ مریم» کتابی است از مرتضی رضوان که توسط انتشارات رز منتشر گردید. این کتاب تلاشی است جدی در ادبیات کودکان که طرح ساده «کیواندخت شکیبائی» زینت بخش روی جلد آن است.

رنگ آنها

رنگ آنها مجموعه ایست مرکب از پنج دفتر، دفتر اول خداوند، دفتر دوم خاک خوب است، دفتر سوم هزاران دست دوستی، دفتر چهارم رنگ آنها را دیده اند و دفتر پنجم فرهنگ شاعرانه که هر دفتر نیز در بردارنده چندین قطعه است و هر قطعه ترکیب یک شعر نو را دارد. این کتاب مجموعه ای است از بیژن جلالی که توسط انتشارات نیل منتشر گردید.

دو افق

دو افق کتابی است از کاظم ودیعی که توسط مؤسسه مطبوعاتی عطائی منتشر گردید. کتاب شرح سیر و سفری است به دو قاره (چند کشور) به دوافق اقتصادی و اجتماعی، به دو کانون سیاسی متضاد، ینگه دنیا و پشت پرده آهنگین (بلغارستان).

تعلیم و تربیت در جهان امروز

کتاب «تعلیم و تربیت در جهان امروز» از نظر جامعه شناسی، اقتصاد و برنامه ریزی تألیف دکتر شاپور راسخ میباشد که توسط انتشارات امیرکبیر منتشر گردید.

صدای شیر

«صدای شیر» کتابی است از محمود طیار که در حقیقت مجموعه ای است از طرح و شعر و نمایش های کوتاه که توسط انتشارات امیرکبیر منتشر شد.

بزی که گم شد
بزی که گم شد
بزی که گم شد

است برای کودکان از نادر ابراهیمی که توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شد. نقاشی های کتاب از «یوتا آدرگین» میباشد.

گناه سیاهان چیست؟

«گناه سیاهان چیست؟» کتابی است از دیوید لیتون که توسط فرشته هاشمی ترجمه گردیده و انتشارات امیرکبیر کار طبع و نشر آنرا بعهده داشته است.

کندوهای شکسته

«کندوهای شکسته» حاوی پنج قصه نیمه یوشیچ می باشد که در آستانه ای دوازدهمین سال خاموشی او انتشار یافت. هرچند این مجموعه شامل تمامی آثار داستانی نیما نیست اما دست کم اولین و آخرین تجربه نویسی نیما در زمینه قصه نویسی میباشد.

«مرقد آقا» اولین قصه ای است که نیما نوشت و «غول و زش و ارباب اش» نیز آخرین تجربه قصه نویسی او بود که بین آنها بیست سال فاصله است.

این کتاب توسط انتشارات نیل منتشر گردید.

اقتصاد در مکتب

اسلام

«اقتصاد در مکتب اسلام» کتابی است شامل هفت فصل نوشته سید موسی صدروبهرام مقدمه ای از علی حجتی کرمانی. فصول مختلف این کتاب زیر عنوان های: کار عامل تعیین کننده ارزش، افزایش ثروت، توزیع ثروت و ارزش اضافی، تجارت و ارزش اضافی و سهم اسلام میباشد. این کتاب را شرکت سهامی انتشار منتشر کرده است.

۲۰۰۱ شمسی، زمین

سیاره ای خاموش

در این کتاب که توسط مهندس جهاندار احیاء تألیف شده تا آنجا که مقدور بوده نویسنده به بررسی مشکل آلودگی هوا پرداخته است. اگر چه در این کتاب آمار و ارقامی از میزان آلودگی هوای شهرهای ایران در دست نیست اما مباحث و تصاویر زنده ای که در کتاب می بینیم می تواند تا حدودی برای درمان این مشکلات مؤثر باشد.

قتل عام ارمنیان

«قتل عام ارمنیان» کتاب اخیر اسماعیل رائین می باشد. کتاب حاوی مطالب مستندی از خاطرات و گزارش و بررسی جنایات شصت ساله آل عثمان در مورد ارمنیان میباشد که برای اولین بار تدوین شده است.

وی در مقدمه کتاب می نویسد این کشتارهای وحشیانه که در آن بیش از دو میلیون و سیصد و هفتاد و هفت هزار تن از اقلیت ارمنی مذهب کشته شده اند جنایات شرم آور است که عاملین آن فقط درخیمان حکومت عثمانی کارگزاران قتل عام بوده اند نه ملت ترک.

شعر نو از آغاز تا

امروز

از محمد حقوقی شاعر و نویسنده و منتقد بزودی کتابی از طرف شرکت سهامی کتابهای جیبی منتشر خواهد شد که بنام شعر نو از آغاز تا امروز نام دارد. این کتاب شامل یک مقدمه بسیار مفصل است که در آن چگونگی پیدایش شعر نو و نوع کارهای شاعران مختلف نوپرداز مورد توجه قرار گرفته. فصل دوم این کتاب شامل شعرهایی است از شاعران مختلف نو پرداز که شامل نمونه هایی از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۰ است.

آثار و احوال

کاظم زاده ایرانشهر

انتشارات اقبال طی سمبلد قطور شرح مبسوطی از زندگی و قسمتی از آثار کاظم زاده ایرانشهر، حکیم جلد اول «آثار و احوال» نام دارد و حاوی چند شعری از او است که نظریه و استنباطش را نسبت به جهان هستی نشان میدهد. جلد دوم «اصول اساسی روانشناسی» و مجلد سوم «اصول اساسی فن تربیت» نام دارد.

خدای کوچک

بیمار است

این کتاب حاوی چهارده مقاله و یک گفتگو از دکتر محسن نویدی میباشد که انتشارات زوار آنرا منتشر نموده است. این کتاب با نثری روان شامل تفکرات فلسفی، هنری و اجتماعی نویسنده میباشد و آگاهی نویسنده نسبت به مباحث و مسایل اقتصادی و تاریخی مبانی شناخت استعاری برای او فراهم آورده است.

استعمار پر تغال و جنبش آنگولا

کتاب «استعمار پر تغال و جنبش آنگولا» نوشته «پائیکار» و ترجمه محسن پیمان آزاد است. این کتاب هرچند که از حیث آمار و ارقام کمی کهنه است و نتوانسته جنبش های آزادی بخش این دوسرزمین بزرگ و از حیث مواد خام بسیار غنی آفریقائی را دربرگیرد باز هم ارزش تاریخی خود را حفظ می کند. کتاب شامل پنج فصل است: ویژگیهای سیاست استعماری پر تغال، آنگولا، آنگولا و سازمان ملل متحد، موزامبیک، هندو پر تغال.

نویسنده کتاب که هندی است در پایان آرزو می کند که «هند با اطلاعات دست اولی که از استعمار و تجاوز پر تغال دارد خود را ناگزیر ببیند که به کمک مستعمرات آفریقائی بشناید. هند در موقعیتی است که بدین مهم قادر است».

مختصری در تاریخ

تحول نظم و نشر

فارسی

این کتاب نوشته ذبیح الله صفا میباشد که توسط انتشارات این سینا منتشر گردید. نویسنده طی هفت فصل کتاب، تاریخ تحول نظم و نشر فارسی را بصورتی مختصر عرضه میکند و کتاب خواننده را در جریان تطورات ادبی این سرزمین قرار میدهد و از جریانات تحول معاصر در ادبیات و بخصوص تأثیر ادبیات اروپائی در ادبیات معاصر خبر میدهد.

انسان تک ساحتی

«انسان تک ساحتی» یا انسان یک بعدی کتابی است نوشته هریت مارکوز که توسط دکتر محسن مؤیدی ترجمه شده و انتشارات امیرکبیر آنرا منتشر نموده است.

رساله «اضحویه»

ترجمه رساله «اضحویه» از انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، در زمینه فلسفی و عرفان ایران، از آثار مهم اندیشه و تفکر شیخ الرئيس ابوعلی سینا، با تصحیح برگردان و مقدمه تعلیقات حسین خدیو جم است. مترجم برای نگارش پارسی این رساله از برگردان منحصر بفرد آن که از مترجمی ناشناس است و تنها نسخه آن در کتابخانه «بالیان» لندن موجود است استفاده نموده. در آغاز کتاب تاریخچه ای از زندگی فیلسوف شرق بقلم مترجم آمده است که تاکنون در کتب فارسی و عربی مشابه آن برشته تحریر در نیامده بود زیرا در این تاریخچه زندگی ابن سینا فیلسوف بطور ستواتی از آغاز تا فرجام و بتحقیق دقیق آمده است.

جیمز جویس

کتاب «جیمز جویس» اثر جی. ای. ام. استوارت و ترجمه حسین بایرامی میباشد. «جیمز جویس» نویسنده بزرگ قرن بیستم در ۱۸۸۲ در ایرلند متولد شد. در جوانی ثروت پدری را به یاد داد و به تنگدستی افتاد. آنطور که متن کتاب حاکی است تعلق طبقاتی، پیشنهاد های سیاسی و هنری نیز توجهش را جلب نکرد. وی تنها زیست و برخی از برجسته ترین آثار قرن بیستم را در چنین وضعی خلق کرد و سال ۱۹۴۱ در پاریس مرد.

فرا تر از شب

اکنونیان

«فرا تر از شب اکنونیان» نام آخرین دفتر شعر دکتر اسماعیل خویی میباشد که بزودی از طرف انتشارات رز منتشر خواهد شد. این کتاب شامل شعرهایی از این شاعر است که در سال گذشته سروده شده و بیشتر زمینه اجتماعی و حماسی دارد.

اشکانیان

«اشکانیان» کتابی است که اخیراً از «دیاکوف» مورخ روسی که تحقیقات ارزنده ای درباره تاریخ ایران داشته است توسط انتشارات پیام منتشر گردید. این کتاب توسط کریم کشاورز ترجمه گردیده و در فصلهای متعدد به بررسی وقایع ایران در زمان اشکانیان پرداخته و با نقدی شیرین به تجزیه و تحلیل آثار این سلسله می پردازد.

جنگ شکسته

«جنگ شکسته» مجموعه شعری است از مسعود امینی (خروش) که در زمینه شعر کهن میباشد.

پاتوغ

«پاتوغ» نام کتابی است شامل پنج نمایشنامه از اسماعیل خلیج که توسط تلویزیون ملی ایران کارگاه نمایش منتشر شده است. قبلاً از این نویسنده دو نمایشنامه «گلدونه خانم» و «حالت چطور مش رحیم» را دیده ایم و اینک با پاتوغ و علاوه بر دو نمایشنامه قبلی که ذکر شد با پاتوغ و تو خودت باش عرق را بخور همراه است.

سهمی از سالها

«سهمی از سالها» مجموعه شعری است از پروتو نوری علاء که شامل گزیده ای از اشعار سالهای ۴۳ تا ۵۰ میباشد. این مجموعه در برگزیده مراحل فکری و عواطف درونی این شاعر عرضه میباشد.

تب

«تب» کتابی است تألیف دکتر غلامرضا باهر که با نظارت و اصلاحات دکتر نصرالله مقتدر مذهبی منتشر شده. در این کتاب از تاریخچه تب، ترمومتری و ترموگرافی، مکانیسم تنظیم حرارت در بدن، هیپوترمی و هیپرترمی، تب و طبقه بندی آن، تب های نامشخص، درمان تب ها و فرهنگ مختصر انواع تب ها سخن به میان آمده است.

آنها که زنده اند

«آنها که زنده اند» کتابی است اثر «اتول فوکار» که توسط محمود کیانوش ترجمه شده و انتشارات نیل کار چاپ و پخش آنرا بعهده داشته است. کتاب یک نمایشنامه بلند خواندنی و یکی از آثار خوب تئاتری میباشد.

روستائیان

کتاب «روستائیان» روشتائیه و مرد ناشناس اثر آنتوان چخوف و ترجمه کریم کشاورز از طرف انتشارات پیام منتشر گردید.

به شهر

(اشرف البلاد)

کتاب «به شهر» تألیف علی بابا عسگری میباشد که در آن خصوصیات جغرافیائی و تاریخی به شهر به تفصیل مورد بحث قرار گرفته است.

زندگی، جنگ و

دیگر هیچ

«زندگی، جنگ و دیگر هیچ» نام کتابی است نوشته اوریا نا فالاجی و ترجمه لیلی گلستان که توسط انتشارات امیرکبیر منتشر گردید.

شمشادها

«شمشادها» مجموعه ای از اشعار علیرضا نوری زاده میباشد که بزودی از طرف انتشارات پندار منتشر می گردد.

چغا نرگس

تپه رفیعی که بر قریه «چغا نرگس» مشرف است و در جلگه ماهیدشت استان کرمانشاهان سر برافراشته در سال ۱۳۴۷ از نظر باستانشناسی مورد توجه قرار گرفت و نام آن در ردیف آثار باستانی ثبت شد و تحت حفاظت قرار گرفت. اواسط اردیبهشت پس از آنکه ظهور حفزای ژرف در دامنه این تپه به اداره کل فرهنگ و هنر کرمانشاهان گزارش شد هیئتی برای بازدید از این حفزه از طرف اداره کل فرهنگ و هنر به تپه چغا نرگس رفتند. این حفزه به تونلهای متعددی که یکی از دهانه چاه دیگری از حفزای که در سقف تونل دیگر وجود داشت به یکدیگر مرتبط بودند. در تونل اول اتاقی با ابعاد دو متر و نیم طول و دو متر عرض وجود داشت که در کف آن مقداری سفال شکسته دیده میشد و بر دیوار های آن چند حفزه پنجم میخورد که از دود زدگی قسمت فوقانی آن معلوم بود درون آنها شمع و چراغ پیه سوز می سوزانده. درون این تونلها حفزه های متعددی وجود داشت و این امر ثابت میکرد که ساکنان این دنیای زیرزمینی از نور خورشید بی بهره بوده اند و روشنائی تونل و اتاقهای آن با استفاده از چراغ پیه سوز ویا شمع تامین میشده است. در تونل سوم قسمتهایی ریزش کرده و در حال حاضر هنوز از عمر این تپه و سایر مشخصات آن اطلاع کافی در دست نیست و این امر پس از حفاری و دست یافتن به آثار باقیمانده از ساکنان آن روشن خواهد شد.

چهارمین جشنواره

سیاس

روز چهارم خرداد مراسم برگزاری جشنواره سیاس در هتل انترکنتینتال انجام شد. جوایز فستیوال طی مراسمی به برندگان اهدا شد. در این جشنواره ۱۸ فیلم بلند، ۷ فیلم کوتاه، ۸ میلیمتری ۵ فیلم ۱۶ و ۳۵ میلیمتری کوتاه ایران، شرکت جسته بود.

هیأت ژوری متشکل از منتقدین مطبوعات، نمایندگان وزارت فرهنگ و هنر، نمایندگان سازمان رادیو و تلویزیون و نمایندگان سندیکای هنرمندان و صنایع فیلم ایران بود. خاتم آریانا فرهاد، فریدون معزی مقدم، بهرام ری پور، هزیرداریوش، ناصر تقوایی، جمشید شیبانی و همین اعضای هیأت داوری در طول جشنواره فیلمها را مورد بررسی قرار دادند.

جوایز سیاس بدین ترتیب بین هنرمندان توزیع شد.

— دیپلم افتخار و دیپلم مجمع منتقدین فیلم ایرانی به نصرت کریمی ستایش شده بخاطر کارهای سینمایی و بازی درخشانش.

— بهترین هنرپیشه مرد ناصر ملک مطیعی بخاطر بازی در فیلم سه قاپ.

— بهترین هنرپیشه زن فروزان بخاطر بازی در فیلم بابا شمل.

— بهترین بازیگر نقش دوم مرد بهمن مفید بخاطر بازی در فیلم داش آکل.

— بهترین بازیگر نقش دوم زن دیانا بخاطر بازی در فیلم محفل.

بهترین جایزه برای فیلمبرداری سیاه و سفید نعمت حقیقی به خاطر فیلم برداری داش آکل .
 - بهترین سناریست ذکریا هاشمی بخاطر فیلم سقاپ .
 - بهترین فیلمبرداری احمد شیرازی برای فیلم کلبه‌ای آنسوی رودخانه .
 - جایزه اول برای فیلم داش آکل بمفهوم مطلق .
 - جایزه دوم برای فیلم بابا شعل .

جایزه سوم برای فیلم درشکه‌چی ساخته نصرت کریمی .

جایزه بهترین موسیقی متن به مرتضی حنانه برای فیلم فرار از تله .

جایزه بهترین کارگردانی به جلال مقدم برای فیلم فرار از تله - دیپلم افتخار مجمع منتقدین برای بهترین کارگردان به جلال مقدم .

دیپلم افتخار مجمع منتقدین برای بهترین فیلم سقاپ ساخته ذکریا هاشمی .
 - جایزه اول سپاس برای فیلم کوتاه ۳۵ میلیمتری به فیلم «آیا» ساخته شهید نالت .

جایزه دوم سیاسی برای فیلم ۱۶ و ۳۵ میلیمتری کوتاه به فیلم مجید جامع ساخته طیباب .

موزه یادبود ایران در ژوهانسبورگ

در مراسم گشایش موزه یاد بود ایران که در اقامتگاه رضاشاه کبیر در ژوهانسبورگ برپا شده مهرداد پهلبد وزیر فرهنگ و هنر و سفیر ایران در آفریقای جنوبی وعده‌ای از بزرگان این کشور شرکت داشتند . این موزه مجموعه گویائی است از گوشه‌ای از هنر و تمدن ایران و علاوه بر لوازم متعلق به اعلیحضرت فقید که در مدت سه سال یعنی از ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۴ اقامت در ژوهانسبورگ مورد استفاده قرار گرفته ، لوازم دیگری از جمله پاره‌ای هدایای با ارزش که از طرف سران کشور ها به شاهنشاه فقید ایران داده شده بود به نمایش گذاشته شده است . تابلو های مینیاتور کاری که از طلای خالص تهیه شده ، قالی های اصیل ایرانی ، لوستر های زیبا و میز و صندلی های منبت کاری و از میان آنها تابلو بسیار زیبای مینیاتور کاری که در میانش تاج شاهنشاهی ایران با طلای خالص کار شده است ، قسمتی از لوازم موجود در این موزه یادبود است .

رستمال آواز پری زنگنه

شازده هم خرداد رستمال آواز پری زنگنه در تالار رودکی اجرا شد و بسیار مورد توجه شهبانو قرار

گرفت . وی هنرمندانینایی است که سه سال قبل برائسر تصادف اتومبیل‌بینایی خود را از دست داد و بعد از این حادثه تمرین آواز را شروع کرد و این اولین برنامه هنری وی بود که عواید آن به نفع نابینایان منظور گردید .

باله

«زندگی چون کشتی‌ای است که هر لحظه کسی از آن به آب می‌افتد» نام باله‌است که اخیرا توسط هنرمندان گروه باله ملی پارس بهری عبدالله ناظمی در تلوویزیون ملی ایران اجرا و ضبط گردید در این باله ماله خلقت در اینکه گروهی یا ختم از این خلقت یاد می‌کنند . طرح می‌شود و در جای دیگر اشاره‌ای است به خودخواهی

بعضی از انسانها و بی - تفاوتی گروهی دیگر نسبت به وقایع و فاجعه‌ای که برای دیگران رخ می‌دهد . در پایان این باله درخت زندگی شکل می‌گیرد که میوه آن آینده است . آینده‌ی سرشار از خوبی‌ها . مجریان این باله عبارتند از : بنفشه بهرامیان - عبدالله ناظمی - میثرا نوروززاده - گیتی عاقل‌منش - اسماعیل لولوی - مهرداد صدر عرفانی - آیدامیر خانیان - سهیلا سعادت - شیرین و بهروز منشی - صالح صفوی - فرحناز صباحی - مرصع انور موسیقی بساله : زندگی چون کشتی است که هر لحظه کسی از آن به آب می‌افتد .

از «ادگار وارز» و طراحی باله بهمه عبدالله ناظمی بود .

اقتصادی

طرح مجتمع مرودشت و کشت و صنعت دشت مغان

طرحهای ایجاد مجتمع گوشت فارس و کشت و صنعت دشت مغان از لحاظ اصولی به تصویب سازمان برنامه رسید . هدف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی از ایجاد مجتمع مرودشت فارس فقط گوشت و فرآورده های دامی است که بر اساس طرح پیش‌بینی شده سالانه یک میلیون و ۲۰۰ هزار گوسفند در این منطقه نگهداری میشود . عشایرو دامداران منطقه فارس در شهری که احداث خواهد شد متمرکز و به کار تولید گوشت و تهیه غذای دام و سایر فعالیت های مربوط خواهند پرداخت .

در طرح مزبور برای اسکان عشایر و دامداران احداث شهرک ۶۰ هزار نفری در نظر گرفته شده است که حدود ۲۰ هزار نفر از اهالی این شهر در کار تولید و عرضه گوشت و کشت و زراعت و تهیه و تولید غذای دام با مجتمع تشریک مساعی نزدیک خواهند داشت .

دیگر طرح دامداری و کشت وزارت کشاورزی در ۶۰ هزار هکتار اراضی دشت مغان ایجاد میشود که در این طرح پیش‌بینی‌های لازم جهت اسکان عشایر دامدار شاهسون نیز شده است و طرح مذکور به صورت واحد کشت و صنعت فعالیت خواهد داشت . از لحاظ میزان فعالیت طرح کشت و صنعت منطقه دشت مغان ، وسیع‌تر از مجتمع

گوشت فارس است زیرا با این که در این منطقه در وهله اول یک میلیون گوسفند نگهداری میشود ولی با توجه به میزان سرمایه گذاری دولت در این دو طرح روشن است که طرح کشت و صنعت دشت مغان فعالیت وسیع در زمینه افزایش تولید در برنامه دهساله آینده کشور خواهد داشت . جمع سرمایه گذاری در دو طرح مذکور جمعا حدود یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان می‌باشد .

کشاورزی ایران تاکنون با چنین سرمایه گذاری مواجه نبود بهین جهت دو طرح فوق بی‌سابقه و عظیم شناخته شده است .

تشکیل شرکت های سهامی زراعی در مناطق زلزله زده فارس

وزارت تعاون و امور روستاها اطلاع داد که در منطقه زلزله زده فارس پس از انجام بررسی‌ها و اقدامات لازم بوسیله کارشناسان وزارت تعاون و امور روستاها برنامه تشکیل سه شرکت سهامی

زراعی در این منطقه تدوین و با تشکیل مجامع عمومی این شرکت‌ها مرکب از کلیه زارعین عضو آنها رسمیت تشکیل شرکت های سهامی زراعی قیر و افزر و کارزین اعلام گردید . شرکت سهامی زراعی قیر از بهم پیوستن ۸ قریه و مزرعه و با عضویت ۵۰ خانوار زارع سهامدار که جمعیت آنها بالغ بر ۲۲۷۰ نفر میگردد با سرمایه‌ای

بمبلغ ۱۲۷۳۷۰۰۰ ریال و در منطقه عملی به وسعت ۵۴۶۶ هکتار و شرکت سهامی زراعی افزر از بهم پیوستن ۱۶ قریه و مزرعه و با عضویت ۴۳۸ خانوار زارع سهامدار که جمعیت آنها بالغ بر ۲۹۰۰ نفر می‌باشد و با سرمایه‌ای بمبلغ ۱۳۸۸۱۹۸۵ ریال و در منطقه عملی به وسعت ۸۰۰۰ هکتار و بالاخره شرکت سهامی زراعی کارزین از بهم پیوستن ۲۱ قریه و مزرعه و با عضویت ۸۴۰ خانوار زارع سهامدار که جمعیت آنها بالغ بر ۴۲۰۰ نفر میباشد با سرمایه بمبلغ ۱۷۸۵۳۵۰۵ ریال و در منطقه عملی به وسعت ۷۲۰۰ هکتار تشکیل گردیده‌اند .

سختگوی وزارت تعاون و امور روستاها توضیح داد که باین ترتیب در منطقه زلزله زده فارس در منطقه عملی به وسعت ۲۳۶۹۶ هکتار از بهم پیوستن ۴۵ قریه و مزرعه و با عضویت ۱۷۲۸ خانوار زارع که تعداد عائله آنها بالغ بر ۸۵۷۰ نفر میگردد سه شرکت سهامی زراعی تشکیل و به محض تصویب طرح شرکت های نامبرده در سازمان برنامه و در اختیار گذاشتن اعتبارات لازم فعالیت های همه جانبه این شرکت ها آغاز خواهد گردید .

تولید کاغذ افزایش می‌یابد

کارخانه کاغذ پارس امسال قصد دارد ده درصد بر تولید خود بیافزاید علاوه با اجرای طرحی، نوع مواد و کیفیت ساخت کاغذ تحریر و افست این کارخانه نیز بهبود خواهد یافت و رقم تولید نیز به منظور تسامین افزایش مصرف کاغذ و هم چنین تثبیت قیمت آن بیشتر خواهد شد .

همزمان با این اقدام بهره برداری آزمایشی از کارخانه حریر پارس نیز شروع شده است و پیش‌بینی میشود تا ماه دیگر این کارخانه با ظرفیت ۲۰ تن در روز تولید خود را آغاز کند .

در سال گذشته ۵۰ میلیون کیلووات برق تولید شد

تولید و مصرف برق در سطح کشور ۲۹ درصد افزایش یافت و رقم مصرفی برق کشور به ۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون کیلووات برق رسید . از مجموع برق تولید شده ۳۸٫۲ درصد از طریق نیروگاه‌های بخاری ، ۴۸٫۸ درصد از نیروگاههای گاههای آبی و ۱۳ درصد نیز از مولد های برق گازی و دیزلی تامین گردیده است . این ارقام که در گزارش سالانه وزارت آب و برق منعکس شده حاکی است که

رشد مصرف برق سراسری کشور طی سال ۱۳۵۰ نسبت به سال ۴۹ بیست و نه و یک دهم درصد افزایش داشت و با بهره برداری از دو واحد نیروگاه برق شهریار در سال ۱۳۵۰ تولید انرژی در سیستم بهم پیوسته برق کشور در این سال با مقایسه سال ۴۹ چهل و سه و هفت دهم درصد افزایش یافته است .

در ضمن ظرفیت رسمی نیروگاه های تحت مدیریت وزارت آب و برق به حدود یک میلیون و ۹۹۲ هزار کیلووات و قدرت مطمئن نیروگاهها به یک میلیون و ۵۰۶ هزار کیلووات بالغ گردیده است .

اعتبار یوگسلاوی برای صندوق کارآموزی

با انعقاد قرارداد همکاری های فنی و صنعتی بین ایران و یوگسلاوی این کشور معادل ۶۰۰ هزار دلار اعتبار برای خرید ماشین آلات و وسائل فنی در اختیار صندوق کارآموزی ایران میگذازد تا در مراکز کارآموزی کشور نصب شود .

بقرار اطلاع دولت یوگسلاوی عملیات نصب ماشین آلات مورد نیاز مراکز کارآموزی را نیز خود برعهده خواهد گرفت و در اجرای این منظور بزودی یک گروه فنی از کارشناسان خود را جهت نصب ماشین آلات و آموزش کارگران و کارآموزان به ایران اعزام می‌کند .

بیشتر ماشین آلاتی که این کشور در اختیار ایران میگذازد مربوط به صنایع نساجی است . علاوه براین ، این کشور بورس هایی نیز برای آموزش کارگران ایرانی در نظر گرفته است و کارگران حائز شرایط با معرفی صندوق کارآموزی از آن استفاده خواهند کرد .

بانک جهانی ۱۴ میلیون دلار به ایران وام داد

صندوق توسعه کشاورزی بمنظور توسعه فعالیت های کشاورزی ۱۴ میلیون دلار از بانک جهانی وام گرفت . قرارداد دریافت ۱۴ میلیون دلار وام که قرار است از طرف بانک جهانی بصرای فعالیت های کشاورزی و دامداری و صنایع وابسته در اختیار صندوق مذکور گذاشته شود به امضا رسید و این قرارداد را رئیس نمایندگی اقتصادی ایران در واشنگتن از جانب صندوق توسعه کشاورزی ایران امضا کرد . بهره این وام ۷ و یکچهارم درصد است و مدت استرداد آن ۱۴ سال

تعیین شده است .

نخستین کارخانه اتوماتیک سیمان

با ایجاد بزرگترین کارخانه تمام اتوماتیک سیمان ایران در اصفهان برای نخستین بار در ایران انواع سیمان های روبراه‌ای و سرباره‌ای تولید خواهد شد .

این کارخانه که در مجاورت کارخانه ذوب آهن ایران بنا میشود پنج هزار تن ظرفیت روزانه خواهد داشت و صرفا به تولید انواع سیمان روبراه‌ای و سرباره‌ای میپردازد . سیمان مذکور نوع جدیدی از سیمان است که از اختلاط سیمان معمولی پرتلند و روبراه کوره ذوب آهن بدست می‌آید و مصرف آن در ساختمان های معمولی ، سد سازی ، بندر سازی ، جاده سازی به ویژه احداث اتوبان خواهد بود . مطالعات نهائی نشان میدهد که بهره‌برداری کامل از کارخانه مذکور یک سال پیش از موعد پیش‌بینی شده آغاز خواهد شد و نخستین محصول این واحد صنعتی در سال ۵۴ به بازار عرضه میشود . با توسعه های بعدی کارخانه ذوب آهن میزان تولید کارخانه سیمان آریاکه در سال ۵۴ پر ظرفیت ترین واحد تولیدی سیمان در ایران خواهد بود مجددا توسعه می‌یابد .

این واحد صنعتی که با مشارکت ۸۰ درصد شرکت سهامی ذوب آهن ایران و ۲۰ درصد وزارت جنگ تاسیس می‌شود نخستین واحد تولید سیمان در ایران خواهد بود که تمام اتوماتیک است و همه فعل و انفعالات کارخانه به وسیله ماشین‌های الکترونیکی انجام میگردد . بموجب پیش بینی وزارت اقتصاد این واحد صنعتی سالانه قادر به تولید ۱٫۴ میلیون تن سیمان است و تولید مذکور قابل هضم در بازار ایران خواهد بود . در غیر اینصورت در بازار های جهانی امکان فروش آن هست .

هیئت بازرگانی و اقتصادی لهستان در ایران

هیئت بازرگانی و اقتصادی لهستان روز ۱۳ خرداد بریاست کاژمیر ژاولشفسکی نایب نخست وزیر این کشور با هواپیما وارد تهران شد و مورد استقبال آقای هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد و جندتن

از مقامات این وزارتخانه قرار گرفت .
نایب نخست وزیر لهستان روز ۱۴ خرداد در آرامگاه رضا شاه کبیر حضور یافت و بانثار تاج گل ادای احترام کرد .
نامبرده که در راس يك هیئت ده نفری بازرگانی و اقتصادی وارد تهران شده بود مذاکراتی با وزیر اقتصاد انجام داد . خطوط اساسی این مذاکرات را توسعه و گسترش مناسبات بازرگانی و اقتصادی دو کشور تشکیل میداد .

يك ميليون دلار تريكو به چكسلواكي فروخته شد

همزمان با عزیمت هیئت خریدار چکسلواکی از تهران اعلام شد مقامات مرکز توسعه صادرات و تولید کنندگان تريكو و البسه پشمی در مذاکرات خود با هیات ۷ نفری بازرگانی چکسلواکی برای فروش حدود يك ميليون دلار تريكو باین کشور به توافق رسیده اند و این بزرگترین توافقی است که برای فروش تريكو و البسه پشمی بین تولید کنندگان ایران و يك کشور خارجی بعمل میآید و باین ترتیب اولین گام در راه رسیدن به هدف صدور ۲۰ میلیون دلار تريكو در سال ۱۳۵۱ به کشورهای اروپای شرقی و غربی برداشته میشود .

در سال جاری این دومین فروش بزرگ تريكو به يك کشور خارجی است . بموجب قراردادی که اوایل سال جاری بین کارخانه های تولید کننده داخلی با مؤسسات خریدار مجارستان امضا رسید مقادیری البسه تريكو بارز ۳۵۰ هزار دلار باین کشور فروخته شد و با توجه باینکه خرید های مجارستان در سال های گذشته هیچگاه از ۵۰ تا ۶۰ هزار دلار تجاوز نمیکرد میزان فروش سال جاری رقم قابل توجهی را نشان میدهد و پیش بینی میشود تا پایان سال جاری ایسن افزایش در تقاضای سایر کشورهای خریدار تريكو ایران محسوس باشد .

يك شهرک ۸ هزار نفری در کنار معدن سرچشمه احداث میشود

با عزیمت گروهی از کارشناسان امور معدنی آمریکا به سرچشمه کرمان اعلام شد در اجرای طرح عظیم بهره برداری از معدن مس سرچشمه يك شهرک هشت هزار نفری با هزینه ۱۶ میلیارد ریال در کنار معدن ایجاد میشود و برای استفاده از ذخایر

آب موجود و جلوگیری از هدر رفتن آن سدی با هزینه ۸۰۰ میلیون ریال در فاصله ۱۲ کیلومتری درخانه بسته خواهد شد .

مساله تامین آب مورد نیاز معدن و کارخانه تغلیظ که یکی از مشکلات اساسی فعالیت های معدنی در کرمان است و بقرار اطلاع با کشف يك ذخیره عظیم آب زیر زمینی در منطقه «ده نتران» شهر بابک در ۶۰ کیلومتری معدن سرچشمه این مشکل مرتفع شده و ذخایر آب مذکور برای تبدیل ۲۰۰ میلیون تن سنگ مس به مس عیار ۹۹ درصد کافی است . این آب بوسیله پمپاژ به محل معدن منتقل میشود و به منظور جلوگیری از هدر رفتن آب، سدی بسته خواهد شد که بدین ترتیب فاضلاب کارخانه های تغلیظ و ذوب پشت این سد جمع شده و مجدداً برای استفاده توسط لوله ها و دستگاهها بکارخانه برگشت داده میشود .

در مجتمع صنایع مس سرچشمه کرمان ۱۳۰۰ نفر مهندس و تکنیسین مشغول کار خواهند شد . وسعت معدن سرچشمه ۲ کیلو متر مربع است و با بررسی های همه جانبه ای که بعمل آمده پیش بینی میشود که برای بهره برداری از معدن که بصورت سطح الارزی و بدون حفر تونل صورت خواهد گرفت باید ۴۰ میلیون تن سنگ باطله از روی معدن برداشته شود و هنگام بهره برداری روزانه ۱۰۰ هزار تن سنگ استخراج خواهد شد که فقط ۳۰ هزار تن آن سنگ مس خواهد بود .

در محافل معدنی کشور گفته میشود تاکنون حدود ۸۰ هزار تن از مس معدن سرچشمه به کشورهای آلمان و بلژیک پیش فروش شده و بزودی قراردادهائی در این زمینه بین شرکت دولتی بهره برداری از معدن مس سرچشمه و کشورهای خریدار به امضاء خواهد رسید . معدن مس سرچشمه در فاصله ۵۴ کیلومتری جنوب رفسنجان قرار دارد و ذخائر آن عیارست از سولفور مس ، سولفور آهن و کربناتهائی مس که این کربناتهائی در قسمت سطحی معدن قرار دارند . با حفاریهائی که تاکنون تا عمق ۵۰۰ فوت (قریب ۱۷۰ متر) بعمل آمده گفته میشود عیار مس در اعماق زمین کمتر از سطح زمین است و تا عمق ۵۰۰ فوت ۱۷۲ درصد و در عمق های پائین تر کمتر از يك درصد است .

کارشناسان ذخیره قطعی معدن را ۳۵۰ میلیون تن سنگ مس تعیین کرده اند که پیش بینی میشود با ادامه عملیات حفاری و اکتشافی ذخیره معدن به ۷۰۰ تا ۹۰۰ میلیون تن افزایش یابد .

تأسیس کارخانه آسانسورسازی

مطالعات احداث نخستین کارخانه آسانسور سازی ایران پایان یافت و بادیافت اجازه تأسیس ، عملیات ساختمانی این واحد صنعتی طی ماه آینده آغاز میشود . این واحد صنعتی در زمینی بساحت ۴۰۰ هزار مترمربع در اراضی شهر صنعتی البرز در قزوین بنیان میشود و سالانه قادر است ۵۰۰ دستگاه آسانسور به ظرفیت های ۴ ، ۶ ، ۸ ، ۱۰ و ۱۲ نفر تولید کند . اجرای پروژه مذکور مستلزم ۳۲۰ میلیون ریال سرمایه گذاری است که ۴۰ درصد آن از سوی وزارت آبادانی و مسکن ، ۲۰ درصد بانک توسعه صنعتی و ۴۰ درصد بقیه از طرف سرمایه گذاران بخش خصوصی ایرانی و خارجی تامین شده است .

قرار بود طرح ایجاد کارخانه آسانسور سازی در مدت ۳۶ ماه به مرحله اجرا درآید ولی بعلت نیاز ایران به آسانسور و توسعه فعالیت های آپارتمان سازی نخستین آسانسور ساخت ایران در نیمه دوم سال آینده به بازار عرضه میشود . از سوی دیگر بمنظور کاهش قیمت آسانسور ساخت وطن و ارزان بودن آن مطالعاتی از سوی وزارت آبادانی و مسکن برای استاندارد کردن محل آسانسور در ساختمان ها فراهم آمد و با تعیین استانداردهای ساختنی ، آسانسور ایران ارزاتر از آسانسور خارجی عرضه خواهد شد و کارخانه قادر خواهد بود در مدت کوتاهی آسانسور مورد نیاز ساختمان ها را تامین کند . با تعیین استانداردهای مذکور صاحبان ساختمان هائی که قصد خرید آسانسور ایرانی داشته باشند ملزم خواهند بود ضوابط وزارت آبادانی و مسکن را در مورد نصب آسانسور رعایت کنند .

طرح ۳ میلیارد ریالی برای تهیه و صدور نوشابه

چندی قبل هیاتی مرکب از کارشناسان ایرانی و فرانسوی از آبهای معدنی این منطقه برای تعیین کیفیت آن نمونه برداری نمودند . این کارشناسان اخیراً ضمن گزارشی که بدولت دادند اعلام کردند آبهای معدنی بیلهره سرعین سبک ترین آب گازدار جهان است لذا بزودی با اجرای طرحی که توسط يك شرکت یونانی تهیه شده است برای بهره برداری کامل از آبهای معدنی این منطقه پیش از سه میلیارد ریال سرمایه گذاری میشود و با روشن شدن نتایج آزمایش-

های کارشناسان در زمینه کیفیت ذخائر آبهای معدنی سرعین آذربایجان ، دولت در نظر دارد يك کارخانه بزرگ نوشابه در سرعین ایجاد کند و آبهای معدنی بیلهره را بصورت بهترین نوشابه غیرالکلی جهان به بازارهای داخلی و خارج عرضه نماید .

گفته میشود در طرح عظیم بهره برداری از منابع آب معدنی سرعین احداث جاده ، ایجاد شبکه آب رسانی ، فاضل آب ، برق ، تلفن ، هتل ، استخر شنا و ساختمانهای متعدد گنجانیده شده و قرار است این طرح عظیم در پنج قسمت به تدریج بمورد اجرا گذاشته شود . در قسمت اول که بزودی عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد ۲۵۷۵۰ میلیون ریال سرمایه گذاری میشود و بقیه سرمایه گذاری به تدریج صورت خواهد گرفت .

بزرگترین کارخانه تغلیظ سنگ سرب

با سرمایه گذاری بخش خصوصی بزرگترین کارخانه تغلیظ سنگ سرب کشور در جوار معدن «کلونگار» ایجاد میشود . در اجرای این طرح و به منظور تجهیز معدن و ایجاد کارخانه تغلیظ ، رو به بیش از ۱۴۰ میلیون ریال سرمایه گذاری میشود . بموجب طرحی که تهیه شده است ، سنگ معدنی سرب در این واحد پرعیار شده و سپس به خارج صادر میگردد . معدن قدیمی «کلونگار» در ۱۵۰ کیلومتری جاده تهران - چالوس واقع شده و مدت ها است که توسط يك شرکت خصوصی بهره برداری می شود . در این مدت سنگهای پرعیار معدن صادر شده ، بطوریکه اکنون تمام قسمت های پرعیار معدن استخراج شده و سنگ های کم عیار آن که بطور متوسط ۷ درصد سرب دارد بعلت نبودن بازار فروش باقیمانده است .

بموجب آمار موجود به توسعه روز افزون صنایع مختلف ، نیاز کشور به شمش سرب افزایش یافته است . در این حال طی چند سال اخیر بعلت کمبود کارخانه های تبدیل سنگ سرب به شمش واردات آن به هفت برابر رسیده است . واردات سرب شمش در سال ۱۳۴۴ حدود ۱۰۶۵ تن بود در حالی که در سال ۴۹ به ۷۶۹۲ تن بالغ شده است . در حال حاضر تنها واحدی که در ایران به کار تهیه شمش سرب مشغول است کارخانه سرب شرکت سهامی کل معادن و ذوب فلزات است که سالانه حدود ۱۵۰ تن شمش سرب با عیار ۹۹ درصد تولید می کند . این میزان باتوجه به احتیاج کشور رقم قابل توجهی را تشکیل نمیدهد .

حجم صادرات يك میلیارد ریال افزایش یافت

طی دو ماهه فروردین و اردیبهشت سال جاری ۲۹۸ هزار تن کالا بارز چهار میلیارد و چهارصد میلیون ریال صادر شد که این رقم صادرات نسبت به مدت مشابه در سال گذشته از لحاظ وزن ۷۷٫۴ درصد و از حیث ارزش ۴۴٫۷ درصد افزایش دارد . میزان صادرات دو ماهه اول سال جاری از حیث وزن ۱۲۹ هزار تن و از لحاظ ارزش يك میلیارد و ۳۵۰ میلیون ریال نسبت به مدت مشابه افزایش نشان میدهد . بموجب آمار منتشره از طرف گمرک واردات کشور در مدت مورد گزارش ۷۹۷ هزار تن کالا بارز ۲۸ میلیارد ریال بود که بیشتر این کالاها مواد اولیه و ماشین آلات می باشد .

براساس همین گزارش ۲۸۹ هزار تن کالا از گمرک خرمشهر ، ۲۱۶ هزار تن از بندر شاهپور و ۹۱ هزار تن کالا از طریق گمرک جلفا و سایر گمرکخانه ها ترخیص و به صاحبان کالا تحویل شده است .

پروژه های راه آهن برای ایمنی بیشتر حرکت قطارها

راه آهن ایران از وسایع مدرن امروز که در ایمنی حرکت قطارها مؤثر است استفاده خواهد کرد . وزیر راه و مدیر کل راه آهن مدت چهار روز از این نمایشگاه که با همکاری آمریکا ، ژاپن و آلمان برگزار شده بود دیدن کردند و مطالعاتی برای خرید و حمل آوردن وسایل مذکور از آن جهت که هزینه زیادی در بر ندارد مورد توجه قرار گرفته است .

راه آهن دولتی ایران ، عملیات نصب دستگاههای ارتباطی و علائم الکتریکی را در طول خطوط راه آهن کشور آغاز کرد . با نصب دستگاههای ارتباطی و علائم الکتریکی جواز عبور قطارها که تاکنون با دست صادر میشد منتفی میشود و به شیوه ایستگاههای اروپائی و امریکائی این کار با برق انجام خواهد شد . نصب علائم برقی در حال حاضر با هزینه ای معادل ۳۵۰ میلیون ریال در طول يك هزار کیلومتر خطوط راه آهن ذوب آهن در دست انجام است . دومین خط راه آهن که شامل اجرای این پروژه میشود خط آهن ایران اروپا است و در مسیر تهران تا مرز رازی ، تعویض خط با وسایل الکتریکی انجام خواهد شد .

طول خط آهن مذکور ۷۴۰ کیلومتر است حدود ۲۵۰ میلیون ریال خواهد بود . وضع شاخص کالاهای در دو ماهه اول سال جاری

براساس گزارش بانک مرکزی شاخص کالاهای و خدمات مصرفی در فروردین ماه گذشته برقم ۱۱۵۰۳ رسید و نسبت به ماه قبل ۱۲۲ درصد ترقی کرد . این شاخص نسبت به ماه مشابه سال گذشته ۷۶ درصد افزایش نشان میدهد . ترقی قیمت اغلب میوه ها و سبزیهای تازه باقتضای فصل مهمترین عامل ترقی شاخص بهای کالاهای و خدمات مصرفی در این ماه بوده است . ادامه افزایش بهای انواع حبوب ، گوشت ، برنج ، خشکبار ، نرخ غذا در خارج از خانه و برخی از فراورده های شیرین نیز در ترقی شاخص دخالت داشت . ترقی بهای اقلام مذکور تاحدی با تنزل قیمت تخم مرغ ، ماهی ، روغن های حیوانی و نباتی و بسیاری از اقلام پوشاک خنثی شد . بیشترین افزایش در این گروه مربوط به قیمت مواد خوراکی است که رقم شاخص آن در ماه به ۱۲۶ رسید و نسبت به فروردین ماه ۱۳۵۰ درصد رشد داشت . این شاخص در حدود دو برابر سرعت معمول هر سال گزارش شده است .

شاخص بهای عمده فروشی کالاهای در این مدت به رقم ۱۱۸۰۳ رسید و نسبت به ماه گذشته ۲۲ درصد پائین آمد . این شاخص نسبت به رقم ماه مشابه سال قبل ۶۹ درصد افزایش نشان میدهد . تنزل شاخص بهای عمده فروشی در این ماه ناشی از کاهش شاخص بهای کالا های تولید و مصرف شده در کشور به میزان ۴۰ درصد بود که تاحدی بسا افزایش شاخص بهای کالاهای وارده بکشور به میزان ۵۰ درصد و شاخص قیمت کالاهای صادره از کشور به میزان ۱۳ درصد خنثی شد .

تنزل شاخص بهای کالاهای تولید و مصرف شده در کشور در درجه اول ناشی از کاهش شدید قیمت انواع سبزیهای تازه بود . در این گروه بهای گندم ، جو ، آرد گندم ، شیر و فرآورده های آن ، روغنهای نباتی و حیوانی و غیره کاهش یافت . قیمت احشام ، برنج ، حبوب ، گوشت ، سیب درختی ، سیب زمینی ، گوجه فرنگی ، آجری ، بعضی از منسوجات ، آهن مفتول و اتومبیل سواری و جیبی در این مدت افزایش یافت .

شاخص بهای عمده فروشی کالاهای در اردیبهشت ماه به رقم ۱۱۷۰۴ رسید و نسبت به ماه فروردین ۸ درصد شاخص نسبت به رقم ماه مشابه

سال ۱۳۵۰ در حدود ۵ درصد گزارش شده است. تنزل شاخص بهای عمده فروشی در این ماه ناشی از کاهش شاخص بهای کالاهای تولیدی مصرف شده در کشور به میزان یک درصد و شاخص قیمت کالاهای صادره به میزان ۲ درصد بود. در این ماه شاخص قیمت کالاهای وارد شده به کشور ۶ دهم درصد افزایش یافت.

تنزل شاخص بهای کالاهای تولیدی و مصرف شده در کشور بیشتر ناشی از کاهش قیمت غلات، حبوبات، تخم مرغ، لبنیات، بعضی از خشکبار، سبزیها و روغنهای حیوانی و نباتی بود. در این گروه بهای بعضی از اقلام از جمله گاو، مرغ، گوشت، سیبزمینی، سیب درختی، برگ سبز چای، یخ، اکثر مصالح ساختمانی غیر فلزی و منسوجات افزایش یافت.

ترقی شاخص بهای کالاهای وارد شده ناشی از افزایش قیمت چای، نخ ابریشم و الیاف مصنوعی، آهن و فولاد ورق و بعضی از ماشین آلات گزارش شده است. تنزل شاخص قیمت کالاهای صادره در نتیجه تنزل قیمت خشکبار و پنبه تصفیه شده بود که تا حدودی با افزایش قیمت فرش خنثی شد.

دو واحد بزرگ صنعتی آماده بهره برداری است

از مرداد ماه سال جاری با بهره برداری از کوره ذوب فولاد و ریخته گری کارخانه ماشین سازی اراک بهره برداری کامل از این کارخانه آغاز خواهد شد. علاوه بر نیمه اول سال جاری محصول کارخانه آلومینیوم سازی نیز به بازار عرضه میشود. عملیات ساختمانی و نصب قیمت بیشتر ماشین آلات کارخانه های مذکور به پایان رسیده است.

نخستین واحدی که محصول آن به بازار عرضه میشود کارخانه آلومینیوم سازی است. تهیه آلومینیوم در کشور نه تنها از نظر صادراتی اهمیت فراوان دارد بلکه مصرف کشور که در حدود ۳۰ هزار تن آلومینیوم بصورت پروفیل و غیره است تامین خواهد شد. علاوه بر این بموجب یک برنامه پیش بینی شده تولید این کارخانه به یکصد هزار تن خواهد رسید. ولی در حال حاضر کارخانه برای تولید پنجاه هزار تن محصول آماده می شود. به این جهت قسمت اعظم تولید آن به صادرات اختصاص خواهد یافت. در این مجموعه صنعتی ۸۰ میلیارد ریال سرمایه گذاری شده است. کارخانه ماشین سازی اراک نیز که اکنون محصول واگن

سازی آن به بازار عرضه شده همزمان با واحد آلومینیوم گشایش می یابد و در حال حاضر واحد تولید اکسیژن بکار افتاده و تنها کوره ذوب فولاد این کارخانه که شش هزار تن ظرفیت سالانه دارد برای بهره برداری آماده میشود.

این واحد عظیم صنعتی که بمنظور تامین احتیاجات کشور و جلوگیری از خروج ارز در زمینه خرید ماشین آلات ساخته شده ایجاد میشود سالانه ۳۰ هزار تن ظرفیت تولید خواهد داشت. در نخستین سال های بهره برداری از این واحد یک ثلث محصول آن به بازارها عرضه میشود و بتدریج در پنج سال آینده به ظرفیت نهایی خویش دست خواهد یافت. کارخانه ماشین سازی اراک که پنج میلیارد ریال در آن سرمایه گذاری شده است، انواع جرثقیل، باربرها، دیک های بکار، ساختمان های فلزی و مخازن کارخانه های قند و شکر و ماشین آلات کشاورزی تولید خواهد کرد. باتوجه ظرفیت این واحد صنعتی محصولات آن به کشور های عربی بویژه شیخ نشین ها صادر خواهد شد.

گزارش رسمی اکتشاف و استخراج معادن در سال ۴۸

وزارت اقتصاد گزارش کتشاف و استخراج معادن کشور در سال ۴۸ را انتشار داد. براساس این گزارش که هر دو سال یکبار انتشار می یابد در سال ۴۸ بیش از ۱۱۷۷ معدن در سراسر کشور مورد بهره برداری قرار گرفته است که ۱۸۷ معدن در استان مرکزی، ۳۰ معدن در گیلان، ۶۲ معدن در مازندران، ۷۵ معدن در آذربایجان شرقی و غربی، ۴۰ معدن در کرمانشاهان و کردستان، ۳۱ معدن در کرمان، ۶۱ معدن در خراسان و ۱۰۷ معدن در اصفهان قرار داشته است. از کل معادن ۸۵ درصد معادن ذغال سنگ، ۹۹ درصد معادن فلزی، ۶۷۲ درصد معادن سنگ و شن و ماسه و بقیه از معادن غیر فلزی شامل نمک و مواد شیمیایی بوده است.

در سال ۴۸ کل ارزش تولید معادن به قیمت بای معادن روییم ۴۳۳ میلیارد ریال بود که ۱۸ میلیارد ریال آن مربوط به معادنی است که از قبل مورد بهره برداری قرار گرفته است.

ارزش فروش تولیدات مواد معدنی در معادنی که به تازگی مورد بهره برداری قرار گرفته با توجه بارزش خاک و مواد اولیه مورد مصرف اجر سازها، سیمانکارها و سیمان که به قیمت معین ارزیابی شده با مقایسه با

ارزش فروش مواد معدنی معادن در سال ۴۷ نشان می دهد که رشد ارزش افزوده ناخالص معادن در سال ۴۸ به حدود ۲۱ درصد رسیده است.

در سال ۴۸ در ۶۹۸ معدن که در حال بهره برداری بوده بیش از ۱۹۹۳ میلیارد ریال سرمایه گذاری شده که از این مبلغ ۱۷۱ درصد مربوط به معادن ذغال سنگ، ۵۴ درصد مربوط به معادن فلزی و ۲۲۹ درصد مربوط به معادن سنگ و شن و ماسه و سایر معادن بوده است. از این سرمایه گذاری ۲۵۴ درصد در معادن استان مرکزی، ۶۲ درصد در معادن فارس، ۱۰ درصد در خراسان، ۱۴۷ درصد در معادن کرمان و ۱۸۲ درصد در اصفهان بکار گرفته شده است. سرمایه معادن در سال ۴۸ با مقایسه با سرمایه به کار افتاده در سال ۴۷ حدود ۲۹ درصد رشد نشان می دهد که فقط قسمتی از آن مربوط به ۲۸ معدن جدید می شود. تعداد کارکنان بخش معادن در سال ۴۸ در حدود ۲۰ هزار نفر بوده که ۲۶۳ درصد آن در استان مرکزی مشغول کار بودند و مجموع مزد و حقوق پرداخت شده به کارکنان مزبور بالغ بر ۶۱۹ میلیون ریال برآورد شده که فقط ۲۸۴ درصد آن به کارکنان معادن استان مرکزی پرداخت شده است.

۵۰ میلیون تن ذخایر ذغال سنگ ایران

بموجب مطالعاتی که پیرامون ذخایر ذغال سنگ ایران بعمل آمده میزان ذغال سنگ ایران حدود ۵۰ میلیارد تن و سنگ آهن یک هزار میلیون تن تخمین زده شده است. این مقدار سنگ آهن و ذغال سنگ حتی با توسعه ظرفیت کارخانه ذوب آهن نیز برای ده ها سال آینده جوابگوی احتیاجات است. با اکتشافات وسیعی که در مورد معادن سنگ آهن و ذغال سنگ بعمل آمده است در حال حاضر شرکت ذوب آهن فعالیت برای کشف ذخایر جدید ندارد و بیشتر فعالیت این شرکت معطوف به تجهیز و بهره برداری از معادن فعلی و اکتشافات انجام شده می باشد. کارخانه ذوب آهن اصفهان هم اکنون چند تولید می کند و قرار است در پایان نیمه اول سال جاری تولید فولاد را آغاز نماید.

۸۳ میلیارد ریال مالیات در سال وصول شد

آمار وصول مالیتهای مستقیم و غیر مستقیم در یکساله ۱۳۵۰ بیش از ۸۳ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال بود.

از این رقم ۵۲ میلیارد و ۷۲۸ میلیون ریال مالیات غیر مستقیم و ۳۰ میلیارد و ۴۷۱ میلیون ریال مالیات مستقیم بوده است. وصول مالیتهای مستقیم سال گذشته در عین حال که نسبت به وصولی سال ۴۹ در مجموع بیش از ۱۲ میلیارد ریال افزایش نشان میدهد معینا نسبت به رقم پیش بینی شده حدود ۳۳ صد کاهش دارد که وزارت دارائی معتقد است این کسری بیشتر بخاطر خشکسالی و تأثیر آن روی درآمدها بوده است.

علاوه بر این وزارت دارائی در اوایل سال نیز کاهش احتمالی وصول مالیات ها را در بودجه کل کشور ۱۳۵۰ پیش بینی کرده بود. بموجب آمار منتشره طی سال ۱۳۵۰ بزرگترین رقم وصولی مالیات های مستقیم مربوط به مالیات شرکت ها و مؤسسات انتفاعی دولتی و کمترین آن مالیات بر اراضی میباشد. طبق گزارش وزارت دارائی در یک ساله ۱۳۵۰ بیش از ۸ میلیارد و ۷۱۳ میلیون ریال مالیات از شرکتها و مؤسسات دولتی و ۱۱۵۰ میلیون ریال از اراضی مالیات وصول گردید. همین گزارش حاکی است که بزرگترین مودی مالیاتی بانک ملی ایران و منظم ترین وصولی مالیات حقوق بود.

در ستون وصولی مالیات های غیر مستقیم درشت ترین رقم اختصاص به درآمد گمرکی دارد که نشان میدهد در سال ۱۳۵۰ گمرک بیش از ۲۹ میلیارد ریال درآمد داشته است. همچنین ۴۰ میلیون ریال مالیات ازبابت ده در صد حق اشتراک تلفن های خودکار و یک میلیارد و ۵۱۰ میلیون ریال مالیات فروش الکلهای صنعتی و ترکیبات الکلی دریافت شده است.

ارقام مالیتهای غیر مستقیم نشان میدهد در سال گذشته با فروش بیش از ۲۹۰ میلیون بطری نوشابه غیر الکلی ۱۴۵ میلیون ریال مالیات اخذ شده که رقم مالیات نوشابه های غیر الکلی نسبت به سال ۴۹ بیش از ۱۰ میلیون ریال افزایش داشته است.

مصرف سوخت بخصوص بنزین اتومبیل مرتباً رو به افزایش بوده و وصول مالیات بنزین در سال ۱۳۵۰ نسبت به سال ۴۹ بیش از ۱۳ درصد افزایش داشته است ولی وصولی مالیات ازبابت مصرف نفت سفید فقط ۸ درصد اضافی نشان میدهد. در سال ۵۰، چهار میلیارد و ۱۶۹ میلیون ریال مالیات بنزین ۲ میلیارد و ۲۳۳ میلیون ریال مالیات نفت سفید و ۲ میلیارد و ۳۸۵ میلیون ریال مالیات نفت گاز و ۹ میلیارد و ۱۷۳ میلیون ریال حق ثبت

سفارش کالا های وارداتی وصول شده است. همچنین مالیات حقوق نسبت به سال ۴۹، بیست و یک درصد فرومی داشته که این افزایش به علت ایجاد مشاغل جدید در سطح کشور می باشد. علاوه بر این کل وصولی مالیات شهرستانها در سال ۱۳۵۰ بیش از ۶ میلیارد و ۳۰۹ میلیون ریال بوده ولی وصولی اداره کل مالیتهای تهران به تنهایی حدود ۱۲ میلیارد ریال اعلام شده که وصولی اداره کل مالیتهای تهران تقریباً دو برابر وصول مالیات شهرستان هاست.

وصولی مالیات یکساله گذشته حاکی است ۴۳۰ میلیون ریال از بدهی مالیات قبل از سال ۴۵ نیز وصول شده است.

پر عیار ترین سنگ مس جهان در کان قلعه زری خراسان

اندوخته های کان مس قلعه زری واقع در خراسان با عیار ۶ درصد از پر عیار ترین کانهای مس جهان شناخته شد و بزودی با سرمایه گذاری مشترک ایران و ژاپن کار بهره برداری از آن آغاز خواهد شد. این کان در ۱۷۲ کیلومتری جنوب بیرجند و از آن شرکت (لوت) است و اخیراً با قرار دانی که برای بهره برداری از آن بین این شرکت و شرکت ژاپنی «توهو زینگ» بسته شد تمام سرمایه لازم برای ایجاد تاسیسات بهره برداری از این کان که حدود ۶ میلیون دلار خواهد بود از جانب کمپانی ژاپنی تامین میشود و سهام و سود سرمایه به نسبت دو سوم و یک سوم به سود شرکت ایرانی تقسیم شده است.

کان قلعه زری با کاشهای وسیعی که تا کنون شده بیش از ۲ میلیون تن اندوخته مس با عیار ۵ تا ۶ درصد دارد و پیش بینی میشود با کاشهای بیشتر اندوخته های قطعی آن به ۴ میلیون تن برسد. اندوخته های کان مس قلعه زری از نظر عیار یکی از پر عیار ترین کانهای مس جهان است و با تجهیزاتی که در این کان نصب خواهد شد سنگ مس پس از استخراج از معدن تبدیل به مس عیار ۳۰ درصد شده به ژاپن صادر خواهد شد. بموجب طرحی که در این زمینه تهیه شده قرار است همه ساله حدود ۵۰ هزار تن مس با عیار ۳۰ درصد به ژاپن فرستاده شود و از این راه همساله بیش از ۲ میلیون دلار سهم شریک ایرانی خواهد شد.

سرمایه گذاری در مرحله دوم طرح ذوب آهن بمنظور توسعه کارخانه

ذوب آهن اصفهان به میزان ۱۹۹ میلیون تن، ۳۷۲ میلیارد ریال دیگر در این واحد سرمایه گذاری میشود. تاکنون در اجرای طرح عظیم ایجاد اولین کارخانه ذوب آهن ایران در اصفهان بیش از ۲۲ میلیارد ریال سرمایه گذاری شده است و با اجرای طرح وسیعی که بمنظور توسعه ظرفیت این کارخانه تهیه شده ظرفیت آن از ۲۰۰ هزار تن به ۱۹۹ میلیون تن در سال افزایش مییابد.

در مرحله دوم قرار است یک کوره جدید در جوار کوره فعلی کارخانه به ظرفیت ۱۷۲ میلیون تن احداث شود. علاوه بر این به موازات پیش رفت ساختمان کوره دوم تمام واحد های فرعی کارخانه از قبیل کک سازی، تهیه مواد و غیره متناسب با ظرفیت دو کوره توسعه مییابد.

بموجب برآوردی که بعمل آمده است اجرای این مرحله بیش از ۳۷۲ میلیارد ریال هزینه در بردارد و در حال حاضر عملیات پی ریزی کوره دوم ذوب آهن سرعت ادامه دارد و پیش بینی میشود تا سال آینده بهره برداری از آن آغاز گردد.

با آغاز بهره برداری از دومین کوره بلند و نیز آغاز بهره برداری از واحد نورد کارخانه در چند ماه آینده ایران تا حدودی از آهن خارجی پی نیاز میشود زیرا براساس آمار موجود سالانه حدود یک میلیون و ۶۱۲ هزار تن آهن از خارج وارد میشود که تنها ۵۰۰ هزار تن آن میل، نبشی، سبزی، پروفیل و ریل است.

باید توجه داشت در مرحله سوم طرح توسعه ظرفیت کارخانه، تولید فولاد به چهار میلیون تن خواهد رسید که در اینصورت ایران قادر خواهد بود همه ساله به میزان قابل توجهی آهن و فولاد به خارج صادر کند.

جزیره پولادین یا «خارک چهارم»

«خارک چهارم» جزیره ای است از فولاد که در حاشیه باختری جزیره خارک احداث میشود. این جزیره پولادین بخشی از طرح بزرگ شرکت ملی نفت ایران است که با احداث آن کشتی های غول پیکر خواهند توانست به بارگیری نفت بپردازند. کار ساختمان این جزیره سال گذشته آغاز شد و پیش بینی میشود تا اکتبر سال جاری پایان گیرد. جزیره به صورت اسکله دو پهلو ساخته میشود و میتواند نفتکشهای تا ظرفیت ۵۰۰ هزار تن را پذیرد.

احداث دومین کارخانه ذوب آهن ایران بر اساس مطالعات انجام

شده برای احداث دومین کارخانه ذوب آهن ایران، يك کارخانه ذوب آهن گازی در جنوب احداث میشود و آهن اسفنجی تولید خواهد کرد. این کارخانه حدود ۴۰۰ میلیون دلار هزینه دارد و این اعتبار در برنامه پنجم تامین خواهد شد.

دومین کارخانه ذوب آهن ایران با استفاده از سنت آهن و در، فولاد تولید می کند و بهمین منظور احتمالا این کارخانه در نزدیکی یکی از مناطق نفت خیز جنوب احداث میشود.

در ایران میلیاردها تن ذغال سنگ وجود دارد و میزان ذخائر ذغال سنگ برای ده ها سال فعالیت کارخانه ذوب آهن اصفهان کافی است ولی کارشناسان معدنی تأیید کرده اند که عیار و کیفیت «کک» معادن ایران تا حدودی کم است. بنا بر این با توجه به پائین بودن کیفیت «کک» و وجود سرشار گاز در ایران احداث کارخانه ذوب آهن گازی ضروری است و آنچه مسلم است اقداماتی در این زمینه جریان دارد ولی نوع کارخانه و محل احداث آن و هم چنین میزان ظرفیت کارخانه تاکنون تعیین نشده است.

نتایج آمارگیری اقتصاد برنج در گیلان

گزارش مقدماتی طرح آمارگیری در گیلان نشان میدهد که سطح زیر کشت برنج در استان گیلان در سال ۱۳۵۰ حدود ۹۱۵ هزار هکتار بود و رشدی معادل ۱۵۰۳ درصد نسبت به سطح ۱۳۴۵ داشته است. کارشناسان طرح افزایش تولید برنج عقیده دارند با توجه به اقدامات عمرانی و چگونگی اجرای طرح می باید از این افزایش همه شهرستانها و مناطق برنجکار بهره گیرند، در حالیکه گزارش مقدماتی نتایج آمارگیری و اقتصاد برنج در استان گیلان نشان میدهد که شهرستانهای فومن و لنگرود نه تنها افزایش تولید نداشته اند بلکه در سال ۱۳۵۰ نسبت به سال ۱۳۴۵ به ترتیب ۱۲۷ و ۱۹۷۷ در صد کمبود داشته اند.

در این گزارش گفته شده که سطح کشت در تمام شهرستان های استان گیلان بین ۷۵۲ و ۴۱۲۳ درصد افزایش داشته که بالاترین رقم آن مربوط به لاهیجان و کمترین رقم مربوط به شهرستان رشت است. افزایش سطح کشت در لاهیجان نسبت به سال ۴۵، حدود ۹۰ هزار هکتار گزارش شده است در حالیکه رقم افزایش در شهرستان رشت در حدود ۴ هزار هکتار بوده است. گزارشی که کارشناسان طرح تهیه کرده اند حاکی است کمبود

تولید برنج در شهرستانهای فومن و لنگرود در درجه اول به علت کمبود آب مورد نیاز روستا های خارج از حوزه آبخیز سفیدرود است. براساس این طرح متوسط میزان عملکرد در هر هکتار در سطح استان حدود ۲۶ تن است که بالاترین رقم از آن رودسر و کمترین از آن آستارا می شود. متوسط میزان عملکرد در هکتار در رودسر ۴۸ تن و در آستارا معادل ۱۶ تن در هکتار است. از سوی دیگر یکنواخت نبودن عملکرد در مناطق مختلف استان بیشتر ناشی از شرایط اقلیمی و طبیعی گزارش شده است. کارشناسان طرح معتقدند اصولا در شهرستانهای طوالی و آستارا که قسمت عمده برنج کاری در اراضی کوهستانی صورت میگیرد، جنس خاک و کمی آب لازم در فصل های بهار و تابستان تأثیر بسیار در کاهش میزان عملکرد در زمان آمارگیری مورد نظر داشته است.

ایران بزودی

«یاتاقان» و

بلیبرینگ اتومبیل

تولید می کند

تا پایان نیمه اول سال جاری بهره برداری از واحد تولید یاتاقان که با هزینه ای معادل ۲۵۰ میلیون ریال در تبریز احداث شده آغاز می شود. با آغاز بهره برداری از این واحد سالانه بیش از پنج میلیون ساجمه، بلیبرینگ و انواع یاتاقان تولید و به بازار عرضه میشود. بموجب طرحی که تهیه شده است تولیدات این واحد شامل بلیبرینگ و یاتاقان در اندازه های مختلف تا قطر ۱۰۰ میلی متر خواهد بود که بعدها تولید ساجمه چرخ نیز به این اضافه میشود. در مرحله اول این واحد فروش خود را بیشتر براساس بازار داخلی تنظیم خواهد کرد ولی قسمتی از تولید نیز به صادرات خصوصا به کشورهای همجوار تخصیص داده شده است. علاوه بر این روی بازار های ماورای بحار نیز بررسی و مطالعه بعمل آمده و مذاکراتی در جریان است تا تولیدات این واحد به آمریکا نیز صادر شود. این واحد با سرمایه گذاری مشترک بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران و یکی از کارخانه های داخلی سازنده اتومبیل و همچنین مؤسسه سوئدی اس. کا. اف ایجاد شده و هدف از احداث آن تولید هر چه بیشتر قطعات یدکی وسائط نقلیه و ماشین آلات در داخل کشور است.

تأسیس چند واحد

بزرگ صنعتی

چند واحد بزرگ صنعتی در سال جاری با سرمایه -

گذاری خصوصی ایجاد می شود. از جمله این واحد طرحی است که استفاده از قطعات تولیدی داخلی را در صنایع موتور و وسائل موتوری افزایش میدهد. بر اساس این طرح که مذاکرات نهائی آن با يك شرکت آلمانی خاتمه یافته است ایجاد يك کارخانه ساخت پیستون می باشد.

برای پیاده کردن طرح مربوط به ایجاد این کارخانه ۶۰۰ میلیون ریال سرمایه گذاری خواهد شد که سهم عمده ای از آنرا بازار داخلی تامین خواهد کرد. انتظار میرود پیاده کردن این طرح بزودی به موقع اجرا در آید.

طرح های اکتشاف

و استخراج مس در

برنامه پنجم

تاکنون با سرمایه گذاری های مختلفی که توسط بخش عمومی یا خصوصی و یا به مشارکت سرمایه گذاری خارجی در زمینه بهره برداری از کانه های مس کشور بعمل آمده، ذخایر شناخته شده به حدود ۵۰۰ میلیون تن بالغ

شده است. بموجب بررسی های انجام شده اکثر کانه های مس ایران در پنج ناحیه: آذربایجان شمالی، طار، عباس آباد، انارک و کرمان متمرکز است. در این نواحی بیش از ۲۰۰ منطقه معدنی یا آثار معدنی مس کشف شده که در اغلب آنها عملیات اکتشافی بطور کامل صورت نگرفته است. بزرگترین ذخیره ای که تا کنون کشف شده معدن سرچشمه در کرمان است که دارای در صد کم و گنجایش بسیار است. این معدن در ۵۴ کیلومتری جنوب رفسنجان واقع شده و ذخیره قطعی آن حدود ۴۰۰ میلیون تن سنگ مس با عیار ۱۲۱۵ در صد است که بعقیده کارشناسان با ادامه فعالیت های اکتشافی در برنامه پنجم به احتمال زیاد ذخایر این کان به حدود ۷۰۰ میلیون تن افزایش مییابد. دولت چندی پیش تصمیم گرفت راسا با ۴۰۰ میلیون دلار سرمایه گذاری و ایجاد تاسیسات لازم استخراج سنگ معدنی، تبدیل سنگ معدنی به «کنسانتره مس» و «بلیستر» و بالاخره تهیه مس خالص کاتدیك اقدام کند.

رویداد متفرقه

واقع شده و با وجود راه اسفالت شيراز کازرون دیدن این مجموعه آبی و سبز بسیار سهل و آسان است. عمده جمعیت این مجموعه، عشایری هستند که يك دم آرام ندارند و سرشماری آنها کاری است بسیار مشکل اما تعداد ساکنان روستاها بشماره ۸۱۲۰ نفر میرسد. دامهای موجود در این منطقه نیز ۲۲۴۱۰ راس است.

زمستان دشت ارژن دارای روزهای ابری و بارانی است که گاهی منجر به باریدن برف میشود و شب سرما به صفر و گاهی زیر صفر میرسد. میزان درجه حرارت دریاچه پریشان شبها تا ۵ درجه بالای صفر و بندرت به صفر میرسد و روز همراه با طلوع خورشید تا ۱۵ درجه افزون میشود. در ارتفاعات این مجموعه برف کافی میبارد این برف تا اوایل خرداد پسر ارتفاعات ماندگار است. در تابستان نزول باران پراکنده است و درجه حرارت دشت ارژن به ندرت حتی تا ۳۵ درجه بالا میرود و شب به کمتر از ۱۵ درجه تنزل می کند. شب تند این مجموعه جالب است زیرا از ۸۵۳ متر در سطح دریاچه تا ۳۲۱۹ متر در مرتفع ترین نقطه اختلاف قاحشی وجود دارد و زمین از طبقه آهکی پوشیده شده است. در این مجموعه آنچه که جالب است جنگلی است که هنوز از میان نرفت

يك جنگل نمونه در

قلب تاریخ

دشت ارژن و دریاچه پریشان در جریان برگزاری بزرگترین کنفرانس محیط انسانی که در استکهلم پایتخت سوئد برگزار شد در اختیار سازمان ملل متحد قرار گرفت. در سال ۱۳۴۹ طی پیمایی که شاهنشاه آریامهر بمناسبت تشکیل کنفرانس بین المللی حفاظت از تالاب ها و پرندگان مهاجر در ایران فرستادند اعلام فرمودند ایران آماده است یکی از اکوسیستم های تالابی خود را که واجد اهمیت خاص و جهانی می باشد در اختیار يك مرجع مناسب بین المللی مثل سازمان ملل متحد بگذارد.

بدنبال این کنفرانس محققان و زیست شناسان سازمان حفاظت محیط زیست ایران شروع به مطالعه کردند و پس از ماهها مطالعه همه جانبه دشت ارژن و دریاچه پریشان را که از حیث مشخصات طبیعی یکی از مناطق نادر جهان است انتخاب کردند.

مرکز دشت ارژن، دریاچه پریشان حدود ۲۹۰۳۵ درجه عرض شمالی و ۵۲۰۰ درجه طول شرقی جغرافیایی است. این منطقه در جنوب غربی سلسله کوه های زاگروس و حدود ۶۰ کیلومتری غرب شیراز و در شرق کازرون

و پر از درختان نرانبکین میباشد این تکه سبز و انبوه در میان دشت های بزم و ارژن قرار گرفته و درختان بلوط اطراف شاید به علت این که میوه آن مورد نیاز عتایر بوده از تیغ تیشه انان در امان مانده است. همینطور در مشرق دشت ارژن بین دو قله مرتفع کوه کوهمره و کوهی و زالزالک واکوسک داغداغان و بیروس انبوه است و پائین تر از ۱۴۰۰ متر گیاهان صحرانی که دارای بوته اند جلب نظر می کنند. آنچه که با دست داشته میشود گندم دیم است که گاهی در میان درختان و در جانی در زمینی خالی از درخت کشت میشود.

اهمیت ماندابیهای دشت ارژن که از حیث وسعت با یکدیگر متفاوتند بخاطر وجود پرندگان مهاجر است. يك رشته چشمه دائمی در نزدیکی ده دشت ارژن و يك چشمه فصلی حدود ضلع جنوب غربی حوضه مورد بحث که در دامنه کوه های مجاور جاری است و يك جوی فصلی که از تیغه های شرقی میریزد از مهمترین منابع بشمار می رود. در شمال دشت ماندابی بمساحت ۴۰۰ هکتار با آب شیرین دائمی است که موجب رشد گیاهان سبز و خرم فراوانی شده است اما بقیه دشت را به نسبت میزان بارندگی آب فرامیگیرد. حداکثر عمق شاید هرگز از دو متر تجاوز نکند امادر زمستان های پر باران سطح زیر آب حتی به ۲۴۰۰ هکتار هم میرسد. ماندابیهای دشت ارژن در فارس وضعی استثنائی دارند چرا که دارای آب شیرین هستند اما دریاچه پریشان دارای آب شور است. وسعت آبریزش به ۲۹۰ کیلو متر میرسد و تنها در نقاطی که چشمه ها خود را به دریاچه رسانده اند ماهیانی از قبیل ماهی پشه خوار و کپورزیست می کنند. وسعت دریاچه نوسان دارد اما هرگز از ۵۰ کیلومتر تجاوز نکرده است.

پشتکوه را یونانیان «زاگروس» نام داده اند و ایرانی ها آنرا «پاتاق» می گویند. حوزه های مهمی از معادن ذغال سنگ در دامنه این جبال قرار گرفته که بی اغراق مرکز قسمت عمده معادن نفت خیز قسمت جنوب غربی ایران می باشد. زاگروس در مغرب ایران، مشرق ترکیه و شمال عراق قرار گرفته و بخاطر ارتباط با مناطقی مثل خوزستان (ایلام)، سومر، اکد، بابل از عهدهای بسیار قدیم شناخته شده بود. بقولی زاگروس نام سلسله طوائفی است که در ادوار قبل از تاریخ و پیتی از ظهور آریائی هائی که ما

می شناسیم از کوشیی از آسیا مهاجرت کردند و خود را به زاگروس رسانیدند. این اقوام که بنام سوبولی کوتی، کاسی، منانی (مانانی) نایری، آماداه، پارسوا و غیره خوانده می شوند از هزاره سوم پیش از میلاد و شاید قبل از آن در سراسر این کوهستان می زیسته اند و گروهی از دانشمندان باستان شناس معتقدند که نام زاگروس از این طوائف که معلوم نیست کی و چگونه و از کجا به این کوهستان رجعت کرده اند بیادگار مانده است.

«شیر فارسی» روزگاری در این منطقه بوفور یافت می شد اما اکنون حتی ما امیدوار به دیدن يك جفت آن نیستیم. نسل این حیوان که مظهر ایران است بطور یقین در این کشور منقرض شده و آنچه در جنگل گیر در هندوستان مشاهده میشود جمعیت خیلی است از ابر نوع شیر که تنها قادر است برای مدت کمی خطر را در اذهان زنده نگاهدارد.

مردم بومی معتقدند که تا ۲۷ سال قبل در ایران و دشت ارژن شیر یافت می شد اما آخرین گزارش درباره مشاهده شیر مربوط به سال ۱۳۲۱ در منطقه ای در ۶۰ کیلومتری شمال غربی دزفول می شود که وجود شیر فارسی را تا آن زمان گزارش می دهند.

لکوموتیوران

ایرانی جان

یکهزار و دویست

مسافر را نجات داد

يك لکوموتیوران ایرانی با مانورهای هوشیارانه در منطقه جوبین، قطار تهران- مشهد را از کام سیل به سلامت بیرون کشید و یک هزار و دویست نفر مسافران خود را از خطر يك حادثه بزرگ رها نمود.

سخنگوی راه آهن دولتی ایران ضمن اعلام خبر فوق افزود:

باقر وفائی لکوموتیوران قطار مسافری تهران - مشهد با اقدامی در خور تحسین جان یک هزار و دویست نفر را نجات بخشید. اقدام بی سابقه این لکوموتیوران ایرانی به اتحادیه بین المللی راه آهنهای جهان مخاصره شد.

باقر وفائی به خاطر این اقدام ماهرانه، از طرف راه آهن دولتی ایران مفتخر به دریافت مدال طلای راه آهن شد و پاداش دریافت داشت.

ع اختراع يك

مهندس ایرانی در

آلمان

مهندس هوشنگ مبری

فغانی دانشجوی ایرانی در مونیخ موفق باخترع چند دستگاه جالب شده که مورد توجه محافل علمی المان قرار گرفته است. لذا رسکسول ایران در مونیخ گزارش کاملی از کارهای این مهندس جوان بوزارت علوم و آموزش عالی ارسال داشته است. اختراعات مهندس صبری لغانی شامل رادیوی است. د. بوسیله نور روشن و خاموش می شود و از آن میتوان بعنوان وسیله دزدبگیر استفاده کرد. به این معنی که این دستگاه بجای یک رادیو بکار گرفته میشود و وقتی چراغ اتاق خاموش شود خود بخود برنام. را قطع می کند و باروشایی روز دوباره بکار می پردازد. در این رادیو دستگاهی تعبیه شده است که وقتی ناشناسی وارد اتاق میشود صوتی متدی از آن بگوش میرسد و شخصی را متوجه می سازد و این جریان باین ترتیب صورت می گیرد که وقتی روی فرشی که ساخته شده پا گذاشته شود رادیو صدا در می آید و فرش هم طوری ساخته شده است که اگر صد کیلو بار روی آن بگذارند این عکس العمل را نشان نمی دهد ولی اگر بخواهند از روی آن چیزی بردارند و یا اشاره پایی روی آن بشود صدای رادیو بلند میشود.

اختراع دیگر بخاری مخصوصی است که زمستان ها در اتومبیل کار می گذارند و راننده بامیزان کردن ساعت اتومبیل یک ربع قبل از آنکه به داخل اتومبیل بیاید از داخل خانه اش آنرا بکار می اندازد. اختراع دیگر دستگاه پارکینگ ماشین است که شبیه تلویزیون کوچکی است و جلوی راننده نصب میشود و راننده میتواند به هنگام توقف و یا سبقت سیصد و شصت درجه اطراف خود را تمام و کمال ببیند و بالاخره اختراع دیگر فرش مخصوصی است که بصورت روکش صندلی اتومبیل در آمده و سیمهای کار گذاشته شده در آن بدستگاه کوچکی وصل می شود و کافی است کلید آماده باش دستگاه را بزنند و اتومبیل را با فراغت خاطر ترک کنند، زیرا بعضی اینکه کسی بخواهد از داخل اتومبیل حتی به احتیاط کامل هم چیزی بردارد دستگاه آژیر بوق اتومبیل بکار می افتد و تا وقتی صاحب اتومبیل خود دستگاه را از کار نیندازد بوق زدن ادامه دارد. وی دستگاه های دیگری نیز ساخته است و امیدوار است سرمایه گذاری برای تهیه و توزیع آنها از طرف سهامداران ایرانی باشد.

ژاکلین و اوناسیس در تهران

ارسطو اوناسیس و همسر

جوانش ژاکلین که برای یک دیدار کوتاه بایران آمده بودند روز ۳ خرداد با هواپیمای اختصاصی خود از تهران عازم آتن شدند. ارسطو و ژاکلین برای سیاحت و گردش و دیدار از ایران که در عین حال توام با هدف و بررسی امکانات سرمایه گذاری اوناسیس در ایران بود به تهران آمدند و در زمره خبرسازترین زوجی که تاکنون به ایران سفر کرده اند قرار گرفتند. ژاکلین در پایان این سفر به خبرنگاران گفت: آنقدر به او خوش گذشته و خاطرات سفر به ایران آنقدر برای او گرانبها است که تهران را با هزاران خاطره جالب ترک میکند. در این سفر ژاکلین از آثار باستانی تخت جمشید، اصفهان و شیراز دیدن کرد.

سفر شهبانو به کرمان

روز ۳۰ اردیبهشت برای اولین بار شهبانوی ایران به کرمان تشریف فرما شدند در تاریخ کرمان این اولین بار بود که بانوی اول ایران از این شهر دیدن میکردند و کرمان با چهارم ای آراست. دیدنی از شهبانو استقبال کرد.

علیاحضرت شهبانو در مدت پنج روز اقامت در کرمان، از بازار سرپوشیده، شبانه روزی جمعیت خیره فرج پهلوی، کانون تربیتی صنعتی، مقبره شاه نعمت الله ولسی، قلعه تاریخی کرمان، حمام گنجعلیخان، کاخ جوانان، تاسیسات معادن ذوب آهن، بنیاد آرشام و بسیاری از سازمانها و تشکیلات و تاسیسات دیدن کردند. و در همه جا، با کلام قاطع خود، در جهت بهسازی امور شهر، دستوراتی دادند که سرلوحه کار سازمان های گوناگون قرار گرفت. علیاحضرت شهبانو دریایان این سفر خطاب به نمایندگان مردم کرمان فرمودند:

از طرف من ب مردم این استان بگوئید که چقدر از بازدیدهای خود در این استان خوشوقت شدم چون در این سفر از نزدیک با مردم این استان آشنائی بیشتری پیدا کردم و در این مدت پنج روز شاهد فعالیتهای بی گبری در این استان بودم. دیدن فعالیت های مختلف عمرانی، فرهنگی و آموزشی و آشنا شدن با نیازهای فملی مردم این استان در نقاط مختلف باعث خوشوقتی من شد. شهبانو فرمودند وقتی بتهران برگردیم کمیته مخصوصی با شرکت افرادی که با من در این سفر بودند تحت نظر خود من تشکیل خواهیم داد تا تقاضاهای مردم این استان را بررسی کنیم اعضای این کمیته مامور خواهند بود که در آینده نزدیک باین استان سفر

کنند و ناظر عملکرد و عده هائی که داده ایم باشند و البته این برنامه ها مطالعه خواهد شد و پس از این بررسی ها بلافاصله برنامه مختلف عمرانی - فرهنگی و آموزشی بطور وسیعی شروع خواهد شد. امیدوارم برنامه های عمرانی که در این استان بمرحله اجرا گذارده خواهد شد بتواند بکلیه احتیاجاتی که در این سفر درخواست شد، است جامه عمل بپوشاند و نیز امیدوارم در فرصتهای آینده باردیگر باین استان سفر کرده و از نقاط بیشتری دیدن کنیم و با مردم آن آشنا شویم.

دختر شایسته ایران

شبهجمعه، چهارم خرداد، مراسم انتخاب دختر شایسته ایران، در تالار «دریای نور» هتل هیلتون برگزار شد. در این دوره از مسابقه، علاوه بر انتخاب «تین پرنس ایران» «دختر هوش و دانائی ایران» نیز انتخاب گردید. ضمن این مراسم، دوشیزه «رویا روحانی مقدم» ۱۶ ساله، دانش آموز کلاس چهارم طبیعی دبیرستان دانشگاه پهلوی شیراز، عنوان «تین پرنس ایران در سال ۱۳۵۹ را بدست آورد، و دوشیزه «سوسن اردکانی» دانش آموز سال ششم دبیرستان شهنار پهلوی تهران، عنوان «دختر هوش و دانائی ایران در سال ۱۳۵۹ را نصیب خویش ساخت. بهر کدام از دختران شایسته یک اتومبیل پیکان جایزه داده شد.

یک ایرانی ساده ترین اتومبیل جهان را ساخت

ساده ترین اتومبیل جهان را یک جوان بیست ساله بنام «صدفی» که شغلش تعمیرکار رادیو تلویزیون است ساخته است. این اتومبیل دارای چهار دنده می باشد که ۱۴۰ سانتیمتر طول و ۸۰ سانتی متر عرض است و وزن آن ۱۰۵ کیلوگرم است. باک این اتومبیل گنجایش هشت لیتر بنزین دارد و سرعت آن هفتاد کیلومتر در ساعت است و شاید ساده ترین اتومبیل جهان باشد. این اتومبیل جالب و زیبا مشتریان زیادی دارد ولی صاحب آن بهیچ قیمتی آنرا بدیگری واگذار نمی کند.

نمایش نمونه های لباس بانوان ایران

در پیشگاه علیاحضرت شهبانو نمایش نمونه های لباس بانوان در ایران که بمناسبت بیست و دومین سالگرد تاسیس انجمن بین المللی زنان ایران و به نفع اندرزگاه و مهد کودک لیلی و آسایشگاه اداره میشود، در هتل هیلتون برگزار شد.

این لباسها که از روی مدارک و بررسیهای علمی که تاکنون انجام شده تهیه شده بود اولین لباس این مجموعه که بنمایش درآمد «الهه نوش» نام داشت که براساس طرحی از جام سیمین مکشوفه در مرودشت تهیه شده بود، و بعد به ترتیب لباسهای زنان در دوران ماد، هخامنشی، پارتیان، ساسانیان، بعد از اسلام، سده هشتم هجری، دوران صفویه، زندیه، قاجاریه و نمونه هایی از لباسهای اصیل از مجموعه های خصوصی و همچنین اقلیت های مذهبی، ارامنه زرتشتیان و لباسهای دوران پهلوی، ایران جدید و امثال آن نمایش داده شد. شهبانو در پایان این مراسم کوشش زنان ایران را در برگزاری این نمایش لباس که با همکاری وزارت فرهنگ و هنر صورت گرفته و توصیف پوشش زن ایرانی در طول تاریخ کهن و طولانی این کشور را ستودند.

هواپیمای «کنکورد» در تهران

شاهنشاه آریامهر روز ۱۴ خرداد بمدت یکساعت و بیست و پنج دقیقه با هواپیمای کنکورد سوپر سونیک پرواز فرمودند.

پرواز همایونی با هواپیمای کنکورد که قادر است دوبرابر سرعت صوت و با حداکثر ۲۲۴۰ کیلومتر در ساعت پرواز کند در قسمت شرق و جنوب شرقی ایران انجام گرفت و هواپیمای ۴۶۰ میلیون تومانی برای نخستین بار در سفر ۶۵ هزار کیلو متری خود دیوار صوتی را شکست و تا دو برابر و هشت دهم سرعت صوت پرواز کرد.

شاهنشاه در بازگشت از پرواز مذکور، در مهرآباد، به استعدای خبرنگاران، پیرامون پرواز با کنکورد بیاناتی ایراد فرمودند. شاهنشاه در پاسخ یکی از خبرنگاران خارجی که در مورد خرید هواپیمای کنکورد از طرف ایران سؤال کرده بود فرمودند:

قبل از امضای قرارداد نهائی خرید، بی تردید مذاکرات لازم برای گرفتن تصمیماتی کافی انجام می گیرد.

شاهنشاه افزودند تردید نیست وقتی ما تصمیم از این قبیل میگیریم مطالعه و تحقیق قبلی کافی درباره آن بعمل میآوریم. در نتیجه چنین تصمیمی، بی گفتگو با منافع کشور ایران متناسب است و معتقدم که باتوجه به موقع جغرافیائی که ما در آن قرار داریم کاملاً مناسب و بجاست که در خطوط هوائی خود از این هواپیماها داشته باشیم.

پیشنهاد های ایران

به کنفرانس بین المللی محیط زیست

شاهنشاه آریامهر اراده فرمودند، هرساله برای پیشبرد هدفهای حفاظت محیط زیست انسانی، یک جایزه بین المللی از جانب ایران، تعیین شود. والا حضرت شاهپور عبدالرضا پهلوی ریاست هیأت نمایندگی ایران در کنفرانس محیط زیست استکهلم، طی نطقی ضمن اعلام این جایزه آنرا «جایزه پهلوی محیط زیست» نامیدند.

شاهپور عبدالرضا پهلوی از اینکه بسیاری از کشورها بحرانی بودن وضع را تشخیص نمیدهند و غالباً فقط به ضرورت های سیاسی از خود واکنشی نشان میدهند، اظهار تأسف کردند و گفتند باید از این کشورها خواسته شود تا به تناسب استفاده ای که از منابع طبیعی میکنند بهای تمیز کردن کره زمین را نیز بپردازند.

والا حضرت شاهپور عبدالرضا پیشنهاد کردند کنفرانس دیگری با شرکت کشورهای دنیای سوم به منظور تعیین تأثیر متقابل محیط زیست و توسعه این کشورها در سال ۱۹۷۴ تشکیل شود.

انتقال مرکز صنایع

چند کارشناس کشتی سازی ژاپنی برای طرح نقشه یک حوضچه تعمیر کشتی به ظرفیت ۵۰۰ هزار تن به ایران آمدند. این حوضچه طوری ساخته میشود که بعداً بتوان آنرا به یک مرکز تعمیر کشتی بزرگ تبدیل ساخت. ساختمان حوضچه تعمیر کشتی در ایران عملی است که کاملاً معقول جلوه میکند و در حال حاضر یک سوم نفتکش های جهان از خلیج فارس و سواحل ایران استفاده می کنند و با نیروی کاری که با بهترین شرایط در ایران وجود دارد در این کشور از بهترین موقعیت برای تأسیس تعمیرگاه کشتی بر خوردار است. این اقدام یکی از اقدامات مهمی است که در سایه آن تمرکز صنایع در کشورهای غنی بسوی کشور های در حال رشد انتقال می یابد.

زاین تقریباً پنجاه درصد از نفت مورد نیاز خود را از ایران خریداری می کنند و اکنون با صرف ۱۵۰ میلیون دلار سرمایه که میبایستی در برابر خرید نفت مستهک شود، روابط صنعتی جدیدی با ایران برقرار کرده است. برنامه قدم پیش گذارند موقعیت خاص آن کشور در بازارهای جهان و صنایع ارزان قیمت کشتی سازی آنها است.

اهداء ۶۰۰۰ جلد

کتاب به دانشگاه

اواسط خردادماه استادعلی اصغر حکمت در مراسمی با حضور رئیس و استادان دانشگاه تهران، تمام کتابهای کتابخانه شخصی خود را که بالغ بر شش هزار جلد است به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران اهداء کرد. در این مراسم که وزیر اطلاعات و رؤسای پیشین دانشگاه تهران حضور داشتند رئیس دانشگاه درباره خدمات علی اصغر حکمت، نخستین رئیس دانشگاه تهران سخن گفت. کتابخانه شخصی علی اصغر حکمت علاوه بر شش هزار جلد کتاب چاپی شامل ۳۰۰ جلد کتاب خطی است. وی همچنین تمام کتاب هایی را که از این پس به او می رسد به دانشگاه تهران اهدا خواهد کرد.

کودک فرانسوی

برنده مسابقه نقاشی تخت جمشید در

تهران

بمناسبت برگزاری جشن دو هزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران از طرف خانه ایران درپاریس با همکاری سازمان رادیو تلویزیون فرانسه و فیلیپس یک مسابقه نقاشی برای کودکان ترتیب یافته بود که از میان تعداد زیادی شرکت کننده نقاشی ۲۵۰۰ تن پذیرفته شدند. موضوع نقاشی عبارت بود از اینکه هر یک از کودکان مطابق فکر و ذوق خود تصویری از تخت جمشید ترسیم کنند.

هیأتی مرکب از متخصصان فن با نظارت وزارت آموزش فرانسه این نقاشی ها را بررسی کردند و از میان همه تصاویر نقاشی شده تصویری که پاتریسیارویز دانش آموز سال پنجم مدرسه سنت آن (شهر والنس) کشیده بود برتر شناخته شد.

جالب آنکه در نتیجه استمداد و ذوق نقاشی پاتریسیا نه تنها خودش به گرفتن جایزه نایل آمد بلکه توانست موجبات سفر بیست تن دختر همکلاسی و چندتن از معلماتش را به ایران فراهم سازد.

گروه دختران فرانسوی روز ۲۲ خرداد در مدرسه ای که والا حضرت ولایتعهد در آن تحصیل میکنند بحضور شان معرفی شدند و هدایائی تقدیم کردند.

در این مراسم علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی ایران نیز حضور داشتند و دختران فرانسوی هدیه هایی نیز بحضور شهبانو تقدیم کردند.

توسعه ارتباطات

دور ایران و شوروی موافقتنامه مربوط به توسعه ارتباطات تلفنی و تلگرافی ایران و شوروی میان وزیر پست و تلگراف و سفیر اتحاد شوروی امضا شد. بدنبال

امضای این موافقتنامه تا چند ماه دیگر موافقتنامه دیگری میان دو کشور امضا خواهد شد و تا پایان امسال ارتباط مستقیم میکروویو بین ایران و شوروی برقرار خواهد گردید. بموجب این قرارداد ایران تا آستانه نزدیک مرز شوروی و شوروی نیز تا نزدیک مرز ایران، کابل خواهند کشید. دو ایستگاه مخابراتی سب با یک کابل نیم کیلومتری بهم متصل خواهند شد و بدین ترتیب ارتباط ۲۴ ساعته بوسیله ۶ کابل تلفنی و ۶ کابل تلگرافی و کابل های دیگر برای تلکس و تلفنو ایجاد خواهد شد. در حال حاضر ارتباط ایران با شوروی از طریق بیسیم و تنها در ساعات محدود انجام می گیرد.

گشایش خط جدید کشتیرانی شوروی و ایران

با عبور کشتی وشنا - واکورسک شوروی بین شهر ایزمایل و بندر پهلوی خط منظم جدید بین بندر رود دانوب و ایران افتتاح گردید. بوسیله این کشتی در حدود ۲ هزار تن اشیاء فلزی ساخت مجارستان به ایران رسانده شد. خطسیر کشتی از دریاهای سیاه - آزوف و شبکه کشتیرانی ولگا - دن و دریای خزر گذشت. هم اکنون نخستین قرارداد در باره حمل فلزات و محمولات دیگر از مجارستان - رومانی و سایر کشورهای کرانه رود دانوب به ایران بسته شده است. اکنون دو کشتی دیزل دیگر اداره کشتیرانی شوروی در رود دانوب بسوی سواحل ایران حرکت می کنند. این کشتیها حامل بیش از ۴ هزار تن محمولاتی هستند که برای شرکتهای ایرانی فرستاده شده است. در آینده کشتیها طبق برنامه هرامه دوبار از شهر ایزمایل عازم ایران خواهند شد.

احداث کارخانه مدرن ضربسکه

در تهران

ایران بزودی دارای کارخانه مدرن ضربسکه (ضربخانه) خواهد شد که ظرفیت تولید سی میلیون سکه آلومینیوم، برنز، نیکل مس را در سال دارد و این ظرفیت تا میزان یکصد میلیون سکه در سال قابل گسترش است. این واحد مجهز برای تولید انواع سکه های رایج از مرحله ذوب تا ساخت نهایی است و همچنین میتواند سکه و مدالهای طلا تهیه کند. کارخانه جدید که تا اواخر سال آینده بهره برداری از آن آغاز میشود با همکاری و مشاوره ضربخانه سلطنتی انگلیس که اخیراً شبکه

جدیدی در ایالت «ولز» انگلستان تأسیس کرده ساخته شده است و جانشین ضرابخانه سابق خواهد شد. گفته میشود که ساختمان کارخانه ضربسکه جدید تهران سه هزار مترمربع وسعت دارد و با همکاری یک کمپانی انگلیسی ساخته شده است.

کشتی ابن سینا برای دریای سرخ بار می پذیرد

کشتیرانی ملی آریا اعلام کرد که کشتی ابن سینا از بهم تیرماه یا اواخر ژوئن در مسیر خلیج فارس، دریای سرخ، خلیج فارس بار صادراتی می پذیرد. کشتی ابن سینا ۱۵۵۵ تن ظرفیت دارد و می تواند تا ۵۰۰۰ گره دریائی سرعت بگیرد. با حرکت این کشتی بهره برداری از سرویس تازه کشتیرانی ملی آریا عملاً آغاز میشود. کشتی های این سرویس در بنادر مسقط (عمان) عدن و هودیدا (یمن)، بربراو جیبوتی (سومالی)، اصب و ماساوا (اتیوپی) سودان، جده (عربستان) سافقا (مصر) و عقبه در اردن توقف دارند و از تمام این بنادر به مقصد بنادر دیگر بار صادراتی می پذیرند. کشتیرانی ملی آریا تاکنون در مسیرهای خلیج فارس - شمال اروپا خلیج فارس بنادر مارس و لیورپول، خلیج فارس ژاپن، خلیج فارس آمریکا، خط کمر بندی خلیج فارس و مسافری خلیج فارس سرویس منظم کشتیرانی دایر کرده است.

خط کشتیرانی

خزر - اروپا

با ورود اولین کشتی بازرگانی شوروی به بندر پهلوی بهره برداری از خط جدید کشتیرانی بحر خزر - اروپا آغاز شد و بدین ترتیب بنادر شمال ایران از طریق دریای سیاه به کشورهای اروپای شرقی و غربی پیوست. نخستین کشتی شوروی که «دپازادیوسکا» نام دارد ۳ هزار تن ظرفیت دارد و از اسپانیا، فرانسه، ایتالیا و رومانی حامل بار به مقصد ایران بود. در سال های اخیر خطوط ارتباطی ایران و اتحاد شوروی از طریق شبکه ولگا - بالتیک، و کانال ولگا - دن روز بروز اهمیت بیشتری در توسعه همکاری شوروی و ایران در زمینه حمل بارکب میکند. خط ارتباط دریائی بین پاکو و بندر پهلوی سالیان درازست که وجود دارد. در سال ۱۹۶۵ برای نخستین بار در تاریخ کشتیرانی شوروی و ایران یک خط افتتاح شد که ایران را از راه ولگا - بالتیک به هلستکی - هامبورگ و سایر بنادر اروپا متصل می ساخت. از این طریق

با شرایط مساعدی که در زمینه حمل بار فراهم شده است، کالا در مدت کوتاهی به اروپا میرسد.

شاهنشاه و شهبانو

در لندن

شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو روز ۳۱ خرداد بدعوت علیاحضرت ملکه انگلستان برای یک دیدار خصوصی و تماشای مسابقه های اسبدوانی اسکات با یک هواپیمای اختصاصی از زوریخ وارد لندن شدند.

در فرودگاه لندن سر داگلاس هیوم وزیر امور خارجه انگلستان، لرد بومرلی نماینده علیاحضرت ملکه انگلیس با بانوانشان به اتفاق سفیر شاهنشاه آریامهر و گروهی از مقامات عالی رتبه انگلیس از شاهنشاه و شهبانو استقبال کردند.

علیاحضرتین روز ۳۱ خرداد ناهار را در کاخ ویندسور میهمان علیاحضرت ملکه انگلیس و پرنس فیلیپ بودند و روز اول تیر ماه به محل مسابقه های اسکات تشریف فرما شدند. شاهنشاه آریامهر در این سفر، وزیر خارجه انگلیس را بحضور پذیرفتند. در این شرفیایی مسائل تجاری دو کشور و موقعیت سیاسی و نظامی خلیج فارس مطرح بود.

بازگشت شاهنشاه و شهبانو بوطن

سفر خصوصی شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو به کشورهای سوئیس و انگلستان پایان گرفت و علیاحضرتین روز ۴ تیرماه بوطن مراجعت کردند و مورد استقبال اعضای خاندان جلیل سلطنت و شخصیت های مملکتی قرار گرفتند.

اعدام ایران شریفی

سیپه دم روز ۶ تیر سر انجام حکم اعدام درباره ایران شریفی به مرحله اجرا درآمد. ایران شریفی به اتهام ربودن و قتل دو کودک خرد سال شوهر خود دستگیر و تحت تعقیب قرار گرفته بود. دادگاه جنایی او را مستحق مجازات اعدام دانست و فرجام خواهی اش برای محاکمه مجدد و رهایی از اعدام به نظر قضات دیوان کشور مردود اعلام شد.

ایران شریفی برای نجات از طناب دار، درمید جلب رضایت شاکیان خصوصی (همسر سابقش و زنش) خود برآمد ولی مادر کودک کان خرمسال حاضر به گشت نشد.

بامداد روز ۶ تیر پس از حضور پزشک قانونی، نماینده دادسرای استان وقاضی عسکر ایران شریفی را که از یک هفته قبل از آن تحت کنترل مأموران زندان بانوان بود

برای معاینه و انجام وصیت به اتاق رئیس زندان بردند و چند دقیقه بعد حکم قطعی دادگاه جنایی درباره ایران شریفی به مرحله اجرا در آمد.

پادشاه و ملکه یونان

در تهران

علیاحضرت کسانتین پادشاه یونان با اتفاق علیاحضرت ملکه آنماری ملکه آن کشور برای یک اقامت چند روزه روز ۱۱ تیر ماه وارد تهران شدند.

علیاحضرت پادشاه و علیاحضرت ملکه یونان در این مدت میهمان خصوصی شاهنشاه آریامهر و شهبانو بودند.

کنگره ۱۹۷۴ سازمان جهانی

علیاحضرتین روز ۳۱ خرداد ناهار را در کاخ ویندسور میهمان علیاحضرت ملکه انگلیس و پرنس فیلیپ بودند و روز اول تیر ماه به محل مسابقه های اسکات تشریف فرما شدند. شاهنشاه آریامهر در این سفر، وزیر خارجه انگلیس را بحضور پذیرفتند. در این شرفیایی مسائل تجاری دو کشور و موقعیت سیاسی و نظامی خلیج فارس مطرح بود.

بازگشت شاهنشاه و شهبانو بوطن

سفر خصوصی شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو به کشورهای سوئیس و انگلستان پایان گرفت و علیاحضرتین روز ۴ تیرماه بوطن مراجعت کردند و مورد استقبال اعضای خاندان جلیل سلطنت و شخصیت های مملکتی قرار گرفتند.

اعدام ایران شریفی

سیپه دم روز ۶ تیر سر انجام حکم اعدام درباره ایران شریفی به مرحله اجرا درآمد. ایران شریفی به اتهام ربودن و قتل دو کودک خرد سال شوهر خود دستگیر و تحت تعقیب قرار گرفته بود. دادگاه جنایی او را مستحق مجازات اعدام دانست و فرجام خواهی اش برای محاکمه مجدد و رهایی از اعدام به نظر قضات دیوان کشور مردود اعلام شد.

ایران شریفی برای نجات از طناب دار، درمید جلب رضایت شاکیان خصوصی (همسر سابقش و زنش) خود برآمد ولی مادر کودک کان خرمسال حاضر به گشت نشد.

بامداد روز ۶ تیر پس از حضور پزشک قانونی، نماینده دادسرای استان وقاضی عسکر ایران شریفی را که از یک هفته قبل از آن تحت کنترل مأموران زندان بانوان بود

تبلیغات

شورای بین المللی سازمان جهانی تبلیغات، هر دو سال یکبار در یکی از شهرهای بزرگ جهان برپا میگردد و طی آن هیأت مدیره جدید سازمان انتخاب میشود.

هیأت مدیره سازمان جهانی تبلیغات در جلسه ای که در مونیخ تشکیل شد به اتفاق آراء برگزینی کنگره بین المللی ۱۹۷۴ این سازمان را در ایران تصویب کرد. در همین جلسه، پیشنهاد هیأت نمایندگی ایران مبنی بر این که «حقوق بشر» مورد بحث در کنگره ۱۹۷۴ قرار گیرد به تصویب رسید.

مسائلی که در این کنگره مطرح میشود وسیعاً به همه قلمروهای علمی، اقتصادی و اجتماعی امروزی ارتباط پیدا می کند و شرکت کنندگان

برجستگی از دنیای تبلیغات، نمایندگان وسایل ارتباط جمعی، شخصیت های سرشناس اقتصادی، علمی و صنعتی، بین المللی، جامعه شناسان، روانشناسان، حقوق دانان و پژوهشگران شمار میروند.

درگذشت فرامرزی

عبدالرحمن فرامرزی روزنامه نویس معروف ایران در سن ۷۵ سالگی درگذشت. وی بیش از نیم قرن به روزنامه نگاری اشتغال داشت و نیمی از این مدت را با روزنامه کیهان همکاری می کرد. و طرفداران بیشمار داشت.

قلم او توانا، روحش بزرگ بود. او نویسنده شجاع، یک فاضل و ادیب، یک آزاد مرد، یک ایرانی وطن پرست بود.

خبرهای کوتاه

دیدار خود از تهران با مقامات ایرانی در مورد روابط دو کشور خصوصاً در زمینه تأسیسات جهانگردی مذاکره کرده بود. * وزارت امور خارجه اعلام داشت که سفارت کانادا طی یادداشتی اطلاع داده است

تصمیم گرفته است با ایران روابط دیپلماتیک برقرار دارد. این تصمیم بدنبال دیدار نخست وزیر مالت از تهران که روز ۱۱ آوریل گذشته صورت گرفت اتخاذ شده است. * نخست وزیر مالت در جریان

از جانب نامتو آریامهر سیاست ساز و رخت ملی کشور لائوس تلگرام بریکی بعنوان علیاحضرت پادشاه لائوس مخابره شد. * دام مینوف نخست وزیر مالت اعلام کرد که دولت وی

که دولت کانادا مبلغ بیست و پنجاه دلار برای کمک به زلزله زدگان فارس از طریق صلیب سرخ آن کشور در اختیار جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران گذارده است از این اقدام خیرخواهانه و کمک دولت کانادا تشکر شد.

* روز ۲۴ اردیبهشت محمود العلومی وزیر دارایی و اقتصاد بحرین و دکتر حسین الهجاری وزیر مشاور آن کشور در کاخ نیاوران به پیشگاه شاهنشاه آریامهر شرفیاب شدند. در این شرفیابی خلعتبری وزیر امور خارجه افتخار حضور داشت. * بنا به پیشنهاد والا - حضرت شاهپور غلامرضا ریاست کمیته ملی المپیک ایران و به تصویب شاهنشاه آریامهر. سید علی حجت کاشانی بسمت رئیس کمیته تشکیلاتی بازیهای آسیایی ۱۹۷۴ انتخاب شد.

* سفارت بلغارستان در تهران طی یادداشتی اطلاع داد که موسسه صلیب سرخ بلغارستان چکهای معادل ده هزار «لوا» بلغاری برای زلزله زدگان فارس در اختیار جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران خواهد گذارد. از این اقدام خیرخواهانه و کمک صلیب سرخ بلغارستان تشکر شد.

* روز ۲۶ اردیبهشت هیات کارشناسان ارزشیابی سوادآموزی حرفه یونسکو در ایران که به ریاست آقای هانکه از چندی پیش باین طرف کار خود را آغاز کرده اند به حضور والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی معرفی شدند و هیات مذکور گزارش اقدامات خود را به عرض رسانید.

* در مراسم با شکوهی که با شرکت دو هزار تن از سرشناسان ایتالیایی و با حضور قائم مقام رئیس جمهوری ایتالیا در شهر فیوجی ترتیب یافت از کوشش های جهانگردی ایران در سال ۱۹۷۱ تجلیل بعمل آمد و جایزه طلایی فعالیتهای توریستی به رایزن مطبوعاتی ایران اهداء شد تا به بازمان جلب سیاحان ایران ارسال شود.

* از جانب شاهنشاه آریامهر بمناسبت سالروز اعلام استقلال افغانستان تلگرام تبریکی به کابل مخابره شد.

شاهنشاه در این تلگرام، سلامت و سعادت برای اعلیحضرت و ملت افغانستان آرزو فرمودند.

* با پیام والا حضرت شاهدخت شمس پهلوی ریاست عالی جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران، روز ۶ خرداد هفتمین کنگره رهبران سازمان جوانان شیر و خورشید سرخ ایران، در باشگاه معلمان تهران گشایش یافت.

* وزارت امور خارجه روز ۸ خرداد اعلام کرد که دولت شاهنشاهی با انتصاب حامد نوازخان به سمت سفیر جمهوری پاکستان در دربار شاهنشاهی موافقت کرده است.

* روز ۱۰ خرداد عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه در راس هیاتی برای شرکت در شورای وزیران سازمان پیمان مرکزی که در روز ۱۱ و ۱۲ خرداد برای شرکت در لندن تشکیل شد رهسپار انگلستان گردید.

* از جانب شاهنشاه آریامهر روز ۱۳ خرداد به

مناسبت سالروز تولد علیا - حضرت الیزابت دوم ملکه انگلستان تلگرام شادباشی به لندن مخابره شد.

* نخستین سمپوزیوم «پیشرفتهای جدید داروی در درمان سل ربوی» روز ۱۳ خرداد در بیمارستان ربوی بوعلی در تهران گشایش یافت.

وزیر بهداشتی در مراسم افتتاح این سمپوزیوم طی سخنانی به کوششهای وزارت بهداشتی در سالهای اخیر برای بالا بردن سطح دانش پزشکان کشور اشاره کرد.

* روز ۱۴ خرداد آقای الشفکی نایب نخست وزیر لهستان در کاخ نیاوران به پیشگاه شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد.

در این شرفیابی وزیر اقتصاد و سفیر لهستان در دربار شاهنشاهی نیز افتخار حضور داشتند.

* از جانب شاهنشاه آریامهر بمناسبت سالروز اعلام مشروطیت دامبارک تلگرام شادباشی بعنوان اعلیحضرت مارگارت دوم ملکه دانمارک بدکتهایک مخابره شد.

* روز ۱۵ خرداد نمایندگان جراید و مطبوعات ایران از هواپیمای کنکور در مهرآباد بازدید کردند.

* وزارت بهداشتی اعلام داشت دکتر سعید اهری رئیس بخش جراحی و سرپرست مرکز آموزشی و تحقیقاتی فیروزگر به سمت عضو هیات مدیره کالج جراحان آمریکا انتخاب شد.

کالج جراحان آمریکا در حال حاضر در ایران ۲۳ نفر عضو دارد که در رشته

های مختلف جراحی مشغول کار هستند.

* دومین کنگره فیزیولوژی و فارماکولوژی روز ۱۶ خرداد، بوسیله رئیس دانشگاه تهران گشایش یافت در این کنگره به ترتیب دکتر ناصر گیتی رئیس انجمن، دکتر پیرنیا رئیس دانشکده پزشکی، دکتر احمد نظام رئیس هیات اجرایی کنگره سخن گفتند.

* ماکسیم برگیانو رئیس کمیته برنامه ریزی دولت رومانی در کاخ نیاوران به پیشگاه شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد. در این ملاقات مدیر عامل سازمان برنامه و سفیر رومانی نیز افتخار حضور داشتند.

* بخش نوینهای بیماریهای قلبی و واحد جدید یکمصد تخصصی جراحی مرکز پزشکی پهلوی روز ۱۷ خرداد بوسیله سرکار علیہ خانم فریده دیا گشایش یافت.

در این مراسم دکتر پیرنیا رئیس دانشکده پزشکی دانشگاه تهران طی گزارشی با اشاره به تجهیزات و ملزومات مرکز پزشکی پهلوی به بخش قلب که گشایش یافت اشاره کرد.

* عبدالحسن حمزای به سمت سفیر شاهنشاه آریامهر در توکیو منصوب شد.

* روز ۱۹ خرداد زلزله نسبتا شدیدی بخش گیلانغرب و همچنین قسمتی از شهرستان شاهآباد غرب و بخشهای کرد و سریل ذهاب واقع در استان کرمانشاه را تکان داد. در این زلزله در شاه آباد و گیلانغرب باندازه ای شدید بود که درختان تنومند را قطع کرد.

* شاهنشاه آریامهر به - مناسبت حادثه سیل در داکوتای جنوبی تلگرام تسلیتی به رئیس جمهوری آمریکا مخابره کردند.

* بمناسبت سالروز لزبون خدمتگزاران بشر از سوی آموزشگاههای شهرستانها و بخشهای حوزه فرمانداری - کل یزد مراسمی برگزار شد.

* ژوزه گودری، رئیس دانشگاه مونرال (کانادا) که بدعوت دانشگاه تهران به ایران آمده بود با رئیس دانشگاه تهران ملاقات کرد.

در این دیدار مذاکراتی بین دو رئیس دانشگاه صورت گرفت و رئیس دانشگاه مونرال ضمن ملاقات با رئیس دانشکده علوم از کتابخانه مرکزی، مسجد و آزمایشگاه های دانشکده علوم دیدن کرد.

* آقای چین سین چن سفیر چین مقدار ۱۲۴۰۰ کیلوگرم هدایای جنس صلیب سرخ جمهوری خلق چین را طی مراسمی که در خرمشهر برگزار شد به معاون شیر و خورشید سرخ تحویل داد.

قبلا آقای چون لای نخست وزیر چین معادل ده میلیون ریال توسط آقای هویدا به شیر و خورشید سرخ ایران اهدا کرده بود.

* چون لای نخست وزیر جمهوری خلق چین، باعباس آرام سفیر شاهنشاه آریامهر در آن کشور ملاقات کرد. * بمناسبت سالروز اعلام استقلال ایسلند از سوی شاهنشاه آریامهر تلگرام تبریکی به رئیس جمهوری آن کشور به ریخجاریک مخابره شد.

* به مناسبت پایان ماموریت شهناز خان، سفیر پاکستان در دربار شاهنشاهی از طرف خلعتبری میهمانی در کاخ وزارت امور خارجه ترتیب یافت.

* وزارت آموزش و پرورش برای نخستین بار پایان سال تحصیلی دانش آموزان را روز ۳۰ خرداد در ورزشگاه امجدیه جشن گرفت.

* روز ۳۱ خرداد کنفرانس عالی قضایی در پایان کار خود قطعنامهیی صادر کرد. قطعنامه کنفرانس عالی قضایی با انجام يك سلسله بررسی صاحب نظران قضایی در کمیته های شش گانه و پیشنهاد - های رسیده از طرف مراجع قضایی تدوین شده است.

* سخنگوی وزارت امور خارجه اعلام کرد که دولت شاهنشاهی با انتصاب جناب آقای محمدیوسف ابن زینل بعنوان سفیر مالزی در دربار شاهنشاهی موافقت کرده است.

* بمناسبت تودیع با آقای اف - بی - هال سفیر استرالیا در دربار شاهنشاهی و بانو ضیافت شامی از طرف آقای خلعتبری وزیر امور خارجه و بانو در کاخ وزارت امور خارجه ترتیب یافت.

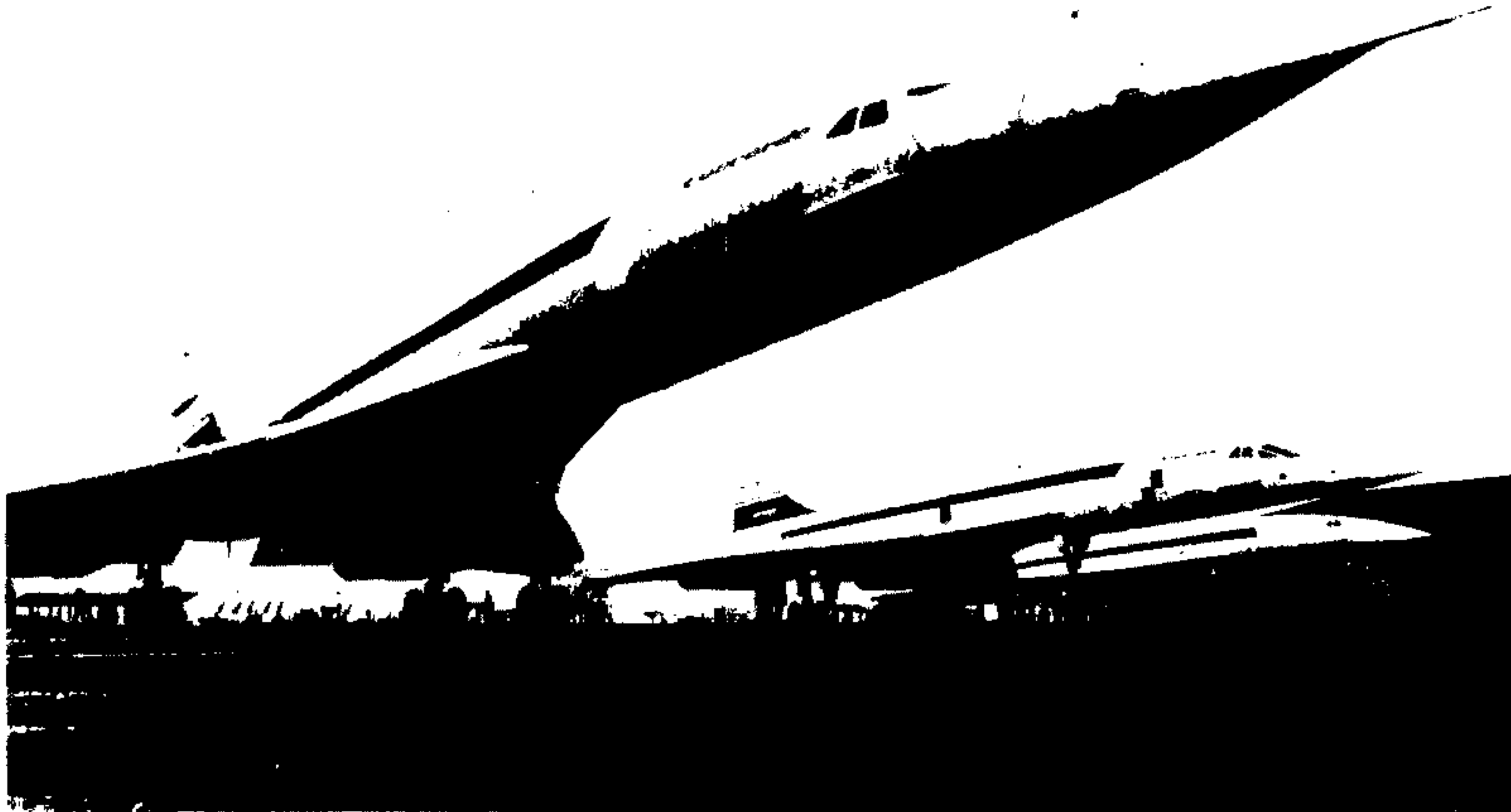
* از طرف آقای رودر نخست وزیر ایالت سارد معاون بوندسرات آلمان غربی ضیافتی بافتخار آقای شریف امامی رئیس ستا و هیئت پارلمانی ایران ترتیب یافت که در آن عده ای از مقامات عالترتبه دولتی و نمایندگان مجلس شرکت داشتند.

در این میهمانی نخست وزیر ایالت سارد با اشاره به پیشرفتهای اخیر ایران تحت رهبری شاهنشاه آریامهر اظهار امیدواری کرد که همکاری بین دو کشور بیش از پیش گسترش یابد.

* از جانب شاهنشاه آریامهر بمناسبت وقوع سانحه سیل در آمریکا يك تلگرام همدردی بعنوان حضرت رئیس جمهوری آن کشور به واشینگتن مخابره شد. در این پیام شاهنشاه آریامهر از دریافت خبر سانحه سیل در ساحل شرقی ایالت متحده آمریکا که موجب تلفات جانی و بسی - خانمان شدن عده زیادی شده است ابراز تأسف فرمودند.

* روز ۱۵ تیر خلعتبری وزیر امور خارجه به پیشگاه شاهنشاه آریامهر باریافت و آقای عبدالحسن حمزای را بعنوان سفیر شاهنشاه آریامهر در توکیو معرفی کرد.

* وزارت آموزش و پرورش اعلام داشت که مردودین کلاسهای هفتم دبیرستانهای سراسر کشور میتوانند در امتحانات شهریور ماه سال جاری شرکت کنند. این اقدام بدستور وزیر آموزش و پرورش صورت میگیرد.

احتیاجات استان کرمان

علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی ایران از تاریخ سوم اردیبهشت تا سوم خرداد ماه ۱۳۵۱ شمسی باستان کرمان نزول اجلال فرموده و شهرستانهای کرمان، بم، جیرفت، بافت، سیرجان، رفسنجان و بخشهای زرنده و ماهان و همچنین شرکت سهامی زراعی باغبین و ممدان ذغال سنگ پایدارا رامورد بازدید قرار دادند.

جناب آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر، جناب آقای محمد سام وزیر کشور و جناب آقای کریم پاشا بهادری رئیس دفتر مخصوص علیاحضرت شهبانوی ایران در الترام بودند.

در این مسافرت ۳۵۹۳ کیلومتر، مردم تعداد ۶۰۰۳ عریضه تقدیم پیشاهنگان نمودند. این عریض بلافاصله زیر نظر قسنت مددکاری دفتر مخصوص علیاحضرت شهبانوی ایران در استانداری کرمان مورد بررسی قرار گرفت.

از این تقاضاها ۸٪ کمک مالی - ۷٪ درمانی - ۱۰٪ تحصیلی - ۷٪ مسکن و زمین ۶٪ مسافیت از نظام - ۱۴٪ شغل - ۱۳٪ رسیدگی به پرونده ترمیم حقوق - ۱۱٪ شکایت از دستگاههای دولتی - ۵٪ انتقال - ۷٪ عمرانی - ۶٪ نگهداری اطفال و مدد معاش - ۵٪ آزادی از زندان و یک درصد تقاضای شرفیابی میباشد.

ضمنا اعضاء انجمنهای شهر و مقامات دولتی احتیاجات منطقه خود را در شرفیابیها بشرط فرض رساندند.

علیاحضرت شهبانوی ایران پس از استماع و اطلاع از تقاضاها مقرر فرمودند بمنظور پیشرفت عمومی در سطح استان و رفاه هر چه بیشتر مردم، با رعایت حق اولویتها و توجه به وضع کلی و مشارکت مردم و مقامات مسؤول هر منطقه، براساس برنامههایی که شرح زیر تدوین گردیده اقدام شود:

اول

اقدامات اساسی در سطح کرمان: ۱- بهبود وضع زراعتها و مناطق کم درآمد:

الف - آب آشامیدنی برای مناطق زراعتنشین شهر کرمان توسط شهرداری و سازمان آب فوراً تأمین گردید.

ب - گروهی از کارشناسان سازمان برنامه، وزارتخانه های کار و امور اجتماعی و کشور و همچنین سازمان ملی رفاه خانواده، قبل از بازگشت علیاحضرت شهبانوی به کرمان عزیمت کردند و بمنظور تهیه طرح جامع و همه جانبه برای بهبود وضع زندگی مردم زراعتنشین و مناطق فقیرنشین شهر کرمان با همکاری استانداری کرمان مشغول انجام بررسیهای لازم می-

کشور مفید خواهد بود. با استفاده از این تجربه، برنامههای لازم در سطح کشوری، تدوین میگردد و برحله اجراء درخواهد آمد.

۴ - مشارکت دانشجویان یکی از مهمترین برنامههای آینده، مشارکت دانشجویان در امور عمرانی است. باتوجه باین اصل تقاضای نمایندگان دانشجویان کرمان برای اجرای چند طرح عمرانی مورد توجه خاص واقع گردید که عبارتند از:

الف - ایجاد خوابگاه برای دانشجویان دختر و پسر
ب - ایجاد کتابخانه دانشجویان

پ - ایجاد و تکمیل یک پارکهای بزرگ شهر کرمان.

برای پیشرفت کار دانشجویان امکانات فنی در اختیار آنان قرار خواهد گرفت و مدیریت کاخ جوانان شهر کرمان بطور کامل در اختیار آنان گزارد میشود.

۵ - تأمین آب آشامیدنی

مسأله تأمین آب آشامیدنی یکی از اساسیترین نیازهای مردم استان کرمان تشخیص داده شد. بدین منظور دستور داده شد در شهرهایی که مورد بازدید قرار گرفتهاند، از طریق طرحهای مجتمع استانی، ترتیب نصب تصفیهخانهها و توسعه شبکه لولهکشی آب سالم داده شود.

علاوه بر این اقدامات، دستورهای زیر برای رفاه مردم کرمان صادر گردید:

۱ - چون اطلاع حاصل شد که اکثر کارگرهای قالیبافی در واحدهای غیر متمرکز و سازمان نیافته در استان کرمان وضع نامساعدی دارند، وزارت کار و امور اجتماعی موظف شده است بمنظور تعیین اقدامات قاطع برای بهبود زندگی و شرایط کار این گروه گزارش لازم را تهیه کند.

۲ - یکی از مسائل حایز اهمیت این استان وضع تغذیه مردم که درآمد خاصه گروههای آسیب پذیر مانند دانش آموزان و گروههای سنی کمتر از ۶ سال است.

وزارت بهداری، مأموریت یافته است از طریق تقویت جنبه های بهداشت مادر و کودک طرح تنظیم خانواده، به نیازهای تغذیه ای این گروه سنی توجه کند.

۳ - بامکبود تسهیلات ورزشی در کرمان روشن شد که از امکانات محدود فعلی نیز استفاده صحیحی نمیشود. استاندار کرمان مأموریت یافت که باتشکیل کمیته فنی با همکاری مستقیم سازمان تربیت بدنی و دیگر دستگاههای فعال، برنامه دقیق استفاده همگانی از کلیه تاسیسات ورزشی در استان، خصوصاً در شهر کرمان را، تهیه کند و برحله اجراء درآورد.

دوم اقدامات مورد نظر بتفکیک شهرستان کرمان

۱ - تبدیل مرکز رفاه کارگران به مرکز چند وظیفه ای اجتماعی فرهنگی و اضافه کردن مهد کودک پارک کودک - استخر شنا (کودکان) ایجاد و تجهیز کلاسهای آموزشی

۲ - تکمیل شبکه لوله کشی آب و توسعه مراکز دانداری و کشاورزی جهت ایجاد فرصتهای اشتغال

۳ - بررسی امکان سد خاکی،

اجتماعی - توسعه سائن اجتماعات. ۲ - احداث زمینهای ورزشی و خصوصاً زمینهای فوتبال. ۳ - ایجاد پارک در کرمان. ۴ - ایجاد اردوگاه برای جوانان

۵ - گسترش شبکه تأمین نیروی برق

۶ - تکمیل پروژه های عمران شهری

۷ - تکمیل برنامه های هنری در سطح استان با همکاری وزارت فرهنگ و هنر، مشارکت مردم و تشویق برنامه های هنری محلی و فولکلوریک.

۸ - تبدیل خانه شهر به مرکز فرهنگی هنری اجتماعی

۹ - تکمیل احتیاجات خوابگاه کانون نونهالان صنعتی.

۱۰ - اجرای برنامه بهداشت و تنظیم خانواده در کلیه بیمارستانهای سازمان بیمه های اجتماعی. ۱۱ - بررسی آب های تحت الارضی و اجرای قاطع قانون ملی کردن آب.

۱۲ - تأسیس مهمانسرا در کرمان بوسیله شرکت سهامی بیمه ایران

۱۳ - مطالعه و تهیه نقشه ساختمان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در زمینی بمساحت ۱۰ هکتار

۱۴ - تکمیل تجهیزات کتابخانه کودک

۱۵ - بررسی امکان ایجاد مرکز آموزشی فنی و حرفه ای. ۱۶ - ایجاد دفتر طرح و برنامه برای بالا بردن ظرفیت اجرایی شهرداری کرمان.

ماهان ۱ - ایجاد سیل بند برای ماهان

۲ - بررسی امکان اسفالت جاده ماهان به کرمان ۳ - تبدیل کاروانسرای جنب مقبره شاه نعمت الله ولی به مهمانسرا.

۴ - تکمیل کادر و تجهیزات بیمارستان ۲۵ تختخوابی بم بوسیله جمعیت شیروخورشید سرخ ایران و تحویل گرفتن آن از وزارت بهداری.

۵ - نصب تصفیه خانه آب و تکمیل شبکه لوله کشی شهر. ۶ - ایجاد شرکت تعاونی باغداران

۷ - استفاده از باغ نمونه کشاورزی، بمنظور گردشگاه عمومی. ۸ - ایجاد کتابخانه کودک. ۹ - بررسی امکان اسفالت تمام به به کرمان.

جیرفت ۱ - ایجاد شرکت تعاونی باغداران جیرفت

۲ - نصب تصفیه خانه آب و تکمیل شبکه لوله کشی شهر. ۳ - ایجاد خوابگاه هنر - آموزش هنرستان جیرفت

۴ - ایجاد کتابخانه کودک.

بافت ۱ - نصب تصفیه خانه آب و تکمیل شبکه لوله کشی آب شهر.

۲ - توسعه مراکز دانداری و کشاورزی جهت ایجاد فرصتهای اشتغال

۳ - بررسی امکان سد خاکی.

برای تأمین آب شهرستان بافت. ۴ - بررسی امکان ادامه جاده جیرفت بافت.

سیرجان ۱ - نصب تصفیه خانه آب شهر و تکمیل شبکه آب رسانی.

۲ - احداث زمینهای ورزشی ۳ - ساختمان کتابخانه کودک ۴ - بررسی تأمین برق شهر سیرجان.

۵ - بررسی ساختمان مدرسه راهنمایی.

رفسنجان ۱ - نصب تصفیه خانه شهر ۲ - ساختمان منبع آب ۳ - ساختمان کتابخانه کودک زرنده

۴ - تأمین بودجه برای اسفالت ۵ - بررسی تأمین آب شهر. بمنظور دنبال کردن کلیه این اقدامات، کمیته پی گیری در دفتر مخصوص علیاحضرت شهبانوی تشکیل میگردد و بطور منظم کارها را پی گیری و نتیجه را بر عرض خواهد رسانید.

بلاوه کمیته دیگری در کرمان زیر نظر استاندار تشکیل میشود که ناظر بر اجراء طرحها بوده و پس از پیگیری گزارش لازم را به تهران اطلاع دهد.

سوم موارد اقدام شده

۱ - اعزام شش بیمار از کرمان به تهران بمنظور مداوا. ۲ - بیماران هفته گذشته به تهران وارد شدند و قسمت رفاه اجتماعی دفتر مخصوص علیاحضرت شهبانوی اقدامات لازم را برای معالجه و بهبود آنها بعمل آورده است.

۳ - ارسال يك هفته تنك كشتی برای ورزشکاران عضو شرکت سهامی زراعی باغبین.

۴ - خرید ۶ دستگاه دوچرخه ۱۳۲۲ تخت خواب و لوازم خواب و همچنین کمد لباس برای هنر - آموزش کانون تربیتی نونهالان صنعتی.

۵ - خرید شش دستگاه دوچرخه - شش دستگاه سه چرخه - ۳۱ دست لباس - ۱۰۱ کیف مدرسه - ۱۰ توپ والیبال - ۱۰۱ سری لوازم التحریر برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۶ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۷ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۸ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۹ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۰ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۱ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۲ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۳ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۴ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۵ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۶ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۷ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۸ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۱۹ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۲۰ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۲۱ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۲۲ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۲۳ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۲۴ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

۲۵ - خرید هشت دستگاه دوچرخه - ۳۱ کتاب - ۲۰ عروسک - ۱۰ توپ - ۳۱ سری لوازم التحریر و مدل و وسیله نقاشی و تمیادنی اسباب بازی برای کودکان شبانه روزی جمعیت خیریه فرح پهلوی در کرمان.

تأسیس شرکت سهامی فرش ایران در شهرستان بافت. وظیفه شرکت مزبور تعلیم بافندگان محلی میباشد.

۳ - تشکیل کمیته مخصوصی از پزشکان در کرمان برای معاینه و معالجه افراد زراعتنشین شهر کرمان.

کمیته مزبور کار خود را هم اکنون آغاز نموده و مشغول معاینه زراعتنشینان میباشد.

۴ - صدور دستور لازم در مورد کاروانسرای جنب آرامگاه شاه نعمت الله ولی بمنظور تبدیل آن به يك مهمانسرا در ماهان. این امر توسط سازمان اوقاف اقدام شده است.

۵ - اقدام لازم جهت ساختمان هتل یکصد تخت خوابی باعتبار یکصد و بیست میلیون ریال در شهرستان کرمان بوسیله شرکت بیمه ایران که بررسی مقدماتی را شروع کرده و ایجاد ساختمان هتل را بتصویب رسانده است.

۶ - اعزام يك هیات شش نفری بمنظور رسیدگی به وضع زراعتنشینان و خوشنشینان و همچنین ایجاد مرکز رفاه خانواده و رسیدگی به سایر نیازمندیهای این طبقه. در این مورد اقدام لازم بعمل آمده و هیاتی از طرف سازمان برنامه هم اکنون در محل مشغول بررسی است.

۷ - اقدام برای تهیه نقشه خوابگاه دانشجویان در کرمان.

۸ - اقدام برای تهیه نقشه و ارسال اعتبار برای خوابگاه هنر - آموزش هنرستان صنعتی آرشام در جیرفت.

پنجم گروه پزشکی مخصوص برای معلولین کرمان

علیاحضرت شهبانوی ایران در تشریف فرمائی به کرمان چند کودک فلج و معلول را در شهرهای مختلف ملاحظه فرموده و مقرر داشتند که تمام معلولین بترتیب بکرمان اعزام شوند.

بامر علیاحضرت شهبانوی ایران يك تیم پزشکی مخصوص مرکب از دو متخصص استخوان - يك دکتر پزشکی فیزیکی - يك متخصص کمک پا (بریس) و يك مددکار متخصص روز شنبه سیزده خرداد ماه جاری بکرمان اعزام گردید. مقدمات امر برای کار این تیم در یکی از بیمارستانهای کرمان فراهم آمده و اعضاء آن با همکاری پزشکان در محل بوضع یکایک این کودکان رسیدگی خواهند نمود.

تعداد کودکان در حدود ۲۰۰ نفر میباشد که پس از معاینه و تشکیل پرونده وضع هر کودک از لحاظ پزشکی روشن خواهد شد.

تیم پزشکی مخصوص آنگاه در مورد مداوا و یا در صورت لزوم عمل جراحی هر کودک تصمیم لازم اتخاذ مینماید. کودکانی که امکان مداوا ایشان در محل باشد بلافاصله تحت معالجه قرار می - گیرند و بقیه بتدریج به تهران انتقال خواهند یافت تا در بیمارستان شفا یحیائیپان زیر عمل جراحی قرار گیرند.

برای کودکانی که به کمک پا (بریس) احتیاج داشته باشند نیز در تهران بریس های لازم تهیه و در اختیارشان گذارده میشود.

سالگرد

سالگرد روز تعاون

شاهنشاه آریامهر بنیادست پنجمین سالگرد روز تعاون پیامی شرح زیر فرستادند: تحولات و دگرگونی- های بنیادی و شگرفی که انقلاب ایران در تمام زمینه- های اجتماعی و اقتصادی کشور ما بوجود آورده است، استقرار یک نظام تعاونی ملی و گسترده ای را بعنوان یک نیاز و احتیاج اساسی درجه اول، در اجتماع امروز جامعه متحول ایران مطرح ساخته است، و به همین دلیل سالروز تعاون ایران طبعاً در شمار فرصت هایی قرار میگیرد که بجا امکان میدهد تا اثر تلاش ها و خدمات و ابتکارات و پیشرفت هایی را که در این

راه داشته ایم ارزیابی نمائیم و به نحوی دقیق و عبرت آموز مشکلات موجود در راه استقرار تعاونی ها به معنا و مفهوم واقعی کلام در راه رفع آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم. همانطور که در گذشته نیز تذکر داده ایم با اعتقاد ما جوابگوی احتیاجات آینده بشری صرف نظر از رژیم های سیاسی مختلف، چیزی جز استقرار تعاونی ها و تعمیم بیمه های اجتماعی به معنا و مفهوم واقعی کلام نبوده و نخواهد بود، و به همین دلیل برای دست یافتن بیک نظم وسیع و ریشه دار تعاونی که بسیاری از فعالیت های اجتماعی و اقتصادی افراد جامعه را دربر گیرد، ایجاد آمادگی ذهنی و آموزشی در گروه های مختلف اجتماعی

از شرایط ضروری و اصلی است و بنظر میرسد با ارائه نمونه های شایسته ای از کارها و فعالیت های تعاونی و مثلاً با اجرای صحیح دستوری که اخیراً برای تشکیل شرکت های تعاونی مصرف کارکنان مؤسسات دولتی و وابسته به دولت در تهران و سایر شهرستان های مملکت صادر گردیم، بتوان نمونه های مشوق و سودمندی را بسایر گروه های اجتماعی جامعه متحول ایران ارائه نمود. تردیدی نیست که اختیار و اراده آزاد افراد جامعه در قبول عضویت تعاونی ها اصل مهمی از اصول شناخته شده استقرار نهضت تعاونی- های سالم را تشکیل داده و میدهد، و بدین ترتیب سبب ایجاد میل و رغبت واقعی در جهت بسط خدمات و فعالیت-

های تعاونی مستلزم انجام یک رشته اقدامات مستمر و پی گیر آموزشی در زمینه تعلیم و تربیت مدیران تعاونی و تشویق افراد، از دوران کودکی و در مراحل مختلف تحصیلی به انجام دادن خدمات تعاونی و کوشش در راه جلب توجه هرچه بیشتر مردم به قبول عضویت در مؤسسات گوناگون تعاونی میباشد. و براین اساس لازم است چه دستگاه های آموزشی کشور در بخش های عمومی و خصوصی و چه مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی و بخصوص رادیو و تلویزیون سهم مؤثر خود را در معرفی و تفهیم و آموزش این اصول برعهده گیرند. توجه کامل به ایجاد تعادلهای منطقی در دادوستد، و تامین منافع شروع تولید کنندگان از راه طرد عوامل دلال و واسطه ایجاد مینماید

که تمام سازمانها و افرادی که به نحوی از انحاء با امور و مسائل تعاونی سر و کار دارند، و بخصوص وزارت تعاون و امور روستاها به عنوان مجری قانون شرکت تعاونی ها، در امر استقرار تعاونی ها نظارت مستمر داشته و با جلوگیری از تأمین نظریات سودجویانه و نامشروع اشخاص در زیر نقاب تعاون هرگونه اقدام لازم را انجام دهد.

توفیق روز افزون و پیشرفت وقفه ناپذیر تمام افراد و سازمان هایی را که در تعلیم و تفهیم اصول تعاون و استقرار نهضت گسترده آن وظایفی را برعهده دارند خواستاریم.

سالگرد تشکیل

لژیون

خدمتگزاران بشر

بیست و سوم خرداد سالگرد تاسیس و تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر بود. سپاهی بین المللی یا (لژیون خدمتگزاران بشر) که در آن افرادی از هر کشور، هر طبقه، هر نژاد، هر مذهب، هر جنس و هر سن در هر وضع اجتماعی و اقتصادی فقط با این وجه اشتراك که قسمتی از عمر خود را وقف خدمتگزاری به نوع انسان گردانند بوجود آمد. این سازمان پس از پایان موفقیت آمیز دوطرح مجتمع خدماتی خود در عرصه های جموری در شمال کنگان و دهستان مرودشت فارس و دهات مجاور آن هم اکنون دست اندرکار اجرای طرح تازه و ابتکاری دیگر است بنام طرح «استفاده از خدمات داوطلبان کم

نرخ اجناس

حداقل به ریال	حداکثر به ریال	حداقل به ریال	حداکثر به ریال
مسکوکات طلا		اندویه کیلو	
پهلوی	۱۰۶۰	دارچین	۱۱۲۰
سیم پهلوی	۵۴۰	میخک	۵۶۰
ربع پهلوی	۲۷۰	هل سبز	۲۷۵
لیره زرر قدیم	۱۰۵۰	جوز	۱۱۰۰
خشکبار کیلو		زعفران خورو	۱۵۲
منز بادام	۱۵۰	لیمو عمانی	۱۱۰
منز گردو	۹۰	شیرخشت	۶۰
فندوق قزوین	۵۵	میوه و تره بار کیلو	۱۳۰
پسته باب صادرات	۱۱۰	گیلاس معمولی مرغوب	۲۰۰۰
غلات ۳۰۰ کیلو		آلبالو	۱۹۰۰
گندم دزفول	۱۴۰۰	زردآلو	۱۴۵۰
جو کرمانشاه	۱۴۰۰	سیب زمینی رسمی	۴۱
برنج کیلو		موز کیلویی	۳۶
دمسیاه رشتی	۳۷	کدو ۱۰۰ عدد	۴۲
سدری درجه یک	۳۴	مواد شیمیائی کیلو	
دمسیاه کلاچای	۳۸	جوش شیرین آمریکائی	۱۸
برنج خارجی	۱۷	گلگیرین	۴۰
حبوبات کیلو		نفتالین پرک	۲۷
نخود عراقی	۳۸	چوهر گوگرد ایرانی	۲۵
لویبای سفید کرمانشاه	۲۶۰۵	آمونیاک پوار	۳۴
عدس دامغان	۲۳	مواد رنگی کیلو	
لبه تبریز	۳۲	حنا	۱۵
دانه های روغنی کیلو		رنک	۱۷
بزرک	۱۴۰۵	ساروج درهم	۳۷
کرچک تحویل تهران مدت شده	۱۶۰۵	کاغذ کیلو	
کنجد جنوبی	۳۳	گلاسه جور فنلاند	۲۵
تخمه آفتابگردان خوی	۱۷	کاغذ الوان	۳۸
زیره سبز ماشینی	۳۸	روزنامه لوله روسی	۲۷
روغن نباتی کیلو		پشم و کرک و مو کیلو	
روغن کنجد خوراکی	۷۰	راندمان پشم شوی یزدیان	۸۰
روغن بزرک مصرفی	۳۵	پشم مریوس برای قالیبافی	۴۵
روغن نارگیل مصرفی	۴۰	کرک سرت شده کرمان	۲۵
روغن منداب	۲۸	موی بز سرت شده سیاه	۱۴۵
روغن کرمانشاهی	۲۴۰	قالی متر	
لبنیات کیلو		کاشان درجه یک	۱۱۰
پنیر ترکیه	۱۰۰	قالی بته ساروق اراک	۱۶۰
کره سراب	۱۶۰	قالی درجه یک مشهد	۳۵
کشک شیراز	۳۰	قالی یزد تجارتنی درجه یک	۷۰۰
جای		آهن کیلو	
دارجلینک کلکته	۵۰۰	آهن ورق سیاه	۱۱۰
باروتی درجه یک کلکته	۴۸۰	آهن ورق سفید ایرانی	۱۶۰
قلمی درجه یک	۱۳۲		۳۵
قد و شکر کیلو			
شکر کنفی	۲۳۳۵		
قد اصفهان	۲۵		

پیک تلاش

پیشنهادهای آقای سید مهدی
مستوفی از پاکستان

● کاریکاتورها را می توان در قطع کوچکتری چاپ کرد .

۱ - مدت چاپ نشریه ماهانه شود .
۲ - کاریکاتورها را می توان در قطع کوچکتری چاپ کرد و در عوض از کاریکاتورها یا خبرهای علمی مختصر و مفید استفاده کرد .

۳ - در قسمت رویدادها و در صفحه پیک تلاش اسم دانشجویانی که نامه شان به طبع می رسد با حروف درشت نوشته شود .
۴ - به تعداد عکسهای رنگی و کاریکاتورها و سرگرمی ها اضافه شود .

۵ - در ضمن چاپ ضمیمه ای در امور جنسی را خواستارم زیرا به این درس مفید بیشتر آشنائی پیدا خواهیم کرد .

در خاتمه اضافه می کنم که ضمیمه قوانین از ضامثم حذف شود زیرا قوانین مربوط به هر وزارتخانه در اداره مربوطه موجود است و در صورت درخواست در دسترس علاقه مند قرار خواهد گرفت

نامه آقای محمود امامی نمینی از فرانسه

● ما در اوقاتی که سرگرم مطالعه «تلاش» هستیم هرگز خود را در خارج احساس نمی کنیم .

مراتب سپاسگزاریهای بی پایان خود را از دریافت مجله تلاش ابراز میدارم و موفقیت های درخشان تری برای مسئولان امر در نیل بآرمانهای مقدس ملی و اجتماعی از درگاه متعال مسالت دارم .

«تلاش» که در واقع تلاش عده ای از زحمتکشان و اندیشمندان وطن عزیز ماست ، دانستی های جامع و سود بخشی از میهن گرامی ما در اختیار دانش پژوهانی که در تلاش دانش و کمال روزگار می سپرند ، می نهند .

ما دانشجویان مقیم خارج «تلاش» را

بعنوان يك «مجله» مطالعه نمی کنیم، بلکه «تلاش» برای ما «ارمغان میهن» بحساب می آید و این ارمغان را بس مغتنم و پراج میداریم . و به عبارت دیگر «تلاش» را «پیک میهن» یا «پیام میهن» میدانیم که عواطف پاك هیرانی اصیل را بر میانگیزد و زنگ اندوه از دل هیرانی خارج از وطن می زداید . ما در اوقاتی که سرگرم مطالعه «تلاش» هستیم نه تنها هرگز خود را در «خارج» احساس نمی کنیم بلکه پیوسته خود را در آغوش «مأم میهن» ، در خطه پر مهر میهن و در جوار هم میهنان عزیز پیدا می کنیم . پس بر ماست که این اوقات را ارج نهیم و غنیمت شماریم .

نامه آقای رامین خدائی از رضائیه

با تو از قصه ها و غصه ها سخن می گویم
سلام این دوست را که پرگرم است و
خالص پذیرد

زمانی چند دوتا ماهی روشن گر دنیای دلم بودند و زمانی جورزمان یکی از آن دو را از من و از دیگر هم زبان جدا ساخت در آن زمان بهترین آهنگی که می توانست تسکین دهنده غم من و آن دیگر ماهی باشد آهنگ خوب قصه دوماهی گوگوش بود .

و شبی از شب ها غم دوری ماهی و جذبه آهنگ گوگوش آنچنانم کردند که قصه ها ... غصه ها را ساختم . اینك آنرا تقدیم شما می کنم تا شما راجه گونه آید .
قصه ها ... غصه ها

ما دوتا ماهی بودیم
توی يك تنگ بلور
بی خبر از ماهی ها

از همه دریاها دور
توی يك تنگ بلور
توی يك خونه پرشادی و نور
در کنار صاحبی خوب و قشنگ
شاد و پر شور و سرور
زندگی می کردیم

صاحب قشنگ مادوس داش مارو

دل اون مثل یه دریای بزرگ
پر بود از مهر و وفا
پر بود از عشق و وفا
مهربانی های اون
برده بود از یاد ما
دوری دریاها را
دوری ماهی ها را

* * *

صاحب قشنگ،
هر روز و شب خنده بلب
برامون قصه می گفت
قصه از دریای دور

قصه از آفتاب و نور
قصه از ماهی گیرا . از توراشون ، قلاباشون
قصه از مرغای ماهی خوار دریای کبود

* * *

ما زیر سایه او با مهر او
بی خبر از همه غم ها بودیم
بی خبر از همه دنیا بودیم
روزامون خوب و قشنگ
شامون با قصه های رنگارنگ
چقده مست و ملنگ
زندگی می کردیم

* * *

یه روزی که تو خونه هیشگی نبود
وقتی که صاحب مارفته بود دنبال کار
من وجفتم با یاد صاحبمون
بی خبر از همه جا شیطونی می کردیم
یه هوئی ...

گر به نامهربون پرید و تنگو شکست
خونه کوچیک ما و بیرونه شد
آبای دریای ماریخت توی گل های قالی
قصه ها غصه شدن

خنده ها گریه شدن
گر به نامهربون ، چنگ تیز خودشو ، زد
بروی جفت من

پیش چشمای ترم جفتمو گرفت و خورد
جفت ناز من دل شکسته مرد
رفت و جفت خودشو بدست تنهائی سپرد
من بی دست و بی پا

نتونستم واسه اون کاری کنم
غرق در غصه شدم

* * *

گر به لبهاشو لبسید

شاد از شکار خود

جست زد بسوی من

ناگهان ، صاحب خوشدل ، ز ره رسید

منو با گربه که دید

مثل برق از جا پرید

مثل رعدای بهاری غرید

منو از گربه گرفت

* * *

باز هم برای من خونه‌ای ساخت

خونه از تنگ بلور

من دیگه تنها شدم

رفیق غم‌ها شدم

صاحبم تنهائیمو حس می‌کرد

پیش رویم می‌نشست

برای تنهائیم گریه می‌کرد

تو گوشم قصه می‌گفت

قصه از غصه می‌گفت

قصه از جور زمان

قصه دل‌هایی که ز غصه دیونه شدن

قصه اون‌هایی که ، رفیق پیمونه شدن

اون می‌گفت که دنیا خیلی بیوفاس

اون می‌گفت که زندگی دست خداس

همه از فردای خود بی‌خبرن

همه روزی ز جهان می‌گذرن

* * *

ولی با این همه حرف

دل من وا نمی‌شه

من دیونه زغم تنها بودم

خالی از غوغا بودم

کاش زبونم بود و یک تنگ غروب

تو گوش صاحب خوب

ای خدا می‌خوندم

قصه تنهائیمو ... غصه تنهائیمو

آن زمان دختر شاه پریان

میومد یواشکی

منو روبال‌های خود ... سوی جفتم می‌برد.

* * *

پیشنهادهای آقای رضا داوری از

قم ● اگر اینگونه شعرهای نو چاپ نشود

اشعار نو که دارای مضامین باشند بسیار

خوب است و برعکس از اشعار فاقد معانی

مانند شعر احمد شاملو در شماره ۳۴ خوشم

نیامده اگر اینگونه شعرهای نو چاپ نشود

بهتر است تاچه برسد باین که وقت گران‌بهای

خوانندگان را تلف کنند ولی متقابلاً شعر

خانم شهین حنا - در شماره ۳۴ و منشی‌زاده

ولیلی کسری (افشار) در شماره ۳۳ نسبتاً خوب

هستند .

صفحات اخبار اگر با حروف درشت‌تر

چاپ شود خوب است که خواننده را زیاد

معطل نکند . در معرفی کتاب با توجه به

فهرستی که از طرف ناشرین و کتابفروشیها

چاپ می‌شود اگر بهاء و نشانی فروشندگان

چاپ شود خیلی بهتر خواهد بود .

نامه‌هایی دیگر از خوانندگان

تلاش رسیده که از لطفشان سپاس -

قسمتی از نامه آقای جهانگیر رضائی

از اتریش

از تهران و شهرستان‌ها خانمها و آقایان:

فاطمه هنری‌زاده

حمید محمدی

حمیدرضا سعیدی

حسین زمردی

روح‌الله ولی‌پور

امیر احمد اعتمادی

مهدی بادبزنجی

مهرداد و کیلی

محمود حجوی

ناصر کارگر

سعید آقا نجفی

نعمت‌الله حسنی

خلیل شیرازی علوی

مرتضی نصیری

سید مجتبی میرطاوسی

محمد حسین رادمرد

محمد رضا رفیعی‌نژاد

محمد رضا امین‌پور

حسین نصیری

حسن‌زاده غیائی

از امریکا خانمها و آقایان :

مینو مزارعی

شهلا کراکسفورد

محمد باقر رحیم‌زاده

فرهاد سیمیار

علی تنها

جابر احسانی

از آلمان آقایان :

علی‌اکبر اخوت

جواد شیخ‌الاسلامی

از انگلستان آقایان :

بهمن مزینی

ناصر خازنی

از فرانسه

آقای سلطانی

از سوئیس

آقای علی تهرانی

از لبنان

خانم شیرین شریف‌زاده

از ایتالیا

آقای حسین فیاض

● دانشجویان ایرانی خارج بیش از دانشجویان

داخلی کشور معلومات درسی دارند.

● محصلی که اول وارد اروپا می‌شود با

مشکلات زیاد روبروست .

دانشجویان ایرانی خارج بیش از دانشجویان

داخلی کشور معلومات درسی دارند.

مطلبی که می‌خواستم با تو در میان

بگذارم این است که صاحبان امر را در مورد

دانشجویان جدید با اطلاع‌سازی تا دانشجویانی

که وارد اروپا می‌شوند دچار سرگردانی

نشوند زیرا محصلی که اول وارد اروپا

می‌شود با مشکلات زیاد روبروست بعد از

آنکه کمی برطرف شد آن موقع باید مدتها

وقت خود را تلف کند تا مدارک تحصیلی آن

کشور (مخصوصاً آلمان و اتریش) را جهت

تحصیل در دانشگاه بدست آورد چون در

کشورهای فوق دیپلم ایران فاقد ارزش است

در صورتی که تمام استادان این مطلب را بیان

می‌کنند که دانشجویان ایرانی خارج بیش از

دانشجویان داخلی کشور معلومات درسی

دارند . این است که مدتها دانشجویان را از

تحصیل باز میدارد در صورتی که بهر طریقی

نگاه می‌کنیم می‌بینیم کشور ما از لحاظ

فرهنگ با کشور آنها هم‌ردیف است ولی

گرفتن دیپلم کشور آنها اجباری است در

صورتی که هیچیک از دروسی که در کالج

درس داده می‌شود اصلاً مربوط به دانشگاه

نیست . بهر جهت وزارتخانه‌های وابسته باید

اقدامی بکنند تا این کشورها مدارک تحصیلی

ما را برسمیت بشناسند .

پیشنهاد آقای مسعود صبو حیان از
امریکا

همانطوریکه میدانید اغلب دانشجویان

ایرانی در خارج مجله تلاش را مطالعه می‌-

کنند و اینها افرادی هستند که کارشان سرو

کله زدن با تمدن غرب می‌باشد و تنها چیزی

که احتیاج دارند عکس و اخبار و مطالب

شیرین درباره ایران می‌باشد بنابراین بزرگ‌است

که مقدار مطالب راجع به ایران عکس‌های

جالب محلی آداب و رسوم و خلاصه چیزهای

ایرانی به این مجله اضافه بشود.

گفتگو با فخری نیکزاد

هفت شهر عشق را عطار گشت ما هنوز اندر خم يك كوچه ایم

صدای گرم و گیرای زنی زیبا، تمام تماشاگران تلویزیون را متوجه خود می کند و نگاه مشتاق هزاران نفر که در تمام طول هفته انتظار برنامه او و دیدن چهره، جدی مصمم و قشنگش را دارند و همین طور صدایش که بحق برای اجرای این چنین برنامه هایی ساخته شده است بروی صفحه تلویزیون می ماند. چهره اش به فرم کلاسیک چهره های ایران بسیار شبیه است و این شباهت و شنیدن صدایش که اشعار کلاسیک را می خواند انسان را بی اغراق بیاد بزمهای حافظ و خیام و ساقیان ابرو فخری نیکزاد که بقول خودش کارش را با دوبلاژ فیلم های سینمایی شروع کرده می گوید کمان آن دوره می اندازد.

یکروز متوجه اعلانی شدم که مربوط می شد به یکی از استودیو های دوبلاژ، این استودیو يك عده خانم می خواست که صدایشان بدر کسار آن ها بخورد منهم که همیشه این حد عالی آرزوهایم بود رفتم و اتفاقاً قبول هم شدم.

و بعد از اینکه يك مدت به کار دوبلاژ ادامه دادم شنیدم که رادیو و تلویزیون گوینده می خواهند رادیو را امتحان دادم و توی نوبت رفتم وبعد به تلویزیون مراجعه کردم مسئولین تلویزیون يك تست از من گرفتند و گفتند خوب است شما می توانید مشغول شوید.

تلاش - اولین برنامه شما در تلویزیون چه برنامه ای بود؟

فخری نیکزاد - من کارم را با شهر آفتاب در تلویزیون شروع کردم. ولی برنامه اختصاصی من هفت شهر عشق است.

تلاش - آنطور که شنیده ایم گاهی برنامه هفت شهر عشق را خودتان تهیه می کنید؟

فخری نیکزاد - یکی، دو برنامه بیشتر نبوده و چون خیلی وسواسی هستم، برای تهیه يك برنامه وقت خیلی زیادی را صرف می کنم.

تلاش - کارتان را دوست دارید؟

فخری نیکزاد - گویندگی شغل و حرفه من نیست من کارمند وزارت پست و تلگراف هستم و این شوق من است گویندگی ایده آل منست و آنقدر علاقمند به شوقم هستم که در صورت لزوم کارم را رها می کنم.

تلاش - اگر شما که تمام موفقیتتان وابسته است در درجه اول به صدا و در درجه دوم به زیبایی کلاسیک چهره تان اگر این دو حربه را از

دست بدهید، بطوریکه دیگر قادر به فعالیت درمورد پیشرفت شوقتان نداشته باشید چه می کنید؟

فخری نیکزاد - هیچ حساب آینده راندارم وقتی است که بناچار باید تسلیم شد.

تجارب زندگی آنقدر غنای باطن به انسان می دهد که تحمل بسیاری از مشکلات، تا حد قابل ملاحظه ای آسان می شود.

تلاش - چه گله ای دارید از دستگاههای ارتباط جمعی.

فخری نیکزاد - وظیفه دستگاههای ارتباطی این است که مردم را به چیزهای صحیح و اصولی عادت بدهند.

تلاش - آیا فکر می کنید در کارتان موفق هستید

فخری نیکزاد - هنوز از کارمچندان رضایتی ندارم من معتقد هستم کسی که از کارش رضایت حاصل کند درجا می ماند و تمام امکانات پیشرفت را از دست می دهد من برای اینکه يك گوینده بی نظیر باشم راه طولانی درپیش دارم که برای رسیدن به انتهای این راه از خودم مایه می گذارم.

تلاش - شما با این قیافه گشاده و این خند رویی هیچ شباهتی به گوینده جدی و بی لبخند هفت شهر عشق ندارید.

فخری نیکزاد - (خنده ای می کند) در ادبیات فارسی اکثر شعرها عرفانی هستند البته شعر غیر عرفانی هم داریم منتهی کمتر. بنظر من کسی که اشعار عرفانی را می خواند باید يك چنین حالت جدی داشته باشد.

برای خواندن شعر مولوی باید به تمام کرشمه های شعری او وارد بود و من که در پی جویی یافتن این کرشمه ها از این و آن و از این کتاب و از آن کتاب هستم، درموقع خواندن اشعار این مرد هیچ جای خالی برای لبخند نمی بینم.

تلاش - حال که شما هم بگروه جماعتی که در کارشان موفق و مشهور شده اند پیوسته اید، حتماً شایعاتی درموردتان برسر زبان ها است.

فخری نیکزاد - این مسئله مهمی است که مرا بسیار ناراحت کرده اگر چه نمی تواند در زندگی من خللی وارد کند. ولی لااقل سایدای می اندازد. ولی چون این مسئله در زندگی تمام هنرمندان هست بناچار من هم بخاطر علاقه ای که به شوقم دارم آنرا پذیرفته ام.

تلاش - برای اجرای يك برنامه بطور کلی چند ساعت وقت صرف می کنید؟

فخری نیکزاد - در بدو شروع کارم خیلی زیاد ولی حالا بعلا اینکه تبحر بیشتری بدست آورده ام ۲ یا ۵ روز قبل از اجرا، برنامه را بمن

می دهند يك مرتبه خودم می خوانم و آنچه هایی را که از نظر مفهوم و معنی شك دارم علامت می زنم و از تهیه کننده و احیاناً چند نفر دیگر آدمهای ذیصلاح می پرسم و بطور متوسط از ۲ الی ۵ روز روی آن کار می کنم که شامل ۲۰ الی ۳۰ مرتبه خواندن و رفع اشکال می شود تقریباً قسمتی از مطالب را خود بخود بر اثر کثرت مطالعه حفظ می شوم.

در گذشته يك مدت برنامه ام را بطور کلی حفظ می کردم.

تلاش - از بین گویندگی، وظیفه خطیر

مادری و کارمندی دولت به کدام بیشتر می رسید؟

فخری نیکزاد - اگر شوهرداری را هم اضافه کنید می توانم بگویم بهر چهار وظیفه ام می رسم چون همیشه از میزان تفریح و استراحت کم کرده ام.

تلاش - آیا درمورد شوقتان و کارتان هیچ عکس العمل منفی از طرف شوهرتان منعکس نمی شود؟

فخری نیکزاد - برخلاف گروه زیادی از مردان ایرانی که مخالف کار همسرانشان هستند شوهر من جزء معدود کسانی است که یکی از مشوقین من درمورد شوق و ذوقم بوده. و فعلاً شبهائی که برنامه من از تلویزیون پخش می شود تحت هیچ شرایطی از خانه بیرون نمی آید و بدیدن برنامه و تذکر برای رفع نواقص و اشتباهات آن می پردازد.

تلاش - آیا کودکان تان هم همین علاقمندی را نشان می دهند؟

فخری نیکزاد - در آغاز کارم بله ولی حالا هر کانهائی که برنامه سینمایی و فیلم ویا برنامه هایی مربوط به بچه ها داشته باشد را نگاه می کنند.

البته خود من هم برای اینکه عیوب کارم را پیدا کنم یکی از مشتریان پروپاقرص برنامه هفت شهر عشق هستم.

تلاش - غیر از هفت شهر عشق برنامه های دیگری هم اجرا کرده اید؟

فخری نیکزاد - بله برنامه های چهره ادب ایران، داستان های جاویدان ادب ایران و همانطور که قبلاً گفتم شهر آفتاب را هم من اجرا می کردم.

فخری نیکزاد خنده ای می کند و می گوید: تاکنون از سن من سؤال نکردید شاید فکر می کنید آنقدر پیر هستم که اگر سؤال کنید ناراحت می شوم.

تلاش - اصولاً آنقدر انعکاس بد نسبت به این سؤال شده که پرسیدن سن خانمی را دور از نزاکت می دانند.

فخری نیکزاد - ولی من می گویم که ۳۰ سال دارم و متولد سال ۱۳۲۰ هستم.

